60461

६०४६

Incomplete.

अपूर्ण.

6046

6046

Double # 944 — 948

Part — 3rd —

F 1189 - 814

375 + 5

= 380 —

In Complete

अग्निंचवरदंशार्ङ्गिंकुंडिकोदयतंपरं कार्मुकंतर्जनीमुद्रा
गदाडमरुसर्प्यकाम् करद्वहैःप्रमाद्धत्रोनीनुमस्तकप
तले कहीकृताभ्यांहस्ताभ्यांमंत्रमालायरंहरिं अयस्थि
ताभ्यांहस्ताभ्यांहिरण्यकविदारणं प्रियंकरंचभक्तानांदै
त्यानांचभयंकरं नृसिंहंसंस्मरेद्दिव्यमहामृत्युभयापहं
अथोच्यतेयाननमन्यन्मुखरोगहरंपरं विषरोगहरंमृत्यु
हरंशत्रुभयापहं स्वर्णाभ्याभेसुपर्णास्थितमितिसमुद्वं
कोटिपूर्णेन्दुवर्णेविद्युन्मालासहस्रैस्त्रि भिरतिसदृशोपी
तवस्त्रंसमूर्घ्र हस्ताग्रचक्रंपांशुयुतेमधुनाज्यैश्वदारिद्रोनभ
वेत्फले उडंबरसमिद्धोमादान्यसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं अपूपलक्ष
होमेनधनदेनसमोभवेत् कुहस्पसनियोरात्रोजपेदष्टो
त्तरशतं मर्त्योनैर्मील्यमाप्नोतिप्रसादंवाभिगच्छति ऊदुम्ब
रलनहोमेनशर्मीदयमवास्यतिः मधूकपुष्पहोमेनवेह
सिद्धिर्भविष्यति तुलसीपत्रहोमेनकीर्तिर्भवतिताल्यथा
सक्तुहोमेनशालीनांवशीकरणमुत्तमं हरिद्राखंडहो
मेनस्तंभनंभवतिअवं कदलीफलहोमेनसर्वविघ्नःप्र
णश्यति दधिमधाज्यसिक्तास्वगुडूचीचतुरंगुलाः जुहुया
दयुतंयोसौप्राप्तेजीवतिवत्सरात् शनैश्वरदिनेअश्वत्थंस्पृ
ष्ट्वावाष्टोत्तरशतं जपेतित्रासोपमृत्युप्रांतंवर्षाणिजी
वति श्रीप्रसूनैः प्रज्वलत्पावकाष्ठेज्वलितेनले सहस्र
मात्रेणतनोलक्ष्मीप्राप्नोतिनिश्चितं दूर्वाहोमाद्रोगीस्या
लक्ष्मीवानश्रीफलैस्तथा अनेनमनुनाजप्त्वास्थचहंचासि
तावदा असिनाप्रांतकृत्यायवाक्तिर्हिंसाप्रयच्छति जले
नृसिंहंसंपूज्यचंदनेनचतत्रच अष्टोत्तरशतेनित्यंहवी

वि·
णी·
८१५
815

सिद्धेद्रूपान्सुधीः तद्भूतजरास्तस्य नश्यंत्येवोपसंर्गजाः
रात्रौ टहेतडः स्वमे मंत्री स्नात्वा मंत्रं जपेत् स्वस्वमो जायते
तस्य यदि निद्रां जगाहति कांतारे वाप्युवो रादिसंकुले च
मंत्रं जपेत् रक्षां करोति भूतेभ्यश्च नरेभ्यो पि संत्रिणः मनु
नानेन मंत्रमेतस्य नाशयंति तत्क्षणात् दे[illegible] ग्रहमहारो
गाभ्योरे वाप्यभिचारके गदोन्मादमहोतानभये पुंसां
स्मरेन्मंत्रं उडग्रं वे महाडः खेनाशमेति समंत्रिणः क्रूरं नृ
सिंहं संस्मृत्य शत्रुं वं मृगशावकं कंपुरायां गृहीत्वा तं निः
क्षिपेदिति चिंतयेत् सर्वां धवश्यकरीति शुचारो भवति क्ष
वे कृत्वा कैरयपुगपत्यानि ते हरिणामये नखैरै दोर्यमा
णं तं संस्मरेत्रिशितैः शरैः ब्रह्मापि कशांतं वा प्रजपेन्मनु
मनन्यधीः मंडलस्येव मध्येस्या द्विपुर्वैवस्वतातिथिः
कलिद्रुमभवैः काष्टैः सम्यक्संदीपितेनले रिपुसंयत
यकरंन्नसिंहं चंदनादिभिः समभ्यर्च्य प्रजुहुयाच्छरात्मा
साग्रान्समूलकान् सहस्रमेकं च मंत्रं भक्त्या यन्शत्रुसुत्क
टं जपनशराद्विनिक्षिप्य शत्रुसेनां विनाशयेत् जुहुया
त्समदिवसंततो राजस्व मृषधीः सुदिने च शुभ लग्ने शा
त्रुसैन्यजिगीषया प्रस्थापयेन्नासन्नटंटार सिंतं वा लिभि
वैरैः तदग्रे चिंतयेद्देवं नृसिंहं शत्रुसेवये भक्षयंतं जपे
न्मंत्री कुर्याद्दायाति साचमूः यावत्साचाद्रिपूजित्वा सर्वारा
जश्रियां सह प्राग्गच्छेन्मृगपतिः भूपः पश्चान्मंत्रिणामादरात्
तोषयेत्तं प्रवस्त्रभिर्वस्त्रालंकारणैः शुभैः मंत्रिणो यदि संतो
षोन भवे भूपतिस्तदा अनर्थः समहानेवं प्राप्यं तेडस हो भ्र
शं तस्मात् कं समभ्यर्च्य तोषयेन्न तु दूषयेत् कृषानुगोह

युग्मके विलिख्य नारमेध्यगे नृसिंहमस्य कोणके सुद
र्शनेमन्त्रेन तथा स शक्तिचेष्टितं वह्निना पुष्पयत्रपत्रके
वसून्मितानि वर्णकांश्च मायया वहिर्वृते ततः पत्रं
गपत्रके च वासुदेवमन्त्रं लिखित्वा वेष्टमायया षो
डशारके स्वरान् वहिस्वशक्तिवेष्टितं ततो स्वर्णप्रभापि
तान् दलेन तदर्णसंयुजे वशक्तिवेष्टिं वहिः ततः पूर्वभा
गे लिखेत्कादिवर्गाष्टकं दक्षिणेनादिकान्तं संख्या
लिखेत् पश्चिमेनादिकां द्वादशार्णान्तद्वयं यास्य सलि
खिद्येत्रेमेन तद्वरं साधितं होममेयान पूजाजयोर्यैः सुभ
स च तत्व वर्गवाञ्छाफलाय प्रदनारसिंहमहाचक्रपरं त
त् प्रसाधः प्रादौ षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये प्रणवादरेस
माध्यन्नृसिंहबीजमालिख्य षट्कोणेषु सुदर्शनषड
क्षरस्यैकैकमक्षरं विलिख्य तद्बहिर्हृत्तद्वयं कृत्वा तयो
रन्तराले निरंमायाबीजेन संवेष्ट्य तद्बहिरष्टपत्रेषु ना
रायणाष्टाक्षराणि लिख्य तद्बहिः प्राग्वन्मायया संवेष्ट्य
द्वादशदलेषु वासुदेवद्वादशाक्षराणि लिख्य बहिर्मा
यया वेष्ट्य बहिः षोडशदलेषु षोडशस्वरात्मविंडका
न्विलिख्य बहिः प्राग्वन्मायया वेष्ट्य तद्बहिर्द्वात्रिंशद्दले
षु मूलमन्त्रान्विलिख्य प्राग्वद्धृत्या संवेष्ट्य तद्बहिर्हृत्तं कृ
त्वा तदन्तराले पूर्वभागे कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं स्पष्टो व
र्णानालिख्य तद्दक्षिणान्तराले जं झं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं
शेषकादशवर्णानालिख्य तत्पश्चिमान्तराले नं पं फं बं
मं यं रं लं वं शं षं इति विलिख्य तदुत्तरान्तराले सं हं इति वि
लिख्य तत्पार्श्वयोर्दले हं चामरं इति निलिखेदनेन यंत्रसु

वि॰
ए॰
८२९

816

क्तफलदंभवति प्राक्प्रत्यकनवरेखाश्च पंचसप्तदक्षिणोत्तरं
द्वात्रिंशत्प्रमितान्येवंजायंतेकोष्ठकानिव तस्याग्निमनतारेख्व
फणिकाराश्चकारयेत् लिखेन्नृसिंहबीजंवद्वात्रिंशत्कोष्ठके
षुव मंत्रराजंसमालेख्यतथारेखाग्रवर्द्धयेत् फणाकाराश्च
तासुत्रसाध्यनामलिखेत्सुधीः संपातयेद्धोमशिष्टैः सर्वरोगा
दिनाशने प्रसार्थः तत्रप्राक्प्रत्यकनवरेखादक्षिणोत्तरंपंच
रेखाश्चता भिर्द्वात्रिंशत्कोष्ठानि विधायतस्य पूर्वाग्रनवरेखा
भिःपंचफणाकृत्वातेषुफणासुनृसिंहबीजंविलिख्यद्वात्रिं
शत्कोष्ठेषुपंक्त्याकारेणेशानकोणादिक्रमेणमूलमंत्रस्य
द्वात्रिंशवर्णानालिख्याथोगतनवरेखाः पंचसुच्छाकारेणव
र्द्धयित्वातेषुसाध्यनामलिखेदनेनयंत्रसुक्तफलदंभवति त
था अष्टपत्रकर्णिकायांसाध्याख्याकर्मसंयुतं नृसिंहबीजं
विलिखेदष्टपत्रेषुसंलिखेत् चतुर्वर्णेनमंत्रराजेसमाधि
ते यंत्रंद्वादमयंमेवसर्वरक्षाकरंपरंप्रसार्थः अष्टदलक
मलंकृत्वातत्कर्णिकायांससाध्यंनृसिंहाबीजंविलिख्याष्ट
सदलेषुमंत्राक्षराणिचत्वारिविलिख्यवितिपुन्याद्युक्तफल
दंससाध्यंनिजबीजयुग्मवसुदलेमनोर्वर्णकान्चतुःपरि
मिनानिखेलिपिहृतेवहिःकारयेत् सबीजयुक्तकोणयुक्त
स्थितिपुरहयेनाहृतेरिपुग्रहविषव्यामयहरंबललक्ष्मीप्रदं
प्रस्पार्थःअष्टदलकमलंकृत्वा तत्कर्णिकायांससाध्यंनृसिं
हबीजंलिखेद्दलेषुमूलमंत्राणिचतुरस्रद्वारोविलिख्यवह्नि
हेनहयंकृत्वातदंतरालवीथ्यामविहन्मान्तकोन्विलिख्यतु
हरिरष्टकोणंकृत्वा तत्कोणेषुनृसिंहबीजंविलिख्येतदं
तयंत्रसक्तफलदंभवतिः तथा पतयंत्रपुतेसम्पुण

लंलक्षणान्वितं रम्यंनवपदंकृत्वाकलशान्स्थापयेत्सुधीः
नवसंख्योभनोतनत्रकषायोदकपूरितान् वस्त्रयुग्मसमा
युक्तानावाह्यन्नृहरिंविभुं संपूज्ययेचंदनाद्यैःशांतकाय
मनोरमे पूर्वादिषुक्रमनादीन्यजेन्मंत्रीसमाहितः ग्रष्टा
पिकेनततोमंत्रंसहस्रंप्रजपेत्सुधीः पंचजलैःस्नापितेसे
नेरेमंत्राविरुच्चरन् अभिंसेमस्तुमुखादवश्यंपसतिवर्तिते
ग्रहाभिचारभूतादिभयेनश्यंपतितंनलक्षणात् भोजयेदेव
ताब्रह्मणान्देवांस्तोषयेदपि प्राणप्रदात्रेगुरवेवित्तशाठ्य
विवर्जितं स्वकीयार्थानुरूपेणप्रदद्याद्दक्षिणांनरः स
नैष्टिकींलभेत्सिद्धिंपरत्रापिविमोदते तथा वर्णान्त्यायी
समुवनौविंदुनादौतमांगकौ नृसिंहबीजमाख्यातंस
र्वसिद्धिप्रदायकं स्थलेषांसंपुटकेचित्संगिरंतेमनुत्ति
मं वर्णात्यःहकारःअग्निरेफःभुवनमौकारः विंदुरनु
स्वारःनादोऽर्द्धचंद्रःएभिर्नृसिंहबीजंभवति ह्रौंः इति त
था ऋषिरत्रस्युगायत्रीछंदः श्रीनृहरिः प्रभुः देवतापदी
र्घयुग्बीजैर्नवांगंपरिकल्पयेत् ध्यानार्चाजपहोमादि
सर्वंपूर्ववदाचरेत् त्वांह्रीमित्यादिषडंगकं एकलक्षं
जपेन्मंत्रंहविष्याशीजितेंद्रियः तद्दशांशंहुनेत्सम्यक्
ह्रमांकैःपायसैःशुभैः तर्पयेत्तद्दशसलिलैःकृत्वावाम्भा
विषेचनं ब्राह्मणान्सम्पगाराध्यसिद्धमंत्रःसमाचरेन्
मंत्रराजोदितान्सर्वान्प्रायोगान्तत्रसाधकः अष्टापिक
सहस्रेणाजतैस्यकलशोदकैः विषार्तमभिषिंचेत्तमु
षनेहिविशेणामः मुच्यतेस्यसर्वोयेल्लूतामूखकजे
रपि वद्धयाबाश्चिकोत्स्यस्याविषैर्मुक्तोभवेस्फुवं ग्रनेनम

तुताजवंभस्माष्टोनरकंशतं शिरोत्तिकर्णहृत्कुक्षिकंट
रोगाद्विनाशयेत् विसर्पिणीवनीहिकोज्वरश्चैव विनाश
येत् मंत्रोचयाभिचारादिसंभूतोश्च विकारकां शमये
भस्मसंजमंनात्रकार्याविचारणा मस्तुस्थाने लिखेन्मं
त्रंसमसाध्यंचददनिच क्षुरेणवत्तेषामंत्रंजपेवष्टदिना
वधि मृत्युपिकं सहस्रंचम्रियन्तेरिपुरसप्तचशपमाकृ
ष्टिविद्वेषमोहोच्चाटदिकानिच कुर्यादयुतंजपेनतत्त
दहेणकर्मणा एवमेकाद्दशोमंत्रः प्रोक्तः सर्वः समृद्धि
दः सारसंग्रहे षडक्षरस्यमंत्रस्यविधानमभिधीयते:
पाशबीजंशक्तिबीजंस्वबीजंाकुशबीजकं कवचस्त्रा
न्तिकः प्रोक्तः षडर्णोन्तृहरेर्मनुः पाशः आं शक्तिः ह्रीं स्व
बीजंनृसिंहबीजं क्ष्रौं अंकुशः क्रौं कवचायहुं अस्त्रफट्
ऋष्याद्याः ब्रह्मपंक्तिः श्रीनृसिंहाः संप्रकीर्तिताः मंत्रा
र्णोरगषट्कं स्यात्ततोदेवंविचिंतयेत् मायाक्रोथः प्र
दीप्तः स्वविकृतवदनः श्रोणिवर्णश्चनाभेमूर्द्धंचंद्रोयद्दी
प्तिः रविशशिहुतभुकनेत्रउग्रोकदंष्ट्रः हस्ताग्रैश्चक्रशं
खौगुणमणिकुलिशान्स्फुरदादारणाख्याविभ्राणोभीम
कायोविविधमणिगणैर्भूषितोवोन्नृसिंहः दत्त्वोर्ध्वंयो
गायेनदायथस्ययोरन्ये नदायस्ययोरपरेसवायस्ताभ्या
दारणमुद्रा तस्यालक्षणंतवैवाच्यानसपंचरात्रेमिप्यः सं
श्लिष्टसंमुखौगुलयो ऋज्वयोमुखाः स्वस्थानमरलो
गृष्टौमुद्रैषादरणाभिधेति पूर्वोदिनेशुभेपीठेमूर्तिंमू
लेनकल्पयेत् तस्यामूर्तौसमावाह्यदेवंसर्वोपचारकैः
संपूज्यवर्णपश्चात्क्रमतः परिमार्जयेत् पुरांनिसम

ष्वलोकपालान्वदिग्यजेत् वज्रादीनि ततो वाह्ये पूजयेगयु
धेषु भि अथप्रयोगः तत्र प्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासं
तेमत्वेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये
नमः मुखे पंक्तिछन्दसे नमः हृदये श्रीनृसिंहाय देव
तायै नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्धि नियोगमुक्ता मूलषड
र्णैः षडंगानि विन्यस्य ध्यानाद्यगार्चांते षट्दलेषु वज्राय
शंखाय पाशाय अंकुशाय वज्राया गदायै खड्गाय खे
टाय इति संपूज्य लोकेशानादीन् सर्वं प्राग्वत्समापयेदिति
तथा वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं केवलेन घृतेन च जुहुयात्तद
शांशेन तं पिण्णादि ततश्चरेत् एवं संसिद्धिमंत्रस्य प्रयो
गान्साधयेन्नरः ततः कल्पोदितान् स्वार्थे पारार्थे वा सवि
तेमः अपामार्गसमिभिश्च स्नुताभिः पंचगव्यकैः जुहुया
च सहस्रैकं समाहितमृतशांतये गुडवीसमियोडुपलो
हिताश्च सहस्रकं चतुर्दिनं प्रजुहुयाज्ज्वरशांतिर्भवि
ष्यति रक्तोत्पलैः प्रत्यहं योमधुरत्रयलोहितैः सहस्रं
द्वादशामितं लक्ष्मीर्वा जायते भुवि सर्वलोकः प्रियः सा
ध्वो भवेन्नैवात्र संशयः प्रातस्त्रिमधुरोपेतलाजाभिः
पक्षमात्रकं सहस्रं जुहुयात्कन्यार्थी लभते चिरात् च
तार्थी नीलभंभास्वरं सर्वमनोहरं तिलराजोत्वपामा
र्गपायसाज्यैर्हुनेत्सुधीः सदीर्घायुरवाप्नोति पुत्रः स
कलैर्गदैः कलत्रपुत्रादिधनधान्यसमान्वितः शि
खिगेहयुगोदरे लिखेभुवनेशीमथसाध्यसंयुतं वि
लिखेत्ताभितश्च मूलमंत्रं केवलं षट्पत्रे खरकेसरे चतुः मनुरा
जसहार्णिकां लिखे लिपिमंबीजमथो वहिः पुनः वस

वि॰
ली॰
८८

यापुरसंहृतं वह्निस्वस्थचिंतामणिकोणमंजले नृदरे
रथयंत्रमुत्तमं लिखितं भूर्जदले शिरोधृते विषरोगारि
भूग्रहादिकं भयमुत्तं ज्वरमाशु नाशयेत् अस्यार्थः तत्र
षट्कोणमध्ये स्थले स्वां सर्वमायामालिख्य तत्कोणेषु मू
लमंत्रस्य षडक्षराणि लिखित्वा बहिश्चतुरस्रं कृत्वा तत्
कोणेषु वक्ष्यमाणश्चिंतामणिबीजं विलिखेदेतत्
उक्तफलदं तथा तारं नृसिंहबीजं ख्यातं युतं भगवत्पदं
ङेयुतो नरसिंहस्य ज्वालामाली च ङेयुतः ङेयुक्तदीर्घ
दंष्ट्रस्यादग्निनेत्रस्तथा ङेयुतः सर्वरक्षोघ्नाय पदं सर्वभू
तविनाशनाय सर्वज्वरविनाशनाय दह दह पच
यवहनयुगं हुं फट् वह्निजायावधिर्मनुः सप्तषष्ट्य
क्षरः प्रोक्तो ज्वालामालीति विश्रुतः तारः प्रणवः
नृसिंहबीजं क्ष्रौं ख्यातं नमः वह्निजाया स्वाहा सर्वमम
न्त्रतः ऋषिः प्रजापतिश्छंदो गायत्रं देवता हरिः नृ
सिंहरूपी मंत्रार्णैः षडंगानि प्रविन्यसेत् त्रयोदशाष्ट
शास्यार्णवष्टाहशाकाद्विभिः क्रमात् षडंगानि मनोः
ऊर्यातानि युक्तानि मंत्रवित् स्याणवः एकादश
अर्काद्वादशः अब्धयः चत्वारः उद्यत्कालानलाभप्र
लयहुतवहोद्दीप्तदंष्ट्रोत्कटास्यं विद्युद्दामाभिरामप्र
चुरयनसटाटोपभीमं त्रिनेत्रं हस्ताब्जैः शंखचक्रे द
धतमसिवरं खेटकं श्रीनृसिंहं वंदे दैत्यांतकं तं मुनि
स्तुवतिकरैः मृग्यमाणं तमदैववामाङ्होदितदयो नमा
पुष्पध्याने शमिवंखड्गश्वेष्टं पूर्वादितेयजेत्पीठे
नहरिं सर्वकामदं षडक्षरोक्तविधिना सर्वदेवाय

८।१८

वं दिनं श्रौं क्षौं नमो भगवते नरसिंहाय हृदयाय ज्वाला मालिने दीप्त दंष्ट्राय शिर अग्निनेत्राय सर्व रक्षोघ्नाय शिखा सर्वभूत विनाशनाय सर्वज्वर विनाशनाय कवचाय दहदह पचपच रक्षरक्ष नेत्रत्रयाय वौषट् हुं फट् स्वाहा अस्त्राय फट् इति करषडंगन्यासः प्रयोगः सुगमः तथा लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशाज्यतेन तः कपिलासर्पिषा वह्नौ तर्पणादि विधाय च मंत्रराज वंदेवात्र प्रयोगान्हाथयेत्ततः विशेषतः क्षुद्रभूत ज्वरनाशकरः परः वहुना दिनेनात्र च किं जपेन्मंत्रं सुम नुषा वर्णितुं ह्नानमोद्दाकः सनिग्रहानुग्रह शक्तिमान्भवेत् परत्र विष्णोः पदमेति शाश्वतं श्रीसारसंग्रहे अथ लक्ष्मीनृसिंहस्य विधानमभिधीयते सर्वीयतारक दिव्यं सर्वाभीष्टफलप्रदं प्रणवं श्रीं शक्ति लक्ष्मीवीजानि जयशब्दतः लक्ष्मीप्रियपदं डेंतं नित्यप्रमुदितं वदेत् तेजसे प्रवदेल्लक्ष्मीश्रिताद्वें इं तदेकं रमाशक्ति रमायुक्तः साक्षयस्त्रिंशदर्णकः लक्ष्मीनृसिंहमंत्रोयं जपतां सर्वकामदः प्रणवं श्रीं तद्वीजं श्रीं शक्तिः भुवनेशोबीजं जयस्वरूपे लक्ष्मीप्रियेंडेऽंतं लक्ष्मीप्रियाय नित्यप्रमुदितस्वरूप लक्ष्मीश्रिता द्वं स्वरूपे डेः तदेहकं देहाय प्रणवरहितं वीजत्रयं हृंतं नमः तथा ऋषिः प्रजापतिश्छंदोऽनुष्टुप् लक्ष्मीनृसिंहकः देवतानिजवीजेन षडंगानि प्रकल्पयेत् निजवीजेन नृसिंहवीजेनः पुरस्ताकेशवः पार्श्व चक्रीजाह्नतदप्र

भः पश्चान्नारायणः शंखी नीलजीमूतसन्निभः इंदीवरद
लश्यामो वामपार्श्वे गदाधरः गोविंदो दक्षिणे पार्श्वे धन्वी
चंद्रप्रभो महान् उत्तरे हलधृग्विष्णुः पद्मकिंजल्कसन्निभः
आग्नेय्यामरविंदाभो मुसली मधुसूदनः त्रिविक्रमः ख
ड्गपाणिर्नैरृत्यां ज्वलनप्रभः वायव्यां वामनो वज्री तरु
णादित्यदीप्तिमान् ऐशान्यां पुंडरीकाक्षः श्रीधरः पट्टिशा
युधः विद्युत्प्रभो हृषीकेशो ह्यवाच्यां दिशि मुद्गरी हृत्प
द्मे पद्मनाभो मे सहस्रार्कसमप्रभः सर्वायुधः सर्वशक्तिः
सर्वज्ञः सर्वतोमुखः इंद्रगोपकसंकाशः पाशहस्तोऽप
राजितः सबाह्याभ्यंतरे देवो दामोदरः स्थितः एवं
सर्वत्र निश्छिद्रं नाम द्वादशपंजरे प्रविष्टोऽहं न मे किंचि
द्भयमस्ति कदाचन इति न्यासं विधाय पादौ लक्ष्मीनरह
रिं स्मरेत् सर्प्पेंद्रभोगनिलयः स्फुफलातपत्रो विप्रछ
पंगकरुचिरः परमोत्तसिंहः श्रालिंगितश्च रमयाऽच
न्तदिव्यभूषो हस्तैर्वरारिकुलाभयदान्यानः दत्तायः
करया रम्यवामयः करपर्य्यंतमायुधध्याने देवमावाह्य
पूर्वोक्तपीठे सम्यक् प्रपूजयेत् प्रथमांगावृतिः प्रोक्ता
द्वितीया शक्तिभिः स्मृता भास्वती भास्करी चिंता द्युति
रुन्मीलिनी तथा रमा कांतिर्धृतिः स्मृतिः शक्तयोऽष्टौ र
मापतेः तृतीयावृतिरिंद्राद्यैश्चतुर्थी वज्राद्यायुधैः अ
थ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांते मू
लेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि प्रजापतये ऋष
ये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीलक्ष्मीनृ
सिंहाय देवतायै नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगः

मुक्ताहस्तांवा ह्रीमित्यादिकरषडंगन्यासं विधायपूर्वोक्तश्लो
केनोमहादशार्णजरन्यासंकृत्वा ध्यात्वाचैगार्चीतेऽहृद
लेषु भास्वत्यै भास्कर्यै विज्ञायै पुष्ट्यै उन्मीलन्त्यै रमायै
कान्त्यै हृष्ट्यै इतिसंपूज्यलोकेशाचीदिप्रावरणं कुर्यात्
तथा जपेत् षष्टिसहस्रार्थं त्रिलक्षं तत्सहस्रकं मधू
कमल्लिकापुष्पैर्जुहुयान्मंत्रवित्तमः अभ्यर्च्यसलिले
देवं तर्पयेन्मनुमातनः अभिषिंचेत्स्वमूर्द्धानं वा स्त
एणाभोजपेत्ततः ततः प्रयोगान्कुर्वीत साधको निज
वांछितान् मल्लिकाकुसुमैर्होमः सर्वकामप्रदः शुभः
तथा तारो लक्ष्मीनृसिंहः स्यात् नःश्रीपूर्वकः परः
मंत्रो लक्ष्मीनृसिंहः स्यादष्टार्णोयं समुदीरितः लक्ष्मी
नृसिंहो ङे-नः श्रीपूर्वकः श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय इति तथा
ऋषिः प्रजापतिश्छंदोनुष्टुब्देवोतिशारदः नृसिंहश्चस्व
बीजेन दीर्घयुक्तेन मंत्रवित् षडंगानि मनोरस्य विद
ध्यात्स्वात्ममात्मनः ध्यानपूजादिकं सर्वं षडक्षरवदीरि
ते वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशाहुतैः स्तुतैः पायसैर्जु
हुयान्मंत्री तर्पणादि ततश्चरेत् तथा जयप्रह्लादहितकार्थ
श्रीनृसिंहेति वा चरेत् अष्टार्णोमनुराख्यातोऽस्यापि ये
पूर्ववच्चरेत् पूर्ववद्दैवीक्ताष्टाक्षरवत् अथान्यजाच
षडर्णो वा तत् यथावदेबीजं ङेंतं मत्स्यबीजं ङेंतं च कूर्मकं
बीजं ङेंतं च वाराहबीजं ङेंतं नृसिंहकं बीजं ङेंतं वाम
नयुक्तं बीजं ङेंतं रामयुक् बीजं कृष्णायबीजं स्यात्क
ल्किने जयप्रमकं शालग्रामनिवासिने दिव्यसिंहस्व
यंभुयुक् प्रकृष्टो ङेयुतोऽप्यत्वबीजात्पायं मनुमतः

वि॰
ली॰
८२

820

नृसिंहबीजं संन्यस्याथ पुनर्नृसिंहबीजं हृन्मध्य इत्यादि
त्रिरिति त्रिवारं बीजं रामाय पुनर्बीजं रामायेति ध्यात्वा नमः
इत्याद्याः अत्र इति छेदो नृसिंहाग्रादिनाः क्रमात् षट्दीर्घ
युक्तबीजेन षडंगानि प्रकल्पयेत् मंत्रराजवदेवास्य
ध्यानपूजादिकं भवेत् अंगेनेचाथ मत्स्यादिकावता
रांश्च पूजयेत् अथ प्रयोगः अत्रिऋषये नमः इत्यादि
भिः पूजयेत् तथा अयुतं प्रजपेन्मंत्रं साज्येन दधिवा
ततः जुहुयात् दशांशेन तर्पणादिन ततश्चरेत् काम्य
कर्माणि चान्यानि मंत्रराजवदेव हि अथ वीरनृसिं
हस्य मनुस्तत्प्रयोगोच्यतेधुना प्रणवोस्य भगवते शा
क्तियुग्ममस्थानलवभूस्तथा वीरनृसिंहाययोर्नृ
वेति वीरपदसिंहाययपदयोः मध्ये नृ इत्यर्थः तेन वी
रनृसिंहायेति एवमग्रेपि शाक्तियुगं मायाबीजं हृदयं
सुगममन्यतः मंत्रान्तरमथोवाचितसैवाशुफलप्र
दः प्रणवोस्य भगवते वीरसिंहाययोर्नृ चडें नं ज्वाला
मालिपदं दीप्तदंष्ट्र चडे पुनः अग्निनेत्राय सर्वाने रक्षो
घ्नायपदं वदेत् सर्वभूतविनाशांतिनयोने सर्वशाद्व
नः ज्वरविनाशायेति स्पाहन युगं मवह हृदयं एवं हृदयं
वेय युगं रक्ष युगं चैव ततः वर्मास्त्रान्ते बहू वीर
नृसिंहस्य मनुर्मतः अथ मंत्रान्तरं तस्य वक्ष्यते सर्व
कामदं अग्निनेत्रायान्तकं तु पूर्वं मंत्रं उदाहृतः ततो
वदेत् सर्वभूतविनाशायततो वदेत् सर्वज्वरविना
पोचनाय सर्वदोषविनाशनाय हन हं हदहयु
क एवं युगं केवं यर रक्ष युगं युगपश्चात् मायो हुं फ

द्विधावधि एतन्मंत्रत्रयास्यापि विधानं पूर्वमीरितं पूर्व
मीरितं मंत्रराजोक्तं तारं नृसिंहबीजं महापयोन्ते चल्दंन
दशवर्णः स्यान्नृसिंहामनुरुत्तमः ऋषिश्च वामदेवाख्यो
विराट्छंद उदाहृतं नृसिंहो देवता चास्य सर्वदेवैश्च वंदि
तः षट्दीर्घयुक्तबीजेन षडंगन्यासमाचरेत् ध्यानपूजा
दिकं सर्वमस्य पूर्ववदाचरेत् अष्टाक्षरलक्ष्मीनृसिंहव
त् श्रादिपदेन पुरश्चरणतहोमद्रव्यादिकं कल्पते तदात
त्रवर्णलक्ष्मीस्तुकेर्त्रापि वर्णलक्षं दशलक्षं प्रोच्यते ता
रं नृसिंहबीजं ल्हें त्वं च भगवत्परं नरसिंहाय मंत्रोयं त्र
योदशाभिरक्षरैः वामदेवो मुनिः प्रोक्तो जगती छंद ईरि
तम् देवता नरसिंहो त्र स्वबीजेनागकल्पने देवता नरसिं
हो त्र स्वबीजेनागकल्पने ध्यानपूजाजपादिषडक्षरव
दीरितं तारं सहस्रारपदं ज्वालांतेवर्तिनेपदं नृसिंहबी
जं हुं युक्तं हुंफट्स्वाहांतिको मनुः एकोनविंशत्यर्णो
यं नृहरेश्चक्रसंज्ञकः तारः प्रणवः नृसिंहबीजं पूर्वोक्तं
हुं युक्तं हनहन इति तथा ऋषिर्जयेतश्चाख्यातश्छंदो
गायत्रमिष्यते सुदर्शननृसिंहोस्य देवता परिकीर्तितः
चक्रराजाय युस्तोक्तं ज्वालाचक्राय वै शिरः जगचक्राय
वशिखा कवचं त्वस्य सं मतं असुरांतकचक्राय तु स्त्रा
णं स्यान्महापरं सुदर्शनायेति मनुः पंचांगं समुदीरितं
चक्रासनस्य मध्यस्थ कालाग्निसदृशद्युतिं चतुर्भुजं वि
हतास्य चतुश्चक्रं परहरिं कोटिभास्वत्समप्रभं त्रिनेत्रं
चोक्तविग्रहं ध्यायेत्समस्तदुःखौयज्वरभूतविनाशने
पूर्वोक्ते वैष्णवे पीठे पूजयेदुक्तवर्त्मना: अंगानि पूजये

वि॰
ली॰
८२१
821

दिक्षुजयाद्याःपूजयेत्क्रमात् जयाचविजयापश्चादजि
ताचापराजिता विदिक्षुपूजयेत्पश्चान्मदनांमोहिनींप
तथा महाख्यांसिद्धिसंज्ञांचपुरतःपूजयेत्ततः कुश्मा
भौसितदंष्ट्रौतौद्वितीयावृत्तिरीरिता इंद्रादिभिस्तृतीया
स्याद्वज्रादिभिरनंतरं अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादि
योगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसि
जयंतायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृद
येश्रीनरसिंहायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यचक्रराजा
यहृदयायनमः ज्वालाचक्रायशिरः जगच्चक्रायशि
खा असुरांतकचक्रायकवचं महासुदर्शनास्त्राय
इतिपंचांगमंत्रान्मूलाभिस्तैःकरांगुलीषुविन्यस्य
नेत्रवर्ज्यहृदयादिपंचांगेषुविन्यस्यध्यानादिषूपा
पचारांतेगानिसंपूज्य दिग्दलेषुजयायै विजयायै
अजितायै अपराजितायै विदिग्दलेषुमदनायै मोहिन्यै
महायै सिद्ध्यै इतिसंपूज्यलोकेशादीन्वज्रायादीनि
तथा रविलक्षंजपेन्मंत्रेनदशांशान्जुहुयात्तिलैःशुभैः कृते
स्मिन्सर्पयेदेवचत्वारिंशत्सहस्रकं इत्यर्थः रविलक्षं
द्वादशलक्षंवातथा ब्राह्मणाजमुभिक्ष्छेत्कृष्णानास्ती
र्थ्यभूतलेः तस्मिन्देशेसमाराध्यसुदर्शनंसहस्रकं म
त्रेसहस्रमाहात्म्यज्ञेनदेवस्यसन्निधौ मनस्वंमूलमंत्रेण
ह्यपामार्गसमिद्भिः तत्रस्मतिलकंकृत्वानिर्गच्छेत्तत्स
न्निधौ दामवत्कृतेपात्रून्ससटशोनात्रसंशयः अथशत्रु
मनुस्मृत्सुतर्पणंचापिकारयेत् अयुतंजयमाप्नोतिना
त्रकार्याविचारणा अथोडंवरपीठस्तुतेदेवदेवंतिवेश

येत् तस्याग्रे वन्हिकुंडे होतव्याश्वादरीसमित् अपूपं तया
हुताशात्तमथ न्यासात्रितेंद्रियः जयमाप्नोति संवादे नि
त्यपस्तुरामवत् तत्र महाटके परं च पित्वा तच्चक्रकं ने
त्राङ्गुलीयकं कृत्वा जपहोमादिसाधितं धारयेद्दक्षिण
हस्ते सर्वरोगान् जयेद्दरीन् रात्रेः सकाशात्सुजो बल
मत्र्ये धारयन्सदा जले त्रिसप्तजप्तं सर्वदर्वादीनकं
पूर्वेन वशीकरणाटिक्कवेयलवणसंयुतं स्त्रुषाजप्ततेन स
जलेडुलप्तपूलादिमासतः मासमेकं प्रतिदिनं हवीहो
मं सहस्रकं कृत्वा संपूजयेद्देवराजयन्त्राप्रणपाति
तिलेवा मधुना वापि तोटकहोमः प्रमेहनुत् नेत्ररोग
सहस्रेण पञ्चहोमेन तुष्यति त्रिसप्तजप्ततोयेन तद्दा
लनेनेत्ररोगनुत् दशादातपतोयेन करकेनैसेवयेत्
तावत्तमंत्रितेनापि नवनीतेन लेपनात् समाहे वा ह
सनाहे नाशयेत्तिविसर्पिकान् अपामार्गेणज्जुहुयाति
त्यमष्टोत्तरं शतं जप्तातां स्वनमस्कारं कुर्यात्मासमतद्धि
तः अयस्मारादिकानंत्याग्रहान्सर्वान्विनाशयेत् सुहा
हिः पूरितं कुंभं चंद्रमंडलमध्यगं स्वदर्शनं नृसिंहं त
स्यावियहरूपारिणं यथावच्चिंतयेत्तत्र पूजयेचोपचा
रकैः जप्ताष्टशतं सहस्रं वादष्टं तेनैव सेचयेत् तया स्व
शोढामहस्तेलिभस्य पर्णांहिं संहरेत् पञ्चपत्रिदलं हन
ठयपुतं मध्ये स्वसाध्यं फ्रव मंत्राणीं हि षाशालिखेट
लमवसानेतिमतह्रिटिः षट्कोणेनिजवीजमयिसम
दनेंज्वालापरीतेलिखे दीमेजापकृताद्दिसाधितमि
टेक्ष्वकरस्थात्रस्येत् अस्यार्थः त्रिकोणाभ्यन्तरे षट्को

णेनतदंतर्दशीलकमलेवकृत्वातत्कर्णिकायांप्रणवम
ध्येप्रमुकेहनुहन इतिशत्रुनामविलिख्यदशोदलेस्व
ममहारंजंत्रस्यविलिख्यषट्कोणेषुतत्सिंहवीजंवि
लिख्यजपहोमपूजादिभिः साधितमेतद्यंत्रंशत्रुनाश
ने रक्षाकरणंभवति श्रीसारसंग्रहे अथरामतत्त्वहे
षेष्टान्वैस्मवर्ततंत्रके नवदोमंत्रराजस्तुषडर्णः प्रोच्यते
पुनागणपत्येयसौरेषुशाक्तेष्वेवषमीहृदः वैस्मवेष्व
पिसर्वेषुराममंत्रःफलाधिकः गणपत्यादिमंत्रेषुको
टिकोटिगुणाधिकः मंत्राणेलपिनायासफलदोयषड
क्षरः षडक्षरोयंमंत्रस्तुसर्वाघौघविनाशनः मंत्रराज
इतिप्रोक्तः सर्वेषामुत्तमोत्तमः दैत्यादिनेचडरितंपक्ष
मासस्तुवर्षजे सर्वहन्तिनिःशेषस्तूणंवलमिवानलः
ब्रह्महत्यासहस्राणिजानाज्ञानकृतानिच स्वर्णस्तेय
सुरापानगुरुतल्पायुतानिच सर्वाण्यपिशमंयांति
मंत्रराजानुकीर्तनात् ब्राह्मणंक्षत्रियंवैश्यंशूद्रंहत्वा
यिकल्मष सचित्तोपिनरोमोहाभूयस्तदपिनाशिये
त् ग्रामारण्यपशुवधंसंचितंहरितंमोहाभूयस्तदपि
नाशियेत् ग्रामारण्यपशुचयंसंचितंडरितंबयत्
निःशेषंनाशयत्येवरामात्मामंत्रराजकः मयपावे
नयस्यापेनदयासुविनाशयेत् गत्वातुमातरंमोहा
दगम्यावापियोषितं उपास्यानेनमंत्रेणरामंतदपि
नाशयेत महापातकयुक्तानांसंगत्यासंचितंवयत्
नाशयेमत्कृत्यालापशयनासनभोजनैः पिरस्मात्
वयोत्पत्तेवुद्धिपूर्वमयंचयत् निःशेषंनाशयत्येव

कालात्रयसमुद्भवं तदनुष्ठानमात्रेण सर्वमेव प्रली
यते यत्स्वयागादितीर्थप्रायश्चित्तादिकैरपि नैवा
पनुदितं पापं तदप्याशु विनाशयेत् कृच्छ्रैस्तप्तमपराका
द्यैर्नानाचान्द्रायणैरपि पापं चनापनोद्यं यत्तदप्याशु
विनाशयेत् आत्मतुल्यवर्णादिदानैर्वह्नुविधैरपि किं
चिदप्यपरिक्षीणं पापं तदपि नाशयेत् भूतप्रेतपिशा
चाद्याः कूष्माण्डग्रहराक्षसाः दूरादेव पलायन्ते मन्त्ररा
जप्रभावतः मालिन्यमपि सांकर्य्यं च यावच्चदूषणं
सर्वं विलयमाप्नोति मन्त्रराजानुकीर्त्तनात् आब्रह्मवी
यादेर्वाश्रमनियमादिक्रमोद्भवाः स्त्रीणां च पुरुषाणां सु
मन्त्रेणानेन नाशिनः शान्तः प्रसन्नो वरदोऽक्रोधनो भ
क्तवत्सलः मन्त्रराजसमो मन्त्रो जगत्स्वपि न विद्यते
सकामानां भुक्तिदो पेतिः कामानां च मुक्तिदः त्वमासु
भयकामानां भुक्तिमुक्तिप्रदायक रत्नभोगं महीम
स्यां राजते वा महीस्थितः अथवा रत्नसांयस्मात्मरणं
याति सर्वंत इत्यादि अत्रैव षडक्षरमन्त्रप्रभावकथ
ने सर्वेषामपि मन्त्राणां साधारणं वोद्धव्यं अथैतेका
क्षरमारभ्य क्रमेण सर्वमन्त्राक्षरमुद्धीयते तत्र श्रीस्कं
दयामले वह्निस्थशायनेविश्वो रदं वेदविभूषितः प
कारो मनुः प्रोक्तो मन्त्रराजस्य डमः वह्निरेफ विष्णोः
शायनं श्रवनेत्रः आ अस्मार्थः तत्रैव रेफो वह्निरहमेवाक्षो
विष्णुः सोमाम उच्यते मध्यगत्वाच योब्रह्मा रप्यराकार
उच्यते ज्योतीषि सकलोकत्पत्नी पुण्याकाशो विभुः स्वयं
नादोपि यते सन्मात्रे वामेव परमेश्वरीतिमितिसारस

वि॰
ली॰
८२३
823

ग्रहे मूर्त्तिपंजरमानेनतत्त्वन्यासंचकारयेत् तथा ब्रह्मामुनिः
स्याद्गायत्रंछंदोरामोस्यदेवता ऽदीर्घोर्हृदयुगंगानिकथी
ङह्यात्मनामनोः वह्न्यात्मनोरेफेण सरयूतीरमंदारवे
दिकापंकजासने श्यामंवीरासनासीनंज्ञानमुद्रोपशो
भितं वामोरुन्यस्ततद्धस्तंसीतालक्ष्मणसंयुतं अवेक्ष
माणमात्मानमात्मन्यमिततेजसं शुद्धस्फटिकसंका
शंकेवलंमोक्षकांक्षयी चिंतयन्परमात्मानंभानुलक्षं
जपेन्मंत्रं भानुलक्षंद्वादशलक्षं तथा वह्निनारायणे
नायोजाटरः केवलोपिचकेवल इत्यनेनदीर्घराहित्य
मुक्तंनतद्वीजनमात्रं पंकाद्दशाक्षरस्यादिस्यादाद्येन
षडंगकं तारामायारमानंगवाक्स्वबीजैः षड्विधः
अक्षरोमंत्रराजः स्यात्सर्वाभीष्टफलप्रदः तारः प्रणवः
मायाभुवनेश्वरीबीजं रमाश्रीबीजंअनंगः कामबीजं
वाग्वाणीबीजं स्वकंरामबीजं इह्यंतरस्यद्रमंत्रो
द्विविधस्त्वितरथः ऋष्यादिपूर्ववद्ध्येयमेतेषांचविच
क्षणः १४ तथा सप्रतिष्ठौरमौवाय्वग्न्यंवार्णोमनुः
स्मृतः प्रतिष्ठा आरमौ रेफमकारौ वायुर्यकारः ह्यनन
मः विश्वामित्रोमुनिःप्रोक्तःपंक्तिश्छंदोस्यदेवता रामभ
द्रोबीजंशक्तिरप्यथमर्णोनतीक्रमात् भ्रूमध्येहृदिनाभ्यं
द्रोःपादयोर्विन्यसेन्मनुं षडंगपूर्ववद्यद्वामंत्रार्णैर्मनु
नास्तकं मध्येवने कल्पतरोमूलेपुष्पलतासने लक्ष्म
णेनप्रगुणितंमक्षणःकोणेनमायकं अवेक्षमाणंज्ञा
नुकृत्वाहृतव्यजनमीश्वरं जटाभारलसच्छीर्षं श्यामं
मुनिगणावृतं लक्ष्मणेनधृतच्छत्रमथवापुष्पकोप

रि दशास्यमथनं शांतं ससुग्रीवविभीषणं विजयार्थी
विशेषेण वर्णलक्षं जपेन्मनुं ५ तथास्य कामशक्तिवाग्ल
क्ष्मीताराद्यः पंचवर्णकः षडक्षरः षड्विधः स्याच्चतुर्वर्गफ
लप्रदः पंचाशन्मातृकामंत्रवर्णप्रत्येकपूर्वकः लक्ष्मी
वाङ्मन्मथादिस्तारादिः स्यादनेकधा श्रीमायामन्मथै
कैकबीजाद्यंतगतो मनुः चतुर्वर्णः सएवस्यात्वहणी
वांछितप्रदः स्वाहांतो हुंफडंतो वा नत्यंतो भवेदयमच
तुर्वर्णः यः पूर्वमुक्तः रामभद्ररामचंद्र इत्येवं रूपो द्वि
विधः पंचाशद्वर्णपूर्वो बीजपूर्वश्च षडक्षरः तेन श्री
मद्रामचंद्रः श्रीरामचंद्रेत्यादि पंचाशत् एवं वाग्बीजा
दि पंचाशत्सबीजादि पंचाशत् एवं तारादि पंचाशत्
इति शतद्वयं एवं श्रीमद्रामचंद्रस्यापि तेन चतुःशतं
मगस्यापि रामभद्रस्यापरो मनुः चंद्रांतस्य च भद्रांतः पुन
र्द्वैधा विभिद्यते पंचाशन्मातृकामंत्रवर्णप्रत्येकपूर्व
कं लक्ष्मीवाङ्मन्मथादिस्सर्वत्र प्रणवादिकः श्रीमा
येत्यादि पूर्वोक्तो यो नमोंतः सप्तविधः सः स्वाहांतः षट्
प्रकारं हुंफडंतः षट् एवमष्टादशभेदाः तेनाष्टादशा
धिकश्चतुः शतसंख्यस्तु रक्षरपंचाक्षराभ्यामुत्पन्नः
षडक्षरभेद इति तथा ब्रह्मसंमोहने शक्तिदक्षिणा
मूर्तिरेवंच अगलाः श्रीशिवः प्रोक्तास्तु तयोस्तु क्रमादि
मे छंदो गायत्रसंज्ञश्च श्रीरामो देवता मतः अथवा का
मबीजादे विश्वामित्रो मुनिर्मतो छंदो देव्यादिगायत्री
रामभद्रोस्य देवता बीजं शक्तिर्यथापूर्वं षडर्णा विन्य
सेन्मनोः श्रीबीजयुक्ताद्याधिकशतस्याग्रस्य ऋषि

वि·
णी·
८२४

824

र्विश्वामित्रोवा कामबीजयुक्ताद्यधिकशान्तस्य संमोहनोवि
श्वामित्रोवा एवं वाग्बीजयुक्तस्य दक्षिणामूर्त्तिर्विश्वामित्रो
वा एतेन स्वबीजयुक्तस्य ब्रह्मैव मायायुक्तस्य शान्तहृदयस्य श
क्तिरेव तथा स्वाहान्तानां षट्स्यांहुंफडन्तानां षट्सां च विश्वामि
त्र एवेति संमत्यष्टादशाधिकशान्तमंत्राणां सएवेति तथा
ब्रह्मारंभे भ्रुवोर्मध्ये ह्यन्ताभ्यं पुष्ठपादयोः बीजैः षट्दीर्घयु
क्तैर्वा मंत्रार्णैर्वा षडंगकं ध्यायेत्कल्पतरोर्मूले स्वर्णमय
मंडपे पुष्पकाख्यविमानान्तः सिंहासने परिष्कृते पद्मेव
सदेवि मेंद्रनीलमणिप्रभं वीरासनसमासीनं व्याख्या
मुद्रोपशोभितं वामोरुन्यस्तसीतालक्ष्मणसंयुतं सर्वा
भरणसंपन्नं वर्णालद्विजपेन मंत्रवर्णालतेषट्दलं राम
श्चंद्रमहान्तोडें· तोननियुतोह्यियाडें· तथ्वतर्प्पणैतः न
त्रिनेमः तारादिसहितः सोपि मंत्रस्तथाहरस्ततः तारा
दयः षट्प्रागुक्ताः तैः सहितः सद्विविधः समाहस्तेना
ष्टाक्षरो द्वादशप्रकारः तारायन्तगतः सोपि नवार्णः स्या
दनेकधाः समस्तार्णपवतारादिषणाध्वगातैरेकैकेन
संपुटितः तेन नवार्णोपि द्वादशविधः तारेरामश्चतुर्थ्यं
तः क्रोधांसवह्निवल्लभा ब्रह्मणेयपरोमंत्रत्रस्यादिस्पड
णैवतु क्रोधायहुं ब्रह्मफट् वह्निवल्लभास्वाहा स्वर्णबीजेव
देमायोरुद्रामायपुत्रस्तुताः शिवामारामतंत्रोयं वस्वर्ण
स्यवसप्रदः गुणबीजस्वाणवः मायाभुवनेशीबीजे स्य
ततमः नोमायास्ववसप्रदः भुक्तिमुक्तिप्रदः ऋषिः सदा
शिवः प्रोक्तो गायत्रं छंद उच्यते शिवोमारामचंद्रस्य देव
ताः परिकीर्तिताः दीर्घमायायपागोनितारः पंचार्णयु

क्रियाः ॐ नमो रामाय ह्रां हृदयाय नमः नमो रामाय ह्रीं
शिरः इत्यादिप्रयोगः रामं त्रिनेत्रं सोमार्द्धधारिणं शूलिनं
वरं भस्मोद्धूलितसर्वांगकः पिर्दिनमुपास्महे रामाभि
रामो सौंदर्य्यसीमां सोमावतंसिनी पाशांकुशधनुर्वाण
धरां ध्यायेत्रिलोचनो ध्यायेन्नेवं वर्णलक्षं जपेत्त्रिमधुरा
क्तैर्विल्वपत्रैः फलैः पुष्पैस्तिलैर्वीयैकजंह्वनेन दशामि
तिपोषः जानकीवल्लभं ङे ते स्वाहांत स्वुक्रमादिकः दशा
क्षरोयं मंत्रः स्याद्वसिष्ठोस्य मुनिः स्वराट् छंदस्यदेवतारा
मः सीतापाणिपरिग्रहः आद्यं बीजं हृदिः शक्तिः कामे
नांगक्रियामनः हिठः स्वाहा कामेन षट्दीर्घयुक्तेनः शि
रोललाटभ्रूमध्यतालुकंठेषु हृदये पि नाभ्यंगजानुपादेषु
दशार्णानि न्यसेन्मनोः अयोध्यानगरे रत्नचित्रे सौवर्णमं
डपे मंदारपुष्पैराबद्धवितानेतोरणाचिते सिंहासने स
मारूढं पुष्पकोपरिराघवं रक्षोभिर्हरिभिर्देवैर्दिव्ययान
गैस्तुभैः संस्तूयमानं मुनिभिः प्रह्वैश्चपरिसेवितं सी
तालंकृतवामांगं लक्ष्मणेनोपशोभितं श्यामं प्रसन्नवद
नं सर्वाभरणभूषितं ध्यायन्नेवंजपेन्मंत्रं वर्णलक्षमन
न्यधीः वर्णलक्षं दशांलक्षं रामङे नयनुर्वाणयेनेस्वा
हांक्षिसंदरी यनुपालायेस्वरूपं दशाक्षरोयं मंत्रः स्यान्मु
निर्ब्रह्माविराट् स्मृतं छंदोस्य देवताप्रोक्तो रामो राक्षस
मर्दनः आपोबीजं हिदः शक्तिस्तेनैवांगानि पूर्ववन्न्यासः
रामितेनेनैवं कामेन वर्णन्यासं तथा धानं पौरश्चरणि
कोविधिः दशाक्षरोक्तवत्कुर्याच्चापवाणधरंस्मरेत् श्रीं
हृ भगवते रामचंद्रभद्राय डे पुनो प्रकार्णैहि वि

वि॰
शि॰
८२५

825

ग्रोक्तस्य ऋषिध्यानादि पूर्ववत् रामेति स्वरूपं पूर्ववत्
दशाक्षरवत् श्रीपूर्वं जपमथाख्यं तद्द्विधा रामनाम च
त्रयोदशार्णः मंत्रः ऋष्यादि पूर्ववत् सर्वकामदः श्रीरामजयरा
मजयजयरामः पदत्रये द्विरावृत्ते रेखाध्यानं यथार्णवा
न् सतारेस्य भगवते रामो ङेतं महात्मनः पुरुषाय पदं
यस्माद्धंकारोह्यदशाक्षरः एतन्नमः विश्वामित्रो मुनि
श्छंदो गायत्रं देवता मनोः दशास्यदर्पदलनो रामभद्रः
प्रकीर्तितः तारं बीजं नमः शक्तिः षडंगं कल्पयेत्ततः
मूलमंत्रको शलेंद्र सत्यसंधन संततं रावणांतकनामा
ने सर्वलोकहितं तथा सांङः प्रसन्नवदने चतुर्थी नम
सावदेत् मूलमंत्रेणास्य कोशलेंद्राय नमः शिरः सत्य
संधाय नमः शिखा रावणांतकाय कवचं सर्वलोकहि
ताय नमः नेत्रं सांङः प्रसन्नवदनाय नमः अस्त्रं नंदि
ग्रामस्योपवने भरतायत्तकौतुके रम्यैः सुगंधिपुष्पाद्यैः
द्रुमवृंदैः सुशोभिते निःसाणभेरीपटहशंखतूर्यादि
निःस्वने प्रहृतनृत्यपरानीजयमंगलभाषिते पटीरद्रु
मणौशीरकर्पूरागुरुसंधूपिते नानाकुसुमसौरभ्यवा
हिगंधवहाविते देवगंधर्वनारीभिर्गीयंतीभिरलंकृते
सिंहासनसमारूढं पुष्पकोपरि राघवं सौमित्रिसीता
सहितं जटामुकुटशोभितं चापबाणधरं श्यामं ससुग्री
वविभीषणं हत्वा रावणमायांतं कृतत्रैलोक्यरक्षणं
रामचंद्रं हृदि ध्यायन् दशलक्षं जपेन्मनुं रामभद्रं म
हेपूर्वं षामाग्निश्रुयुतः परं वीरं त्वपोनमपदं दशास्या
तकर्मांततः मनोरत्नं तेनादौ विपश्चाद्दाषयमेत्रियं

अग्निरेकःश्लोकरूपोमंत्रःद्वात्रिंशदक्षरोमंत्रोविश्वामित्रो
मुनिर्मतोः छंदोनुष्टुद्देवतारामभद्रःप्रकीर्तितः चतुः
करणवेदाविवर्णैरंगकल्पनाकरणानिचत्वारि वे
दाश्चत्वारः वसवोष्टौरामभद्रस्तनमहेष्वासोशिरःस्व
वीराशिखा त्रपोनमकवचं दशास्यांतकमीरस्तनेत्रं
देहिदापयमेश्रियमस्त्रं मूर्ध्निभालदृशोःश्रोत्रगंडयुग्मे
मनासिके आस्यदोःसंधियुग्मलेस्तनहृन्नाभिमंडलेवषा
मेटैंयाष्टपादसंधिस्वर्णान्समेन्मनोःदशाःवर्णद्वये गो
डयोश्चद्विवचनयुग्मपादाब्दोःपत्त्यथ्यः षोडशः पूर्वो
क्तध्यानमत्रापिविलसंतिपनोजपेत् पीतंवाचिंतयेद्रा
मायतनार्थेयोमंत्रंजपेत् मानारेखद्भागवतेचतुर्थोरघु
नंदनं रक्षोघ्नविशदंतद्धन्मसुरेतिवदेनतः प्रसन्नव
दनेडे.नेवदेदमिततेजसे वलरामोचतुर्थेनोविस्वंदे
तेनर्तितनः प्रोक्तोमालामन्त्रःसप्तचत्वारिंशद्भिरक्षरैः
अमिततेजसेत्यत्रपूर्वपदेनसंधिः अक्षरसंख्यानुप
पत्तेःस्य मुनिःपितामहश्छंदोस्यादनुष्टुप्देवताः रा
ज्याभिषिक्तोरामश्चवीजशक्तीयथापुरा यथापुराता
रतीसप्तसप्तदशषट्सप्तसंख्यैः षडंगकं ओंन
मोभगवतेरघुनंदनायशिरः रक्षोघ्नविशदाय
शिखा मधुरप्रसन्नवदनायकवचं अमिततेजसेने
त्रं बलारामायविष्णवेनमः अस्त्रंशिरस्यानुद्रुतेनव
भ्रूमध्येदृह्वयोरपि श्रोत्रयोर्घ्राणयोश्चैवगण्डयोरोष्ठ
योरपि दंतयोरामादेशाचदोःपत्त्यथ्यग्रकेष्टव कंठे
हृदिस्तनद्वेहपार्श्वयोःपृष्ठयोस्ततः जठरेनाभ्याथि

वि॰
सी॰
८२९

826

ष्ठान्तेयुक्तं वर्णान्न्यसेत् ध्यानं दशाक्षरं प्रोक्तं लक्ष्मे
केजपेन्मन्त्रं विल्वैः प्रसूनैः पत्रैर्वा फलैस्त्रिमधुनाप्लुतैः
मधुरत्रयसंयुक्तेन पायसेनाथवाम्बुजैः होमं दशांशतः
कुर्यात्तथा सर्वतर्पणः रमा सीता वह्निजायाहेतो
यं षडक्षरः सीतामन्त्रस्य कथितः स्वतन्त्रो गणपरोपि च ज
नकोस्य ऋषिश्छन्दो गायत्रं देवता मनोः सीता भगवती
प्रोक्ता श्रीं बीजं शक्तिरंत्यकौ दीर्घस्वरयुता येन षडंगा
नि प्रकल्पयेत् पूजयेद्वैष्णवे पीठे ध्यायेद्वापवसंयुतां
स्वर्णाभामंबुजकरां रामालोकनतत्परां वर्णलक्षं जपे
न्मन्त्रं सिद्धार्थं साधयेत्ततः रेफपूर्वं मधुहस्तसेंडल्प
क्षणं संयुतं ङेन्तोयं लक्ष्मणमन्त्रं नमसा च समन्वितः भग
स्य ऋषिरस्याथ गायत्रं छन्द उच्यते लक्ष्मणो देवता प्रोक्तो
यं बीजं शक्तिरस्य हि नमः स्वाहेति योगो हि पुरुषार्थे च
तुष्टये रेफपूर्वं लकारं द्विभुजं स्वर्णरुचिरतनुं पद्मपाति
भक्षणं धनुर्बाणकरं रामसेवासक्तमानसं पूजात्वै
ष्णवे पीठे सांगावरणवर्जिता सप्तलक्षं पुरश्चर्यं ततः सि
द्धिं च साधयेत् भरतस्यैवमेव स्याच्छत्रुघ्नस्याप्ययं विधिः
प्रादौ वापि ततो वापि पूजायां सध्यवस्य तत् येनैषामपि क
र्तव्या भक्तिमुक्ति सभीप्सुभिः श्रीरामात्वेतोदितो लयतेप्राया
न्येनापि स दरि वदेदाशारस्यायति विघ्नं च पदं मतः
सीतापतिं समुद्धृत्य वल्लभाय ततो वदेत् धीमहि तन्नाप्र
तन्नोथ ततो राम प्रचोदयात् एवा स्वाहा राम गायत्री भक्ता
नां भुक्तिमुक्तिदा जन्मप्रभृति यत्पापं दशाभिर्यान्ति संक्ष
यं पुराकृतं प्राणैर्नेव सहस्रेण जयेनवा पुरश्चरणम

स्याश्च चतुर्लक्षजपावधि यच्च यावच्च पूजाहि सर्वं पूर्वं
वदाचरेत् तारादिर्यागगायत्रीमुक्तिमेवप्रयछति पूज
येद्वैस्नवेपीठेमूर्तिंमूलेनकल्पयेत् श्रीसीतायेहृदा
तेनसीतापार्श्वगतांयजेत् पार्श्ववामंवामभोगसमा
सीतामितिवचनात् ततोदक्षिणकोणाग्रेसखायैलक्ष्म
णंयजेत् वामपार्श्वेत्रिकोणस्यशार्ङ्गंदक्षिणतःशरान्
वाणादिकिंचिदग्रे अग्रपार्श्वद्वयेशार्ङ्गशरान्तेगानित
हृहिरितिसारसंग्रहात् तथा अग्रेशाखरवायव्यम
ध्येदिक्षुवपूजयेत् केसरेषुषडंगानिप्रथमावृतिरी
रिता द्वितीयात्मादिभिःप्रोक्ताचतुर्भिस्सशक्तिकैः
आत्माचैवांतरात्माचपरमात्मातृतीयकः
ज्ञानात्माचेतिदिक्पत्रेष्वाग्नेयादिदलेष्वथः निहति
चप्रतिष्ठाचविद्याशांतिंयजेत्क्रमात् तृतीयावासु
देवाद्यैर्दलमध्येषुचावृता वासुदेवःसंकर्षणःप्रद्यु
म्नश्चानिरुद्धकाः श्रीश्चशांतिस्तथाप्रीतिश्चतुर्थीवा
तिस्ततो दिग्विदिक्क्रमतःपूज्यागेयपुष्पादिभिःश्रिये
चतुर्थीवायुपत्राद्यैः पत्राग्रेपूर्वतःक्रमात् हनूमंतं
ससुग्रीवंभरतंसविभीषणम् लक्ष्मणंगदशत्रुघ्ना
जांववंतंदलाग्रतः आंजनेयंचअग्रेवाचयंतंचपुस्तक
·· दलान्ययोश्चभरतशत्रुघ्नावातथामरौ धारयेत्
चपाणिभ्यांछत्रेष्टेचलक्ष्मणः स्पष्टादिमंत्रिणःपू
र्वादिकमेणकृतांजलिं सृष्टंजयंतंविजयंसुराष्ट्रंराष्ट्र
वर्द्धनं अकोपंधर्मपालाख्यं सुमंतंचक्रमाद्यजेत् व
शिष्ठंवामदेवंचजावालिंगौतमंतथा भरद्वाजंकश्यप

वि॰
णि॰
८२७
827

पंचकौशिकं वाल्मिकं तथा नारदं सनकं चैव सनात
नेनमतःपरं सनत्कुमारं च यजेद्द्वादशारे विचक्षणः
नीलं नलं सुषेणं च मैंदं च शरभं ततः द्विविदं चदत
गवाक्षं किरीटं च कुंडले श्रीवत्सकौस्तुभं शंखं चक्रं ग
दां च पद्मकं षोडशारे चैवैयेस्तु वै दिक्क्रमेण कृतांजलिं
ध्रुवो धरश्च सोमश्च आपश्चैवानिलोनलः प्रत्यूषश्च
प्रभासश्च वसवोष्टौ प्रकीर्तिताः वीरभद्रश्च शंभुश्च
गिरीशश्च महायशाः अजैकपादहिर्बुध्न्यपिनाकी
चापराजितः भुवनाधीश्वरश्चैव कपाली च दिशांपतिः
स्थाणुर्भगश्च भगवान् रुद्राश्चैकादश स्मृताः महा
यशाश्चपराजितः भगवानिति विशेषेण वरुणः
सूर्यवेदांगो भानुरिंद्रो रविस्तथा गभस्तीति यमः स्व
र्णरेताश्चाथ दिवाकरः मित्रो विष्णुरिति प्रोक्ता आदित्या
द्वादश क्रमात् धातारमंते प्रयजेद्द्वात्रिंशत्तु दिता उमे
ऋवाद्यैरष्टमीत्येयाद्द्वात्रिंशद्दलपद्मके इंद्राद्यैर्भूरहे
वाह्ये नवमावरणं भवेत् तदह्ये वज्रशक्त्याद्यैर्दशमावर
णं स्मृतं ब्रंगोगात्मादिभिर्वीसदेवाद्यैर्वीशुजादिभिः स
ष्टादिभिर्लोकपालैस्तदह्ये वीयजेत्तत्वं षडंगैर्वायु
प्ताद्यैः स्रष्टाश्च दिशाधिपैः तदह्येश्वयजेदेवं सद्द
पार्वीसमीरिताः अथप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादि
गपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा ऋष्यादि
यामंत्रजपांते ॐनमो भगवते रघुनंदनाय रक्षोघ्न
विशदाय मधुरप्रसन्नवदनायामिततेजसे बलाय रामाय विष्णवे नमः
इतिमंत्रेण एवारमभिमंत्र्योक्तविधिना स्नानादिकं कृत्वा

ंरेणायामादिप्रथमस्वरेणानंतरं पुनर्जलमादायजं
जानकीवल्लभायस्वाहेतिमंत्रेणजलमभिमंत्र्यानंतज
लेपीत्वाचमनादितर्पणेनेकृत्वाप्राणायामादिपूर्वं
केदाशरथायविद्महेसीतावल्लभायधीमहि तन्नोरा
मःप्रचोदयात् इतिरामगायत्रींयथाशक्तिजपित्वा
मूलमंत्रजयादिपुरतत्वानपीठन्यासंकृत्वा मूलमं
त्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिब्रह्मणेऋषयेन
मः मुखे गायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीरामदेवता
यैनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्विनियोगमुक्त्वारांहृदया
यनमः रींशिरसेस्वाहा रूंशिखायै रैंकवचे रौंनेत्रः रः
स्त्रेत् इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा शिरसिरांभ्रूमध्येरं
हृदिमांनाभौयं गुह्येनं पादयोः मः इतिविन्यस्यप्रा
गुक्तपंजरन्यासं तत्वन्यासंचविध्यानादिमान
सपूजांतेस्वर्णादिपटेकुंकुमात्रिकोणगर्भमष्टद
लपद्मंकृत्वातद्बहिः पुनरष्टदलंतद्बहिर्द्वादशदलं
तद्बहिः षोडशदलंतद्बहिर्द्वात्रिंशद्दलंतद्बहिश्चतु
र्द्वारयुतंचतुरस्त्रत्रयमितिपूजाचक्रंकृत्वापुरतः
संस्थाप्याभ्यर्च्यार्घ्यादिपूजनादिपुष्पोपचारांतेदेव
स्यवामभागेश्रींसीतायैस्वाहा सीतायैनमः इतिसी
तांसंपूज्य दक्षिणभागेलंलक्ष्मणायनमः इतिल
क्ष्मणंसंपूज्याष्टदलेषुदिक्षुश्रींश्रांकिंचिदेवस्य वा
मायेशांर्गायनमः दक्षिणाग्रे ॐश्रींशरायनमः इ
तिप्रधानार्चांकृत्वा प्राग्वदंगानिसंपूज्याष्टदलेषुदि
क्षुश्रींआत्मनेनमः श्रींअंतरात्मनेनमः ॐपंपर

वि॰
शि॰
८२८

828

मात्मनेनमः ॐह्रींज्ञानात्मनेनमः कोणेषु॥ ॐनिवृत्त्यै नमः ॐप्रतिष्ठायैनमः ॐविद्यायैनमः ॐशांत्यैनमः ततोदलमध्येषु ॐवासुदेवायनमः ॐसंकर्षणायनमः ॐप्रद्युम्नायनमः ॐअनिरुद्धायनमः विदिक्षुश्रियै शांत्यै प्रीत्यै रत्यै द्वितीयाष्टदलेषु हनूमते सुग्रीवाय भरताय विभीषणाय लक्ष्मणाय अंगदाय शत्रुघ्नाय जांववते अग्रेषु सृष्टये जयंताय विजयाय सुराष्ट्राय राष्ट्रवर्द्धनाय अकोपाय धर्मपालाय सुमंत्राय द्वाद शादलेवशिष्ठाय वामदेवाय जावालाय गौतमाय भरद्वाजाय कश्यपाय कौशिकाय वाल्मीकये नारदा य सनकाय षोडशादलेषु नीलाय नलाय सुषेणा य मैंदाय शरभाय द्विविदाय चंदनाय गवाक्षाय कि रीटाय कुंडलाय श्रीवत्साय कौस्तुभाय शंखाय च क्राय गदायै पद्मायै ततोद्वात्रिंशद्दलेषु ध्रुवाय धरा य सोमाय आपाय अनिलाय अनलाय प्रत्यूषाय प्रभासाय वीरभद्राय शंभवे गिरीशाय अजैकपदे अहिर्बुध्न्यायपिनाकिने भुवनाधीश्वराय कपालिने दिक्पतये स्थाणवे भगाय वरुणाय सूर्याय वेदांगा य भानवे इंद्राय रवये गभस्तिने यमाय स्वर्णरेतसे दिवाकराय मित्राय विष्णवे धात्रेनमः इतिसंपूज्यलो केशाचीदिसर्वपार्षवर्ज्यादिति मंत्रांतराणांत्यामथा नादिविशेषः अर्चनेतुसभानमेवसारसंग्रहे द्वात्रिंश णत्रयं ततोमिषादिराणीअयजेच्चाग्माहकंततः

अनेनैवासकृत्स्याणककोलः पद्मपवच महोपसमस्त
याणंखः कुलिकयाष्टमः स्मृतः अथावरणं तत्र युक्तं प
त्तचतुर्विंशति संख्याका द्वात्रिंशद्दलपद्माहहि स्वतुर्विं
शतिदलं पंकजं दलेषु पूज्याः अधिकस्याधिकं फलमि
ति तथा षट्सहस्रं सहस्रं वा त्रिशतं शतमेव वा प्र
त्यहं पूजयेन्मंत्री नो चेत्साम्भोऽन्यथो गतिं तथा सारसं
ग्रहे षट्लक्षकं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः कम
लैर्मधुराभ्यक्तैरर्थितेग्रो सुपूजिते तर्पयेत्सलिलैःशु
द्वैः शीतलैः स्वद्ववासितैः चंदनःकर्पूरैःअभिषिक्तःसम
भ्यर्च्य ब्राह्मणान्भोजनादिभिः गुरुमभ्यर्च्य विभवैर्मंत्रो
षयेद्भक्तिमयुतः तदाजयाय जुर्वीत प्रयोगान्विज
वांछितान् यनायकमलेर्जातिपुष्पैः स्वदनलोलितैः
जुहुयाद्धनायिपवनीलोत्पलङ्गनेनच वशायेच्छिस्वम
खिलैर्विल्वपुष्पैर्धनाप्तये आयायकुंडे विधिवद्दग्निपू
वीकृतमना तत्र देवं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः पं
चभिर्वा षोडशाभिः पूजोपकरणैः पृथक् पालाशा
श्वत्थैर्वा दिराङ्कंवराषभुमैर्थनैः तत्र संपूजयेत्सम्यक्
राघवं प्रोक्तवःत्मना लक्षं तत्र दद्धंमथवा जायित्वा तत्तद
शांशतः तिलैर्वा कमलैर्हुत्वायंच हिष्टंतदाप्नुयात् वि
ल्वप्रसूनैरैश्वर्यमायिनेग्रो ङ्गनो भवेत् पलाशाकुस
मैर्हुत्वा मेधावी वेदविद्भवेत् दूर्वाभिस्त्रिगुडवीभिः प्र
त्येकमपिवाहुतैः निरामपंचदीर्घायुर्भवत्येव न संश
यः ध्यात्वाय मन्मथंराम संसीतामपि रतिं स्मरेत् सर्व
वश्यंप्रयोगेषु जपहोमादिकमेषु रामेनवाद्धया

त्सरंसरत्नाराध्यभक्तितः उपैतिसदृशींकन्यांलाजाहो
मेनसाधकः रामंविधिवदाराध्यजलिनैश्चप्रयोगवित्
मधुरत्रययुक्तेनपायसेनहुनेत्सुधीः सर्वाधिपत्यंवैड
ध्यंभवेदेवनसंशयः तिलैश्चतंडुलैराज्यंप्रकृतालोकस्य
पूजित आरात्संवत्सरंयावत्षट्सहस्रंदिनेदिने जपेद्व
जुहुयाद्दशांशेनदशांशोष्टतोयस्मा अग्रमेवानदोलोकेस
र्वेषामपिजायते विल्वप्रसूनैःकुसुमैस्तथाविलदलै
रपि हुत्वान्तसलभेलक्ष्मीरचिरान्मन्त्रसाधकः आराध्य
रामचरणंसुमंडलेवन्हरान्सुधी उदयाद्यावदस्तस्याज
पेन्मन्त्रमनन्यधीः फलंभवतितस्याशुदेवानामपिदुर्लभं
वैडूर्याणाधिपत्येननराणासुतमोभवेत् पूर्णिमायांति
थीस्थित्या उदयास्तमयविधौः संवत्सरंप्रकुर्वीतजपहो
मादिकंबुधः रात्रौजपेद्दिवाहोमंकुर्याद्देवापरेहनि ब्राह्म
णभोजयित्वाग्रवतमेनत्समापयेत् सोमसूर्यादिकंय
त्त्वव्रतंकुर्वीतमानवः भुक्तिंमुक्तिंचलभते इहलोकेप
रत्रच रक्तपद्मैश्चवेष्टकैस्तथारक्तोत्पलैरपि अभीष्टलो
कवश्यार्थंजुहुयाद्दर्विंतेनने राज्यैश्वर्योपभोगार्थंजपे
ल्लक्षमनन्यधीः पद्मैर्विल्वप्रसूनैर्वादशांशंजुहुयात्सुधीः
समुद्रतीरेगोष्ठेवालक्षजापीपयोव्रतः पायसेनाज्ययु
क्तेनहुत्वाविद्यानिधिर्भवेत् मंत्रविद्याधिपत्यापपद्माका
हारोजलांतरं जपेल्लक्षंचजुहुयाद्विल्वपत्रैर्दशांशतः
नदेवपुनरापानिस्वाधिपत्यंनसंशयः उपोष्यगंगादि
जलांतरस्थोरामंसमाराध्यजपेल्लक्षं हुत्वादशांशक
मनैस्त्रिस्त्रैवीजपा·· सनेमधुरत्रयोक्तैः राजश्रियंवि

दतिमंदभाग्योप्यसुख्यराज्यंचसदाप्नुयात् रामंसमा
राध्यत्रयोह्नतेवराज्यश्रियंविंदतिसंदुर्लभैः वैशाखेराघ
वस्यैवपक्षपत्रनिमिषत्क्षणः निराहारोजपेल्लक्षंमौनीपंचा
ग्निमध्यगः दशांशंकमलैर्हुत्वासर्वभोगोभवेद्ध्रुवं माघ
मासेजलेस्थित्वाकंदमूलफलाशनः जपेल्लक्षंचजुहुया
त्पायसेनार्चितेनले दशांशंपुत्रपौत्राद्यैरुपेतैःप्राप्नुया
च्छ्रियं श्रीरामसदृशाःपुत्राःपौत्राश्चयस्यप्रजायते वलिष्ठैः
शत्रुभिःमैत्रीपरिभूतोयमानवः तदाहतहनेत्सुक्रा
मायांतेवारणेयजेत् ध्यात्वारघुपतिंरुद्रंकालानल
मिवापरं रणांगणेरिपूंजित्वातीक्ष्णमार्गणवृष्टिभिः
संटरैतंमहावीरसुग्रीवैर्द्दरथस्थितं लक्ष्मणादिमहा
वीरैश्चतेहनुमतादिभिः कोटिकोटिमहावीरैःशैलवृ
क्षकरोद्धतैःवज्रीकरेणहुंकारसुमहारवैः नतांघ्रिरपि
पावद्भिःसमरैरिगणपतिः एवंध्यात्वानिराहारोमा
रणापरियाःपुनः जुहुयाच्छाल्मलीपुष्पैर्दशांशंमंत्र
साधकः शत्रुंनंतुसमरेह्यपिनशत्रुरवाप्नुयाते वैरि
णरावणंध्यात्वातथात्मानंरघूद्वहं विधाययूर्ववत्सर्व
मन्तायासेनमारयेत् सीताहरणशोकाकुलीभूत
मचेतसं जपेद्रघुपतिंध्यायनिराहारोजलेवसन्
दशांशंचतिलैर्हुत्वासंत्रभयेच्छत्रुसंहतिं विधायवायु
बीजांतेतत्वामभ्रामयेत्तिच जपेन्नक्तंनिराहारोजुहु
याच्चतिलैरपि रामंध्यात्वाविषण्णंतुसीतान्वेषणका
तरं भ्रामपत्यचिरंसाताहसाद्रिमपिवैरिणं समुद्र
तीरेलंकायांहेमप्राकारसन्निधौ सुग्रीवादिभिरन्यैश्च

वि॰
णि॰
८३॰

830

दैवतैर्नारदादिभिः उपास्यमानं सदयं ध्यात्वा देवं सलक्ष्म
णं विभीषणायागताय ध्यात्वैनं शरणार्थिनेः वरदेन ज
पेलदंजङ्घयात्मकजैरपि स्वस्थानमानयेच्छीघ्रं राजान
मथवा प्रभुं निमील्य चक्षुषी स्वेच्छा उपलभ्य पुनः पुनः
प्रमोदयेत्तं सहसा विरादात्मानं लीप्रिये रामध्यात्वा ज
पेलदंहुत्वा रक्तांबुजैरपि समं मोहयति वेगेन राजान
मपि वा प्रभुं तारादिमुक्तये त्वेवं रमादिमुक्तयेत्तथा वा
क्तिहृदये च वाग्बीजं प्रणवांते नियोजयेत् मान्मथं सर्व
वश्याय वदेत् त्रितयं पुनः तारं चैव तन्मंत्री सर्वार्थं वि
नियोजयेत् श्रीस्कंदयामले प्राग्दौ विरच्य षट्कोणं
तन्मध्ये बीजमालिखेत् तद्बीजांतरयः साध्य साधका
ख्यां तेरहंतः षष्ठाथः साधकं कर्ममध्ये तत्पार्श्वयोः
क्रियां रमाबीजं वत्सांतं तत्सर्वं वेष्टयेत्ततः समुखा
भ्यां तत्तारांभ्यां कोणलग्नमनु लिखेत् षट्कोणपा
र्श्वयोर्मायाश्रीबीजेत्रेषु मन्मथं षट्स्वपि च चङ्गं बी
जं तत्सर्वं वेष्टयेत्ततः वाग्भवेन वहिः पद्ममष्टपत्रं स
केसरं केसरेषु स्वरान्वर्णान्पत्रेषु विलिखेत्क्रमात् प
त्राग्रेषु लिखेन्मालो मंत्रवर्णान् त्रिंशतान् पंचवान्य
दले वाह्ये पुनरष्टदलांबुजं तत्केसरेषु श्रीबीजं दले
ष्वष्टाक्षराणि च नारायणनतो वीक्ष्य पद्मं द्वादशभिर्द
लैः तत्केसरेषु चत्वारि चत्वारि विलिखेत्क्रमात् अका
रादिक्षकारांतान् मातृवर्णांस्सविंदुकां शिष्टानेतेव
दलेषु विलिखेत्परमेश्वरि वासुदेवमनोर्वर्णान् द्वा
दशैकैकशः क्रमात् मायाबीजाद्यकेसरी तत्पतेषु

चवर्मास्त्रहृदंताद्द्वादशार्णकान् विलिख्य तत्संधिषु त
वायुपुत्रादिबीजकान् द्वात्रिंशद्दलसंयुक्तं पद्मं कृत्वा
थ तद्बहिः तत्स्थलेषु लिखेच्छ्रिरमाश्रीबीजकानि व
रामानुष्टुभमंत्राणां नृसिंहानुष्टुब्वर्णकान् विलिख्य
कैकशो देवि विलिख्य तदनंतरं पत्राग्रेषु चमंत्रत्तव
डिपिहृद्द्वयं वह्निर्भूपुरमालिख्य वज्राष्टकविराजि
ते नृसिंहबीजं तद्दिक्षु वाराहं कोणकेषु च लिखेच्छ्री
रामयंत्रं ह्येतत्सर्वयंत्रोत्तमोत्तमं साधितं जपहोमाभ्यां
होमसंपातसेकतः एतच्छिरसि मा वा हा वायुरारोग्य
दंत्राणां रत्नाकरमहेशानि महदैश्वर्यवर्द्धनं वंध्या
नामपि नारीणां पुत्रदं सुखदं परं भुक्तिमुक्तिप्रदं चैव
गोपनीयं महेश्वरि यस्मैकस्मैन देयं च त्रिषु लोकेषु
दुर्लभं किं बहूक्तेन देवेशि सर्वदं नात्र संशयः अथा
यमर्थः षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये श्रीरामबीजं विलिख्य
तत्सर्वमन्यान्याभिमुखं प्रणवाभ्यां संवेष्ट्य षट्कोणेषु
षडंगमंत्रानालिख्य षट्कोणपार्श्वयोर्वामे मायां द
क्षिणे श्रीबीजं च विलिख्य तत्कोणाग्रेषु कामबीजं वि
लिख्य षट्कोणसंधिषु बीजमालिख्य तद्बहिर्वृत्तद्व
यं कृत्वा तदंतरालवीथ्यां वाग्भवबीजानि मंत्रांतरं कृ
त्वाकारेण विलिख्य तद्बहिरष्टदलं कृत्वा तत्केसरेषु द्वं
द्वशः स्वरान्विलिख्य तद्दलेषु कचटतपयशलाख्या
नष्टवर्गानालिख्य तत्पत्राग्रेषु पूर्वोक्तमालामंत्रव
र्णानष्टसमालिख्यांतिमे पंचवर्णानालिख्य तद्बहिः
पुनरष्टदलं कृत्वा तत्केसरेषु श्रीबीजं दलेषु नारा

वि॰
णी॰
प३१

831

यणाष्टाक्षराणिविलिख्यतत हंहिंहींदशकर्णलंकृत्वा
तत्केसरेषुमातृकावर्णांश्चतुरश्चतुरश्चालिख्यतद्दले
षुवासुदेवद्वादशाक्षराण्येकैकशोविलिख्यतद्बहिः
षोडशदलकेसरेषुमायाबीजंप्रतिकेसरंविलिख्य
दलेषुपूर्वोक्तद्वादशाक्षराणिद्वादशदलेषुविलि
ख्याचशिष्टदलचतुष्टये यं हुं फट् नमः इतिवर्णचतु
ष्टयंप्रतिदलमेकैकंविलिख्यतद्दलान्तरालेषुप्रागु
क्तदन्तमदायष्टकास्त्रष्टायष्टकपोनीमाक्षराणिम
विहृतिलिखित्वावहिंहींत्रिंशद्दलेषुपूर्वोक्तश्लोका
नुष्टुब्द्वात्रिंशदक्षरराममंत्राणान्नृसिंहद्वात्रिंशदक्ष
रवर्णांश्चैकशोविलिख्यतत्केसरेषुप्रतिकेसरंप्रा
क्श्रीकामबीजानिविलिख्यपत्राग्रेषुवत्पग्रेवष
डितिविलिख्यतद्बहिश्चतुरस्रंवज्राष्टकयुतंकृत्वा
तत्रदिक्षुप्रोक्तनृसिंहबीजंविदिक्षुवाराहबीजंवि
लिखेदेतच्चैत्रमुक्तफलदंभवति सारसंग्रहे दक्ष
नपरपगोवरमाबीजंविलिखेत्साध्यसमन्वितंच
बीजंहृतमिदमडवर्णकेश्वापिष्टेलदतुदशाक्षर
मन्त्रवर्णबीजंषडपिचतुष्टयायसुख्यकोणेविलि
खतुपाक्रिरमेवकोणपार्श्वेकवचं मन्त्रमथोलिखे
तदग्रेचसुदलेकेसरगान् द्विशास्वरोंश्च चटतपूरि
मितवर्णाकोश्चमालामनुसंभवोस्थानेदत्तिमेदिमा
स्वकमुत्वनिपिहितेयारापुरस्यदिशिन्द्रहरेश्च वरा
हबीजमन्त्रे जपहोमादिनासम्यक्समापितंयंत्रमु
नमः सर्वेष्टफलदंमोक्षदायकंश्रीकरंपरंब्रह्मसाध्यः

षट्कोणं विरच्य तन्मध्ये कामबीजोदरे श्रीरामबीजं प्राग्व
त्समारभ्य विलिख्य वशिष्टमूलमन्त्रवर्णैरावेष्ट्य तद्बहि
श्चङें जात्तुकीवल्लभाय स्वाहेति मन्त्रेणावेष्ट्य षट्कोणेषु
प्राग्वत्षडंगमन्त्रानालिख्य षट्कोणपार्श्वयोर्वामदक्षि
णयोर्मायाबीजं चैकैकशो विलिख्य कामाद्यं षड्ङं त्या
लिख्य बहिरष्टदलकमलं कृत्वा तत्केसरेषु द्वंद्वशः स्व
रान्लिख्य तद्दलेषु प्राग्वन्मालामन्त्रवर्णान्वालिख्य ब
हिर्वृत्तद्वयं कृत्वा तदन्तरालवीथ्यां कादिक्षान्तवर्णैः स
बिन्दुकैरावेष्ट्य बहिश्चतुरस्रं कृत्वा तस्य दिक्षु नृसिंह
बीजं कोणेषु वराहबीजं च लिखेदेतद्यन्त्रमुक्तफल
दं भवति तथा षट्कोणे प्रणवं च साध्यसहितं मूला
त्वमस्त्रिषष्टीसंपिहितं गमनन्तशक्तिमदनौ षट्को
णपार्श्वे लिखेत् किंजल्केषु कलाद्विशश्च दलगं मला
ण षट्वर्णकंवाद्यं चान्तलेदशाणीमनुनाकायैहृत
भूस्थिते दिक्षु विदिक्षु तन्नृसिंहवराहकौ लिखेत्तद्भू
जे दलकनकोङ्गवे राजते थमुसाधितमुत्तमं विभव
कीर्तिरमाविजययदः श्रसाधः तत्र षट्कोणं कृत्वा
तन्मध्ये समाध्यं प्रणवं विलिख्य कोणषट्के मूलमन्त्र
स्य षडर्णान्नालिख्य षट्कोणसंधिषु षडंगमन्त्रानालि
ख्य षट्कोणपार्श्वयोः शक्तिबीजं स्ववामदक्षिणे का
मबीजं वालिख्य बहिरष्टदलकमलं कृत्वा तत्केसरे
षु द्वंद्वशः स्वरान्दलेषु प्राग्वन्मालामन्त्रवर्णांश्च विलि
ख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयं कृत्वाभ्यन्तरवीथ्यां दशाक्षरमन्त्रे
णद्वीक्ष्णेनावेष्ट्य बाह्यवीथ्यां कादिक्षान्तवर्णैरावेष्ट्य

वि॰
टी॰
८३२

832

वह्निस्थाक्षरसंहृत्वा तस्यादिस्वान्तसिंहबीजं विदिक्षुवारा
हबीजं विलिख्य देवयंत्रमुक्तफलं भवतीति श्रीवल्लावा
च वंदे रामं जगद्वंद्यं सुंदरास्यं शुचिस्मितं कंदर्पकोटि
लावण्यं कामितार्थप्रदायकं १ भास्वत्किरीटकटककटि
सूत्रोपशोभितं विशाललोचनं भ्राजत्तरुणारुणकुंड
लं २ नीलजीमूतसंकाशं नीलालकवृताननं दान
मुद्रालसद्दक्षबाहुं ज्ञानमयं विभुं ३ वामजानुपरि
न्यस्तवामोद्भुजकरं हरीं श्रीरामं तं समासीनं विद्युत्सु
जनिभावरं कोटिवीर्यप्रतीकाशं कोमलावयवोज्व
लं जानकीलक्ष्मणाभ्यां च वामदक्षिणशोभितं हनु
मद्विश्रुत्रादिकपिमुख्यैर्निषेवितं दिव्यरत्नसमा
युक्तसिंहासनगतं प्रभुं ४ प्रत्यहं प्रातरुत्थाय ध्या
त्वैवं राघवं हृदि एभिः षोडशभिर्नामपदैस्तुवान
मे हरिं ५ नमो रामाय शुद्धाय बुद्धाय परमात्मने
विशुद्धज्ञानदेहाय रघुनाथाय ते नमः ६ नमो राव
णहंत्रे ते नमो वालिविनाशिने नमो वैकुंठनाथाय
नमो विश्वस्वरूपिणे नमो यज्ञस्वरूपाय यज्ञभोक्त्रे न
मोऽस्तु ते योगिमध्येयाय योगाय परमानंदरूपिणे ९
शंकरप्रियमित्राय जानक्याः पतये नमः यदंशात्रु
स्याय भक्तिप्रदाय ममत्विनः षोडशैतानि नामानि रा
मचंद्रस्य नित्यशः पठेद्दिहान स्मरेन्नाम स पवस्याद्र
पूतमः १२ श्रीसमे भक्तिरत्नलाभमवस्पवह्निसर्वेदा
जगत्स्रष्टुः सर्वजीवेद्रामभद्रप्रसादतः १३ सर्वाणि
समनुः प्राते श्रीरामसीतयामहत्पदिमंटपपतेनस्य

साक्षात्सौमित्रिणासह ४४ नित्यंचपरयाज्ञेषुरामस्ये
मांसमाहिताः स्वप्नेतुस्फूर्तिजमानस्तुदारिद्र्यात
कैः ४५ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेब्रह्मनारदसंवादेरामानु
स्मृतिःसंपूर्णः ॥ सारसंग्रहे प्रोजनेयमनुर्लोकेभु
क्तिमुक्त्यैकसाधनः प्रकाशितःप्रकारेणलोकानांहि
तमिच्छताभूतप्रेतपिशाचादिडाकिनीब्रह्मराक्षसा
दयोवशाःपलायंतेमंत्रानुष्ठानतत्परात् चतुष्प
ष्टिस्वयस्मारान्षाड्गुणिरतिग्रहान् शनैश्चरग्र
हांस्तद्वत्त्रिषष्टिब्रह्मराक्षसान् गंधर्वाद्यादशानथा
भूतानानाविधान्नाहान् सप्तवाराजयक्ष्माणंतथा
चाष्टविधज्वरान् चतुर्विंशाधियंघोरमत्यादशानसंख्य
कान् डाकिन्यादिकानन्यान्स्मरणादेवनाशयेत्
गुटिकांपादलेपंचरसंचैवरसायनं खड्गंसर्वजनं
चैवखेचरंपादुकादिकान् विद्वेषणंमारणंचवश्य
माकर्षणंतथा उच्चाटनंमोचनंचसप्तद्वीपाधिपत्य
कं विधायरामसर्वेषांचक्रवर्तीनसंशयः प्रणवं
पूर्वमुच्चार्यनमोभगवतेपदम् ङेंतेयुस्फुटसंयुक्तं
यशक्रमपदंवदेत् तथाक्रांतपदोपेतंदिङ्मंडल
मुदीरयेत् यशोविज्ञानयवलीकृतजगत्पदंवदेत्
त्रिनयापपदंवज्रदेहरुद्रावतारकः संबुध्यंतपदं
लंकापुरीदहनमीरयेत् उदधिलंघनंचापिदशग्री
वकुलांतकम् सीताश्वासनपदंवायुवलजनागर्भसंप
दं भूतानेरामलक्ष्मणानंदकरमीरयेत् कपिसे
न्यप्राकारसुग्रीवसाह्यदं पारणानेपर्वयदं

वि·
णी·
पइ३

833

नोत्पादनपदं वदेत् वालवत्सपदं वारिणीगभीरपदं वदे
त् शत्रुसर्वग्राहं प्रोक्ता विनाशमयथोच्चरेत् सर्वज्वरह
रं डाकिनी विषेमनर्द्दयेत् ततस्तारं समुच्चार्य महामायां
विरुचरेत् पाहि सर्वविघ्नं पश्चाच्छरसर्ववलेपदं दोमयां
नेचमेसर्वकार्याणि साधयद्वयं वभीष्टमागत्यं गतोयंह
नुमन्मंत्रईरितः ऋषिरीश्वरएवास्यादनुष्टुछंदउच्यते
हनूमान्देवताःप्रोक्ताःसर्वाभीष्टफलप्रदः नमोभग
वतेवांजयायानेनस्यन्मतं रुद्रमूर्तयइत्येवं शिरोमं
त्रउदाहृतः ङेतोवायुसुतस्यायेशिखामंत्रउदीरिताः
अग्निगर्भायचततः कवचाणरयेमतः स्फुटिकामस्व
णीकांतिं द्विभुजं चकृतांजलिं कुंडलद्वयसंशोभिमुखां
भोजस्मरेन्मनुः पूजात्स्वेस्वेपीठेशैववाविदधीतवै
श्राहृतानि विनानित्यं वरिष्टैश्चंदनादिभिः श्रायुतेवष
रश्मर्यां रामस्याग्रेपिवस्यवा द्रव्यानुक्तौच्युतेहोमेइति
कपिलवचनात् हुतेनैवदशांशाहोमः तर्पणमार्जना
दिवः नमोभगवतेअंजनेयायहृत् रुद्रमूर्तयेशिरः
वायुसुतनायशिखा अग्निगर्भायकवचं रामदूतायनेत्रं
ब्रह्मास्त्रनिवारणायअस्त्रं इतिकरषडंगन्यासः जितेंद्रि
यत्वप्रोक्ताशीहनुमद्ध्यानतत्परः हृद्रोगनिवृत्त्यर्थम
ष्टोत्तरशतंसुधीः जपेत्त्रिदिनमेकांतेभ्योमुच्येततत्क्षणा
त् रुद्रभूतप्रशांत्यर्थंशतमष्टोत्तरंपुनः दिनत्रयम
थोजन्माभूतानांमुच्यतेभयात् भूतप्रेतपिशाचादिशां
तयेष्टोत्तरशतं जपेनैवतत्क्षणान्मुक्तोभवेदेवनसंश
यः महारोगादिशांत्यर्थमष्टोत्तरसहस्रकं जपेन्नर

मान्त्रस्तुच्येतनिष्ठीचनिंयताशनः जयामिकोद्विणेरा
त्रोत्रस्मादन्योनवर्नते ध्यायेतचात्तहंनारमयुतंनिय
ताशनः जयंनियतंमास्त्रैवजपेद्वजेयमन्यरिं सम्पकरा
मस्त्रग्रीवसार्थंनारेस्मरन्नुथीः अयुतेनवविछिन्नांसंधि
मान्पोतिसंशायं लेकायादाहकेंध्यायेंजयजयुतेसंजसा
शत्रुराष्टदहेदेवडुग्याञ्चावपिसंस्थितं जयापरिप्रसंया
नासस्मादन्योनिवर्नते ध्यायेनचात्तहंनारमयुतंनियता
शनः जयेनियतमास्त्रैवजयेद्वजेयमन्यरिं सम्पकरा
मस्त्रग्रीवसार्थंनारेस्मरन्नुथीः अयुतेनवविछिंनामेथि
मामोत्पसंशायें लेकापादाहकेंध्यायेंजयपत्रयुतमंजसा
शत्रुराष्टदहेदेवडुग्याञ्चावपिसंस्थितं जयापरिप्रसंया
नामस्मादन्योनविद्यते यस्तुगेहहनूमंतेसर्वदेवप्रपू
जयेत् संमंदिरंमंत्रिणस्तस्यभवेल्लक्ष्मीरवेवला दीर्घ
मायुर्भवेदेवसर्वत्रविजयीभवेत् श्रीयंत्रसारे मध्येना
रेस्वरयुगललसत्केसरेचाष्टपत्रे पंत्रस्पाणीजलनिधि
मितान् जभेनतानीः पीतमालामनुवरमिहतंभूयुर
स्थेहनूमचेंत्रेवीरग्रहकिमिगादयंमिरत्नाकरंच असा
र्थः अष्टदलपद्मंकृत्वातन्मध्येससाध्यंप्रणवंविलिख्य
तत्केसरेषुस्वराद्धिशाम्रालिख्यदलेषुवक्ष्माणहनुस
न्मंत्राणांचत्तरोविलिख्यवहिर्हूंतयीरंतरालेककारा
दिक्षकारांतवर्णैरावेष्ट्यवहिर्हूंतयोरेतरालेकंकारा
दिक्षकारांतवर्णवीयावक्ष्यमाणहनुमन्मालामंत्रेण
संवेष्ट्यवहिश्चतुरस्रंकुर्यादेतत् उक्तफलकृदिति न
मोभगवतेपवनात्मजायरायवप्राणसमायलक्ष्म

वि॰
ली॰
प॰३४

834

णप्राणदात्रे सीतादुःखविनाशनाय रावणदर्पघ्नाय सर्वदु
ष्टविनाशनाय रिपुचोरव्याघ्रवराहदासियन्तेगादिदुष्टस
त्वविनाशनाय हुं फट् स्वाहा अयं दलेषु देव्या मंत्रः नमो
हनूमते तुभ्यं नमो मारुतसूनवे नमः श्रीरामभक्ताय श्या
मश्यामाय ते नमः नमो वानरवीराय सुग्रीवसख्यकारि
णे लंकाविदाहनार्थाय हेलासागरतारिणे सीताशो
कविनाशाय राममुद्राधराय च रावणान्तकुलछेदकारि
णे ते नमो नमः मेघनादमखध्वंसकारिणे ते नमो नमः
अशोकवनविध्वंसकारिणे भयहारिणे वायुपुत्राय वी
राय आकाशोदरगामिने वनपालशिरश्छेत्रे लंकाप्रा
सादभंजिने ज्वलत्कांचनवर्णाय दीर्घलांगूलधारिणे
वायुपुत्राय वीराय आकाशोदरगामिने वनपालशिर
श्छेत्रे लंकाप्रासादभंजिने सौमित्रिजयदात्रे च रामभ
क्ताय ते नमः अक्षस्य वधकर्त्रे च ब्रह्मशक्तिनिवारणे ल
युगे च महाशक्तिघातक्षतविनाशिने रक्षोघ्नाय रिपु
घ्नाय भूतघ्नाय नमो नमः ऋक्षवानरवीरौघप्राणदात्रे न
मो नमः परसैन्यबलघ्नाय शत्रौघघ्नाय ते नमः विषघ्ना
य द्विषघ्नाय ज्वरघ्नाय नमो नमः नखायुधाय भीमाय
भक्तत्राणैककारिणे परप्रेरितमंत्राणां यंत्राणां स्तंभ
कारिणे पयः पाषाणतारणकारणाय नमो नमः बाला
र्कमंडलग्रासकारिणे ककारिणे नखायुधाय भीमाय दं
ष्ट्रायुधधराय च पिंगांगागाप्रसर्वाय वज्रदेहाय ते नमः
कौपीनवससे तुभ्यं रामभक्तिरताय च दक्षिणाशाभास्करा
य शतचंद्रोदयात्मने कृत्याक्षतव्यथाघ्नाय सर्वक्लेशह

राय वा स्वाम्याज्ञायार्थं संग्राममध्ये सजयदायिने भक्ता
नां दिव्यवादेषु संग्रामे जयदायिने किंकिलाबुबुकोच्चार
घोरशब्दकराय च सर्वाग्निव्याधिसंस्तंभकारिणे वनवा
रिणे सदावनफलाहारसंतृप्ताय विशेषतः महार्ण
वे शिलाबद्धसेतुबंधाय ते नमः वादे विवादे संग्रामे भ
ये घोरमहावने सिंहव्याघ्रतस्करेषु पठेत्स्तोत्रं भयं न
हि दिव्यभूतभये व्याधौ विषे स्थावरजंगमे राजशस्त्र
भये चोग्रे तथा ग्रहभयेषु च जलसर्पमहावृष्टौ दुर्भि
क्षे प्राणसंप्लवे पठेत्स्तोत्रं प्रमुच्येत भयेभ्यः सर्वतो नरः
तस्य क्वापि भयं नास्ति हनुमत्स्तवपाठनात् एकका
ले त्रिकाले वा पठेन्नित्यमिमं स्तवं सर्वान्कामानवाप्नो
ति नात्र कार्या विचारणा विभीषणकृतं स्तोत्रं तार्क्ष्ये
ण समुदीरितं ये पठिष्यंति भक्त्या वै सिद्धयस्तत्करे स्थि
ताः इति हनुमत्स्तुतिः श्रीस्मरसंग्रहे श्रीगोपालम
त्रं वक्ष्ये सर्वसंपत्प्रदायकं ग्रहरोगविषारिघ्नं व्याधि
दारिद्र्यनाशनं पुत्रमित्रकलत्रादिभोगमोक्षफलप्र
दं विद्याविभववर्द्धनं शिष्टकविनाकरं समस्त
वनिताचित्तराजवश्यकरं परं प्रचेतकोथरानेतो
लोहितोथ त्रिमूर्तियुक् चतुराननमेषौ च खड्गी शा
श्वतः परं पिनाकी शाहयं भूयो हिरण्यशाश्वदीर्घवा
न् वली चंद्रसुधादीर्घौनक्रलोपाश्वकांतियुक मंत्रो
द्धाराक्षरः प्रोक्तो गोपालस्य महात्मनः विसर्गपादांबु
जे हंहं भक्तिहृद्धिः करपरः पंचांतकः गणाथवांतेश्री
शेनेयस्य सः तेन गोलोहितः प्रकारः त्रिमूर्तिः इतिन

वि॰
टी॰
८३५
835

पीतवस्त्राननः जःस्त्रोषः नखर्जीशोचपिनाकीशाह्वयेन
हिरंडः भदीर्घः आजेनभावालीयचेद्रः समस्तयादीर्घः आ
पनैःस्वानऊलीशाःहृःकांतिःआनेनह्रा गोपालपत्याखि
लेलोकगोपयेत्पुरुषंपरं तेनगोपीसमाख्याताप्रकृतिर्मू
लकारणं यतोपिजायते विश्वंजनशाहेनगायते आश्रय
न्वेतुवैगोपीजनयोःप्रेरणादयं वल्लभःप्रोच्यतेतनोति
त्यानेदमहोङ्गते स्वाहाशाहेनचात्मानंमहसेशापया
स्यहं उत्पाद्योत्पादकाधीशाविश्वेपरमात्मने मंत्रार्थी
विश्ववतत्त्वंसाधकास्यभवेद्ध्रुवं विश्वरक्षणसामर्थ्यमे
यातोवानिगद्यते गोगोपीजनपदेनास्यत्वात्माभिनस्य
वल्लभः प्रभुप्रियइतिख्यातेस्वाहार्थःपूर्ववद्भवेत् गो
पांगनाप्रियायास्मैत्वात्मानेचस्वकीयकां जुहोमिस्वयु
णब्रह्मणीथमेत्रनिरुक्तयः नारदोस्यमुनिःप्रोक्तोविरा
ट्छंदउदीरितं देवतानंदपुत्रोत्रकस्मादेस्यवियानहृ
त् कलमायाशिरोभिस्तुवीजमंत्रस्यकीर्तितं शक्तिः
स्वाहासमाख्यातामंत्रवर्यस्यदेशिकैः धर्मार्थकामसमो
न्तामिविनियोगोभवेदिति कस्मप्रतिकृतिरिस्वक्लोड
गोपिष्ठापितदेवताः आवकेणविचक्रेणसचक्रेणततः
परं त्रैलोक्यलक्षणायेनचक्रेणतदनंतरम् अस्त्रां
तकचक्रेणचतुर्थ्यांतैस्तुपंचभिः स्वांहांतैर्जातिसंयुक्तैः
पंचांगानिप्रकल्पयेत् हृदयेपीठचक्रेचैवशिखायां
कवचेनथा अस्त्रेणपार्श्वहयेकंधाशिरस्पृहेतिचक्र
मात् मंत्राणांन्विन्यसेन्मंत्री विहितानामसंयुतान् क
रयोर्मध्यतःपृष्ठेनयोःपार्श्वेचमंत्रवित् प्रणवायतदं

नेच गापयेद्दशावर्णकं ॐ वसंपुटितैर्वर्णैर्द्दशाभिश्च नमो
युते दशांगुलिषु विन्यसेच्छिवगीर्व्याप्तिमो बुधाः दक्षिणा
गुष्ठमारभ्य वामांगुष्ठावधिं न्यसेत् मंत्रसंपुटितैर्वर्णैर्द
शाभिश्च नमो नमः दशात्मतिविनस्येत्तत्र वर्णान्न्यसेत्क्र
मात् अनुलोमेन मंत्राणांस्संहारे योजयेद्बुधः मंत्रवर्णा
न्यथा सृष्टौ प्रतिलोमेन योजयेत् उह्वयः पूर्ववत्तेयोन्या
संवक्ति सृसंप्रते पृथिवीजलतेजोसिवायुराकाशकं
तथा अहंकारो महत्तत्त्वं प्रकृतिः पुरुषः परः नामानि
दशतत्त्वानां स्थानेचेषु प्रविन्यसेत् पादयुग्मे शिवे वलो
मुखयोर्मस्तके न्यसेत् तत्वयुग्मं ततो मध्ये सर्वांगे तत्र
येन्यसेत् तद्विपर्ययं ततो न्यासो गुल्फस्तत्वदशात्मकः
सर्वांगो पालमंत्रेषु विहितः श्रीत्रसिद्धये मस्तकादितः
पादांतेकराभ्यां व्यापकं न्यसेत् वेदादिसंपुटितेमंत्रे त्रिवा
रं मंत्रसत नमः मस्तके नयने कर्णनासिकाननवक्त्र च
त्वेदोद्भुजानुयादेषु मंत्राणां विन्यसेत्क्रमात् सृष्टिन्यास
स्तयं प्रोक्तः स्थितिन्यासं समाचरेत् हृदयादिमुखांतो सौ
सृष्टेस्तु विपरीततः संहारः कथितो न्यासएवं न्यासत्र
यं भवेत् मूलाधारे यजेनाभौ हृदये थगले मुखे श्रेशायो
नूरुयुग्मे व न्यासएकः प्रकीर्तितः स्कंधदेशो च नाभौ च
ऊरुहोरुद्दिजौ चेन तथा पार्श्वयुग्मे च पृष्ठे च प्राणयुग्मे
द्वितीयकः मस्तकाननयोरक्ष्णोः कर्णयोर्नासिकाद्व
ये गंडयोश्च तृतीयस्यादक्षहस्तस्य संधिषु तद्वद्गु
लिषु प्रोक्तश्चतुर्थो न्यास उत्तमः उत्थे वामकरे दक्षवा
मपादयोरपि न्यासत्रयं समाख्यातं मस्तके तदनंतरं

वि॰
ली॰
८३८

876

नस्त्वीदिषु भागेषु संपूर्णो शिरस्यथ वाहुयुगे सक्थियु
गेथाष्टमः परिकीर्तितः मस्तके नयने चास्ये कंठहृदि च
तेदके मूलाधारे च लिंगे च जानुनि प्रपदे पुनः नवमोन्या
सम्प्राख्यातः कर्णयोः गंडयोस्तथा अंशयोस्तनयोः पार्श्व
योस्थिचोष्ठोरुयुगमके जानुनोर्जंघयोरंघ्योर्दशमोन्या
सईरितः पञ्चस्थानेषु मंत्राणान्यसेन्मंत्री सुहृत्सुहृः वि
भूतिपंजरन्यासो दशाहृतिमयो मनोः आयुरारोग्यपथ
मार्थकीर्तिकांत्यादिकारकः नरनारीनरेंद्राणां वश्य
कर्मणि शस्यते भुक्तिदो मुक्तिदो मुक्तिप्रदो विस्तुः यद्दो
वजे कुर्यान्मंत्री ततो न्यासं दशांशान्यासमाचरेत् पंचा
गन्यासं कृत्वा मुत्वाहृन्यासमाचरेत् पंचा
मुद्रादर्शयेभवतत्परः वक्ष्यमाणेन तो
कलेवरं विश्वात्मनि स्थितिं एवं कृत्वा विधानेन मंत्री मंत्र
तैक्यं तन्नापितं नित्यस्थितियमनिदानं त्वादिवर्जितं
वनरम्यमस्मरेन्मंत्री सुसंयुतः ध्यायेजगत्पतिं पूर्वं हृदा
पुष्पप्रचयशालिभिः माताप्सुगंधसंशोभि
तिमिस्तथा लसद्दिपिष्टमच्छाखाशालीभिः प्रवीनपल्लवोद्रेकफलसंप
हृतम् निर्गच्छन्मंजरीमेघलला सतनिं सर्वतो
कृतङ्कारैः पदिभिश्चसवावह कीरव्रजागिराख्यासे मधुपैः
पारावतकृताकुले कोकिलप्रमुखानांचसनादाख्या
मदिद्रुवे नृत्यन्मयूरं संयातमेवितं वदिवानिशं वा
तत्रभूतरजोभिश्चसुवासितैः किंजल्कसंगिभिः पुण्यपानतरं
लहरीकणशीतलैः आदित्यतनयायाश्च
मन्मथानलसंदीमवल्लवीची

रकंपनैः सर्वदापुष्पितं सम्यगास्मिन्कल्पतरुं स्मरेत्
तन्नतन्नाल्पलवालस्तस्य वेदमालस्तदनंतरं यंत्रजालेमारुक
नेपुष्टनक्कलिकाश्चापि वज्रमुक्तादिकाश्चैवपद्मरागा
फलोज्ज्वलं ऋतुभिःसेवितं सर्वैकदाभीष्टसिद्धिदं मणि
मयालवालसंयुक्तं महोच्छ्रायः '' तानिच दिव्यास्तैतोय
वर्षिणः स्तवं तंविस्मयं जनं उद्यत्सूर्योत्तनपुष्याममथो
सुवर्णमेदिनी ज्वलत्कुसुमावतासपुष्पभेरेणविभूषितां
षडूर्मिरहितां मंत्रीचिंतयेदिष्टसिद्धये माणिक्यकुट्टि
मात्तत्रयोगपीठंविचिंतयेत् पद्ममष्टदलंतत्रयथोक्तं
रक्तवर्णकं तस्यमध्येसुखासीनंकृष्णंध्यायेदनन्यधीः
उद्यदादित्यसंकाशंप्रसन्नवदनंविभुं इंद्रनीलमणि
प्रख्यस्निग्धदीर्घशिरोरुहं मायूरेणसपिच्छेनराजमा
नोत्तमांगकं भ्रमराक्रांतकल्पद्रुपुष्पसंपूर्णाभिमस्त
कं संफुल्लनूतनोत्पन्नकर्णपूरकृतोत्पलं कुटिला
लकविभ्राजल्ललाटस्फुटपट्टिके गोरोचनासमासृ
क्तिलकंचोन्नतभ्रुवं अकलंकशारदाकाचंद्रविंवा
भतानतो कुशेशयदलाकारसुंदरायतलोचनं
अनघमणिसंदीप्तमकाराकारकुंडलं कपोलम्प
ललावण्यविलिप्तस्वच्छदर्पणं अगस्त्यकुसुमाका
राभतोन्नतसुनासिकं जितविद्रुमसौंदर्यपक्वविं
वफलाधरं दाडिमीवीजसंकाशाद्विजपंक्तिविराजि
तो यवलीकृतदिक्चक्रमीसंहास्यद्युतिनाप्सुना श्रा

वि॰
ली॰
८३७

णपपल्लवैः शुभैः कृतग्रैवेयसंपदं अतिरम्यनिरेखांक
कंबुसुंदरकंधरं मधुलोलुपभृंगालिसंगतैस्स्रग्गाधिभिः
अम्लानैः कल्पवृक्षस्य प्रसूनप्रचयैः शुभैः कृतदामलस
त्कंधमुक्ताहारविभूषिते कौस्तुभप्रभयादीप्तमहिशालो
न्नतवक्षसं श्रीवत्सांकांकितोरस्कमनंतस्कंधशालिनं
महापरिघसंकाशाजानुलंबिमहाभुजं वलित्रितयसंशो
भिकिंचिद्वंधुरितोदरं दक्षिणावर्तसंयुक्तनाभिपल्लवमं
डितं बद्धादग्रमदापंक्तिशोभिरोमावलीभुवं अनेकर
त्नसंबद्धवयागलमुद्रिकं ग्रैवेयोदरिकाबंधनलाको
टिसंमंडितं क्षुद्रघंटिकयाबद्धकटिदेशविभूषितं दि
ओतमागलेयेन भूषितापोषगात्रके पीतांबरधरं समय
रुजानुमनोहरं मयूरगलसंकाशजंघायुगलमंडि
ते लसन्नखप्रदशोभाभिर्निस्तककच्छश्रियं माणिक्यरु
समाकारनखराजिविराजिते सृष्टशोणांगुलीयत्रवि
काशीवरणाबुजे चक्रांशांखसमत्स्यमीनांकुशायवादि
भिः ऊलिशप्रमुखैश्चिह्नैरंकिते रक्तपेतले सौंदर्यनि
थिसंभाररचितविलसच्छ्रिया सध्याकिजितकंदर्पगाम
शोभामनोरमः मुखांबुजसमासक्तवंशाछिद्रार्पितांगुलि
लड्डूत्पादिव्यसद्रागश्रवणादिनमानसं सर्वयोगैः प्राणि
जातं तमोहयंतमानारनेपरमानंदसंदोहसंपूर्णाद्दत
मानसं सुखपमसमासक्तस्वानेत्राभिराहृताम् गोभिन्द
दीयराकांतमदपानभिरेवच कवलीकृतसंत्यक्तस्वा
शालेषुशाभिरघ्या भूमिसंस्पृष्टमहामूलवामधीभिर्निरं
तरं प्रस्रुतस्तनपानेन संभृतानननिर्गतैः डिंडीरपिं

उत्संगक्रीडैः क्रुद्धैः पृष्टिमनोहरैः वेणुवादनसङ्गीतगीता
कर्णनलालसैः उत्तभितीकृतश्रोत्रपुटप्रसैस्थितपर्णैः
किंचिदर्णाकुरोन्मुखानि जातानि कंडूतिमल्लकैः परस्परविमर्दी
र्थीखुरस्पष्टमहीतलैः स्निग्धैर्गलभिरस्पृष्टैः सुशोभि
गलकंबलैः नतस्कन्धीमस्तहैस्पृसंहृतेनतटेनतरं कृ
तेक्रृताशाहृज्वालैः गरुदीर्घककुद्मैः उच्चकर्णपुटापी
नवैणशाहृस्तमारसैः कृतोद्धसौष्ठवैर्वीतं महाविहृ
तनासिकैः विचित्रास्वभाववर्णादिक्रीडाने पष्ट्यारणैः
समानतोनैर्गोपैर्वृंदः सामप्युतैरपि वेणुवादन
शीलैश्चरम्यरागाकृतस्वनैः वल्कीकांस्यतालादिहृ
तसारसमस्वरैः वलक्षाक्ष्मलतातैपत्त्याभिर्भोगाभि
ˇˇ ते जयिकाकटिदेशात्तकिंकिणीजालमंडितैः उ
तस्ततस्खलत्क्षिप्तमंजुभाषणतत्परैः मधुराकृतिभि
र्वालैरस्पष्टागतस्तालहृदैः शार्दूलनखसंरुद्धगलाक
लैहृतस्तथा तनौगोपपुरंध्रीणां स्मेरहृदंसमाहितैः
तहेशाल्पयस्तनथीरागगननिष्कंदपीपूखरसावसेका
त संजानवांधांगाजसृष्टकृहस्यश्रीकारकाकारविपिश्रि
ष्टहृदैः रामाहतैसंभूषितदेहकानां तन्मदहासासत
मानसानां संपर्कतोहृदस्वरागवाचारोगैः ˇˇ रविराग
वाहैः वलिदंजालैः समंततोगतस्तैः संभूषितानाशाबशा
रीरकानां तत्संभूयतुःप्रीतितीव्रतादृष्टियंवेषुपंचेषुस
त्तलवर्षैः संभिन्नवंधाच्छिथिलीकृतांगनैः संभूषिता
शेषखशरीरकानां तत्क्षणात्तलावण्यप्रस्तयारमौग्यपाने स
त्स्मेरहणपंकजानां सप्तेत्रहमालस्यवसन्त्वरम्यमा

वि॰
णी॰
८३८

838

ज्ञादभावाद्रुतैर्लोचनानां धम्मिल्लशैथिल्यवशात्स्रस्तकु
लपुष्पैश्चपरागलुब्धैः धीरंमगुंजद्भिरनेकभृंगैरामोदिता
मधुरीकृतानां मनोजवेगोन्मदमानसानां मदस्खलद्दा
हिमवाहनानां शैथिल्यसंतानस्तुतिविकानां स्त्रीणांभ
वैर्दृष्टिपथगतानां मदस्खालेनयादाज्ञयीरस्यगतेर
णः स्वैरीकृतदिकानांचरणास्तनशाद्वनः निमीलने
त्रपयानांचलदोषपुंजोसृक्ष्माष्टस्नानांवहंतीनांदी
र्घनिश्वासयोगतः अनेकप्राष्टनासक्तहस्तपद्मयुजांत
था पंक्तिभिर्वेष्टितेनसम्यक्कुर्वन्स्वजनेनोवहिः पतासां
नेत्रपद्मानांमालाभिर्भूषितांगकं महानंदतिभेसर्व
विलासभवनप्रभुं वल्लवीपल्लवगावोदेवेहदवहि
स्मरेत संमुखिदेवदेवस्यकोहंतेनयनेसचयं ब्रह्मणा
खंडलस्त्रेहस्तुतिंकुर्वाणमारात् ऋषिसंघेनथादद्वे
वेदाध्ययनतत्परं धर्मार्थिनःस्मरेत्पश्चात्सनकप्रमु
खांस्तथा योगींद्रान्ध्याननिष्ठान्निःश्रेयसफलार्थि
नः अस्त्रीकात्वमभागेवयक्षगंधर्वकिन्नरात् सिद्धवि
याधरांश्चापिचारणानप्सरोगणं गीतनर्तनवाद्यादि
कुर्वतःकामतत्परान् चेटकपुरऊदाभकाशापाशाति
भमुनिं मन्त्रतन्त्रप्रवक्तारंविप्रदासमसदृग्जटं विस्फुपा
दीनुज्ज्वलहंहंभक्तिसिद्धेनभयं त्यक्तान्यसर्वसर्वसंग
नवेदवेदार्थपारगे अकैनेकस्तुतिसंपन्नैसमरागसम
ल्विते ग्रामत्रयोसमासक्तमूर्छनाभिर्यथाविधिः स
स्पर्जानाभिरागरागागायंतेकृस्नवीणकं आकाशेनार
देध्यायेत्सुनिवर्यगतस्मयं ध्यात्वेचपरमात्मानंनेदष्ट

त्रेविषाणलयीः यजेत्सर्वो दिने पीठे वैष्णवे नवशक्तिके
पूर्वमर्च्यादिभिर्मंत्रीमानसैरुपचारकैः सर्वैः पूज्यततमं
पूजयित्वाभक्तिपरायणः स्वीयदेहमयेपीठे भगवंतंपु
रोक्तवत् ततोवाह्यस्थितैःद्रव्यैःपूजयेत्स्थापकोत्तमः तत्स्था
पनविधिःसम्यक्प्रोक्तेनमंत्रसिद्धिदः मूलमंत्रेणमंत्राणि
मूर्त्तिमस्यप्रकल्पयेत् ततोवाह्यापिजेदेवंसर्वावरणसंयु
ते आसनादिविभूषांतानुपचारान्प्रकाशयेत् स्नामोक्ष
कमंतेत्रेस्थाङ्गंस्वाहेदेवदेवमर्चयेत् सहस्राप्स्थित्यावसंपू
ज्यपंचांगवदर्णांगके वेणुप्रपूजयेत्पश्चाद्वनमालामनं
तरं श्रीवत्सकौस्तुभंमंत्रीदेहेहस्तस्यपूजयेत् मूलेन
वात्मस्त्रजावदाहतोः पूजयोततः कर्णिकायांचतुर्दिक्षु
देवस्यपरिपूजयेत् दामसुदामनामानवसुदामंचाकिं
किणी चक्रावतश्रीपिदामशाह्ततःवसुदामंसमभ्यर्च्य
किंकिणीदाममर्चयेत् इतित्रैलोक्यसंमोहनतंत्रवचना
त् तेजोरूपधराहेतेकसरेष्वंगपूजने रुक्मिणीप्रमुखा
ष्टपत्रेषुमहिषीर्यजेत् कमलेवाष्टपत्रेचकरयोर्दक्षि
णान्ययोः विभ्रतीर्दिव्यशुक्लाभवस्त्रलेयादिभिर्युताः रु
क्मिणीसत्यभामेद्वेनाग्निजित्परमामता सुदेसामित्रंह
दाचपरावाप्यसुलक्षणाः सुशीलांतांजायवतीस्वर्णमा
रुकनप्रभे द्विशाद्वंक्रमाज्ञेयाःसर्वाप्तामनीषिभिः
स्तमभारतनानानारत्नजालविभूषणाः पत्राग्रेषुततः
पूज्यावसुदेवश्चदेवकी नंदगोपयशोदाचभलभद्रसु
भद्रिका गोपालागोपिकाकृष्णसखासरूपदीक्षिणः
स्वर्णाभोवसुदेवस्तुशुक्लोनंदःप्रकीर्तितः ज्ञानमुद्राधा

वि·
शी·
८३९

रयंनैवद्देवामेभयंतथा दिव्यवस्त्रानुलेपादिभूष्यालंकार
संयुतैः रक्ताश्याममनिभेनहन्मानरोदक्षिणेकरे वरंवामेव
हंसैौनूपात्वेचयपयमास्रते मुक्ताहारधरेरत्नकुंडलादिवि
भूषिते चलभद्रस्तकुंदाभोहलशालीहलसंयुतः नीलां
वरोवदोन्नतःचंचलश्चैवकुंडलः श्यामाननीसुभद्राखा
वाहभूषणभूषिताः पीतांवराचयुवतीविभ्राणावरदो
भये गोपालवेशाधीशादिदलसुखलसत्कराः नानोपा
यनहस्ताज्ञागोपयत्नसुभूषिता नहहिःपंचसंपूज्याक
ल्पहस्ताभ्रगाद्रुधैः संदारःप्रथमोज्ञेयःसंतानस्तदनंत
रंपारिजाताह्वयः पश्चात्कल्पहस्तस्समीरिताः हरिचंदन
नामात्वमध्येदिव्यचसंस्थिताः दीर्घानस्तहहस्तारमःसा
यकेष्टफलप्रदाः नहाद्येविधिनासम्यक्समस्तस्तेनभक्तितःस
रः शर्करादधिसंयुक्तंसहितंगोघृतयोहविः नालिकेरा
डपूपैः नवनीतामितोपलं मोचफलंसोयदेशोरवेदाङ्ग
रुचिरंशुचिः ततःसंकल्पनैवेद्यंग्रासमुद्रांप्रदर्शाच प्रा
णादिपंचवायूनामुद्रादर्शयेत् ग्रासमुद्राभ्यांमनामेहस्त
णापाणिनलेहृदये नैवेद्यंस्पततोमुद्रांदर्शयेन्मंत्रमुच्चरन्
लोगलीजलमंयानशिरोभिःसहितावतिःपूरयेत्तिस
सुवार्यब्रलात्मपदमुच्चरेत् नेतिकृदंचतर्प्यैतनिवेद्य
कल्पवाहृद्य निवेद्यदानमंत्रोयंस्पतोविश्रान्तिवर्णिकः लीं
गलीटकारः जलेवः संयुताः श्रोशिरः विंडःपतेः इति·
नतिः नमःपरायस्वरूपे ब्रलात्मस्वरूपेनेतिकृद्धः स्वरू
पंचतर्प्यैते· नेनप्रतिकृद्धाय· इतिनिवेद्यस्वरूपकल्प
या· स्वरूपतः मित्रपद्मरागतः नेनकल्पयामीति· स्वरू

पं· मंत्रसिद्धं तथा· मम यैर्वतिवेयं ह्निकुर्यादन्यपुरोक्तव
त् ततश्चंदनपंकेन सिंहहेविभूषयेत् मूलमंत्रेण मंत्रवि
न्मूर्त्तिपंजरमंत्रकैः ललाटादिषुकुर्वीत तिलकानिह्यनाम
याः कुर्यात्पुष्पांजलीस्वचंदनलसीयुगमतोद्भयः मूलमंत्र
समुच्चार्थ्यपाद्यमर्हयेद्विभोः करवीरहृदयेनाथमध्यदेह
प्रकल्पयेत् श्रभोजगमतःपश्चाङ्गनमांगनिवेदयेत् प
भिःसर्वैः सर्वगात्रेनावतःकृत्वांजलिं देवस्यदक्षिणेद
याद्धक्तपुष्पाणि मंत्रविवित् रक्तपुष्पाणि वामतस्तेतर
क्तपटीरकैः समावरणमेयुक्तमित्यक्तस्यपूजनं
सर्वसंपत्करं पुंसां भोगमोक्षफलप्रदं श्रंगैरंगादिभिर्वे
त्रयुसुखैराहतित्रयं पूजयेद्वयथाह्येवंमंत्रेयात्माय
कौत्तमाः पदेगंधादिभिःसम्यक्पूजयित्वाविधानवत्
श्रेष्ठोकृष्णात्यजेत्पश्चात्तांगांयिकसमादिभिः कृष्णस्तव
सदेवस्यनारायणश्रुतीरितः देवकीनंदनस्याप्युक्ताप्य
ततःपरं वर्णयश्चाद्रक्तांतमाहारीतनोभवेत् य
मेसस्याद्यक्तस्वच्छोडे· नमोनाथ्कवादिकाः येतेरेवावि
यातव्याकृष्णावाप्यथवाद्भुतैः भवाग्नेःपरमिच्छद्भिः स
र्वसंपत्तिसिद्धये मूलमंत्रयथाशक्तिजपित्वातंयथाद्वि
यः समर्पयेद्द्यजलैःगंधपुष्पाक्षतान्वितैः ततोनाना
विधैस्तोत्रैःस्तुत्वादेवंविशालधीः प्रणम्यांतहृदंभोज
मुद्वास्यप्रजपेत्ततः अथप्रयोगाः तत्रप्रातःकृत्वादियो
गपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा ऋषिरमिता
रदायऋषयेनमः हृदये श्रीकृष्णायदेवतायैनमः
इतिविन्यस्यममचतुर्विधपुरुषार्थसिद्धयेविनियोगः

वि·
ली·
दक्ष·

840

इतिकृतांजलि हस्तामूलमंत्रेणकरयोर्व्यापंकृत्वा· श्राचक्रा
यहृदयायस्वाहा विचक्रायस्वाहाशिरसिस्वाहा सुचक्राय
स्वाहाशिखायैवषट् त्रैलोक्यरक्षणचक्रायकवचायहुं अ
सुरांतकचक्रायस्वाहा अस्त्रायफट् इतिपंचांगमंत्रानंगु
ष्ठांतरकयोर्विन्यस्यहृदयादिकवचांतदेहेवांगचतुष्टयं
विन्यस्यास्वस्यास्वमंत्रेणनालत्रयंदशादिग्बंधनेचकृत्वा·
हृदिगोनमः शिरसिपिंशिखायांजंकवचस्थानेवं दक्षपा
र्श्वेलं वामेभीकयोर्यं· पृष्ठेवां मूर्द्धिहां ततःगोपीजनवल्ल
भायस्वाहा इतिकरतलयोःपृष्ठयोःकरपार्श्वयोश्चप्रत्येकं
मंत्रमुच्चरन् व्यापकंकृत्वावामांगुष्ठे:ॐगोंश्रोंनमः तर्जं
न्यांश्रींपी· ॐमध्यमायां ॐजंॐअनामायांॐनं ॐकनि
ष्ठायां ॐनं ॐदक्षकनिष्ठायां ॐलं ॐअनामायां ॐभं
ॐमध्यमायां ॐयं ॐतर्जन्यां ॐस्वां ॐअंगुष्ठे: ॐहां.
ॐइतिसंहारेणप्रथमेविन्यस्य पुनर्दक्षांगुष्ठादिवामां
गुष्ठपर्यंतंदशवर्णानुक्तप्रकारेणसविसर्गान्नित्यस्य
स्यांगुष्ठमारभ्यदक्षवामक्रमेणकनिष्ठाद्वयपर्यंत
स्थित्यासविंदुविसर्गान्विन्यस्यकरांगुलिषुदशांगपंचां
गवाप्रावहिन्यस्यमूलमुच्चार्य श्रेपुनर्वैपरीत्येनमूलं
नमः मूलंपुनर्विपरीतेमूलंनमः इत्यादियुक्त्यामातृ
कांविन्यस्यपादयोः गोनमः परायपृथिवीतत्त्वात्म
नेनमः लिंगे पिंनमः परायापस्तत्त्वात्मनेनमः हृदि जं
नमः परायतेजस्तत्त्वात्मनेनमः मुखेनमः परायवा
युतत्त्वात्मनेनमः शिरसि वंनमः परायाकाश
तत्त्वात्मने· हृदि: ह्रंनमः परायाहंकारतत्त्वात्मनेनमः

हृदि भां नमः पराय महत्तत्त्वात्मने नमः पराय सत्त
कात्मने नमः सर्वांगे यं नमः प्रकृतितत्त्वात्मने स्वां न
पुरुषतत्त्वात्मने न॰ ह्रां नमः पराय परतत्त्वात्मने नमः
ह्रों नमः परापरतत्त्वात्मने नमः स्वां पुरुषतत्त्वाय न॰
य प्रकृतितत्त्वाय॰ हृदि भां॰ महत्तत्त्वात्मने॰ लं न॰ अहं
कारतत्त्वाने नमः शिरसि वं आकाशमुखे नमः वायु
तत्त्वात्मने हृदि नें नमः तेजस्तत्त्वात्मने॰ लिंगे पीं जल
तत्त्वात्मने नमः पादयोर्गों पराय पृथिवीत॰ इति तत्त्वा
नि विन्यस्य ततः प्रणवपुटितमूलेन मस्तकादि पा
दान्तं व्यापकं विन्यस्य पादयोः गोः जानुनोः पिं॰ लिंगे
जं जठरे नें हृदि वं मुखे क्रं॰ नाभौ यीं भां कर्णयोः यां
नेत्रयोः स्वां॰ शिरसि गों॰ लिंगे नेत्रयोः पीं कर्णयो
र्नें नासायोः॰ मुखे वं हृदये॰ लं॰ उदरे भां लिंगे यं जा
नुनोः स्वां॰ स्कंधयोः गों॰ नाभौ पिं ऊर्वोर्जं॰ हृदि नें
ऊर्ध्वहृदये वं दक्षपार्श्वे लं॰ वामपार्श्वे भां॰ पृष्ठे यं द
क्षश्रोण्यां स्वां वामे ह्रां २ स्कन्धके गों मुखे पीं दक्षने
त्रे जं वामे नें कर्णे वं वामे लं॰ दक्षनासि भां वामे यं
दक्षगण्डे स्वां॰ वामे ह्रां २ दक्षदोर्मूलिंगें॰ तत्सन्धि
पीं मणिबंधे नें अंगुलिमूले नें अग्रे वं अंगुष्ठे लं तर्ज
न्यां भां मध्यमायां यं अनामायां स्वां कनिष्ठायां ह्रां प
वं वामश्रोण्यादौ अपि शिरसि गों तत्पृष्ठभागेऽपि तद्देहे जं
तत्पृष्ठे नें तद्वामे वं सर्वशिरसि लं दक्षबाहौ भां वा
मे यं दक्षसक्थ्नि स्वां वामे ह्रां प मस्तके गों नयने
पिं॰ मुखे जं कंठे नें हृदि वं उदरे लं मूलाधारे भां लिंगे

वि॰
ली॰
८४१

841

यं जानुनोः स्वाहा पदयोः ह्रां ५ कर्णयोः गो गण्डयोः पी भ्रु
ष्ट्रयोः जे स्तनयोः पार्श्वयोः वे स्फिचोः लं ऊर्वोर्भो॰ जानुना
यं॰ जंघयोः स्वा॰ पादयोः ह्रां ९॰ ततः पूर्वोक्तमूर्तिपंजरन्या
सं कृत्वा पुनः स्वहृत्स्थितिन्यासो दशांगषडंगन्यासौ
ऋष्यादिन्यासं च कृत्वा मुद्राविरचनादि पुष्पोपचारान्ते दे
वस्य देहे न्यासोक्तस्थानेषु स्पृष्ट्वा न्यासक्रमेण दशांगानि
पंचांगानि च संपूज्य मुखे वेनमः मुखमनसा माला
यै नमः वक्षसि श्रीवत्साय नमः गले कौस्तुभाय॰ न
नो विभूतिपंजरन्यासक्रमेण देवस्य देहे संपूज्य क
र्णिकायां देवाग्राणि प्रादक्षिण्येन॰ ॐ दामाय॰ ॐ सु
दामाय ॐ वसुदामाय किंकिणिदामाय केसरीषु
पंचांगानि संपूज्याष्टदलेषु देवाग्रादिक्रमेण सत्य
भामायै नाग्निजित्यै सुनंदायै मित्रविंदायै सुलक्ष्म
णायै सुशीलायै जांबवत्यै॰ दलाग्रेषु वसुदेवाय
देवक्यै नंदगोपाय॰ यशोदायै॰ बलभद्राय॰ गोपा
लेभ्यः गोपिकेभ्यः॰ पद्ममध्ये मंदाराय॰ पद्माद्बहि
देवाग्रे संतानाय॰ पारिजाताय॰ कल्पवृक्षाय॰ हरिचं
दनाय॰ इति प्रादक्षिण्येन देवाग्राद्भितः चतुर्दिक्षु सं
पूज्य॰ लोकपालान्वज्रादीनि च समभ्यर्च्य धूपदीपौ प्र
दर्श्य प्राणादिपंचमुद्रास्तन्मंत्रेणाष्टदर्पकरहृदयेन नै
वेद्यमुद्रां बध्वा ह्रीं नमः परायब्रह्मणे निष्कलाय निवे
द्यं कल्पयामि इति नैवेद्यं समर्प्य तत्काले भक्त्वा दिव
सनाचीते मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णाय नमः श्रीनारायणा
य श्रीदेवकीनंदनाय॰ श्रीपद्मेशाय॰ श्रीवार्ष्णेयाय

श्रीग्रहक्रान्तमारणोद्धारिणे धर्मसंस्थापकाय इति
हौंक्लांस्तंसूक्ष्मराजोपचारादि सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति।
ध्यात्वैवं परमात्मानं नंदपुत्रं विशालधीः पूर्वोक्तवि
धिना सम्यक् दीक्षितः प्रजपेन्मंत्रं मंत्रार्थचिंतनेयंत्र
त्रीनियमसंस्थाजितेंद्रियः चत्वारिंशत्सहस्राणि श्वेत
पद्माक्षमालया: पश्चान्मंत्रस्य सिद्ध्यर्थं दशलक्षं ज
पेत्सुधीः लक्षं हुनेद्रक्तपुष्पैः सितासर्पिमधुप्लुतैः
शर्करामधुयुक्तेन हविष्येण वा हुनेत् तर्पये
त्सलिलैः शुद्धैः स्वर्णचंदनवासितैः स्नात्वाभिषेकं
कृत्वाथ भूदेवान्भोजयेत्ततः नानाविधैर्भक्ष्यभोज्यै
स्तांबूलैश्च सुदक्षिणैः नमो निजगुरुं सम्यक्प्रणि
पत्य यथाविधिः धनधान्यांबरार्थैश्च विनयाथवि
वर्जिताः० तोषयेत्परया भक्त्या निजकार्यस्य सिद्धये
ततः सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्निजवांछितान् कुर्या
द्भक्तिपूतः सम्यक् नित्यनैमित्तिके रतः प्रयोगास्त्वथ व
दाने श्रीसारसंग्रहः प्रयोवदासिकृत्स्नस्य मंत्ररात्न
सुगोपितं त्रैलोक्यध्यानसामर्थ्यनारदोद्यैरुपासि
तेयमार्थकाममोक्षार्थकरं वश्यादिसाधनं प्रज्ञान
धनकालाग्नियोगेश्वर्यफलप्रदं प्राकालमृत्युस
हारिद्रदुःखनिवारणं गलग्रहमहारोगभूतराज
सनाशनं संग्रामे जयप्रदं रणे करणे वाभयप्रदं ४
स्वदासीगतान्वादिरथ्ये धनधान्यावहं क्षेत्रपुत्रकल
त्रादिनेजः कीर्तिप्रभास्करं धैर्यगांभीर्यशौर्यादिस
र्ग्रदाप्रतिमारकं ब्रह्मांडक्षोभजनकं सिद्धाष्टक

समस्तिदं किमत्रवक्तव्यनोक्तेनसर्वदेनात्रसंशयः च
क्रीपुरंदरारूढवह्निमूर्तिउसमन्वितः बीजमात्रेभवेदेत
न्क्रोधीशायस्त्रिविक्रमः श्वेतोनरकजित्कांतिवायुःशा
र्ङ्गीनमयपुक्· स्मरतोलीदवःपश्चादत्रिदीर्घश्चपुनस्ततः
वायुर्दशाहरश्चाष्टादशार्णोयंमनूत्तमः सताभियाय
कः शब्दः कृषीतिसमुदाहृताः आनंदार्थोयाकरोपिकृ
ष्णस्तस्मात्तदर्थकः कर्मणात्मायजातस्यभक्तानांकृ
ष्णउच्यते मंत्रात्मकशरीरस्यतद्वर्णोत्राचदेशिकैःगोः
शब्दवाचकत्वात्तज्ज्ञानेगतेनलभ्यतेवेतिशब्दमशेष
वागोविदोगोविचारणादशार्हपवनर्ष्योर्हस्तदर्थेश्चा
पिहूर्ववत् चक्रीककारः पुरंदरोलकारःत्रिमूर्तिः इका
रः इन्दुः बिन्दुः क्लीं· कामबीजमुहते क्रोधीशः ककारः
त्रिविक्रमः ऋकारः तेनकृः श्वेतः षकारः नरकजित्
णकारः कांतिः आकारः कांतिः आकाराः तेनष्णा इति·
वायुःयकारःशार्ङ्गी· गकारः सत्यः ओकारः तेनगो इति·
स्मरते दकारःअग्नि इकारः इंडःविंडःतेनविं इति अग्नि
ईकारः दीर्घश्चाकारः तेनदा इति वायुर्मकारः दशाक्ष
रःपूर्वोक्तगोपालदशाक्षरमंत्रेः नारदोमुनिराख्यातो
गायत्रंछंदईरितं श्रीकृष्णोदेवताप्रोक्तोबीजशक्त्यादी
सर्ववत् अतःकरणवदाद्विचतुर्भिर्युगलेनव मूलमं
त्रविभक्ताणिपंचांगानिप्रकल्पयेत् सनत्कुमारकन्ये
न्तमंत्रस्यऋषिर्ब्रह्मागायत्रीछंदउच्यते गोपवेषाय
रोविष्णुर्देवतापरिकीर्तिताः वर्णैनैकेनहृदयंत्रिभि
वर्णैःशिरोमतं· चतुर्भिश्चापिशिखाप्रोक्तानावह्निःकव

वेसतं मंत्रं तथा चतुर्वै ऐं ह्रीं भ्याम संहतं तथा मुने इत्युक्ताः
प्रत्ययथागुरूपदेशाचरणीमिति पंचांगानिन्यसेत्स्वा
दयुलीष्टकरद्वयेमूलमंत्रेणसर्वांगत्रिवारंव्यापकंन्यसे
मुखेव्यापय्यचानेतुमंत्राणिन्यासमाचरेत् केललाटेक्ष
वामध्येकर्णघोनेत्रयोनसोः मुखेग्रीवाहृदोनाभौक
ट्योर्लिंगेनतः परंजानुप्रगेमेपदहैंठेत्यमेमेकेकमक्षरं
वेदादिमस्तकेन्यस्यपदांस्येचप्रविन्यसेत् शिरोवदन
हृत्गुह्यपादेष्वमतुविनमः पंचांगानिप्रनन्यस्यमुन्या
दिन्यासमाचरेत् न्यासोनरादिकेसर्वंदशावर्णोक्तव
त्रवेत् ध्यानेचोक्तप्रकारेणपूजनेवतथाभवेत् प्र
योगप्रयोगः तत्रस्नातः कृस्नादियोगपीठन्यासांतेमूल
नप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिनारदऋषयेनमः
मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीकृष्णदेवतायैन
मः इतिविन्यस्यबीजशक्त्यादिन्यासंपूर्ववत्कुर्यादि
ति· क्लींकृष्णायहृदयायनमः गोविंदायशिरसेः
गोपीजनशिखायैः वल्लभायकवचायस्वाहा अस्त्रा
यः इतिपंचांगमंत्रान्न्यस्यपठित्यस्यमूलमंत्रेणप्रा
गव्यापकंत्रिकृत्वासकृत्स्वरेणवेनव्यापकंविन्यस्य
शिरसिक्लिललाटेकृं भ्रूमध्येष्णा· दक्षकर्णेयवामे
गोदक्षनेत्रेवि· वामेदो दक्षिणासिपे वामेणे मुखेपि
ग्रीवायांहृदितेनाभौवंदक्षकटौल वामेभालिंगेयं
जानुनासापादयोर्हा ततः ॐनमःशिरसिप्राग्वेव
विन्यस्यशिरसिक्लीं· मुखेकृष्णाय· हृदिगोविंदाय
गुह्येगोपीजनवल्लभाय· पादयोःस्वाहांनमः इति

वि॰
ली॰
८४३

843

विन्यस्य पंचांगन्यासं कृत्वा दशाक्षरोक्तान्यासं सांग्र विधाय
ध्यानादिसर्वस्य दशाक्षरोक्तवत्कुर्यादिति तथा अष्टादश
यस्य ध्यानमपि कार्यमादरात् पंचलक्षं जपेत्पश्चाद्दशांशा
पूर्ववद्धुनेत् तर्प्पणादि ततः सर्वं पूर्वोक्तविधिना चरेत् अ
थ साधितमंत्रस्य साधकस्य फलाप्तये त्रिकार्चाविविधिर्विव
त्ये गोविंदस्य जगत्पतेः उक्तं हि वृंदावने रम्ये स्वर्णभूमौत्तमाग्र
ये रम्ये रत्नमये दिव्ये स्मरेत्कल्पतरोरधः नानारत्नस्थले
मध्ये रत्नसिंहासने शुभे यथोक्तपद्ममध्यस्थं वासुदेवं वि
चिंतयेत् इंद्रनीलनिभं कांतं पिछमयूराकृति स्निग्ध
वहृलं ललाटांतेनालमूर्द्धजसंचयं स्मेराननसमासक्त
पद्मसंदरसन्मुखं इंदीवरदलीकारशोभितेत्रद्वयान्वि
तं चलत्कुंडलसंशोभिगंडमंडितं रक्ताधरस्म
तांसं चहृसंतहृष्टमानसं नानारत्नगणाकीर्णकंटा
भरणभूषितम् गोधूलिधूसरांगं कशांदोलनरवयारि
ण विशिष्टपुष्टसंदेहं स्वर्णेनेपथ्यदीपितं कटिदेशाल
सज्जयाहयवहमनोरमं रक्तकांचनसंछिन्नकिंकिणी
जालनालया॰ निरस्कुर्वंतमत्यर्थं वधूकपुष्पसंश्रियं अंत्यतारु
णसंध्याखहृत्पापादाजशोभया यथः सादडं तपिंड नवनी
तंतं वशुभं दक्षिणेतरयोः पाण्योर्वहंतमासुमं हस
ष्टयिष्टदेहगके वेणादैस्थानोद्दृष्टचेतसो पूतनाशक
टावीनां विनाशाय कृतोद्यमी गोपीगोपालधेनूनां स
मूहेनाहतं सदा अखंडलमुखैर्देवैः सेवितं कामतत्
त्परैः प्रांते वेदविधक्रमस्य ध्यात्वा पुष्पस्थिरमानसः प्रार
कृयववपीठे हरिं संपूज्य यत्नतः अंगावरणमायै

स्पाह्विनीयंलोकपालकैः वज्रादिभिस्तनीयेंचपूजयित्वा
प्रसन्नधीः पक्वरंभाफलखंडनवनीतहरिर्दधिः मेलयि
त्वासहैमेवेयंप्रीणयेत्परमेविभुं उपस्थैर्वाथवानेनश्र
द्धाभक्तिसमन्विते श्रीकृष्णपूजयेद्यक्तपूजोपकरणैः
शुभैः यद्धिकौसर्वसंपन्निद्धागेवप्राप्नुयान्नयाः देहान्ते
विष्णुसायुज्यंप्रयातिनियतंकृतीः प्रागेवप्रत्यहमेवहि
पूजयित्वानरोहरिं गंधादपिनिवेद्यक्तपूजोपकरणैः
सैयुडप्रक्रमथापिवानद्वलाप्सुहतीरेणनध्यपीनसु
खिहरैः नडध्यागोदपिद्रुध्याग्रद्वीनरसहस्त्रमूलम
चेनयेज्वनः मध्यंदिनेयजेद्यातिसद्दराकृतिमङ्गते दे
वर्षिदेवसिद्धाद्यैःसेविते खेचरैस्तथा· गावोगोपालगो
पीजनसमूहैःपरितोहते नीलाम्बुवाहसंकाशंतिविष्णि
ष्णागप्रियमथवं नीलकंटसमलंपिंछैःकेशभारैःसम
ण्डितं कुञ्जनेमूलतंदेवपद्मपत्रनिभेक्षणं· पूर्णचंद्र
लसद्वक्त्रंरत्नकुंडलमण्डितं गण्डमंडलसंघोभिसुशो
णसुभिनसोभितं पीतवस्त्रधरंवाहमुक्ताहारविभूषितं
कांचीकटककेयूरमुद्रिकानूपुरादिभिः अलंकृतशरी
रंमगरागगोपिशोभितं न्पक्रमालिन्यसंछिन्नवनमा
लाहतोमकं कामवाणप्रविद्धाङ्गवेणुवादनतत्परं हद्ध
सेचविभ्रतंशोणंवामेशंखंचचेत्रकं अतिरामसमयव
स्पररत्नेश्चहमभीष्टकं ध्यात्वैवंविधिनादेवंपूजयेदिष्ट
सिद्धये दामाद्यैरंगकैश्चाष्टिमहिषीभिश्चतत्परं वास
देवादिभिःपश्चात्कल्पद्रैरतेतरं इंद्राद्यैश्चसदस्त्रैश्चस
मावरणसंयुते· अर्चयित्वात्तुगोविंदंविधिवात्मायको

वि॰
णि॰
८५५

844

नमः नैवेद्यं कांचनेपात्रे पूर्वोक्तं विनिवेदयेत् अग्राधिकं
शतं यस्यांडुनेसाधुपयोयसा शर्करान्वितयुक्तेन बलिप
श्चात्प्रकल्पयेत् देवर्षियतिसंघोपास्तपदेवेभ्यश्चाष्टरान्
उपदेवाः गंधर्वपन्नगादयः स्वस्वदिक्क्रमतो विद्वान्भक्तियु
क्तः प्रसन्नधीः स्वस्वदिक्क्रमतः देवसभ्यस्वदेवस्येत्युक्तदि
क्रमेण बलिपायसादिभिः तन्निवेदनप्रकारस्तदेवाद्यादि
चतुर्दिक्षु पायसादिकीपात्रेषु साधारेषु निधायोपदेवेभ्यः
पद्यगंधो नमः इत्यादिगंधोपचारैः संपूज्य स्वहस्ते जलमा
दायदेवेभ्य एष बलिर्नमः इति बलिमुत्सृज्य पुष्पांजलिं
दत्वा प्रमदिस्येवं ऋषिभ्यो योगंधर्वादिभ्यश्च बलिं संपूज्य
दद्यात् तथा नवनीतदधिदुग्धान्नाद्यैः संतर्प्यैतन्सुखे
सहस्रशतनामानेवा संपूज्य साष्टकं जपेत्
शतसहस्रं चेत्पत्राणि संवध्यते साष्टकमिति
जयेद्भक्तितत्परः गीर्वाणहृद्देवये मध्याह्नकमेवं यः पू
श्रापुष्टैर्हीदिरांतिसं भगवान्सो समंततः सर्वतन्त्र
हैगंपष्ठदे त्रयनादिभिः सर्वैश्वर्यसमेतो भगवान्नादिसंयुतः सत्संतति मुख
हरिर्व्रजेत् प्रपराकार्चने भेदसंगीऊर्वे त्रमुखेभुक्ता
ध्यायामूर्चिरेकेचित्तराज्ञामेवापरे तथा गीऊर्वे तिनाहियाः सं
रान्मेत्रोसध्याकालसमर्चितः तथा अष्टादशान्द
शार्णमनुनायरिः यामिन्यामसर्वं संपत्रेद्
मताः संध्यायोहारिकामध्ये कालहयेपि मन्त्राभ्यां पूजनेकेपि सं
षोडशसाहस्रैः सर्वतः परिवाहिते रम्यारामाश्रिते शुभं गहे
संस्मृतैः सजपैः हेमादिपादिभिः व्यीसैः पद्मेंदीवरकल्ह्ना
दिरे उद्यदादित्यसंकाशाविविते हुतमंडिते स्तूपावि

षं परात्मानं कृष्णं ध्यायन्समाहिताः नारदादिमुनिश्रे
ष्ठैः संस्तूयमानं मोदकादिभिः स्वर्द्धेनार्घ्यां विवारेण सुनिव
र्थ्यमध्यपवत्र स्नात्म रूपपरं तेजोदिशान्तमेवं गौरचात्
नीलेंदीवरसंकाशमूर्तिं ·· गुणालयं सरोजलसंका
शैनेत्रेमकरकुंडले स्निग्धालकाग्रसंचद्रत्नकूटाङ्क
तमस्तकं स्मितमधुराकारं प्रसन्नमुखपंकजं श्री
वत्सांकितवक्षस्कं वनमालाविभूषितं कौस्तुभप्रभ
याद्दीप्तं कुंकुमारुणवक्षसं वनमालालंकृतांसपी
तवस्त्राह्नतं प्रभुं मृगुरांगदहारादिकटिसूत्रादिभूषितं
हरीकृतेयराभाभारं प्रसन्नहृदयं विभुं दरारिसगदा
पद्मधारिणं स्वाचतुर्भुजम् अंयमेचित्पदेवगोविंदं
सम्यगर्चयेत् श्रीगोटहप्रियाभिस्तु प्रथमावरणह्य
म् ततो नारदनामानं जितमेवचानिः शोटचोद्दर्तं चे
वदारुकेनदनंतरम् विश्वकेतनं ततो मंत्री यिलैयं पू
जयेत्ततः पूर्वादिपूजितैरेनेस्तत्तीयावरणं भवेत् प्र
येगरुडमाराध्य लोकपालोकपालन्तु पूजयेत् तद
स्त्राणि चतद्बाह्ये पंचवारं समुद्धने नैवेद्यं पापसंदत्वा
सम्यक्पूजावसानके· खण्डांकनीरसद्ध्यानोरेः
कृष्णं प्रतर्प्पयेत्स्वष्टोत्तरशतं तयस्त्वाजपेत्कृष्णविधि
नयत् अष्टोत्तरशतमितिनिर्पणाजपयोः संवध्यते
सर्वावाप्नुतेत्मत्री मध्यान्हेवायथाविधिः प्रवसा
नाद्यविस्तृते विधायकृतिमारभेत् नत्वा तिवेद्यवा
सानं विसृज्य स्वहृदि प्रभुं न्यस्य देवमयामूर्तनास्वा
त्मानं पूजयेत्ततः संध्याकाले हरिंनित्यं वंदनं पोर्च

वि॰
ली॰
८४५

845

येद्वयः अद्भमोगात्वद्भ्रन्तकांचजेदंतेममञ्जतिं तदात्म
जेयजेद्वाज्ञोकामाकुलितचेतसा रासक्रीडासमाक्रांत
वल्लवीचक्रवेष्टिते वितस्यवंस्वहतेच स्थलविक्रमणस
क्रांते तिरव्यातेशाक्रमाक्रम्य यादाभ्यांचपरस्परम् भुमि
गंटहीनहस्तैयानासगोष्टीतसाभवेत् स्थलपंकजपु
ष्पाणांमध्यरएडयुतेनचरिंगत्तरंगाविंहतांसम्मूहा द्र
णवायुना कालिंदीसेकजेमुखेपुलिनतलेनापहारिणी
कामवाणप्रचिहागादिव्यस्त्रीकोटिकोटिभिः संहतेचे
द्रकिरणसमुद्योतितदिङ्मुखे चलद्भृंगोगजाघ्राह्वा
चालितदिगंतरे सिद्धगंधर्वदेवोपयक्षकिन्नरपन्नगैः
विद्याधरैःसपत्नीकैविंमानेषुकृतासनैः आकाशे
संचरद्भिस्तैःपुष्पवर्षैकृतोज्वले परस्परावहहस्तस
दरीजालनिर्मिते रासक्रीडाविधौरत्नशोऽगपरमेष्ठ
रिं पनदेहसमाक्षिप्तदिव्यानेककलेवरं नारीणांपु
गमयोदेवप्रत्येकंचांतरागतो नत्तकंटसमालब्धवा
हुहंहविराजितं आत्मसंवहसंजातकामानलमुदीप
मान् रामोद्भमसमाक्रांतगात्रवल्लीप्रजासुद्भः भ्रम
तमाभिरजपतेमहामणिपरिस्फुतैः कृततचारुस्व
नैःसर्वालंकारैर्हृदयंगमं अर्घ्यदपकशरीरंजेसंयु
तैमणिभिर्यथा हिरण्मयविततेस्सस्यवक्षकंमारकतै
तथा मणिपाकोसविकीर्णारक्तापद्मगतप्रभु पुत
मीस्तनसंकाशपयोवनश्रीसमन्वितं तदानीफुल्लविंदा
रविंदछदविलोचनं नूतनैविविधैश्चाहपल्लवैर्नवपु
ष्पकैः प्राणिकटाक्षाखंडैश्चवहमूर्द्धजसंचयं सन्नवे

चेद्रसंकाशास्त्वदामनपंकजे यक्कविंवफलाकारर
क्तायरविराजिते नानारत्नसमाक्लिमसर्वभूषणभू
षिते स्वर्णवर्णालसद्दकुंविभ्रमश्रीगटहेपरे नवप्रवा
लरुचिरहस्तपादजलेविभुं भ्रमरालोलसन्नूनम
ल्पशोभिभुजद्वयं अंगनाकुचसंश्लेषबलयकंकुमव
तमे महोत्संवारुगामनेवशावादनसादरे अनंगवा
णसंविद्धं सर्वलोकैकसुंदरं ध्यात्वेत्थंप्रोक्तसंपीठ
लक्ष्मीकांतंप्रपूजयेत् अंगैरावरणंपूर्वंमिथुनैस्तद
नंतरं केशवाद्याः पुराप्रोक्ताः षोडशास्वरमूर्तयः की
र्त्यादिशक्तिसहितालक्ष्मीमन्मथपूर्विकाः प्रत्येकंस्वरसंयु
क्तामिथुनानिभवंतिहि: श्रींक्लींअंकेशवायकीर्त्यैनमः
इत्यादिप्रयोगः षोडशारदलेष्वेवारामक्रीडनंततःपरं
ईंद्रादीन्पूजयेद्बाह्येवज्रादींश्चततःपरं इत्थमावरणैर्यु
क्तंचतुर्भिःपूजयेत्प्रभुं ततःसुकल्पितेडगंपसितशर्का
रपायुते राजतेभाजनेसम्यक्तत्स्तुत्याविनिवेदयेत्
कोस्यपात्रेषुनैवेद्यंस्वरसंप्रकल्पयेत् प्रत्येकंमिथुने
भ्यस्त्वपयस्नाटकंवैभयात् अन्यत्सर्वंयथापूर्वंकृत्वा
पूजांसमापयेत् रात्रावनेनविधियावैमजेल्लोकवशी
करः इंदिरामंदिरेभूयात्सर्वाराध्यसमुक्तिभाक् रात्रा
वक्रोविरामेवाप्रत्यहंयस्तुपूजयेत् जल्पफलंसमा
मोतिभवाब्धेःपारगोभवेत् इत्थंमंत्रकलेवरंकम
लजाजानिंतुकालस्वरो भक्त्याभ्यर्च्ययतीहियःसति
यतेभूलोकभर्त्ताभवेत् यस्मीनित्यमिमानिमहाद्दविभ
वः कामात्यथेष्टान्मोजेदनेविस्मयपरंप्रयातिपरमासि

वि॰
शि॰
८४९

हौयसंसेवितं सर्वोत्तेदेवदेवस्यतर्प्पणान्नानाविधिंब्रुवे
श्रृणोक्षौनीचकास्यानोसाधकेष्टफलप्रदं पूजनव्यतिरे
केपितत्फलंलभ्यतेद्वयोः पीठादिभिस्तर्प्पणादेसकृन्मू
लेनचैकशः तत्रावाह्ययजेदेवजलैरेवोपचारकैः ये
तुमुद्राप्रदर्श्यात्रसंस्थाप्यतर्प्पणसाधनं तद्विपाजलसा
त्वणिपत्रीकृतेनतुः सम्यगेतलिनादेवंतर्प्पयेन्मूलमु
च्चरन् त्रिकालंतर्पयेन्नित्यमष्टाविंशतिसंख्यया• तत
त्कालोचितान्पश्चात्तर्प्पयेत्परिवारकान् एकैकवारंम
न्त्रज्ञोमूलेनापिप्रतर्प्पयेत् प्रसन्नकंदधिप्रातर्नव
नीतप्रतेहरिः श्रकामेनेसमाख्यातेसंख्यायाद्रुय्यस्तु
नमे स्थितोपसाविसिंखुतत्तर्प्पणाद्भ्यसीरितं चा
र्व्वितपूर्ववद्विंयादन्यत्सर्वंतथाभवेत् तत्प्रसादाज
लेःपश्चात्सिंचेदात्मानमात्मवित् मूलमंत्राभिसंज
मेजलंमंत्रीपिवेन्नरः हरिमुद्रास्यमंत्रातोजपेन्मंत्री
त्रतन्मयः काम्यतर्प्पणवस्तुतिततोवक्ष्यामियानिद्धः
भुजेडकप्रकारेषुसमालंब्यैकमादरात् सकृज्जलेन
त्वक्षैकशः क्रमात् श्राहूत्यतर्प्पयेन्मंत्रीमूलमंत्रेण
संयुतः चतुर्वारेषुनदीरेरेकवारंजलेनच श्रेत्पड
तः समतिसंख्यायाः क्रमेप्रतिदिनेविहानस्पहावृद्धि
स्यतत्परः तस्यमंडलमात्रेणवांछितंभवतिध्रुवं या
यसंदधिभक्तंचतिलतंडलमेवच गुडभक्तंचदुग्ध
वदध्यतोनवनीतकं हेनेवकरलीमोचानतनस्त्रे

वरजस्वलाः मोचनोदकपूपोश्च पृथुकाश्चैव लाजकाः
द्रव्याणि षोडशैतानि कथयंति मनीषिणः मोचा रजस्व
ला च मोचश्च कदलीभेदा एव· तेन चत्वारः कदलीभेदा
एव ज्ञेयाः अपरं तर्पणं वक्ष्ये तत्कल्पपूर्वेण यत्फले या
रोस्मकथितेङ्गपेदधिदुग्धकेवलः सर्पिर्विधायसं
चैवमत्स्यंडाहोड्रमेवच पंचामृतेन चैतानि द्वादशा
हुति तर्पयेत् यारोल्लनत्काले दुग्धानी मत्स्यएडी खंड
शार्करा विशेषः प्रत्येकं द्रव्यतर्पणे तैरष्टोत्तरशतं विद्धः
तर्पणानि विधानेन कृतानि यशामेतत्पणालोकसंच
लनार्थं चकाथितानि मनीषिभिः खंडमिश्रितयारो
सेडुग्धपृथुप्राजलैःशुभैः कृत्संतर्पणाद्धेयोग्रामं
वाजगारंतत्पाहस्रसंतर्पणादेवफलमाप्नोति वां
छितं भिदवोब्राह्मणोनित्यं स्वयं गोविंदरूपधृक
मुनानानाविधैर्भोगैरभिरन्यैर्मुहुर्मुहुः मनोभिः
सहगोपीनांदधिदुग्धहृतादिकं वलाद्गृह्णन्नरमि
त्यामाप्नोति महतीडता षट्कोणं तलिखित्वा ससा
ध्याख्याकर्मसंयुतं षडक्षरमनोवर्णान्षट्सुकोणे
षुलंलिखेत् पद्मंदशादलवाह्ये रचयेलक्षणान्वि
तं विंशान्यर्णा मनोवर्णान्किंजल्केषु द्विशोलिखेत्
कोणेषुसुदेतास्कांतभूगृहं रचयेनतः रोचमालि
खेतहोतनत्सम्यक्तर्णीशालाकयाः हेमपट्टे विधा
नेन गुलिकीकृत्यपूजनं सम्यक्तंपानसंसिक्तम
त्रितंमूलमंत्रितः गोपालयंत्रमेन हि धृणएवाङ्गः
केरष्टतं त्रैलोक्यवश्यकर्मादौ समर्प्यीवानिगोपि

वि॰
णी॰
८४७

847

नमम् कीर्त्यादिवर्द्धनं राज्यपुत्रपौत्रयनप्रदम् कान्तिरक्षा
करं रक्षणं सर्वसौभाग्यप्रदायकं अपस्मारमतिभ्रंशमोह
मूर्छाज्वरादिभिः राक्षसोन्मादभूताद्यैः पीडानाचमस्त
कैः एतयन्त्रम्परं मंत्रं जपेन्नश्यन्ति तत्क्षणात् अस्यार्थः
षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये समाध्यं कामबीजं विलिख्य तत्
कोणेषु वक्ष्यमाणगोपालषडक्षरमंत्राणां एकैकवर्णं
विलिख्य तद्बहिश्चतुरस्रं कृत्वा तत्कोणेषु कामबीजं
लिखेदेतदुक्तफलदं भवति तथा कामोब्रह्माभारभू
तिस्मावायुर्नमसान्विताः षडर्णो मनुराख्यातः सर्वसं
पत्प्रदायकः कामः तद्बीजं ब्रह्मलोकमारभूतिः ऋनेन॰
हः इजिस्मा॰ स्वाहूपं वायुः य॰ नमसानमः शाकेन॰ त
या॰ मायालक्ष्मीपुरोह्यष्टादशार्णो विंशाक्षरो मनुः मा
याः भुवनेशीबीजं॰ लक्ष्मीबीजं श्रीबीजं एतद्बीजं द्व
याद्रिः पूर्वोक्ताष्टादशाक्षरो विंशात्मको मंत्रः श्रीसारस
यहे॰ अथकाम्यानिकर्माणि वक्ष्यन्ते मंत्रयोर्द्वयोः देव
कीनन्दनंकसंतदानीजातमहते॰ चक्रशंखगदापद्मयुता
रिणगगनेप्रभुं पीतवस्त्रलमज्ञात्रेशोभिसर्वांगसुन्दरं
एवंसंचिन्त्य संजप्यराविशेषेदशायुतं त्रिमधक्तैर्दशांश
पातकिंशुकप्रसवैर्हुनेत् मंत्रयोरेकतो मंत्री यः करो
तीस्थमादरात् वीर्यप्रतोमरति प्राप्यकवीनामयणीभ
वेत् त्यक्तदिव्यान्गतीगीतमात्रकाकोडगतांशिशुं व
लस्यादकरन्यासंचिंतयन्नयुतंजपेत् तावत्संख्यं हुने
दशोहुतेनैवसमायकः मलमेत्परमांभक्तिमालिकं
श्रोतचतसं स्टदनेवालशायनेगोपीभिर्दौलितंशिशु

ध्यात्वा नीरं विधायैनो पयेत्तर्थ्य यल्लभते शान्तं दद्वाल
ग्रहप्रेतस्मृतिनाशादिभीतिश्च पिबेत्तेपू नतान्तन्यग्र
न्लस्याशिरसिस्मरन् शान्तेसंा यजपेन्मन्त्रं स्रदंतोपूजनं
तथा सप्ताणपूर्णपोषाद्विन्नममेकलेवरां तदनी
प्रकटीभूयप्रोक्तो नपुष्पाणि रावतमाः इनेन्मखवेरसंजप्या
ससियस्तर्विनेनले· पंचव्योहिताः सम्यक्पूर्णीतनावै
रिणोमुखे यायमेहुनपिष्टनंद्रव्यपीतनरेननः सह
स्रमेत्रिनैस्तोये:कुंभगैरभिषेचयेत् ग्रहपीडानिहृत्य
र्यङ:कोयधसनायच स्वकीचरणाहिप्रशाकटभाव
यन्मंत्रं मयुतंप्रतयेत्सर्वं विघ्नमवाप्नसयुः नील
गात्रं सहस्राभ्यानवनीलनवेहवि: दद्दाणांकिंणीकि
सयरनदप्रमुखभ्रूषणं एवंध्यात्वाङ्नेन्मंत्री हूर्वाका
एडत्रिकै:शुभै: ङम्याज्वलालिनेलंदनावन्मंत्रंजपेद्बुधा:
गुरुंसजोप्यवसुभिस्तर्प्पयेच्चाहितैजनमाः श्राधिव्याधि
विनिर्मुक्तोदीर्घजीवेभवेन्नमः वाङ्मयावकसादायमा
दयंनेहिनएडयोः कृष्णंध्यायेत्तुवालानामयेस्टष्टा
जपेन्मंत्रं समिमेवित्ततैलेनहियेनडपश्णातये गो
गणैसाधुरदाजेधारयंनमनत्ननतन् वेणुंयमंतगो
विंदध्यायेन्सर्वादितंफलं महासर्प्पगतप्रमो चिंतय
न्नटहमस्तके कालीयस्यफणामध्येनृत्यनकृष्णमं
जसा स्थाहृष्टाभिवीक्षंतेनतज्ज्ञानं प्रजयेन्मंत्रं वाम
हस्तस्यतर्जन्यातर्जयंतमिसततमः स्वाधीकरोतिवि
षेणकालदहमपिक्षणात् कालीयमर्दनंकृष्णंध्या
त्वांकुंभेप्रपूजयेत् अष्टोत्तरशतंजप्त्वा स्नानयेत्तज

वि·
टी·
८४८

लेनयं कालकूटविषग्रस्तस्सुखी भवति सेचनात् गोव
र्द्धनगिरिं वामबाहुदण्डेन बिभ्रतं दलहस्तस्सुशाखाभि
र्वेण्योर्जितसंस्तुवं कृष्णं संचिंतयेन्मेघच्छत्रस्मरैतेजय
न् मीतिदाम्लेनवाधेनेविद्युद्दस्सुणीवाधवः वर्ष्यमेघौय
सायांतेवासेवेचिंतयन्कृतेन् सुयुगलवर्णैः सुदैरमाह
हिर्भवेद्ध्रुवं कलिंगाततनयांतोयौवैहारातेनयंसदा· म
वतोन्मज्जनाद्येष्वजरलैर्जलसेवनैः गोपोगनासमूहे
नमिच्यमानेमुहुर्मुहुः कृष्णं विचिंत्यमंत्रज्ञोवेनमोक्षैः
समिद्वरैः हुनेद्युतसंख्याकैःद्वीराक्षैर्योयथाविधिः
भूयमीहहिमिश्रीहिकूर्ण्याद्यग्रामथैयिसः एवमेवस्म
रंकृष्णसंपीडितमस्तकैः मोहमार्जिगरस्फोटभूतराद्यस
पन्नगैः मंत्रंजपेत्तदानीसः सुखी भवतिनान्यथा चैत
नेयगातेकृष्णंमस्युमन्वलाख्यितं शान्तज्वरपराभूतज्व
रेणस्तमसादरात् एवंध्यात्वाज्वराकीमतेस्तकेसंजपे
न्मंत्रं महाघोरज्वरोडपस्तदानीनाशमाप्नुयात् एवंध्या
त्वानलेकृष्णमध्यर्थादिसंयुतं स्तुड्वीशाकलौहंत्वाद्दो
राक्षैरयुतंत्रयः कृष्णज्वरमशांकांचनाशायेत्रातसंशयः
तीक्ष्णावाणप्रचिद्धांगभीक्ष्मपीडाहरंहरिं ध्यात्वाजपे
त्स्वार्त्तार्तिपाणिभ्यां सस्सुखी भवेत् कृष्णमोदीपनैः पुत्र
प्रदं ध्यात्वायुतेंद्धनेन् डुग्पासुनेगुडवीनाशकलेरविं ने
नले शुपमस्त्सुर्विनष्पेनकृत्याः कुरोत्रपिद्व्रणान् कृष्णं
पुत्रान्वयछंतेंहिज्जायमस्तस्तनेके ध्यात्वापार्श्वयुतेनलक्षं
जपेत्सुतसमस्त्हये· पुत्रजीवोत्यकाष्ठेनत्वलितेहव्यवा
हमे फलेस्त्वदीपैर्जुहुयादयुतंमधुनाप्लुतैः सुजान्व

हृतरोगान्सलभेतेचिरजीविनः नित्यकर्मादिनत्वेवं स
पुत्रान्बुद्धिशालिनः वध्यापि सा समाप्नोति निरुजी दीर्घ
जीविनः बोधिपत्रपुटेनोर्ध्वं जममष्टोत्तरेशतं मौनेन कृ
त्वापि वेन्नारी प्राग्वर्षान्सा सुतं लभेत् कृत्वा क्रूरां महा
भीमां काशिराजेन योजिता पराजित्यात्मचक्रेण का
पीलस्त्वव चिज्जिना शिखिणभस्मीकुर्वीतं कृत्स्नसम्प
रिवर्चितं घेत् जङ्घयानिशिसिद्धार्थैस्त्वीयतैलविलोलि
तैः एवं कृतेन तु समाहवे वैरिणा केन विजिताः कृत्वा
भूपत्स्वमेवास्रमदयेनात्र संप्राय स्नानमेहाचिरे
दिखवदरीहृदनुभाषितं स्मयविष्टं स्पृशान्तं च हस्ताबु
जपुगेनवा· बंटाकर्णस्य सर्वांगस्त्वा गोविंदमा ट
रात् मधुरार्कैलिलिलैर्लंतज्जङ्घयाटपिनेनले भ्रयो
बपायनाप्याथ्यभुशार्थ्यीवाजयेत्तनः रुक्मिणवल
भद्रचंदत्विजंतचाक्षकर्मणा ध्यायन्कृस्नेहवंधयेत
होमयेत्कुलिकाःशुभाः गोमयोस्याःत्रणाठेषः प्री
तयेजायतेध्रुवं खगेश्वरसमाहृत्याकुर्वंतवाणव
र्षेण यावंमानरिपुगणंप्राप्नुयावंतमाशुभम् ज
पेत्समसहस्राणिकृस्नंध्यात्वामतेवुधः सत्ताहा
हैरिणांभूयाद्वादर्शेप्रातोध्रुवं कपित्थफलस
पातनेवनेकेसमर्दिपत् कुल्मोथपीपोषुनंजप्योम
तरुच्चाटकृद्दियोः ध्यायन्तुकेसमर्थनेखेनसंवा
दयःकृतम् वैरिणंकेसर्वंपचककंर्षेनप्राणवर्जितं
प्रपुतंप्रजयेन्मंत्रंकृतेहोतन्समंवुधः सामिद्धिजि
त्मनसहस्रतहुणानस्पमेत्रवित् प्रात्रुनिंयनमामो

वि॰
गौ॰
८४९

849

निमधामञ्जोषितोत्पथ्या कलिङ्गमससिद्धूर्यैनचतैलशुत्ते
ईनेन याभिस्यामयुतेस्वस्थ्यारिपुवर्ग्यपुरवनेनत् कार्यास
वीजचूर्णानिश्मालिनिंवदलानिच पेरंडतैलसिक्तानिङ्ग
नेत्रिकटुकानिच रात्रौस्मशानभूमिस्थोरिपुनाशायमा
त्रिकाः मारणंनिंदितंकर्मयदिकुर्वीतसाधकः श्रायुते
पूजयेन्मंत्रेयावद्दाहविधाकृनेनत् मंत्रीतत्थापनाशायशुं
नचेनाष्टध्वजः पुरंदरमुखाञ्जित्वाहरंतेस्वरपादयं क
संध्यायन्नयेनत्वंसर्वतोजयमाप्नुयात् व्याख्यानमुद्रया
कुसंगीतार्थफाल्गुनायच कथयंतेरथ्यारूढंभावयन्स
नयेन्मंत्रं यमिहृद्धिभवेत्तस्ययोगासिद्धिश्चजायते त्रिस्वा
डुयुक्तैर्लक्षंयःकिंशुकप्रसवैर्हुनेत् महाकविःसवादी
द्वावेदवेदांगपारगः कोटिभास्करसंकाशंविस्वरूपंधारी
रिणं ममहाटकसन्कांतिमग्रीवोमशरीरिणं सूर्यान
लसमहत्कंचरणांवुजपंडितं विविधानेकसंहैतिंदिव्य
नेपथ्यधारिणं जगद्योमातगालेपुव्यामेकसंविविंतय
त् मंत्रश्रेष्ठंजपेत्सम्यक्लहसंमाष्टकंतुयः देशगेहपु
रग्रामवाल्लखात्मनरक्षणं भवेदशार्णमंत्रेणदद्युदष्टा
दशार्णीतः उक्तानेतांप्रयोगांस्तुयदछातांसमाचरेत्
वश्यकर्मापुनावेत्यमंत्रहयनश्रादरात् यत्कृत्वाविधि
नामंत्रीसर्वलोकप्रियोभवेत् अरुणपाङ्कवमन्तुष्यैर्विक
चैरुणोःशुभैः माध्याकोकैविधानेनपूजयित्वागृहेगृह
रिं प्रत्यहंदशावर्णीयःसहस्रंमाष्टकंजपेत् मण्डलाद्वि
जमुख्यानांचक्रंतस्यवशीभवेत् मालतीकुसुमैःश्रेष्ठै
गौपवेष्टयथाश्वरा कुसुममध्यचीरपतीत्वशंनयतिदा

सवन् क्रीडन्तेरक्तकुसुमैरश्वमासमुद्भवैः वैश्यंपनीलोत्प
लैः शूद्रानिष्ट्वा गायत्रमच्युतं तण्डुलैः शुक्लपुष्पैश्च हुत्वा
कैश्च सहस्रकं अन्वहं सप्तरात्रं तु हुत्वा नरस्मथारयेत्
शालिकेयारण्ये नारी स्वपुमांसं वशानयेत् पुरुषं च तथा
नारी दासीकुर्यान्नसंशयः पुष्पं ताम्बूलवासांसि कज्जला
लेपनादिकं एकेन मन्त्रयेन्मन्त्री सहस्रमभिमन्त्र्य च · दद्या
येभ्यः सदात्तेस्युः किंकराभरणानिकं आपणे व्यवहारादौ
विवादे राजवेश्मसु · परिषत्सु च कर्मादौ शान्तमाद्यं जपेन्नृ
पः तत्र यद्वचनं ब्रूयात्तेनैव जयी भवेत् स्वयं विष्टकरं वा
योवल्लरीभिः मल्लाच्युतम् ह्वयगानरतं ध्यात्वा कृत्वा विमध्य
रालैः अयमार्गसमित् पुष्पैः त्रैलोक्यं वशमानयेत् रा
मक्रीडारसे कृष्णं ध्यात्वा मन्त्रं दशान्तरं जपेत्सहस्रं नित्य
योन्यासमात्रेण साधकः इष्टां कन्यामवाप्नोति दुर्लभाम
पि नान्यथा · अश्वत्थकुटमारूढं कृष्णं ध्यात्वा सहस्रकं सा
येजप्यात्तु या कन्या प्रत्याहं मण्डलाद्धि सा · मन्त्रस्यास्य प्रभा
वेण वांछितं हृण्याहरं गोपीहस्तसरोजानि पृत्वा नित्य
नमं जसा · कृष्णं संचिन्त्य मन्त्रयो·· जपेद्दशान्तरं लक्षं सपु
ष्पैर्वापि हूर्णे लाजसमुद्भवैः कृत्वा युतं जपेन्नावत्कन्यामि
ष्टालभेनसः अष्टादशार्णमन्त्रेण पलाशसमिधायुतं म
धुलैतेकुशैर्वापि कृतेहानिलतण्डुलैः वशीभवन्ति भूदेवा
दत्वा सर्वस्वमादरात् कृतमालप्रसूनैश्च कुरण्डकुसुमैरपि ·
कृत्वा वशीकरोत्येवं भूपालान्सपरिच्छदान् वकुलोद्भवसमु
ष्पैः पाटलोत्थैश्च तैरपि इन्द्रजैर्वितनरीपोचलायन्नोकृतं
णान् नूतनोत्फलसत्पुष्पैसुगंधैररुणोत्पलैः मधुक्तैश्च

वि·
णी·
प्र५·

850

दत्तैर्वापिपादलोत्थैः प्रसूनकैः कृत्वापुत्तेक्रमेणैदद्दशायेह
णियोषितः प्रसूमारप्रसूनैर्यामधकैः प्रत्यहंहुनेत् राज्ञोस
हस्रसंख्यातैः समराजमनेद्रितः पद्मयोगनानोमाहस्रवा
रूपयौवनगर्वितं पंचवाणप्रसिद्धांगं दासीकुर्यान्नसंश
यः सिद्धार्थैः लवणोपेतैः मधक्तैः त्रिसहस्रकं होमप्रज
र्वनोराज्ञो विद्वोमिंद्रास्वपीभवेत् श्रीहत्तस्यफलैः पलैस्व
प्पिणीश्वप्रसूनकैः त्रिस्वाडसंयुतैर्ह्रीमात्म्यश्चेस्तण्डुलसंयु
नैः प्रत्येकद्रव्यतोलक्ष्मीवशीकुर्यान्नितालये वासोसि
वल्लभस्त्रीणांमनोभिः महकेशावे समादायकर्दवेन्नमे
मातृद्धेविचिंतयन् जप्यात्सहस्रमानेयोराज्ञोमदशाभि
दिनैः शावीमथ्यानयेन्मंत्री शीघ्रमेवनसंशयः किंचक्रके
नमेत्राभ्यांपत्राभ्यांसदृशोपराः नास्तिवश्येतथाकुसोटे
वदानवयोषितो चेट्टकुदस्रैगोरांगरक्तपद्मदलेक्षणं प्र
रिकेहृगदापद्मवाङ्कदणोत्कविभ्रतं श्रीरिश्चकं· कंचुकोवि:
दिव्यश्चमंडनालेपैः पद्मदाम्नोचभूषितं पीतांबरंलमङ्गा
चैत्रूणांमुनिसेवितं विकवत्पश्चमथ्यस्थोध्यानात्त्राणात्मजे
प्रभु स्वरित्यश्चगतेदेवंपुराणपुरुषंनवं नीलमेघनिभंवा
पिङतंहैमचुर्तिडवा जपेरेकतरंमंत्रीश्रुंवाभ्यांघटितंकु
ती लक्षद्वादशांकेसम्यक्तत्सहस्रंसमिद्वरैः डप्याश्चतेर्ऊँ
नेन्मंत्रीपयोडमसमुद्रवैः मथाज्यलोलितैर्नाप्रिहविषा
वाजितेंद्रियः पश्चाद्विश्राधिपनित्यचिदानंदकलेवरं भ
वोभ्रकारनराणांस्त्रीयत्न्सेरसीमहे· श्रात्माभेदनसंवि
त्पप्रत्यहंपरमेश्वरं त्रिसहस्रंजपेन्मंत्रीयजेत्संध्यात्कव
त्मना· विपिमेतंभजेयात्कप्रहामक्तिसमन्वितः संसा

राष्ट्रिमहाभीमंजगाम्यस्तुमहाद्धये: अस्तुचैलेहरीजा
लैर्विषयग्राटसंयुते मधुहृल्यपरेतेजोजीवत्विस्मो
निरंजने उच्चरंत्स्यनामानिपिवेत्सेस्यकथामृते श्रा
स्वस्यचायंतत्पादाब्जेन्नमत्रपि भक्त्यापरमयोपेतोजी
वन्मुक्तः सकथ्यते पिंडचक्रिपट्टेसहृत्नविवरेसंलि
खेत्नकोणगात्सहर्णोन्वृतरंगपद्मकलसन्नस्थीन्दले
ष्वष्टसु: अष्टाणीन्वसहयुगमंवर्णसुमनुतन्नलेख्येयत्रस्थि
ते वाक्षेष्ठोदशापत्रपद्मसंटशोभत्नलेख्येवर्णाल्लिखेत्
मनन्वदलेगायत्रिवर्णालिखेत् संवेष्ट्यस्मरवीजजः
पुनश्चाविंशाहिपत्रोवुजातत्रानुष्टभवर्णकाननुदले
वीतेप्रिणवततः पत्राशालिपिभिः क्रमेणच पुनःपाशां
कुशाभ्यावृत्तंसर्वहृतेनसंवीतयत्रमतस्त्रकल्पितं यं
त्रराजमितिख्यातंसर्वविश्वप्रमोहनं कामयमीथाफल
देशात्रुदस्युनिवारणं कीर्तिकांतिधनारोग्यपरद्वाश्रीविज
यप्रदं पुत्रयोत्रप्रदंलोकेभूतवेतालनाशनं लिखितं
भूर्जपत्रादौपूजितंचाभिमंत्रितं धारितंसर्वकामानांप्र
हितंनात्रसंशयः अस्यार्थः षट्कोणंकृत्वातन्मध्येहृतं
विलिख्यतस्योत्तरेपिंडगोपालेकास्त्रंरबीजंविलिख्य
तन्मध्येसाध्यनामस्फुटंकृत्वाषट्कोणेषुपूर्वोक्तषाड
र्णमंत्रवर्णानेकैकशोविलिख्यतेत्सपिष्वश्रावक्रायेति
तिस्वाहृत्यादिपूर्वोक्तपंचांतमंत्रानालिख्यतद्वाह्येष्टद
लेकमलंकृत्वा तद्दलेषुवक्ष्यमाणक्रमात्षोडशस्वरवर्णा
नालिख्यतद्बहिः षोडशदलपद्मंकृत्वा तद्दलेषुवक्ष्य
माणक्रमात्षोडशव्यंजनवर्णानालिख्यतद्बहिरष्टदल

कमलं कृत्वा तद्दलेषु पूर्वोक्ताष्टाक्षरमंत्रवर्णान्विलिख्य तद्
द्वाह्ये चतुर्विंशतिदलं कृत्वा तद्दलेषु वक्ष्यमाणकृष्णगा
यत्रीवर्णान्विलिख्य तद्बहिः षट्कोणं कृत्वा तदंतराले दी
र्घांकामबीजेन संवेष्ट्य तद्बहिर्द्वात्रिंशद्दलपद्मं कृत्वा त
द्दलेषु वक्ष्यमाणगोपालानुष्टुभवर्णान्विलिख्य तद्बहिर्
तचतुष्टयमालिख्य वीथीत्रयं तिर्यगायाभ्यंतरवीथ्यां पिंडं
गोपालमंत्रेण वेष्टयेत् द्वितीयवीथ्यां मातृकावर्णैरावेष्ट्य तृ
तीयवीथ्यां पाशांकुशबीजाभ्यां निरंतरं वेष्टयेत् एतद्यं
त्रमुत्रमुक्तविधिना साधितं सत् इष्टमुक्तफलदं भवति तथा
कामः कृष्णाय गोविंदोङे- एवमष्टाक्षरो मनुः कृष्णायस्व
रूपं गोविंदोङेयुक् गोविंदाय- वस्वक्षरः षडक्षरः त
था- तारं नमः पंदकृष्ण चतुर्थ्यंतं वदेत्ततः ङे- तवदेवकीपु
त्रेवमीसोवातेद्विटांतकः मनुः षोडशवर्णोयं षोडशार्णस्व
कल्पितः तारं प्रणवं- नमः स्वरूपं- कृष्णं- चतुर्थ्यंतं- कृ
ष्णाय- ङे- तं देवकीपुत्रं देवकीपुत्राय- वर्मं हुं- अस्त्रं फट्
द्विटः स्वाहा- तथा- दामोदरं चतुर्थ्यंतं विद्महे तथा ततः-
वासुदेवाय चेत्यंते धीमहीति पदं वदेत् तत्र कृष्णः प्रचो
दयात्स्यात् गायत्र्येषः समाख्याता गोपाल
मं जगत्पतेः दामोदरं चतुर्थ्यंतं दामोदराय समन्यतः
तथा- पिंडमारूढं तेनेपिंडः सुतेभगवत्पदे नंदपुत्रपदं
दयं वालतो वपुष्येत्तथा- श्यामलायपदस्यांते दशावर्ण
मनुं वदेत् द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रस्तस्मिन् दलक स्थितः पिं
डं क्लीं इति बीजं- मारः कामबीजं- स्यात् नमः ङे- सुतेभग
वत्पदं- भगवते नंदपुत्रं- ङे- नंदपुत्राय- वालस्वरू

पं॰ वृषभस्वरूपं॰ श्यामलायस्वरूपं॰ दशपवर्णमनुः प्रो
क्तः गोपालदशाक्षरमंत्रः एतन्मंत्रचतुष्टयं यंत्रे लिख्यं त
था॰ षट्कोणे पिण्डबीजं हित्वलिपि हृत्कोणषट्के ष
वर्णं दिक्कान्वायाग्नेर्दशार्णं विलिखेत् चतन्नेवेष्टितं मारबीजैः
किंजल्केषु स्वराद्यांद्विपञ्चदलसमन्तोऽष्टशार्णं च पद्मस्यका
दीकिंजल्कसध्यानरदले लिखितानुष्टुवर्णं च पद्मं॰ पा
शांकुशाहंतवाह्येभूर्विवढितयाश्लिष्टः वस्वर्णमंत्रसंयु
क्तेकस्मयंत्रमिदंवपुः रत्नाकुन्डोरमारिक्षं चतुर्वर्गफलप्र
दं पाशांकुशाहंतवाह्येभूर्विवढितयोश्लिष्टः वस्वर्णमं
त्रसंयुक्तेकस्मयंत्रमिदंवपुः रत्नाकुन्डोरमारिक्षं चतुर्व
र्गफलप्रदंसर्वार्थः षट्कोणमध्ये पिण्डबीजसमाध्य
विलिख्य तद्बीजमष्टादशाक्षरमंवेष्ट्य षट्कोणेषु प्रोक्त
षडक्षरमंत्रान्विलिख्य तद्बहिर्दिदशादलपद्मं कृत्वा तद्देषु पू
र्वोक्तगोपालमंत्रस्याष्टादशाक्षराणि लिखेत् तद्बहिर्वृत्त
द्वयं कृत्वा तयोरंतरालं वीथ्यां कामबीजैरंतरं संवेष्ट्य
तद्बहिः षोडशदलं कमलं कृत्वा तत्केसरेषु कादिसांता
न्वर्णान्विलिख्य तद्दलेषु द्वात्रिंशदक्षरमंत्रवर्णान्विलि
ख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयोरंतराले पाशांकुशाभ्यामावेष्ट्य तद्बहिः
संपुटितचतुरस्रद्वयात्मकमष्टकोणं कृत्वा तत्कोणेषु
षोडशाक्षरमंत्रवर्णानेकैकमालिखेत् एतदुक्तं
फलदं तथा कृत्वा नवपदं मंत्रीमण्डलं वाग्भूलकंमध्ये
कोणेलिखेच्छोकं वर्तुलद्वयशोभितं हृताकारणमंत्रोक्ता
मथ्यादिमध्यपश्चिमं अष्टार्णाग्निष्टकोणेषु द्वादशार्णं
तद्वाह्ये तं कस्मयंत्रमिति ख्याते सर्वरत्नाकरं परं भूर्जप

वि॰ सी॰ ८५२

त्रैलिखित्वान्तपूजितेस्थापितानिलं करेणयारितेनित्यंस
वैष्टमुखवह्नेने द्विजडपदिकामध्येसम्यगालिख्यपूजिते
ष्ठालादौतिहितेयंत्रेगवांहहिकरेसदा॰ अस्यार्थः प्राक
प्रत्यक्सूत्रचतुष्टयंदक्षिणोत्तरं सूत्रचतुष्टयंचकृत्वा नको
ष्ठपूर्तेचक्रंविरच्यकोणचतुष्टयेमूलचतुष्टयंकृत्वा त
न्मध्येकोष्ठेमध्येवर्तुलद्वयंविरच्यतेत्रवक्ष्यमाणमंत्राक्ष
राणिवक्ष्यमाणप्रकारेणलिखेत् तथा॰ प्रथमवर्तुलेपू
र्वाह्नंप्रतिलोमतोविलिख्यद्वितीयवर्तुलेद्वितीयार्हंत
थैवलिखेत् अवशिष्टकोष्ठेषु पूर्वोक्तगोपालाष्टाक्षर
मंत्रवर्णानेकैकंलिखेत् ततस्तद्बहिर्हेतयोरंतरा
लेपूर्वोक्तद्वादशाक्षरमंत्रेणवेष्टयेदित्ये तस्यैवमुक्तफ
लदंद्वितडरस्यार्थः तथा॰ तल्लकीतिपदंब्रूयाद्देवदेवे
प्राउब्रवेरेत् तदेदेवरतोब्रूयाइतेचतरजोवदेत् ब्रूयात्तो
ख्यानशाह्नेतेशाह्नेनेपदमुद्धरेत् देवकीसुतशाह्नातः
श्लोकमंत्रोयईरितः तथाचार्थमंत्रः तत्सकीदेवदेवेन
नवदेवरतारतः तरतोब्रूढतोख्यातालक्ष्मीमादेवकी
स्तुतः इतिः तथा॰ श्लोकमंत्रेमहेशानिचयतः षष्टिपदे
लिखेत् रात्नसादिचयन्त्रस्थः सर्वतोभद्रनामकं यंत्रेपु
ष्टिवलोरोग्यकीर्तिलक्ष्मीजयप्रदं मारजेफलकेकृत्वा
निख्यातेगोष्ठमध्यतः दस्युमारीमहादिभ्योरक्षाकृष्णी
कृत्वासदा॰ तथा॰ द्वीरगोपपदंप्रोक्तागोरक्षीरतिची
हरेत् रत्नमालापदंपश्चान्नमारक्षपदेततः गोमाता
पदमाख्यातेगगनोमापदंवदेत् गोपदः॰॰ गादंप्रोक्ता
त्पन्यगादयमुच्चरेत् अयंश्लोकमनुःप्रोक्तोद्वितीयःसर्व

सिद्धिदः अयंमंत्रोह्रींरणेगोपयगोरक्षीह्नमादरः गोमा
नोगमनोमागोपद्मगत्यगत्पहय इतिकेरलीयंयंत्रसा
रे:साध्यगर्भंलिखेत्काममंवह्निगेहद्वगादरः षट्सकोण
षुषट्वर्णांचतुः पंचावजेनतः केसरोच्चतुर्वर्णांद्वा
दशार्णमनोलिखेत् त्रीणित्रीणिचवर्णानिप्रतिपत्रं
नवोवह्निः पद्मेदिक्पात्रकेराजद्दशार्णमंचकेसरे: विं
शार्णमनोवर्णांस्त्रितिपत्रेद्विशोलिखेत् वह्निषोड
शपत्रेषुस्वरोच्चकेसरेस्तथा: आगावात्वस्यसत्क्रस्य
वार्हंमंहींश्रद्धालिखेत् वह्निःसवेष्टकाद्येस्तततो
भूविंवमालिखेत् वाराहबीजंतदिक्षुभूवीजंकोण
गंलिखेत् गोपालयंत्रमेतद्विधिनास्थापितेगृहे:
तत्रगावः पयस्विन्यः सहृष्टाश्चनिरामयः पीताभ्याव
त्रूपाश्चसुशीलाश्चभवंतिहि धनधान्यधराराल्लशा
लिनीतस्यमंदिरे लक्ष्मीरितिस्थिराभूत्वावसेदात्मनमे
लवं अस्यार्थः षट्कोणंविलिख्यतन्मध्येसमाध्यंकामबी
जं विलिख्यषट्कोणेषुपूर्वोक्तहस्रषडक्षरमंत्राणां
विलिख्यतद्वह्निस्ततः पद्मकमलंकृत्वा तत्केसरेषुक्लीं
हस्रक्लींहस्रक्लीं इतिमंत्रस्यैकैकमक्षरंविलिख्यतत्
दलेषुपूर्वोक्तविंशतिवर्णस्यमंत्रद्विद्विक्रमाद्विशाति
वर्णांनालिख्यतद्वह्निः षोडशदलंपद्मंकृत्वातत्केसरे
षुषोडशस्वरानालिख्यतद्दलेषुऋग्वेदमंत्रस्यागावो
ग्मन्नुतन इत्येतन्मंत्रस्यप्रतिदलमक्षरमष्टौविलिख्य
तद्वाह्निहृतयोरं तरालेककारादिककरान्तरावेष्ट
तद्वह्निस्तदष्टकृत्वा तस्यचतुर्दिक्षुवसहवीजंको

वि॰
ली॰
८५३

853

णेषुवाह्नबीजंवलिखित्वा पत्नयंत्रमुक्तफलदं मध्येतारं
समाध्यचस्वदलविवरोगव्यसूक्तस्यर्कामेकैकक्रमेणप्रवि
लिखित्वबहिर्वेष्टितेमातृवर्णैः आगावोसूक्तयंत्रंकरस्हगत
मिदंस्थापितेमंदिरादौदयाक्षोरष्टिमसवणेकष्टषमहिषैः
संकुनामाशुलक्ष्मी अस्यार्थः अष्टदलकमलमध्येसमा
ध्यप्रणवंविलिख्यदलेष्ववहनमाणगावोसूक्तस्यैकैकामृ
चंविलिख्यहनयोरंतरालेमातृकयावेष्टचतुरस्रंकुर्यात्
पत्नयंत्रमुक्तफलदम् ऋचस्तुआगावोअग्मन्नुतभद्रम
क्रमन्त्सीदंतुगोष्ठेरणयंत्वस्मे प्रजावतीःपुरुरूपा इ
हस्युरिंद्रायपूर्वीरुषसोदुहानाः १ इंद्रोयज्वनेपृणतेच
शिक्षत्युपेद्ददातिनस्वंमुषायति भूयोभूयोरयिमिदस्य
वर्धयन्नभिन्नेखिल्येनिदधाति देवयुं २ नतानशंतिनद
भातितस्करोनासामामित्रोव्यथिरादधर्षति देवांश्चया
भिर्यजतेददातिचज्योगित्ताभिःसचतेगोपतिःसह ३ न
ताअर्वारेणुककाटोश्नुतेनसंस्कृतत्रमुपयंतिताअभि
उरुगायमभयंतस्यताअनुगावोमर्तस्यविचरंतियज्व
नः ४ गावोभगोगावइंद्रोमेअच्छान्गावः सोमस्यप्रथम
स्यभक्षः इमायागावः सजनासइंद्रइच्छामिहृदामनसा
चिदिंद्रं ५ यूयंगावोमेदयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथा
सुप्रतीकं भद्रंगृहंकृणुथभद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभा
सु ६ प्रजावतीःसूयवसंरुशंतीःशुद्धाअपःसुप्रपाणे
पिबंतीः मावस्तेनईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्रस्यवृ
ज्याः ७ उपेदमुपपर्चनमासुगोषूपपृच्यतां उपऋ
षभस्यरेतस्युपेंद्रतववीर्ये ८ तथा षट्कोणकर्णिका

यंस्मरमथविलिखेत् कोणषडणंतद्दशाष्टचतुर्दशार्णस्य
वाणैः स्मरांघ्यः श्रावीतं मातृवर्णैरपि वज्रगेहं गं साधुगोपा
लयंत्रेश्राक्रयसाध्यकामप्रचुरसुखकरं श्रीप्रदं वश्यका
री अस्यार्थः षट्कोणं कृत्वा मध्ये साध्यं कामबीजं विलिख्य
तत्कोणेषु षडक्षरं विलिख्य तद्बहिर्दशदलपद्मं कृत्वा
तद्दलेषु दशाक्षरमंत्रवर्णान् गालित तद्बहिर्हं तत्र यांत
रालेयाद्रांद्रींक्लींब्लूंसः इति वाणबीजैर्मातृकार्णैश्चवे
ष्टयित्वा तद्बहिश्चतुरस्रं कुर्यात् एतद्यंत्रं फलदं प्रवराख्य
खिमोह्लः तथा मारं मध्ये वसुदललसद्भिष्टकृष्णादि
वर्णैर्द्वादशवर्णैत्रयमपालिख्य केसरेषु स्वरसंस्थाहौ
वर्णैर्बहिरपि समावेष्टितं मातृकार्णैः भूगेहस्थं निर्वि
लसुखदं यंत्रमष्टादशार्णं अस्यार्थः अष्टदलकम
लमध्ये कामबीजं समाध्यमालिख्य तद्दलेषु पूर्वोक्ता
ष्टादशाक्षरमंत्रस्य कृष्णायेत्यादिवर्णैश्चतुर्दशाव
र्णान् द्विद्विक्रमादालिख्यांतिमदले वर्णत्रयं विलिख्य
तत्केसरेषु द्वंद्वशः षोडशस्वरानालिख्य बहिर्हं तत्र
यांतरालवीथ्यां कादिक्षांतवर्णैरावेष्ट्य बहिश्चतुरस्रं
कुर्यात् एतद्यंत्रं फलदं श्रीमारसंग्रहे अथ मंत्रवरं व
रवह्निसुकंटस्पृजगान्वितं सर्वसिद्धिकरं लोकवश्यादं
कीर्तिसुविदं विविदुश्रीविष्टदीचीकेवलाकर्णसुदृविः
चंद्रविस्पृनस्वक्रीसत्पहृमीकृतात्रानः समंयानाम
स्तद्विश्वभस्तसमस्वदीर्घवान् संध्याग्निरांतवैकुंठोगग
नवैंडशाखं भूरोऽग्निसहितः भूरः सत्योकडेनसंयुतः
अष्टादशाक्षरो मंत्रो मुकुंदस्य प्रकीर्तितः विविदुः श्रीः

विंडविघ्नं॰ श्रीबीजं॰ श्रीइति॰ विसर्गः दीर्घाः नकेवलाः
स्वरसहिता॰ तेनसु॰ चंद्रः विंडः विसर्गः दीर्घ॰ आतेनदा॰
संख्यायाः अग्निः रमेताः णः वैकुंटः नगानह॰ रंडः
विंडः तेनहेमपूरः यअग्निः रजेनः प्रपूरः यसत्यदरूटः
पश्चरः यनेन॰ ऐइति॰ तथा नारदोस्यमुनिः प्रोक्तोगा
यत्रीछंदउच्यते सुक्तोदेवताप्रोक्तः सरासरनमस्कृ
तवैस्मवीपदेत्यगंद्यादितदायुधेः मंत्रजपेहेलहतेन
दशांशाक्तनेततः पलाशपुष्पैः स्वादकैस्तर्पणादित
दावत्वहृपीत्वामासघंके प्रसनधीः सम्यकृतिय
रोमंत्रीजायतेवेदपारगः प्रयोगः सुगमः तथा ॥
समस्तेतिसमुच्चार्यम
रूत्वमितमुद्दरेत् वालिलीलापदंप्रोक्ताआत्मनेकृस
मीरयेत् असेणहृदयेनापि प्रोक्तोमंत्रोयमीरितः
समस्तेतिस्वरूपं मरुन्नामिति॰ स्वरूपं वाललीला॰
स्वरूपं॰ आत्मने॰ कृस्वरूपं अत्रसंधिः जेनलीलात्मने
इतिमंत्रउच्चारः अस्त्रफट् हृदये नमः अष्टादशा
हरोयपिमंत्रः तथा॰ नलकूवरश्याख्यो मुनिछं
दउदाहृते गायत्रीवालकृष्णोस्यदेवतापरिकीर्ति
तः पंचांगानिपुरोक्तानिध्यानेपूर्वोदितेभवेत् पूजा
वागेद्रवज्राद्यैः परश्वथादिपूर्ववत् जपादिकमोभि
मंत्रैः सेवितः सर्वसिद्धिदः ध्याने मातरंकगतरूपंध्ये
ये॰ तथा॰ अतरूपपदंप्रोक्तारसरूपातिवोच्चरेत् तुष्ट

रूपंह्यनुष्टुभमथाधिपतयेपरंममात्रंवसपुष्पार्घ्यप्रध
क्षाग्निवधूमतः अत्रप्रदीयमानस्याख्यानस्त्रिशाहणीमन्त्रनमः
आदिपटत्रयं· स्वरूपं· ह्युष्टुभं· नमोहृदयं अग्निमपचतु
ष्टयं· स्वरूपं· अग्निवधूः स्वाहाकारः अत्रनमः पदान्त
पटयोर्विसंधिः त्रिशाहणी इत्युक्ते· तथा· ऋषिर्ब्रह्मा
समुद्दिष्टः छंदोनुष्टुबुदाहृतं प्रजाधिपतिः कृष्णोदेव
ताप्रोच्यतेबुधैः अत्रदोजायतेमंत्रीमंत्रमेतंभजेत्स
दा तथा· द्वादशाक्षरमंत्रोन्तेवर्माख्याग्निवधूयुतः प्र
सिद्धोयोवासुदेवद्वादशाक्षरमंत्रः पूर्वोक्तः सर्वमा
त्राग्निवधूंतोयदाभवति तदाषोडशाक्षरमंत्रस्यात्
वर्मंहुं· अस्त्रंफट् अग्निवधूःस्वाहाकारःषोडशाक्षरोम
न्त्रः प्रोक्तोब्रह्मामुनिरुदाहृतः गायत्रंछंद इत्युक्तेदे
वताचनिगद्यते· यस्यादेवकीपुत्रोदुष्टग्रहविना
शनः सर्वसर्वग्रहभयेघोरेजनव्याप्येमन्त्रनमः ए
तेषांमंत्रवर्णाणांपंचांगानि दशार्णीवत् अर्चनीये
लोकपालैरिंद्राद्यैश्चसमीरिता· तत्तद्दिशाष्टफलदा
मंत्रायमेनसंशयः तथा द्वादशार्णीमनोरंतेपुरुषो
त्तमशब्दतः आयुर्मेचततोदेवीचतुर्थ्याविष्णुच
रोत्तृ नाटषोप्रभवेविष्णवे हृन्मंत्रोद्धात्रिपाद्दरः द्वाद
शार्णीवासुदेवदशार्णीपुरुषोत्तम स्वरूपंआयुर्मेदे
हि· स्वरूपं अत्रनसंधिःचतुर्थ्याविष्णुः विष्णवे· ना
टषोप्रभविष्णुप्रभविष्णवेहृन्नमः नारदोमुनिरस्य
स्याछंदोनुष्टुबुदाहृतं श्रीकृष्णोदेवताप्रोक्तापंचां
गविधिरुच्यते· द्वादशार्णोन्समुद्धार्यहृदंतेदात्म

वि॰
णि॰
८५५

नेभवेत् पंचार्णीतेवदेत्स्त्रीत्यात्मनेचशिरसोमनुः ज्योतिरा
त्मनुश्यादौमूनवर्णशिखामताः मायात्मनेचयुग्मवर्णक
वचेपरिकीर्तितं चिदात्मसर्वेद्वाभ्यांमसमुदाहृतं ॐनमोभ
गवतेवासुदेवआनंदात्मनेहृदयायनमः पुरुषोत्तमस्व
रूपात्मनेशिरसि आयुर्मेदेहिज्योतिरात्मनेशिखा॰ विश्व
वेप्रभविस्नवेमायात्मनेकवचाय॰ नमःविदात्मनेअस्त्रा
यफट् इतिपंचांगानिधारविन्यसेत् अंगलोकेशावज्राये
रह्वेनोक्ताजपेन्मनुः लक्षमेकंदशांशेनजुहुयात्पायसैः
शुभैः दुग्धाज्यसंसृतैर्हविर्वात्रितयैरथितेजले॰ जुहुयादी
वेजीवितंलभतेनात्रसंशयः तथाडे॰ नेवालवपुःप्रोक्ता
शिरःसमार्णकोमतः बालानांभयशांत्यर्थरक्षार्थंचजपे
त्मनु तथांगेनवालवपुःबालवपुषेशिरसेस्वाहा तथा
गोपालकपटस्यांतेवदेद्धेयगायतुः चतुर्थ्यावासुदेवं
चक्रवासुहिटानकः गोपालकवेशधरायस्वरूपंवा
सुदेवंचतुर्थ्यंतेवासुदेवायवचङे सर्वत्रफट्हिटःस्वा
हा अष्टादशाक्षरोमंत्रोनारदोस्यमुनिर्मतः गायत्रीछं
दशसुक्तंदेवताकृस्नईरिताः आचक्रादिभिरंगानिपूजो
सर्वांकवात्मना रटहेगोपालह्रादोप्रशास्तः शांतिकेपिवं
सर्वांकवर्मनाअरौद्रवजायैः कालीयस्यपदप्रोक्ताफ
णामध्येततोवदेत् दिव्यनृत्यपदस्यानेकरोतीतिनसंत
तः नमामीतिसमुच्चार्यदेवकीपुत्रमप्युणा॰ नृत्यराजा
नमाभाष्यवदेदच्युतमेततः द्वात्रिंशदक्षरोमंत्रःसर्वंद्वि
डनिवारणः अयंमंत्रः कालीयस्यफणामध्येदिव्यनृ
त्यंकरोतितं नमामिदेवकीपुत्रंनृत्यराजानमच्युतं

इतिश्लोकत्रयः मुनिर्नारदश्चाख्यातं छंदोनुष्टुदीरि
तं कलीयदेवः क्रमोदेवतासर्ववेदितः चतुष्पादैश्च
सर्वेणमनुनांगविधिस्मृताः शृंगैरिंद्रादिभिःपश्चाद
स्त्रैर्वेरच्चैर्नेरिताः एकलक्षंजपिताग्रेज्जहुयादोदतं
हुतैः विषनाशकरोगाः कर्तव्यामनुनामुनाः एतस्म
त्प्रभावेननश्यंतेचमहारोगाः एतन्मंत्रसमानोन्यो
विषघ्नोनैवविद्यते पुष्करेहेलोत्पपंचांगोगोमूत्रेणम
पेषितैः निर्मितागुलिकासम्यकमंत्रेणानेनमंत्रिताः
तस्यालेपांजनेपानकर्मणाद्वेडनाशिनी मुक्तंदये
तदंतानांमंत्राणांत्रमतोवुधाः दशार्णोनुप्रयोगोक्त
ध्यानभेदात्रकल्पयेत् इतिश्रीविद्यार्णवेसप्तविंशति
तमश्वासः २८ तथा॰ मायारमादिकोष्टादशार्णोवि
शाक्षरोमनुः एतन्मंत्रसमान्योन्यःसिद्धिदोप्राङ्॰विद्य
ते॰ मुनिर्ब्रह्मास्यमंत्रस्यगायत्रीछंदईरितम् श्रीदेव
ताबीजशक्त्यायुक्तेवदीरयेत् श्रीकांतस्यप्रवक्ष्यामि
ध्यानमंत्रोत्तमोत्तमं ऊवेरादियनाथ्यैः सर्वदायहि
धीयते सुवर्णस्यधनस्यापिकरंसपत्स्वदेशुभ कोटि
भास्करसंकाशोःहारकायोरहोत्तमैः वक्रभिर्कल्प
तरुभिःवेष्टितेरत्नमण्डये॰ विद्योतन्मणिवर्ष्योच्च
स्तंभमहारंत्नभित्तिके॰ विकचपुष्पमालाभिःसहिता
नोतमौक्तिकैः पुष्परागधराश्चाभिरत्नयोरप्योत्त
रे॰ निरंतरद्रवद्रत्नसुधाधाराभिवर्षिणः अयःक
ल्पकहेतस्यशाखाव्याप्तमस्यसर्वस्यसर्वतः ज्वलद्र
त्नप्रदीपालिसमुद्योतितदिङ्मुखे उद्योतद्वाविविं

वि·
णी·
५५८

858

वामरत्नसिंहासनांबुजैः स्वयविष्टरमाक्रान्तडनस्वर्णा
निभंस्मरेत् समीपद्वविविंवौयविप्रत्कोटिनिभछवि
ल्वियोगसर्वतःसोम्पनानालंकारमंडितं ग्रतिंशोरवग
दापद्मधारिणंपीतवाससं स्पंतंकलशोद्योतम
णिधारिमहद्विंशो सव्येनचरणेन्वेन विद्रुमद्युतिका
रिणाः रुक्मिणीसत्यभामेसहदत्तवामस्थितेप्रभो·
उत्तमांगाभिविचित्रोनानारत्नस्वथाररयाः लसत्वीय
नेदेस्वयदेनयोः सितमिदानपैवान्यायशचैवपुल
हणाः पतयोजीववत्याह्नस्वपीलेदत्तवामगैः र
त्वप्रत्यांसमादायकलशोरत्नसंभृतो अपापंस्तोवि
लासेनध्यानव्येमंत्रवित्तमैः ततःषोडशासाहस्वामि
तानार्थ्यैः समंततः स्मत्तंयाखर्णारत्नादिरायापुक
चटमत्कराः स्मरेदष्टनिधिर्निसोपरान्यावंषतोवहिः
हस्मिश्रुतहहिस्मेयोदीवादीनपिपूर्ववत् पवेसंचिं
त्पदेवेशंततःपूजांसमारभेत् पुरोहितप्रकारेण
पीटन्याससमानके कमनिर्वर्त्यमंत्रतोमूलमंत्रेण
मंत्रवित् प्राणायामत्रयंकृत्वा ऋष्यादिन्यासमाच
रेत् करांगुलीयतलेयाः षडंगन्यासमाचरेत् व्याप
केमूलमंत्रेणविन्यस्यकरनोत्तमः पुनःषडंगवि
न्यस्यदेहेदेहेशिकमत्तमः प्रटितोमूलमंत्रेणमात्र
कांचप्रविन्यसेत् पञ्चावास्पुनःषडंगन्यासउक्तः पुनः
षडंगंकृत्वामंत्रवर्णान्प्रकत्तोन्यसेत् उत्तमांगेललाटे
वक्षमध्येटकस्कंतिहये नासिकाननयोश्चैवविद्रु

केवगलेपुनः वाङ्मूलहृद्देशंकेदेनाभिदेशेशिवेन
ष्या मूलाधारेकटिद्वंद्वेजानुयुग्मेचजंघयोः गुल्फयु
ग्मेपादयोन्यसेद्वर्णात्मनोःक्रमात् सृष्टिन्यासोयमा
ख्यातस्हृदयायास्थितिस्तथा वाङ्मूलांतिकाप्रोक्ता
संहारोपियदादिकः स्थितिंतंपचायाकेचित् तस्या
कैमूर्तिपंजरंन्यस्लासृष्टिस्थितीपश्चात्पडंगानिप्रवि
न्यसेत् त्रिवह्निसागरैर्वेदवेदनेत्रैःक्रमाद्बुधः वह्न
याःसागराःस्चत्वारःनेत्रःद्वयंमूलमंत्रप्रभवैर्वर्णै
र्हृदादौजातिसंयुतैः दर्शयित्वाकिरीटादीमुद्रादिवं
यंतंचरेत् मूर्तिपंजरतोदेवंसंपूज्यागोतितेततः
देवस्यकाव्यपूजार्थमुच्यतेयंत्रमुत्तमं गोरसपेनो
पलिमायांपीठभूमौप्रविन्यसेत् पूर्वोक्तरीयपुष्पेन
संलिख्याष्टवसुच्छदं विलिख्यकर्णिकासंस्थमग्निमं
डलसंपुटे मानंदसाध्यसहितंमंत्रबीजेन्यवेष्टा
येत् कोणांस्यपिपुटहर्णिदलमूलेषुवाग्निषुः
गायत्रीकामदेवस्यमालाएंचाष्टपत्रगं रमादार
क्रमान्यस्थान्मातृकार्णैःप्रवेष्टयेत् यरापुरचतुर्दि
क्षुरयामायांचगोणागं विलिख्येयमहायंत्रयदेस्व
र्णादिजेबुधः समयक्तंपूज्यसंपूज्यष्टनेचमनुजोत
मः करोतिलोकपूज्यत्वराजवश्यंचसर्वदा यंत्रो
द्धारःप्रयोगेचवक्ष्यतेकामदेवंचतुर्थ्यांतंविद्महे
तदनंतरंङे. पुष्पबाणायचप्रवदेद्धीमहीतिच
तन्नोनंगस्ततोप्रवदेत्प्रचोदयात् कामदेव
चतुर्थ्यंतंकामदेवायविद्महे. स्वरूपंङे. पुष्पं. पुष्प

वि·
णी·
८५७

वाणं· पुष्पवाणायधीमहीति· स्वरूपंप्रचोदयात्स्वरूपं
गायत्रीयंसमाख्याताजपेदेनांप्रयत्नतः सर्वगोपांसंत्र
णांजपादौवश्यकारिणी· हृदयंतेङे· पुनःकामदेवंसर्व
जनप्रियं तथा सर्वजनस्यांतेङे· नंसंमोहनेवदेत्
ज्वलसंवीप्यसंत्रज्ञः प्रज्वलेतिप्रभाषयेत् सर्वांगेज
नशांह्रांवषष्ठांतेहृदयंततः ममेतिचसमुच्चार्यवशं
प्रोक्ताउक्तहयं हिदंततोमारमालाएडचतुर्विंशाह्वयात्त
रः जपादिसमर्पेचायंकामबीजादिकोभवेत् राजादि
सर्वलोकानांपरोवश्यकरोमनः हृन्नमःङे· पुनःकामदे
वंकामदेवायसर्वजनप्रियंतथा· सर्वजनप्रियाय
सर्वजनस्वरूपंङेन्ते संमोहनं संमोहनाय· ज्वलसंवी
प्यजल २ प्रज्वल २ स्वरूपंसर्वस्वरूपं जनवश्यंतत
नस्याहृदयंस्वरूपं ममस्वरूपंवशं· स्वरूपं ऊरुद्वयं
ऊरु २ हिदंःस्वाहा च· चतुर्विंशाह्वयं अष्टचत्वारिंशतः
तथा· अस्मिन्मंत्रे पीठपूजांकृत्वापूर्वोक्तवर्त्मना· तत्र
मूर्तिं प्रकल्प्यास्याङ्कस्ममावाह्यपूजयेत् आसनप्रमुखै
मंत्रीभूषांतेरुपचारकैः मुद्रान्यासक्रमेणैवपूजये
ह्निक्तितत्परः आदौमष्टिस्थितिः पश्चात्षडंगानि किरीट
के कुण्डलहितपभूयोहारिंजलजकेंगदाजलजं प्रा
खपंभ्रचवनमालाचश्रीवत्सोकौस्तुभंतथा चंदना
हिनपुष्पायुधोचन्मलतोर्चयेत षट्सुकोणेषु व
वह्न्यादिषडंगानियजेत्सुधीः· वासुदेवादिकामूर्तिःको
णकेसरगायजेत् षोडशास्त्रीसहस्राणि देवदेवस्य
शार्ङ्गिणा दलाग्रस्यालतः पूज्यानिधयोष्टौक्रमादसौ

ईदानीलोमशुकंदश्चसंकरोतिंनगकच्छयो शंखपमोचन
हाल्पेलोकेषणाग्रथपूजनं इत्थंसंपूज्यगोविंदंनैवेद्यंह
विश्य्येयेत् हविःपायसंविडात्पदधिभिः यथाश्चात्रादी
निनिवेदयेत् कृत्वाप्रणम्यवोडास्यहरिंसावरणंहृ
दि· पुनर्विन्यस्यसंपूज्यस्वजयहृक्तितोमुत्रं प्रणप्रयो
गः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलमंत्रेण
प्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिब्रह्मणेऋषयेनमः मु
खेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीकृष्णायदेवतायेन
मः गुह्ये क्लींबीजायनमः इतिविन्यस्यममचतुर्विध
पुरुषार्थसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिरुक्त्वाः ह्रीं
श्रींक्लींहृदयायनमः कृष्णायशिरसेस्वाहा गोविंदाय
शिखायैवषट् गोपीजनकवचायहुं वल्लभायनेत्रत्रया
यवौषट् स्वाहा अस्त्रायफ· इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा मू
लमंत्रेणमूर्द्धादिपादांतव्यापकंकृत्वा मूलपुटितांमा
तृकांविन्यस्यसंहारसृष्टिक्रमेणदशाक्षरोक्तप्रकारेण
दशतत्वानिविन्यस्य पुनर्मूलमंत्रेणप्रणवपुटितेनवि
व्यापकंकृत्वापुनःषडंगानिविन्यस्यशिरसि ह्रींनमः
भाले श्रीं भ्रुवोर्मध्ये क्लीं नेत्रयो· कृ· श्रोत्रयोः ष्णं· ना
सिकायोयं नासिकायोयंमुखेगो विबुकविंगलेदोवा
हुमूलेयोः यं· हृदिगो· उदरे पिंनाभौजं· लिंगेन मूला
धारेवं कट्योः लं जानुनोः भाजंघयोः यें· गुल्फयोः
स्वापादयोः हिंएवंसृष्ट्यादिविन्यस्यहृदि ह्रीं उपरे श्रीं
नाभौक्लीं लिंगेकृं मूलाधारेष्णा कट्योपं जानुगोः गों·
जंघयोः विं· गुल्फयोर्दा· पादयो· यं· शिरसि गो· भाले

वि॰
णि॰
८५८

858

पिं भ्रूमध्ये नेत्रयोः तं श्रोत्रयोः वं नासिकायां लं मुखे भां
विबुके पं कंठे सं बाहुमूलयोः दं नमः इति स्थित्यावि
न्यसेत् पादादिमस्तकांतं संहारेणान्यसेत् प्रत्येकमस्तकांते
नीयानां गृहस्थस्य क्रमे हारसृष्टिस्थितिक्रमेण कार्या व
र्णिभिक्षुस्थितिसंहारसृष्टिक्रमेण कार्या इति॰ ततः पूर्वो
क्तमूर्तियंत्रन्यासं कृत्वा पुनरत्रोक्तप्रकारेण सृष्टिस्थि
तिन्यासौ कृत्वा षडंगानि विन्यस्य वक्ष्यमाणप्रकारेण
वैसवस इं दर्शयित्वा दिग्बंधं कृत्वा निजदेहे मूर्तियंत्र
न्यासक्रमेण देवं संपूज्य पुरतश्चंदनादिना पीठं कुंकु
मादिनाष्टदलपद्मं विरच्य तत्कर्णिकायां षट्कोणं कृत्वा
तन्मध्ये समाध्ये कामबीजं विलिख्य कृस्नायेत्यादिभिः
सन्यदशाभिरक्षरैः कामबीजं संवेष्ट्य षट्कोणस्य पूर्वे
निर्ऋतिवायुकोणेषु श्रीबीजं शिष्टकोणेषु मायाबीजं
च विलिख्य षट्कोणसंधिषु पूर्वोक्तकृस्य षडक्षरमंत्र
वर्णानिनालिख्य तत्केसरेषु प्राक्क्रमगायत्रीवर्णांस्त्रिपु
श्चालिख्य तद्दलेषु प्राक्क्रमकरध्वजमालामंत्रेण षट्ष
डालिख्य तद्बहिर्हृतद्यांतराले मातृकार्णैः सविड
भिः कमगायत्रीवर्णास्त्रिशास्त्रिशाश्चालिख्य तत्र प्राग्व
त्पीठपूजां कृत्वा मूर्तिकल्पनादिपुष्पोपचारांते दव
स्यदेहे सृष्टिन्यासक्रमेण देवं संपूज्य विलयांगावृते दव
स्यदेहे षडंगन्यासस्थाने षडंगानि संपूज्य शिरसि मू
लमंत्राद्यैः किरीटाय नमः कर्णयोः कुंडलायाः॰ द
तोर्हृदस्ले वक्राय वामोर्हस्ते पाशाय वामायः करे
गदाः दत्रायः कंपमायः॰ कंपादिपादौ तेनाभ्यंतेवा

वनमालायै नमः वक्षसि श्रीवत्साय कंठे कौस्तु
भाय इति मूलेनैव संपूज्य षट्कोणेषु प्राग्वदं
गानि संपूज्य कोणकेसरेषु वासुदेवादिमूर्तीः दि
गात्रकेसरेषु शान्त्यादिशक्तीश्च संपूज्य दलेषु देव
स्य दक्षवामक्रमेण रुक्मिण्याद्यष्टमहिषीः संपू
ज्य षोडशसहस्रसंख्याभ्यो देवीभ्यो नम इति देवस
परितः संपूज्य दलेष्विंद्राय नीलाय मुकुंदाय य
मकराय ग्रनेगाय कच्छपाय पद्माय इति देवा
कं संपूज्य लोकेशान् वज्रादि प्राग्वत्समापयेदिति तथा
एवमभ्यर्च्य देवेशं वेदलक्षं जपेन्मनुं सर्पिषाज्यक्तु
यात्पयसाद्दशांशान् तर्पयेत्ततः साभिषेकं विधायाथ
ब्राह्मणान् भोजयेत्ततः इत्थं साधितमंत्रस्य प्रयोगा
न्विदधीत वैः पूजयित्वा जले कंठमितस्थेन संमूलखण्ड
लैः प्रयुतं हुतसंपुष्पैर्दत्वा तद्भस्म धारयेत् मस्तके
यनयान्याभिः श्रीवश्यं च भवेद्ध्रुवं रक्तोत्पलैर्हस्तसंख्य
योर्हुतेन्मधुरालोलितैः गोहुनेवापि जुह्वीतस्य
लक्ष्मीस्थिरा भवेत् रक्तादिवा सन्ताकोशोद्भेनस्तु
छेषसुनाटपेः मधुराक्तैर्हुतैर्नाक्तैर्वाप्याहोनरसहस्र
कं यत्नुनासयुतैः श्वेतैः कुसुमैरष्टसंयुतं सहस्र
मन्वहं हुत्वा मासमात्रेण साधकः राज्ञः पुरोहितो
भूयान्मंत्रिणाबाणेशयः प्रयोगराजपहोमाद्दिदशा
ष्टाद्दशावर्णजं मंत्रेणानेन कुर्वीत ताभ्यां मंत्रोक्त
मादरात् न्यासध्यानपावीदि होमजोयोजपेन्मनुं
रक्तकांचनधान्याद्यैः समृद्धं तस्य मंदिरं जायते

वि॰
ए॰
८५९
859

हस्तगातस्यसकलावस्थयारिचं पुत्रपौत्रकलत्राद्यैः
भुक्त्वाभोगान्बहूनिह: भ्रंतेयातिपरंधाममैवस्नवंमुनि
डुर्लभं श्रीयंत्रसारे षट्कोणकर्णिकामध्येसमाध्यंस
दंनलिखेत् षट्कोणेषुषट्वर्णंवस्तुवर्णंवसुदले:
दशायंत्रेकेसरेयदशार्णोकैकवर्णकैः विंशान्तार्णी
मनोर्वर्णक्रमादौविलिख्यैव मालामंत्रेणमारस्य
वाणोमीत्कयापिच· वेष्टितंभजत्पुराश्रियस्यशाक्ति
श्रीवत्सयास्मरं विंशात्यर्णीमनोर्यंत्रेप्रोक्तमेतद्यथा
विधिः गोपनीयंप्रयत्नेननदेयंयस्यकस्यचित् य
मोर्थकाममोक्षायुःपुत्रधान्यपरांप्रदं रक्षाकरंवपुप
करीकांतिसौभाग्यकीर्त्तिदं किमत्रबहुनोक्तेनका
ष्टिनार्थसुरदुर्लभं प्रस्तार्थः षट्कोणंकृत्वातन्मध्येसम
चतुष्पत्रेषुचतुरस्रंविलिख्यतद्बाह्येविलिख्यवहिस्य
दशास्रंविलिखेदशास्रेषुविंशात्यर्णीवर्णीद्वौद्वौ
त्रयंभवेत्तरवीण्यापूर्वोक्तकाममालामंत्रेतरालवीथ्या
कार्णेश्वनिरंतरंसवेष्ट्यवहिःस्यचतुरस्रकोणेषु
प्रतिकोणेशाक्तिश्रीवत्सकामबीजानिलिखेयेन
यंत्रपुष्पकफलदं· पूर्वोक्तपूजायंत्रेसाधितेनधारणा
मिति मारमंग्रहेरमायास्मरांतंचतुर्ण्णीकृत्समीर
येन गोविंदेदे· पुनेवाणस्वाहांतोद्वादशाक्षरः रमा

श्रीबीजं मायाः तद्बीजं· स्मरः क्लीं चतुर्थ्यां कृष्णं· कृ
ष्णाय· गोविंदं ङे· युतं गोविंदाय· तथा· मंत्रे वल्लाभु
निः प्रोक्तो गायत्री छंद ईरितं श्रीकृष्णो देवता चास्य
रेहग्राब्धिवेदकैः मूलमंत्रभवैर्वर्णैः षडंगानि प्रक
ल्पयेत् ध्यानपूजाजपादयस्य विंशार्णोक्तवदाचरेत्
कामस्तावैसंपत्तिमंत्रमेनंभजेद्बुधः ॐ ह्रीं श्रीं हृत्
ह्रींशिरः क्लींशिखा· कृष्णायकवचं· गोविंदायनेत्रं·
स्वाहा अस्त्रं· तथा· लक्ष्मीशक्तिमनोजातबीजोत्तद
शवर्णकं काममायैर्विज्ञानोयं षोडशार्णमतन्मतः
लक्ष्मीः श्रीबीजं· शक्तिः मायाबीजं मनोजातः काम
बीजं दशवर्णः पूर्वोक्तः कमलाबीजं मायातद्बीजं
इंदिरा· श्रीबीजं ऋष्यादिकं दशार्णोक्तं पंचांगमपि
तादृशं पूजाविंशाक्षरप्रोक्ता ध्यानं तस्याभिगद्यते:
वरा· वराभयकराब्जस्या मालिंगंतप्रियोयकं अ
नोत्पललसद्धस्तेनास्यामालिंगितमुदाधारयंत
रंधांगंवशात्वभव्यफलेवरं एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रंद
शलक्षं समाहितः तावत्सुखसहस्राणि हुनेदाज्य
मउत्तमं तर्पणाद्येर्भवेन्मंत्रं सिद्धः स्वेष्टफलप्रदः
मायाश्रीसहितोमंत्रो दशार्णो द्वादशाक्षरः विधा
नमस्यविज्ञेयं षोडशार्णोक्तवर्त्मना· स्वरामं काम
मायैर्द्विवापूर्वो मायाश्रीकामलस्थाः लक्ष्मीमाया
स्मरापाद्यमंत्रराजो दशाक्षरः त्रयोदशाक्षरामंत्रा
सद्यपतेङदाहृतः सुत्पांगविधिस्तप्रोक्ताय तच्छर्णोक्त
विधानतः ध्यानेत्स्नोयमंत्रंत्तदशार्णोक्तमुवाह

नं विंशार्णोक्तं द्वितीयेत्र प्रथमे थ निगद्यते॰ दशारिवा
पसद्धाणपूणाङ्कुशाकरौ व्रजे वेणुमादाय हस्ताभ्या
वादयंतं सुदान्वितं रविमंडलगं कृष्णं ध्यायेदिष्टफला
प्रये॰ शृंगारिद्रादिवज्राद्यैरर्चनात्सर्वसिद्धिदा॰ वाणल
क्षं जपित्वाथो दशांशं हविषाज्येन तर्पणादि ततः
कुर्यात्सिद्धमंत्रः समाचरेत् कीर्तिपुष्टिधनारोग्य
कामो मंत्रैः प्रयोगकान् वाणलक्षं येचलक्षं तथा॰
अष्टादशालिपिर्मंत्रः कामोक्तो वसुपुत्रदः मुनिनार
दश्राख्यातो गायत्रीछंद ईरितं श्रीकृष्णो देवतांयानि
षट्दीर्घेणहि॰ क्लैं क्लीं इत्यादि षडंगकं वालेनीलसु
दारकांतिविभवे हस्तांबुजे दक्षिणे विभ्राणपरिप
कदैत्यकलेनैदात्मजे सदरं वामेन दिनजातमद्भुत
रमेदध्यात्स्यपिंडेसुभे वैयाघ्रेणनखेनराजितगले
त्पक्ताशुकं भावयेत् स्वर्गलोकेषावज्राद्यैरर्चनास्य
समीरिता॰ पवैध्यात्वजपेमंत्रपकलेत्समनन्यधीः
शार्करा हुतपक्वेन शाशाह विषाक्तेनेत् तर्पणादि
वनात्कुर्यात्सर्वोक्तविधिना सुधीः सरोज्यमध्यगोक्ष
स्मपूजयित्वा नयोनततः नस्येवश्रीमुखांभोजेनत्वि
यैन्मंत्रमुच्चरन् गोमूत्रेपनमुष्ठहेन सुपक्वैः कदली
फलैः दधीचनवनीतेन पुत्रमाप्नोति वत्सरात् तथा
प्रयरोविंडमान्कामो ङे॰ पुत्रो लक्ष्मीर्दशार्णोऽस्मायया गोविंदो
धोहा विशार्णीमनुर्मतः स्तदनंतरे॰ मदगमेन विसर्गी
कोनाममभीष्टदः वागस्वर्थप्रदो नित्यमाय
अष्टादशालिपिप्रोक्ते मुत्पायेचोग

कल्पनो ऋषयः पंविंडमात्र विंडयुक्तः तेन पंकोमः
तद्बीजेडे॰ पुक्कुस्मः कृस्मायमायया: तद्बीजेनः ईतिपो
षाः गोविंदोड॰ पुनः गोविंदाय॰ लक्ष्मीश्रीबीजं॰ दशा
र्णः पूर्वोक्तः भगुः मकारः मनुः श्रोविसर्गः अतेनः
सोः इति विंशाक्षरोक्तास्य पर्यायाख्यानमुच्यते दक्षोर्द्ध
हस्तपद्मस्फटिकजयवटीमात्रकावर्णरूपावामो
र्द्धे सर्वविद्याकलिजमभित्रवेपुस्तकं संदधानः शु
भ्रब्रह्मैककवेंरुडकरपुरालष्टनेवादयानमश्रीपोवागाय
त्रीनोवरोसोभवन्नमररिपुः पुष्पामलः कोमलांगः
मयूरपत्रसंवद्धकेशाजालश्रियान्वितः सर्वतोमु
निहृदेनसेवितः सर्ववेदितः इत्थं संचिंत्यदेवेशाना
रीनेयथाधारिणेनयथामलंकारेनेन श्रीभूषण
धारीध्येयः भुवनीवेषलावण्यपरमणीयतनुं हरिं
इतिगोतमीयतंत्रवचनात् क्लीकृस्मायमुद्दयाय
गोविंदायशिरसे गोपीजनवीरवायैः वल्लभायक
वचं स्वाहा इति पंचांगं॰ तथा॰ वेदलक्षं मंत्रजपा
त्किंशुकैर्मधुरान्वितैः दशांशंजुहुयाद्वेयोसाधकोमं
त्रसिद्धये तर्पणादिततः कुर्यात्मंत्रीपूर्वोक्तवर्त्म
ना देवस्यानुग्रहान्तस्यमुखपद्माद्विनिर्गता॰ गंगात
रंगकल्लोलवाग्विलासमनोहरा॰ गद्यपद्यात्मिका
सम्यक्प्रचंडाभारतीसदा॰ अशेषवेदवेदार्थसर्व
शास्त्रविशारदाः राजैश्वर्यमहत्त्वाप्यमुक्तिसेतिप
रोहुती॰ तथा॰ वेदादिहृदयस्यान्तेः पुनर्नमभगव
त्पदे॰ नंदपुत्रायपनंदांतेवपुष्मीदेशाव्हरः अष्टा

विंशाक्षरोमंत्रोभजतांकामदोमणिवेदादिः प्रणवःस्यद
यै·नमः ङे·युतंभगवत्पादं· भगवते· नंदपुत्रायस्वरूपं
नंदवपुषे· स्वरूपं· श्रीस्वरूपं· दद्वरः पूर्वोक्तः तथा·ना
रदोमुनिरस्यास्यउष्णिकछंदउदीरितं देवतानंदपुत्रो
स्यचिंतितेष्टफलप्रदः आचक्रादिपदैरंगपंचकंपरिकी
र्तितं रत्नपात्रेकरेदध्नेहेमवेत्रंचवामतः वहंतंभावये
ह्रूंसंस्त्रीभ्यमालिंगितंमुदा· ब्रह्मगलोकेशावज्ञाद्यैर
र्चितांफलसिद्धये· दशायुतंजपित्वातेजुहुयाद्धविषा
युतं साधितेसाधकोमंत्रेभवेत्सर्वसमृद्धिमान् तथा·
नंदपुत्रायशार्ङ्गिणे श्यामलांगायभावयेत् ङ·तच्चाल
वपुत्रोक्ताचतुर्थ्यांक्रमस्मीरयेत् नाटगोविंदशार्ङ्गिणे
दशार्णंचमंत्रंवदेत् मंत्रोयंसाधुसंप्रोक्तोद्वाविंशाढ
र्णउत्तम मुन्यायानारदानुष्टुप्छंदस्मा अन्यस्तोक्तवा
न् तथा· प्रणवोतेरमामायापूर्वदयंभगवास्तवतः ङे·यु
कनंदपुत्रायछगालेगेप्यनंतपुक् उदत्तोवपुषेस्वया
श्यामलांगंवङे·युतं अष्टादशालिपिमंत्रोहिचत्वारिं
शार्दणोवान् रमाश्रीवीजंमायातद्वीजंङे·युभगवान्
भगवतेनंदपुत्रायःस्वरूपं· गोछगालङ· वकारः श्रंत
नः श्रोतेनवाङ्ः लवपुषेः स्वरूपंश्यामलांगङे·युतं
श्यामलांगाय· अष्टादशालिपिःपूर्वोक्तः तथाःस्त्रला
तुष्टछंदक्रमस्मापुत्र्यापाद्याःकथितावुधैः· अन्यत्सर्वंयु
शक्तेनविधानेनममोभवेत् वक्ष्योकादशमूलेबुद्धे
तिसंख्येमंत्रवित् मूलमंत्रभवैर्वर्णैः पंचांगानि
प्रकल्पयेत् वक्ष्यः त्रयमंतानिः पंचरूपवः पंचमं

तिः सप्तदशाः ॐश्रींह्रींहृदयायनमः नमोभगवते
नंदपुत्रायशिरः बालवपुषेशिखा० श्यामलांगायक
वचं० क्लींकृष्णाय गोविंदाय गोपीजनवल्लभायस्वा
हा० अस्त्र अन्यदष्टाविंशत्यक्षरः स्वाहांतःषोडशाक्षरः
क्रवः प्रणवः हृदयायनमः चतुर्थ्याभगवत्पदं भग
वतेरुक्मिणीवल्लभायस्वरूपं तथा मुनिर्नारदश्छ्रा
ख्यातः छंदोनुष्टुब्बुदीरितं रुक्मिणीवल्लभाकृष्णोदे
वतासर्वसिद्धिदः मूलेन व्यापकं न्यासं सर्वांगे क
ल्पतं मूः एकः कृतयः अक्षराः पातालः सप्तकलाप
श्यामलं कृष्णं नानालंकारमंडितं पीतकौशेयसह
स्त्रणीवस्त्रविभूषितं करपद्मेन दक्षेण क्षिपतं वाम
पाणिना वितारत्नवतीदेवीं जनकगोकांचनप्रभा० वा
महस्तधृतांभोजामन्येनालिंगितप्रियो श्रेगोनारद
मुख्यैश्चलोकपालैस्तदायुधैः पूजनं यमकामार्थीतिः
श्रयमफलावहं एकलक्षं जपेन्मंत्रं हुनेन्मधुरलोलि
तैः दशांशं कमलैः पश्चात्तर्पणादिसमाचरेत् महं
देश्वर्यविवर्धनादिकादिभिः सेव्यतामनः ॐहृन्नमः
शिरः भगवतेशिखाः रुक्मिणीवल्लभाय कवचं स्वा
हा अस्त्रं वदेलीलापदस्यांतेदंडगोपीजनपुनः सं
सक्तदोः पदं पश्चाद्दण्डवालयदेवदेतः रूपमेचपदं
श्चाक्राश्यामं भगपदं वदेत् भगवद्विष्णोवयेतएको
नविंशदक्षरः लीलादंडगोपीजनसंसक्तदोर्दंडवा
लरूपमेचश्यामभगवद्विष्णो इतिपदानिस्वरूपा
णिवह्निवधूः स्वाहाः मंत्रोनिखिलसंपत्सिद्धिमे

वि॰
ग॰
८८२

862

यस्यदोमन्त्रः नारदोस्मिमुनिः छंदोगायत्रीदेवतामताः
लीलादंडमहाविष्णुः सर्वदेवौघवंदितः चतुर्दशाच
वैदश्रयाणींरंगकल्पने नीलादंडगोपीजनसंसक्त
दोर्दण्डस्तत वालरूपीशिराः मेचश्यामशिखा॰ भग
वत्कवचंविष्णोः स्वाहा अस्त्रंवामहस्तोवुजस्तोतली
लादण्डेनगोपिकाः पुरोगनाथसाकृजेमोहंयंतेम
हाप्रभु आत्मनः प्रियमित्रस्यस्कंधहस्तात्पहस्तकं
हस्तकेसस्मरेत्कृस्नमप्रमेयपराक्रमं अंगैरिंद्रादिव
न्यायैरत्नौनास्यम्मवाल्वहं॰ लक्षमेतज्जपेन्मंत्रंदशांशं
निलनएडलैः त्रिमवक्रैः हुनेत्पश्चात्पूर्णादिसमा
चेरत् नियमस्थानेरायोमुलीलादंडमनुभजेत् स
गमः स्वजगहृयोरमायाभवेनभवेत् तथा॰ शार्ङ्गी
सघैनसंदीमोवालभद्रहृयंतथा विलोमायात्तृती
यस्वसानेनोष्यसमीरणः कृष्णानुदमितोयतोमंत्री
येयात्ववर्णकः शार्ङ्गीगः सद्यःश्रोतेन॰ गो॰ वाल॰ व॰
इंद्रहयं॰ लः विलोमायः तृतीयः म॰ प्रनेनः आत्मेनः
भासमीरणः यः कृष्णानुदपिवा॰ स्वाहा॰ यात्ववर्णीः
समाहरः तथा॰ नारदोमुनिरस्याडस्मिकछंदश्चदे
वता॰ गोवल्लभोहरिः प्राज्ञोगवाहहिकरः परः व
शार्णीक्रवियानेनपंचांगविधिरीरितः इंद्रनीलल
सन्कांतिपीतवाससमुज्वलं सर्प्पारिपिञ्छतिकरे स
मालिकमावतंसकं वेणुवामकरे दक्षेयष्टिपाशावबि
भृति कपिलाजातमध्यस्यमानूरूपेनवदामुद्राः प
वैष्णावायजेत्सम्यकपीठेपूर्वादितेष्टभे आदोवंगा

तिसंपूज्य पूजयेद्गोगणान् एकं सुवर्णवर्णा प्रथमा द्वि
तीया गौरपिंगला तृतीया रक्तपिंगाक्षी चतुर्थी गल
पिंगला: पंचमी बभ्रुवर्णाभा स्याडुत्तमा कपिला गवां
षष्ठी च तद्रक्तपिंगाक्षा सप्तमपिंगली· अष्टमी कपि
लागो षु विज्ञेया पुच्छपिंगला· पुरन्दरमुखोक्तेषां मा
पृथा तितन: परे· ध्यात्वा मंत्रं जपेत्तस्य कवर्णलक्षं
जितेंद्रिय: तत्सहस्रं हुनेन्मंत्री गोडशेषोक्तं प्रोक्तवत्
गोडशेषे: प्रत्यहं सांग्रसहस्रं जुहुयात्त्रय: मासा ह्येत
गवां हृदि जायते तस्य भूयसी· दशाक्षरोक्तवत्सर्वं
विधानं च प्रकल्पयेत् तथा· ध्यानरन्ध्रादिरते चतुर्थ्या
भगवत्पदं अश्यत्रिवामनेत्रांते गोविंदनावषावदेत्
रव्याणामनुराख्यातो नारदोस्य मुनिर्भवेत् गायत्री
छंदयुक्तं देवता कृष्ण ईरित: तार: प्रणव: हृतनम:
चतुर्थी भगवत्पदं भगवते अश्यिप्रास्याग्नि: वाम
नेत्रं· ईं नेम: श्रीगोविंदता टेंशा चतुर्थ्यंते गोविंदाय·
वेदनेत्राविवर्णार्णमंत्रेणाध्यगकल्पने कल्पद्रुमल
ते रम्यरत्नसिंहासने शुभे· सर्वलक्षणसंदीप्तं मिवि
ष्टं नंदतनुप्रक्षतमलनभारेण गोविंदेन हृजेत्समरत् से
यघ्रणामनंत्वमनुपीतवसनं वेदैरविभूतं हस्ताभ्या क
लापताद्भत मनिष्रामो दर्प्यसीमासपदं देवादीश्वरहृ
ल्लप्रमविलमत्तोवर्णसत्कुमजो निर्धातास्तनथार
याहरिमहंसंसिद्धमातं भजे दक्षे वेत्रवामपार्श्व: सं
पूज्य वैस्य वं पीटं तत्रावाह्य यजेद्धरिं· देवस्य दक्षिण
भागे कर्णिकायां तु रुक्मिणी सत्यभामा च तद्वाह्ये वा

वि॰
गो॰
८६३

863

सर्वंचाग्रदेशेततः सर्वभिंष्टष्टतोभ्यर्च्येदलमूलेषुमंत्रवि
त् हृदादिकेवचानानिदिग्गलेषुसमर्चयेत् चत्वार्य्यगा
निकोणेषुसम्यगास्त्रंयतेनततः पूर्वादिपत्रमध्येषुकालिं
दीरोहिणीततः नग्नजित्यादिकाश्चापिषट्शक्तीकृदिशा
र्चयेत् तदहिर्वह्निकोणादिषिवांतेसम्यगर्चयेत् किं
किणीदामयष्टाश्चवेणपश्चात्सुरोगातैः श्रीवत्सकौस्तु
भौपूज्यौवनमालोपुरोर्चयेत् पूर्वादितद्बहिःशंखगदा
चक्रंततःसुधीः वसुदेवाभिधयश्चादेवकीनंदकोप
के यशोदांयेत्रगोपालगोपिकापूजयेत्ततः लोकपा
लोतद्रक्षाणिकुमुदादींश्चपूजयेत् इतरेतद्बहिःयक्षा
हिस्वकेस्तनेविधानततः कुमुदःप्रथमोज्ञेयःकुमुदाक्षो
द्वितीयकः पुण्डरीकस्तृतीयश्चवामनस्तदनंतरं श
कुकर्णःपंचमश्चसर्वनेत्रस्ततःपरः सुमुखःसप्तमः
पश्चादष्टमःसुप्रतिष्ठितः सप्रयोगाः तत्रशुतःकु
त्यादियोगपीठन्यासो तेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा
शिरसि नारदायऋषयेनमः मुखे गायत्रीछंदसेन
मः हृदये श्रीकृष्णायदेवतायेनमः इतिविन्यस्यप्राग्व
द्विनियोगस्तत्रा· ॐहृदयायनमः नमःशिरसि भग
वतेशिखा· श्रीगोविंदायकवचाय· ॐनमोभगवते
श्रीगोविंदायअस्त्राय· इतिपंचांगानिप्राग्वद्विन्यस्य ध्या
नादिपुष्पोपचारानेकपादेवस्यदक्षिणेश्रीरुक्मिणीप
नमः वामेसत्यभामायेनमः अग्रेइन्द्राये· इष्टेसुरभ्यः·
दिगानकेसरेषुहृदयादिकवचानानिकोणकेसरेषु
वासंपूज्य दलेषुदेवताग्रादिकालिंदी:रोहिणीपनग्न

जिन्यै· सुनंदायै· मित्रविंदायै· सुलक्ष्मणायै· जांबवत्यै· सु
शीलायै· अष्टदलाद्बहिः चतुरस्राभ्यांतरे वह्निकोणादि
किंकिणीभ्यो इदामभ्यो नमः यष्टये नमः वेणवे नमः इ
ति शृंगाणानान समभ्यर्च्य: देवाग्रे श्रीवत्साय· कौस्तुभाय· व
नमालायै· चतुरस्रे देवाग्रादि प्रादक्षिण्येन संखाय· गद
यै· चक्राय· वासुदेवाय· देवक्यै· नंदगोपाय· यशोदायै·
धेनुभ्यो· गोपालेभ्यो· गोपिकाभ्यो· इति संपूज्य लोकपा
लास्त्रदस्त्राणि च बहिः कुमुदाय· कुमुदाक्षाय· पुण्डरीका
य· वामनाय· शंकुकर्णाय· सर्वनेत्राय· सुमुखाय· सु
प्रतिष्ठाय· इति बहिर्देवस्यांतरे विष्वक्सेनाय· इति संपू
ज्य धूपदीपादि सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति: तथा· एवं संचि
त्य देवेशं वर्णलक्षं जपेन्मनुं तत्सहस्राणि गोक्षीरैर्जुहु
यात्सिद्धये ततः ब्राह्मणाराधनानां तु प्राग्वत्कुर्यादनादितः:
दिनादौ वार्थ मध्यान्हसमये त्रिंतर्पनया गोष्ठाभ्यासग
ते कृष्णसर्वयन्विधिनामुना: भक्त्या परमयोपेतो गोभ्य
स्तृणमर्पयन् दीर्घायुर्निर्भयश्चैव धनधान्यपरादिभिः
पुत्रैः पौत्रैश्च सततं गच्छंति विस्मयमेव च तथा· स्तुतिरा
प्यायनी प्रोक्ता सिद्धिर्यथिकपालिता क्रियादीर्घाप्रतिष्ठा
याठरत्ननाट्टशोभता· तत्पादीर्घावतंद्राख्यारसनादीपि
ताभवेत् प्रष्टादशसमाख्यानां मूलमंत्रा मनीषिभिः स्तु
तिः ग: आप्यायनी ओंतेनः गोस्त्रष्टिः कड्थिकरउनक्रात्व
ष्पालदीर्घान प्रतिष्ठा· आनेनना· नारदाख्य· तादृशी प्रा
कारप्रोक्ता तेन याह्वपाय· दीर्घांतेनंद्रामेरसनाविसर्गा
तेनमः तथा· ब्रह्मा मुनिस्तु गायत्री छंदो देवो हरिम

वि॰
णी॰
८६४

864

त्तिः वर्णहंद्वक्रमादेर्गीसकलेनापिकल्पयेत् वंदेनील
कलेवरं तद्विरव्याकानामहत्याश्रुते वालङ्कृतललनान
कृष्णनयनं पंचाग्नि चागणे यवनेरसनासन् श्रुरमणि
ग्रैवेहारांगदेरादीन्वेसरलेल्कृतं मुनिगणैर्हृदयधोदा
मैतं श्रीकृष्णं पूजयेन्नित्यं पेरपूर्वसमीरितं दिग्विदि
क्रमतः पूर्वं पूजयेदंगपंचकं दिक्पत्रेषु जयेन्मूर्ति
वासुदेवादिकास्ततः रुक्मिणीसत्यभामाख्यो लक्ष्म
णानंदनंतरं ततोजांववतीमैत्रीकोणपत्रेषु पूजयेत्
नेह ह्रिवीसवोदीनाग्रज्ञादीनां चपूजनं प्रयोगः
तत्रप्रागवयोगपीठन्यासोंतेमूलेनप्राणायामत्रयं
त्वाशिरसिवल्लणाऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनम
हृदये श्रीकृष्णदेवतायेनमः इतिविन्यस्य पूर्ववद्विनि
योगमुक्त्वागोकुलहृदयायनमः ललनाशिरसेस्वा
हा॰ धापशिखायैनमः कवचाय॰ गोकुलनाथायनम
स्त्राय॰ इतिपंचांगानिविन्यस्य ध्यानादिपुष्पोपचारां
तेदेवाग्न्यादिकेसरचतुष्केगचतुष्टयेकेसरेषु
स्वस्मितिपंचांगानि विन्यस्यदिग्दलेषुवासुदेवादिमू
तिचतुष्टयंसंपूज्यकोणत्रेयषु रुक्मिण्यै सत्यभामा
ये लक्ष्मणाये॰ जांववत्ये॰ इतिसंपूज्यदिगीशादिप्र
रवक्रुष्णीदिनिंतणा संपूज्येवमनुजमावर्णलक्षजो
ततः वसमाहसंसत्वेनपालाशाशेन्यसमिद्विरेः पाप
सैरपथवाज्यांकेनपायणादिंतनस्थैरेन् मंत्रमेनंभजेन्
थमन्वहस्त्रहयाचितः तेवेष्ट्यमस्त्रहौतेविस्तमाप्त
ज्यमामुयात् तथा भ्रूवोरामामहामायाकामांनेऽ॰ पु

तवदेत् श्रीगोपीजनशब्दांते वल्लभापदंततो वदेत्
त्रिः श्रीपञ्चपदात्ततो मंत्रः सिद्धगोपालसंज्ञकः ध्रुवः प्र
णवः रमा॰ श्रीबीजं॰ महामाया भुवनेशीबीजं का
मः कामबीजं॰ पुनःश्रीकृष्ण श्रीकृष्णाय॰ तादृशा
गोविंदं श्रीगोविंदाय॰ श्रीगोपीजनवल्लभाय॰ स्व
रूपैस्त्रिः श्रीत्रिवारं श्रीबीजं वदेदित्यर्थः सवितो
वेनतेयेनमाथवीमण्डयस्थितो रमंतोदिव्यभा
वेनवलकृष्णात्तसस्वरूपेण तथा॰ सर्गीति धीशापु
क्लांक्लीं मंत्रप्रकान्तरो भवेत् चक्रीककारः सप्तमी
विसर्गयुक्तः तिथीशः इत्येनापियुजः कृः इति
मंत्रः ह्रार्णीकृष्णमितिनारायेथाग्रणाचर्णायमेवाह्निः
कृष्ण॰ इतिह्रार्णैः प्रथह्रार्णैः नारायः प्रणवाद्यः
प्रणवाद्यश्वक्रणवर्णैः अक्षरः वेदार्णैः सेवत्तर्ये
तः कृष्णायल्हदयांतकः सप्तार्णैः चतुर्थ्यतेश्वेत्
वेदार्णैः चतुरर्णैः ॐकृष्णाय॰ स्वरूपल्हदयनमः
वर्णार्णैः कामयुग्मोत्ताः कृष्णायेतिपरोमनुः व
र्णार्णैः पंचाक्षरः प्रसप्हूर्वेणसेवयः कामः काम
बीजं॰ हृयंतयोः रेतः मध्येकृष्णायेतिस्वरूपे परः
पंचवर्णाइत्यगोपालोङे॰ पुनोमंत्रोह्यिटान्तोयषड
क्षरः गोपालोङे॰ पुनः गोपालायह्यिटः स्वाहाः मा
यांतेङे॰ पुनःकृष्णंषडर्णोन्त्यः प्रिरोंतकः मारः कृ
ष्णबीजंङे॰ पुनःकृष्ण॰ कृष्णायप्रिरस्वाहा॰ ङे॰ पुनः
कृष्णगोविंदस्ताहक्लप्रान्तरोमनुः ङे॰ नः कृष्णः
कृष्णायगोविंदह्लाटक गोविंदाय॰ रमामायासम्

वि॰
णि॰
८८५

865

गेनेनचतुर्थ्यांकृष्णमीरयेत् कामांतःसमावर्णो यद्वि
तीयःपरिकीर्तितः रमाश्रीबीजं मायाशक्तिबीजं स्मरः
कामबीजंचतुर्थ्यांकृष्णकृष्णाय॰ कामस्तद्बीजं कामः
कृष्णाय गोविंदाश्चतुर्थ्याष्टाक्षरोमनुः कामःकामबी
जंकृष्णायस्वरूपं गोविंदश्चतुर्थ्यांगोविंदाय॰ द्विती
योष्टाक्षरो॰ ङे॰ युक्दधिभक्षणाह्वये॰ ङे॰ युक्दधिभक्षणः
दधिभक्षणायठद्वयस्वाहा सप्तमन्त्रात्मशाह्वांतेनेप
ह्स्वर्णकोपरः सप्तमन्त्रात्मनेस्वरूपेल्पनमः वस्वर्णः
अष्टाक्षराणिःस्मरःकृष्णायगोविंदोङे॰ युतानेगोनवा
ह्वरः स्मरःकामबीजं॰ कृष्णास्वरूपं॰ गोविंदोङे॰ नःगो
विंदाय श्वनेगःकामबीजं॰ श्रयेमवल्पटैनोन्यो विना
कामनवाह्वरः ल्पनमः विनाकामेकामद्वयविधु
रः कामसंपुटितेपिंडेग्लोइतिबीजं श्रपामलागाःङे
पुत्रःश्रपामलागायल्पनमः वालानेवपुषेकृस्मङे॰
नस्वाहेतिकोमनुः वालवपुषस्वरूपकृस्मङे॰ नंकृ
स्माय॰ कामःकृष्णाय॰ वालानेवपुषवह्निवल्लभाः
कामःकामबीजंकृष्णायस्वरूपवालाने॰ वपुष्ये॰ वा
नचपुष्ये॰ वह्निवल्लभास्वाहा॰ तथा नारदोमुनिरते
षांमन्त्राणांछंदउनमे सस्मरेत्यादिकाप्रोक्तागाय
वीटेवनाप्तनः वालगोपालमेतेतोसर्वदेवायवंदि
तः पुरद्दीचयुक्तकामेनषडंगाविधिरीरितः वंदेवा
लमुकुंदमरमिजतिलपरक्तपमाभनेत्रे नीलाभो
जकबीजंकटितटकरणकिंकिणीजलनद्धं ह्ला
भ्याविभ्रयंतीमदपिजमभिनवपापमेदि ह्लबीजं

गोगोपीगोपवृंदैः स्फुरनवलसमितं केटदेशेतिरम्ये । द
धिजं नवनीतं । यजेत्सर्वादिने पीटवक्रीशास्वरवायुयुक्
शिरादिकवचोनानि चत्वार्यंगानि साधकः दिक्षान्तस्वर
नोभ्यर्च्यादिदलेसंतत्त्वं हृल्लितः आखंडलमुखान्देवान्वज्रा
दीस्त्रसमन्वयेत् प्रयोगः सुगमः तथा । विचिंत्येपुंजये
न्मंत्रमेकमेकं दशायुतं सितोपलाप्लुताक्तेन दशांशाह
विषाज्येनेतत् तर्पयेन्मंत्रसिद्ध्यर्थं नावक्तीजितेंद्रियः
मूलमंत्रेण मूर्द्धानं स्वभिषिंच्याथ तर्पयेत् ब्राह्मणाव
क्रियान्नेन गुरुं वस्त्राभिरादरात् एवं योभजते मंत्रमथा
मेकं दिने दिने चतुर्वर्गफलं प्राप्य देवः साक्षात्प्रजाय
ते मंत्रोत्तरमथो वक्ष्मि चतुर्वर्गसमत्हितं कामः कुसु
त्तिकामस्वमंत्रवशीचफलप्रदः कामः कामबीजं कुसु
स्वरूपं पुनः कामबीजमुत्पादीस्यषडंगानि विद्रुमाके
नवर्तिना । एकाक्षराभुवर्तिना । श्रीमन्नीवाणमूमीरु
हतले विकचांभोजसंस्थमुकुंदं शास्वायाप्तस्पनप्रफ
युदिनकमलप्रोद्भवानेकरत्नैः संसक्तं स्वर्णवर्णोनिज
वपुविलसत्तेजसाव्योमलोकं वदेहपायमादेहपिज
लमभिनवमत्त्वयजेत्सशीतलं स्रेगोराणि पूर्ववत्तिपिभि
स्तदनंतरं लोकपालेश्च वज्राद्यैः पश्चादावरणाद्वयं प्रयो
गः सुगमः एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं जितेंद्रियः दशांशाज्यकु
यादग्नौ श्रीफलैर्मधुराप्लुतैः तर्पणादिततः कुर्यान्म
वाँक्कैमंत्रसिद्धये । एवं संपूज्य गोविंदं तर्पयेत्सूपरेवु
यः मधुरत्रयसंपुक्ताप्रहतोयैर्दिनागमे । श्रीयंत्रमा
रे स्मरेत्कर्णिकायां षडंस्त्रषडर्णीचतुयत्रराजस्वतुर्व

वि॰
ता॰
८८८

णैर्मंत्रं हन्ते मातृकार्णैः यदा गेहे संस्थे चतुर्वर्णायंत्र समस्ता
र्थदायी॰ अस्यार्थः षट्कोणमध्ये ममार्थकामबीजं विलि
ख्य षट्कोणेषु पूर्वोक्तषडर्णवर्णानालिख्य वहिश्चतुर्दले
षु चतुरक्षरमंत्रवर्णान् वहिर्हन्तपोरेन्तराले मातृकार्णैः संवे
ष्ट्य वहिश्चतुरस्रं कुर्यात् उक्तफलदं तथा॰ अस्यैव काम
योदिक्षावक्त्रादीमावयोयदि॰ अन्योन्यमंत्रदाज्ञेयः सर्वश्रे
ष्ठो मतो विभिः पूर्वोक्तमंत्रस्य कामबीजहृदयगतनकारय
स्माद्धेफेदने अन्यो मंत्रो भवेदित्यर्थः षट्दीर्घभाजाबीजेन
ताहृष्टपेनागकल्पना॰ शोणपाणदेवहद्दाशिखरेसोव
र्णदोलागतंनीलाङ्गचिंतनम् हंजकटितठेमक्लि षट् दी
र्घभाजाबीजं ननाटषोनागकल्पना शोणपासादेवहद्दि
शिखरैसौवर्णदोलागतंनीलाङ्गचिंतनम् हंजकटितदे
सक्तिकिंकिणीमण्डिते रक्तदीपितखप्रकल्पितगालाकल्प
सुदाप्रैखिते गोपीभ्यामनिसंदरे मुररिपुं वंटीयशोदायु
ते पूर्वादिने यजेत्पीट पूर्वोक्तविधिना हरिं समागम्यचे
गोविंदजपेन्मंत्री पुरोक्तवत् मथुराकैरुनेत्मंत्रीरक्तपथे
ईशाणघातः तर्पणपूर्वं संख्यास्याङ्कंयत्ते ततो षयेत् म
धुरत्रयसंसिक्ताशालिमंजरी जुहुयान्नित्यशोहे देवपात
मेकेनमंत्रयोः माण्डलान्सर्वशास्यायावसथाकृसगाभ
वेत् यनयानमस्रहिषसकोते मंदिरं भवेत् पूजाहोम
जयप्रयोगविधिभिर्मंत्री यपकं भवेत्सत्याकामस्रवापरः
सवनीहृदेनसमाध्याने लहगायुञ्ज्वयशाश्वसर्वविभवा
न्द्यामाप्नुलब्धातततोनंते नंतमुखप्रबोधनं केलोकव्रजेद्वे
स्मवं श्रीसारसंग्रहे॰ अथगोपालमंत्राणां वद्येप्रहतमे

मन्त्रे कथितानाश्रीप्रदंवश्यमोहनादिकरंपरं वाग्भायाविश्वप
त्न्यनेक्लादिनीह्यग्निभूषिताः दीर्घास्थिरास्थितिःप्रोक्तासाग्नि
शान्तिःस्तथाकरा जपंसवीस्यकस्मचदीर्घालोचनशालिनी
रक्तेंदुकामिकारक्तोस्तृष्णग्रीवामटयुतोः नयनंतानिता
जीवस्थक्लीकामिकायायुतः पार्श्वरिक्तेरविशोत्रेसव्यनेत्र
चकामिका· हृम्मोशंटीशासंयुक्तः कामिकावस्तथाकरः
क्लिंटीशोनित्यशाहृांतेपार्श्वग्रीनेत्रभूषिते वायतेतोयुत
वीयुक्तस्मोजेतोरतिप्रियः दशार्णास्मरसामायावाग्भवांतो
मनुर्मतः वैडष्णवर्णपलक्ष्मीदोह्विपंचाशान्द्विरक्षरैः वाक्
पेमायाक्लीविश्वपत्नीस्त्रीक्लादिनीदः श्रुत्रईकारस्यप्रश्ले
षःनेनईस्वरूपं अग्निःरःइंडःविंडःतेनदीदीर्घानस्थिरा
स्थितिः जः· पतवर्णाष्टथक् अग्निनारेफेणशान्त्याईका
रेणस्तथारेणाविंडनाचयुक्ताः तेनंधीज्रीग्री· इतिजपंवी
क्षःजयजय· हृत्माचेति चकाराथीश्येपतितेनहृस्म· दी
र्घानलेचंवईनेन· निरुक्तंरेइंडःविंडःतेनरंकामिकातः
रक्तंरस्तष्टिःकाम्रग्निरयामटकः ईतेनपरविःसप्तात्रः इ
तेनयुसत्यहः नेत्रे· ईतेनह्नि· कामिकातहृम्मः च· क्लिंटी·
शः एतेनकामिका· नस्तथाकारक्लिंटीशा· पेतेनमे· नित्य
स्वरूपपार्थ्यः अग्निरे· नेत्रेई· तेनत्रि· वायुःयःश्रुतजः
शान्तेन वावायुःयडहृस्मोडोतः· हृस्मायरतिप्रियःकाम
वीजंदशार्णाः प्रथमाक्तगोपालदशाक्षरः रमास्त्रीबीजं
मायान्तद्वीजं वाग्भव· पें इति तथा· श्रानंदनारदाख्यास्य
मुनिश्छंदोविराट्भवेत् श्रुस्तायान्तसंप्रोक्तदेवतामाह
नोहरिः षट्भिर्हृदयवर्णैःशिरोह्वादशभिःस्तने यान्त

वि॰
णि॰
८६७

867

संखेशिखावर्मैवस्त्वर्णैर्नेत्रमात्मनुः पञ्चार्णैर्विसमुवि
ष्ट्विबीजपुटितैः क्रमात् एवंमूलभवैर्वर्णैः षडंगंसमु
दीरितः पानवः समवर्णैः श्रात्मानापकेन॰ पञ्चार्णै
दर्शाभिः पत्तत्करमात्रेण लोकसंवलनंभवेत् मून
शृङ्गादिकेकृतादेहीपीठेप्रकल्प्यच॰ हृल्लाहृयेदघा
र्णोक्तविधिनान्यासमाचरेत् षडंगन्यस्यकामानांपंच
केचप्रविन्यसेत् त्रिवारंमूलमन्त्रेनाव्यापकंचप्रविन्य
सेत् कामसंपुटितान्यस्येन्मातृकार्णायथापुरा॰ द
शानतादिकान्यामात्मूर्त्तिपंजरयप्पिमान् सृष्टिस्थि
तिषडंगानिवाणान्यसेच्चपूर्ववत् सर्वमन्यस्तरोर्जे
नविधानेतुविधापवेः साधकःसर्वलोकेशंध्यायेत्स
मोहनेहरि पुरेतमेतिनिरस्पेसर्वतोवुहिमध्यगेवि
मलोत्रमहादुर्गगोपुरादिसुवीथिके॰ सोयहिन्नस्व
यायोनसौधजातासमाकुले रत्नमंदिरविस्तीर्णकपा
टहारमण्डिते भट्टदेववाड्गजविप्राहबलानांगहोत्त
मैः नानाशिल्पिरटहैस्वापिहसेस्वोष्ट्रखरालयैः गो
ब्रामसहिषीदीनामसंख्याजगृहैयुतैः॰ वङ्गापाणग
नानेकसाधुलोकसमाख्यैः क्रपविक्रपकार्यार्थि
वसुसद्वेश्ममण्डितैः लोकस्वान्तवशीकारदत्तनारी
निकेतनैः दीर्घानेकसदीर्घिकाजलसमुत्फलाबु
जनस्ववन्मथास्वादहृतादरैर्डोलचरैः मंदगोस्वहंसैः
शुभैःकारण्डादिगणैरथागविहंगैरन्यैश्चसर्वैस्तथा
सततंदैरनिशापियासहचरैः पाष्ठादिभिःसेवितेषु
लानेकसंगायिप्रख्याणिचयामल्लैर्भुजङ्गकैः प्या

मैकल्पकपादमैरनुदिनं कामान्यथेष्टान्सुहृः यत्र
द्रुमैरनुनेभ्यश्चादरपरैःप्रीतैश्च संदानिलैः लोलत्त
वीचिविहृतेमणिमयेसन्मण्डपेभास्वरेः पङ्क्तिभीर
त्नदीपानांसमुच्चयेतिनमध्ययोर्नानावर्णविधानै
र्नमौक्तिकालंविनाशुने· वहुवर्णसगुच्छासिमौ
लाभिःशोभिज्ञानरे· सम्यक्तगंधिनागंथवारिणा
सिक्तभूतले· मंगलस्त्रीसहस्राद्यैर्मदाव्रस्मितलो
चनैः कामालसगतैर्हस्तपद्मलोलसचामरैः ए
पुत्रनृत्तवाभारत्रयवीणावलग्नकैः सवलत्तम्भ
खाग्रैकैरभितःसविनैर्निशं निरंतरंमहारत्नथा
रोपवर्षिनोह्रते पदानंदसवोस्फुरंदसवनासवस्त
रोदयः रत्नभूमौसहस्त्राकभासत्सिंहासनांवुजे
लक्ष्मीकांतसमासीनंचिंतयेद्दिक्षिसिहयरूपवनूत
ननीलनीरजलसत्कांतिंजगत्कारणं चक्रस्थितग
समूहंजानरूपसमाणिक्यमौलिप्रभुसमपकपो
भिललाटनासिकमुदंवन्हलनालकृतंसरक्ताय
तलोललोचनपुगंरत्नोहलसत्कुंडलं श्रीमहनल
विनिर्जितलसद्व्यकपोणाणाथरंहाम श्रीविव्यदी
ताखिलदिशाग्रस्मितमुखानतंस्फुरन्दचिममहार्थ
रत्ननिकरप्रस्नभूषागणैर्मुक्ताहारमुखैर्विभूषि
ततनुरंगोद्भमालाहृतः कर्पूरागरुकुंकुमद्रव
विलिप्तांगस्वरूः सदरंहतनस्थूलमुदीर्घकोमलभु
जैर्दिक्षानसंरोचितं रत्नाढ्यघृतिपादपद्मयुगलं
कामानिर्विनाकुलं स्वांकेन्यस्तकरांवुजहमनल

वि॰
णी॰
८९८

868

ञास्थितायामष्टशंरुकिरणपालमडरुयुगमयिहितंस
त्स्वर्णकांतिप्रिया मालिंगितमंशुकराञ्जयुगने ना
सक्कमाचटक्रा वाद्दभ्यामगवंतमाद्रजयनामालि
ग्यसमयक्रियंतातामांवाचिंतदेहवलिलसितामा
तेदमाराध्यंतप्रेम्वक्षस्स्रमुक्ताभिर्भूषितारामनोर
मा नस्मिन्नेवसमामक्तसर्वेंद्रियगणभुवं नंर
गरहितेरंगेमजंतीसखसागरे स्वदत्वास्थितपा
लिहृष्पामयासत्यभामया दिव्यवौमातुलेपाद्ये
मुक्तयासर्वभूषणैः कामवाणप्रविद्धांग्यावाङ्
नाधरिवृक्ष्या रक्तपाजोववत्पाचुस्मिहृवामस्य
यातया॰ नामुक्तलक्षणोपेतामालिंगत्वसवाङ्ना
कालियाचपरीरवहृहृदेशास्यपाविभ केरोयत्न
मपानीलमेवर्ण्यामरूचाततः सनेगवाणसता
पभीतयाभूषितांगया पद्मगदाचक्रशांखोचव्र
भिर्हृयनकैः करहृयलसहेमपद्मिदोप्यितमु
खोचवज्र चतुर्दिव्यदहृदेवमुनिभिः विचरेहंत
सर्वेभक्तिरतिप्रेमभागनतानकै॰ स्तुवद्भिः स्तुति
भिः सम्यक्तेवासत्त्वक्रमानसैः चतुर्वर्गप्रदंनित्य
मनोवाचामगोचरे स्वनेजसिस्थितंग्रमहानंदस्र
यावुधैः उस्यध्यात्वामहाविस्नुसर्वलोकगुरूपर
पीटेपूर्वेदितेचैनपूजये नित्यमादरात् विभूति
पंजरेत्पासक्कमाहाणानमघ्रेष्णेन सूर्तिर्येजर
मम्यक्षपस्पादीगावमानंकपूर्वाक्तवीथिनासम्य
गम्यचोत्मानमादरात् विप्रात्तरोक्तसंपत्रेमय

बीजाद्बहिर्लिखेत् जलेंदुरविजेंद्राणामाशास्वादौ
समाहिताः चतुर्बीजोन्यथोक्तानि द्विजस्वारिंशद
क्षरैः श्लिष्टैः सर्वेष्वकोणेषु प्रोक्तूर्ध्वीग्निगेषु तु वा
कशक्तिलक्ष्मीबीजानि संलिखेत्तदनंतरं त्रयाद
वरूपोर्णानान्यवाश्विषु संलिखेत् शेषेषुरोक्तव
ल्कुत्तापीठमभ्यर्च्यं तत्र तु· मूर्तीन्मूलेन संकल्प्य त
त्रावाह्य हरिं यजेत् मध्यबीजगतं पश्चादग्रदक्षि
णवामयोः पृष्ठतश्च समभ्यर्च्य बीजगा रुक्मिणी
मुखा· श्रंगानि षट्सु कोणेषु वाणान्केसरगात्यजे
त् दलमध्येषु लक्ष्म्यो द्यामन्दग्रेषु यजादिकान् ध
जेकुस्त्राभमध्यतः पृष्ठगं वारुणी विधि· तथा शंखनि
धी पद्मपो शुक्लकरक्तौ तु पार्श्वयोः सर्वदा चाभिवर्षंतो
धाराभिर्वसुसंचयं हेरं वश्वास्तनामानं दुर्गीचतद
नंतरं विश्वक्सेनं च कोणेषु वह्न्यादिपरितो यजेत्
रक्तमारक्तनपद्मयुग्मद्रुबीकनककवर्णकान तद्बहिर्वा
सवादीनां वज्रादीनां च पूजने समावरणसंयुक्तो
विष्णुपूजा समीरिता· अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृ
त्यादियोगपीठन्यासांते मूलमंत्रेण प्राणायामत्र
यं कृत्वा शिरसि श्रीनंदः ऋषये नमः मुखे ग
टत्ताविराट्छंदसे नमः हृदये श्रीसंमोहनाय
कृष्णाय देवतायै नमः इति विन्यस्य पूर्ववद्बहिर्नि
योगः सुक्ता ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं त्रीं त्रीं जयजय श्रीं ह्रीं ऐं
हृदयाय नमः ऐं ह्रीं श्रीं कृष्णाकृष्णनिरंतरक्री
डासक्ता श्रीं ह्रीं ऐं श्रीं शिरसे स्वाहा ऐं ह्रीं श्रीं कृष्णा

वि॰
ली॰
१६९

169

यप्रस्तुदितचेतसे ३ शिखायैवषट् ऐं ह्रीं श्रीं नित्य
त्रिपाय ३ कवचाय ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं नेत्रत्रयाय॰ ऐं ह्रीं
श्रीगोपीवल्लभायस्वाहा॰ ऐं ह्रीं श्रीं अस्त्रायफट् इति
करषडंगन्यासंकृत्वा दशाक्षरमंत्रोक्तप्रकारेण
करन्यासंविधायपुनः प्रोक्तषडंगानिविन्यस्यपूर्वो
क्तप्रकारेणपंचकामन्यासंकृत्वा मूलेनस्वदेहेवि
व्यापकंविन्यस्य कामबीजपुटितमातृकावर्णान्स्व
देहेप्राग्वद्विन्यस्यपूर्वोक्तदशतत्वन्यासंकृत्वा प्रण
वपुटितमूलमंत्रेणत्रिर्व्यापकंकृत्वा सृष्टिन्यासादि
मूर्तिपंजरन्यासा नेदप्राणांगोपालमंत्रप्रकारेणो
क्तवत्कृत्वा पुनः सृष्टिस्थितिषडंगानिविन्यस्यपूर्वो
क्तपंचबाणन्यासंकृत्वा पुनश्चऋष्यादिन्यासंविधा
य मुद्राप्रदर्श्यध्यानादिमानसपूजांतेविशत्पत्रस्त्रा
क्त्यंत्रेमध्यस्थबीजंपरितस्यपश्चिमोत्तरदक्षिणपू
वंदिक्षुह्रीं श्रीं इतिविलिखेत्चतुष्टयशिष्टेहिवा
रिंशादक्षरैर्दशावीजरहितैः सर्वेष्टषट्कोणेषु ऊं
शानप्रवीग्रयदिगानकोणेषु ऐं ह्रीं श्रीं इतिविलि
ख्यपत्रनसंख्याप्यार्घ्यस्थापनादिपीठावीनेमध्यवी
जेदेवसावाह्याहनादिवैभवमुद्रादर्शनांतेन्यास
क्रमेणविभूतिपंजरादिमूर्तिपंचजरांनसंपूज्या
सनादिपुष्पोपचारांतेदेवाग्रतदलवामपृष्ठलिवि
नवीजेषुकर्णिकांसत्यभामांजांबवतीकालिंदी
वसंपूज्यषट्कोणेषुप्राग्वत्षडंगानिसंपूज्यकेस
रेषुप्राग्वत्पंचबाणानभ्यर्च्यलोष्टकेलक्ष्म्यायाः॰ श्री

शक्त्याः संपूज्य देदेवाग्रदलस्याग्रे गुणायेनमः पश्चि
दलाग्रे विद्यायनमः दक्षदलाग्रे शंखनिधये वा
मे पद्मनिधये आग्नेयादिदलाग्रेषु हेरंबाय भ्रा
म्यै दुर्गायैः विष्वक्सेना इति संपूज्य तद्बहिश्चतु
रस्रे लोकपालान्वीदिसर्वे प्राग्वत्पूजयेदिति त
था दीक्षितो विधिना मंत्रं प्राप्य मसहरोः कृतिः
दर्शनं भाषणं स्पर्शं वचनश्रवणादिकं वर्जये
त्साजयेलं ह्रीमात्रस्य गुरोरपि सिताल्पमधुमि
श्रेण दशांशहविषाहुतेन हविष्याशयसेतः त
र्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणभोजनं ततः मंत्र
मेतं जपेद्यस्तु पूर्वाह्णविधिनासुना तमर्चयंति
गीर्वाणा लोकानंदकरस्य सः दिनादौ शर्करायु
क्तः उपयुज्याजलैः शुभैः सहस्रेण तन्पिबेद्यस्तु पा
नेवाग्रे भवेत्कवि उदर्शी जलविद्यामातहिभूतिर्म
हार्णवैः वेदचंदनपंकाक्त मालतीकुसुमैर्नवैः
स्पृष्टमंत्रवर्येण योज्ञहोति विभावसोः त्रैलो
क्यतद्वयोर्गिहेश्वानः कविवरो भवेत् मंत्रिणा
ध्यानमात्रेण मंत्रस्याप्ययथाविधिः वश्या भवं
ति सततं स्मरार्ताः सुरयोषितः जयादिकमभिन्नं
नमस्मात्किं किं न लभ्यते षष्ठीमासिकीत्यक्ता
वित्रमेतत्तु मंत्रिणा महेंद्रिरामरस्वस्यो सेवितेम
क्तितत्परे व्याधिदारिद्र्यपापोपज्वरमोहविषा
दिभिः जयायमस्तु दौर्भाग्यपंडः स्वादिरहितः सदा
पुत्रपौत्रधनारोग्यवरस्त्रीवांधवादिभिः उपेतः

सर्वसंपद्भिः यशस्वी दीर्घजीविनः उपासकोस्य मंत्र
स्य भवेन्नैव न चान्यथा॥ सारसंग्रहे॥ अथ संतानगोपा
लमंत्रंवविसत्तप्रदं देवकीसुतशब्दान्ते गोविंदेति
समीरयेत् वासुदेवपदात्पश्चात्संबुध्यंते जगत्प
तिं देहिमेपदमाभाष्य तनयं कृष्णमुच्चरेत् त्वा
पदं शरणं नाहूयात् शरणंगतोयमनुर्भवेत् द्वा
त्रिंशदक्षरो मंत्रो नारदोस्य मुनिर्मतः छंदोनु
ष्टुप् देवता श्रीकृष्णः संतानसिद्धिदः पादैश्चतु
र्भिः सर्वेण पंचांगानि मनोर्विदुः शंखचक्रधरं दे
वं श्यामवर्णं चतुर्भुजं सर्वाभरणसंदीप्तं पीत
वाससमच्युतं मयूरपिच्छसंयुक्तं विस्मेन जायहृ
हितं समर्पयंतं विप्राय नष्टानानीय बालकान्
करुणामृतसंपूर्णं वैकुंठैकनिलयं त्वचं॥ चतुर्
भुजमित्यनेन गदावजस्तविते वामापूर्वयोरा
यान्तदायनयोरभ्ये इत्याद्यथ ध्याने शिखिभिस्तत्वाके
समस्तावसात्रिविहसमलेरक्रोडजे बालके मा
केयूरोज्वलबालभूषणगणप्रांतसहेमद्युति प्रेमणा
लिंग्य सुतंसुतः सत्ववशात्संलालितं स्वात्मना
पुत्रत्वेन विभावयेन्मुनिरिष्टपुत्रार्थिनी कामिनी
इति देवो ध्येयः ध्यात्वा जपार्चनादीति ऋष्याङ्ग क्लिं
परायणः अथीनागौह्नवज्रायै कादिनास्य महाम
नो अथ प्रयोगः नारदाय ऋषये नमः अनुष्टु
प्छंदसे नमः श्रीकृष्णाय देवतायै नमः इति हृ
दादिषु विन्यस्य मूलमंत्रेण करयोर्व्यापकं विन्य

स्यदेवकीसुतगोविंदस्रदयाय· वासुदेवजगत्य
तेशिर· देहिमेतनयंकृस्नशिखायै· त्वामहंशर
णंगते कवचाय· देवकीसुतगोविंदवासुदेव
जगत्पते देहिमेतनयंकृस्नत्वामहंशरणंगतः
अस्त्राय· इतिपंचांगमंत्रानेगुष्टादिपंचांगुलीषु
विन्यस्यह्रदादिस्वपि· विन्यध्यानादिसर्वंप्रागव
त्कुर्यादिति· तथा लदंजमातदश्णंशमुद्रयाह्रो
हतेनच· तर्पणादिततः कुर्यान्मंत्रः सिध्यतिसर्व
णः दशास्यामर्दरोत्रत्रज्ञकृपदस्यमंत्रवित् पु
त्रार्थीस्वलिकेन्यस्यतन्मस्थ्यविष्णुमर्च्चयेत् यएवं
भजतेमंत्रंसाधकः पुत्रकांतथा सोवश्यंलभते
पुत्रंविनीतंचिरजीवितं स्वलिकेमण्डले तेत्रसारे
कामंमध्येस्वरयुगलसत्केसरेषुहंहशः स्वरान्वि
लिखेतदलेषुमूलमंत्राक्षराणिचतारिचत्वारिवि
लिख्यवहिर्हंतहयांतरालेकादिक्षांतवर्णैरावे
ष्ट्यवहिश्वतुरस्रकामबीजकोणचतुष्टयेकुर्या
त् एतयंत्रमुक्तफलदं सारसंग्रहे· वासुदेवंचतु
र्थ्यांतंनिगडछेदपदंवदेत् दनंवाशद्रतोब्रूयात्स
देवंङेसमन्वितंचवर्मास्त्रवह्निजायांतोविष्णोरीय
मनुर्मतः वसुदेवंस्वरूपं· अष्टकर्माणिद्वितीया·
चतुर्थ्यंतेनिगडछेदनाय· वासुदेवस्वरूपं·ङे· स
मन्वितं· वासुदेवायवर्मांहुं अस्त्रंफट्· वह्निजाया
स्वाहा· तथा· नारदोस्यमुनिःप्रोक्तोगायत्रीछंदई
रितं· श्रीकृस्नोदेवताप्रोक्तोनिगडोछेदनाह्वयः

वि॰ली॰
८७१

न्यासध्यानजपोर्वीदिदशावर्णोक्तवद्भवेत् तथा॰
अथवक्ष्येमन्त्रमेकाक्षरसमाह्वयं यत्पुत्रकलत्रादि
भोगमोक्षफलप्रदं सिद्धिविद्योगिहृदानोप्युत्तरेरपि
मोहने नरोरगसुरस्त्रीणांवश्यकर्मकरंपरं जप्य
मूशालिविहात्मामनुरेकारस्त्वयं॰ जया॰ ककारः
मूलकारःशान्तिःईकारःविंदुः अनुस्वारःएतैःका
मबीजं॰ क्लींतथा मुनिःसम्मोहनायोस्यनारदोग
दितोद्रुधेः मंत्रनेत्ररहस्याश्चैः छंदोगायत्रमीरितं
जगत्संमोहनःकामोदेवतादेववंदितः षट्दीर्घा
येनवीजेनषडंगानिप्रकल्पयेत् श्वासनेन्यासपर्य
न्तमुक्तरीत्याविधायतः अंगुलीषुन्यसेदेवंहस्तयो
स्तलयोरपि पूर्वांगुलीषुचाणीश्च पूर्वोक्तोनतक्रमा
न्यसेत् वीजसंपुटितान्न्यस्यन्मातृकार्णानतनंतरं
षडंगानिपुनर्न्यस्यपथास्थानप्राणान्यसेत् शिरो
वदनहृल्लिंगपादेषुक्रमतःसुधीः शोषणप्रमु
खान्ह॰ तान्नृत्यदंतेतान्बीजपूर्वकान् जगत्संमोह
नेकामंध्यायेत्पश्चात्समाहितः हेदानकदमोया
ववित्समकल्पद्रुमोद्यानविलसत्कस्पशाखिनः
मूलेरत्नस्थलीरातेद्वत्न सिंहासनोपरिद्वयदादि
न्यसेकाशोविश्वशाणस्वरूपिणः महतोवैननेय
स्वावासकंधोपरिस्थितं वधूकजस्तुमाभतप्रोव
रारिसवर्णकं अरिशंखस्थणान्यासंपुष्पबाणदः
कार्मुकं॰ पद्मंगदांबहस्तांजेरहभिर्दधतंतेजः
स्त्रिग्धारुणाविशालोद्यघूर्णितांविहर्यावुजे रत्न

प्रसुन्नमुकुटंमणिकुंडलमण्डितं मुक्ताहारलसद्
त्नकंकणांगदमुद्रिकाकिंकिणीनूपुराद्यैश्चरक्तमा
ल्यैरलंकृतं शोणलेपस्वर्णकांतिंनीलांबरविराजि
तं आत्मवामोरुपीठस्थांलक्ष्मीमालिंगनस्थिया
वामवाहुस्तनाभोजांकितपन्मदनमंदिरां कामात्म
दमव्यात्मव्याकुलांगलतोज्वलां रम्यमाल्यविलेपा
गीसर्वाभूषणभूषितां तत्समशुक्लसुवस्त्रांशुकां
नस्तद्दनाम्बुजे प्रेरितोलोलनीलाभनेत्रषट्पदम
ण्डितं मेन्द्रचापेनवाङ्गनात्तरुणीमिमां आलिंगन
मसंतमपरमानंदनंदितं सुरासुरभुजगेंद्रसिद्ध
गंधर्वयोषितां हृद्दृष्टसुभूषाढ्यैःकामवाणनिपी
डितैः सर्वलोकगुरुंदेवसत्यानंदंविचिंतयेत् दत्त्वा
ष्टंहृदयोगंधयेत्तदादिक्षडंगक्रमेणावाह्योत्सान्यायेध्यात्
विंशाद्दारहत्नेयत्रप्रत्यंगहृत्सूक्ष्ममर्चयेत् आद्यावर्ष्मा
दिभूषणानेरुपचारैर्यथाविधिः पश्चिमंगानिवाणा
स्तन्यासमार्गेणपूजयेत् किरीटमल्लकश्रोत्रद्वयेकुं
डलयुग्मकं चक्रायसाणिहल्लेषुश्रीवत्सकौस्तुभ
ततः उचोर्हृदेशातःकटेवनमालानिजवक्षे पीतां
वरमहालक्ष्मीवामांकेबीजपूर्विका अभ्यर्च्यकर्णि
कामध्येदिविदिक्षगदेवताः नद्वाहिस्तनरोवर्णी
न्दिक्षुकोणेषुपंचमं यत्तेदग्न्यादिकोणेषुलक्ष्म्यायाः
प्रोक्तलक्षणाः दिव्यासुरासुलापायेभूषणायेश्च
भूषिताः स्तनवामरयारिण्यःकामार्त्तःसस्मितान
ना इंद्रादीन्पूजयेद्दास्ववज्रादीन्पामथानिचपकां

वि॰
ए॰
८७२
872

न्तरमनोरित्थं पूजा सम्यक्समीरिताः अथ प्रयोगः त
त्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासान्तं मूलमन्त्रेण प्राणा
यामत्रयं कृत्वा शिरसि संमोहननारदाय ऋषये नमः
मुखे गायत्रीछन्दसे नमः हृदये जगत्संमोहनाय कृ
ष्णाय देवतायै नमः गुह्ये क्लीं बीजाय नमः पादयोः
ईं शक्तये नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनि
योगः इति कृतांजलिः क्लां क्लीं क्लूं मित्यादिना करष
डंगन्यासं कृत्वा पुनर्हृदयादिषु षडंगानि विन्यस्य शि
रोवदनहृदयलिंगपादेषु पंचबाणान्विन्यस्य ध्याना
न्तपूजान्ते विशाहरोक्तयन्त्रे कृत्वा पीठपूजोपचारान्ते दे
वस्य देहन्यासस्थानेषु षडंगानि पंच बाणांश्च संपूज्य दे
वस्य शिरसि किरीटाय नमः कर्णयोः कुंडलाभ्यां न
मः चक्राय शंखाय॰ अंकुशाय॰ पाशाय॰ पुष्पबाणा
यो॰ इक्षुधनुषे॰ पद्माय॰ गदायै॰ इति देवस्य हस्तेषु
ध्यानोक्तक्रमेण संपूज्य वक्षस्थले श्रीवत्साय कौस्तु
भाय कंटेनमालायै॰ नितंबे पीतांबराय वामांके श्री
लक्ष्म्यै॰ कर्णिकायां देवाग्रादिचतुर्दिक्षु बाणचतुष्टयं
चतुः कोणेषु पंचममिति पंचबाणांस्तु पूज्या दले
षु लक्ष्म्याद्याः शक्तयः संपूज्य लोकेशाद्यादि सर्वं
प्रागवत्समापयेत् तथा पकोटरमनुजप्यान्मामल
दमीजितेन्द्रियापलाशकुसुमैः
ले कुनेद्दविसहस्राणि स्वाडशयाकेसरचिंतेन
त्माभिषेकं कृत्वाश्वविप्रांतभ्यर्च्य तोषयेत्
मोहनेड॰ तप्रवहेहियमहेपदं चतुर्थ्यंतस्मरंकूया

ह्रीमह्रीतदनंतरं तन्नोविष्णुरितिप्रोक्तान्ततोमंत्री
प्रचोदयात् गायत्र्येषाजपात्पूर्वंजप्यापापविशुद्ध
ये॰ जपपूजाहिनार्थ्येफलस्मोहहिकरीमताः प्र
यर्थ्येमेतयामंत्रीपूजाद्रव्यादिसंचयेत् अनेनमं
त्रजानेनायेमोहनीपुष्पसंयुतैः दिनादाविल्वहेमं
त्रीतर्प्ययेद्यः प्रातर्हिसः सर्वाकामानवाप्नोतिवां
छितान्यत्रवर्जिनात् अयुतंसर्पिषाज्जुत्वासंसं
पातंहूनापाने तावजमेवसंपातहूतेस्वाभोजयेद्या
स्त्रियो यस्यवशगासाह्यात्मोपीत्यवशगोभवेत्
दृष्टादृशलिपिप्रोक्तेवश्यकर्मात्रसाधयेत् विवि
क्तिनानेनयोमंत्रंभजेदेनमनन्यधीः लोकत्रयं
वशीकृत्यभोगान्भुक्तामनोरमात् सजातिवैस
वेयाखदाहप्रलयवर्जितं तथासावसंसेयहे॰ अ
पायमेवकाम्यमंत्रैकान्हरोभवेत् मयमेवश्रा
कृत्स्नेकाक्षरमंत्रपर्व॰ सम्मोहनोपत्तिखदोगा
यत्रदेवतासमरः अस्यांगानिस्ववीजेनदीर्घभाज
प्रकल्पयेत् रक्तविलिपनेपुरुचिरंरक्तांवरंविभ्र
तंरत्नोयन्मकुटादिभूषणैराढीमदेहप्रभुपाश
मांकुशामिक्षुचापस्समनोवाणान्वहंतं कैरक्तां
भोजनिकेतनेस्थितमासितेदेवंसदाभावयेत् वामा
ङ्घ्रीहकरयाराध्येत्तदाचम्यायोरन्नो अत्पाद्युपध्याने
पीठेसंपूजयेत् कामंमोहिकशक्तिकैः मोहिनी
कोभिणीचैवत्रासिनीस्तंभिनीततः आकर्षिणी
द्राविणीवशादिनीतदनंतरं क्लिन्नास्याक्लेदिनी

वि·
ली·
८७३

प्रोक्ताकामपीठस्यशक्तयः आसनंमनुनादद्यान्मूर्ति
मूलेनकल्पयेत् तत्रावाह्यस्मरंभक्त्यापूजयेथिभिना
मुना अंगानि पूर्वमाराध्यमध्येदिक्षुशरान्न्यसेत् उक्त
वीजादिकान्यष्टदलेष्वथाष्टमाक्रमात् आद्यमानंग
रूपाख्याप्यनंगमदनाततः अनंगमन्मथानंगकुसुमा
क्तायरामता· पंचमीचततःप्रोक्तानंगकुसुमातु
राः अनंगशिशिराशशिभूपश्यानंगमेखलाः अनं
गदीपिकाः सर्वापद्महस्ताः खेलन्त्यः स्मरसंखेद
लैवर्च्याविहिलस्मरस्यशक्तयः भुवनिःप्रथमाज्ञेया
विप्रलंभातनः पराः ज्योत्स्नामभूत्ततश्चैवपंचमीच
मदद्रवा· सुरतावारुणीमत्तैलोकानीलापरेमतेः·
सौदामिनीततःसौदामिनीततःकामछत्राख्याचंद्र
लेखपा· सुकीमदनयायुक्तायोनिमायावतीततः
कदारहस्ताकामानीतरुणीसस्मितानतनाः पत्राय
प्रतनोभ्यर्च्याकामस्यपरिचारकाः शोकमोहौविला
माख्यौविभ्रमामदनासुरः अयत्नपञ्चवाणौचचंदन
सदनेनतरः स्मरपुष्पाह्वयाः स्यात्तेस्तानव्याप्यनय
प्रियाः ग्रीष्माभिवम्लायनाख्यौऊर्जोहमंतसंत्तके
शिशिराख्योमदः पुष्पवाणेहृजयत्तहैराः हृष्टतो
प्यैनत्तूणीराप्रोणास्त्रीपाकेमाननसानमाः तद्विः
पूज्ययेदष्टौदिक्कामेणरतिप्रिया· परमस्तारसा
ख्यातस्तुकामेयमत्ततः परः प्रयोगोपविलासस्थ
हावोभावोरतिप्रियाः भ्रमटहस्यवकोणभुवनस्थः
पूजयेदिमान् माधव्याख्यामालतीचहरिणादी

मदोत्कटा· अनंतवामरसह्वला: एषामामूर्त्तिनविग्रहा:
इंद्रादीस्वजनैर्वाह्येवज्रादीन्यपिपूजयेत् एवमाराधये
यस्तुगंधपुष्पादिभि:स्मरं सौभाग्यमतुलंकामान्महा
लक्ष्मींसविंदति· अथप्रयोग: तत्रप्रात:कृत्यादियो
गपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसि
संमोहनायऋषयेनम: हृदयेश्रीकामदेवतायैन
म: ऐंबीजं शाक्त्यादिविन्यस्यविनियोग: क्लांक्लीं
मित्यादिप्राग्वत्षडंगन्यासंकृत्वाध्यानादिपरत्वंत्वा
वीजेअष्टदलकेसरेषुमोहिन्यैनम: क्षोभिण्यैनम:
त्रासिन्यैनम: स्तंभिन्यैनम: आकर्षिण्यैनम: द्रावि
ण्यैनम: आह्लादिन्यैनम: क्लिन्नायैक्लेदिन्यैक्लिन्ना
यै· क्लेदिन्यै· इतिस्वाग्रादिमध्यांतेसंपूज्य क्लींसर्वश
क्ति कमलासनायनम: इत्यासनमंत्रेपीठंसंपूज्या
वाहनादिपुष्पोपचारांतेप्राग्वदंगानिसंपूज्यकर्णि
कायांमध्येचतुर्दिक्षुचवाणान्प्राग्वत्संपूज्याष्टदले
षु· अनंगरूपायै· अनंगमेखलायै· अनंगकुसुमा
यै· अनंगकुसुमातुरायै: अनंगशिशिरायै· अनंग
मेखलायै· अनंगदीपिकायै· इतिसंपूज्य· वहि·
षोडशदलेषु· पुर्चन्यै· विप्रलंभायै ज्योत्स्नायै सुध
वे मदद्रवायै स्वरतायै वातुल्यै· लोकायै· लीलायै·
सौदामिन्यै· कामकुंजायै· चंद्रलेखायै· सुकेश्यै· मद
नायै· योन्यै· मायावत्यै· इतिप्रादक्षिण्येनदेवाद्या
दित: संपूज्य· षोडशदलाग्रेषु· प्रमोदायसंमोहाय·
विलासाय· विभ्रमाय· मदनातुराय· अपन्नाय· सू

वि·
ली·
८७४

874

नै· चंदनाय· हृनपुष्पाय· रतिप्रियाय· ग्रीष्माय· ताप
नायऊर्जाय· हेमंताय· शि शिराये· मदनाय· वसंत
स्मसाष्टदिक्षु देवाग्रात्स्वादहिरण्यनपरमेश्वरभ्यते· सा
रसाय शुकायमेथाय श्रपांगाय भ्रूविलासाय· हावाय·
इतिसंपूज्य· चतुरस्त्रचतुःकोणेषु· प्राग्नेयादि· सायकैः·
मालत्यै· हिरण्याढ्यैमदोत्कटायै· इतिसंपूज्य वहिर्ली
कपालावीदिसर्वंसमापयेदिति· तेषां· संचिंत्य तेज
पेन्मंत्राराशिलन्वंविधानतः तद्दशांशात्रिमय· कैकि
श्वकप्रसवैर्हुनेत् तर्पणंमार्जनेकृत्वा ब्राह्मणानपि
भोजयेत् ततोभ्यर्च्य गुरुंवित्तैःस्वर्णमध्यपरितोषयेत्
प्रष्टाधिकंसहस्रंयः पूर्वंवामः प्रियोभवेत् गोहुतेन
संप्राप्तमष्टोत्तरशतंहुनेत् सम्यक्संपूजितेवस्त्रमंत्र
णानेनमंत्रवित् संपातसर्पिषानेन नारीस्वाभोजये
त्स्त्रियो प्राप्तानुवर्तिनीसदालाभ्रचेजन्यातेरपि च· ध्या
त्कलाजहोमनप्रत्यहंमंडलावधि वांछितंलभतेमे
त्रीकन्यामाभिप्रियप्रति षट्कोणेमदनेसाध्यमणंत
कोणेषुवाग्भवहिंगायत्र्याशुणपशाविभज्य विलिखेद
णान्देलषट्स्मतेषामग्रगतोस्यतर्कें समितात्मा
लाणवर्णास्त्रिया· भूगेहासिषुमन्मथेन लसितेयंत्रेषु
भंमन्मथंपूजितेधारितेस्यैतल्लोकत्रयवशीकरं प्रसा
पैः षट्कोणगर्भमष्टदलकलंकृत्वा षट्कोणमध्ये
ससाध्यकामबीजंविलिख्यकोणेषुषडंगमंत्रानष्टद
लेषुपूर्वोक्तकामगायत्र्योवर्णत्रयंप्रविलिख्य दला
येषुपूर्वोक्तकाममालामंत्रस्यषट्षट्कणान्विभ

धारणीयाः षट्कोणे चक्रं षष्ठि दलसितेनेश्च दलं पूरयेत् तदन्तरे
कमलादाशिदंमनोहरतरंतत्तदलपत्रकृते यंत्रमेत
द्विध्यनेनपूजितंस्थापितानिल मूलमंत्रेणसंजप्तमता
रीयांखादयतिक्षिः मंत्रीमोदाहस्त्रीतिष्ठीध्यावज्जीवं
नसंशयः अस्यार्थः अष्टदलकमलसंगायद्रव्यैश्री
गवल्लीदलेकृत्वा तत्कर्णिकायांसाध्यनामाक्षरसं
पुटितैः कामबीजैर्वेष्टितेकामबीजंविलिख्यपूर्वा
दिदलेषु॰ उंम्रः मालेङ्कउपवइत्यष्टौवर्णानेकैक
शोविलिख्यदिग्दलाग्रेषुत्रिशूलंकुर्यात् एतद्यंत्रमु
क्तफलदंभवति केरलोपमंत्रसारे मदनभासितमा
पमध्यमष्टंद्वियच्छदविराजितपंचमनोभवं स्मरश
रैस्तिपिभिश्चसमावृतंकुगहकोणविराजितमन्मथं
लिखितपंचमनोभवयंत्रमिस्तुदिनमेनदशोषसमृद्धि
दं॰ कनकनिर्मितपट्टतलेलतःशुभतरेदिवसेविहि
तेऽहुते सकलमानवसिद्धसुरांगनाह्रदयरंजितमी
प्सितसिद्धिदं॰ रुचकपूर्वविभूषणमध्यगाविदधती
वनितावलांतराल् निजवशेप्रविधापरमोपरांस
मविगम्यहेनैः सहमोदनैः इतिविलिख्यचकुंकुम
कर्दमेनदनुलिप्ततनोःसकलंजगत् वशमुपैतिवि
निरीक्षणमात्रतःकिमसात्वमहासनसंगमैः अस्या
र्थः पंचदलकमलकर्णिकायांसमाध्यंकामबीजं
विलिख्यदलेषुपंद्रांह्रींक्लींब्लूंस्त्रीं इतिपंचकाममंत्रा
प्रतिदलमेकैकंवाविलिख्यबहिर्हं तत्तयंकृत्वात
दंतरालयोरष्टसुअंतरालेषुपूर्वोक्तकामबीजंजराव

वि·
गी·
८७५

875

ष्टवामांतरालेमातृकयासंवेष्टवहिस्थस्वतरस्वको
णेषुकामबीजेप्रतिकोणेलिखेदेनपंत्रमुक्तफल
दंतथामारमयग्रहे: अथसम्यक्प्रवक्ष्यामिप्रणवाख्ये
महामंत्रं पापौघयमंमनंनानाकामकल्पमहीरुहांनि:
श्रेयमकरंदरणामुनिहृदैत्यसेविते केशवेविष्णुं
देवविंडप्रोक्तोऋवादिभि:केशवप्रविस्त·बु· तंद्रा·
मविंडमंत्रस्वाहा:एतै:प्रणवसिद्ध: तथा· मंत्रस्थि
मात्रक:प्रोक्तोमुनिर्ज्ञेय: प्रजापति:छंद:संदीवीगा
यत्रीपरमात्मादेवता· दक्षिणामूर्ति:बीजंशक्तिस्व
नुक्रमात् मकारंकीलकमिति· तथा· ह्रस्वदीर्घस्वा
रीतस्यै:षडंगानिप्रवैविंडु:षड्भिर्व्यस्तिभि: स
स्यक्तत्पहीनाभिरेवच· निर्मलोगात्रि· यविष्णुपीत
कौशेयवासमं सर्वतोभासमानेनतेजसाभास्करयु
त्रिं किरीटांगदहाराद्यैरसनान्पुरादिभि: ग्रैवेयक
कणांपेस्मभूषणैर्भूषितांगकं चक्रशंखौबुदगादाधा
रयंजंकरांबुजै: कौस्तुभप्रभयादीप्तमणिकुंडलम
णिंडंतं भजेहंसर्वसंपत्यै प्रसन्नांबुजसंस्थितं वाम
य:कुरमारभ्यदक्षाध:करपर्यंतमाप्रथमं स
पूज्यवैस्मवपीटेतत्रावाहापयजेहरिं कामरेरवग्नापू
जामुपादिकंत्रेषुयजेदिमान् वासुदेवंसंकर्षणंप्र
द्युम्नमनिरुद्ध शांतिश्रियंसरस्वत्यारतिंकोणदले
षुच दिक्पात्रस्नेषुचात्मानंअंतरात्मानमथ्यणापर
मांयंतथा परमात्मानंतथात्मानंचपूजये
त् कोणपत्रागका:पूज्या:निहताचार्या:पुरोहिता: त

ह्रांल्लेशक्तिमुख्यानांवज्रादीनांचपूजनं अथप्रयोगः
तत्रप्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणाया
मत्रयंकृत्वा शिरसि ब्रह्मणेऋषयेनमः मुखे गा
यत्रीछंदसेनमः हृदये परमात्मनेदेवतायैनमः
गुह्ये श्रांबीजायनमः पादयोः ॐशक्तयेनमः ना
भौ मंकीलकायनमः इतिविन्यसममाभीष्टार्थेवि
नियोगः इतिकृतांजलिस्सन्ः श्रंश्रैंश्रांहृदयायन
मः ईॐईंशिरसेस्वाहा: उंॐहुंशिखायै· एॐएंक
वचाय· औंॐश्रौंनेत्रत्रयाय· अंॐअः अस्त्रायफट्
इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा ध्यानांयगपूजांतेदिक्प
त्रेषुप्रागंवहामदेवादीन्सशक्तिन्संपूज्यदलाग्रषुदि
क्रमेणास्त्रादीन्सशक्तिकान्संपूज्यलोकपालायादि
सर्वंसमापयेदिति· तथासंदीक्षितोविधानेनकोटि
संख्यंजपेन्मंत्रं हविषाहुतसिक्तेनदशांशंजुहुया
ततः संसिद्धैः पलाशोत्थैराज्याक्तैरथवानलेः
तर्पयित्वातद्दशांशंहुतंतोयैर्यथाविधिः स्नात्वाभि
षेचनेकृत्वाब्राह्मणान्भोजयेज्जनः गुरुमप्यर्च्यवि
तायैःप्रणम्यपरितोषयेत् एवंसिद्धमनुर्मंत्रीकृ
तकृत्योनसंशयः हनेद्धविस्मलीशांस्मलांस्वस
मिधोहुतंक्रमेणजुहुयाद्यस्तुमंत्रेणामेनमंत्रवि
त् सभोभासिद्धिलस्पादिहलोकेपरत्रच इत्यमत्र
वरेजपार्चनहुतैर्यः सेवतेसाधकैःसहतत्याप्रग
वेतिराकुलमितिविधंसपापासुजः पत्नीपुत्रावि
शिष्टमित्रसहितःसंस्मपदासंयुतोलोके स्मिन्ष

वि॰
टी॰
प७९

876

नरप्पवात्यविमलज्ञानोद्भजेत्सकृति इतिश्रीकल्पप्रकर
णेश्रीउड्डामरेश्वरतंत्रे॰ श्रीदेव्युवाच देवदेवमहादेवबला
रिवलसूदनः देववर्द्धनदेवेंद्रवंदितेंदुशिखामणे ए
छेमवंतेभगवन्कांतिवीर्य्यस्यभूपतेः महात्म्यमंत्रराज
स्यविस्तरेणब्रवीतुमे कार्जवीर्य्यामनोर्देवीविधानंच
क्रमर्हसि सरदस्यमहापुण्यंश्रोतुमिच्छामितत्तनः श्री
ईश्वरउवाच शृणुदेविमहामंत्रंविस्तारेणाखिलार्थदं
चोरमारीविपन्नाणांविशेषेणायकृंततं महहद्यपकरं
शीघ्रराज्ञांविजयवर्द्धनं भजतांसर्वपापघ्नंसर्वसौख्य
करंपरं सर्वसंपत्करंमंत्रंशृणुदिव्यंपुनाप्रिये इंद्राग्न
ष्ठाग्निरुद्धोग्निःसनारोहिंडनादयुक् तन्मंत्रबीजमुनि
भिर्गदितंक्षोभकारकं तस्याग्रेमहामायाविंडनादेश्व
तस्याग्रेनादविंडयुक्तस्यपरमेश्वरि इच्छंतिकेमहात्म्य
त्मानोभौतिकेनसमागमं इत्यस्ववृपान्तहीजंमंसुह
त्यचमानवः द्वितीयमुद्दरेहीजंसर्वशत्रुविनाशनं
द्वितीयबीजवक्ष्यामिप्रतिलोमेनसंदृति॰ स्तुष्टिहिंशाति
वर्णाख्य॰॰
त्रिमूर्तिना॰ शुक्रंप्राडुर्द्वंशाशिना
देनचपुनःप्रिये मेंदुंघहद्वितीयात्रुप्रतिलोमेनमाय
या नादेनविंडुनायुक्तंत्तीयंलोकवृषपदं तृतीयप्र
यमानसात्त्वतुर्थेनचतुर्थके वामकर्णेडुनादेनशोकं
समंभवेत्तणात् शुखहतेविंडनादसमसकंपरमेश्व
तिः पंचमंचमहाबीजंत्तणादाकाशिकारकं व्योमाहैं
नहग्निदेव्याचयुक्तंघहंसमीरयेत् उहरेत्समंचक्रो

विंदुस्थंविंदुवह्निजं· करेणनचसंयुक्तंभ्रष्टमंमुनि
भिःस्मृतं ऊंफट्कार्तवीर्य्यार्जुनायेत्युक्तानंतिवदेत्
विंशत्यर्णोस्थितोमंत्रस्त्वाद्रादिमुनिभिःस्मृताः एकोन
विंशद्वर्णस्योद्धिजारोयदिभाव्यते कार्तवीर्य्यार्जुनस्ये
तन्महामामर्ण्यदंप्रिये· इतिश्रुतिः· रेफाःसः इंद्रोःटका
रायोः रुद्राणीःएकादशार्णीःफकारः तेनात्रूलाःयुद्धाः
पुरस्तात्प्रतिलोमेनेति· स्वयुगःकादशाय्यत्यह्रारस्य
द्वीद्वःसकारःतस्माद्वाप्रतिलोमेनैकादशार्णीः फका
रःमतारः ॐकारउक्तःप्रत्नःतारशाद्वेनकेवलस्तुयोद
शास्तुउच्यते· अर्धेंदुनादविगतिस्वयमुक्तत्वात् अर्द्धेंदुः
अर्हिचंद्रः एतत्संपवमेदमाह· तस्योतिअत्रतद्धेन·यु
क्तारोगरहनेमायरितिस्वयमुक्तत्वात् महामायाईका
रः तेनतद्वीजस्यत्रयोदशस्वरमयास्थानरंकारोयाज
नीयः इत्यर्थःपुनःप्रकरांतरमाहुःभौतिक· ऐकार
इकारस्थानेएकारोयोजनीयमित्यर्थः द्वितीयमिति·
सूर्य्यात्मकारात् प्रतिलोमेनविलोमेनविंशतिमोव
र्णः चकारःततृतीयंमकारात् तृतीयंअक्षरं अनुलोमे
न· षष्ठरेफः त्रिमूर्तिःइकारः अर्द्धेंदुशशिनेत्यादि· प्राग्व
त् तेनलैः इतिसिद्धंद्वितीयात् द्वितीयवीजात्तदाद्या
कारात्प्रतिलोमेनषष्ठंअक्षरं ककारः ततोदंलकारः
सद्विजं मायया· इकारेण· नादेन· विंदुनाचयुक्तंपे
तेनकामबीजयुक्तंप्रणमात्प्रणवबीजात् फकारात्
तीयमक्षरं भकारःतस्माद्गकाराद्वात्तर्येनरेफेण· वा
मकर्णेनऊकारेणनादेनविंदुनाच युक्तं· तेन·यु

इतिजातं सत्वहृतं आकारः विंद्वादिः प्राग्वत्तेन आश्रुति·
व्योमकारः अग्निरेफाः देवी ईकारः अर्द्धेंद्वादिः प्राग्वत् तेन·
मायावीजमुद्धृतं विहृस्य विंदुः रेतः तदुस्य अस्थि· तस्य
रेतोंशाहृत्वात् तथाचश्रुतिः अस्थिस्नायुमज्जापित्ततश्र
ति तेन जह्वाचकमहत्तरं शाकारोगरहिते वह्निः रेफः क
रणेन· चतुर्थस्वरेण· विंदु· नादौ प्राग्वत् एतैः स्त्रीवीजं
उद्धृतम् हुंस्वरूपम् फटस्वरूपं कार्त्तवीर्यार्जुनाय
स्वरूपम् ततिनमः नतिः नमः स्वाहः तथा· मंत्रस्या
स्य पुराप्रोक्तो मुनिभिर्मुनिरंबिके दत्तात्रेयऋषिः छं
दोनुष्टुप् अस्यमनोस्मृते देवताचार्जुनोनामकार्त्तवी
र्यायदादिकः मूलवीजैः स्वराढ्यैः कुर्याज्जपं चांगकं
स्त्रयीः द्वाभ्यां द्वितीयस्वरसंयुताभ्यां· द्वाभ्यां तुरीयस्वर
संयुताभ्यां द्वाभ्यां चतुःषष्ठस्वरसंयुताभ्यां द्वाभ्यां तथा
द्वादशसंयुताभ्यां द्वाभ्यां चवर्णाद्वयदाद्वराभ्यां अग्रा
निकृताप्यवशिष्टवर्णैः संव्यापयेदात्मनि सत्पनात्मा
कर्त्ताद्वाराद्यैनववित्फवाद्यैः द्वितीयस्वरः ईषत्स्वरः उ
हाद्याः एतदाद्यैरित्यर्थः ईउरदनाभिजयतत्रयग्रह्य
पदद्वयमोमोहृतजातुजं पार्श्वमूर्द्धेतितुगभूक्षति
लोचननामस्फोटवाक्रोशदशवीजानि प्रणवद्वय
मध्यस्याति प्रविन्यसेद्विद्वान् विंद्वातिकानफवादी
त्वक्स्थाने ध्यायेच मंत्रमूर्ति स्वात्मैकेपनारदात्ममाहि
तथीः रक्ताये वभयेभ्यो वांछितं नसिद्धैयन द्वेयेत्वविं
अव्यात्सर्वभयात्प्रकाशिततनुः प्रयोजनोयोतिनःस्व
वर्णस्वक परिवीतकंयरयरोरक्रोशकोशीभवान्

नानाकल्पविभूषितः करसहस्त्रार्थन्नवाणासनोवाणा
नोहैहयसहस्त्रवाहुरनिशं भूवल्लभोनः प्रभुः सप्तद्वीपक
नाथः सवितृसमरुचिः सर्वदुष्टांतकोनः पापाद्वा
यताद्धोरयथवरानिमयः स्थूलकायोतिभीमः वायोन्ते
श्चत्रिलोकीकरस्थनयनुघोनिः स्वनैस्तानपातः सश्री
मान्कार्त्तवीर्योनिखिलनृपततीचक्रभुजः क्षिप्रकारी॰
एवंस्मरेन्नित्यमतीवभक्त्यासमर्च्चयेद्धैहयवंशनाथं
गंधादिभिर्वोज्वलपीठमध्येस्वांगाष्टमूर्त्त्येकशक्तिसंयु
ते तस्याराष्टमूर्त्तयः पंचस्फटिकाभामनोहराः खड्ग
चर्म्मधराधीराः सर्वाभरणभूषिताः बाणबाणासनाय
धाराष्टमूर्त्तेयोरक्तरोचिषः सर्वाभरणसंयुक्ताध्येयाः
सर्वसमृद्धये चोरमार्ग्गविस्तारिणी यथाक्रमं दिक्षुतस्य
द्विभंजनकाख्यानृष्टउष्टः खड्गरिनामयनाद्धयानो
भिजयेञ्चविदिक्षुः क्षेमंकरी वश्यकरी श्रीकरी चय
शस्करी॰ आयुःकरी तथा प्रज्ञाकरी विद्याकरी तथा॰
धनकरी च पूर्वादिदिक्षु पूर्वादिदिक्ष्वाः प्रभाभासिताः
वरदांबुजलसत्करारक्ताम्बुकाहाररक्तेनलोलसिताः
हैहयनाथमनोनाथ्यपासैंदर्य्यललिताः प्रमादाः
लोकपाला हरिः पूज्या गंधपुष्पाक्षतादिभिः षोडशो
पचारैस्तं पूजयेत्पादिने दिने॰ कार्त्तवीर्य्यमहावी
र्य्यं परिचारप्रियंप्रभुं सर्वाकामानाप्नोहप्राप्नतेहरि
मंदिरं एवंयः पूजयित्वादिनमनुविधिनैवास्तुना
मंत्रमुख्यं जप्यात्तक्त्यासं विद्यावलयनवसशोध्या
पुरारोग्यविद्या॰ श्रीमेधाकान्तिपुष्टिं हंति मतिवचसां

वि॰
ली॰
८७८

878

भाजनंस्यान्तरैंद्रेनीरीभिः पूजितस्यादनुगतसुवन
स्यापुष्पप्रसूलोकेः इति॰ मंत्रप्रयोगः तत्रप्रातःकृ
त्यादियोगापीठन्यासांतेमूलमंत्रेणप्राणायामत्रयं
कृत्वा शिरसि दत्तात्रेयऋषयेनमः मुखे श्रोत्रप्रछं
दसेनमः हृदये श्रीकार्तवीर्यार्जुनायदेवतायेन
मः इतिविन्यस्यममसर्वाभीष्टसिद्धयेजपेविनियो
गः इतिकृतांजलिरुक्त्वामूलमंत्रेणकरयोर्व्यापकं
विन्यस्यभ्रांबांहृदयायनमः क्लींशिरसि॰ क्लूंहूंशि
खायै क्लैंमंत्रेकवचायहूंफट्प्रस्त्राय: इतिपंचांगमं
त्रेनगुष्टादिकनिष्ठांतांस्वगुलिषुविन्यस्यनेत्ररहि
र्यार्जुनायनमः इतिसर्वांगेव्यापकंकृत्वाहृदयेफ
ॐनमः उदरे ॐबीजे ॐनाभौ॰ ॐक्लींजघने॰ ॐमु
ॐगुह्येः ॐस्रां ॐपादयोः ॐह्रीं ॐऊर्वोः ॐक्लों ॐ
जानुनोः ॐस्रीं ॐतनयोः ॐह्रूं ॐमूर्द्धि: ॐफट्
ॐशिखायां॰ ॐकां ॐभ्रूहृये॰ ॐहूं ॐस्कन्धोः ॐवी
ॐनेत्रयोः ॐयां ॐनामायां ॐतू ॐमुखे॰ ॐना
ॐकंठे॰ ॐयं ॐदक्षवाहौ॰ ॐने ॐवामवाहौ॰ ॐन
मः ॐइतिविन्यस्यध्यानाद्यात्मपूजांतेप्राग्वत्क्लेम
वपीठमभ्यर्च्यतत्रदेवमावाह्यांगावांतिप्राग्वत्कृ
त्वादलेषुदेवाग्रादिप्रादक्षिण्येनदिग्दलेषु ॐ
हमदविभंजनायनमः ॐमारीमदविभंजनाय
नमः ॐअरिमदविभंजनायनमः ॐमारीमदविभंजनाय
भंजनायनमः ॐस्त्रारिमदविभंजनायनमः

विदिग्दलेषु ॐ हुंहुम्मदविभंजनाय ॐ दुःखमदविभं
जनाय· ॐ दुरितमदविभंजनाय· ॐ कामयमद
विभंजनाय· इति संपूज्य दलाग्रेषु ॐ क्षेमकर्यै·
ॐ वधूपकर्यै· ॐ श्रीकर्यै· ॐ यशस्कर्यै· ॐ आयुष्क
र्यै: ॐ प्रज्ञाकर्यै: ॐ विद्याकर्यै: ॐ धनकर्यै: इति
देवाद्यादिशाद्दलिप्येपनसंपूज्य तद्बहिश्चतुरस्रेषु प्रा
ग्वलोकपालांस्तदस्त्राणि च संपूज्य धूपदीपादिभि
र्वैष्णवत्कुर्यादिति· तथा· इत्थं ध्यात्वा मंत्रं चैव
प्रजप्य लब्ध्वा मंत्रविस्तामदीन्नः तथास्त्रीरिपुर्वेमु
लान्तपूर्वीयस्यात्कुर्यात् घोरपीडाप्रयोगान् क्रमोद
कासिक्तं ततः प्रजप्य मंत्रेणाहोमं प्रकरोति मंत्री·
यद्योभस्माग्नौ तिलतण्डुलैर्वा दशांशमानैः सह तैश्च
मंत्रौ इति प्रबलतंत्रजयः कार्य इति शास्त्रविहितेषु
चरितैः चौरापहत्यैर्भ्रष्टो दुष्टानामपि रक्षमाणः
विधिभिर्मंत्रैः कृतैः स्तर्पणैः ध्यानेमंत्रविशेषकै
क्षमतिमान् गुर्वाज्ञातत्परः लिखेदष्टदलपद्मं क
र्णिकाकेसरोज्वलं वृत्तं वह्निभूपुराढ्यं वज्राष्टक
विभूषितं तद्बीजकर्णिकामध्ये साध्याख्याकं सम
ध्युतं लिख्यास्मारबीजं च सह तारगतं प्रियं
स्वराग्रं च पूर्वादिपत्रेषु विलिखेत्तत सर्वमी
नानि बीजानि शिष्याणि नेजरालके केसरेषु स्व
रानुक्रमवर्णयुक्तान्समर्चयेत् वृत्तप्रवेष्टये हर्णैः
कादिभिश्चोक्षवर्जितैः भूमिकोणचतुष्के भूत
च्यावर्णान्समर्चयेत् संस्थाप्य विधिवन्मंत्रज्ञः क

वि·
ली·
८७९

८७९

लशांसम्यगर्चयेत् तोयाभिषेकः कर्तव्योन्नणामीह
तसिद्धये वंध्यानांपुत्रसिद्ध्यामोदीह्वायैवायुघ्नतथा·
यनार्थरोगनाशायचोरशांत्यैविशेषतः वश्यायच
ह्निनार्थंवाकित्वैवाणिज्यसिद्धये तथैज्ञानवृद्धकुंभा
म्बुनाभिषिक्तस्य सुंदरोकिंनसिध्यतिलोकेस्मिन्कामि
तामनसेप्सितं तथैवस्थापनाद्राज्यंग्राममपुरमथा
पिवा· रत्नायज्ञाभिनोरिभ्योत्मिवरोगाविषादितः स
वैमूनामत्रायदैतेनयननंदिनी तप्रकाशंपहिभूषा
यस्तेनायपिशुनायच गुरुद्विषायथीमयहेघचप
रस्यार्थं कर्षयेन्नामयेद्योगान्नमेयवज्ञवादिकान् त
तेहाजार्थ्यणादचिह्निंद्रसिध्यतिमंत्रिणा वहुनोक्ते
नकिंदेविमंत्रोयमः रखिलार्थदः इति· श्रुत्यर्थः य
थोक्तलक्षणमष्टदलकममलंकृत्वातद्वहिर्हितंतद
ह्रिरष्टवज्रयुक्तंचतुरस्रेचकृत्वा तत्कर्णिकायांम
सम्यकानेवीर्यमितिवायुबीजंप्राणमवेच प्राण
वोदरेविलिख्यतत्केसरेषुद्वंद्वशःस्वरान् शुसहू उ
निवर्णाम्येकैकशोहिरादत्याविलिख्यपृथ्वीदिदले
पुटितीपवीजादिकं वीजातात्पष्टीवीजानिपुनि
दलमेकैकशोविलिख्यातिमदलपवफटकारं
जरालवीप्याककारांतैः शुषसहवर्जितैराव
प्पचतुरस्रस्यकोणवर्त्पष्टयेनतत्काष्टीयपोगी
न्नृतवर्णान्वर्णापाविलिख्यतत्तदीदोक्तविधिना
कुंभसंस्थाप्यतत्रदेवमावाह्यसांगमावरणासंपू
ज्यमूलमंत्रमष्टोत्तरसहस्रंतानंतत्कुंभमस्पृशन्जपि

त्वांकुंभजलेनाभिषेकाद्यन्तफलसिद्धिर्भविष्यतीति
मूलवर्णीस्तुपांनौदशोलख्याविद्वेषणव्याधिकर
णयोः षड्जाणनसमहस्राकाशवर्णालिखेदिति
संप्रदायः तथा॰ कृतवीर्य्यात्मजस्याथमंत्रभेदाकि
मंत्रिणः हितायदेविवक्ष्यामिदशाथेकोपिविद्यते॰
कार्तवीर्य्यस्यमंत्राणांमध्येरेकः स्मृतः पुरा॰ दत्तात्रे
योमहाप्राज्ञः साक्षान्नारायणात्मजः देवताचस्वय
प्रोक्तोमंत्रभेदेषुसुंदरी यमौचक्रेहरेरंशादुत्पन्नो
हैहयान्वये॰ आज्ञयादेवदेवस्यसर्वदुष्टप्रशांतये
यस्मिन्राजन्निदैत्येंद्रेक्षीणगर्भाबलान्वृषा॰ प्राप्यवे
निसचक्राख्योहरिरासीत्स्तितोस्वयं कृतवीर्य्यस्य
भार्य्यायांमाहिष्मत्यांपुरोत्तमः रेवातीरेसमुत्पन्नो
नामार्जुनइतीरितः दत्तात्रेयात्स्वाप्तविद्यालब्धप
ष्पुहितप्रियः राजराजोमहातेजाः सहस्रकिरणो
पमः सहस्रबाहुर्दोर्दंडः सर्विस्तोरश्रुसंभवः श्री
घ्रगामीमहावीर्य्यः सर्वदुष्टांतकः प्रभुः सर्वदास
र्वदुष्टघ्नःपुरस्थोवदुत्सवान् सप्तदीपावनीपृ
थ्वीनतोबलपराक्रमैः दमरान्सर्वदुष्टान्यारस्त
सहरिः स्वयं प्रकस्यमूलमंत्रस्यदशाधास्यमहात्म
नः कार्तिवीर्य्यस्यवक्ष्यामिभेदांश्चप्रणसुंदरी छे
दोभेदाश्चदेवेशीध्यानभेदाश्चनत्वनः कार्तस्यादौ
तस्यमूलंजपेन्मवीर्यसिद्धये॰ दशाक्षरविधानेन
प्रवाशिष्टाक्षराण्यपि मूलवीजंचवीमुष्णवीजयु
क्तेनचाक्षरम् जपेन्मभयामाम्बुचोराणांवसहा

वि॰
णी॰
८८॰

रिणीं मूलेनसमचन्द्ररस्ववीजंदेविजवाह्वरं प्रजये
त्ररमारीणांमोहनायच सम्मूलेनवगावर्णामह्निते
ननवाह्वरं श्राकर्षपचोराणांहितंदेविनसंशयः
मूलमंकुशावीजेनपुटितंतेनवाह्वरं वाक्स्तंभ
नापगमनेस्तंनायजपेल्लक्षणान् वर्मास्त्रहस्योमूल
मवाह्वरं जपेदुन्मादनापाश्चस्तंभनायारिमोहनं ह
ह्याग्राह्यितेचौराणांस्तंभनायविशेषतः मूहंमंस्फो
टनालायालेचौराणांदेव्यसंशयः स्ववीजंकमला
वीजपुटितेनतुवाह्वरं योजपेदष्टमात्रेणसस्याद्व
श्रवणीयमः मूलवाग्भववीजेन॰ योगेन॰ योजपे
लक्षामात्रेकमंत्रवर्णैस्तसवैवामकविल्वमावामु
यात् एतदेकमपिप्रोक्तोदशधोक्तप्रभेदतः एते
षामत्रमहामंत्रप्रोक्तमेतदशाह्वरं नस्याद्भेदोवि
ए३शेषाणांश्रूणुतत्त्वतः एकैकस्यत्वाद्यपोध्यानैः
षोडशभिःश्लोकैः कार्तवीर्यस्यमंत्रभेदाह्वदोभेद
श्चाह तत्रतस्यवीजंक्रोइतिकार्तवीर्यवीजं
त्रदशापिभेदष्वेतेये॰ चामुण्डावीजं एत
त्वः समभिछ्यप्रात्र॰ कामसतद्वीजं॰ बीइति॰ मद्व
णीणीः ह्रूमायाक्रोयाशाः श्रीश्रीक्रूषाः॰ क्लींइति॰ राव
णफट्॰ कमलाक्षी॰ वाग्भवेपि॰ क्रोवर्मुहूं म
जेनपुटितेत्विनत्वन्तमूलकार्ता॰ श्रवमूलमंकुशावी
वीजेनपुटितेत्विनत्वन्तमूलकार्ता पहरयोर्मध्येकपा
शावीजंदेपमितिनत्रपाहार्थः मूलकार्ता पहरयोर्मध्येकं
रसंभवान् वलास्वादरगतयोमध्यगतेमूलेन सत्पर्यायप्रकारदशाद्व

वाक्षरयोर्मध्ये हूंवीजं तथैव फट्कारं हृष्यकष्य
कयोजपेदित्यर्थः अन्यथा दशविधत्वासंभवात् वा
म्भवादिलु दशभेदाह हि भूतः अत एव सर्वैर्वा इत्यु
क्तं सर्वैर्विंशतिभिर्वर्णैः कुएकोनविंशद्वर्णैर्वा
इत्युक्तं सर्वैर्विंशतिभिर्वर्णैः एकोनविंशं यो ज्यजपे
दित्यर्थः तथा यंत्रं च दशमंत्राणि पूर्वोक्तविलिख
हुयः कार्णिकायां लिखेन्मूलं दशपत्रे दशाक्षरान्
कृत्वा तत्कर्णिकायां समाध्ये मूलवीजं प्रागादि लिख
तत्कोसेष्वहंहशाक्षरान प्रसविलिखेद्दशपत्रेष्वका
रादीन् चाक्षराणि नवसपत्रेषु दशमे तेषु नमूलवी
जमिति संप्रदायः एष एव गुरूपदेशः इति दशव
र्णान्विलिखेशेषमन्यत्सर्वं पूर्वोक्तयंत्रवद्वहिर्लि
खेदिति एतयंत्रमुक्तफलदं भवति एतद्दशाक्षरमं
त्रस्य यंत्रं अन्ययंत्रेष्वतन्मध्ये प्रागवत्स्वरान्शेषस
हितान् विलिख्य पत्रेषु चावशिष्टदशवर्णान्विलि
ख्य शेषं प्रागवद्वहिर्लिखेदिति तथा पूजायां पूर्वसंप्रोक्ता
वरणैः सम्यगर्चयेत् नारादिविंशार्णमिदं पूजयेद्य
यतो विश मंत्रसुवीजत्वादविसमवीर्यानवाप्नुया
त् कांतिवीर्यमस्य मंत्राणि प्रयोगा वक्ष्यते अमुना हिता
यमंत्रेण होमः सर्वकामार्थसिद्धये गौरवेकर्म
णि चरेद्धूज्जद्ध्वहूतादिभिः होमं राज्ञो वक्ष्यमाणा द्र
व्यैर्देविसदक्षिणैः लाचचैवलघुद्रव्यैर्जीनाशमप्रक्ष
माचरेत् वल्पोक्तसर्वकार्याणां यथेहा कृतिसदारि
यो संपूज्ययजस्तभक्त्या द्रव्यैश्चास्य समीहितैः अत

दानैर्द्विजान्भक्त्या प्रीणयेत्सर्वकर्मसुः वस्त्राद्यैर्वात्त
द्भिनः विस्तारभेत्सर्वकर्मैव विप्राणां च तैः कुर्यात्कर्मा
णिकमलेह्नाणैः सितपार्षपहोमेन मारयेद्रिपुमात्मनः
कार्यामलक्ष्मनारिष्टैर्विषवृक्षदलैस्तथा· कनकैर्हो
मयेच्चौरान्नेभयेन्मोहयेत्तथा· विभीतजैः खादिरोत्थैः
समिद्भिश्चाटयेद्विरिं· निंबैर्विद्वेषयन्मंत्री चाकर्षेन्म
धुरत्रयैः नीलोत्पलैश्च वशयेत्तत्क्षणाद्भुवनत्रयं
पद्मैः साज्यैः श्रियै होमः स्यात्तृष्णा समहाब्वशः तिल
होमेनतयापानिव्यपोहरुद्रोहनेनवा· तिलतण्डुललो
णजलाजासिद्धार्थीमिश्रितैः मधुराक्तैर्हुनेद्दनैर्महा
हयपापतत्क्षणात् लोणस्य सर्ववर्णानां वश्यार्थी
पावकेहुनेत् सर्वसिद्धये चरुदूर्वाभिः पयोभिश्चतथापु
वैः लक्ष्म्यैदूर्वाभिःनावापामार्गार्कसमिद्भिः
मोरोगाविमुक्तर्णयपशोस्पैतथामुषैः वटोदुंबरवि
लानासमिद्भिरभिहृहयेः कुतेहनचेयवापिद्वीराज्या
क्रैविशोषतः केवलेनवयपमाकुनोक्राकुलहृहये·
बलहृदसमिद्भिश्च बल्लवचैःसमरहये· व्रश्चस्थे
मनमः शांत्यैप्लक्षैःसेनात्रिहृहयेः मनशांत्येयु
लभिः स्त्रीवश्याय प्रियगुभिः पुष्पैकुनेच्च वस्त्राणि
ततहृहोमेनोहरैः शालिहोमेनभूमान्स्यादन्नेर
न्नादेमान्भवेत् गोरोचनागोमयाभ्यांसेनायास्तंभ
नमवेत् होमनदेवीपाद्हणगोमूत्रेणविशेषतः
कार्यासरहस्माद्यादयाश्चविविश्रितैः हीर
हृदसमिद्भिश्चकुतेनाशितिः शांतयेः स्वंगहीना

यच्चोच्चाटने विद्वेषे मारणाय च सर्प्पनिर्मोककनकसि
द्धार्थैर्हवनक्रिया· लवणैः सहचोराणां ऊषणनाशनाय
तद्धवेत् सर्प्पनिर्मोकः सर्प्पशुक्लत्वक् तर्प्पयेच्चन्द
घेणशो न शुद्धतोयेन नित्यशः इन संख्या च साहस्रस
हस्राद्युतेनानकौ· लघुगौरवकार्येषु विचार्यानिशु
णश्वरेत् पुष्ट्यो होमः प्रयात्याज्यैः दध्यैः सर्व्वैर्विधीय
तेः रोगघ्नांल्पा सुधेत् दद्रुघ्नमायमधुरैः सहः सार
णहेषणोच्चाटने मसहजकर्मसुः नीद्यातैलयु
तैर्द्वैमाहिषाख्यस्तैलया· यच्चष्टविद्वेषकर्मैव
विरोधकर्मोज्ज्याग्नुरोः पूर्वषट्कर्मसंप्रोक्तमनुना
नेनसंदरी हिनायमेत्रिणा सम्यकहेहेयाधियते
विभोः मंत्रसिद्धस्य सिद्धानि कर्माण्येतानि तत्वतः
यस्मात्सिद्धामन्त्रहीमात्मसुमानाचरेत्क्रिया नासिद्ध
तिव्यसिद्धस्य कल्पोक्तकर्मणां फलं सदावैदिकत
न्त्रस्य शुद्धस्य ब्राह्मणस्य च न्यायागतसतोः किंचि
त्क्रियास्यापि प्रसिद्ध्यति तस्मात्सदाचारवता गुरुभ
क्तेन संदरी जमस्यो मंत्रनीर्थोर्हि पुरुषेण मन्त्रत
मः रविनिषुरराष्ट्रादिस्त्रीबालादीन्स्मंत्रवित् गो
ब्राह्मणवराश्चापि स्वात्मानं च विशेषतः ऊर्ध्वात्स्र
योगाविधिवन्मारणादीनपि प्रियेः सर्वैष्याचोरजा
तोत्तो मारणान्नाम्लिपातकं यदि स्मात्त्राणि हन
नान्यापमेनेननाशायेत् मंत्रमोभिमदानाय्यैरा
ज्यहोमैश्चमंत्रवित् ब्यपाहेच्चोरहत्यायं प्राण
यामजयादिभिः जपेच्च देवीं गायत्रीं सर्वयापाय

वि॰
गी॰
८८२

882

उत्तये॰ सहस्रंतिस्त्रप्रोदेवीसर्वरक्षार्थमात्मनः गाय
त्रीजपसमानस्यहिज्ञानेःसंयतात्मनः किमसाध्यंप्र
योगेषुवैदिकेषुविशेषतः गायत्रीनायकेभक्त्याब्राह्म
णस्यसमाहितः तस्यप्रोक्तिमहात्मानेपापहत्यादयोपि
च किंतुभूतादयाः सर्वेघोराहृधिरभोजनः तस्माज्जपे
चगायत्रीप्रयोगादौसमाहितः प्रयोगांतेचगायत्री
नियतःसर्वकर्मणि अल्पानापिचवक्ष्यामिमंत्राक्षि
प्रप्रमादकान् कृतवीर्यात्मजस्याज्ञाभजन्ते विष्णु
स्मृतान् यैःकुर्य्यात्सुरराक्षणारक्षार्थंसिद्धमंत्रिणः
मंत्रेजपैरपिभवेद्द्वैभिस्त्रजयादिभिः तारात्रिजाय
योमध्येनमः कार्तीहतात्मवेत् वीर्यार्जुनायहुंफट्
वक्षःस्थानास्याप्रोदिताः चक्रदेधार्णोमंत्रोयमनेना
गसमाचरेत् तारः प्राणवः अग्निजायाः स्वाहाकारःस्व
गमस्यत् तारेणनतिनासर्ववर्णैर्वर्मास्टहदयैः ॐ
वीत्पंवांगकंमंत्रीध्यायेत्सर्वैक्रमागतः ॐहृदया
यनमः शिरसि॰ कार्तवीर्यार्जुनायशिखा॰ हुंफट्
कवचा॰ स्वाहाअस्त्रा॰ नमोंतेकार्तयोः पूर्वस्याद्वेहुंग
वतेपदं॰ तदास्याद्दशावर्णस्यामनुरेषमनुस्ततः ॐ
नमोभगवतेकार्तवीर्यार्जुनायहुंफट्स्वाहा इति
मूलमंत्रेणपंचांगंकुर्य्यात् पूर्ववदेववा॰ सतारनति
तैवस्यात्तस्यहृदयमंविके ॐनमःहृदयाय॰ भगव
तेशिरसेसप्तभिःशिखा॰ हांभ्यांकवचं॰ हांभ्यांकवं
हांभ्यामस्त्रं॰ ध्यानप्रागुक्तमेव यंत्रेलिखेच्चचोराणां
मारणादिषुमंत्रवित् षट्कोणमध्येतद्बीजंलिखितौ

णषडक्षरं लिखेद्द्वादशदले शिष्टान्द्वादशाक्षरान्
स्वरवेष्टितषट्कोणं कादिभिर्हतपंचकैर्भूताक्षरैर्व
हिःकोणभूतमंडलवेष्टितं तत्कार्य्यवशाद्देवित
न्मण्डलमालिखेत् तालेचफलकेऊर्ध्वमूलेकृतेवि
ले विलिखेत्सर्वसस्यानैचोराणांस्तंभनायच एतयंत्र
मंत्रजप्तंस्थापितंयत्रकुत्रचित् भयानिनभयंत्यत्र
देशेदेव्याखिलानिच तालेतालपत्रेएतयंत्ररचना
प्रकारः द्वादशदलपद्मंविरच्यतत्कर्णिकायांहृत्त
हयबीजंषट्कोणंकृत्वा कार्तवीर्य्यबीजंस्वसाध्य
विलिख्यषट्सुकोणेषुमूलमंत्रस्य ॐनमोभग
वते इतिषडक्षराणिसर्विंहृल्लिखेत्तद्बहिः तत्त
भूतमंडलंविलिखेत् उक्तफलसिद्धिःतथा॰ महा
वीर्य्यमनुनामकार्तवीर्य्यस्यवह्नेस्मरणादपिन
श्यंतितस्यचोरकुलादयः नमोभगवतेस्तुकाश्री
कार्तीर्णान्समुद्धरेत् वीर्य्यार्जुनायेतितः सर्वदुष्टा
न्तकायच तपोबलपदंस्यात्तेपराक्रममितीरयेत्
परिपालितसप्तद्वीपायसर्वपदंततः राजन्यचूड
मणयमहाशक्तिमतेतथा सहस्रदलतस्यान्तेहुंफ
डित्युत्तरेदितं चत्वारिंशदक्षरोमंत्रोवांछितार्थप्रसा
धकः प्रथमपिमंत्रः प्रणवादिरितिज्ञेयः चत्वारिंश
दक्षरस्युक्तत्वात् ऋष्यादिस्त्वङ्गन्यासाश्चपूर्वोक्तकल्प
नाविधये जययश्वायुतसंख्यस्याब्देदोस्सहस्रवृच्यते रा
जतचक्रप्रवर्तिचवीरशूरमाहिष्मतीपतिपदोंश्च
चत्वारिंशकैः रेवावलीलपरिटसपदेनकारागेह

वि॰
णि॰
८८३

883

मवापितंदशास्यपदेनचांगं॰ राजन्यचक्रवर्त्तिनेहृत:
वीरायशिरःसूरायशिखोःमाहिष्मतीयनयेकवचं
रेवांवुलीलापरिहष्टायनेत्रं कारगेहप्रवापितदशा
स्यायस्त्रं तथा॰ एवंकृत्वाषडंगेन्यपकुलतिलकं
कार्त्तवीर्यं महान्तंध्यायेदेवाययस्युवतिभिरभि
तः क्रीडमानंसदायं मजेनेनग्रहपंप्रमुदितमत
संलोलरक्तापतांते हस्ताग्रैःसैःसहस्रैर्मशापरि
चितनैरुध्यमानंजलौघात् एवंध्यात्वाजपेन्मंत्री
मंत्रवर्णमनूत्तमे सर्वाणिसिद्धेसम्पद्कुवपुपाया
ग्रविशेषतः जलेभययदिम्याचेनदेवंसंस्मरेद्धुयः
श्रन्यथावद्यनेध्यानेराज्यस्वर्गीयसिद्धये माहिष्म
न्योमहात्माकनकमणिगणालंकृतेगसमायामा
सीनंमविमध्येरविकचिचिलमहस्तपीटेप्रसन्नं
ध्यायेत्सैर्वाङ्गदंडेध्वनतशिरनिकरेस्वासिवमासि
पाशाशासायैः सर्वसिद्धैस
नैवलक्ष्यैः परचक्रभयेषकलडाविनचोरायहृ
नः प्रस्वावद्यनेध्यानेयशाम्नेतावदाज्ञोमहात्म
दशाशानहयरणवरनिलयेरत्नायेवासृसर्वदादृप्तः
ध्यायेत् मध्याह्नार्ककोसमानिलोकाभीघण
लात् दोर्दंडमंडलेराग्रुपमंडलनिगजेनस्त्रजेयत्रव
रं कुंडलमंडितगण्डखंडितसर्वारिमंडलेमंत्री
नानायुधनिकरधरैः यशांतिभिर्वैष्णिनेरणारण्यैर्मिः
ग्रभितोगजहयरथयुतेर्हयमायिभिरुक्तोणस्थपत्रैः
स्वैः ध्यात्वायोवेमंत्रमितिप्राङ्मुखोजपेज्ञियनयः

मन्त्रसकलवांछितार्थान्कामेनलभेदयत्नवानपिच ।
यंत्रंचास्याजपेद्देवीसर्वकामार्थसिद्धये । आदौचतुर्द
लंपद्मंलिखेदष्टदलंवहिः । तद्वहिःषोडशादलंद्वावि
शतद्वहिर्दलं कर्णिकायांलिखेद्बीजंकान्तवीर्यस्य
गोपनं । वेदादिननिमित्यस्यसाध्यनामाचदिग्दले ।
दलाष्टकोणविशालेख्यान्मन्त्रार्णांविंडसंयुतान् षोड
शारदलेलेख्याकामराजमनूत्तमम् द्वाविंशतिदले
मस्यानुष्टवर्णान्समालिखेत् एकैकशोवहिर्मालाम
न्त्रेणैतन्त्रवेष्टयेत् तद्वहिःकादिभिर्वीजंप्रतिलोमानु
लोमतः ह्रौंरंलूंयूंठंमहावीजैस्वतर्भिः पूजयेत्त्वयीः
चतुर्दशांतरालेन वंहुंजंकंपुनस्तथा । इंदुंहुंठंम
हावीजैः नूंसंदूंमंपुनस्तथा । ह्रूंक्रूंवूंमंमहावीजैः हू
हंवंपुनस्तथा सूंवूंमूंडूंपुनपंत्रमनेवीजैःसमाहि
तः हिरहस्यालिखेद्देवीवह्निर्वैभूतमंडलेः भूतोत्व
राणिविलिखेत्तन्त्कार्यसमाप्तये । एतयंत्रस्यमाहा
त्म्यंकोतुजानातिपार्वति । किन्तुदेवादयःसर्वेसुरासु
रनमस्कृते अष्टहेजानानिविस्तरदत्ताद्वेयस्तय
कृतः प्रभावमस्यदेवेशियंत्रस्याखिलभूपतेः त
यंत्रधारकंदृष्टाभीताभूतादिवैरिणः चौररोगा
दयश्चापिद्रवंतिनसंशयः स्वर्णापित्रस्थितेयंत्र
मेतत्सर्वार्थदंक्षणात् विषेस्वर्ण्यप्रदंविश्वमोहनं
क्षोभकारकं राजतेविलिखेदेतद्राज्यलाभायमंत्र
वित् ताम्रेचसर्वरक्षायैफलकेवांवरेपिवा भित्तौ

वि॰
ती॰
८८४

884

वासर्ववश्यंणायभूर्जपत्रेसमालिखेत् चंदनागुरुकु
ङ्कुमरोचनास्त्रगुशीरकैः लाक्षामृगमदाद्यैश्च विलिखे
ङ्मयकैर्मंत्र लिखेदष्टवि॰ शोणाप्यमारणादिषु कर्म
सुः अष्टगंधेनवादेवीगुर्वनुज्ञापुरःसरं कांस्यकस्य
फलकेनस्यफलकेनवा चैकैकहत्वोद्भवैः अश्वत्थयेवा
थपाषाणेश्मशानेवासमाहितः पतयंत्रेध्वजाग्रस्थयु
ध्यमानस्यशत्रुभिः पूतदृष्टारजः सर्वेप्रद्रवंतिन
संशयः यत्रयत्रस्थितेयंत्रेतत्रतत्रजयोभवेत् ना
गाश्चनागकन्याश्चयक्षिण्यश्चसुरांगनाः नरनारीनृ
पगणाः दृष्ट्वातद्यंत्रधारिणं आगत्यदृष्ट्वामोहंत
नस्मैदद्युश्चवांछितं तद्यंत्रकलशेनैनकाह्व्यापुत्र
प्रभूपते राजाभिषिक्तोभवति शत्रुनियातवानपि
त्रैलोक्यमपिचानेनरक्षयेत्तुसमाहितः बहुनाकि
मिहोक्तेनयंत्रमेतत्दनूत्तमे सर्वकार्याणिदक्षिणांकु
ध्यात्मेश्वीविचक्षणः अथैतद्यंत्ररचनाप्रकारः तत्र
प्रथमंचतुर्दलकमलंतद्बहिरष्टदलंतद्बहिः षोड
शदलंतद्बहिः द्वात्रिंशद्दलप्रतिकमलंचतुष्टयंक
त्वातत्कर्णिकायांमसाध्यकार्तंबीजंविलिख्यचतु
र्दलेषुअनुक्रमेणबीजमानयननमः इतिप्रतिदलंलि
खेत् अत्रवशामित्तुपलक्षणंसेमयमाहयहेषये
त्वादिखेष्टकर्मयदेलिखेत् इति॰ ततोष्टदलेषुवि
शात्पदानुमूलमंत्रस्यप्रणवमूलबीजनमः पदा
न्मकाद्वारचतुष्टयंविहायद्वितीयबीजादिनायदु

त्या॰ ॰॰ षोडशवर्णात्मविंदुर्द्विशः हिशः प्रतिदलं वि
लिख्य तद्बहिर्दलद्वयांतराले पूर्वोक्तचतुष्षष्टिवर्णमा
लां मंत्रेण संवेष्ट्य तरालगतवीथिद्वयेन वीथ्या प्रति
लोमेन ककारादिहकारांतैर्वर्णैः संवेष्ट्य बहिर्गत
वीथ्यां अनुलोमेन तैरेव वर्णैः प्रावेष्ट्य चतुर्दलस्यां
तरालचतुष्टये प्रमाणेन ककारादिहकारांतेष्वष्टा
विंशतिवीजेषु कवर्गस्यवीजचतुष्टयमष्टदशांत
रालेषु चटवर्गस्यवीजाष्टकं विलिख्य षोडशदलां
तरालेषु ववशिष्टषोडशवीजान्यष्टदलांतरालद
लांतरालेषु ववशिष्टषोडशवीजान्यष्टदलांतराल
दलांतरालेषु पुनः कादिटांतो ष्याष्टाविंशत्यंतराले
षु प्रथमं विलिख्य पुनः कवर्गस्यवीजचतुष्टयं शि
ष्टांतरालचतुष्टये लिखेत् अत्र केचिदादिवीजचतु
ष्टयं चतुर्दलांतरालेषु प्रथमं विलिख्य पुनस्तदाद्या
न्यष्टाविंशतिवीजान्यष्टदलादिषु द्विरावृत्त्या लिख्य
इति वदंति नैतदस्मादाराध्यतराध्याचरणसंमतं
यथागुरूपदेशं विलिख्यमिति ततस्तद्बहिर्लततत्कार्यो
पयोगि विमृतमंडलं विलिख्य तत्र तत्तद्गतावरणा
वशाय ऋयुक्त्या लिख्यित्वा यथाविधि विनियुंजीत यथो
क्तफलसिद्धिर्भवति॰ तथा अनुष्टुबुच्यते तथाप्यका
र्तवीर्यस्य भूपतेः॰ एतत्सौम्यं च रौद्रं च सर्वकामफलप्र
दम् कार्तवीर्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रभाक् तस्या
नुस्मरणादेव हृतं नष्टं च लभ्यते स्वयं छंदः सर्वेपा
दो सर्वे पंचोगकं भवेत् अनुष्टुभस्तनानंहिद्विविधं

वि॰
णी॰
८८५

८८५

वक्ष्यतेऽधुना कैलासाद्रिसमप्रभेभपतिप्रदुष्टस्य महाभीष
णनागस्यंदनसम्मितिपतिनिकरैराघूर्णितैराहते दोर्दण्डो
द्यद्वज्रचापसंशरैःपाशांकुशैराहते ध्यायेद्यानमराति
वर्गहननायातीवसंपत्तयेवनेगहनेचोरभयोगजानां
युद्धेचराजविग्रहणायएवं एवंस्मरन्मंत्रवरंप्रजप्यादा
तुष्टमंसंयतधीर्हिदेवी सहस्राक्षैः सहस्रैः हस्तकमल
सहस्रंस्मरन्मंत्रमेतंजप्यादासीनमंत्रनिखिलमणिग
णालंकृत्वाग्रेप्रसन्ने बुद्धेनेयोगतिहंप्रमुनिभिरभिहतेदी
प्तमकैर्यत्नल्प स्वर्णाश्चैगोसमस्तैसकलयन्समस्तै
वमंत्रमहान्तंसेवतनायजनानोदीर्घायुर्वंहंनेरोगाणां
शान्त्यैचवसमस्तैध्यायेदित्थमहामयेप्यनया· स्वापू
पत्रेसरोजेदलमनुचन्दनेनष्टवर्णान्विलिख्यान्तर्बीजं
कर्णिकायांगललमन्केसरेकादिबीजं मंत्राणीबीजंद
लविचरलसनस्पगायत्रिवर्णानिस्थोभूताणिहृतंमक
लसखकैरयंत्रमासुष्टमाव्यं· अस्यार्थः तत्राष्टदलम
लंकृत्वात्वकर्णिकायांससाध्यंकान्तेवीर्यंविलिख्येत्तके
सरेषुद्वंद्वशःस्वरान्विलिख्येन्दलेषु मानुष्टुभमंत्रस
वर्णांस्त्वन्तरोविलिख्येत्तेष्ववक्ष्यमाण
त्रीवर्णान्द्विशोद्विशोविलिख्येत्तेष्ववक्ष्यमाणकान्तेवीर्यगाय
दंतर्गतवीर्याद्बहिर्हितन्त्रयेविधाय त
र्णैरावेष्टवहिर्वीर्याभ्यन्तरवीर्याककारादिक्षकारान्तैर्व
लामंत्रेणसंवेष्ट्यतद्बहिर्हितेनेकृत्वाप्रागुक्तचतुष्कचतुष्कस्वरमा
र्यानुसारेणभूतवर्णान्विलिख्यहत्वाभ्यन्तरेभ्राग्वमको
दमकान्तेवीर्याजनायविद्महे पतयंत्रमुक्तफल
सहस्रकरायधीमहि

तत्रोक्तेन: प्रचोदयात् सर्वमंत्रप्रयोगेषु जप्तव्यो वांछि
तार्थिना॰ गायत्रीजपमात्रेण मंत्रवीर्यप्रवर्द्धिनी मंत्र
स्यास्य जपादेव विनष्टद्रव्यं वलभ्यते हृताश्चाराम विश्यं
ति नष्टद्रव्यं च सिध्यति इति मंत्रसारे॰ ह्रौं वीजांतस्य सा
ध्यं दहनपुरयुगात्रिस्थ्यो चक्रमंत्रे संधियंप्यग षट्
केसरयुगललसत्कैर्वाह्यपत्रे श्वालिख्यात्तं मंत्रवर्णा
न्नलयि परिभितान्वष्टहुंजनार्णौ भूगेहस्थ्येन देते निलि
खिलमुखेकरे कार्तवीर्यस्य मंत्रम् सर्वरक्षाकरसिद्धं
यन यात्यसमरहितं स्थापितेन भवनेत्सेत्रसर्वसंपत्करेत्
णा चोरभूतापिशाचादिव्याघ्रादिभयनाशनं करस्थ
मेतं यंत्रे विलिख्य कनकादिषु वपदेषु॰ वितरति योर्हु
षु हविजपर्णोमहत्तरालक्ष्मी प्रसादः षट्दलमध्यस्थ
षट्सु कोणेषु सद्दर्शनषड्वर्णं कोणसंधिषु तत्वडंगानि
केसरेषु युगशः स्वरान्दलेषु॰ ॐ नमो भगवते कार्त्तवी
र्य्यार्जुनाय महावलाय सर्वदुष्टविनाशाय हुं फट् स्वाहा
इति मंत्रस्य चतुरक्षरशो वर्णान्विलिख्य तद्वहिर्हितयोर
न्तरालेकादिहांतैर्णैः संवेष्ट्य तद्वहिस्त्रुतरसंकुर्यात्
पत्र यंत्र मुक्तफलदं॰ तद्यंत्रस्थापनात्क्षणाद्रक्षा सर्वत्र
जायते वांछितार्थाः प्रसिद्धतिश्च तादपितथा प्रिये मृतु
ष्टभजया दावीन पठ्या ध्यायते तेत्परः निष्ठस्तस्यडसुखा
नित्य पानमहोतरेप्रिये॰ मंडलान्तरयते चौरो विकलांगो
प्यवान्भवेत् जपमात्रेण वा चौरो भविष्यति न संशयः
यस्यादिषिभयं देवि विद्यते मंत्रवित्तमः नित्यंजप्तस्मु
खोरा चौन पेन्हा नुष्टभमतु भयानि न भयंतस्यजातृका

वि॰
सी॰
८८९

र्य्यविचारणा॰ आसीनोवाजपेन्मंत्रीमंत्रमाथनकर्मणि
अनेननर्थ्ययेत्प्राप्तोवांछितात्पजलैः स्वर्थीः ऊनेहापूर्वं
संप्रोक्तद्वयेमंत्रीसुरेश्वरी आनुष्टुभेनमंत्रेणमाथयेत्मा
यकोनमः सर्वकर्माणिसंसिद्धः स्वयंमंत्रीसमाहितः आ
नुष्टुभमंत्रः तथा॰ प्रवक्ष्यामिवसिद्ध्यर्थंसर्वकार्यै
कहृदयीयेनाशुपुनयः सिद्धिंगताः पूर्वमहाहवे ॐन
मोभगवतेकार्त्तवीर्य्यार्जुनायहैहयनाथायश्रीका
र्त्तवीर्य्यार्जुनसहस्रकरसटप्रासर्वदुष्टान्तकसर्वशिष्ट
ष्टेष्टदसर्वजनहृदयेरागंतकामानस्मद्दसविस्मयकां
श्रोरसमूहान्स्वकरैसहस्रैर्निवारय २ रुंधय २ स्वपा
शसहस्रैर्बंधय २ स्वंकुशासहस्रैराकर्षय २ स्ववापो
नवाणसहस्रैर्भिंदि २ स्वहस्तोद्धृतखड्गमुसलसहस्रै
श्छिंदिस्वहस्तोद्धृतखड्गमुसलसहस्रैमादाय २ स्वप्राणोद्ध
तनारसहस्रैर्भीषय २ स्वहस्तोद्धृतचक्रसहस्रैर्निर्ह
नय २ पराक्रम्योत्रासय २ गर्ज २ भ्रामय २ मोहय २ उ
ह्रासय २ उन्मादय २ तापय २ विनाशय २ विदारय २
स्तंभय २ जृंभय २ मारय २ वशीकुरु २ उच्चाटय २ वि
शय २ दत्तात्रेयश्रीपादप्रियनमश्रीकार्त्तवीर्य्यार्जुन
वैनउदयेरागंतकामानस्मद्दसविलेपकान् वैरस
हान्मलयह्रंफट्स्वाहा॰ मालामंत्रोयं अस्यमंत्रस्यदत्ता
त्रेयऋषिः गायत्रीछंदः श्रीकार्त्तवीर्य्यार्जुनोदेवता॰
दत्तात्रेयप्रियनमायहृदयायनमः माहिष्मतीपतीना
थायशिरः रेवाजलक्रीडासक्तायशिखायै॰ हैहया
धिपतये॰ सहस्रवाहवे अस्त्राय॰ दोर्दण्डसहस्र

स्मितकरैश्चैनेत्रजसंदधत्कोदण्डैः सपाशैः स्रुदग्रविशि
खैरत्यद्भिवस्त्रस्तुः ब्रह्माण्डं परिपूरयेत्तदाविलंगण्डस्थ
लोदोलितेयोनकुण्डलमण्डितो विजयते श्रीकान्तवीर्य
प्रभुः एवं ध्यात्वा समभ्यर्च्य सर्वकर्माणि कारयेत् मा
लामंत्रजपाद्धूर्ज्वरो रोगोप्यपि महाबलः क्षययेत्क्षमये
द्वापि वारयेत्सारयेत्तदा वश्यायेनन्तरणादेवी त्रैलोक्यम
पि मंत्रवित् क्षोभयेत्स्तंभयेत्स्वात्तः मध्येश्वरकादिका
न्तिपूर्वसमीहितार्थास्य मालामंत्रः प्रजापतिः वक्ष्य
माणप्रकारेण ध्यायेन्नस्य देवता ध्याने चक्रेषुखड्ग
मुसलाम्बुजटारपाशशासाध्यचर्मेष्टनशंखवर्थरैः सह
स्रैः रत्नोन्नतैः प्रतिशानैररुणवलाढ्यमध्यदिनार्थस
दर्शामरतानिर्यातो रक्तावरारत्तमूर्त्तिभीषणमेकनाथ
नीलांबुदाभगजपृष्ठगतःस्वहस्तैःसंवेष्टितेसकल
दृष्टहन्तशिष्टशिष्टहृदं सकलदुःखनिवारणाय
एवं ध्यात्वजपेन्मंत्री मालामंत्रमनन्तमं सर्वदा मंत्री वि
शेषेण नष्टद्रव्याभिसिद्धये चौरैस्तं समानेतं नित्य
मष्टोत्तरशतं जपेन्नित्यैकपादेन मदारात्रौ विचक्षणः
एतेद्वथ्य प्रवरत्येनिक्रुद्धेण भ्रान्तिमानसः समेत्यम
त्रिणं चोराः प्रार्थयिष्यन्ति सप्रायः नापान्ति चेत्समरीत्व
स्य घणमासा जपमात्रतः चौरैर्हृतपशून्मंत्रीययाने
नः समीक्षिति सुनेनमननानामाकंटपाशं जपेत्ति
शि प्रगत्यदेवंतो ध्यायनित्यमष्टोत्तरशतं आयाति
खगर्हेमाबोढा द्रुष्णाहैर्विमोचिताः आयान्ति विदिने
दोवीसितनशाखपैहामतः हृतपोषहृद्भनेष्ट्राचौरैर्दष्टैः

वि॰
शि॰
८८
88

समाहितः श्रीहिध्यात्वादिकं मंत्रीगुर्वादेशेन तत्क्षणात्
हृतं च कामयते देवी चौरैः कटिति नाय यथा वाणस्य वेष
वेद्यास्त्रौ यत्तु ध्यानतत्परः दशादिग्बंधजपन्मंत्रगरहस्यत
गरस्य वा॰ राष्ट्रस्य वापि देशस्य द्वारणाय च योपमान् मं
त्रमूर्तिस्वयं कृत्वा रक्षायै जगतो भयात् मंत्रेणपरिज
मानि पार्थिवान्तिरजांस्यथ॰ हिमानि मंत्रिणा यत्र तत्र
रक्षाभवेत्रिधा॰ नध्येयेहाङ्गनेहापि जपमानेन नित्य
शः सर्वार्थसिद्धेलक्ष्म्यै च रक्षायै च विशेषतः सर्वत्र
रूपते ध्याने विनाध्यानेनासिद्ध्यति॰ यथा च लभते ध्या
नेगुरुभक्तेन सुंदरी नान्येन लभते ध्यानेन सिद्ध्यति॰
यथा च लभते ध्याने गुरुभक्तेन सुंदरी नान्येन लभते
ध्यानं मंत्रिणावति निश्चयः सर्वदा कुर्वतः कर्मजपहो
मार्चनादिभिः विनाध्यानेन वैतत्सर्वं तत्फलं नाम सिद्ध
ति गुर्वीनानतत्परश्च समाहितनाध्यानादपि प्रिये॰ सिद्ध्यति
सर्वकार्याणि तस्य नात्र संशयः तस्मात्स्माज्ञाः स्मा
स्माज्ञाः सदापत्याद्गुरुभक्तिं समाचरेत् प्राणैश्चैव यत्नैः
सर्वैः कर्मणा मनसा गिरा॰ सर्वदा सर्वदेवेशि गुरोरा
ज्ञानं लंघयेत् कृतवीर्यसुतस्यास्य मंत्रभेदं स उक्तवे
गादितं तव देवेशि मया गुह्यमनुत्तमं त्वया चैतन्महा
मंत्रं न प्रकाश्यं पुरात्मने विस्मभक्ताय दातव्याः ति गु
मंडलेभ॰॰ सर्वरक्षाकरं देवी चोरनाशं मलापहं
भुक्तिमुक्तिप्रदं देवी मंत्रस्य संपन संशयः श्रीदेव्युवाच
देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारकः पृच्छामि त्वां हर
सर्वलोकानां हितकाम्यया कार्तवीर्यस्य तत्पतेत व

दशीपविधिंप्रभो ईश्वरउवाच शृणुदेविप्रवक्ष्यामिलो
कानुग्रहकाम्यया· गुह्यंचममसर्वस्वंनचाख्येयंदुरा
त्मने राजचौरादिपीडासुग्रहरोगभयेषुच· नानादुः
खेषुदेवेशिसर्वशास्त्रोत्तथैवच दीपंकुर्वीतविधिव
त्गुरुदर्शितमार्गतः सौवर्णेराजतेस्वकांस्यलोहे
थमृन्मये गोधूममाषमुद्गानांचूर्णेनघटितेपिवा·
सौवर्णेकार्यसिद्धिःस्याद्रौप्येवश्यंतथाभवेत् ता
म्रेतयोरभावेपिकांस्येविद्वेषणंभवेत् मारणेलो
हपात्रेतुउच्चाटेमृन्मयेतथा गोधूमचूर्णेचविजे
विवादेविजयंभवेत् माषेषुशत्रुमुखस्तंभःस्यान्मु
द्गेषुशान्तिकंतमा· सर्वलाभसर्वपात्राणांनान्येकुर्या
द्विचक्षणः समर्पंचतथाविंशत्पलकावावर्तिकाभ
वेत् गुरुकार्येपिकाकार्यास्वल्पेस्वल्पामनःप्रिये
सूत्रेश्वेतेनतथापीतेमाञ्जिष्ठेचकुसुंभके कुसुम्भच
कर्पूरंचैववक्रमतोविनियोजयेत् सर्वाभावे
सितेनैवकुर्याद्वर्तीःइत्थंप्रिये दशपंचापिका
चैवविंशास्त्रिंशास्तथैवच चत्वारिंशात्तथाकार्या
पंचाशद्दीपवाभवेत् तत्तत्कार्यंवशाद्देवीकुर्या
त्तत्समाहितः गोघृतेनप्रकर्तव्योदीपःसर्वार्थ
सिद्धये गोमयेनोपलिप्तायांभूमौयंत्रंसमालिखे
त् तत्रपत्रपुटस्थोदीपःस्थाप्यःसर्वांगसुंदरी· प्रा
णानायस्यविधिवन्मूलेनागमाचरेत् मूलेन
प्राणानायम्यतस्यषडंगंकुर्यादित्यर्थः
यंत्रगलेलिखित्वातत्तत्पात्रेषुगंधकैः स्थापये

वि॰
ए॰
८८८

888

स्वर्वत्रस्य कुर्य्यात्सकल्पमादरात् तारं पूर्वं समुद्धृत्य
चक्रहृन्नसमुद्धरेत् संयोजयेत्ततो माहेनादेन च मु
ना सति व्योमा हेहाग्निनादेव्यायुक्तेन दयि मलिखे
त् वषयदं ततः कार्त्तवीर्य्यार्जुन पदं तथा॰ माहिष्म
तीनाथ॰ पदं सहस्रबाहुमुच्चरेत् सहस्रक्रतदीक्ष
नदत्तात्रेयप्रियस्तथा ङे॰तान्येतानि संप्रोच्य आत्रेय
पदेत्पुनः प्रभुस्तयोगर्भरत्नयदं ङेन समुच्चरेत्
व्योमाग्निवामकर्णेन्दुनादयुग्मं पुनः प्रिये चक्रिण
पुनरुद्धृत्य वह्निनादेन संयुतं वामकर्णेन्दुसंयुक्तं
ममदीपं पुनर्वदेत् गृह्णाणापि पदं पश्चादमुकं व
त्वरद्वच डुष्टान्तापाययानयथा तयेति वदेहि मूः
प्राहृज्ह्रीं म्रह्रीं स्त्रक्रों मायापूर्णां समुच्चरेत् स्ववी
जेभारवीजं च वामाह्लीविन्दुसंयुतं वह्निजायाव
दस्यश्चान्ते त्वथाशास्त्रविशारदः ध्येनन दीपवर्णेतु प
श्चिमाभिमुखेन च मोरेद्वच वदेद्देवी ददेवदत्तपदं
पुनः वरप्रदातायपदं व्योमयुग्मवदेत्ततः वह्नि
जायान्ततो देवीजलं भुवि क्षिप्ति क्षिपेत् मंत्राः प्रयो
गोस्मृहयितव्याः तथा॰ तपवर्गी सनादौ चवेदाद्वि
वह्निवल्लभा पश्चिमाभिमुखो भूत्वा कृत्वा चक्रसं
पुटं सकृत्तस्यापुनर्मौजीजपेन्मंत्रं समाहितः ता
रेनारायणे सेंडु व्योमारिलनादसंयुतं मायायुक्तं
समुद्धृत्य पश्चमं मायया युतं उच्चरेद्वह्नितीयं तद्वी
जेस्याहह्निवल्लभा चक्रिणं वह्निसंयुक्तेनारदाद
प्रियाप्रिये तारसमुद्धृत्य प्रजपेदीपाग्रे वै सहस्रकं अ

नेन विधिना देवि कार्तवीर्यस्य गोपनैः दीपो देयः
प्रयत्नेन सर्वकार्यसमीप्सता । गुरोराज्ञां पुरस्कृत्य
कर्त्तव्यं देवि प्रयत्नतः अन्यथा ह्यकृतं लोके विपरीत
फलं भवेत् विधानं दीपदानस्य कृतं अपिशुनाय च
खलकर्मविहीनाय न वक्तव्यं कदाचन । सुभक्ताय
सुशिष्याय साधकाय विशेषतः विधानं देवि वक्त
व्यं समषीकरे शिवे किं बहूक्तेन भो देवि कल्पोयम
खिलार्थदः अथाभिधीयते मानमाज्यस्य वरवर्णिनि ।
साधकानां हितार्थाय सर्वार्थस्य च सिद्धये । पलानां
पंचविंशत्या दीपो भूत् विनाशनः पंचाशता हतप
लैर्दीपो रणांत्ये च कारयेत् शत्रुवध्याय तत्पाससथिका
र्ये तथैव च पंचसप्ततिभिर्देवि शत्रूणां स्यात्पराजयः
शतेन शत्रुनाशः स्यात्सहस्रेणाखिला क्रियाः सिद्ध
ति साधकानां हि प्रयोगा पापपिंडकराः । नित्यदीपेन
मानेन हि कार्यः सोपि स्वशक्तितः यथाकथंचिद्देवे
शि नित्यदीपं प्रकल्पयेत् कार्तवीर्याय देवाय सर्व
कल्याणसिद्धये । गुरुकार्ये ध्विकपाने कर्तव्यो देवि
सर्वदा सहस्रादीपितिप्रल्पद्रव्यैः प्रकर्तव्यः स्वल्प
कार्ये वरानने । विना मानेन कुर्वीत कार्तवीर्यस्य
भूतपैः दीपं देवेशि कार्याथी कुर्वेन्नेष्टमवाप्नु
यात् अथ दीपदानप्रयोगः अथ साधकः कृतनि
त्यप्रयोगं शुभस्थाने रहसि विनानारिभिरलंकृते
गृहे गोमयेनोपलिप्तस्थाने कपिलागोमयेन षट्
कोणमंडलं कृत्वा जन्मध्ये कुंकुमचंदनादिभिः

वि॰
णी॰
८८९

889

कामवीजं विलिख्य षट्कोणेषु मूलविंशात्यक्षरस्य
प्रणवादिकामवीजरहितं वीजषट्कं विलिख्य षट्
कोणस्य चतुर्दिक्षु स्वाग्रादिष्विष्टवीजचतुष्टयं विलि
ख्य कान्तादिनवभिर्वर्णैः षट्कोणमध्ये छन्नवकार्या
तद्रूपेण प्रोक्तदीपमात्रे प्रोक्तवर्तिभिः क्षिप्य प्रज्वा
ल्य षट्कोणमध्ये पश्चिमाभिमुखं दीपं निधाय मूले
मंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा ऋष्यादिन्यासजातं वि
धायत्तामायात्रैवैस्वबाह्यगंधैः कार्तवीर्य्यस्य यंत्रं प्रा
शक्तं विलिख्य दीपस्य पूर्वभागे गोमयोपलिप्ते स्वाभि
मुखं संस्थाप्य॰ अद्येहेत्यादितिथ्युल्लेखेन स्वनाम्ने स्वगो
त्रनामा पुत्राद्यर्थसिद्ध्यर्थं दीपदानमहं करिष्ये इति
संकल्प्य तस्मिन्यंत्रे देवतावाह्य सर्वोपचारैः सांगंसा
वरणं संपूज्य दक्षिणहस्तेन जलमादाय ॐ श्रीं ह्रीं व
षट् कार्तवीर्य्यार्जुनाय माहिष्मतीनाथाय सहस्र
वाहवे सहस्रक्रतुदीक्षिताय दत्तात्रेयप्रियाय आत्रेयाय
अनसूयागर्भरत्नाय ह्रूं क्रूं इमं दीपं गृहाण अमुकं र
क्ष २ दुष्टनाशाय पातय २ शत्रून् जहि २ ह्रीं श्रीं ह्रीं ह्री
ं स्वाहा अनेन दीपवर्येण पश्चिमाभिमुखेन मां र
क्ष २ देवदत्तवरप्रदानाय ह्रीं ह्रीं श्रीं स्वाहा इमं मंत्र
जपित्वा तज्जलं भूमौ निःक्षिप्य पश्चिमाभिमुखो भू
त्वा कृतांजलिः तेथं दं यं नं पं फं वं भं मं स्वाहा इति
सकृज्जयित्वा श्रीं ह्रीं क्लीं ब्लीं स्वाहा क्रों श्रीं इति मंत्रेस
हस्वाहेति नयित्वा ततो यावद्दीपस्थितिस्तावत्त्य
हेतस्मिन्यंत्रे देवं पूजयेत् दीपनिर्वापणे देवं विस

र्जयेदिति॰ देवाय जपं समर्प्य स्तुत्वा प्रणमेत् इत्यं प्रत्यहं
यावत्कृतसमाप्तिर्यावत्कार्यसिद्धिस्तावत्कुर्यादिति
दीपदानविधिः इति वैष्णवप्रकरणं अथ सौरमंत्रा उच्य
न्ते॰ तत्र श्रीसारसंग्रहे प्रोच्यन्ते सौरमंत्राः सर्वागम
सुगोपिताः॰ आयुरारोग्यधनदाः कीर्तिदाः पुत्रपौत्रदाः
सर्वसौभाग्यजनकाः सर्वापन्नाशकाः सदाः अष्टादश
त्वचोरेण स्तेषां नाशाय कल्पयेत् त्रिलोक्यां विख्यातानि
त्यनारदाद्यैस्तु सेविताः तथा गंधर्वसिद्धैर्या विद्याधरनि
षेविताः सर्वरोगहराः सर्वे सर्वोपद्रवनाशकाः धर्मा
र्थकाममोक्षाणां तीर्थरूपाः शुभोदयाः वश्याकर्षण
मेस्तंभविद्वेषोच्चाटमारणे शांत्यास्मरणमात्रेण माय
केन सुसाधिताः अज्ञानतिमिरांधानां ज्ञानदृष्टिप्रदाय
काः वाक्सिद्धिः खेचरीसिद्धिपादुकासिद्धिदायकाः कि
वहुनोक्तेन विधिना साधिताः सर्वकामदाः प्रोच्यन्ते भीष्ट
फलदास्तेषां मोष्टोत्तरो मनुः प्रणवो घृणिसर्गान्देवं
द्वापीशासमन्वितः ईरोग्निशिखेरानेतोदः सस्तुत्स्य
पुतः अष्टवर्णो मनुर्भानोरिष्टदः परिकीर्तितः घृणिस्व
रूपं सर्गो विसर्गः तेन घृणिः चंद्रः सः अर्धीशाऊ॰ तेन
सूर्यरूपः अग्निः रतेनर्य॰ अनेनतः आ॰ दस्वाद्रूपं॰ सूत्म
इति नदित्यस्वरूपं॰ अ॰ त्रयका २ ईआकारयोत्तसंधिः
एवं स्यात् निदर्शनात् तथा च श्रुतिः घृणिरिति द्वे अक्षरे॰
सूर्य इति त्रीणि॰ आदित्य इति त्रीणि॰ एतद्वै सावित्रस्या
ष्टाक्षरं पुरमपदं श्रीयाभिषिक्तं य एवं वेद श्रिया हैवा
भिषिच्यते इति तथा॰ अभिषिक्तं देव भागाख्यं छंदो गायत्र

वि॰
ती॰
८९॰

89

मिधीयते॰ श्रीसूर्यो देवताप्रोक्तो पङ्क्तिकाखिलकप्रदः तेजो
वेदनतेजोज्वालामणिहुंफट्द्विठान्तकः हृन्मनुः सत्यपूर्वो
यब्रह्मपूर्वः शिरोमनुः रविपूर्वः शिखामन्त्रो वर्म्माणरुद्र
पूर्वकः अग्निपूर्वो नेत्रमनुः शर्वपूर्वोऽस्त्रमन्त्रकः सत्या
दिकेचिदितिशारदातिलके॰ सत्यापदृदयोप्रोक्तंब्रह्म
णोशिरईरितमित्यादिमन्त्रचतुर्थ्योविवक्षितेत्ययेह्निता
र्थ्येयोननिकाकारादयः प्रपंचसारेतु सत्यब्रह्मविष्णु
रुद्रैः साग्निभिः सर्वसंयुतैः तेजोज्वालामणिहुंफट्स्वा
हा तेरंगमाचरेदिति प्रत्रोक्तंब्रह्मलेत्यन्यमन्त्राकारस्वतथ्यी
निवारणायेनिपद्मपादाचार्यीः तारसंग्रहे॰ विधाये
चषडंगानिमूर्त्तिन्यसेद्यथाक्रमे मस्तकाननहृत्कुले
पाददेशेगुदेशिश्नकः पंचहृत्सेमेहादित्योरविभानूच
भास्करः सूर्यमस्तनस्थमेत्राणीत्वगणवायाघ्रमेहुथः मू
धीह्निकंटहृत्कुह्निनाभिलिंगाघ्रिषुक्रमात् फखेरली
चैरोकाराद्यकारांतैः पंचभिः सद्यादिपंचभिरिति पू
रदायो भास्करमेमटऊणुलमूषणाच्युरुणपंकजसं
स्य पद्मयुगाभयदानकटेनरक्तनतेप्रभजेद्युगनेत्र
दानवरंयुगनेत्रमितिपदच्छेदः ऊर्ध्वकरयोः पद्मेवा
मांचयस्थयोरभयपदानेइत्याद्युथध्याने तथा अग्निको
णाप्रभूतेचविमलंनेत्रेतेयजेत् सारंवायव्यकोणेच
मेसाराध्यतत्पैशाके॰ सत्वंपरमपूर्वंवयजेन्मध्येतदम
चवित् अग्न्यादीनिप्रथमेणकोदिसिंहासनेतत्पुक्री
त्याभ्यर्च्चामन्यादिकोणेषुप्रभूतादीगपमायमादिष्णा
नेपूजयेत् पीठात्प्रीत्कल्पयेदेतानरूपदामध्येविधि

स्तुच॰ इतिनारायणीयवचनात् ईशानांतिचमध्येपि
विदिक्षेतान्प्रपूजयेत् इतिप्रयोगसारवचनाच्चेतिवदं
ति तत्रप्रयजेदथप्रभूतांविमलांसाराद्ध्यांसमाराध्यां
परमसुखमयग्न्यादिष्वंघ्रिषुपीठलक्ष्मे॰ प्रागीतिश्रीशं
करावार्थ्यवरणैरुक्तत्वात् स्त्रीलिंगनिर्दिष्टत्वभुवने
श्वर्यकप्रकरणतःपीठकल्पनेत्वसर्वत्रयमीरेवदिभिय
मादिकल्पितेपीठे इतिश्रवणाद्धर्मादिभिर्युक्तस्यैवयो
गपीठत्वात् तदर्चनास्याग्नेयात्तत्संपूज्यपश्चाद्धर्मादीन्संपू
ज्यानंतादिकमर्चयेत् तथास्वविंदुपश्चिमेपीठे इतिसो
माग्निमण्डलेः संपूज्यपश्चात्सूर्यमण्डलंसंपूज्यसत्वादि
परत्वंतान्नमभ्यर्च्यपीठशक्तीस्तुजयेदित्यर्थः तथा॰ द
लमूलेषुपूर्वादिमध्येचविधिपूर्वकं दीप्तासूक्ष्मेजया
भद्रेविभूतिर्विमलान्विताः अमोघाविद्युताचान्यनव
मीसर्वतोमुखी॰ पीठशक्तिःक्रमादेताल्पाग्निवर्णाःप्र
भूषिताः ह्रस्वत्रयक्लीववर्ज्याश्रयोवक्रीदुभूषणाः
वीजान्यासांक्रमादाहुर्मंत्रशास्त्रविशारदाः ह्रस्वत्रयं
प्रश्नेक्लीवाः ऋॠऌॡइति॰ स्वचःस्वराः वक्रीरेफः
इंदुः विंदुः तेनरांरींरूंरैंरौंरः इतिनववीजानव
सुः उक्तंच॰ महाकपिलपंचरात्रे॰ प्राद्योयांतेस्तनोय
वन्यक्ताचैवनपुंसकं भेदयेनवधायांतेस्वरैरभिर्य
थाक्रमं विंदुयुक्तानिवीजानिशक्तीनांकल्पनानिवै
इतिप्रयोगसारनारायणीययोस्तु॰ श्रायसंत्रंस्तनीयव
व्यक्ताचैवनपुंसकं इत्युक्तयथागुरूपदेशाद्यात्स्वमिति
डे॰ नवदहल्लाविस्त्रपिवात्मकं ततः सौराययोगपीठा

वि॰
ली॰
८४१

89

यत्पदेनसमुदीरितः पीठमंत्रोदितेनास्ययजेत्पीठमस
नेनहिः स्वसोक्तादिकमंत्रेणमूर्तिंन्यस्यप्रकल्पयेत् त
स्यामावाह्यदेवेशंसूर्यंसम्यक्समर्चयेत् अंगपूजांपुरा
कृत्वाप्रपूज्यादिग्दलास्थिताः आदित्याद्याः पुराप्रोक्तामू
र्तयोदेवसंख्ययोः उषाद्याःकोणगाः पूज्याश्चतस्रः शक्तय
शुभाः स्वनामाद्यर्णसंयुक्ताःकथ्यंतेनायथाक्रमे उषाप्र
नेतथाप्राक्ताप्रभासंयेमनीषिभिः ततोदत्वाग्रहल्याया
प्रर्चयेदग्रतोरुणः सोमपूर्वाग्रहानष्टौपूर्वाग्रहानष्टौ
पूजयेत्तद्वहिः सुधीः लोकपालांश्चवज्राद्दीन्सवृवत्संयु
ततः अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासां
नेमूलमंत्रप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिदेवभागाऋ
षयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीसूर्यायदे
वतायैनमः इतिन्यस्यविनियोगमुक्तासत्यतेजोज्वा
लामणिहुंफट्स्वाहाः हृदयायनमः ब्रह्मतेजोज्वाल
मणिहुंफट्स्वाहा विष्णुतेजोज्वालामणिहुंफट्स्वाहा
शिखायैफट् रुद्रतेजोज्वालामणिहुंफट्स्वाहा कव
चायहुं अग्नितेजोज्वालामणिहुंफट्स्वाहा नेत्रत्रया
यवौषट् सर्वतेजोज्वालामणिहुंफट्स्वाहा अस्त्राय
फट् इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा· शिरसि ॐआदित्याय
नमः मुखे ॐरवये ॐहृदि मामवेनमः गुह्ये ॐभास्क
रायनमः पादयोः ब्रह्मसूर्यायनमः शिरसि ॐॐनमः
नेत्रयोः ॐहंसाकंटे ॐशिहृदि ॐसंः· ॐसौः· मनोनमो
मौलिने· दिग्पादयोः एं इतिविनिन्यस्यध्यानायात्मपूजां
नेमेएउकादिपार्थिवं तेजोगें पीठमध्यर्क्यं ह्रींरमस्तु हे

पूज्यतवेरत्नद्वीपादिसिंहासनस्य पादेषुप्रभूताय॰
साराय॰ समाराध्याय॰ मध्येपरमसुखाय इतिसंपू
ज्यानन्तरंधर्मादिपूर्वत्वोनेप्राग्वत्संपूज्याष्टदलके
सरेषुरांदीप्तायैः रींसूक्ष्मायै रूंजयायै॰ रेंभद्रायै रै
विभूत्यै रैंविमलायै॰ रोंअमोघायैः रौंविद्युतायै॰
रंःसर्वतोमुखे॰ इतिमध्यानेसंपूज्य॰ ॐब्रह्मविष्णुशि
वात्मिकायसौरायपयोगायनमः इतिसमस्तंपीठ
संपूज्य॰ खखोल्कखोल्कायस्वाहा इतिमंत्रेणश्रीसू
र्यमूर्तिकल्पयामीतिमूर्तिंपरिकल्प्यावाहनादिषु
ष्षोपचारोनेप्राग्वदंगानिसंपूज्यादिग्दलेषु सोमादि
त्याय॰ पवंरवये॰ पवंरवयेइंभास्करायदिग्दलेषु॰
उंउषायै प्रप्रज्ञायै॰ प्रंप्रभायै॰ संसंध्यायै॰ इतिसंपूज्या
ष्टदलाग्रेषुप्राग्वद्द्वादशाधष्टशक्तीः संपूज्यदेवस्या
ग्रेअरुणाय॰ ततस्तृतीयरेखायांप्रथमरेखायांदेवाग्रा
दि॰ प्रादक्षिण्येनसोमाय॰ भौमाय॰ बुधाय बृहस्पत
ये शुक्राय॰ शनैश्चराय॰ राहवे॰ केतुभ्यो इतिसंपूज्य
लोकपालादीदिसर्वेप्राग्वत्कुर्यादिति॰ तथा॰ अष्ट
दलांबुजयित्वोनेउग्यपहृदामसिंहवैः ततुइयानस्य
हस्तागोडग्याक्षैः साध्यकोनमः तर्प्ययेछ्हसलिले
श्चंदनवासितैः स्वाभिषेकेततःकृत्वाब्राह्मणान्भो
जयेत्ततःप्रयोगसारे॰ रक्तांबरंधरोरक्तोरक्तमाल्याव
राचितः हृतदीरसमायुक्ताशुडभक्ताप्रानोनिषि॰
भित्ताहारोयवावीतमसगः संतोषवानसदाः संत्रामा
वर्तेयतित्यमारायनपरायणाः इत्थमभ्यर्च्यभास्व

वि॰
ली॰
८९२

892

नैमर्थ्येन तस्मै निवेदयेत् प्रत्यहं रविवारे वा तद्दिधा तस्
दीर्थ्येने प्राग्वन्मंडलमालिख्य यजेत्पीठं यथाविधिः त
त्रं संस्थाप्य पात्रे हि स्वहस्तात्प्रसमुद्भवे रक्तं प्रस्य जले
ग्राहि मूलमंत्रं समुच्चरन् स्वहोदकेन संप्रज्य प्रक्षिपे
नत्रं कुंकुमं रोचनाराजिकारक्तचंदनं वंशान्तडुलान्
पुष्पामाकतएडलान्मालीकरवीरजपादिकान् संवि
त्यदेवतात्मकं भास्करं सांगमर्चयेत् उपचारनिवेद्यां
नैस्तीत्यथापनयेत्तु सम्यग्गंधान्तरेशान्ते भूयः पुष्पा
दिभिर्यजेत् उद्धृत्यामलकेयात्रेनातु स्वहृमहीजलः
हर्षितिधाय व्योमार्कैस्तैकं सावरणं स्मरेत् ततोज
पन्मूलमनुपिपाद्याच्च भानदेवस्यैव समन्ताविनः
संदत्वावहमनोजलिं स्वतनियतभीत्ताव यावज्ज्ञातु
निजैः करैः प्रयोदकं समादनैर्जपेदष्टोत्तरशतं· त
तः प्रसन्नो भगवान् प्रयच्छेदिष्टमात्मनः त्वणामते
तभवतीह नितान्तमायुरारोग्यपुत्रधनामित्रकल
त्रहृद्धिः तेजस्वीर्य्यमतुलं यशःकांतिसंपद्धिसं
हिं संपद्धियापशोविभववारासमस्तहृदयः स्वः तत्र
त्रसंहितं सोभिः समर्यान्तलिमेचनं दारिद्र्यापां
यकारनाशान्तश्रीकरेपरं· स्थण्डिले स्वनले कुंभंतो
र्योदकसंपूरितं· हिरण्यस्वर्भगर्भाधीदितप्रतिष्ठि
पूजयेत् देवं सपरिवारं तत्प्राग्युक्तविधिना ततः स
ण्डिलेऽग्निं समाधाय कपिलायसावकं पञ्चावते
जहुयात्तदाज्यं महितेनव· महस्रैकं संपातं स्व
हपात्रे तत्कारयेत् ऋत्विलानां मनियतो पूर्वाभ्रि स

सुपोषितः अष्टमेदिवसेतोन्तुसहस्रमभिमंत्रितैः
अभिषिंचेत्कुंभजलैः दद्यात्तस्यैवमंत्रवित् सहस्र
मंत्रितैहोमेसंपातान्नैनतोनिशि॰ मतोपिसप्यमेवा
हसितिथ्यात्वातयासह॰ संभोगमाचरेत्तेनसुपुत्रो
गुणवान्भवेत् यंत्रसारे॰ कर्णिकायांसाध्यमंतारंयं
त्रेचतुष्टये॰ सौरस्यचतुर्णाक्रमादेकैकमंतरं
अष्टाक्षरमनोवर्णापत्रेष्टष्टसु तद्वियाः आवेष्टमा
तृकावर्णैस्तुराशिचतुष्टये प्रयोगजनानांतिलकं
नारायंचसमालिखेत् सौरयंत्रमिदंनृणांसर्वाम
यविनाशनं तेजःप्रजायशःसौभाग्यपुत्रायुः कीर्तिव
र्द्धने धनधान्यप्रदंवश्यमर्वरत्नाकरंपरं इदमेवयं
त्रमभिलिख्यजलेप्रतिमज्जनाशिनाथियोदिनशः
ज्वराद्यः शूलमुखरोगासंक्षयविलयंप्रयांतितद्वि
रादिभवं अस्यार्थः चतुःपत्रकमलकर्णिकायांस
माध्यप्रणवंविलिख्यपत्रेषु ॐह्रींहंसः इतिचतुर
क्षरमेतस्यैकमक्षरं आलिखेत्तद्बहिरष्टपत्रेषुमूल
मंत्रस्यैकैकमक्षरं आलिखेत्तद्बहिस्तयोरंतराले
संविद्धभिमातृकार्णैरावेष्ट्यबहिश्चतुरस्रकोणेषु
ॐह्रांह्रींसः इतिवर्णचतुष्टयंप्रतिकोणमेकैकं
लिखेदेतदुक्तफलदंभवति॰ तथा प्रणवंससाध्य
ममेतंविलिख्यषट्कर्णिकामध्ये तारंप्रयोजनना
नांतिलकं हंसेवषट् स्वकोणेषुकेसरविलसत्सौ
रचतुर्णोदलवचतुष्टयेथवा उपयात्रायायास्ताः पाद
चतुष्कंऋचोष्टपत्रेद हेमरराजात्सौरस्यवर्णकेद

वि·
ती·
८९३

893

लेखनापादान आलिख्यवह्निलिंप्याचावेष्टाऊगटहकौ
णेषु चतुरत्तरस्यचमनोःसौरस्यैकैकमक्षरं सौरं वि
लिखेदनयंत्रेविनाशायेज्वराद्विष्टने प्रपद्यपतितेजो
लक्ष्मीर्भोगान्वितिंप्रतापायात् भ्रंगणभूमावेतहि
लिख्यसंपूज्यतत्रदिननाथः दद्यादर्घ्यंकौत्यैलक्ष्ये
ऊष्णज्वरादिशांत्यैव· रोगचयंत्रमिदमेव· विलिख्य
नाम्नेसंस्थापितेतिजगदेहविधिवन्त्रपूज्यं हत्वाप्य
ऊष्णस्वरोगपरांचविस्मृतिभवान्यथवाविकारा
न् आलिख्यचैतत्कलयैतनपत्रैतैलेविलितिहित्यसह
स्तसंख्ये जन्मान्तदभ्यकृतनोनेरस्यऊष्णादिरोगावि
लयंप्रयांति इदमेवनवेविलिख्यपंचेनवनीतेन
नयंत्रनष्यवह्निः परिमदयंतानदेवसूलविषमा
मयमासुनाशमेति· अस्यार्थः षट्कोणेमध्येसा
ध्यनामंविलिख्यतत्कोणेषु· ओं ह्रीं· सः इत्यक्षर
बद्धमेकमेवंविलिख्यतद्बहिरष्टदलकेसरेषु
ओं ह्रीं· हंसः इतिमंत्रस्यैकैकमक्षरंलिखेत् एतद्यं
त्रंपत्रकफलदं· उद्यन्नद्यमित्रमहआरोहन्नुत्तरांदि
वंहृद्रोगंममसूर्यहरिमाणंचनाशय· २ शुकेषु
मेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि अथोहारिद्रवेषुमे
हरिमाणंनिदध्मसि २ उदगादयमादित्योविश्वेन
सहसासह· द्विषंतंमह्यंरंधयन्मोअहंद्विषेरधं·
इतिश्रीसारसंग्रहे· यदेत्पदवर्णेन खखोल्का
हिटानकं षडर्णोमनुराख्यातोदिनेशस्यजगत्पतेः
खखोल्कायचतुर्थ्यंते खखोल्कायहिटः स्वाहा·

अस्मिन्मंत्रे भेदमाह॥ कपिलपंचरात्रे॥ यामप्रष्टमेवि
इनायुक्तं कहितीयं तथैव च॥ ख॥ तथैव बिंदुयुक्तेः
नेत॥ खं॥ तदेवाखे॥ एवकेवलबिंदुरहितेनखे॥
गाविलोमकं खेनत् ॐकारयुक्तंतेनखे॥ याविलोमा
चतुर्थं॥ यकाराद्विलोमेन चतुर्थं चकारः मांसेन ल
कारेण॥ अकारेण॥ आक्रांतः उपरि व्योमः स्थितं तेन
क्षः समीरणाय॥ तथा॥ नारायणीये॥ खकालतो
दशनैचण्डोमजादश्च नसंयुताः मांसंदीर्घं तवक्षा
पुरेतं स्यापकहिंडः खेहकांतः खदंडी अनुस्वारः त
युक्तौ तेनहं॥ खिचण्डः खमता॥ खटशाने ॐ तेन॥ ख
मांसलकारः दीर्घरः आवजः कांतेन॥ क्षावायुः यः
मारसंग्रहे॥ ऋषिब्रह्मा समुद्दिष्टो गायत्रीछंद ईरि
ते देवतास्य विनाचास्य सर्वसौख्यफलप्रदः सूक्ष्म
रूपाय ग्रिवक्षः स्वाहांते सूक्ष्मतेजसे॥ सूक्ष्माकारा
याग्निवक्षः सूक्ष्मवालाय टहयं सूक्ष्मकाय च हुं फ
ट्वजातियुक्ताः समीरिताः पंचांगमंत्रा मंत्राणाः अ
ङ्गवा समाचरेत् रक्षायघहयहृत्वविषाणां वर
दाभये वंदकामं विनते चरविंध्यायेत्स भूषितं
पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठे देवमावाह्य पूर्ववत् लक्षमे
कं जपेन्मंत्री नियतात्माजितेंद्रियः जुहुयात्तद्दशां
शेन बिल्वाश्वत्थपलाशानेः उडुंबरसमद्भूतेः त्रिम
धक्तैः समिद्वरैः तर्पणादितनः कुर्यान्मंत्रोक्तवि
धिनासुधीः सूर्यादिकं वजं वीतं पूर्ववद्दोद्धिलाय
यो यतंत्रसेवनात्तस्याविचरीसिद्धिरीरिता॥ तथा

वि॰
णि॰
८५४

मदण्डीकांतवीजाद्यः समार्णोयं मनुर्मतः कांतः ख
ण्डी अनुस्वारः खं इति॰ वीजादिपूर्वमेतैः समार्णोऽस्य
र्थः तथा॰ ऋष्यंगविधिर्ध्यानजपपूजादिपूर्ववत्
तथाडे॰ तं समरंगोनु विद्महे पदमुच्चरेत् सहस्रकिर
णेति धीमहीति पदं ततः तन्नो रविरिति प्रांते चोद
यादिति संगिरेत् तेन समस्तं रंगाय विद्महे सहस्र
किरणाय धीमहि॰ तन्नो रविः प्रचोदयात् इति॰ ज
प्यासर्वीकामतादौ गायत्रे घादिनोदितः तथा॰
अथवेह समासेन चतुर्वर्णमनुं रवेः नारो माया
दण्डिवियान्तविसर्गोस्य पूर्वगः तारः प्रणवः माया
भुवनेशीबीजं ह्रीं वियत् ह्रा दण्डी॰ अनुस्वारः तेन ह्रं
अस्य पूर्वगः हकारस्य पूर्ववर्णः सकारः सविसर्गः
सहितः तेन सः तथा॰ ऋषिर्देवलश्च गायत्री छंद
सूर्यात्मिका तथा॰ देवतार्थी प्रा षडंगानि ततो न्यसे
त् नाति प्रणवशक्तिभ्यां त्रिभिरावर्तनैः रथ्या॰ नाग
दिभिः स्वषड्दीर्घमायाबीजैर्भवेत्तिवा॰ भास्वद्रत्नस
हस्तमौलिविलसच्चक्राहं सुयोदय हस्ताब्जे दधतं
पाशं णवराभीतिः सनेत्रसेनोपायाज्ञालितकांव
नांकुशजनतपाविद्युज्ज्वलत्कांतिभिः विस्वयोतनयदा
कौ भास्वच्छिखिरविस्वशिखिकायावपुः दद्याचक्रे
पोतायेतद्रायवस्ययोरत्ने इत्याद्यध्याने नवप्र
किसमाव्रुकैपीठपूर्वोदितयेजेत् मूलेन मूर्तिसं
कल्पातत्त्वावाहादिनेप्सरं समुज्ज्वलत्स्वावरणान्यवे
येत्कमतः ध्यौः स्तिलेखायावगगनापरारक्ताद्

तीयका करालिका चतुर्थी स्यान्महोछुष्मा तु पंच
मी प्रथमान्तैस्त्रिभिः स्याद्द्वितीयोगैः समीरिताः
तृतीयाद्यास्त्रिभिः प्रोक्ता चतुर्थी च ग्रहैर्मताः दिक्कैः
सोमतुरगाभिः सप्तकैरपरैस्तथा· विदिगाननैर्भौमसौ
रिराहुकेतुभिरादरात् प्रयोगसारे स्वनामाद्यैर्बिंदु
भूषितैरन्वितान्यजेत् भूपस्तनो लोकपालैः पंचमी
चतुदायुधैः षष्ठी प्रोक्तैवसमभाद्यैर्दिनेशादिनना
यकं प्रथप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्या
सानेमूलेन प्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि कृत्वाशि
रसि ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे न
मः हृदये श्रीसूर्यात्मरूपिणीभुवनेश्वर्यै देवतायै
नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा ॐ हृ
दयाय नमः क्लीं शिरसे· ॐ शिखायै· ह्रीं कवचा
यहुं ॐ नेत्राय· ॐ अस्त्राय· इति करषडंगन्यासं
कृत्वा ध्यानादि पुष्पोपचारांतं कर्णिकायामेव
देवस्य मूर्तौ देवाग्र दक्षोत्तरपश्चिमेषु हृल्लेखायै
गगनाय· रंरक्तायै करालिकायै संमहोछुष्मा
यै· इति संपूज्य प्राग्वत्केसरे षडंगानि संपूज्या
ष्टदलेषु प्राग्वद्ब्रह्माद्याः संपूज्याष्टदलेषु दिग्वि
दिक्क्रमेण सोमाय बुधाय· बृहस्पतये· शु
क्राय· मंमंगलाय शनैश्चराय· रंराहवे· कं
केतुभ्यो इति संपूज्य· लोकेशान्प्राच्यादि सर्वं प्राग्वत्कृ
त्वादिति· तथा· चतुर्लक्षं जपेन्मंत्रं जुहुयात् द
शांशतः बल्वदलसमायुक्तैः पुष्पैस्त्रिमधुराप्लुतैः

वि॰
ग॰
८९५

895

स्वरौनैवेद्यं ततो देवं तर्पयेदभिषेचयेत् ब्राह्मणाशयनं
ऊर्ध्वा ततः सिद्धो भवेन्मन्त्रः प्रवेसाधितमेत्रस्मका
म्यकर्मणि साधयेत् यजेद्देवं प्रतिदिने रविवारीथ
वाहथीः दयार्द्योह्यमपि भवेन्नस्येप्सितफलं तथा
वह्निदीर्घेन्दुमह्योममायासमान्वित्वोस्त्रगुः प्रयोज
नान्तो तिलकश्चेत्तरः कथितो मन्त्रः वह्निः रफः दीर्घः
श्चाद्रेन्दुः श्चन्त्वसारः पृभियुक्तो व्योमहः तेनह्रौं इति
मायाह्रीं संर्गोविसर्गः स्त्रगुः सकारः तेन नमः इति
तथा अजोसिमुनिरुदिष्टो गायत्रेछंद उच्यते देव
तास्यमनोज्ञानः सविताभेविनः सौरः शुस्त्यात्पाद
तलेयावद्भलाटाग्रलकेन तथा कोनाझरालपर्य
जोगानिप्रविन्यसेत् प्रह्मणाकमलसंस्थं वीक्षणं
न्तिहस्त प्रह्मणात्तरेपारीरेभावयामोदिनेशास्ति
करहसेव्यसर्वदेवौयवंद्य पूर्वादिनेयजेत्पीटेनव
चयेत् चंद्रादिभिर्ग्रहैरेत्यादिगीशैरपराह्रतिः त
दागुयेश्चनर्थी स्पादेवपूजासमीरिता ततश्चतेज
श्चाण्डायनिर्माल्यविनिवेदयेत् ततश्चतेज
मत्रयेत्कत्वा शिरसि श्रनाक्रमयेन्नमः मुखे गा
यत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीसूर्यादेवतायै इति
विन्यस्यानिगोगरुङ्का गुल्मादियादयपीतं ह्रां नमः

केटाङ्गुष्ठमध्यमैर्नेत्रं ह्रांनमः मूर्द्धादिकं स्पृशेत्सः नमः इ
ति विन्यस्य ह्रां हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे स्वाहा ह्रूं शि
खायै· ह्रैं कवचाय हुं ह्रौं नेत्रत्रयाय· ह्रः अस्त्राय· इति
करषडङ्गन्यासं कृत्वा ध्यानादि गपूजां तेषां भवेत् ग्र
हाश्च पूज्यलोकेषां पूजादि सर्वं प्राप्यत्समापयेदिति·
तथा· तपेद्वादशा लक्षं चतत्सहस्रं हुनेत्तिलैः हुता
न्ते मधुराक्तैस्त्रापयोर्नैश्चैव नाहपैः जप्याणादितन्त्रः
कुर्यात्त्रयो गान्स्नापयेत्तथ दद्यात्सर्वौ दिने वाप्यादि
नेशायसमायकः सोप्यस्वथनथान्यादिपुत्रपौत्रवि
वर्द्धते करोति रत्नवास्त्रादिभूषणादिविवर्द्धने अ
ष्टपत्राम्बुदं कुर्यात्तत्र कुंभान्नवैन्यसेत् तत्रमध्येका
न्तिकार्यान्तास्थतोयेन पूरयेत् नवग्रहान्समावाह्य
नेष्टकुंभेषु मंत्रवित् कर्णिकाकर्षे मूलमंत्रेणव
सहस्रकम् प्रजाप्राप्य पतन्मन्त्रान् शतकृत्वो जपे
त्सुधीः तज्जलैरभिषिंचेद्यः साधको तज्जलैरभिषि
चेद्यः साधको यहृदो गके रोगान्नश्यन्ति सततं ल
क्ष्मी स्थापि स्थिरा भवेत् ग्रहहोमः प्रकर्तव्यो ग्रहाणा
वै कृत्ये तथा चंद्रभान्वोश्चोपरागे निजद्दैवाप्यम
त्रवित् रिपुजे च भये वाप्यथ्यास्तूयभयेऽथवा पूर्वव
त्मण्डलं कृत्वा ग्रहांस्तु पूजयेत्तत्रवः स्वादि द्रवाग्नीसं
स्थाप्य जुहुयाच्च समिद्भिरैः अर्का द्विजद्रुमापूराम्र
श्याङ्केवरखादिरैः शमीदूर्वाजश्रोहु तैः क्रमाद्धोमाः
समीरितः द्विजद्रुः पलाशः स्नापूरः अपामार्गः अ
ष्टाधिके सहस्रं वकुनेनाशुर्यास्त्रवाहुतीः अष्टाधिकं

वि॰
ली॰
८५८

शांतेमैत्रीसोमोदीनांतथाकृतीः ध्रुवेतेचान्यैर्वाथ्यतीभिः
कृत्वाहोमेसमापयेत् गुरुंमैत्रोक्षकरतिगम्यो यथाश
क्तिचदक्षिणां दद्याचभोजयेद्द्विजान्संग्रामेविजयीभवे
त् रोगाःशांतिंव्रजन्त्याशुदीर्घमायुश्चविंदति कृत्वा
द्रोहादिकानांचशांतिरेवाशुजायते सर्वेषांचग्रहा
णांचहोमएकत्रवाभवेत् एवंप्रतिदिनंमैत्रीदिन
नाथंसमर्चयेत् यनथान्येसूर्यपूर्णमायुर्दीर्घंचवि
दति इतिभविष्योत्तरभृगुप्रतिनारदवाक्यं पुत्रीय
यज्ञमाचक्ष्व सतोवंशविवर्द्धनं शाकेणोतिगुरुःप्रोक्तं
यथाहंकथयामिते वन्ध्याकोसुतोवेध्यःपुत्रीय
यज्ञमाचरेत् पुण्येहेमासतिथिषुनेकृष्णेनेयथा
क्रमे पूर्वोत्तरेषुसर्वेषुहस्तश्रवणमूलके· मृगपु
ष्यमहान्येषुपूर्वोत्तिस्थिरगुणेषुच गुरुशुक्रेंदुसोमे
षुस्थिरलग्नेषुसंगते शुक्रेकेंद्रगतेवार्केग्रहणेस
सुपस्थिते भृगुषुहोविष्णुहार्केगुरुचंद्रसुभेहनि·
मार्गफाल्गुनचैत्रवैशाखश्रावणकार्तिकेनथा· शु
पक्षेविधानतःपुत्रीयज्ञमादरात् श्राचार्यंभूसुरं
श्रीमान्सर्वागमविशारदः अलोभःसत्यवादीचव
मेवान्समतः सत्वा व्रजकष्टमहिमश्चजितक्रोधो
जितेंद्रियः कृतोपवासोयजमानस्तद्वत्स्त्रीभिस्स
हितः नहदाचार्यनिकटयापादप्रक्षकरःस्वयं पत्नी
याहितवल्पत्नःसाचेनस्यातिमेत्रेण उत्तराभिमुखो
मंत्रोयजमानोप्युदङ्मुखोः पूर्वमुखोस्थियःसर्वा
विप्रोयर्थयाक्रमे· उपस्पृश्याञ्जलेदर्भेप्रोक्षामनव

रोपरि गंधपुष्पादिभोवर्णीयसमूहैर्गदादिभिः वा
सौभिःशोभितंकृत्वास्थापयेदिदमंततः स्वस्तेनहनिष्ठ
त्रैष्टिकर्मकर्त्तृकर्हद्विजः उक्तागोत्राह्वयंपश्चाद्वाल
एनदनेनतरं वरिष्ठेनासितिप्राच्यप्रणमेद्विप्रमेकदा॰
स्वस्तिस्वस्तिनवाहस्यामाचार्यप्रश्निकाकृतेस्तनेहनी
तिसंप्रोच्यसर्वानुत्थापयेद्बतान् आचार्येणसमंसा
यमेकस्मिन्नालयेशुभे॰ सविशेषः कुशास्तीर्णेकेव
लेमंडवासस्थिः ततःप्रहतिऋत्वीतदीपंराध्यंतगोचरं
प्रत्यदंबालयेबाध्यावासःद्वारोवृत्ताष्टथक् गहंचशो
षयेन्नित्यमष्टोमयजलैःशुभैः विकिरान्विकिरेत्सायंत
ततेदीयमुजले रक्षोघ्नंस्थापयेत्तत्र कपिलापंचग
व्यके तिलाज्यमधुसंपूर्णहेमयात्रसरत्नके धूपः
सिंदूरकर्पूरगुग्गुल्वगुरुकुंकुमैः सचंदनैःप्रदातव्याः
सर्वविघ्नोपशांतये॰ भित्तौचसर्वतस्तस्पेसवयेच्चत्त
रःसमैः स्नानहुयेप्रऋत्वीनयजमानोत्रनेष्टितः आ
चार्यैर्हृतपलेप्राषोदयंडगपपलहयं पलहयंचद
यिवानैपपलचतुष्टयं ज्वलाषावापलाशीवानिरा
हारोथवाभवेत् यजमानस्तुकमलंसंभवास्तएडला
तथा॰ प्रद्द्वतान्फलसंपुष्टान्हालितोषुपुनःपुनः
प्रस्थामात्राकपिलाज्यपडगपपक्वान्स्टहल्लहृन् सायं
कृत्पानरंकालेभुं भुंजीतेत्तवसेयुतान् स्त्रियोपिष्या
मकमलमसंभवान् तएडलास्तथा॰ ब्रह्मीहारंप्रऋ
त्वीतसंस्कृतोस्तीर्थवारिणा॰ सैंधवेनहुतेनात्रसम
भ्यर्च्यप्रजापतिं बालेगृह्णैवौष्ण्यायमंत्रोमारेविया

वि॰
ली॰
८४७
(847)

यव॰ कृतशौचक्रियाःशुद्धस्नातःप्रोक्तवर्त्मनाः दंत
काष्ठंविधायाथस्नायात्सूर्य्योदयात्पुरा॰ आचार्य्योयज
मानश्चमहानद्यांस्त्रियश्चताः प्रातःकृत्यंयथाप्रोक्तंकृ
त्वासूर्य्यमंत्रंजपेत् सहस्रंकृत्वाःप्रत्येकंयजमानःस्त्रि
योपिच॰ तत्सहस्राणिसंख्यानिआचार्य्यस्तमंत्रंजपे
साहयामहयेयावत्स्नानगारसंजयेत् जपादौचजपा
न्तेचदेवंसंपूजयेद्धविं होमंकृत्वादशांशेनततोमा
ध्याह्निकीक्रिया कृत्वासंतर्प्पयेद्देवंदर्पणेपोस्तुहवा
ण मार्जयेचतदर्हैजयावद्दर्काकंमंडले सायंकृत्य
विधाययथाभुंजीरनउक्तवत्सताः प्रणम्याचार्य्यवर
शायीरंस्तस्यदेप्रातः पर्वप्रोक्तानिकर्माणिप्रातःकृ
त्वादनेनरं सोपवासःप्रकुर्वीतप्रतिज्ञाप्रत्रियकै
पनस्ययजमानस्ययत्नामस्यामप्याशुवा॰ पित्रप्रोथ
करुणाचनकामोयकातः मासद्वयेयावदर्देत्रिलक्ष्
कृतसंख्यायाश्चतरेमेत्रेमहास्पेनाशक्तिंभास्करंदेवं
देवभागमनुनिस्तहृक्तायत्रीछंदसान्विते जैमनस्यद
शौनकपिलाज्यतिलेनच कृताकौपविनेवकौया
कैडनदर्हेतः संतर्प्पयेछहनोयेनसन्मार्ज्यायितद
हेतः कल्पोक्तविधिनादेवंसंपूज्यभास्करंप्रभुरक्त
मध्यंकेमंत्रंसचित्योभ्यर्च्यपूर्ववत् तजलेनसपत्नी
कंयजमानंस्नापयेतमुने प्रपत्नीकस्तकवचरुप्र
नेचकुर्य्यात् प्रत्रीययत्नेकरिष्येप्रतिज्ञामाचरे
तिततोत्यनतरेकालेउपानेहोममाचरेत् साहं
शान्तिहस्राणिजस्याप्रोक्तेनवर्त्मना पूर्णाहुतिंस

पत्नीकयजमानसमन्वितः ऊर्ध्वाद्वास्या पूर्वतेषु वह्नि
संरक्षयेत्ततः प्रत्यहं पूजयेज्जवदेनाकारमहिते प्र
तिज्ञानिर्विघ्नकात् कृतसप्ताहायनहितान् संतर्प्यये
फोजनेनत्रिमधुक्तेन साधकः तेसप्तस्वदक्षिणोदया
त्रुपेक्षितेंवरं चक्रं विदध्यादाचार्यतेतोवर्णैस्तुपंचभिः
नचनाभेयथाशोभंवक्रेत्तरतोदिशि॰ हेमान्वाद्रू
प्यताम्रेणसान्कलशान्नवशोभनान् क्षालितानसम
त्रुनाक्ष्यपितान्कलशंपल्लकतान् दिक्षुदक्षिणतः पदेषु
नवसुस्मरन् ग्रहान्नवनतोदीक्षाविधिवत्स्थापयेत्तु
तान् सूर्यादिकान्ग्रहांस्तोस्तु पूजयेत्तु पृथक्पृथक्
तौतोक्तेनविधानेनप्रत्यहंदिवसत्रयं दिक्पालान्सं
जयेत्तसूर्यतत्तस्वाष्ट्रग्रहानपि॰ सूर्यन्तकुंभतोयात
जैलात्यत्रुवाप्यतः कुंभेभ्योनिक्षिपेन्मंत्रांस्तद्यणीवीज
काः चतुर्थ्यंतानमोतांश्च मध्यकुंभोभसाष्टपृथक् स्रा
चामयेत्तानान्सर्वानासीमान्तनरराश्रवान् स्थापये
न्मूलमंत्रेणसाधकःसूर्यसंस्मरात् यथाज्येष्ठाचतु
पत्नीश्चैतनवस्तुपिधापयेत् प्रत्युकुंभोभसापात्रप
कत्रकृतसंपदा॰ स्राचामेन्मूलमंत्रेणसर्वानेतानांस्त्र
यकृत्पृथक् वर्तपचेद्धोमवक्रोक्तकृत्यतेत्तविधिःस्तुभः
क्षालयेदसुनोयनहेमंचरूमनेकधा होमायावाद
धीतांस्तुप्रजापतिमंत्रंस्मरन् मूलेनकपिलादुग्धं
क्षिपेत्तस्मचतुष्टयें तथाहेमतिकेस्वेनतथान्यतोहूल
विद्धतान् प्रक्षतान्त्रुस्यसंख्योतानान्क्षालितान्तीर्थ
वारिणा॰ कपिलापात्तगोमूत्रेगोमयैःपयमानया॰

वि॰
शी॰
[illegible]

दभाहतेनप्रत्येकविशिखैः प्रक्षालयेत्प्रभवे मूलमंत्रं जपे
त्सहस्रासहस्रं हेमपात्रके॰ तत्र संपूजयेद्देवं कल्पोक्त
विधिनारविं ताम्रदेवमयात्प्यात्वाचरोमयेत्तत्रिः क्षि
पेत् हेमपात्र्यां च मूलेमहस्ताभ्यां तन्मुखेस्पृशन् घृ
तेसहस्रंप्रजपेत्मंत्रैः फलत्रयोपरिः पूजयेत्सवैव
तत्रभास्करं लोकभास्करं निर्माल्यादिचरोत्तस्माहृ
कृत्वार्घ्यमेत्रवित् कल्पोक्तन्यासजातानिचैरेवप्रावि
त्यसेत् अभियारेहतेनात्रमूलेनोत्सृज्यचात्रिया॰ अव
नार्घ्यास्यचमुखेस्पृष्ट्वासहस्रंचमंत्रंजपेत् व्याहृती
भिः पंचवरुणानग्रयेचततःपरं प्रजापतयेस्वाहे
ति अष्टैन्द्रादिभ्यपवचः तदत्तेभ्यश्चप्रत्येकंभास्करेभ्य
स्वतेनपथा॰ ज्वकूयात्यचमाशेनसचैतेनचरोस्ततः त
वनावांतरेमध्येपूजयेत्सर्वैवहृतं संस्थाप्यपूजये
त्रदेवंसर्वौक्तवर्त्मना निर्माल्यहरतःकृत्वाग्रहानष्टौ
ततोयजेत् दिक्पालान्पूजयेन्नैष्ठपायेसात्रेवलिंङ्गै
ततोपसर्प्यनिर्माल्यंवक्रमुत्थाप्यमेत्रवित् विप्राग्नि
भिः पंचवचोचपुरःसरः श्राचार्यपुत्रनेजोदोब्रह्मप्र
यिदैवत रुद्रापिदैवनरमाहिं दभास्करदैवतं गृह
णभुत्पत्नीभ्योविभक्ताग्रेनिवेदयेत् एतान्संजीत
पुत्राश्चैयचग्रामान्यथाकृतो॰ भुक्ताचामयेत्पुरेतेदं
काष्ठविधायच पुनरावमनन्तसर्वैगुरुपादावुह्य
निपनेपुरमाउत्थापयेदिदेहवैसमेत्रवित् पित्रादि
गणवस्त्रैलभधमतिनेजस दीर्घायुष्क्रमसहायैः वि
सदालक्ष्मीनिबिविने जितशात्रुजलदीभिकरंपरं

यानं पारंगदानारगजवाजिनो भोक्तारं वस्त्रपाया
स्वपशासाक्तानभूजल इत्याज्ञयाशिष्यमूर्द्धा ग्रणमेव
पुनः पुनः पतस्त्रीपयज्ञस्य प्रतिकार्य्यं निवेदयेत्
गुरवे दक्षिणां दद्यात् सुवर्णं भोः शतेन वा गावो महिष्यो
हयभा स्रग्म्वस्त्र उत्रो त्यजादयः संपन्नाय गणचकार्य्यो
ऽद्यानववनशोभितः ग्रामा ग्राममगुणोपेना पेस्तुने
यद्ब्रमात्रकाः भूषणासनशय्यादियनयान्यालया
नि च· नान्यत्र याचनेयेन तावदस्मै निवेदयन् ग्रावा
र्य्यं प्रणतिं कुर्य्याद्बाल्लणैः सहितः स्वयं ब्राह्मणम्भो
नयित्वा च दीनाथानोरापीडितान् यजमानसपत्नी
कंश्चात्रिं कुंभोदकेन च अभिषिंच्यर्त्विक स्वस्तिप्रोक्ता
गच्छेत्स्वमालयं यजमानस्त्रियश्चैनायावत्कसमेस्थि
ता शुश्रूषत्यामसैकस्यामहंरात्रेस्त्रियं भजेत् विष्णु
देस्डशय्याकः शुद्धवस्त्रस्त्रगंधयपक· वाहस्त्रगंध
भूषाढ्याः स्रगं धिकृतलेपनः कुण्डलादिविभूषावा
न्त्रहृतोयज्ञस्तत्रभजेत् स्त्रियासक्तिममानायांसिवे
दंभोदृढधजः स्त्रिकैरेनस्पयास्त्रिष्टोनिष्टांतां दप
तीदत्वा स्वयंत्रिनातथानारीकर्तृव्यापत्तनः स्तनेः
संभोगोप्यनपीडाच यतो शक्तिस्त्रयेनिसा· उत्पाया
वामतस्तोहिस्पन्दवक्षोवमाश्रितो स्नापेतां वेत्कृता
भ्यगोत्पणीवावामयेत्पृथक् ययः पीताययावा
छेषुमानतोहूलमाचरेत् नारीहरीतकीभद्देत्स्त्रा
नः कुंकुमसमेपुनः पूर्ववत्तोपायीयेययाया वस्त्रोऽ
श्रावामरान् देवपुत्रोभवेत्तत्रनात्रकार्य्या विचार

वि·
श्री·
द.८५

899

ण आषोडशादिनान्यान्त्यस्तुकाले विरुद्धपाः दिवा
वा निशि वा जाते षष्ठभागे भगो भुजे· नाश्वतस्तानि षा
स्पाज्याः स्तानेन चतुरष्टके· दिने तु प्रथमे वा जाते स्तानं
स्याश्चैव मेहति· आश्वाश्वतस्तानि यालाभ्यां गमस्तास्त
गर्हिताः ससरा त्रेप्रसि चेत प्रत्राथी प्रोक्तवर्त्मना· आ
दौ दिवा निषेवेत यदि गर्भो भवेदपि· अल्पायुरस्य वच
तो दाहसोहृतजाकुलः द्वितीये दुःखभोगः स्यात्तृती
ये रोगवांस्तथा· चतुर्थे पंचवर्षे वा षष्ठादिनानीह सजीव
ति: षष्ठे षष्ठे वारा या वर्षाणि सहस्र जीवति सप्तमी
समतीत्वा षीन्दशमे शीति वत्सरान् द्वादशीन वति सा
षान्तषोडयो माष्टके षाते रात्रकालेपि कण्ठे ते संयो
गार्थ्याः सगोपिताः प्रथमे घटिकाकाले योगाद्गर्भो द्य
त्तभवेत् अल्पायुरल्पशक्तिस्त्रिंशद्वर्षाणि जीवति:
चत्वारिंशद्वितीयेपि एवमग्रेपि वर्द्धते· एकैकपंक्ति
भागेन यावत्साग्रशाते पृथक् तदा यामदभागपः स्या
हृद्वार्यो भास्करो यमः तपायां विभवैर्नेशो रिक्तायां
न्निर्बलो यमः पूर्णायां पूर्णलक्ष्मीर्वाति हा भवति
यामिकः ऊर्जे ऊर्मादिके देहे सहिस्त्रवेद्भवितवान्
द्वये विहान्तुपेदानो यमे कर्मरतः स्मृतः गुरौ गुरुम
ति: श्रीमान्वङ्गभोक्ता जनताप्रियः शुक्रे मतिः सिताश
ष: सानुरक्तो गुणाद्रिपुः शनौ स्थिरमतिः पापारोप
ण: परमर्षणः रवौ क्रोयवशो लोकवेदप्रज्ञोहजा
कुलः चंद्रे स्वदरादेहः स्याहृनवात्यामिकाः सुधीः
पंचपर्वसयोजाताः समभवेतस्करो यमः सार्वभौ

सोभवेद्धर्मः पंचम्यास्तुतरेभ्यगो शुभसिध्यमृताने
देगभाद्राजेश्वरोभवेत् विष्टिद्वेष्टकालेषुयावजी
वेद्रुजाकुलः तथा॰ मस्वर्वक्रिसमारूढोमस्तकेन
चसेपुतः वर्मोद्योमनुराख्योगासंग्रामविजयाभि
धः मनुश्चैकारःवंक्रीरेफःमस्तकश्चानुस्वारःपतेः
रोइति॰ वर्मस्फकारःअष्टायामंत्रिभिःप्रोक्ताश्चजग
यत्रमानवः क्रामार्थरगनुद्दिष्टमनोरस्यदिनोपितः
पद्मयुग्मवराभीतीदधानेकरपंकजैः रक्तपद्मास्थि
तेभानुरक्तंध्यायेत्त्रिलोचनं न्यासपूजादिकेसर्वत्र
तरोक्तविधानवित् षड्दपूर्वादिनेकृत्वासंग्रामेवि
जयीभवेत् तथा॰ शिरोयुक्तंविसर्गपदेचेद्राजिह्वा
न्वितोमनुः आत्मनोयुग्मवर्णीयमजयाख्योविषा
पहः शिरोयुक्तंविसर्गपदेविद्धयुक्तोहकारकः च
द्रोजिह्वान्वितः विसर्गयुक्तःसकारः तथा॰ वल्ला
स्तुतिः समुद्दिष्टोगायत्रछंदउच्यते देविपूर्वदेव
तास्यपरमात्मासमीरितः षट्दीर्घभाजावक्रसा
विद्ध्यादंगमस्यमस्यवै॰ रक्ताब्जकांचननिभंयुग
टकमुक्तहस्तैर्हस्तैरभीतिवरदेदधदंबुजस्य॰
गौरीहरांकेलितवपुरादन्यासः सौम्याग्निरूपम
निशागिरिजार्द्धभागं पूर्वादिनेयजेत्पीठेदीक्षादि
परिकल्पिते॰ तत्रदेवंयजेन्मूर्तिंमूलेनाकल्प्यमं
त्रवित् पूर्वसंगैर्यजेन्मंत्रीदिग्दलेषुप्रपूजयेत्
क्रमाटतेचसंतद्वत्ररंघस्वाहरंतथा विदिग्दलेषु
वामयक्तिजगताख्यातनःपरं गोजा ब्रह्मादिजावा

वि॰
शी॰
स॰॰

१०

पिजतो लोके स्वराज्ञद्भिः वस्त्रादीनि ततः पश्चाद्यजेद
तु दिनं सुधीः अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादियोगपी
ठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्म
णे ऋषये नमः मुखे देवीगायत्रीछंदसे नमः हृदि
परमात्मने देवतायै नमः इति विन्यस्य मम मोक्षा
र्थे विनियोगः इति कृतांजलिरुक्त्वा॰ ह्रां हृदयाय॰
ह्रीं शिरः ह्रूं शिखा ह्रैं कवचाय॰ ह्रौं नेत्रत्रयाय॰
ह्रः अस्त्रं॰ इति करषडंगन्यासं कृत्वा ध्यानांते गावीं
ने दिग्दले षट्दे वाग्रादिशादलिप्येन॰ ऋतायवसवे
नराय॰ वराय॰ विदिग्दलेषु॰ प्रज्ञायैः गोजायै॰ ऋत
जायै॰ ऋद्धियै॰ इति संपूज्य लोके प्राचीदिप्रागवत्कृषी
दिति॰ तथा॰ जपेद्द्वादशलक्षं ततद्दशांशहुतेन तर्पणाः
सर्पिरक्तेन हविषान्नपायसादिनैवेद्येन
न विधिना सूर्यायार्घ्यं निवेदयेत् पूर्वोदि
ममंत्रवभवेत् मध्ये मंत्रमूले गोत्रस्य कृत्वा सलिपिप
पमूर्णाकलयामस्तकिपधायास्य च चक्रेवामक
ण मूलमंत्रमाजमेन वाह्योनरं सेजप्याणशांते
यामयमितिस्मरत्ताभिषिंचेत्तं साध्येनेन भवेत्
रोविगततभीः सर्वत्रवीतामयो दीर्घायुश्च विध
येनराह्णितोपि च सौभाग्ययुक् तेनैवमजपेत्कृ
रेणाकरके सम्यग्विधाय मूर्तीर्ध्ये तैलविधा
निषिंचति विधयाकालकूटहरेत् अथवा मंत्र
मंत्रमंजपेत्स्वकरं विषमूर्ध्नि सुधानिनिधाय
ततः मंत्रद्वत्कदष्टमपीहनरं प्रतिमोचयेत्स्वि

रान्स्तुना॰ संचिंत्या सुखधारकरद्वयगलत्पीयूषधा
सप्लुतं वीजं प्रोंतगतंततः सनखयासंभाविनेचा
दिसं मंत्रस्यास्यकृतीजपेन्मंत्रमिमंतत्वामपद्मंप
रंभृतापसृतिसर्प्पजातविकृतिंहत्वासुखंजीवति
शीर्षेचंद्रविभिःस्रतंसतसुधंहंसोदृपमन्त्रतत्सो
कृत्यापणेसर्वेविमलधीर्नित्यातनतःस्वानंतुव्याप्तोते
नविचिंत्येनामंत्रमिमंसजप्यथीमान्कृती रोगाप
सृतिकालकूटदूरितोन्मादानज्वरांस्तहरेत् स्वा
काशांतेरचेंद्रखंडविलसन्पीयूषधाराद्वितंमंत्रा
नेगतांहंचेंद्रयुगलप्रोद्भूतभामासुरः एवमाध
कसंततसस्यमंतननेदाहार्तिभूतामायीकृत्याप्रा
त्रकृताः प्रयांतिविलयंयोगःपरोयंमतः तथा॰
वियत्कृशानुसोनाभ्यामनुःषष्ठडभियुतमातो
डभैरवोमंत्राभजवांसर्वसिद्धिदः वियतहकारः
कृशानुःरेफःमांतोपकारः मनुरोकारःषष्ठऊका
रःखंडःविंडःएभिःयिएंडंतंवीजंह्रौंइतिसिद्धंभ
वतिः मध्यगोविंवमन्त्रोयंसर्वेष्टफलदायकः दं
त्याग्न्यद्रयनमोरोत्तविंववीजमुदाहृतं दांतःयका
रः प्रसिरफाःस्वाद्विइकारः उतमागोविंदुः नेनयिंइ
तिः मंत्रानरेंतः दांतेदहननेत्रेंडसहितंतत्रुद्धीर
ने दांतटकारःदहनरेफःनेत्रइकारः खंडरचुस्वारः
तेनटिं इतिविंवमुद्दहनेयणोपदेशाजपः वलाकर
षिर्निहच्छंदः मार्तंडभैरवोदेवताह्रंवीजं विंदुशा
क्तिरितिवदंतितत्पामूर्तिःपंचमसुदिष्टाःसूर्यमा

वि॰
टी॰
९०.१

स्कर्भानवः रविर्दिवाकरश्चापिन्यस्तगात्रं अंगुलीषु म
ध्यमांगुलिमारभ्य कनिष्ठांतेन्यसेत्सुधीः नारायणी
ये मध्यमाद्यनुजानासित्वि: मूलाण्डना पंचकास्व
कारांतैः खण्डविपुरैर्मुक्तैनानेन संयुताः शिरोवद
नल्हूल्यपादेश्वेनेक्रमान्यसेत् मध्यमांगुलिसित्ति
नजिन्यगुष्ठानामाकनिष्ठासु पंचकाख्वैः आकारा
यौकारांतैः खण्डविपुरैः मूर्तिमयावसानिकाः ३
निनारायणीयोक्तं ततः षडंगनेत्रांतं कुर्याद्दीर्घप्र
जाण्डनाः ततस्तैनैव क्रवीनव्यापकं मंत्रविन्नमः
प्रसाप्तस्वन्यासानंतरं नेत्रन्यासः कार्यः अत्रकेवि
दीर्घप्रोक्तेनबीजेन नेत्रांगानि विन्यसेदिति शारदा
तिलकवचनात् नेत्रांतानि पंचांगानि वदंति॰ तत्रैः
प्रासर्वांगानि षडिति नारायणीयवचनात् तथा॰
स्वर्णपीतयानिभवितिनयनेस्तुकालसहारिणं ख
हांगादिगुणान्यथाजपवटीपद्मं च पाशांकुशौ हस्ता
औदंयनेकपालममलंसहलमालिगितमार्तंडम
णीवहरस्यस्तुकटंध्यायेच्चवेदाननं दक्षोर्ध्वादिचनारा
वामोर्ध्वादिपद्मादिचत्वारिध्येयानिवेदाननचतुर्भुवि
प्रतिवक्त्रमितिषोषवस्त्रप्टवाहूंहिषट्कोणमितिना
रायणीयोक्तौ॰ स्वर्णापीतंरविमितिनारायणीयो
कैः नवप्रातिसमायुक्तेपीठेवोघ्नाकाणिकोर्ध्वे
नहूंवंवञ्चागपूजनंनेत्रमीशांगं॰ नारायणीयेन्य
मेहूंषांप्रभामसंध्याप्रज्ञांहिज्ञव्याणीकेदाण्डदीर्घस्वना
दिवसौरावाद्रपेततः इतितथा॰ पूजयेच्च ग्रहानत्रौ

लोकेषंगोपनयाद्बुधैः अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्या
दियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा
शिरसि ब्रह्मणेऋषयेनमः मुखे त्रिष्टुछंदसे हृदि
श्रीमार्तंडभैरवायदेवतायै: गुह्ये ह्रं बीजाय पाद
योः वैंदवशक्तयेनमः नाभौ रं कीलकायनमः इति
विन्यस्य प्राग्वद्धिजियोगमुद्रामध्यमयोः अं सूर्याय
नमः तर्जन्योः ईं भास्करायनमः अंगुष्ठयोः उं मान
वेनमः अनामयोः पं रवयेनमः कनिष्ठयोः ओं दि
वाकरायनमः शिरसि अं सूर्याय मुखे हं भास्करा
य हृदि उं मानवे गुह्ये पं रवये पादयोः ओं दिवाक
राय ह्रां हृदयाय ह्रीं शिरसि ह्रूं शिखा ह्रैं कवचः
ह्रौं नेत्रः ह्रः अस्त्रं इति करयोः कनिष्ठांते हृदादिषु
नेत्रांते च विन्यस्य मूलमंत्रेण व्यापकं विन्यस्य ध्या
नादिषु ध्यायचारांते प्राग्वद्गानिसंपूज्यास्वमीपा
ने संपूज्य प्राग्वद्दिष्टोग्रहान्संपूज्य लोकेशांश्चादि सर्वं
प्राग्वत्कुर्यादिति तथा लक्षणं त्रितयं मंत्री जपेद्धी
जं च विवस्वतः मध्यगे तद्ध्यानस्य दशांशतो मोत्पलैः
शुभैः त्रिमधक्तैस्तर्पणादि कुर्यात्सिद्धांति मंत्रराट्
एवं सिद्धिमनो मंत्री काम्यकर्माणि साधयेत् पूर्ववं
द्वार्घ्यदानं च कुर्यान्मंत्री समाहितः चतुरंगुलसम्ह
नैः समनोभिः श्रियं लभेत् लंदंइनेच शाल्यान्यति
लविस्तीर्णातियानभाक् राजानं वशयद्द्राक्षंजपाकु
सुमहोमतः जुहुयान्मातुलंगैश्च लभेत वाछितां
फलदान एवं यः साधयेन्मंत्री तस्याविघ्नाय शीवलं

पुत्रान्लक्ष्मींश्च सौभाग्यं सर्वदा विजयी भवेत् इत्येतत्संपु
टहृदयस्य हृत्पत्रपुमकं अष्टासु केकलासु च विधाने
नलिखितेन लिखेत्क्रमात् इति हृदये महासौरे गायत्रीशि
रसामहं अष्टलक्षणहृत्पत्रं स्यादिष्टादीन्देवतास्वपिकला
सुष्वरा: प्रोक्ता: श्रींह्रीं च विलिखेत्क्रमात् सौरचक्र
मिदं पुमांश्चायुरारोग्यवर्द्धने वंध्यानां पुत्रजनने स्त्री
णां सौभाग्यसंपदे राज्ञां विजयदे सम्यग्रोगिणां रोग
नाशने किं बहूक्तेन विधिनानेन सर्वे खिलप्रदं उप
र्यंते हरिमाः पदं ईचनापाणपद्मेन महासौरमनुर्मतः
हृतमित्यादिनामोकानामपमर्थः इत्युक्त्वा जन्म
मित्यसायाणवविलिख्य नहहित्स्वस्य गारकंर
विलिख्याष्टदलकोणेषु सौराष्टदलमालिख्य तदग्रे षु
शक्त्यादिवीजान्यालिख्य षोडशालेषु स्वरांस्तदग्रेषु श्री
ह्रीतिवीजद्वयं प्रत्यग्रलि लिखेदनेन यंत्रमुक्तफलं
भवति महासौरस्य मंत्रस्य उपन्यासमित्थं महद्भ्यो ह
न्निति प्रोक्तवैदिकमंत्रः श्रीसारसंग्रहे वेदमंत्रप्रव
क्ष्यामि मंत्रिणां हितकाम्यया सप्तत्यं देवतं वैर्गफ
लदं सर्वसिद्धिदं व्योमादिमत्तपूर्वस्याविंडप्रभस्युत
यज: रविरामनहेत्वान्नमक्त्वा दीर्घविषसत्यया कलौ
न्यस्तकषडर्णायैसामंत्रउदाहृत: भगविंडमविंडद्वि
डसपरेजमन्तविरे व्योमादिसकार: मत्तपूर्वं श्रोंकार:
विंडरनुमार: तेन सौं इति भग: सकार: सयः ॐकार:

तेनमो इति॰ रविः मकारः आनन्तकृतं आकारः तेनमाम
हृतपकारः दीर्घानविषमः अंत्यकालाविसर्गः तेनमः
इति षकारांतरेणादीनेउक्तं॰ भृगुः सकारः अवृतकारः म
नुरौंकारः इंडुः खेडः अनुस्वारः एतैः स्वोंइति बीजेनदंति
ऋषिर्भृगुः पंक्तिश्छंदोदेवतावेंद्रमाः स्मृतः सदीर्घेति
नवीजेन षडंगानि मनोक्रमात् एवंविन्यस्य मंत्रज्ञो
द्विजराजे विचिंतयेत् श्वेताब्जस्थः स्फटिकरजतशैल
सत्कांतिरुच्चैर्मुक्ताहारः प्रविलसिततनुर्नीलकेशोघ
रम्यः हस्ताब्जाभ्यां कुमुदवरदे धारयन्नः शशांको भूत्यै
भूयादतिमतरमा सुचको यत्कलंकः वामदंताभ्यां कु
मुदवरदेः पीठेथ मादिभिर्युक्तेगादिने परिपूज्य वचंद्र
मण्डलपर्यंतं ततः संपूज्य येद्विभुः पद्मपादाचार्यल॰
राकाकुमुद्वती नंदा सुधा संजीवनी क्षमाः आप्यायनी
चंद्रिका चाह्लादिनी नवशक्तयः पूर्वादिकमताम मंत्रीत
स्यैताः पूजयेदिनाः इति पीठशक्तीरांशः स्वायंभुवेतः
अमृतात्मा रकान्यन्ता विमलाव्यापिनीतथाः चित्राच
कृत्तिका कौंतिश्रवणानंतशक्तयः अमृतात्मकलात्म
नेमे विस्पीटाय वैनमः मारसंग्रहे॰ किंजल्के षडंगा
नित सक्तीपचिकापजेत् तामायाशे हिणीप्रोक्ता कृत्ति
का रेवती पुनः भरणी रात्रिरार्दी चज्योत्स्नाख्या चकला
मताः शुभ्रेताश्वेतवसनाश्वेतमाल्यानुलेपनाः मुक्ता
हारालंकृतांगाः पूज्यांजलिपुटाः शुभाः आपीनोन्नजव
क्षोजभाराः क्रांतावलग्नकाः मदेन मदगामिन्यः प्राण
नाथाक्रमाः नमः प्रसन्नचंद्रवदनाः स्फुलेंदीवरलोच

वि॰
टी॰
८८

903

नाः ग्रहानष्टौदलाग्रेषु लोकेशांस्ततो यजेत् वज्रादी
मिततोवाह्य एवं स्रजा समीरिताः ग्रहावार्थ्यक्रमस्त्वपू
र्वदक्षिण पाश्चात्यसौम्ययत्राग्रहेषु च॰ रविश्चोद्दिग्गुरुः
शुक्रः संपूज्याः साधकैरमी॰ आग्नेयादिषु कोणेषु भौम
मंदाहिकेतवः चांद्रीबुधः गंद्रः शनिः अहिराहुरिति
स्वायंभुवोक्तः स्वनामाद्यर्णबीजक इति शारदातिल
के तत्रतत्रामाद्यर्णबीजकाश्यादयो ज्ञेयाः अथ प्रयोगः
तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामा
त्रयं कृत्वा शिरसि भृगुऋषये नमः मुखे पंक्तिछंदसे
नमः हृदये श्रीचंद्रमासे देवतायै नमः गुह्ये सौंबी
जाय नमः पादयोः नमः शक्तये नमः इति विन्यस्य ध्या
गवहितियोः शक्ता सांसी मित्यादि करषडंगं कृत्वा ध्याना
यात्म पूजांते मण्डूकादि कर्णिकांते योगपीठं संपूज्या
र्कमंडलं वह्निमंडले च संपूज्य पश्चात्सोममंडलं
अभ्यर्च्य सत्वादिपरतत्वांचीते॰ अष्टदलकेसरेषु स्वाग्रा
दिप्रादक्षिण्येन मध्याने राकायै॰ कुमुद्वत्यैः नंदायैः
सुधायै संजीविन्यै॰ क्षमायै॰ आप्यायन्यै॰ चंद्रिकायै॰
ल्हादिन्यै॰ इति संपूज्य दिग्दलाग्रेषु रवये॰ वसुधाय॰
गुरवे॰ शुक्राय॰ कोणदलाग्रेषु॰ भौ भौमाय नमः
मंगलाय नमः संसहवे केंकेतवे इति संपूज्य लो
कपालांबादि सर्वं प्राग्वत्कृत्यादि ति॰ तथा॰ वर्णलक्षं
जपेन्मंत्रं जुहुयात्तत्सहस्रकं हविषा हुतनामिक्षेण तत्प्र
णादिनं तस्य रेत् ततः सिद्धो भवेन्मंत्रः साधकस्य न सं
शय॰ एवमुक्तप्रकारेण समसिद्धिमंत्रवितमः चंद्राणि

रश्मि संचिंत्य जपेन्मंत्रमनन्यधीः त्रिसहस्रेण लभते रा
ज्यैश्वर्यमकिंचनः लक्षमिष्टं हविष्याशी शिरोरोगेव
दारुणे· शान्त्यादि तत्कस्यास्तु कोमलाश्यामयेत्तु च·
श्रुत्वेतत्प्रजपेन्मंत्रं तच्छान्तिरचिराद्भवेत् पूर्णिमायां य
थाशक्ति जपेन्मंत्रं जितेन्द्रियः सौभाग्यारोग्यसंपत्ति
भाजनं मनुजो भवेत् ऐन्द्रवारुणविस्तीर्णमण्डमात्मा
त्रयेत्तु यः लिखेद्भूमंडले कृत्वा निधीदेत्यष्टिमेखयं
मध्यस्य मण्डलेन्यस्य पूजोपकरणानि व शुभ्रस्य मं
डले पद्मं संपूज्य पूर्ववद्यजेत् विभुतत्ते सैन्यजातपा
त्रे संस्थाप्य पूरयेत् सुहृगोपयमामत्री सृष्यात्त्वा त्रे
मंतुं जपेत् अष्टादिकं शांते पश्चाद्राकायाः सदयेवि
योः राकायां पौर्णमास्यां च हुत्वा विद्यामनुनादया
दर्च्यं यथाविधिः एवमर्च्यविधानं यः करोति प्रति
मासिकं षण्मासादीक्षितानां तथान्सलमेतानि संश
यः लक्ष्मीं च सहस्रनी पुत्रान्सौभाग्यारोग्यसंपदः
कांतिं वशे पक्षितो कन्यां सत्कीर्तिं लभते नतः तथा·
विद्ये विद्यामालिनी पुकचंद्रिण्यपेते च चंद्रमुक सु
खिप्रीतेन स्त्राराध्यो विद्यामनुरयं ततः विद्ये विद्या
मालिनी स्वरूपे· चंद्रिणी स्वरूपे· चंद्रस्वरूपे सुखि
प्रीतेन्तः स्वाहान्तः तथा· यत्रसारे षट्कोणोकर्णि
कायां रपरपरिललनारमसस्तु मंत्रं षड्ड्णे चाष्टप
त्रे स्वरयुगललसके सरेयुग्म शोणे· विद्यामंत्रस्य
कार्यं धनपति सुर्णाम्बस्यार्वबीजमुत्कं यंत्रं सौमस्य
कांतिद्रव्याणामस्तत्यशाः श्रीप्रदं स्वेउहारि श्रम्यार्थैः

वि॰
टी॰
९॰४

अष्टदलकमलं कर्णिकायां षट्कोणमध्ये प्रणवोदरेम
माध्ये रंबीजं विलिख्य षट्कोणेषु सोमस्य षडक्षरमंत्र
स्यैकैकमक्षरं विलिख्याष्टदले केसरेषु स्वरान्द्विशः आलि
ख्याष्टदलेषु विद्यामंत्रस्य प्रणवरहितान्षोडशवर्णा
न्द्वंद्वशो विलिख्य वह्निर्हृतयोरंतेराले कादिहांतवर्णै
रावेष्ट्य वहिस्थतुरस्रकोणेषु वंबीजं विलिख्ये टेनउ
क्तफलदं भवति॰ अथ भौममनं वक्ष्ये सर्वरोगनिवा
रणम् विद्याय हृदयं प्रोक्तंगारकाय पदं दंतिकः अष्टव
र्णो मनुः प्रोक्तोंगारककल्पमनीषिभिः संविद्याय हृदय
मंमंत्र इति॰ गारकाय स्वरूपध्यानं नमः ऋष्याद्याव्रलगा
यत्रीभूमिपुत्राः समीरितः अंगषट्कं वास्य मनोर्निज
बीजेन संमतं नमाम्यंगारकं रक्तं रक्तांबरविभूषितं
जानुस्थवामहस्ताभ्यां साभयेनरषाणिकं श्रां ई इत्या
दिषडंगकं॰ हुडे॰ नंवुयशाह्वे वल्पदयांतः षडंगकः
डे॰ नंवुयशाहः वुयायह्लनतमः वुयमंत्रस्य स्मृत्या
याव्रलपंक्ति वुधामताः षडंगानि स्वबीजेन विन्यस्ये
वं विचिंतयेत् वंदे वुधं सदा देवं पीतांबरसभूषणं
जानुस्थवामहस्ताद्यासामभयेनरपाणिकं वुजपेद
णीसाहस्रं दशांशं जुहुयाद्घृतैः अर्धेन पूर्ववगुदितं
तानंक्षमुनिविंनैमेः हेहहस्पतयेल्पच्चवं सवर्णा
गरोर्मंत्रः ऋष्याद्याव्रल्लमानुष्टभग्रवोस्य प्रकीर्ति
ताः अंगषट्कं दीर्घषट्कं स्वीयबीजेन कल्पयेत्
रत्नस्ववर्णेषु कादीनि दहियाणांवुजाकिरन् अस्मा
रव्यावस्त्रगपीतानि ध्येयामरसमहूर्तः जपेदष्टसहस्रं

ततश्छन्नेहृविधाङ्गनेन् कृताकेन षडंगेस्वग्रहाणायाधु
धैर्यजेत् ध्यात्वा पूर्वोक्तमार्गेण समासीनो न वा परे ज
पेन्मन्त्रदिने वकौपीनशुभ्रैर्हल्लुतैः एवं दिनानांत्रित
यं वाङ्गनेन्मंत्रवितमः स्वर्णवस्त्रादिसंसिद्धिर्भवत्यस्य
न संशयः वसुमेदेहि शुक्रायाशुभायोल्यदयांतिकाः
शुभाय्याः शुवसुमेदत्यादिः हृदयेनमः सन्त्यायाब्रह्म
माविराट् शुक्रामंत्रिभिरीरितः यदैः षड्भिः षडंगानि
ततोदेवं विचिंतयेत् शुक्रांनमाम्यापणस्थ शुक्राभं
करभूषणं भामारत्नयारोचिन्तांतकरद्वयं स्वयुतं
प्रजपेन्मंत्रं सहस्रंजुहुयाद्धुतैः सेगाय्याश्चाशोषहेति
वेनरावरणायजेत् पानेश्वरायध्यदयरामाचस्वाप्रव
णकः सन्त्यायाब्रह्मगायत्रपानेश्वरसमाह्वयाः बीजे
नैव षडंगानि विदधीत विचक्षणः विवक्षणस्तुकेः
षट्दीर्घैर्युक्तं स्वबीजस्यप्रचयुतिः वंदेपानेश्वरं वक्रे
देहनीलविभूषणं वामजानुस्यतन्त्रस्यंमाभयान्य
करांबुजे जपेद्दशसाहस्रंतद्दशांशं हुनेद्धुतैः षु
ङ्गगयहृदिकालमायुधैः परिपूजयेत् रागहवेनमा
तोयेराङ्गमंत्रः समीरितः षडणैः स्वीयबीजेन षडं
गानि प्रकल्पयेत् सन्त्यायाब्रह्मगायराह्नवः समुद्र
रूपिणः वंदेराहुं धूम्रवर्णं सर्पकायं कृतांजलिं वि
कृतास्यं रक्तनेत्रं धूम्रालंकारमन्वहं जपहोमार्चना
यंचपूर्ववत्परिकल्पयेत् पूर्ववद्वर्णसाहस्रंहुत
होमनं दशांशं गायत्रा पापिपतदायुधैरितिः केके
नवेल्पिदित्ववंकेतमंत्रः षडर्णकः ब्रह्मानुनिमितः

वि॰
ली॰
९०५

छंदः पंक्तिः केतुश्च देवताः सर्ववस्याद्दंगसक्तेततः
केतुं विचिंतयेत् पूर्ववत्स्वहृद्दीर्घायबीजेन वंदे केतुं कृ
ष्णवर्णं कृष्णवस्त्रादिभूषितं वामोरुन्यस्तहस्तं माभया
न्यकरांबुजं जपहोमार्चनादीनि पूर्ववत्परिकल्पयेत्
इति श्रत्रभोमादीनां सुरस्तान्नानानामेत्रप्रकरणे वक्ष
माश्रपि सूर्यमंत्रस्य प्रयोगाय प्रयोगिनपाशोक्ताः से
कर्यार्थं· नतुपंचातनोतरीतत्वेनेति· प्रपंचसारे· प्र
याग्निमंत्रानसिमंत्रानविमंत्रानखिलार्थसिद्धिक
रान्यवद्वेजगतोहिताय· ऋष्यादिक्लृमीनपि सांग
भेदात्तादी विशेषान्नजपादिकोक्तः· वियतोदशमो
र्थिमर्गप्रक्तोभुवसर्गोमग्रलोतषोडशाच· कृतभुग्द
पिताभ्रवादिकोयंमनुरुक्तः समस्तहिदः कृशानोरि
तिवियतः हकारात् दशमः विलोमः भकारः स्त्री
शक्रकारः सर्गोविसर्गः ताभ्यांप्रक्तः तेन भूत इति
भुवसर्गोभुवः इत्यक्षरद्वयस्वरूपं सर्गोविसर्गः ते
नभुवः इतिपदं मग्रः सकारः लोतोवकारः स्रवः पो
उशोविसर्गः तैः सहइति· कृतभुग्दयितास्वाहा· भ्र
वादिकः प्रणवादिः तेन समाहारोयंमंत्रः तथा· अ
गरपितहरिशिखिछंदोगायत्री देवताग्निरुदिष्टः प्राक्
क्तानित्यंगानिहिप्राः समस्तैश्चमंत्राणां वा पूर्वोक्तानि
महस्रा विंशोहृदयाय नमः इत्यादि प्रागुक्तानि· प्रा
स्वास्तिकपाशान्मोऽङ्कशावरदाभयात् दयत्रिमुखोपि
मुखोपिमुक्टादिविविधभूषावनाहिरंपायकः पु
सन्नाव: समर्चयेदशाविविधहिमावसंपीनाद्यैरता

रुणा कृष्णा धूम्रा· तीवा स्फुलिंगिनी रुचिरा ज्वालिनी
वेति कृशानोर्नव शक्तयः पीठे तन्नूनपातः अग्ने
रष्टमूर्त्तिभिस्तदनु· भूयश्च शान्तमनसा खलु यैर्विधि
नाप्यहिरण्यरेतसं प्रयजेत् अथ प्रयोगः तत्र प्रातः
कृत्यादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृ
त्वा शिरसि भृगवे ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे
नमः हृदये अग्नये देवतायै नमः इत्यादि दीक्षाप्र
करणोक्तन्यासध्यान पूजादिकं कृत्वा पूजाशेषं स
मापयेत्· तथा· जपादि समनुष्ठलदमादराद
ष्टांशतः प्रतिजुहुयात्पयो यथा· साज्येन सर्पिषं व
तिनर्पणादिकमपि प्राग्वत्कुर्यात् साज्यैरष्टाष्टश
तैः प्रतिपदमारभ्य मंत्रविदिनशः चतुरो मासान्
जुहुयाद्याहमात्रेण जडपातिलैः शुद्धैः घा एमा
साजायते महालक्ष्मीः कुसुदैः कल्पारैरपि जातीकु
सुमैश्च जायते महासिद्धिः पलाशैः पुनरिषफैकैः स
मिजैर्विल्वैश्च रक्तोत्पलैर्दुग्धोव हिहसेभवैः खदि
रैर्नीघानहत्वाजवैः हवीर्भिश्च सीविकंकतम
वैरष्टाधिकशतेन नित्यं वा जुहुयात्प्रति पदं मंत्री
महासिद्धये तारं व्याहृतयश्चाग्नीतान्तवेदरहावहः
सर्वकर्माणि चेत्युक्ता माथयाग्निवपुरंतुः तारं
प्रणवः व्याहृतिः यः भूर्भुवः स्वः अग्निस्वरूपं जात
वेदरहावहस्वरूपं सर्वकर्माणिस्वरूपं अग्निवपुः
स्वाहा· अत्र व्याहृत्यग्निपदयोः संधिः तेन स्वराग्नि
रिमंत्रे पटितव्य ऋष्याया· पूर्वोक्ता मंत्रेणांगक्रि

वि·
णी·
ए·८

९०६

पाणभिन्नेनभूतर्ज्जंकरणमैंद्रियगुणद्रुमेजांति
भेदिनेस्तदपि· भूतपकरण ४ इंद्रिय ५ गुण ८ पु
मर २ अथवाप्युक्तिस्वालिकदर्भोत्तस्वक्तवस्वगाभय
वरान्· दधदमिताकल्पाबोवस्हरवताकनकनमा
लिकालसितः अथवेत्पतेनपूर्वमंत्रध्यानोक्तरूपं
वक्ष्यमाणोक्तरूपंवाध्यायेदित्युक्तं प्रयोगः स्हगामः
वत्सरादेश्चतुर्दश्यादिनादावनदीहितः मंत्रहाद
प्रासाहंसंजपेत्सम्यगुपोषितः अर्घ्यैर्येदंगाग्निस्तुति
लोकेप्राकुलिप्रादिभिः हमिदाज्यममावास्यापरि
प्राध्ययथाविधि ब्राह्मणान्भोजयित्वाथस्वयंभुक्तो
समाहिताः पारेह्निप्रतिपद्यतेजोज्ञयादर्चितेनले
मंत्रीवदसमिद्धीहितिलराजिहविहैमैः ह्ननेदह्यो
नरशनाहनाहूम्याह्ननेटकेकप्राःक्रमात् दप्राह्मे
वक्तवात्वपुनरेकादशीतिथौ· प्राक्त्याप्रतनर्ष्यविप्र
स्वप्नदयाह्रूतदक्षिणा स्ववर्णवासोधान्यानि प्रो
णोगावसनर्णको पुनरष्टोत्तरंमंत्रीसहस्रंदिन
प्राजपेत् विधिनानेविधात्रहरण्यग्निप्रजासावित्रेणव
महासमरद्धिः धनधान्यसमरद्धिरत्नपूर्णीपरणी
गोहषपुत्रमित्रकराणिवत्सरोदीन्यादिभिस्त्रस्व
लेप्रतियत् तत्सर्वंचतुर्दप्रापपोदीह्नाजपश्चप्रमा
यांसमिदाज्यप्राभंते प्रतिपदमारभ्यदशादिनाव
थिप्रोक्तप्रकारेणहोमः स्हगामसमन्यत् अथवेत्पते
नस्रोकेनपूर्वोक्तप्रश्चरणमंत्रेणापिमंत्रासिद्ध
पाद्यमाह पालाप्रोरित्यादिभिःश्लोकैःकामाप्रयो

गानाहः प्रजपेदयुवा सहस्रसंख्यं दिनशो वत्सर
तो भवेन्महाश्रीः जुहुयात्रिवासरं शताख्यं हविषा
हेन भवेन्महासमृद्धिः पालाशैः कुसुमैर्हुनेदयि ह
तवौघैः स्रुतैर्भवेल्लनित्यमाष्टशतैस्तथैव करवी
रोत्थैः समस्तुष्टैर्हुनेन तु षण्मासे कपिलाघृतेन दिन
शोप्यष्टौ सहस्रं जपन्या होत्रं बलभते स राज्यसदृशो
लक्ष्मीयशो वा महान् वा समुच्चयः तत्सर्वानिष्टश
हास्तु रुषहरि पदे पिंगलानेति गद्य प्रोक्ता योलोहि
तां सैव पुनरपि च वेदे देहि मे दाक्षमेण भूयो ब्रूयात्
युदायय पाशिशुगलं सा च तद्विशादणीः प्रोक्तो
मन्त्रो विलेख्य तु नरणा स्वरणा स्वरसंज्ञाग्नियाता सह
रूपात् उत्सर्वानिष्टशाहात् उतिष्ठेति स्वरूपं देहि मे
दस्वरूपदायय स्वरूपं पाशिशुगलं स्वाकारः ऋष्या
द्याः पूर्ववदत्र भूतदिशाद्विकरणयुगलार्णैः मूल
मन्त्रनाथ ऊर्ध्वादङ्गानि क्रमशापवमंत्रितः ऋत ६
भूत ५ दिशा १० स्वनमः वि ३ करण ४ युगले २ स्वतादि
शाश्वहेन महादिशानाशैव यहृणं आवेतोपिदि
शाशाहासि भागुरिमतेः वेष्टिभागुरिरलोपम
वाप्योरुपसर्गयोः आवैवेवहृलं ताना यथावा
चानिशादिशाः हेमाम्बस्यस्रुडमोदरभवोनि
यीतमस्याकृतिं वर्धितं यन यात्परत्नि चयात्
रेधैः स्वकैः संततं ज्वालापल्लवितस्वरोमविवरम
क्रान्तिं संभेदनेवदेधमसत्वार्थमोहफलदं दिव्या
कृतिं पावकं जप्या स्वलक्षमानमन्त्री सदीप्तिमाय

वि॰
दी॰
९७

मनुमेन जुहुयाच्चैतद्दवमानेहुतमिश्रैः पावकैर्द
शांशेन· स्वगैर्हजवहम्मूर्तिभिरावेष्टैः संयतेनदस्वे
ध्यायावकमितिमंत्रितसोगंधाद्यैरनुदिनेनडपहारैः
प्रयोगः सुगमः दिनाचत्वारमनुमेवमन्वहजये
सहस्रंनियमेनमंत्रवित् सध्यध्यानायैयशसेश्रि
येनजोविमुक्तयेयुक्तयेभुक्तमतिलप्याप्तछेहिना
वत्वारेसूर्योदयकालेशालीतंडुलैः सितैस्सुपयसा
कृत्वाहविष्यान्नकंगंधाद्यैः परिपूजानेनहविधा
संवत्स्यपिंडमहन्त् सम्पालोलितमकमेवजुहुया
न्ययोन्नैः साज्यैर्भवेत्रवस्मनत्वविचारणीयंसव
त्सरावनिकेतनमिंदिरायः सहोनरशातंरुविधा
मवेणानेनमित्यशोजुहुयात् षण्मासाद्धाम
सोभवतिनरोनात्रसंदेहः शालीभिः शाकाभिः प्र
तिः प्रतिदिनमष्टोत्तरशतंजुहुयात् यनयान्यस
मर्हिः स्यान्मत्रीसवत्सराद्हेमावेणआज्यैरपुने
जुहुयात्प्रतिमासंप्रतिपदंसमारभ्यः प्रतिमह
नीलक्ष्मीस्यात्स्यत षण्मासात्वत्रसंदेहः ब्रह्मैण
तुनरुन्यैलैः शानयोमधुराक्तैः प्रतहोनिवत्सरा
हं मनुनाष्टसुनादशाधिकंप्रजयेत् संवत्समहृत
रोवलक्ष्मीजातीफलोशाकरवीरजयाख्यविल्व
ध्यायानकेसरकुरंटभवैः प्रसूनैः पकैकशः शान
मध्याकपिलायपयोक्तैः सम्पकसमर्च्यदहनेनविरे
णनेतः स्यान्नर्थिकादिविषमज्वरंकान्विसृज्यात् गु
णसहस्रंसहस्रत्रयंतीरडमन्वाभियग्युगलैर्यं

यावत्संहस्रकुंभमपिपूज्यत्कृशानुमंत्रः पूज्यामंतु
पुनरसेचसहस्रमात्रमेकक्रियावरस्हीयहवेकृत
श्रीः यथामित्यदयदभेभावमालोकयतिष्टसूजयस्व
वसहस्रनित्यपेणमंत्रमेनुसङ्दिनमथमस्तुरोगजा
नोस्युत्वानुजनितियनमौख्यवत्सरादीर्घमायुः मनु
नामनुनाष्टशानजममथ्यायिवेजलंज्वलनदीपन
कृत स्नानमासतः षण्मामतः प्रतिपदंकृतेदिनिषु
योथवत्सरंविनष्टवपुरप्यसौभवतितैदिरामंदि
रं इतिश्रीविद्यार्णवेषकोनविंशतमाश्वासः १९
अथशैलसंवादउपिपंते नत्वाश्रीनंदिकेश्वरमते:
कैलासशिखरासीनंमहेनारीश्वरप्रभुं त्रैलोक्येश
महेशाद्यैःदेवैविद्याधरैस्तथा दानवैःस्तुतिभिःसि
द्धैयन्नरनोम्प्ररोगणोः हरंवंस्कंदपुर्वाद्विगणैर्भ
क्त्यासमेविनं सदांक्रीडारसाहादलालसंपरमेश्व
रं क्रीडितोभुवनेप्राम्यजगदेविकयामहः सदा या
ताधिकारेंदेवानेदीतियोजिताः क्रीडितः क्रमया
गेनजितेदेवनप्रोभुना सदाप्रतापादेवेनप्रोक्तेन
दीतिनेमया नवमस्याभियोगेनतष्टोहंवदभक्ति
तः वदकिंकिंतावन्मयतेमनासिवतेंदेदामितेन
संदेहः प्रीतेनमनसाप्रुना श्रीनंदिकेश्वरउवाच
तुष्टोसियदिमेदेवजगतांसीश्वरप्रभो वदमेत्रान
जगत्राणप्रोवान्त्रैलोक्यड्रलभान् प्रोवान्तंवमनुष
शान्सर्वंतत्रेषुगोपितान् ईश्वरउवाच भक्तोसीति
नमेकिंचिदवाच्यतवायिषुव्रतः मूलमंत्रागाविन्या

वि॰
टी॰
५॰८

सपूजाकर्मसमन्वितान् दीक्षाभिषेकमद्दितानधिकार
परान्वितान् उद्धारक्रमयोगेन सर्वकामफलप्रदान्
स्वसमेभूमदेशोत्तगोमयेनोपलेपिते पुष्पप्राकारशो
भाढ्यागपध्वपतरंभिते विलिखेन्मातृकां तत्र वर्गाष्ट
कनिभेहितः स्वरैः षोडशभिर्वर्गः प्रथमः परिकीर्तितः
पंचपंचाक्षराश्चान्येष्टौ वंयौ चतुरक्षरौः वर्गाष्टकं म
वेदेवततो मंत्रात्समुद्धरेत् पंचमस्यात्तवर्गस्य पंचमं
.... दत षष्ठं वर्गान्तिमौ वर्णः प्रथमोन्त्यः समन्वितः
द्वितीयं वर्णमाख्यातमष्टमस्याद्यमक्षरं प्रथमस्यतृती
याणां समेतत्तृतीयकं चतुर्थसममस्याद्यद्वितीयाणि
समन्वितं चतुर्थवर्णमेतस्य सप्तमाद्यंततपंचम पुष
पंचाक्षरो मंत्रः प्रणवाद्यः षडक्षरः यत्नायनात्तभवुजाः
शिवसायुज्यमाप्नुयात् प्रणवस्तु परं ब्रह्मवोधकः
समुदीरितः पंचाक्षरमयान्वितः पंचभूतानि पुष्प
तः भूतात्माकं जगादिदं तेनास्य जगतात्मना ऋषि
रुक्तो वामदेवपंक्तिच्छंद उदाहृते सदाशिवो देवता
स्यमंत्रस्य परिकीर्तिताः षडंगानि मनोवर्णैर्जातियु
क्तानि कल्पयेत् ततस्तत्स्वकपायोरमयोवामशासं
कः मूलवर्णादिकान्मस्य विष्णुस्थानो भजेद्दितः स
तर्जनीमध्यमांत्यानामांगुष्ठेषु यथापरः ब्रह्मस्पदंगुल
मूर्ध्नि पंचवक्त्रेषु वापरः शाकास्यवाकृणोदीत्तमय
वक्त्रेषु पंचसु ततः षडंगविन्यस्येहृदमाणियथा
विधिः सर्वतोनित्यरहमश्चवोपंतोनादकीर्तितः ख
तत्रशक्तिश्चांतप्रशक्तिस्पततः शक्तियुकः मूल

मेत्राणि पूर्वैस्स्व पूर्वैः षाढ्वाति कैः क्रमात् षडंगानि मनो
रस्यजातियुक्तानि मंत्रवित् कुर्वीत गोलकान्यासं रत्ना
यैनं दिकेश्वरः हृदि वक्त्रा पायोर्नूर्वोः कटे नाभौ हृदि पा
र्श्वयोः पृष्ठे हृदि ततो मूर्ध्नि वदने नेत्रयोर्नसोः दोः
पत्स्वपि पुंसामो अग्र्यपु विन्यसेज्जदनन्तरं शिरोवदनहृत्कु
क्षिमोरुपादद्वये पुनः हृदि वक्त्रांगुजे कटेस्वगाभा
येवरेलपथा वक्त्राशाहृत्स्वपादोरुजटरेषु कमान्न्य
सेत् मूलमंत्रस्य षड्वर्णान् यथावदेशिकोत्तमः मू
र्ध्निभालोदरांशेषु हृदयेनाः पुनर्न्यसेत् पश्चाद्ने
नेमंत्रेण कुर्यान्नित्यं व्यापकं सुधीः गोक्षीरफेनधवलं र
जताद्रिसमप्रभे वालचन्द्रकलोराजजटामुकुटम
ण्डिते पंचवक्त्रयरंशाशुप्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं शुभ्रहल
चर्मैवमनेरत्नाभरभूषिते दक्षोर्द्धहस्ते परशुं चरेव
दयतः करे वामेर्द्धहस्ते हरिणं दधानमभयं परे
सुप्रसन्नमुखाम्भोजं त्रिविष्टपश्चविष्टरे· ब्रह्मविष्णु
महेन्द्राद्यैस्तुतं भक्त्या सुरासुरैः विज्ञाद्यं विश्वबीजं
भवभीतिहरं शिवं इति ध्यात्वा गणत्रेष्टमानसेर
र्चयेच्छिवं उपचारैः षोडशाभिर्वाह्यपीठे समर्चयेत्
पद्मं वसुदलं कृत्वा कर्णिकाकेसरोज्वल वहिरष्टद
लं हंस चनरस्वत्रयाहतं चतुर्द्वारसमायुक्तं मण्ड
लेस्मिन्पूजयेत् अन्तर्मानसपूजादिपीठपूजान्त
स्यप्रयोगप्रकरणे लिखितं त्वाद्यंथ्यगौरवभयाच्चना
त्र लिख्यते· तथा· एवं पीठे समायुक्ते मूर्तिं मूलेन
नवैः संस्थाप्यदेवमावाह्यतस्यां संपूजयेच्छिवा

वि॰
ली॰
१९९

सर्वोपचारैराराध्य मध्येवत्सर्वतोर्चयेत् प्रथमेष्टद
लेमूर्त्तिर्यजेनन्तसूक्ष्मादिका दिक्पत्रेषु गणेशेष्टमेयं
ईशंसमर्चयेत् पीतासितरक्तश्वेताभाश्चतुराननाः
---- वराभयस्रगान्वत्सपरशुविधुनीकरैः कोण
पत्रेषुमध्येवनिवृत्याद्याः कलायजेत् निवृत्तिश्च प्र
तिष्ठाचविद्याशांतिस्ततः परः शान्त्यतीतावनाः प्रो
क्तास्तेजोरूपाः कलाः क्रमात् अग्नीशासुरवायव्यम
ध्येदिक्षुवपूजयेत् केसरेषुषडंगानि द्वितीयेष्टद
लेततः अनन्ताद्यान्यजेत्तस्य देवाग्रादिप्रदक्षिणं
अनन्तसूक्ष्मनामानौ शिवोत्तममनन्तरं एकनेत्रमे
करुद्रंत्रिमूर्त्तितदनन्तरं श्रीकंठंचगणेशेष्टाशि
खंडिनमपिक्रमात् रक्तपीतासितरक्ताजितासना
तनान् किरीटाञ्चितभालेन्दुपद्मस्थ्याचारुभूषणा
न् त्रिनेत्रान्शूलवज्रेषुचापहस्तान्मनोहरान् न
नोर्चयेद्गणेशेष्टतृतीयेष्टदलेषु नः उमाचंडीश्वरौ
नंदीमहाकालौगणेश्वरः वृषभोमेरुगिरायाहस्कं
देश्वेतान्यथाक्रमम उत्तरेदलमारभ्यपीतनीलासि
तारुणान् मुक्तानिशाकरश्वेतपाटलान्क्रमतः स्थीः
चतुरस्रेगणेशेष्टपूर्वादिक्रमतोयजेत् इंद्रसुराधि
पपीतंवज्रहस्तंसमत्तसहृते अग्निंतेजोधिपंरक्तशक्ति
हंसभूषितं यमंप्रेताधिपंकृष्णंदंडहस्तंसम
चयेत् रक्षोधिपंवानिर्ऋतिंखड्गहस्तंसुपूर्वकं पा
त्रहस्तंसप्तभोगंवरुणंपादसांपतिं वायुंप्राणाधि
पंपूर्वमेकपाद्यायपरंपजेत् यक्षःपतिकंवस्वमुक्ता

वर्णं गदाधरं विद्यापतिं तथैशानं सत्यमूलकं यज
जेत् ऐरावतेन तथा मेषं महिषं मत्स्यं नरं मूषकं मकरं
मृगमत्स्यौ वृषं च विधिवद्धंसकौ इंद्रादिलोकपा
लानां वाहनानि गणाधिपः ततो वह्निलदस्त्राणि
ततस्याभिः समर्चयेत् वज्रपीतं सितां शक्तिं दंडकृ
ष्णं समर्चयेत् खड्गमाकाशसाकाशं विद्युन्निभं
यजेत् अंकुशं रक्तवर्णं च शुक्लवर्णं गदां यजेत् त्रि
शूलं नीलवर्णं च यजेत्तत्समाहितः रथांगं कर
वदाभं पद्मं रक्तं समर्चयेत् लोकपाला प्रधान्येव
कथितानि तवानघ· एवं पूजयेद्देवं समयः शि
वतो व्रजेत् तथा· तद्देशपटंडे· तविऋदे वागिनीर
धेत् विशुद्धापवधीशाद्वमसीनतः शिवं पदं प्रवोद
यादिति प्रोक्ता गायत्री श्रीशिवस्य च प्रथमं तः
तत्रैकैलासेत्यादिफलप्रदानित्यनेकादशश्लोका
लक्ष्मावनारक्रमकथनपराउक्ताश्चमातविघ्नत्स
छायाः सप्तमेत्यादिभिरुद्धरेदित्यनेन श्लोकैर्मंत्रो
द्धारकथनार्थमातृकाप्रस्तारस्यानन्तरूपं तस्य व
र्गाष्टकाविभेद्वोपदिशति तत्रपंचमस्य तुवर्ग
स्य पंचमेषु स्वरामिति शेषः तेनकारः प्रथमस्वत
रं मंत्रस्येति शेषः आद्यद्वितीयार्णः आकारः तस्य
केनेन यत्र इति मंत्रनिरूपमाह· प्रणवमष्टादिस्य श्री
र्षः प्रणवप्रयोगः तत्र प्रागुक्तविधिना दीमादीविनः
साम्भुकं: प्रागुक्ताकार्याणि प्रातःस्नानादियोगपी
ठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि

वि॰
ली॰
११९

वामदेवायऋषयेनमः मुखे पंक्तिछंदसेनमः हृदये
श्रीसदाशिवायदेवतायैनमः इतिविन्यस्य ममचतु
र्विधपुरुषार्थसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिर्वदे
त् ततस्तर्जन्योः ॐतत्पुरुषायनमः मध्यमयोः मंअ
घोरायनमः कनिष्ठयोः शिंसद्योजातायनमः अनामि
कयोः वांवामदेवायनमः अंगुष्ठयोः यंईशानायनमः
इतिकरयोर्विन्यस्य मुखेहृदये पादयोः गुह्ये मूर्द्धि
चैतान्मूर्त्तिविन्यस्य॰ पुनर्मुखे॰ तंतत्पुरुषायप्राग्व
क्त्राय॰ दक्षकर्णेमं अघोरायदक्षिणवक्त्राय॰ चूडायः
शिंसद्योजातायपश्चिमवक्त्रायवामकर्णे वांवा
मदेवायोत्तरवक्त्रायः मूर्द्धि यंईशानायोर्द्धवक्त्रायः इ
तिपंचमूर्त्तिविन्यस्य ॐसर्वशक्तिधाम्ने॰ हृद॰ नित्य
तिप्तशक्तिधाम्नेशिरः मंअनादिबोधधाम्नेकवचा
य॰ वांस्वतन्त्रशक्तिधाम्ने नेत्रायवौषट् यंअनंतश
क्तिधाम्ने अस्त्रायफट् इतिमंत्रैः षडंगानियथास्था
नेविन्यस्यमूलमंत्रेणव्यापकंकृत्वा संकल्प्यात् ततोहृ
दि॰ ॐनमः वक्त्रेनंनमः दक्षिणांसेमंनमः वामां
सेशिंनमः दक्षिणोरौवांनमः वामोरौयंनमः वामो
रौयंनमः कंठे॰ ॐनाभौनमः दक्षिणपार्श्वेमं वामेशिं
ष्ठेवाहृदयेमूर्द्धि ॐमुखेनंदक्षनेत्रेमं वामेशिं
ननसिवा॰ वामेयं ईदक्षदोर्मूले॰ ॐमध्येनं मणिबं
येमं अंगुलिमूलेशिं अंगुलिमध्येवां अंगुल्यग्रेयं॰
ष वामदोर्मूले॰ मध्येनं मणिबंधेमं अंगुलिमूलेशिं
मध्येवां अग्रेये ८ वामोरुमूले॰ ॐजानुनिनंगुल्फेमं

अंगुलिमूले शिं मध्ये वं अग्रे यं शिरसि · ॐ मुखे नं
हृदि मं ऊर्वोः शिं · दक्षोरुमूलादिपादाग्रपर्य्यन्ते वं
वामोरुमूलादिपादाग्रपर्य्यन्ते वामोरुमूलादिपादाग्रप
र्य्यन्ते यं य हृदि · ॐ चक्रे नं · टंके दक्षोर्ध्वकरसंस्पर्गे वा
मोर्ध्वहस्ते शिं वामाधःकरे अभये वं · दक्षाधःकरे वरे
यं ९ वक्त्रे ॐ अंग्रपायोः · नं हृदि · मं पादयोः शिं ऊर्वोः
वं जठरे यं · इति विन्यस्य · नमोस्तु स्थाणुभूताय ज्योति
र्लिङ्गामृतात्मने चतुर्मूर्तिवपुःस्थाय भासिताङ्गाय शं
भवे · इति मंत्रेण मूर्द्धादिपादपर्य्यन्तं व्यापकं न्यसेत्
इति विन्यस्य यथोक्तरूपं देवं ध्यात्वा मानसपूजादियो
गपीठपूजां यथाविधि देवमावाह्य स्नानादिपुष्पान्तैरु
पचारैः संपूज्य भगवन्नावरणपूजामनुज्ञां देहि
ति प्रार्थ्य प्रथमे ष्टदले दिग्दलेषु ॐ तत्पुरुषाय नमः
मं अघोराय · शिं सद्योजाताय नः · वं वामदेवाय · मध्ये
यं ईशानाय · इति देवाग्रादि दक्षिणेन संपूज्याग्रेयादि
दलेषु प्रादक्षिण्येन · ॐ निवृत्यै · ॐ प्रतिष्ठायै · ॐ विद्या
यै · ॐ शान्त्यै · ॐ शान्त्यतीतायै न मध्ये · इति संपूज्य द्विती
याम् दलान्तःकेसरेषु देवस्य वह्न्यादिकेसरे ॐ हृद
याय · वामाग्रे ईशाने शिरसि · ष्ट दक्षिणे मं शिखा
यै · वामे शिं कवचाय · अग्रे वां नेत्रत्रयाय · अग्रादि च
तुर्दिक्षु यं अस्त्राय · इति संपूज्य · द्वितीये ष्टदले त्वार
भ्य देवस्य वाममलमारभ्य लं इंद्राय सुराधिपतये पीत
वर्णाय वज्रहस्ताय ऐरावतवाहनाय नमः रं अग्न
ये तेजोधिपतये रक्तवर्णाय शक्तिहस्ताय मेषवाह

नायनमः यंयमायप्रेताधिपतयेकृष्णवर्णायदंडह
स्तायमहिषवाहनायनमः ह्लंनिऋतयेरक्षोधिपतये
धूम्रवर्णायखड्गहस्ताय नरवाहनायनमः ह्रंईशाना
यविद्याधिपतयेस्फटिकवर्णाय पाशहस्ताय वृषभ
वायन· इतिसंपूज्यै देशानयोर्मध्येब्रह्मणलोकाधिप
तयेरक्तवर्णायपद्महस्तायहंसवाहः नायन· निऋति
वरुणयोर्मध्ये ह्रींअनंतायनागाधिपतयेगौरवक्रह
स्तायगरुडवाहनायन· इतिसंपूज्य द्वितीयवीथ्यां
ॐवज्राय· शक्तयेनमः दंडायखड्गाय· पाशाय· अं
कुशाय· गदायै· त्रिशूलाय· पद्माय· चक्राय· इतिलो
कपालायुधानितत्समीपस्थानेषुपूजयेत् इत्थंषडव
रणसमेतंदेवंसंपूज्य· मूलमंत्रमुच्चार्यसांगायसप
रिवाराय श्रीसदाशिवाय इतिपुष्पांजलिनाभ्यर्च्य
देवंसंपूज्यधूपदीपादिपूजासमेतंदेवंसंपूज्यधूप
दीपादिपूजाशेषंपाठक्रविधिनासमापयेदिति· त
पा· लक्षषट्कंजपेद्वत्सनियमस्थोजितेंद्रियः ना
वत्सरहस्तंजुहुयात्तिलैः स्वदेहर्दनस्तुतैः पायसैः क्षीर
हवेदास्यसमाप्तिर्वीगणेश्वरः तावत्संख्यजलैः शुद्धै
लर्थीयेवंदवासितैः मार्जयेच्चगणेश्व हृत्यात्मानंनम
लमंत्रैः तर्पणमस्यदशांशेन तद्दशांशेनतद्दपूर्णा
शानभोजयेत् शिवभक्तान्द्विजश्रेष्ठान्समाचारान्
नेदिनाः पंचांगमेवंविधिवत्सकृत्स्मरणमाचरेत्
पवंसतिहमंत्रलससर्वान्कामानवाप्नुयबुन· पवषट्
लक्षजपःकृतपुरश्चरणः कलावत्रचतुर्गुणजपः

कार्यः लिंगपुराणे· विनियोगं प्रवक्ष्यामि सिद्धि
मंत्रप्रयोजने दीर्वास्ययोनि तन्मात्रे विनियोगस
ज्ञातनः यस्य येन नियुंजीत कार्येण च विशेषतः
विनियोगः स विज्ञेयः ऐहिकामुष्मिकं फलं विनि
योग लभामुष्यमारोग्यं जन्तु निष्पनाः राजैश्वर्ये
च विज्ञाने स्वर्गे निर्वाणमेव च· श्रोत्रणं चाभिषेक
च प्रयमर्षणमेव च स्नाने च संध्ययोस्तेव कुर्यादे
कादशेन वै मुहपर्वन माहल्य जपेलक्षमतंद्रि
तः महानद्यां हिलक्षं तु दीर्घमायुरवाप्नुयात् दू
र्वांकुरै स्तिलैर्वापि मुहेर्द्रक्षेमथैव च तेषां दशस
हस्राणि होममायुष्यवर्द्धन मुभ्रस्य ह लक्षमाश्रित्य
जपेल्लक्षद्वयं सुधीः शनैश्वर दिने स्पृष्ट्वा दीर्घमा
युर्लभेन्नरः जपेद्दशेन रश्मेत सोपसृष्टरोगो भवे
त् आदित्याभिमुखो भूत्वा जपेल्लक्षमनन्यधीः अ
र्कैरष्टशतं नित्यं जुहुयाद्ध्यायिमुच्यते समस्तव्या
धिशान्त्यर्थं पलाशसमिधो नरः हुत्वा दशसहस्र
तु नरो रोगात् मनुजो भवेत् जपेल्लक्षं तु पूर्वोक्तं हुत्वा
वाष्टशतेन च सूर्यं नित्यमुपस्थाय यामश्वारोग्य
मानुयात् नदी तोयेन संपूर्णं घटं संस्पृश्य भोजनं
मायुर्जनेनैः स्वापाद्रोगाणामेव जंभवेत् अष्टावि
शति तत्वाम स्वीपादन्वहं शुचिः हुत्वा चनालपा
लसैरेनैरा रोगामंमृत्यु नित्यमष्टशतं जप्त्वापिवे
दायार्कैःसत्त्रियो· श्रोदरेव्याधिभिः सर्वैर्मासेनैके
नमुच्यते पकांदशेन भुजीयादन्नं चैवाभिमंत्रितं

मह्येवान्नंजपोयंयंविषमव्यस्तंभवेत् चंद्रसूर्यग्र
हेपूर्वमुपोष्यविधिनाशुचि यावद्ग्रहणमोक्षंतत्ताव
त्तोयेसमाहितः जपेत्समुद्रगामिन्याविमोक्षेग्रहण
स्यतः ग्रहेणनरसहस्रेणपिबेद्ब्राह्मीरसंद्विजः ऐहिकी
लभतेमेधांसर्वज्ञत्वहाशुभां सारस्वतीभवेद्देवी
तस्यवागतिमानुषी॰ ग्रहनक्षत्रपीडासुजपेद्भक्त्या
युतेनरः होतेनाष्टशतंहुत्वासद्यःशांतिर्भविष्यति
चंद्रसूर्यग्रहेलिंगंसमभ्यर्च्ययथाविधिः यत्किंचि
स्तोध्ययेदेवीजपेदयुतमादरात् सतियोत्वदेव
स्पशुचिःस्थपनमानसः सर्वान्कामानवाप्नोतिध
कृषोनात्रसंशयः गजानांतुरगानांतुगोजातीनांतु
धैवच व्यापागमेशुचिर्भूत्वाजुहुयात्समिदाहृतिं
मासमध्येविधिनायुतंभक्तिसंयुतः तेषामस्तद्विश्च
शांतिश्चभविष्यतिनसंशयः उत्पातशांतिबाधायां
जुहुयादयुतंशुचिः पलाशसमिधैर्देवितस्यशां
तिर्भविष्यतिः आभिचारिकशंकायामनंतदेविसमा
चरेत् प्रतिकूलववतिक्रूक्रिरात्रौः पीडाभविष्यति
विद्वेषणार्थेजुहुयाद्विभीनसमिधाष्टकं प्रायश्चि
त्तंचवक्ष्यामिसर्वपापविशुद्धये॰ पापशुद्धिंयथा
सम्यक्कर्तेमशुपयतेनरः पापशुद्धिर्भवेत्सुसंक्रि
यामर्वाप्सुतिःफलाः स्नानेनदीपनेनस्नात्कव्यपा
पशायते विद्यालक्ष्मीविशुद्धार्थमाप्यांजलितां
शुभेः शिवेनैकादशेनाहिरभिषिंचेत्समंततः अ
शातरपातेनैवस्नायात्पापविशुद्धये॰ सर्वतीर्थफ

लेनच सर्वपापहरं शुभं संध्योपासनविछेदी जपेद
शशतं तु यः विहाराहैस्त्रवाडाले मार्जारैः कुक्कुरैरपि: स
ह मंत्रेन भुंजीत भुक्त्वा वाष्टशतं जपेत् ब्रह्महत्यादि
धर्ष्यं जपेल्लक्षायुतं नरः पातकानां तदर्धं स्यात्त्रात्रका
र्ष्यो विचारणा उपपातककदुष्टानां तदर्धं परिकीर्तितं शु
षाणामपि पापानां जपेत्पंचसहस्रकं आत्मबोधकरं
ग्रस्तं शिवरूपप्रसाधकं जितश्वासो जपेन्मंत्रं पंचल
क्षमनाकुलः पंचवायुजितं भवेत्प्राप्नोति मनुजः स्वर्वा
योजपेत्पंचलक्षं तु निगृहीतेंद्रियः शुचिः पंचेंद्रियाणां
विजयो भविष्यति वरानने ध्यानयुक्तो जपेद्यस्तु मनः
संयम्य यत्नतः सम्यग्विजयमाप्नोति करणानां वरान
नैः पंचविंशतिलक्षाणां जपेन कमलानने पंचवि
शतितत्वानां विजयं मनुजो लभेत् मध्यरात्रेव्यतीते स
जपेद्यत्नमादरात् सब्रह्मसिद्धिमाप्नोति इहैवात्र न
संदेहः जपेल्लक्षमनालस्यो विवादयति वर्जितं मध्यरा
त्रे शिवज्योत्स्ना पपुष्पस्येव न संशयः सर्वसंपत्समृद्धा
यं जपेदयुतमात्मवान् सर्वबीजसमुच्छं मंत्रं शतलक्षं
जपेत्सुधीः सत्सायुज्यमवाप्नोति भक्तिमान्किमतः परं
अस्य मंत्रस्य वक्ष्यामि ऋषिछंदोपदैवतं बीजं शक्तिं स
र्वर्णं स्थानं चैवावतारं प्रति वामदेवो महाऋषिः पंक्ति
छंदउदाहृतं देवताशिवप्रवाहं मंत्रस्यास्य वरानने
नकारादीनि वर्णानि पंचभूतात्मकानि च आत्मानं प्र
णवं विद्धि सर्वव्यापिनमव्ययं शक्तिस्त्वमेव देवेशि सर्व
देवनमस्कृता नदीपप्रणवं केचिन्मदीपप्रणवं तथा

त्वदीयदेवि मंत्राणां शक्तिभूतं न संशयः ॐकारस्वरोदात्तो
ऋषिर्ब्रह्मासिताप्रभा॰ छंदो देवी च गायत्री परमात्माधिदेव
ताः उदात्तः प्रथमस्तद्वत्प्रथमस्य द्वितीयकाः पंचमस्व
रितश्चैव मध्यमो निषधस्तथा नकारः पीतवर्णोस्य स्थानं
चैव दक्षिणं मुखं॰ छंदोनुष्टुब्हविश्वावित्रुद्रो दैवतमुच्यते॰
शिकारो भस्मवर्णोस्य स्थाने वै पश्चिमं मुखं विश्वामित्रो ऋ
षिस्त्रिष्टुप्छंदो विष्णुश्च देवता चकारो हेमवर्णोस्य स्थानं चे
वोत्तरं मुखं ब्रह्माधिदैवतं छंदो बृहती चांगिरा ऋषिः यका
रो हेमवर्णोस्य स्थानमूर्ध्वमुखं विराट् छंदो ऋषिर्भरद्वाजो
स्कंदो दैवतमुच्यते॰ इति तथ्या संग्रहे॰ इत्याशिवसमाप्नु
सहस्रं नित्यशो जपेत् सर्वपापविनिर्मुक्तः स्नाने सहृतिमाप्नु
यात् तिलैः सुहैर्हुताभ्यकैरूनेडन्यात संभवः रोगाविनश्य
त्यचिरात्रात्र कार्या विचारणाः प्रपंचपेछतलं दंयः साधि
वो नात्र संशयः॰ नदीनां पंचवर्णानां पंचवर्णानां ऋषयो
मीमताः क्रमात् गौतमोत्रिर्द्वितीयः स्याद्विश्वामित्रोगिरास्त
था॰ भारद्वाजश्च गायत्री मानुष्टुप्त्रिष्टुपेव च॰ बृहती सवि
राडुपंछंदांसीदं सत्तानि वै इंद्रकद्रदुहरिर्ब्रह्मास्कंदो देवाः प्र
कीर्तिताः प्रथमाद्याः पूर्ववत्स्यात्परब्रह्मबोधकश्चार्थः
प्रथवस्वीक्षश्च मुन्यादिकस्यास्यात् तथा॰ ऋषिर्ब्रह्मास
मुदिष्टो गायत्री छंद ईरितं देव्यादिके देवतास्य परमात्मा
समीरितः स्यान्निर्वर्णः समाख्यातो मोक्षार्थे विनियुज्यत
इत्यादि॰ इति पंचाक्षरविधिः॰ नदिकेश्वरमते॰ शृणु नंदिन्प्रव
क्ष्यामि मंत्रान्तरमनुपापघ्नैः सहम्पाने सममस्याद्वितीयाणी
स्यमालिखेत् श्रायवगीत्वरीपाणीं पातांभ्यापरिमंडितं

मायाबीजमिदंवत्सत्रिषुलोकेषुदुर्लभम् अनेनार्चनयोर्मुक्तः
पंचार्णः सप्तवर्णकः षडर्णश्चाष्टवर्णः स्यादेवंमंत्रद्वयंभ
वेत् अष्टमात्स्यहकारः सप्तसंद्वितीयार्णस्थरेफोपरिस्थि
तेस्त्रायवर्णः तुरीयार्णः ईकारः तस्योर्ध्वयोम्नोविंदुः ताभ्यामु
र्ध्वंलिखेत् तेनमायाबीजंसिद्धिं तथा· ऋषिरुक्तोवामदे
वः पंक्तिश्छंदउदाहृतं उमापतिर्देवतास्यान्मंत्रयोर्जग
दीश्वरः ताराद्यष्टदीर्घयुक्तमायाद्यैर्मंत्राणिकैः क्रमात्ष
डंगानिगणेष्वष्टजातियुक्तानिकल्पयेत् वंधूककुसुमा
रक्तंचंद्रार्द्धकृतशेखरम् दक्षिणार्द्धकरेशूलंतदधोवर
मुद्रिकां वामार्द्धेनकपालंतदधोहस्तेनवाभयं दधानं
निजवामोरुपीठस्थयागणेश्वरं रक्तोत्पलकरापाश्लि
ष्टंतकभवाङ्गना· सर्वाभरणसंदीप्तदेहंदेव्याश्वदाल्वि
ते भैरवंत्रिनयनंसर्वाभरणभूषितं एवंध्यात्वायजे
देवंप्राक्प्रोक्तेनैवविष्टरे पद्मंपंचदलंकृत्वातद्बहिश्चा
ष्टपत्रकं वहिश्छंदोभोजचतुरस्रत्रयंवहिः वीथी
द्वयसमोपेतंचतुर्द्वारोपशोभितं अस्मिन्पीठेयजेदेवं
मूर्तिंसंकल्पमूलतः सर्वोपचारैराराध्यप्राग्वदंगानिपू
जयेत् एतेखागगनारक्तामहोच्छुष्मीकरालिका पू
जयेत्पंचरात्रेषुवहिरष्टदलेषुतः वृषभंक्षेत्रपालंचचं
डेश्वरमनंतरं दुर्गांचषण्मुखंपश्चान्नंदिनंविघ्ननाय
कं सेनापतिंततोवाह्येयजेदष्टदलेष्विमाः ब्राह्म्याद्या
मातरस्ताश्चब्राह्मीमाहेश्वरीततः कौमारीवैष्णवीचैव
वाराहीतदनंतरं ऐंद्रीचषष्टिचामुंडामहालक्ष्मीरिति
क्रमात् लोकपालांस्तदस्त्राणिचतुरस्रांतरालयोः प

वि॰
ली॰
५२४

914

वंसंपूज्यदेवेशंग्रामियमेतजितेंद्रियः लक्षत्रयंजपेन्मा
हंतन्मंत्रहस्वसमिद्धैः आरभ्यचनकृष्णैतेत्सप्तम्यांवाङ्गने
ततः मधुरत्रयसंसिक्तैर्लक्षणादिततश्चरेत् प्रोक्तेन
विधानेनततः सिद्धोभवेन्मंत्रः सौभाग्यसंपदायुष्यपुत्र
पौत्रादिवर्द्धनः देहांतेचगणेशत्वं शिवसायुज्यदोभ
वेत् अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासां
चप्रागवत्कृत्वाशिरसिवामदेवायऋषयेनमः मुखे पं
क्ति॰ छंदसेनमः हृदये श्रीउमापतयेदेवतायैनमः
इतिविन्यस्यममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृ
तांजलिर्वदेत् ततः ह्रां ओंहृदयायनमः ओंह्रींनंशिर
से॰ ओंह्रूंमंशिखायैः ओंह्रैंशिंकवचाय॰ ओंह्रौंवंनेत्रत्र
या॰ ओंह्रःयंअस्त्राय॰ इतिषडंगमंत्रानेग्रहणारि॰ ओंगंग
नायै॰ ओंरक्तायै॰ महोच्छुष्मायैः करालिके इतिसंपू
ज्याष्टदलेषु देवाग्रमारभ्यपूः दक्षिणेपन ओंब्राह्म्यै॰
ईमाहेश्वर्यैः ऊंकौमार्यैः ॠंवैष्णव्यै॰ ऌंवाराह्यै॰ ऐंइं
द्राण्यै॰ औंचामुंडायै॰ अः महालक्ष्म्यै॰ इतिसंपूज्य प्रा
ग्वलोकपालांश्चादिसमापयेदिति तथा॰ शृणुतेदिव्य
वक्ष्यामिप्रासादाख्यंमहामंत्रं यस्यस्मरणमात्रेणनरः
साक्षाच्छिवोभवेत् अष्टमस्यांतवर्णोत्रप्रथमोन्त्यादिसं
युतः तदिस्वरसंयुक्तः कथितोवैमहामनुः धर्मार्थका
ममोक्षाणांसाधनेमुनिसेवितः अष्टमांत्यवर्णोहः प्र
थमांत्यादिरनुस्वारः ऌदादिस्वरः औकारः स्ताभ्यांयुतः
तेनप्रसादबीजमुद्धृतं प्रमादकराजाक्षीबंधमाप्यं
वादेवमनंवामदेवोमुनिर्वत्सपंक्तिछंदउदाहृतंस्व

दाशिवो देवता मंत्रस्य परिकीर्तितः हकारो बीजमित्युक्तः
औकारः शक्तिरुच्यते· षट्कलाढ्येन बीजेन षडंगानि प्रवि
न्यसेत् प्रथमाद्यतृतीयेषु रुद्रादिस्थानरः स्वरैः अष्टम्यां
शंतसमेधयत्र प्रथमोपांत्यसंयुतैः विलोमगैः पंचवी
जैरीशानाद्यांस्तु विन्यसेत् प्रथमाद्यमित्यादि प्रथमाद्य
तृतीयः इउऋः रुद्रएश्चादिज्योतनरः ओं एभिर्भेदितं अ
ष्टमोत्य हकारः प्रथमोपांत्यो विंदुः तेन मह हिं हं हें हों
इति विलोमगैः हों हें इत्यादिभिः मूर्तिरीशानस्याद्यस्या
ततत्पुरुषाह्वयः अघोरो वामदेवस्य सद्योजातस्य पंच
मः अंगुष्ठादिष्वंगुलीषु मूर्ध्नि चक्रे ह्यदिन्यसेत् ग्रहे ष्य
पादयोश्चाद्य पंचवक्त्रेषु ताः पुनः ऊर्ध्वादिषु गणेशा
ततो देवीं विचिंतयेत् शारदातिलके· तत्र दशलिपि
भिर्यस्तनहीजादिकान्यसेत् शिरोवदनहृद्गुह्यपादद
शे यथाक्रमं ऊर्ध्वप्रादक्षिणोदीच्यपश्चिमेषु मुखे ततः
ताः मूर्तीः तथाः मुक्ताविद्रुमसन्नद्धहेमनीलधवलैर्पंच
भिः वदनैः शोभितं वक्त्रप्रति वक्त्रं त्रिलोचनं चंद्रावतं
सविलसज्जटामुकुटमंडितम् शुद्धस्फटिकसंकाशम
मासीनं समेरुहे प्रसन्नवदनांभोजं दधानं करपंकजैः
दक्षिणैः शक्तिदिनशोखवज्रखङ्गतथावलं सर्पंच टंक
नीयाश्चाभयवामवाहुभिः नानाभरणसंदीप्तं ध्याये
देवं सदाशिवं इति ध्यात्वा गणेशपूर्वोक्ते योगाविष्टे
पूर्वादशोक्तवत्कृत्वा पूजामंडलमंत्रवत् मूलेन मूर्त्ति
निसकल्प्य तस्यामावाह्य पूजयेत् उपचारैः समभ्यर्च्य
यजेदावृतिदेवताः प्रथमष्टदलेवत्ससद्यादीन्यचव

वि॰
शि॰
२२५

915

जयेत् वेदान्तमालीभीतिष्टदत्तंक्रंदेंदुसन्निभं चतुर्वक्त्रं
त्रिनयनंसत्यपश्चिमजोयजेत् काश्मीरवर्णाभीतीष्टदं
कालस्वकरःशुभैः श्रीहस्ताण्यत्तरामस्यविलासीवोत्तरे
स्थितः पूजनीयोवामदेवस्त्वघोरं दक्षिणेयजेत् अक्ष
मालांवेदपाशोसाकृष्णाङ्कुशडमरुकैः खट्वांगेत्रिशिखंचै
वकपालंदधतःक्रमात् अंजनाभंभीमदंष्ट्रंत्रिनेत्रंचतु
राननं ईशानंपूजयेन्मध्येपंचवक्त्रंगणेश्वरः मुक्तागौरं
त्रिनयनंवाहुभिर्दशभिर्निजैः दधानमत्तस्त्वरवेदपाशां
कुशशामाकृयात् डमरुंचैववखट्वांगत्रिशूलंचकपाल
कं अभयंवरदंचैवकोणपत्रेषुयोजयेत् तेजोरूपाति
हस्ताद्यास्त्रांस्त्यामध्यतोयजेत् पुरोक्तवत्षडंगानिपूज
येन्द्रादिकेश्वरः अनंताद्यानुमायीश्चयजेदष्टदलहृदये
पूर्वेकलोकपालांश्चतदस्त्राणिचपूजयेत् अथप्रयो
गः तत्वज्ञानरूप्यानादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणा
यामत्रयंकृत्वा॰ शिरसिवामदेवायऋषयेनमः मुखे
पंक्तिछंदसेनमः हृदये श्रीसदाशिवाय देवतायैन
मः गुह्ये हंबीजायनमः पादयोः औंशक्तयेनमः इति
विन्यस्य ममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांज
लिकृत्वाततः हांहृदयायनमः हींशिरसि हूंशिखायै॰
हैंकवचाय॰ हौंनेत्रत्रयाय॰ हः अस्त्राय॰ इतिषडंगमं
त्रानेगुष्ठादिकरयोर्विन्यस्यहृदयादिनेत्रयांतंविन्य
स्यासंमंत्रेणतालत्रयंतर्जन्यागुष्ठोन्यपाद्योनदशादिग्व
यनंचकृत्वागुष्ठयोः हौं ईशानायनमः तर्जन्योः हैं त
त्पुरुषायमध्यमयो हूं अघोरायनमः अनामिकायो

ह्रिं वामदेवाय कनिष्ठये ह्रं सद्योजाताय॰ इति विन्यस्यैवमे
वं शिरो वदनहृत्पादेषु विन्यस्य शिरसि ईशानायोर्ध्व
वक्त्राय मुखे ह्रिं तत्पुरुषाय पूर्ववक्त्राय दक्षिणकर्णे॰ ह्रुं अ
घोराय दक्षिणवक्त्राय॰ वामकर्णे॰ ह्रिं वामदेवायोत्तर
वक्त्राय॰ हृदाय॰ ह्रं सद्योजाताय पश्चिमवक्त्राय नमः
इति अष्टाष्टादिभिः पंके नांगुलिकैका मूर्ति विन्यस्य
ध्यानादिमानसपूजां तत्पञ्चाक्षरेकैः पूजात्रयं विधाया
र्घ्यस्थापनादि पुष्पोपचारान्ते प्रथमे दले देवस्य ए
ष दले ह्रं सद्योजाताय वामदले ह्रिं वामदेवाय॰ दक्षिण
दले ह्रुं अघोराय॰ अग्रदले ह्रैं तत्पुरुषाय॰ कर्णिका
यां देवस्याग्रे ह्रौं ईशानाय नमः इति संपूज्याग्नेयादिद
लेषु मध्ये च निवृत्याद्याः संपूज्य ततः प्राग्वत् षडंगानि
संपूज्यानंतादि समारभ्य पंचाक्षरोक्तवत्सर्वं कृत्वा समाप
येदिति॰ तथा॰ लक्षद्वयं जपेन्मंत्रं हविष्याशी जितेंद्रि
या पंच सप्त तिसाहस्रं समेनेक करवीरजैः जयाद्युष्पैर्ल
पद्मैर्वा त्रिमधुरक्तैर्दशांशतः पायसैः सहस्रेणैवाथ राज
हत्तसमिद्वरैः जुहुयात्तस्य पुष्पैर्वा तर्पणादि ततश्चरे
त् इति षण्मुखजपः कृतपुरश्चरः अथ नंदिस्त्रवक्ष्यामि
मंत्रमष्टाक्षरं परं अथ समस्तवागीशो पान्त्यवर्णसम
न्वित त्रयोदशावर्णांत प्रथमार्णमिदं भवेत् माया
बीजं द्वितीयं स्यात्स्वामा सादाख्यत्तृतीयकं पंचाक्षरं ततः
पश्चादेवमष्टाक्षरो मनुः प्रथमवर्गोपान्त्या तु स्वारः
त्रयोदशः॰ ॐकारः ॐकारः तेन ॐउकृतः प्रथमा
र्णो मंत्रस्येति॰ वामदेवोऽस्य ऋषिः पंक्तिश्छंदो देवः सदा

शिवः मायाशामादवोजाभ्यां भेदिताभ्यां स्वरैरथः षड्भिः अ
र्ध्यात्म्यडंगानि मंत्रवर्णैः सजातिभिः ध्यायेद्देवं ततो वक्ष्य
दिचैकाग्रमानसः सिंदूरपुंजशोणांगं स्मेरवक्त्रं त्रिलोचनं
मणिमौलिलसच्चंद्रकलालंकृतमस्तकं दक्षिणोर्ध्वकरे
रेकं दधानं दधनावरं वामोर्ध्वहस्ते हरिणं तदधःकरस्माद
रात् पीनवृत्तमनोत्तुंगस्तनाग्रे विनिवेश्य च॰ वामांके सन्नि
विष्टायाः प्रियाया रक्तपंकजे॰ दधत्याद्दक्षिणहस्तेवासीनं
रक्तपंकजे नानाभरणसंदीप्तं दिव्यांगं यस्त्वगंवरं एवंध्या
नागणश्रेष्ठपूर्वोक्तं पूजयेच्छिवं योगपीठे समावाह्य गंधपु
ष्पाक्षतादिभिः पंचावरणोक्तविधिना पूजायोत्रप्रकल्प्यच॰
नेत्रोक्तेन विधानेन यजेन्मूर्तीः कलाश्रिताः नेत्रांगानिस
मभ्यर्च्यानंतादीनणुमादिकान् लोकेशांश्च तदस्त्राणि पू
जयेद्धस्तपूर्ववत् अनेन विधिना यस्तु शिवमाराधयेत्स
दा॰ पुत्रपौत्रधनैश्वर्यभोगमोक्षान्स विंदति॰ अथप्रयोग
नत्रप्राग्वयोगपीठन्यासमाने पंचावरणोक्तं अस्त्रादिकं विन्य
हां हृदयाय नमः हं हीं नेत्रशिरसे॰ इत्यादिकरषडंगन्यास
विधाय यथोक्तरूपं देवं ध्यात्वा सामसयजनादिकं पंचा
वरोक्तमंत्रवत्सर्वं कुर्यात् तथा॰ दक्षिणामूर्तिमंत्रस्य
विधानेन दिकेश्वरः प्रवक्ष्यामि गणश्रेष्ठमंत्रोद्धारपुरः
सरं पंचमस्य तृतीयार्णः प्राथमस्यज॰ तृतीयार्णोपुनो
वत्सद्धितीयायोष्टमस्य चद्धितीयार्णीयुतज्ञाप्यचतु
यीतो गणाधिपः प्रथमस्य द्धितीयार्णः प्रत्नोन्त्यः षष्ठ
वर्गाजः सप्तमायसमायुक्तः प्रथमो यांत्यसंयुतः सप्त
मोत्यस्ततो वत्सचतुर्थीयस्ततःपरं षष्ठस्य पंचमस्वा

यषष्ठवर्णसमन्वितः सप्तमस्य तृतीयोऽथ पंचमोंत्य
स्ततः परं षष्ठस्य पंचमस्त्वाद्यषष्ठवर्णसमन्वितं सप्त
मस्य तृतीयोऽथ पंचमोंत्यस्ततः परं आद्यवर्गतृतीया
र्णः समेतः सप्तमात्यकः आद्यद्वितीयसंयुक्तःषष्ठम
स्य तृतीयकः प्रथमस्य तृतीयार्णः समेतस्तदनंतरं
आद्यैकादशसंयुक्तः पंचमस्यतु पंचमः सप्तमाद्यः
समायुक्तः पंचमस्य चतुर्थकः आद्यद्वितीययुक्तश्च
पंचमाद्यस्ततः परं आद्यद्वादशमोपेतं द्वितीयापस्त
तोनुयः पंचमाद्यस्तेनातः परं आद्यद्वितीयसंयुक्तत
स्यपंचदशान्वितः द्वितीयस्य तृतीयोऽथ प्रथमस्य द्वि
तीयषक सप्तमाद्येनततो वत्स पंचमोंत्यस्ततः परं ष
ष्ठवांतमोऽथनदीर्घश्चाद्यत्रयोदशान्वितः सप्तमस्य
द्वितीयोऽथाद्यः पंचमसंयुतं पंचमस्य तृतीयोऽथा
द्यसप्तमयस्तथा द्वितीयार्णसमायुक्तः सप्तमस्यादिम
स्ततः षष्ठमस्यादिमः पश्चात्प्रथमो यांत्यसंयुतः
षष्ठस्य चतुर्थोऽथ प्रथमैकादशान्वितः सप्तमस्य च
तुर्थार्णः युक्तो द्वात्रिंशदक्षरः त्रुटितस्तारमायाभ्याम
वत्स षट्त्रिंशदक्षरः कथितो मंत्रराजोयं वांछितफ
लदायकः पंचमस्य तृतीयार्णः दप्रथमं मंत्रस्याद्यत
मक्षरमित्यर्थः द्वितीयाद्यः ककारः षष्ठमस्याद्विती
यार्णः ईकारः ताभ्यां युतः तेन क्लि इति चतुर्थार्णो ए
कारः प्रथमस्य द्वितीयार्णः युतः आकारयुक्तः ते
न ख्या इतिः षष्ठवर्गांत्यो मकारः आद्यषष्ठः ऊकारः
न युक्तः तेन मूं इति सप्तमस्यांत्यो कारः प्रथमद्वितीयः

वि॰
ली॰
९१७

917

आकारः तद्युक्तः तेन वा इति॰ अष्टमस्य तृतीयः सका
रः प्रथमस्य तृतीयः ईकारः तद्युक्तः तेन सि इति पंच
मात्यो नकारः आद्यद्वादशः एकारः तद्युक्तः तेन ने
इति॰ द्वितीयाद्यः ककारः पंचमाज्यो नकारः आद्यः
तृतीयः ऋकारः तद्युक्तः तेजनिः इति॰ सप्तमस्य द्वि
तीयः रेफः पंचमाद्यः नकारः आद्यद्वितीयः आका
रः तद्युक्तः तस्य आद्यवर्गस्य पंचदशो विंदुः तेन यु
क्तः तेन तां इति द्वितीयतृतीय॰ तृतीयो गकारः प्र
थमस्य द्वितीयः आकारः तद्युक्तः तेन गा इति॰ सप्त
माद्यो यकारः पंचमाद्यो नकारः षष्ठांतिमो मकारः
आद्यत्रयोदशः ओंकारः तेन मो इति सप्तमस्य द्विती
यो रेफः आद्यपंचमः ऊकारः तद्युक्तः तेन रू इति॰ पं
चमस्य द्वितीयो टकारः आद्यसप्तमयो द्वितीयः आ
कार रेफो नाभ्या युक्तः तेन रू इति पंचमस्य द्वितीयो ट
कारः आद्यसप्तमयो द्वितीयः आकाररेफो नाभ्या
युक्तः तेन इति सप्तमस्यांतिमो यकारः अष्टमस्या
द्विमः आकारः प्रथमायांत्यो विंदुः तद्युक्तः तेन श्रीं र
ति षष्ठस्य चतुर्थो भकारः सप्तमस्य चतुर्थो वकारः
प्रथमे कादशः एकारः तद्युक्तः तेन वे इति॰ नारमा
यां भ्यां युक्तिः इति आदौ प्रणवः तदनु ह्लेखा ततः
प्रणव इत्यर्थः तथा॰ ऋषिश्चकः समुद्दिष्टो छंदो
छंदो हि गायत्री देवता जगती मातृदेवता मूर्तिरथ
यः प्रणवो बीजमित्युक्तं ह्लेखा शक्तिरीरितः वि
नियोगः समुद्दिष्टः पुरुषार्थचतुष्टये आदौ तु मूल

मन्त्रेण करशुद्धिं समाचरेत् रसनेत्राष्टकवसवाण
वह्निमितैः क्रमात् विभक्तैर्मन्त्रवर्णैस्तत्तारयायादि
कैः पुनः षट्दीर्घभिन्नमायान्तैः षडङ्गानि प्रविन्यसे
त् रसः षट्नेत्रः हृयवसवोष्टौवाणपञ्चवह्न्यस्त्र
यः मूर्द्धिभालेदृशोः श्रोत्रमण्डयुग्मेव नासिकेः श्रा
स्यदोः सपिष्ठगलेस्तनहृन्नाभिमण्डलेः कुपार्श्व
ले पुनः पादसंधिस्ववर्णास्त्वविन्यसेत् व्यापकं तार
मायाभ्यां विन्यसेद्भूणानायकः मूर्द्धादिपादपर्य्यन्तं
ततो देवं विचिंतयेत् हेमावलनरेरम्ये सिद्धकिन्नर
सेविते विविवद्रुमषण्डाभिः सर्वतो चारितानघे
स्वपुष्पितलताजालैराश्लिष्टक्रमषण्डमैः शिलाकि
रनिर्गच्छन्तिनिर्ईरानिलशीतले गायद्भृंगांगना
सेविते त्यक्त्रद्गादक्वकैः कूजत्कोकिलसयानेषु
विरोहावादिड्मुखैः परस्परविनिर्मुक्तमात्सर्य्य
मृगसेविते श्रोचैः सुकाचैर्मुनिभिः रजस्तमसु
पास्थितैः पुरंदरमुखैर्देवैर्सेव्यमानैर्निषेवितैः
षट्दले महाछायपद्मरागमहोज्ज्वले गारुत्मत
मयैः पत्रैर्निविडैरुतनुशोभितं नवरत्नमयाकल्प
लेवमानैरलंकृतं जलजैः स्थलजैः पुष्पैरामोदि
भिरलंकृतं गणाद्वैदशास्त्राणि सुरुहद्देनिषेवि
ते समारतनापविछेदक्रशालछायमण्डते विचित्र
नस्यमूलस्य रत्नसिंहासने शुभे आसीनमप्पिता
कल्पशारवंबन्हनिभाजनं स्तूयमानं मुनिगणैर्दिव
तानाभिलाषिभिः संसारेजगतामाद्यं दत्तिताणाम्बु

वि॰
ए॰
११८

र्निरव्ययं रजताद्रिप्रतीकाशांडयं फेनामलछ्दं चन्द्रखं
डलसद्दस्यजटासंमण्डितं वीरासने समासीनना मासीनना
सालोकनतत्परं सुप्रसन्नमुखांभोजं नयनत्रयशोभि
तं दक्षिणोर्ध्वकरे टंकं व्याख्यामुद्रामथःकरे॰ वामोर्ध्वहस्ते
हरिणं दधानं तदधःकरे॰ वामजानुविनिविन्यस्यविन
ष्टसुप्रपंकजे॰ वक्षावंपविशोकोयस्फाणिनापैरलंकृ
तं ध्यात्वैवं दक्षिणामूर्तिमुनिर्हृदसमाहृतं प्राक्ची
कं पूजयेत्पीठे देवतावाह्य पूर्ववत् लिखेदष्टदलं पद्म
त्रयंलक्षणसंयुतं अन्तर्वहिर्विभागेन कर्णिकाकेसरो
ज्वलं चतुर्द्वारसमायुक्तं चतुरस्रत्रयावृतं अस्मिन्पीठे
यजेदेवं प्रागवदंगानि पूजयेत् प्रथमेष्टदले वत्ससन
कं च सनंदनं सनातनं चाथ सनत्कुमारं शुकमेव च
जावालं नेतारं च व्यासमेतान्प्रपूजयेत् प्रणवप्रयोगः
तत्रप्रारवस्मातःकृत्यादियोगपीठन्यासं तेन मूलेनप्रा
णायामत्रयं कृत्वा शिरसि शुकाय ऋषये नमः ऋ
षये नमः हृदये॰ श्रीदक्षिणामूर्तये ऋषये देवतायै
नमः गुह्ये श्रीबीजाय नमः पादयोः ह्रीं शक्तये नमः
इति विन्यस्य मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धये विनियो
गः इति कृतांजलिर्वदेत् ततो मूलमंत्रेण करशुद्धि
कृत्वा ॐ कां दक्षिणामूर्तये कां हृदयं ह्रांतम्य ह्रीं शि
रसे स्वाहा ह्रीं वटमूलनिवासिनी ह्रीं शिखायै वषट्
ॐ ह्रीं ध्यानेकनिरतांगाय हैं कवचाय हुं ह्रीं नमो रुद्रा
य ह्रीं नेत्रत्रयाय वषट् ह्रीं पंचमवक्त्रः अस्त्राय फट् इ
तिषडंगमंत्रानेगुष्ठादितलांतेकरयोर्विन्यस्य हृद

यादिषडंगं प्रविन्यसेत् ततः शिरश्छेदं नमः भालेदि
दृशाने त्रैणा वामे भ्रूदक्षश्रोत्रे दीर्घं वामये दक्षदंडेत्रे वामे
ऽपनासापांचे श्रास्येदं दक्षबाहुमूले मध्ये लं मणिबंधे
ति अंगुलिमूले वां बाहुमूले सिं मध्ये तं मणिबंधे ति
अंगुलिमूले वां बाहुमूले सिं मध्ये तं मणिबंधे अं
गुलीमूले नै गले कं स्तनयोः निरुदिनं नाभौ नां कटौ
तां गुह्ये यं दक्षोरुमूले नं जानुनि मो गुल्फान्ते अंगुलि
मूले टें वामोरुमूले यं जानुनि शं गुल्फे भं अंगुलिमूले
वैं इति विन्यस्य ततो ध्यानादि षडंगपूजांते प्रथमाष्टद
ले देवाग्रदलमारभ्य प्रादक्षिण्येन सनकाय सनंदना
य सनातनाय सनत्कुमाराय शुकाय जाबालिने
नारदाय व्यासाय द्वितीये नंताद्यास्तृतीये वृषभादिका
नभ्यर्च्य प्राग्वलोकपालादि सर्वं समापयेदिति तथा
रत्येव देवं समभ्यर्च्य प्रजपेदयुताष्टकं पुरश्चरणसि
द्ध्यर्थं यथोक्तनियमान्वितः जुहुयात्तद्दशांशेन तिलैः
क्षीरपरिप्लुतैः पायसेनाथवानंदीत्सहितेनाज्येनवा
तर्पणादि ततः कुर्याद्यथोक्तेन विधानतः एवं सि
द्धमनौ मंत्री प्रयोगानाचरेद्बुधः मासमेकं भिक्षाशीः
सहस्रमष्टकं जपेत् मंत्रवित्तमंत्री वैरूप्यं लभ
ते ध्रुवं मूलमंत्रेण पुटितं मातृकामंत्रवित्तमः ज
लेमष्टवारं त्रियाजप्यपिबेद्वाग्भवेद्ध्रुवं श्राविलानां
वर्णानां व्याख्यानाच मयः कविः रोटापिप्पलिका
वाल्लीवचाशार्घपसैंधवैः सगंधिद्रव्यसंयुक्तैर्नंदिके
श्वरकाल्पितैः तत्फलसहितेर्ब्राह्मीरसेरंके चगोहतं

अनेनमंत्रवर्णेणप्रजल्पसंयुतावधिः एतान्सेवितेकी
तिकविनाश्रीर्धेतिपुदं केतिरत्नापुष्पदेवचादितेसर्व
सिद्धिकृत् तथा त्रयोदशार्णेसुहृत्यष्टयमस्यगणा
धिपः तस्यपंचदशार्णेनसंयुक्तं पंचमस्यतु· पंचमा
र्णेनततोवत्सषष्ठस्यांतेनततोद्वेरेत् आद्यत्रयोदशा
र्णेनसंयुक्तेतदनेनतरं षष्ठस्याद्यसप्तसस्यद्वितीय
नसमन्विते सप्तमाद्येततोत्तृतीयस्यद्वितीयके सप्त
नेचाष्टतस्याथतृतीयेसप्तमांत्ययुक् आद्यतृतीययुक्तं
चततोन्यस्याद्यमक्षरं आद्यद्वितीयसंयुक्तंमंत्रषष्ठि
शदक्षरः प्रथमस्यत्रयोदशार्णः ओंकारः तस्यप्रथ
मस्यपंचदशार्णेनुस्वारः तयुक्तः तेन ओंइति पंच
मार्णः नकारः आद्यत्रयोदशार्णः ओंकारः तयुक्तः
तेनमे इतिषष्ठस्य· चतुर्थोमकारः द्वितीयस्य तृती
योगाकारः सप्तमांत्येचकारः पंचमाद्य· नकारः अथै
कादशः पकादशः तयुक्तः तेनतेइति· पूर्वमंत्रादि
तः षडक्षराणिदक्षिणामूर्तये· इत्येवंरूपाणि षष्ठ
स्यांत्यमकारः अष्टमांत्यहकारः सप्तमोयोयकारः
प्रथमोयांत्योविंदुः ताभ्यांयुक्तः तेनल्प इति षष्ठपंच
मोमकारः तयुक्तः तेनमे इति पंचमस्यचतुर्थोधका
रः आपद्वितीयोयाताभ्यां· अकारविंदुभ्यांयुक्तः ते
नमेथो इति· षष्ठमाद्येपकारः सप्तमस्यद्वितीयोरेफं
तयुक्तः तेनइति· सप्तमाद्येपकारः तेनस्वाइति· इति
आत्मेहकारः आद्यद्वितीयः आकारः तयुक्तः तेनहा
इति· अत्रकेविदस्मिन्मंत्रेमेधामिति पदेत्यक्तास्याते

श्रानेप्रजामितिपदंचवदंति सेधास्थानेसूरयोन्येप्र
जापदमथोच्यते इति॰ मंत्रतंत्रप्रकाशवचनादिति॰
तथा॰ ऋषिर्ब्रह्मासमुद्दिष्टोगायत्रंछंदईरितं देवता
श्रीमहादेवोदक्षिणामूर्तिसंज्ञितं प्रणवःप्रोच्यतेबी
जंस्वाहाशक्तिरितिस्मृतः सेधापदंकीलकंस्यात्पुरुषा
र्थेनियोजितं पुराहृद्व्यस्वरैर्दीर्घैः षडंगानिकल्पये
त् शिरोभ्रूमध्यवक्त्रेषुहृदिनाभौवयुग्मकैः जान्वोश्च
रणयोर्न्यसेन्मंत्रवर्णान्क्रमशः सुधीः मूर्ध्निपश्चाल्लला
टेवचक्षुषोः श्रोत्रयोस्तथा॰ नासापुटद्वयेपश्चाद्दो
ष्ठयोरपिजिह्वयांचिबुकाग्रेचसंसरेपुगलेगले॰ वा
कौश्चहृदयेचैवनाभौगुह्यपदेतथा॰ ऊर्वोर्जान्वोश्च
जंघयोःपादपाणिषु तथा सर्वांगेषुचविन्यसेन्मं
त्रवर्णानतंद्रितः एवंन्यस्तमनुर्मंत्रीध्यायेद्देवमन
न्यधीः स्वकलंकशशांकद्युतिमंभोजमध्यगं॰ गंगाय
तलसद्वंद्वमकलोलासिषोवरं प्रसन्नावदनांभोज
त्रिनेत्रंसास्मितानतं दिव्यांबरधरंदिव्यगंधमाल्यैरलं
कृतं नानारत्नमयाकल्पमहिकक्षाविभूषितम् मु
क्ताक्षमालांदक्षोर्ध्वेज्ञानमुद्रामधःकरे॰ वामोर्ध्वेव
सुधाकुंभंपुस्तकंतदधःकरे दधानंचिंतयेन्नदीन्मु
निहृदंतिषविना अपस्मारशिरःपीठलसद्वामांघ्रि
पंकजं॰ एवंध्यात्वागणाश्चेष्टपूर्वोक्तैःशैवपीठकेप
सत्रयसमोपेतेभूगृहत्रयान्विते चतुर्द्वारसमायु
क्तेदेवमावाह्यपूजयेत् सरस्वतीचतुर्वक्त्रःसनक
श्चसनंदनः समानेनस्ततोघत्समनत्सर्वेकुमारकः

वि॰
शि॰
५२॰

920

षट्कोणमध्यसंपूज्यान्तरीयेष्टदलेषुतः पार्वतीसुभगा
भद्राक्रियाशांतिस्तथैवच॰ रौद्रीकालीवह्निमेतिदक्षि
णामूर्तिशक्तितः चतुरस्रान्तरःकोणेस्वयादीप्रांतमर्च
येत् सिद्धगंधर्वयोगींद्रविद्याधरगणानरीः इंद्रादींश्च
तदस्त्राणिप्राग्वीथीद्वयेपतेत् इति॰ अथप्रयोगः त
त्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतमूलमंत्रेणप्राणा
यामत्रयंकृत्वा यंशिरसि ब्रह्मणेऋषयेनमः मुखे
गायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीदक्षिणामूर्तयेदेवता
यैनमः गुह्ये प्रणवबीजायनमः पादयोः स्वाहाश
क्त्यैनमः नाभौ मेधाकीलकायनमः इतिविन्यस्यस
मचतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थेजपेविनियोगः इति
कृतांजलिर्वदेत् ततः ॐश्रां ॐहृदयायनमः ॐई
ॐशिरसिस्वाहा ॐऊं ॐशिखायै॰ ॐपें ॐकवचाय
ॐश्रौं ॐनेत्राय॰ ॐश्रः ॐअस्त्राय॰ इतिषडंगमंत्रानं
गुष्ठादिजलांतेकरयोर्विन्यस्यहृदयादिषडंगेष्वपि
न्यसेत् ततः शिरसि ॐनमः भ्रूमध्ये नमोचक्रेभगव
ते हृदिवह्निदक्षिणामूर्तये॰ नाभौमह्यं गुह्येमेधा जान्वो
प्रयच्छपादयोःस्वाहा॰ शिरसि॰ ॐभालनेत्रयोर्मं
कर्णयोर्मांकर्णयोर्भंनासापुटयोः गंअंगुष्ठयोर्वं
तपंक्त्योतं॰ जिह्वायांदंचिबुकाग्रेक्षिं अंसयोःणांग
लेमूं वाह्वोर्त्तंहृदयेयं नाभौमं॰ गुह्येहं गुदेभं ऊर्वो
र्योजान्वोःषुजंघयोः पंपादयोः छंपाण्योःस्वां॰ स
र्वांगेहां इतिविन्यस्य प्राग्वद्ध्यानादिपुष्पोपचारांते
प्राग्वदंगानिसंपूज्य प्रथमाष्टदलकेसरेषु ॐकांनमः

नं

ईं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लॄं एं ऐं ओं औं अं अः इति प्राग्वदेवा
ग्रमारभ्य: प्रादक्षिण्येन संपूज्य तद्दलेषु तथैव कं खं
गं घं ङं· चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं
यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं नमः इति संपूज्य द्वितीयाष्टद
ले तथैव सरस्वत्यै ब्रह्मणे सनकाय· सनंदाय· स
नत्कुमाराय शुकाय· व्यासाय· तृतीयाष्टदले तथै
व पार्वत्यै सुभगायै भद्रायै क्रियायै शांत्यै: रौद्र्यै·
काल्यै· वल्लभायै इति संपूज्य· प्राग्वल्लोकपालपूजना
दि सर्वं समापयेदिति· तथा· एकलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशां
शं हुनेत्तथा क्षीरद्रुतैस्त्रिमिष्टैः पद्मैः पापमेवाह्व· तद्द
शैः तर्पणादि ततः कुर्याद्यथोक्तविधिना सुधीः मंत्र
वर्यं प्रसाध्यैकं काम्यकर्मणि साधयेत् कटमात्रो
दके स्थित्वा जपेन्मंत्रं सहस्रकं प्रत्यहं मंडलाद्वीक्
कवीनामग्रणीर्भवेत् पंचविंशतिपात्रमंत्रे पाय
समेव वा· मम द्विपीयकसंसिक्तं परं वाक्सिद्धिकारकं
सर्वापन्नाशकं चैव सर्वरोगविनाशनं त्रयोदश्यां प्र
दोषे तु सोपवासः शिवालये· सौनीगत्वा त्र्यये देवावि
पार्द्रहृदयेन च: आज्येन पायसान्नेन यः कामः सर्व
दा हुनेत् श्रीकामः पद्मैर्बिल्वैर्वा नेयावर्तैः सदा हुने
तः आज्यक्षीराक्तदूर्वाभिर्हुत्वा दद्याच्च दक्षिणां गुरवे
गां च महिषीं तस्य मृत्युभयं कुतः आदित्याभिमुखो
भूत्वा देहजलीनां जले दशाः मूलमंत्रेण मंत्रवः सर्व
दोषैर्विनाश्यते प्रातःसायं वसमैव मध्याह्ने वैकं विं
शतिः अष्टपञ्च्यालै देवं तर्पयेद्वयेर्द्रनेत् पला

वि॰
ली॰
१२२

921

शत्रुच्छेदं चिरान्के विद्वेषमादिभिर्भवेत् गोरोचना यावक
स्थयोः साद्धं स्त्रीकामश्चिन्तयेत्पद्मसु संयुतं प्रजपेत्क्ष
त्रेभूयसीं श्रियमाप्नुयात् संजातः प्रयतो मंत्री गोम
त्रेपकमोदनं भिक्षान्नमथवा मंत्रमप्रतं दिनयेत्ज
पेत् प्रस्कुमात्रटशादीनव्याविष्टेनात्रसंशयः प
मंदशदलं कृत्वा तारं तत्कर्णिकान्तरे साध्याख्यांक
र्णांहिहिविलिखेत्तद्दिनेस्वरः पत्रेषु मंत्रसंभूता
येव्यात्कादेः यंत्रेस्त्रीदक्षिणामूर्तेः साधितं विधि
वत्रणां प्रयस्मारगृह्णाधीनानापानं धारणाद्भवेत्
लिख जन्मच्छेदं वैटनरहरेत्तिसाध्यनाम विलिख्य
तत्पत्रेषु द्विहि मंत्रावर्णानालिख्योत्पदलं वर्णं त्र
त्वा तयोरन्तराले वीथ्या प्रागादि द्विहृदयं कू
रादि द्वे कारादिलकारान्तानष्ट विडकान्तात्का विलि
खेत् डं कफलदं भवति तथाः पद्ममष्टदलं कृत्वाम
ध्ये साध्यं समालिखेत् किंजल्केषु स्वरान्द्वे द्विन्दव
भागशः प्रालिख्य विलिखेत्पश्चाद्वर्णत्रयं विभागतः
ततः शिष्टपत्रेषु मंत्रस्य शिष्टवर्णान्समाहितः बहिर्हृ
दयं कृत्वा अन्तराले तयोर्लिखेत् कादिहान्तान्सवि
रेफ वहिर्भूविम्बमालिखेत् प्रधानदिक्षु तस्याश्च म
नमो जपं समालिखेत् प्रथमोयान्त्यसंयुक्तं च तत्प्री

स्याद्वितीयकं कोणेषु विलिखेचैतद्यंत्रं सर्वार्थसाध
कं पुत्रपौत्रप्रदं लक्ष्मणा माधुः श्रीविजयप्रदं कृत्वा य
स्मारभूतादिनाशनं सर्वकामदं अस्यार्थः अष्टदल
पद्मं कृत्वा तत्कर्णिकायां साध्यनाम समालिख्य द्विशः
स्वरान्संविदं तालिख्य प्रणवदले प्रणवं अकारउकारभे
देन विभज्य विलिख्य सप्तदलेषु मंत्रस्यैकविंशति
वर्णान् त्रिशः समालिख्य हत्तांतरालवीथ्यां कादिव
र्णान् आलिख्य प्रथमदले प्रणवं अकारउकारमकार
भेदेन विभज्य विलिख्य सप्तदलेषु मंत्रस्यैकविंशति
वर्णान् त्रिशस्त्रिशः समालिख्य हत्तांतरालवीथ्यां का
दिवर्णान् आलिख्य प्रथमदले प्रणवं अकारउकारभेदे
न विभज्य विलिख्य सप्तदलेषु मंत्रस्यैकविंशतिवर्णा
न् त्रिशस्त्रिशः समालिख्य हत्तांतरालवीथ्यां कादिव
र्णान् आलिख्य प्रथमदले प्रणवं अकारमकारभेदेन वि
भज्य विलिख्य सप्तदलेषु मंत्रस्यैकविंशतिवर्णान् त्रि
शस्त्रिशः समालिख्य हत्तांतरालवीथ्यां कादिवर्णा
न् आलिख्य भूपुरस्य दिक्षु च कोणेषु विलिखेत् फलं दं
नादिकं परमते शृणु नंदिन् प्रवक्ष्यामि मंत्रमन्यत्र चा
[illegible]रं देवस्य दक्षिणामूर्तेः सर्वैश्वर्यप्रदायकं आद्यन्त
योर्दक्षिणान्तस्य पंचदशान्वितं उद्धृत्य पुनरायस्य
प्रथमार्णं समुद्धरेत् पंचान्तरमं तु यस्याद्यायवर्णं
ह्येयपुनः स्वक्रमेण वदेल्लादि मंत्रः प्रोक्तो नवाक्ष
रैः आद्यवयोर्दक्षिणोर्णः ॐकारः तस्य पंचदशान्विदुः
तेन प्रणवः आद्यस्य प्रथमार्णः अकारः पंचान्तरम

त्रः सर्वैकशिवपंचाक्षरः आद्यवर्णोदयं प्रणवोकारैः व्युत्क्रमेण
अकारप्रणवक्रमेण अकारगुणवक्रमेण तथा ऋषिः शुकसमा
ख्यातोनुष्टुप्छंदउदाहृतं देवताजगतोमादिदक्षिणामूर्तिरव्य
यः तारणाहृदयेप्रोक्तामकारेणशिरःस्मृतं शिखांनमःयदेन
स्याद्धिवायकवचंमतं अकारेणचनेत्रंस्यादस्त्रंतारेणविन्यसेत्
शुद्धस्फुलकवक्त्रिनागविलहाङ्गुष्ठसन्नाननेशुक्लाहारविभूषणं
मणिरत्नाभारककिरीटोज्वले प्रसन्नायहमादिनागगिरामथि
भवानीपतिंस्मरेद्देवोनतिवासिनपराशुहृत्ध्यायेदभीष्टमये इति
ध्यात्वापयजेद्देवंशिवपीठप्ररोहिते पंचाक्षरोक्तविधिनापुरश्च
र्यादिकंतथा पंचाक्षरवत् एवंयोभजतेमंत्रंसर्वज्ञोभवतिप्र
वं अथप्रयोगः तत्रप्रातःस्नानादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राण
यामत्रयंकृत्वा शिरसिशुकायऋषयेनमः मुखेअनुष्टुप्छंदसेन
मः हृदयेश्रीदक्षिणामूर्तयेदेवतायैनमः इतिविन्यस्यआद्यवद्विनि
योगस्तुकां ॐ हृदयायनमः शिरसिस्वाहा नमःशिखायैवषट् शि
वायकवचायहुं ॐ नेत्रत्रयायवौषट् ॐ अस्त्रायफट् इतिकरषडंग
न्यासंकृत्वा ध्यानमासनसंज्ञानेपंचाक्षरवत्सर्वंकुर्यात् तथा आद्य
द्वादशवर्णांतनस्योयात्मेनेसंयुक्तंपंचमंपंचमस्याथषष्ठस्यापि
पंचकं प्रथमंमाममसमोयेतद्द्वितीयंप्रथमंततः सप्तमस्यतृतीयंस्या
त्प्रथमस्यतृतीयशुक्रं प्रथमोपान्त्यसंयुक्तंसप्तमस्याद्यमक्षरं ततो
योयेनमाद्यस्यसप्तमस्यतृतीयकं आद्यद्वितीयसंयुक्तंसप्तमस्या
द्यमक्षरं प्रथमस्यतृतीयेनआद्योपान्त्यसंयुतं ततःसप्तमद्वितं
दीनारायोयेनवाक्षरः नवस्तेहान्यानिदंकथितःसर्वसिद्धिदः
आद्यमादर्शोयंनस्योयांत्योबिंदुः तेनपंचमस्यपंचमः नकारः
षष्ठपंचमंमकारः प्रथमोयांत्योविसर्गः तेनमः द्वितीयप्रथमं

मकारः सप्तमस्य तृतीयस्थं लकारो पीठस्थितः प्रथमस्य तुरी
यश्चोक्त ईकार उक्तः प्रथमो यान्तविंदुः तेनापि युक्तः तेन कामबी
जमुद्धृते अष्टमाद्यशकारः आद्यस्य तृतीये ईकारः तेन शिकारः स
प्तमस्य तुरीयं वकारः आद्यद्वितीयः आकारः तद्युक्तं तेन वा सप्तम।
स्याद्यं यकारः अष्टमस्य तृतीये मकारः आद्यो यान्तान्त्याद्यः औतं तस्य
आद्यं तेनो विसर्गः ताभ्यां युक्तः तेन ॐ भौ इति सिद्धः प्रणवाद्यः तथा
अन्त्याद्याः एवं प्रदिष्टाः पदैः षड्भिः षडंगकं ध्यायेत् एवं वदेद्देवं शवा
मार्द्धहरिहरं तिनशिवं यजेत् सर्वोदिते पीठं पंचावरविधानतः पुरश्चरण।
कृत्संवर्व सर्वोके नंदिकेश्वरः सर्वोकमिवान्तरोक्तं एवं मंत्रोदितां क्र।
मात्रयोगान्माथको नतः एवं मंत्रोदितादक्षिणामूर्त्तिप्रकरणोदि
तान् ॐ रुद्रायनमः पें शिरसे स्वाहा नमः शिखायै वषट् कवचा।
यहुं शिवाय नेत्रत्रयाय वौषट् सौः अस्त्राय फट् अपत्नगामं दक्षिण
मूर्त्तये शोम्भोविद्महे तिनतोवदेत् ध्यानस्थिराय धीमहि इतिमहितन्नो
वेदमतः धीदः प्रचोदयात् गायत्री नंदिकेश्वरः । श्रीनंदकेश्वरमते ।
अथ प्रवक्ष्ये मंत्रं कथयामि तकतद्य आद्यत्रयोदशो यान्ति स्वराउ
ह्रस्वनंदकः ततस्तृतीयवर्गस्य तृतीये चाद्यषष्ठयुक्त तद्योन्यस्य
न्यस्य द्वितीयकं आद्यान्तवर्णसंयुक्तोन्तृतीयवर्णमुद्धरेत् प
षष्ठस्यंस्मयोमंत्रो प्रोक्तो मन्त्रभयापहः आद्यत्रयोदशः औंउद्योऽस्तो।
विंदुः तेन प्रणवो जातः तृतीयवर्गस्य तृतीयं ज आद्यषष्ठहृतउद्या।
सो विंदुः ताभ्यां युक्ते तेन ज्ञ इति अष्टमस्य तृतीयं सः आद्यान्तो विसर्गः
तेन मः इति ऋषिः कहलो देव्यादिगायत्री छंदः ईरितं देवतास्य मनोः श्री
कंशिवाम्बसंज्याभिधः प्रणवो बीजमित्युक्तं मशक्तिरिति कीर्त्तिताः
षड्दीर्घयुक्तेनानेन षडंगानि प्रकल्पयेत् आदौ रुष्किरमेवं न्यसेह
स्रावयं ततः ध्यायेद्देवं ततो वत्स समाहितमनाश्चिरं शुद्धस्फटिकसं।

वि॰
टी॰
९२३

923

काशंशुभ्रपद्मासनेस्थितं कपर्दमौलिविलसच्चंद्रखंडमनास्मनैः
अभिषिक्तसमस्तागमर्कैंदनललोचनं दक्षिणोर्द्धकरेऽग्रशूलं ज्ञाना
ख्यानंतदधःकरे अक्षमालाचवामोर्द्धपाशंवेधमधःकरे दधानंवि
नयेद्देवमस्मरोगभयापहं इतिध्यात्वाचंयमीदेशेवद्धवेसमीरिते
अष्टपत्रेऽजेवस्त्रवर्तरस्तत्रयाहूते अर्चनांगंद्रव्याद्यैराहूतित्रयसं
श्चैः। अथप्रयोगः। तत्रादानाकुमारियोगपीठन्यासांते शिरसि
कहोलायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदिश्रीमत्संजय
देवतायैनमः गुह्ये श्रींबीजायनमः पादयोः सः शक्तयेनमः इ
तिविन्यस्य ममाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृत्वांजलिकृत्वा सांसीं
सूंसैंसौंसः इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा मूलाधारे ॐनमः हृदये
नेनमः शिरसि सःनमः इतिविन्यस्य ध्यानादिउपचारैरंते प्रा
ग्वदंगानिसहस्र लोकपालस्वजादिसर्वंसमापयेदिति अत्रपूजा
मंडलेवनरसत्रयवेष्टितमष्टदलस्तेयं अष्टदलेभद्रिकालान् व
रसैतदाउधानिस्वजयेत् तथा लतत्रयंजपेन्मंत्रमस्तनाशकलेहूं
नेत् नीरालैनेस्वर्णपाणादितनोनेदिन्मसमाचरेत् एवंसिद्धमनो
दिव्यप्रयोगानाचरेत्ततः नास्वालेमध्यपद्ममध्यामध्यंवसंपुट पद्म
त्रामंतरंतस्य मात्मानंचिंतयेत्किंवं संसवदणिपीडषधाराभि
कलेवरं अनेनयोगेनभवेदीर्घायुरस्तनिरामयः। अथमर्थः। ॐका
रस्यनाम्नेकारपत्राष्टकस्यनिमः कारकलिकस्यसंपुटितस्य
मध्यस्थमध्यमामासीनेमंत्रावर्णत्रयचिंगीछेदस्तनयात्मानंवि
नमवेगात्रशिवात्मानंचिंतयेदिमर्थः तथा वेदांगलिमितै
नगरवीशकलेहूंनेन पयःपरिस्लैनेरक्तमस्तस्वविजितेंद्रियः
आरोग्यायुश्रीणांलक्ष्मीरविगाहूलभतेध्रुवं यावत्सावः स्थयाक्रमैः
अत्रिश्रीशानिशोकं आप्नोयिनोविनाकहूः अदघात्स्थापकेष्वि।

नान् गुडूचीशकलान्वा दिनमेमिथोवटद्रुततगाः तिलाद्दूर्वापयः
सर्पिः पायसं च गणाधिपः इक्षुकैः समभिर्द्वैर्जुहुयात्सम।
वासरं क्रमात्कृशशानं निर्त्यमष्टोत्तरं मन्तेद्धितः समाप्तिकान्हि
नान्त्रिंशं भोजयेत्मधुरान्नैः विविधैः स्वादुभिर्भोज्यैरन्नपानादि
केरीणः विकारान्नगुणं नरदिन्वर्द्धयेद्धोमवासरान् होलम्भोरति
र्णादयादारुणंगोपयस्विनी गुरुं संप्रीणयेन्वा दिन्यनाद्ये दैवता।
धिपाः अनेन विधिना साध्यः क्रमाद्दोहृतवादिभिः विश्रुकःसति
रन्नीविरुद्धदोषाणां तमजसा अभिचारेन्वरजीवेघोरोन्मादशिरोगदे
असाध्यरोगेत्तुडातौमोहेरुग्श्लेष्महाभये होमोहंशान्तिदः प्रोक्तः
सर्वसंपत्प्रदायकः अथत्रिजन्मादिवसेद्वैःसमभिराददान् ९
यकशान्तक्रनेन्मंत्रीमधुरैर्भोजयेद्द्विजान् दीर्घमायुरवाप्नोतिनि
यमेन न संशयः अथवा समभिर्द्वैर्जन्मर्क्षेतन जयात्सुधी १०
कारहसंतेन सान्त्रिरूपहवस्तुनमं दीर्घमायुरवाप्नोति नात्र कार्या
विचारणा यथोक्तवाप्तितेयक्रनेदेकादशाहुतीः दिनशःसो।
यमसेव रोगान्निर्त्वा विरादसौ दीर्घमायुस्सलभतेमंत्रशास्त्रवि।
शारदः त्रिजन्मसमुधावल्लीकाश्मीरवकुलोद्भवैः समिद्वैः कृ
तो होमः सहस्रेण हृष्यकर्षकृ अपमृत्युहरोनेदिनसर्वरोगान्वि।
नाशयेत् सिद्धियै विधिनाहोमो महाज्वरविनाशनः अपामार्गस
मिद्धोमस्यमन्नगदापहः लिखेदष्टदलं पद्मं नाश्मध्ये साध्यकं
दिक्षेत्रे द्वितीयस्कं दिक्षु भूमंडलं साध्य सप्तमंत्रांतं सबिंदुकं वि
दिक्षु वचन्तयं स्यो द्वितीयं बिंदुभूषितं यंत्रमरत्तुं जययसेदंजपहोमा।
दिसाधितं एतं मृत्युंजयाकं देवाह्रीकस्त्रप्रकोष्ठके अरोगविषा
दीनां नाशनं मृत्युभंजनं कीर्तिवश्यादिकांतिप्रदं नात्र संशयः
असाध्यैः । अष्टदलपद्मे विरच्य तत्कर्णिकायां प्रणवं तन्मध्ये साध्य

वि॰
लो॰
१२५

१२४

नामविलिख्य तस्याद्विकारेणुत्तमिति विलिख्य कोणपत्रेषु सः
इतिविलिखित्वा वहिश्चतुरस्रं कृत्वा तस्याद्वित्तवकोणेषु टं इ
तिविलिखित्वानक वहिर्भूपुराङ्कं फट् भवति अथाघोरास्त्रमंत्रः
तत्र श्रीकंठसंहितायां अथाघोरमंत्रं वक्ष्ये सर्वशत्रुनिषूदनं
सर्वदुष्टग्रहव्याधिनाशनं जगदीश्वरि रेवतीनकुलाक्रांतालो
लालीश्रीभवीयुताः भृगुक्रांताक्रंदनीवचरयुग्मग्रहवत्
क्रोधीशोनकुलीशाख्ययुतेरेवहृदयं शिवे वर्मद्वयं वेदयुग्मं घात
यद्वितयं ततः वर्मास्त्रान्तो मन्त्र ईदृग्विप्रकंपं वदशाक्षरः इतिरेवती
रेवनकुलाक्रांताहकाराधःस्थिता लोलोलीईकारः श्रीभवी
विंदुः नाभ्यायुक्ता· तेनह्रीं इति भृगुः सकारः नकुलाक्रांताः क्रंदि
नी· तदस्यफकारः वर्तेलाली· उकारेणयुता तेनस्फु इति रेव
नीरेफः युतमनेनहृदयं स्फुर· इतिआदिचतद्वयं स्फुर इति अस्त्र
हृदयं आकाराहि· वकाराहीशालभ्यते तेनस्फुरस्फुर इतिशिवोत
मोपकारः सद्यःमेकारः तद्युक्तेनघोइति रेवतीरेफः युनःत
हृदयंघोरइतिनाथइतिमयंरूप तनुरूपंचटः युग्मेचट इतिपात
यः द्वितयंपातइतिवर्मणंमत्र अस्त्रफट् तथा अघोरास्त्रस्य ऋषिः
प्रोक्तस्त्रिष्टुप्छंदः समीरितं अघोररुद्रोदेवतास्याह्रंबीजंदेवि
कीर्तितं शक्तिश्चशक्तिजेस्थानस्तुफट्पार्थेचतद्धृदि विनियोगो
भवेदेविषडंगोविन्यसेगतः शारंतेदशाद्यिंतिदिवाकरमि
नेक्रमात् यद्यतेकादशमतोरेणुस्यानेषुविन्यसेत् कंठेत्र
वकगलद्वात्रांस्येमहृन्नाभेगुत्त सतेचापादयोश्चैवपदानिपर्य
पदानिस्वमैरेषुवि इतिषडंगन्यासेवर्णोविभेगमाहापारद्वस्य
दि शाखाः ५ अस्तव ६ दिक्षु १० नेत्रिन ४ दिव्यकराः १२

पदेषु वर्णविभागमाह शराः ५ ऋतवः ६ नेत्रे २ वसवः ८
ग्रहाश्च ४ रसाः ६ वेदाः ४ तथा एवं मूलमंत्रं मंत्री ध्यायेद्देवेश
सन्नधीः कालमेघनिभं देवं भीमं दंष्ट्रं त्रिलोचनं भुजंगभूषणं रक्त
वसनालेपलोभितं परशुं करवालं च बाणं त्रिशिखमेव च दधा
नं दक्षिणैर्हस्तैरूर्ध्वादिक्रमतः परैः डमरुं खेटकं चापं तर्कपालं च
पार्वति कार्मुकमेसरत्नाभमस्मितं वारके निग्रहे च रक्षणादिषु
कैलेन्द्रकानिभं स्मरेत् एवं संचिंत्य देवेशं शैवपीठे षडोदिते षट्
कोणांतःस्थिते पद्मे हृदि जये भूषिते रहते चतुर्द्वारसमायुक्ते वसुपत्रे
महेश्वरि पूजयेद्देवमावाह्य गंधपुष्पैर्मनोहरैः अंगानि पूर्ववत्सा
धके केसरेषु यथाक्रमा प्रथमोष्टदले देवि पूजयेदायुधाष्टक
परशुं डमरुं खड्गं खेटं बाणान्धनुस्तथा मूलेकपालं चैतानि द्विती
येष्टदलेषु नः ब्राह्म्याद्या मातरः पूज्या अनंतरस्तत्रयोनरा वीथीका
हृष्टलोकपालांस्तदस्त्राणि च पूजयेत् । प्रयोगः । तत्र प्राग्व
त्यासः क्रमादियोगपीठन्यासांते प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि अ
घोराय ऋषये नमः गुह्ये हूं बीजाय नमः पादयोः ह्रीं शक्तये नमः
इति विन्यस्य मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धये विनियोगः ततः कृता
ञ्जलिर्वदेत् ततः ह्रीं स्फुर २ नमः मुखे प्रस्फुर २ नमः शिरसि घो
र घोरतर तनुरूप शिखायै॰ चट चट प्रचट प्रचट कह कवचाय हुं कह
कह वम वम नेत्राय वध वध घातय घातय हुं फट् अस्त्राय फट् २
नि षडंगमंत्रान् अंगुष्ठादितलांतं करयोर्विन्यस्य हृदयादि षडंग प्र
पि विन्यस्य शिरसि ॐ ह्रीं स्फुर २ नमः मुखे प्रस्फुर २ नेत्रयोः घ
न तनुरूप हृदि चट चट नाभौ प्रचट २ लिंगे कह २ ऊर्वोः वम २ जा
न्वोः बंध २ जंघयोः घातय पादयोः हुं फट् नमः इति विन्यस्य ध्या
नादि षडंगपूजांते प्रथमाष्टदलेषु वामादिमारभ्य प्रादक्षिण्येन

वि॰
ली॰
९२५

925

पराशवेनमः डमरुकायखट्वाङ्गायखेटकायबाणेभ्योशूलायक
पालाय इतिसंपूज्य द्वितीयाष्टदले देवाग्रमारभ्यब्राह्म्याद्यष्ट
मातृकासंपूज्य प्राग्वदिंद्रादिदिक्पालानारभ्यमासर्वंसमापयेदि
ति तथा लतमाःश्रजपेन्मंत्रं हविष्याशीयत ततः जुहुयात्दशां
शेनतिलैः श्रुदेहैतलतैः तर्पणंमार्जनंकृत्वाभोजयेन्मधुरोहि
जान् पंचभिर्द्दैमत्रवैरकाम्यकर्मणिमापयेत् क्रमात्सर्पिरसा
मार्गीतिलसर्षपपायसैः षंगासैः सहस्रंप्रत्येकंयामिनीस्वाजुहुया
त्सुधीः होमोयंनाशयेत्सर्वघोरभूतकृत्यामयादिकान् घृतकिंशु
कनिर्गुंडीहोमायामार्गीसंभवे समिद्वरैः कृतोहोमः सर्वदुरि
शान्तिदः अपामार्गपवपत्रैः पंचगव्यसमुत्थिताः समिधोजुहु
यात्कस्यपंचगव्यानिनिशिस्थितः घृतसहस्रहोमेनभूतोनाति
यहोमवैतन् क्रमात्सर्पिरपामार्गपंचगव्यहविर्हुतैः हुत्वासहु
संप्रत्येकंपात्रेसंपातयेद्धुते संपातसर्पिषासाध्यंभोजयेन्नतशो
नये लिखेद्दष्टदलपद्मं वह्निगेहद्वयांतरे मायांतककर्णिकामा
धेसाध्याख्यकर्मसंयुते स्वरैरावेष्ट्यतत्पार्श्वे किंजल्केषष्ठवर्गता
न् ककारादिलकारांतानालिख्य दलसप्तके प्रथमेवदलेवाधि
तोतान्समालिखेत् स्फारादिवदग्रमांतान्मंत्रवर्णान्लिखि शः
लमध्येतत्संलिख्य दलाग्रेषुमहेस्मृती प्रवराघोगानयोनानये
वरुणेपोलिखेत् बहिःषट्कोणकोणेषु प्रतिलोमस्समालि
न् वर्मास्त्रबीजेन तद्दारयेत् भूपुरेणान्वेष्टयेत् दीक्षोक्तविधिनाकुंभे
क्षिप्त्वेनिधापच तत्रैवदेवसमाराध्य तज्जलैरभिषेचयेत् मूलना
स्मारकमाघोमवैनरपद्यप्रदवाः। अथमर्थः। कश्चिद्भूतले
मेस्मिंहस्तादिनाविपुलंषट्कोणंविरच्य तन्मध्येषट्दलंपद्मं
तत्कर्णिकायांशक्तिबीजमालिख्य तस्यहकारादेरेवदत्तस्य

रेफस्थाने रोगी ईकारस्थाने नामायनामायेति साध्यकर्माणालि
खेत् ह्रींजसविंदुभिः षोडशस्वरैरावेष्ट्याष्टदलकेसरेषु प्रथ
मदलकेसरे कंखंगंघं चंछंजंझं तृतीये ञंटंठंडंढंणं पं
चमे थंदंधं षष्ठे पंफंबंभं सप्तमे मंयंरंलं अष्टमे वंशंषंसंहंलं
क्षं इति स्वार्थैरवोरतषष्ठेष्टरनन्तसप्तमेत्रूपवश्राष्टमेदचर इ
तिविलिख्य ततः प्रथमदलाग्रेषु अचर द्वितीयेषु चर तृती
येकरहकह चतुर्थेहमम पंचमेवमवम षष्ठेवयवय सप्तमे
यानय इति विलिख्य तद्बहिः षट्कोणेषु फट्कोणेषु ॐफ
ट् इति प्रतिकोणं विलिख्य तद्बहिश्चतुरस्रेणावेष्टयित्वा तत्र
दीक्षोक्तविधिना कुंभे संस्थाप्य तत्र देवमावाह्य समभ्यर्च्य तेन।
जलेन साध्यमभिषिंचयेत् फलसिद्धिर्भवति तथा अष्टपत्रे लि
खित्वा मध्ये षट्कोणं तस्य मध्यतः तन्मध्ये शक्तिमालिख्य साध्या।
ख्यानेन सम्पुटं स्मरहृदये ततो शक्तिं वेष्टयेज्जगदीश्वरी षट्को
णस्थानकोणेषु प्रस्फुरहृदयं लिखेत् एकैकशो महेशानि पि
ष्टवर्णान्तलेखया मूलमंत्रस्य देवेशि रसवेदचतुरस्रैः चतुष्ट
त्वैंदरसैर्विभक्तान्तद्बहिस्ततः पुनः षट्कोणमालिख्य तत्को
णेषु महेश्वरी ह्रंफडित्यालिखेद्बाह्ये चतुरस्रेणावेष्टयेत् यंत्रमेत
दघोरस्य कीर्तिं विंडविडहीभे हृद्वोरग्रहफलभूतापस्मारना
शानं ससाधितेच तैत्रणां सर्वसिद्धिप्रदायकं अस्याविपुलषट्
कोणं कृत्वा तन्मध्ये अष्टदलपद्मं विरच्य तत्कर्णिकायां पुनः षट्
कोणमालिख्य तन्मध्ये प्राग्वत्साध्यं शक्तिमालिख्य तां स्मरद्व
स्वरवत्तछायेरावेष्ट्य ततः षट्कोणेषु प्रस्फुरहृदिति षट्स्वराणि
प्रतिकोणमेकैकमालिख्याष्टदलेषु स्वाग्रदलमारभ्य प्राद। ९४४ ९४४ ९ इति
लिपेन घोरइत्यादि यानयरसेनान्वर्णेन

वि॰
टी॰
९२६

926

क्रमेणविभज्यालिख्य बहिःषट्कोणशुभ्रामवदोमातरद्धयंवि
लिखेत् तद्बहिश्चतुरस्रेणवेष्टयेदेतद्यंत्रंशुभफलदंभवतीति
श्रीशिवरहस्ये। अथवक्ष्येमहेशानेमंत्रंपाशुपताह्वयं अस्त्रराजं
समस्तायतनारकंशत्रुकृंतनं तारोवकेशःशांतीन्दुभूषितंचेद्दशो
खरः शिखीशशर्वौदांतश्चपंचमस्वरसंयुतं वर्गान्त्यातषडर्णोयथ
उग्नेनसमीरनः तारःप्रणवः वकेशःशकारः शांतिःईकारः इन्दो
लकारः नाम्नाभूषितःचेद्दशेखरः बिंदुःसमल्लकः तेनश्री १
निशिखीशः पूर्वःपकारः दांतःशकारः पंचमस्वराःउकारः त
ग्रकःतेनशुशक्तिबीजं अस्त्रफट् तथा। ऋषिःस्याद्ब्रह्मदेवोस्य
पंक्तिछंदःउदीरितं रुद्रःपशुपतिःप्रोक्तोदेवतादेववंदितः मंत्रा
र्णैःषड्भिरंगानिफडंतैःसबिंदुभिः जातियुक्तानिविन्यस्यषडंगान्
नेत्रांगयोः ध्यायेत्पशुपतिंसम्यग्मंत्रीचैकाग्रमानसः पंचवक्त्रं
दशभुजंप्रतिवक्त्रंत्रिलोचनं अग्निज्वालानिभश्मश्रुभीमदंष्ट्रंभया
नकं खड्गबाणानंतसूत्रशक्तिपरशुमेवच दधानंदक्षिणैर्हस्तैर
हीरिकमनोज्ञंकं खेटवाणांकुशडिंडिकांचत्रिशूलंचखट्वांगं डमरुं वामा
हस्तेनविषाणमथपात्रांकपालंशुभं नानाभरणसंदीप्तपन्नगैर्द्रैर
लहस्ते स्फटिकोपमनिभंकांतं सर्वरत्नाकरं स्मरेत् एवंविधंबजय
दीप्तं शीर्षांगाद्याविभिः शिवं पद्ममष्टदलं कृत्वा कर्णिकाकेसरावि
न वनहारंसमाशुकं चत्ररस्त्रयाहते पूवंयंत्रंसमालिख्य स्वर्ण
मौण्यादिकेशुभे पटेवाफलकेवस्मश्रीके दाडिमसंभवेन् सर्वा
पवौरगाद्यपयमेद्गानिखेवितन् दलेषुमानरःस्याल्लोकेषरा
स्ताविनहरिः एतेयहियिनानेन रुद्रैःपरमभक्तितः यःसमर्वा
नवाधारकामानेनेशिवोभवेत्। अथप्रयोगाः। तत्रप्राग्वन्न्यासतः
कन्यादियोगपीठन्यासांते मूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि

वामदेवऋषये नमः मुखे पंक्तिछंदसे नमः हृदये पशुपतये देव
तायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृ
तांजलिर्वदेत् ॐ ह्रूं फट् हृदयाय नमः ह्रीं ऊं फट् शिरसि स्वाहा प
ं शिखायै वषट् ग्लूं ऊं फट् कवचाय हुं ऊं ह्रूं फट् नेत्रत्रयाय वौषट् ऊं फट्
अस्त्राय फट् इति षडंगमंत्रानंगुष्ठादितलांतकरयोर्विन्यस्य हृदया
दिषडंगेष्वपि न्यसेत् ततो ध्यात्वा गंधजां तेदष्टदले शुभ्राल्माघाः से
रक्त वह्निर्वीयीहृदये इंद्राद्यास्तदस्त्राणि च सेरक्त प्राग्वत्सर्वं समा
पयेदिति तथा वर्णलक्षजपेन्मंत्री हविष्याशी जितेंद्रियः तद्दशा
शहुतेर्द्रव्यैः संस्कृतेनलैः तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणान्भोज
येत्सुतः ततः सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्विदधीत वै। अनेन मंत्रितं
तोयं यस्तस्य वदने क्षिपेत् सद्यस्तं रवितिक्तं दन्तग्रहोमेत्र प्रमाद
तः अमनान्मंत्रितान्वाणानिरस्येत्प्रति भूपतिः जपेल्लक्षेण सव
लानपि शत्रून्षडाननः। अथ श्रीकंठसंहितायां। नीलकंठम
नुवक्ष्ये सेंद्रजाय विनाशनं यज्ञात्वा यरिजेमंत्री दृष्टानाशयेत वि
षं भुजंगेशुसमारूढो लोहितेशकपार्दिति सद्यात्तरसमा शुकोे
शश्यमेव रवर्णिनि मेषशोपि भुजंगस्यो लोलाक्षी श्रीमुखेंदुनः
लांगलीशामहासेन शुजस्तातीयईरितः भुजंगेपोरेफः तत्रुप
रिस्थितो लोहितेशः पकारः सद्यः ओंकारः स्वकूरोविंदुः ताभ्यां
युक्तः तेन प्रों इति मेषेशो नकारः भुजंगस्यारेफोपरिस्थितः लो
लाक्षी ईकारः श्रीमुखो विंदुः ताभ्यां युतः तेन टः इति तथा अ
स्योमुनिः हरिषोनुष्टुप्छंदश्च देवताः नीलकंठः शिवो देवी।
षडंगविधिरुच्यते ह्रायुग्महृदिंगतेल्तन् कपर्दीहृदः शिरः नी
लकंठाय सद्. देवीस्वाहांतश्च शिखामताः कवचं कालकूटांतेवि
षभक्षणाय स्यंतं तमास्ताबीजयुगलं नीलकंठः सद्. शिरः प्र

वि॰
णी॰
४२७
427

सैमेवंयजेद्देविपंचांगानिकरांगयोः मूर्द्धिकंठेचहृदयेन्यसेद्दी
मंत्रयेततः ध्यायेद्देवंनीलकंठंबालार्कयुगवर्चसं जटाजूटल
सचंद्रसकलेफणिमन्नमैः कृतांकुल्पकरांभोजैर्दधानंजपमा
लिकां मूलंचदक्षिणेपाणौवामाद्दैचकपालकं खट्वांगंतदधो
हस्तेपंचवक्त्रविराजितं प्रतिवक्त्रंत्रिनयनंव्याघ्रचर्मांवराहृतं
पद्ममध्येसमासीनंमतिसुंदरविग्रहं एवंध्यात्वार्चयेत्पीठेशैवे
सर्वोपचारकैः पद्मेवसुदलेरम्येचतुरस्रत्रयाहृतेः वसुहारस।
मातृकेएवमंगानिसंजयेत् लोकेस्वार्थान्थेभ्यर्च्येनदस्ताणि
वंसंजपेत् एवंसमर्चयेन्मंत्रीनीलकंठंमहेश्वरं इष्टाविनाश
येत्तंनीलकंठंस्वापरः। अथप्रयोगः। अथप्राग्वत्प्रातःकृ
मादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि अ
कृणायऋषयेनमः मुखेत्रिष्टुप्छंदसेनमः हृदये श्रीनीलकंठा
यदेवतायेनमः इतिविन्यस्य ममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः
इतिकृतांजलिर्वदेत् ततोमूलेनकरशुद्धिंकृत्वा हुंहुंस्वाहा
हृदयायनमः कपर्दिनेस्वाहाशिरसेस्वाहा नीलकंठायस्वा
हाशिखायैवषट् कालकूटभक्षणायस्वाहाकवचायहुं फट्क
वचोनीलकंठिनेस्वाहाअस्त्रायफट् इतिपंचांगमंत्रान्गुष्ठादि
कनिष्ठांतंकरयोर्विन्यस्य नेत्रवर्ज्यंहृदयादिपंचांगेष्वपिन्यसे
त्ततः प्राग्वत्सर्वंसमापयेदिति तथा लक्षत्रयंजपेद्देवि दी
सितोविजितेंद्रियः हविष्याशीहितेनाथहूनेद्देविदशांशतः त
पंचमानेनकृत्वाभोजयेन्मधुरैर्द्विजान् एवंसिद्धमनोदेवीमं
श्रीहरतिमंत्राणात् तेउक्त्रयंनमंदेहानीलकंठस्वरूपिणे
दिक्षयसंततस्त्राणात्रिविषोभवेत् त्रिलोकीविषणमंत्रीप्रजपेत्स
समाहितः विषहत्यानुध्यानेसाववीराग्रामेसमेशयः मंत्रात्वहं

वक्ष्याम्यहं ग्रहग्रस्तस्य शिरः कंठहृन्मूलव मंत्रवर्णत्रयं यस्य देवताऽऽ
पकं गुह्यं स्मरन्स्मरद्विनाणामामामध्यमातर्जनीपदः मंत्रात्क्षरहयं।
देवीजटदेशलिभिर्हननमः विपूलत्रमायायास्मरामपन्नलवनाश
येत् पंचाशन्मत्रनाजप्तमंत्रमौषधमेवच भक्तितस्तेऽरोगादिना
शमं परमशिवे मंत्रान् स्मरेवावदेनीलकंठस्य पार्वती नारह्नी
लकंठायमत्ररक्षात्तरोभवेत् नारः प्रणवः हृन्नमः शहः नीलकंठा
यस्वाहा। तथा ऋषिर्ब्रह्मास्य प्रहिहोगायत्रीछंदउच्यते देवता।
नीलकंठोस्य विषग्रहविनाशनः ग्रंमध्यानाद्येनाजाप्यहोमार्पण
यथोक्तवत् नोरुद्रे नीलकंठाग्निवक्षरक्षापिकोपरः नारः प्रणवः ऽ.
नीलकंठो नीलकंठव्यायः इति अग्निवक्षः स्वाहाकारः स्वाहावैवह
दैतैः स्तुः पंचांगानि समेत्क्रमात् दहनतर्जनिकारं भावामतर्जनि
वपिः वर्णाष्टकन्यसेन्मंत्री पादौ कण्ठशुद्धनाभिषु हृत्कंठमुखशीर्षे
षु मसेद्वर्णाष्टकं प्रियं एवोद्धेनतनीमुक्ति खेनपीताकर्णास्तिना
खिनैः अभयवरदं चापं वासुकिं चदधडजे येयोदेवस्तमपार्श्वस्यगो
रांगस्थानि सिंदरः सेहारनिर्विषत्वं भावेशात्कमाडयेः दक्षिणाधः
करमारभ्य वामाधः करपर्यंतं आयुधध्यानं तथा अत्तरोक्तविधा
नेनप्रजयेत्परमेश्वरं पुरश्चरणमष्टकं वर्णलक्षं महेश्वरि। प्रयम
योगः। तत्रप्राग्वद्योगपीठन्यासांते प्राणायामत्रयंकृत्वा एवंक
शिरसि ब्रह्मणायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्री
नीलकंठायदेवतायैनमः इति विन्यस्य ममसर्वाभीष्टसिद्धयेवि
नियोगः इतिकृतांजलिर्वदेत् ततोमूलमंत्रेणकरशोधनंकृत्वा
नीलकंठाय हृदयायनमः स्वाहाशिरसि ॐनमः शिखायैवषट्
नीलकंठायनमः कवचायहुं स्वाहानमः अस्त्रायफट् इति पंचाग
मंत्रांगुष्ठादिकनिष्ठांतं कार्योविन्यासस्तेनैव ॐ हृदयादिष्वपि।

चि॰
णि॰
१२८
128

मेत् ततोकस्मुंगं ध्यानाम्नस्सर्वेषमलरवक्तुर्यादिति । अथ चिंताम
णिमंत्रः तत्रादौ श्रीशिवरहस्ये । कैलासशिखरेरम्ये नानारत्नविचि
त्रिते नानाद्रुमलताकीर्णे मंदवायुतरंगिते नानाकुसुमसौरभ्ये
णामोदितदिगंतरे सिद्धकिन्नरगंधर्वचारणाप्सरसांगणैः गीतवा
दित्रनृत्यैश्च पाणिपद्मैः शिवं सदा ब्रह्मविष्णुमहेन्द्राद्यैस्तुवद्भिरमरै
स्तथा गंगास्नानेद्रिंगाधैर्गणैस्तु निगणैरपि निषेवितेशिलापृष्ठे
वैडूर्यमणिनिर्मिते सिंहासनसमासीनमर्धनारीश्वरं हरं सुख
सन्नमुखशंभुस्कंदः प्रच्छशंकरं । स्कंदउवाच । भगवन्सर्वधर्मज्ञ
जगदाद्यजगत्पते अनाद्यमखिलेशस्त्वामथविग्रहाः रहस्यं किं
चिदिच्छामि देहेतोभक्तवत्सल भक्तोस्मि तव देवेश वदस्वकिय
याविभो चिंतामणिमंत्रवैदम्भूविनेयस्त्वयाश्रुतः इदानीतं जग
त्रायश्रोतुमिच्छामिशंकरः । श्रीमहादेवउवाच । साधुसाधुग्रह
पानसर्वेजगत्पारगः रहस्यमपिवक्ष्यामि भक्तोस्मीतिषडाननः
नकस्यापिमयाख्यातंतवस्नेहाद्वदाम्यहं गोपितंत्वयासदायाव
तेनप्रकाशयषडाननः मद्भक्तायसंध्यानायसत्कुलीनायते ::
मंत्रोद्धारंप्रवक्ष्यामि शृणुवत्ससमाहितः भृगुर्गेशसमुद्धृत्यक्रो
धीशेनदयःकुरु स्वेतेशानमथःकुर्यान्महाकालवषएवः ततः
मंचिंतयेदेवंशिवंबिंदुमारकवामाहे नीलायरागकः अथहिंग
गाशाधाकाहेविलसज्जगन्मौलिक हावभावविलासाढ्यैर्नारीष
रमेहृष्टं भीषणायरवेहाईवामोर्द्धेपाशमङ्कुशं पंचवक्त्रंदधी
रुसेदधानंवतिष्णोडके करौत्रिशूलंनस्याधोऽटकपालंवबएा
त्वः श्रविभक्ताष्टकोकलमालालेपविसर्जने पंचध्यात्वायते
देवीवेमर्मोपचारकैः अष्टपत्रोड्डनहदवनरमस्त्रयंततः वंतु
रसमोपेतमस्मिषाम्यखहजयेन आशांबगानिमेसहस्रकेसरे पु

यथाविधिः अर्चयेद्दष्टपत्रेषु कार्त्तिकेयहषदिकान् ब्राह्म्या
द्याः मातरः पूज्या द्वितीयेष्टदलेषु तु नः लोकेशान् लवतान्यायुधा
न्वीथ्यां हृदि यजेत इति । अथ प्रयोगः । तत्र प्राणायोगपीठमा
सीनो मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि कश्यपाय ऋषये नमः
मुखे अनुष्टुप्छन्दसे नमः हृदये श्रीअर्धनारीश्वरो देवतायै
नमः गुह्ये ह्रीं बीजाय नमः पादयोः स्वाहा शक्तये नमः नाभौ मं कील
काय नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः
इति कृताञ्जलिर्वदेत् ततः ऐं हृदयाय नमः क्लीं शिरसि स्वाहा
सौः शिखायै वषट् ऐं कवचाय हुं क्लीं नेत्रत्रयाय वौषट् सौः अस्त्राय फ
ट् इति षडङ्गमन्त्रेण अङ्गुष्ठादितलान्तं करयोर्विन्यस्य हृदयादि
न्यासेषु पञ्चमन्त्रान्विन्यस्य मूलमन्त्रेण तालत्रयं दशदिग्बन्धनं कृत्वा
ध्यानादिं पञ्चोपचारान् अष्टदलकेसरेषु आग्नेये ऐं हृदयाय नमः
नैरृत्ये क्लीं शिरसे नमः ईशाने सौः शिरसि स्वाहा नैरृते ऐं शिखा
यै नमः वायव्ये कवचाय नमः देवाग्रे नेत्राय नमः देवा
ग्रदिक्चतुर्दिक्षु अस्त्राय नमः इति षडङ्गानि संपूज्य प्रथमाष्ट
दले देवाग्रमारभ्य प्रागादिदिक्षु नन्दिने महाकालाय क्षेत्रपालाय वृषेश्वरा
य भृङ्गिणे षण्मुखाय नन्दिने विघ्ननायकाय सेनापतये इति
संपूज्य द्वितीयाष्टदले तथैवारभ्य ब्राह्म्यै माहेश्वर्यै कौ
मार्यै वैष्णव्यै वाराह्यै ऐन्द्र्यै चामुण्डायै महा
लक्ष्म्यै । इति संपूज्य इन्द्रादिसर्वं प्राग्वत्समापयेदिति तथा
एकलक्षं जपेन्मन्त्री जितेन्द्रियः कुर्यात्तद्दशांशेन
त्रिमधुकैः सतण्डुलैः तिलैः सन्तर्पयेद्देवं शुद्धतोयेन वा ततः त
तो अभिषिञ्चेन्मूलेन स्वमूर्द्धनि समाहितः ब्राह्मणांस्तोषयेत्पश्चादन्न
पानैः सदक्षिणैः एवं सिद्धमन्त्रस्तु प्रयोगान्विदधीत वै ।

वि॰
ली॰
२२८

९२९

इति पंचलक्षजपः कृताः पुरश्चरणाः शिवमन्त्रावेत् शिवशक्त्योः
पृथक्पृथक्ध्यानमनुक्तं यथा अथवा देवदेवेशि ध्यायेदष्टभुजं
शिवं दक्षिणोर्द्धकोटेर्विपार्श्वतस्त्रयः क्रमात् खड्गपाणिं शरांश्चै
व दधानं वामबाहुभिः भुजंगं त्रिशिखं चैव कपालं चापमेव च
कुठारं दितस्त्रीविलासं संस्थीतं तरुणास्त्रिदशार्चिता गंगातरंगविलस
खेटकं च जटादिशेखरं इति संचिंतयेद्देवेशं तमाश्वेस्य शिवामपि पूर्व
णामहणाकलामहणांघकधारिणी अरुणातोयमालाप्यांचित्रे
रामणिभूषितां शूलैः षोडशभिर्युक्तभुजषोडशमंडितां चिंतयेत्सु
रेशानीं साधकाभिष्टदायिनी इति प्रायशः काम्यमेतिदेति चिंत
निसंत्वप्रागुक्तमेव। शिवरहस्ये। रेफस्य कादिसंवत्स शिवशक्ति
निषेधश्च प्रजपेन्नोत सिद्धिः स्यात्कुष्ठी त्वमेव न संशयः। अयमर्थः
बीजस्यादिमे रेफमफस्य तस्यानेशिवशक्ती हकारसकारौ संयो।
जपेदिति शमादांघजपेन्मंत्रं अयुतं मंत्रवित्तमः तेनावेशो
भवेन्मध्ये भूतादीनां कृतामपि एतस्य शिरसि ध्यायेत्तु इन्दुमंडलम
ध्यग स्वरैः षोडशभिर्बीजं एतस्य शिरसि स्मरेत् बीजमेतन्महा
मंत्रहानितत्वणाहेन त्रिकोणं चिंतयेन्मूर्ध्नि एतज्जंतो षडाननः
तन्मध्ये चिंतयेद्बीजं ज्वलत्कालानलप्रभं त्वणादाचेन्महामंत्री अह
भोगादिकानपि एतन्मंत्राभिजनमेव वृभजीवप्रसनके एतस्य मू
हंति तिमंत्रणादावेशकारकं पौष्टिकशांतिकं मंत्रं गुह्यं वर्णेवि
चिन्त्य च सकारमादौ संयोज्य जपेन्मंत्रं षडाननः प्राकृष्टो वव पीका
वीरकौरकादिकोभवेत् हकारादिस्वरैर्मामं लभते लोभणात्रहः
पश्रवर्णौ पकारादि विदिक्षोच्चारयोरपि पीतवर्णौ लकारादिमं
नशिरिवबाहने शुद्धस्फटिकसंकाशं संज्ञोयेयो शुक्लाभिः अ
कारादिस्वनमध्ये दिशाकोदशानो गदः वायुमंडलमध्यास्थ मंत्रं

हसं विचिंतयेत् नेत्रयोर्द्विषतां वश्यं ग्राह्यमाशु प्रजायते वाधिर्य
कर्णयोरंध्रकं द्विवदने स्मृतः ॐ ह्सौ मूले कर्णमाशु वा शुभं भस्म संस्कृ
ते ठः संहृत्व शिरोरोगं ज्वर्याच्छिरसि षण्मुखं वाथायं कंठतालेच व
ते रक्तस्य मध्यगे चंद्रमंडलमध्यस्थं स्वरैः षोडशभिर्वृतः नेत्रध्याने न
नेत्ररोगं हरत्याशु न संशयः एकस्तानेकशांगीकां योगो ध्यानं हरेत्तथा
ते ॐ ह्सौ ध्यानं शूलकस्याद्विस्फोटे विषमे ज्वरे त्रिविधं कामयेवमत्र
मेरावहे शिरोग्रे स्मरेन्मंत्रवित् माभंतत्र तदोषशांतये प्रस्तारके शिखां
ते स्थितं बीजं स्मरेत् ग्रहाः यस्य ग्रह्णं विषं पश्यादविवादमवद्रवः स्त्री
गनाल्दं भो स्थितं मंत्रविचिंत्यच मंत्रवर्णैः ह्फवधा तेजोरूपाचम
स्मरेत् तच्छीर्षमाशु पाशेन कर्षयोयोषितां शुव स्वानामगर्भितं वी
जं योषायोनौ विचिंतयेत् वशायोत तत्क्षणाद्योषा श्रावयेच्छुक्रमेवच
निजलिंगशरीरस्थं तद्बीजं चिंतयेच्छुक प्रवेशाय योनिमध्ये स्वपकायो
चिंतावशेन विद्ध्याद्वश्यं एवनात्र कार्या विचारणा ॐ लालप्रुड
मानीयतत्र बीजं समालिखेत् तन्मकारस्य रेफेन साध्याख्याकर्मसं
युक्ता विलिख्येत त्रिकोणेन वेष्टयेत् हृत्तथा षट्कोणेन समावे
त्य षट्कोणे चालिखेत् रेफं सबिंदुकं तच्च विलोमे वेष्टयेत्स्वरैः
प्राणप्रतिष्ठां तस्याः कृत्वा सम्यक् खड्गाननः निखनेत् वत्सयाश्च तत्रयो
कं समाचरेत् तदंत्रं भक्षणात्सद्यो वश्यो भवति निश्चितं पतिस्त्रिया
याषट्वक्रे नात्र कार्या विचारणा मधुरत्रयसंयुक्तेन शालिपिष्टेन षण्मु
खे कृत्वा पुत्तलिकां सम्यक् प्राणगोमिति मंत्रलो प्रपदाभ्यां च जंघा
भ्यां जानुभ्यामूरुयुग्मतः नाभेर्वक्षस्याहृदयात्कंठाद्वाशीर्षकेन
तः एवं द्वादशधा च्छित्वा नीत्वा गृहां स्वेन साधकः मूलमंत्रेण जुहुया
च्चतुर्दिक्षु खड्गाननः सवश्यो भवति क्षिप्रं नात्र कार्या विचारणा व
नरसंयमं कृत्वा नानवालीदलेग्रहाः तन्मध्ये वकारस्य बीजमाध्य

वि॰
लं॰
१२॰

९३०

समालिखेत् मंत्रमध्यमकारायः स्थितेरेफेविवर्तनः चतुरस्रेवत
कोणेसकारंविंदुसंयुतं विलिख्यध्यानत्स्राणमूलमंत्राभिमंत्रितं
भ्रष्टोनरसहस्रेणशिरोरोगीप्रभक्षयेत् ग्रंथिकेयाचिरोदेवीरोगान्
मुक्तःसुखीभवेत् मेरुकेणककारेणकंठसाध्यस्यषण्मुखः दन्तस्रं
षकोणेवामंचैवमकारतः दंताशोरेफतोऽधावामेचापिपकारकः
श्रीकोणेसुखवत्सनाभिमूकारतोऽगुरू वंतोविंदुदेचेद्रांभोवधाक
णेरेदिया सुवंशांतेसवशास्यदविशानसंशयः वेष्टजीवाख्यमुष्य
णत्रिकोणरवयेत्गुरु तन्मध्येविलिखेद्रीमंचेदनागरुकुंकुमैः पुष्येण
चन्द्रतः मनेदष्टोनरशांतेचैतैःसंपातयेद्भुतं त्रिलोहनिर्मितायांतस्य
द्धिकायांविचक्षणः संपातसिक्तांतावन्मसहस्रेणाभिमंत्रितं माष्टु।
लानिहन् विषवेतालभूतादिडाकिनीवांदितेनमः वहेभागत्रिलोह
णपूर्णमाष्ठमुखसांप्रतं सोमसूर्याग्निरूपत्वान्मात्रकायाः षडाननः
तन्मध्यत्रिलोहस्यभागास्तहरीसंख्यया भवेद्रूपास्यसोम्यत्वाद्रा
गःषोडशकथ्यते कांचनस्यार्कस्वपत्वात्तद्गुणाःपंचविंशति तेनभाग
लस्यताःवसुसाग्निमयत्वतः तद्गुणाष्टदशैतेनतन्मभागोपितादृशः
श्रष्टपत्रंलिखेत्सप्तकोणिकायांषडस्रकं तन्मध्येवत्रिकोणंस्यात्तन्म
ध्येवीजमालिखेत् साध्याख्याकर्मसंयुक्तं षट्कोणेषुषडंगकं लिखि
तस्याद्रिपत्रेषुवीजवर्णान्विभज्यच रेकंथसंयमितिचषण्मुखा।
स्यवहिर्हेतवत्तस्कंस्याद्नरालत्रयान्विते एतद्यंत्रघृतंसर्वरत्नाक
रमनुत्तमं अग्निमंत्रंसमाधायकलशेविधिवद्गुरुः तत्रदेवंसमभ्य
र्च्यसाध्येनानाभिषेचयेत् गहरोगादिभिर्मुक्तः सुचिरंसुखमाप्नुया
त् ग्रीवायाबहुकोणमालिख्यचकारंतत्रसंलिखेत् तन्मध्येसाध्यंसंयु

केलिखेद्बीजं षडाननः स्हौः षोडशभिर्बीजं षण्मुखेभ्यः समालि
खेत् ककारादिक्षकारान्तान्वर्णान् बिंदुसमन्वितान् अष्टकोणेषु।
हिः कृत्वा तत्कोणेषु लिखेत् हूं नृसिंहबीजं प्राग्कोणे पञ्चमे तत्तत्षड
ननः इष्टग्रह विषव्याघ्रिनाशने सर्वसिद्धिदे आदौ षट्कोणमा।
लिख्य तन्मध्ये साध्यसंयुतं चिंतामणिं समालिख्य षट्सु कोणे
षु षण्मुखं रं कं ठं मं रं यमिति ओम् इति वसोर्यथा विलिख्य वहि
रो वेष्टयेत्तेन षणवेन च तद्बहिर्वै षयेढस्य पुनर्वृत्तं समालिखेत्
तद्बहिस्तत्त्वरसेणवेष्टयित्वा विचक्षण नृसिंहबीजं विलिखेत्तत्को
णेषु च षण्मुखः एतद्यंत्रं रोचनया विलिखेद्धोमयोगतः लाक्षादि
नेमयं कृत्वा संजप्य विधिवद्बुधः मस्तके धारयेद्येन लक्ष्मीसौभा।
ग्यवर्धनं व्याधुरोगविजयं वश्यकृन्मंत्रपीठदं चौरव्यालमहारो
गभूतापस्मारनाशनं कारकं तरोश्याखोमा ग्राममानीय तद्बव
अग्रदेशे महामेन स्मरमं कारये — न षट्कोणं विलिखेत्तत्र
साध्यसमन्वितं चिंतामणिं विलिख्याथ षट्सु कोणेषु संलिखेत्
वह्निज्वालारव्यायुक्तो रेखा कार्या सुतद्बहिः कार्तिकेयाय संनम।
मश्चात्सहस्रकं मूलमंत्रेण तत्सम्यक्स्थापयेत्पत्रराजं वै वो
रव्याघ्रक्रोडसर्परिपुभूतपिशाचकः नश्यन्ते निकरा विघ्न यंत्रस्या
स्य प्रभावतः । श्रीकंठसंहितायां । शृणु देवि प्रवक्ष्यामि मंत्ररत्नम
नाकुलं नवरो देवदनस्यशत्रुक्षयकरं परं सर्वत्तो महादेवि मा।
हाकाले ध्रुसंयुतः तदयस्य भुजंगेशो वालोशा सदयशिवे अर्धी
शानदयोर्देवि सर्वार्थदं श्रीमुखीस्तथा वीजमेतन्समाख्यातं सर्व।
सिद्धिकरं परं सर्वतै शान्तकारः महाकालेशो भुजंगेशो रेफः वा
लीशो यकारः अर्धीशः ऊकारः श्रीमुखीविंदुः एतेन पिण्डितं स्कू
हनिबीजं भवति ऋषिर्बिल्लामस्य दिष्टो गायत्री छंद ईरितं श्रीरुद्रो

वि.
ती.
१३१

931

देवताप्रोक्तासर्वाभीष्टप्रदायेभवेत् षड्दीर्घभाजावीजेन षडंगा
निप्रकल्पयेत् तकाररहितं मूलं वीजं जलवह्न्यन्वितं चतुरिदे
विवीजानि देवस्तागिरिनेदिनि जयाख्याविजयोयस्त्राह्यजिता
पराजिताः वीजमशलिङ्गमत्सकारयोर्थपंकेततः कमनष्टादिशुवि
न्यसेत् षडंगामितलावधिः देवेदेवीस्ववीजाफांकनिष्टादिशुवि।
मसेत् यदामूर्द्धावधिन्यसन्तुहिताजगरीपरि मूर्द्धादिपादपर्यंतं
तलाभ्यांव्यापकंन्यसेत् षडंगानिपुनर्न्यस्य देवंदेवीस्मरेवत् शि
शेवदनस्त्राभिग्रदेशाकमनोन्यसेत् पंचमनन्तरे देवीध्यायेद्देवीम
नवधीः उदितादित्यरुचिरेचवंक्रांत्रिलोचनं वेद्वार्थप्रदांवरदले
ध्वजाभिर्दधतंक्रमात् दक्षिणोर्द्धकेदेवीमरुणिषद्भागवलीना त
गावद्यजजेदेवंसमभ्यर्च्यपादिभिः शिवे नवसकमलैर्विहानतु।
लोमविलोमगैः धर्मादिकैरधर्माद्यैःपादगात्राणिकल्पयेत् १का
देणन्यसेदेवितंत्रगुणागुणमथ चतुर्थपंचमाणांते स्वराभ्यांवर
लीनि मायाविद्यामयेदेविशुद्धदंदकेदन्यसेत् षष्ठस्वरेणपद्मव
रूपयित्वावशानने संध्यरस्तैर्महादेविचन्द्रभिश्च यथाक्रमे वामाद्या
एनयेदेनावामामिष्ठानततःपरं रौद्रीचैकावताध्येयावामाद्यापामहे
सारि इत्यंसंकल्पितेपीठेमूर्तिंसंकल्पमूलतः नस्मादावाह्यदेवेशं
वंदेविसर्जयेत् चन्द्रीरसमाप्तकम्बवास्तव्याकृते ग्रहपर्यंतं।
मेदेवियजेदावरणैःसह श्रावेणानिसंसउपकेसरेषुयथ्यापव
दिकत्रिषुजेदेविसस्वर्वीजादिकाः क्रमात् वामायाः स्वेसुदिता
रक्तारक्तानुलेपनाः ग्रहणाग्रकपुष्पायास्तावलाश्रितानना व
सीकीवादनरतासदविभ्रममंथराः कोणपत्रेषुवामाभ्यर्चा हृनीवीजा
रिकाः क्रमात् दुर्भगास्तुभगाविवकरालीमोहिनीततः वह्निवीथी
हृदयोरविलोकेशान्तास्तुध्यायेत् इत्थंयोभजतेदेविनंवरंविधि

त्रेः नतस्यतुल्यंकिंचिदपिलोकेषुविद्यते। अथप्रयोगः।
तत्रप्रातःकृत्वादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृ
त्वा शिरसि ब्रह्मऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये
श्रीत्र्यंबकरुद्रायदेवतायैनमः इतिविन्यस्य ममसर्वाभीष्टसि
द्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिर्वदेत् ह्स्रांहृदयायनमः ह्स्रीं
शिरसेस्वाहा ह्स्रूंशिखायैवषट् ह्स्रैंकवचायहुं ह्स्रौंनेत्रत्रया
यवौषट् ह्स्रः अस्त्रायफट् इतिषडंगमंत्रांकनिष्ठादितलांतंकर
योर्विन्यस्य पुनः ह्स्रूंनमः इतिकेवलबीजमेकनिष्ठाद्यंगुलिषु
विन्यस्य करयोर्व्यापकंकृत्वा कनिष्ठयोः ह्स्रौंत्र्यंबकरुद्रायन
मः अनामिकयोः ह्स्रूंजयायैनमः मध्यमयोः ह्स्रूंविजयायै।
नमः तर्जन्योः ह्स्रूंअजितायैनमः अंगुष्ठयोः ह्स्रूंअपराजितायै
नमः इतिविन्यस्य ध्यानाद्यात्मपूजांतेपूजाचक्रंयथोक्तंकृत्वा
संस्थाप्य तत्रमंडूकादिसिंहासनांतेप्रागवत्संपूज्य सिंहास।
नस्यपादेषु अंधर्मायनमः आंज्ञानायनमः इंवैराग्यायनमः
ईंऐश्वर्यायनमः तस्यगात्रेषु लंअधर्मायनमः लृंअज्ञानायन
मः ऌंअनैश्वर्यायनमः इतिसंपूज्य ततोनेनपद्मअनेकसंविना
लेनसंपूज्य ईंप्रकृतिमयपत्रेभ्योनमः ऊंविकारमयकेसरेभ्यो
नमः ऊंसर्वेनात्मरूपायैकर्णिकायैनमः इतिसंपूजयेत् अत्र
स्वष्टस्वरेणपद्ममित्यनेनप्रणवस्याकर्णिकालक्ष्यतेपद्मस्य
प्रागवत्स्वजितादिति ततःसूर्यादिमंडलपूजांतेइष्टवोधात्मने
सत्त्वाय इत्यादिगुणत्रयंप्रकारादियथावत्पूजात्मवत्तृष्टयपूजां
ते दिग्दलेकेसरेषु ऐंवामायै· ऐंज्येष्ठायै· औंरौद्र्यै· औंइच्छायै·
इतिशक्तिः चतुष्टयंपूजयेत् अत्रनवशक्तिपूजनेनाज्ञातिश
नीयत्वेनविशिष्य सर्वायशक्तिचतुष्टयमात्रस्योक्तत्वात् पीवा

पीठनवशक्तिवह्निभूतेस्याशक्तिः संप्रहृष्टेति हस्तंयपीठशक्तं
विधाय तत्रमूर्तिकल्पनादिषडंगपूजांते:षट्दलेषु देवाद्यादि
गदलवत्नषट्येप्रादक्षिण्येन ऐंवामायै। ऐंज्येष्ठायै। ओंरौद्र्यैः
ओंरक्षायै अग्न्यादिकोणपत्रेषु शंङ्गमेगायै। घंसुभगायै। संक
रासै। हूंमोहिन्यै। इतिसंपूज्य इंद्रादिपूर्वचेनादि सर्वसमापयेदि
ति तथा लक्षमेकंजपेन्मंत्रं तहपांशेहुतैर्द्रुनेन् तर्पिणमार्ज
नेस्तवाब्राह्मणान्भोजयेत्तथा वायुवह्निगुणागतस्य बीजेन स्तवा
जपेत्त्रिये स्वाष्टलमहारोगान्नश्यति तेन तत्क्षणात् रूपितस्य।
लिरंभोन्नेस्तवाबीजमिदंजपेत् तत्कोपशमये क्लींत्रूंफवमंत्रश्र।
भावतः पतन्मंत्राभिजंमंत्रतनल्पशान्तःपिवेन्नरः लद्दोगकमला
कामाश्वासविष्टंभकास्तथा नश्यति तत्क्षणादेव नात्र कार्या वि।
वारणा मंडलेन वनाभाण्डे कृत्वारंभमहेश्वरि नरसंस्थापयेद।
स्याकलशान्त्रवमंत्रवित् देवमध्येष्टमतथा देवीहस्तौ प्रपूजयेत्
षरोकवतेनसिंचेत्कलजायोषितं नाशिवे सर्वंवध्यापि मूलवकिं
मस्याकन्यकाश्रमः राजाभिषिक्तोविजयी भूयादेविन संशयः
भूतप्रेतादिकाकृत्यारोगानपंणत्विमेवितानात् अष्टपत्रोत्तमेमध्ये स।
साध्यबीजमालिखेत् केसरेषुस्वरान्देवि दिक्कोत्रपालिखेत्तरः पू
वीके दवीबीजानिविदिक्कोत्रपार्वति हृतीमंत्रास्त्ररोक्तानालिखे
त्रदयः पुनः भूतदयविधायाथ नघोमध्येसमालिखेत् ककारा।
दिक्काणितान्वित्रुस्त्रकान्महेश्वरि तदबिस्पातरस्तेणावेष्टयेज्जगा।
दीश्चपि पतंग्नेत्रमहादेवि विप्रांके श्रीं लिखेगोन्नवन साधितंजपहो
माभ्यां स्तंतनाशयत्येतेणान् रोगकर्मापहनूहासमरम्भनापस्मारको
दिकान् प्रथमस्तवनाप्रकारस्त्वागतः। श्रीकृष्णसंहितायां। दैव
पालमंत्रवदेस्मृत्युदेवियथाविधिः सर्वतोत्रयहोदाकोकं।

वर्तिकोमुत्रः आषाढीरेवतीयुक्तोलोहितोनंतसंयुतः पिनाकी
वाननयुतोवलीमेषलतोभवेत् महाकालीविसर्गोपास्ताशाघो
यमत्रप्रिये संवर्तः त्तः ष्ट्रणग्रहः औंइंडः अनुस्वाराः तेनखोर
निरुद्दः पकारः संवर्तः त्तेनेत्ते इति आषाढीतः रेवती रतेन
यइति लोहितः यः अनंतः आतेन याइति पिनाकी लयुतेनमः
आनीतलाइति वालीय मेषो नमहाकालो मविसर्गः अः तेन
मः इतितारायः ग्रणवायः तथा मुनिर्वेलासमुद्दिष्टोगायत्रंछ
दइति क्षेत्रपालोदेवतास्यतद्वीजंपरिकीर्तितं नमःशक्तिरिति
प्रोक्तमिष्टसिद्धिकरः स्मृतः षड्दीर्घभाजवीजेनषडंगानिप्रक
ल्पयेत् ततःसंचिंतयेद्देवंक्षेत्रपालमनन्यधीः अंजनाद्रिप्रतीका
शमूर्द्धपिंगजटाधरं वर्तलोग्निः त्रेतयमंभीमसर्पविभूषणं द
ष्ट्राकरालवदनंभीमरूपदिगंबरं द्विभुजंदक्षिणेहस्तेगदांक
मेकपालकं दधनंचिंतयेन्नित्यंशैवपीठेसमर्चयेत् पद्ममष्टद
लंचाद्येगंधाद्यैरर्चयेच्छिवं आदावंगानिसंपूज्यएवंचमरमेष्ठ
रिः अष्टौयेदष्टपत्रेषुकिंकराष्टकमच्छिनं अनलाचार्यिकेशाश्च
क्षेत्रपालस्यकिंकराः लोकेशास्त्रंतदस्त्राणिएवंवन्परिपूजयेत्
स्वपदीपादिकंकृत्वातत्तत्स्मैवलिंहरेत् वलिनैवेद्यं। तत्रमंत्रः
पत्रादीनिसमस्तार्णविंदुतस्यपुरुहूतं भंजयदिनपपश्चात्र
तेषविजेयनतः विघ्नस्यगंमरहोतस्याइदंवंक्षेत्रपालवं वलिं।
पदसमस्तार्थदेविशहृदयहिंदः वलिमंत्रः समाख्याताः स
र्वकर्मफलप्रदः हिंदः स्वाहाः अत्रस्यागमं। अथप्रयोगः।
तत्रप्रागवद्योगपीठन्यासांते शिरसि ब्रह्मणेरुद्रऋषयेनमः मुखे
गायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीक्षेत्रपालायदेवतायैनमः गुह्ये
क्षोंबीजायनमः पादयोः नमःशक्तयेनमः इतिविन्यस्य मम

सर्वाभीष्टये विनियोगः इति कृत्वांजलिं विरेत् ततः ह्रां रुद्रा
याय नमः ह्रीं शिरसे स्वाहा ह्रूं शिखायै वषट् ह्रैं कवचाय हुं
ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः अस्त्राय फट् इति मंत्रेण अंगुष्ठादितलां
करयोर्विन्यस्य हृदयादिषडंगेष्वपि न्यसेत् ततो ध्यानादिषडंग
पूजांतेः अष्टदलेषु अनलाय अग्निकेशाय करालाय वेतालाय
महाकायाय पिशिताशिनाय ऊर्ध्वकेशाय इति संपूज्य लोके
शार्वादिसर्वं समापयेदिति । तथा एकलक्षं जपेन्मंत्रं कृत्या
मद्दशांशतः वृक्षणाहुतमिनेलतर्पणादि ततस्त्यजेत् रात्रौ हुं
गणेरम्ये कृत्वा स्थंडिलमुत्तमं आवाह्य तत्र संपूज्य तैत्रेश श्रीकं
वर्मनाः अत्रयं जनेदुष्यात्रैः श्रुत्वा वैसिक्यकं महान् सर्वोक्तमर्व
नारीवतनस्मद्रने वलिं हरेत् वलिनानेन संतुष्टः क्षेत्रपालो सुर
विनाः पेशाथर्य विजयारोग्य श्रीसौभाग्यादिसंपदः दद्यान्निरुद्र
भूतादिकृत्याद्यामुनिवारयेत् अत्रागो वलिदानेकामान्निस
स्नापयामपि नैवेद्यप्रोक्तमंत्रेणारेयम् । अथ वटुकमंत्राः । त
वर्णीकौलेशकोटिभैरवे । अथ वक्ष्ये महादेवि भैरवस्महीय
रि मंत्रात्म महोग्रदुष्टग्रहनिकृंतन सर्वशत्रुक्षयकं सर्वे ।
वाधिविनाशनं सर्वोपचारकं देवि सर्वसौभाग्यदायके वपूण
कर्षणविद्वेषणस्तंभनोच्चाटमारणे निग्रहव्याधिकरणे प्रशाल
मतिविलेष्टं उंटी विद्यमहामंत्रपूर्णपावहितोप्रिये मार्ग ।
शान्तिनित्याभिकर्द्वैहोजमादिके नूलवारवेचतीकरणपन्ना
कायमनःशिवे अनेनोलोहिनोशानिकर्णं वाजीनसुरमकं
वक्रिस्पवमोमंत्रश्रुतः पवनपवव कोधीकरणश्रुनोवकीव
गिवाम्यमेश्वरि श्रुनेरोनदृष्ट्य प्रोक्तादिनीयार्णादि पार्वति वन
हृदयमवर्णानाश्रुनरोद्यसमुद्धयेन एकविंशतिवर्णात्मामंत्रा ।

नेमस्तु हृताः गोपनीयः प्रयत्नेन त्रैलोक्ये च सुदुर्लभं ओमहाः प्रथमो रेफः शान्तिः ईश्वरीति वह्निरेफः रेफश्च मोक्षः अवन्तः प्रोक्तेन इति द्वितीयार्णादि चतुष्टयं वज्रकाय इति आद्यं ह्रीं इति नेत्र वखेचरी टकारोऽत्र तेन रकार इति काय स्वरूपं आनन्तः आतेन रगा इति पञ्चमो य क्रोधी कः कारः उनेन ऊं इति वह्निनाकारेण तेन क इति भैरवेन हृदयं ऊं इति द्वितीयार्णादि चतुष्टयं वज्रकाय इति आद्यं ह्रीं इति तथा ऋषिरुक्तो महादेवि बृहदारण्यकः अनुष्टुप् छन्द इत्युक्तं भैरवो देवता शिवे पान्ति बीजं च शक्तिश्च आकीलकं च तालते आद्यन्तं रुद्रं गन्दे विपंचदद्वा नितेऊऊ सद्यादि प्रतिलोमेन नन्तमक विवर्जितं पञ्चबीज हृदयादि स्वरस्य आः पवत्र नेयः श्रुति विष्णुशलीश मूर्धास्य हृदये श्रव सगमवारणे वं मूर्धास्य दृग्कर्णिके वामकर्णे वहू उपयः ऊर्ध्वस्य वीतिकोतरे पश्चिमे श्रुचवर्ण सुमृतेयतां महेश्वरि ईशाना ख्यमात्र ऋषिपीठे देवि सनीयकः वामदेवस्त्वतयः स्यात्सद्योजातस्त्वपंचमः पुनराद्यक्षराले षट्दीर्घस्वरभेदितं कृत्वा तेन षडङ्गानि शान्ति पुकानि कल्पयेत् । श्रीरुद्रयामले । देव्युवाच । देवदेव जगन्नाथ शंभो त्रैलोक्यनायकः भैरवस्य विधिः स्यो समाचक्ष्व महामते येन कार्याणि सिध्यन्ति साधकानां निरंतरं ततः क्रिया समायाय विधिं कथय शोभनः । श्रीभैरव उ॰ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि वटुकस्य महात्मनः विधानं परमं गोप्यं ब्रह्मादीनां सुदुर्लभं स्नेहेनैव मया तेऽद्य कथयिष्यामि वल्लभे येन विज्ञानमात्रेण त्रैलोक्यं साधयेत्सुधीः एकदा देवदेवेशं तपसे मंदिरालयं गतोऽहं परमानंदान्मूलत्रिकोनिमीश्वरी वकेपरमसंतुष्टा तपसा विघ्नात्मना सकायमूर्ति देवी प्रोवाच वचनेनमुदा त्रणाहं शंकर प्रीता वरं वरय दुर्लभे

स्तुगोप्यमपि देवेशि विधिप्र श्रुति शंकर येना हंते प्रियादेव सर्वार्थ निरंतरं व

वि॰
तं॰
१३४

934

मा इतिवाक्यंसमाकर्ण्यश्रीवाचादेसवल्लभे हेविमातर्जगन्मस्ते
यदिदासस्मिमेवरं दुर्लभंकस्यचिद्ब्रूहिविधानेपरमाश्चर्यान् मंत्र
सायेनसिध्यंतिसर्वकार्याणिसाधने इतिवाक्यंचमेश्रुत्वाएसभू
तासनातने उवाचयादृशोदेविविधानंश्रृणुवल्लभे वटुकाख्यस्यदेव
स्यभैरवस्यमहात्मनः ब्रह्मविष्णुमहेशाद्यैः वंदितस्यदयानिधिः
न्यासापंचदशप्रोक्तावटुकाराधनेशिवे यांविनालेवसिद्धिस्याद्वर्षी
णामशतैरपि आदौन्यासान्येतवीजेनकार्यंपश्चान्न्यासान्तास्तिहवी।
जैनदेवि न्यासोंकार्यंकारणवीजेननतन्न्यासाह्रींजेन्यासमश्रीवि
दध्यात् महाश्रीवीजेननाम्यासंसप्राणवीजेनवापरे खेटावीजस्यवन्या।
सविधायस्यातिवीजेनः मूलवीजेनपश्चात्तुन्यासंकुर्वान्महामतिः
भ्रामरीवीजतोन्यासंविदध्याद्धीजसंयुतं पंचन्यासान्प्रसादोतन
करोतिनरोयदा नाशपीठवराराहेनावमंत्रोनसिद्ध्यति। श्रीदे
व्युवाच। देवदेवजगन्नाथशंभोसंसारतारकः कृपांकृत्वान्यास
विधिंप्रोक्तयेननिरूपय कालेनहृदयथालेनसाधकःसिद्धिमाप्नुया
त् गोपनीयोमंत्रोयंवटुकाख्योजगद्गुरोः तथापिप्रियविभौवाल
कोपियथालभेत्। श्रीशिवउवाच। श्रृणुदेविजगन्मातर्न्यासवी
नानिशोभने प्रकरपतिमयाप्रीत्याकथयामिहितोपतेः स्थानेषु
नेनवीजानिन्यस्तव्यानिमहात्मभिः तथात्रप्रवक्ष्यामिश्रृणुस।
ख्याणवल्लभे शिवंचेदृशिवैः शाक्तैस्तुरूपतैः सविंदुभिः प्रेतवीजेस
मारव्यातेनेनांगानिन्यसेच्चषट् लक्षितासिशिखावानेत्रकवचास्त्रेषु
सुंदरि शिवोहंचद्रःसःशाकस्वरः श्रौतथामूर्द्धिवाक्रोशनाभौहृद
नांगुलीषुच पादांगुलीषुदेवशिन्यसेन्न्यासंसुंदरि संवर्तःतःकाली।
वामाली ईविंदुःप्रनुसारः नादः सूर्द्धचरः तथामूर्द्धिवाक्रोशलिंगाग
नाभौहस्तांगुलीषुच पादांगुलीषुदेवशिविन्यसेत्परमेश्वरि श्रोत्रे

योनिस्समारूढाः शक्रः स्वरपाशीयुतः क्रोणबीजमिदं प्रोक्तं विन्यसे
त्परमेश्वरि अजेशाक्रः अग्निरेशकस्वरः श्रोंशरीबिंदुः तथा ब्रह्मरंध्रे
मुखे नेत्रयोर्ग्रीवायां नासापुटे कपोलयोश्चिबुके ब्रह्मरंध्रे पुनर्न्यसेत्
कालशक्रशिवाः सद्योबिंदुर्नादविभूषितः मायाबीजं महेशानि पाद
योर्हस्तयोस्तथा नेत्रयोः श्रोत्रयोः ऊर्ध्वो मेढ्रेचैव प्रविन्यसेत् कालः सश
क्रः स्वशिवोहमय औ· तथा अग्न्याग्निवामकर्णेडनादैर्विभूषितं म
हाग्नीबीजमीशानि चिबुके पार्श्वयोर्गले पादयोर्हृदये पादद्वयोर्नाभौ।
वपादयोः अस्थिपाः अग्निर वामकर्ण ऊर्ध्व नादौ प्रायवत् तथा लोहि
ताख्यमनोवामकर्णबिंदुभिरंकिते शाणबीजं मुखे देवि हृदये नाभिमं
डले हृदये पादयोर्देवि हृदये दक्षऊरुके हृदये वामऊरौ च हृदये दक्ष
पार्श्वे हृदये वामदेवहृदये दक्षनेत्रके हृदये वामनेत्रे च हृदये दक्ष
घ्राणके हृदये वामपार्श्वे च हृदये दक्षकर्णके हृदये वामकर्णे च हृ
दये विन्यसेत्प्रिये लोहितः प· अग्निः वामकर्ण उ· बहुर्व नादपि वि
तेयः तथा कंदरी योग्निमारूढो वामकर्णके रुदंतोनावदन् घंटावी
जमहादेवि विन्यसेत्परमेश्वरि कंदरीय अग्न्यत्प्रायवत् घंटिकायांवना
भौ च घंटिकायां हृदि न्यसेत् पादयोर्हृदये कंठे मस्तके मस्तके करौ
स्तनयोर्गुल्फयोश्चैव गुल्फयोस्तनयोर्न्यसेत् घंटेशो वायुवक्त्राख्यो वा
मकर्णेन्दुनादवान् ख्यातिं बीजमिति प्रोक्तं विन्यसेद्धि विभावकः घंटेशा
वायुवक्त्राद्दिपाकर्णमस्तकेकटौ स्तनयोर्गुल्फयोश्चैव पादयोश्चैव ग्री
वायां नाभिमंडले गले वक्त्रे दिवे शीर्षे च योन्नेत्रयोस्तथा कर्णयोर्वीर
पार्श्वे च स्तनयोश्चैव विन्यसेत् शणवो मूलबीजं स्याद्धृदयोपादयोः प्रि
कर्णयोर्भूमायुग्मेचैव प्रविन्यसेत् हिरंडरेवतीशाक वेदरसं इंबिंदु ना
दोप्रायवत् मुखे नेत्रद्वयेण कर्णद्वये चैव कपोलयोः गंडयोः कर्णदे
शे च स्तनयोर्हृदि पादयोः चिबुके मस्तके बाह्वोः स्कंधयोर्दंतलग्नयोः

वि·
ए·
१३५

135

ब्रह्मरंध्रे तथा भाले भ्रूमध्ये च मसेत्रिये इति न्यासान्समाधाय ब्रह्म
रणकारकः यथोक्तन्यासकारी च दिनो वरमोक्षयात् तदाकन्याह
षणोस्य मम पापं प्रनाशयताम्। न्यासैरेतैर्वरारोहे ब्रह्महत्याविनश्य
ति का कथान्यस्य पापस्य सत्यं सत्यं वदामि ते मम न्यासान्यथोवत्सो
ह देवस्य महात्मनः यान्निधाय नरो विन्देत्सिद्धिं लोके सुदुर्लभं ब्र
हृतवीजं विन्यस्य मस्तके गंडयोस्तुवि कालवीजं वक्षसोस्कर्णयो
पि विन्यसेत् नाभौ लिंगे गुदे वापि विद्यावीजं कपोलयोः ब्रह्मरंध्रे
तपकौ विन्यसेत्साधकोत्तमः। श्रीदेव्युवाच। भगवन्करुणासिंधो
दीनबंधो जगद्गुरो कृपां कृत्वा समाख्याहि नैवेद्यस्य कथं कथं साध
कस्तु यथा सिद्धिमविरोधेन विंदति श्रीमहादेव उवाच। शृणु देवि
प्रवक्ष्यामि न्यासत्रयविधिं पृथक् दीर्घकालाग्निसंज्ञानि मयः का
लानुलोमकाः वह्निस्थवह्निगगने वेद्यावामाक्षिमंडिता बिंदुनादस
माक्रान्ता वीजमाकृत्य सुहृते दीर्घान· कालोम· अग्निर· शाकलः का
ल· मस· अनल· २· ग्रेमः लवह्निः अस्थिरा· वह्निः· २· गगनं ह
वेदस· वामाक्षी· ई बिंदुनादश्च प्राग्वत् तथा वल्लाग्नी हाग्निकाल
क्रिवामाक्षिमिश्रये सैव बिंदुनादैर्देवापि विद्यावीजं सुहृते मेवत
तः अनलः रवेद्रः सः अग्निः शिवः रुद्रः सविसर्गः ई वीरवि
प्राग्वत् तथा एतन्न्यासत्रयं प्रोक्तं साधकाभीष्टसिद्धिदं यस्य प्रसा
मामाद्यैभैरवः शीघ्रसिद्धिदः शृणु देवि प्रवक्ष्यामि सुखेलान्यासमु
नमं यस्य प्रसादाद्दाशिवेव वटुकः सिद्धिदो भवेत् मस्तके दक्ष
वामनेत्रस्तथैव च दक्षकर्णे कपोले दक्षिणे तथा वामे कपोले
वगंडके वामके पुनः चिबुके न्यगालोष्ठके पृ दक्षिणे वामस्तथा ल
नेत्रले च वामे च बलदये दक्षकंठके वामकर्णे च नाभौ च वक्षसि
वामके लिंगमेढ्र दक्षिणे च वामे च वरवर्णिनि मेढ्रशाखोष्ठपार्श्व

वीदत्तवामनिरेंशालिंगस्योक्तनाद्वेति मूलाधारेदत्तगुल्फेवा
मगुल्फेमतथैवच दत्तपादेचवामेचदत्तापादांगुलीषुच वामपा।
दांगुलीषुचवक्षस्थिरंध्रेतथैवच मूलाधारेपुनश्चैवपुनर्वैब्रह्मरंध्रके
महापरात्मवीजेचविन्यसेत्साधकोत्तमः वंद्रसूर्योपुनर्लोवमही
ब्रह्मामहीष्टिये त्रिमूर्तिरस्थिवक्षोपरणीतल षष्ठस्वरत्रिमूर्तीतो
नादश्चषितमस्तके महापरात्मवीजंनेकथितंसर्ववारिते वंद्रसू
र्यौमहीपुनर्लोवसूर्यौमहादिवेमर्थः महीलः ब्रह्मीकः मही
लः त्रिमूर्तिः ईस्वरस्थि षाःवन्हि न ग्रेठः वन्हिः रः ग्रेठ परणी लः ज
लः वषष्ठस्वरः ऊः त्रिमूर्तिः ईंइन्दुनादौ प्राग्वन्यासेनानमुष्योणिसा
तात्त्विकसमोभवेत् वटुकस्याथवक्ष्यामिमातृकान्यासमुत्तमं हु
र्लनेयेनवटकोसाधकस्यकरेभवेत् श्रीवीजेःपूर्वभिर्यत्रमातृकां
मंडलेभवेत् षोडशाक्षरे वंद्रीतेवनांतेफांतेनतयांतके वटुकस्यपरं
स्यमातृकान्यासमुत्तमं वितायसाधयोत्यान्तःसप्तघःशिवतात्रजे
त विनेमेमातृकान्यासंयोमेनन्यासमाचरेत् वटुकस्तस्यऋपितःस
घःशांतिं प्रयच्छति तस्मान्न्यासःप्रकर्तव्यःसाधकेनविपश्चितः स
वैषुमातृकानेषु वपुःपार्विमेहैतवै मातृकान्यासमेतेनहिसकायो
न्यसमाचरेत् वर्षकोटिप्रयत्नेनसंसिद्धिदः स्वकारमादिमंकृता।
न्यासोयंवारवर्णीनि नाम्नावहिर्मातृकाख्योन्यासश्चउत्तमाणिभवेत्
ध्यानादिपूर्ववद्देविकथितानिमहात्मने श्रुयान्ततोन्यासमाख्यास्या
म्यहंप्रवरवर्णिनि सरस्वतीमातृकाख्यसप्तघःसिद्धिप्रदायकं न
सेन्महामनेवीजंमातृकास्थानमेवच महासरस्वतीदिव्याःसप्तघः
सिद्धिप्रदायके क्रोधीशाद्यःपिनाकीशोदारुकेशभुजंगकौः
श्रीवीजनफलीशौवभुजगानफलीशिवे संवर्तककरेवन्यासि।
शौनीनुविभूषितः महासरस्वतीवीजंकथितंदेविदुर्लभं क्रोधी

घ्राः कः पिनाकीशः लदाकुकेशः ३ भुजंगणाश्वकीशाः ममकपाली
शोत्र॰ भुजंगार॰ नकुली हसंवर्तेतः वकक्ष॰ पाणिवनीर विमूर्तिः
ठेठेडः बिंदुः तथा इति न्यासस्य माख्योनावदु कायायने शिवे सद्यः
सिद्धिकरोदविभागफलध्यानसंशयः न्यूनन्यासस्य कनीयः सघोरा
निमवाघुयात् पतस्मादपिकाख्यासाविधिः स्याद्यनन्तजन्मनि। तथा
कैलेशाकोरिषभेदे। पतंन्यासस्त्वं देवीध्यायेद्रुद्रभैरवं षुद्रस्फ
विकसंकाशंत्रिनेत्रमलशोभितं अरिल्लालकसवीचवारुणोरस्मा
लोडजे नानारत्नमयाकल्पैः किंकिणीजालनूपुरैः मेघश्यांवराखी
मेहिभुजंदतिणेकरे त्रिशिलेमधहस्तेवेरयानदंडमसुनं वद्धे
घयरंशांभुसात्विकसात्यिकः स्मरेत्। रुद्रयामले। कपालं वाम
हलेनसत्वंदंडवरदक्षिणे इत्यं केसात्विकेचैव जपध्यानं तथैव
सनवर्णंचतुर्वीरुजटामुकुटधारिणं त्रिपलयोगहस्तकमंडले
त्रिनेत्रंतिलकंरैचसकाभरणभूषिते एवंध्यात्वायजेद्देवंशोवपी
टेलेशानि ग्रहपदेमहादिविकर्णिकाकेसरोज्वलं पंचविलिखे
नन्मध्ये कर्णिकायां महेशानि कृत्वाषट्कोणसंस्थानं त्रिकोणप
विकल्पयेत् व्योमपंचमेतनमध्ये वसुपत्रविराजितं कर्णिकाके
मेरुंकेवलवमुत्रयवहिः चतुर्हारसमायुक्तं।
त मूर्तिमूलेनसंकल्पनसामावाहयेत्तन्मध्ये वहुकेयजे
मूलायैनमइत्यादिः स्थापयेत्प्रभो सद्योजातेनमंत्रेण
त्रिधापाद्यमूलेनसंनिरोधयेत् वामदेवेनमूलायैनवमुत्रजेत् स
गुंठयानमूलेनः षडंगैः सकलीकृत्य मूलेनसन्मुखीकृत्वा अव
करणांचैवसमुद्रादिभिकृतमावत अमृतीकृत्य सवमूलेनः परमी
मारिनः कृत्वामुस्थापनेतन पतन्मध्ये विधानं यतनो ध्यात्वास
घ्रायोनिमुद्रा कृतत्रयाः समुद्रांसदर्शयेदयः लिंगाद्याश्च सुदि
नीटर्शयेत्तानृकृसमूलाभ्यां च महेशानि

ईशानेनेनमस्कुर्यान्मूलाद्येममहेश्वरि आसनंयेष्वपुष्पोनेहृपवा
वैस्तनोर्च्चयेत् डाकिनीपुत्रकान्देवि राकिनीपुत्रकानपि लाकिनी
पुत्रकान्पश्चात्काकिनीपुत्रकानथ शाकिनीपुत्रकान्भूयो हाकिनी।
पुत्रकांस्ततः मालिनीपुत्रकान्देवी देवीपुत्रानतःपरं अमापुत्रान् रु
द्रपुत्रान्स्वतान्देवि यजेद्दलोजलेशयोः अंतरालेमहेशानि पुत्रव
र्गोस्वयोर्मध्ये ऊर्ध्वमुखाः स्वतान्यसेत् अधोमुखांस्वतान्देवि यजेद्द
लोजलेशयोः अंतरालेमहेशानि पुत्रवर्गास्वयोदशः। हृदया
मले। रुद्रपुत्रानेतरं। देशग्रामाधिपश्चैव स्थानाधिपमनुक्रमा।
त् मेपतादिश्रवणाख्यं कालहंतं तथैव च क्षेत्रकं यथोपदेशमाग्र
जौलिरस्यमेषत्र तद्वाह्ये पद्मपत्रेषु पूजयेत् ब्रह्माणीपुत्रकं एवं
माहेशीपुत्रमेश्वरि माहेशीपुत्रकं सौम्यं कौमारीपुत्रमानिले
ईशाणीपुत्रकं देवि पश्चिमे पूजयेत्ततः देविशीनैर्ऋते पश्चात्महा
लक्ष्मीपुत्रमर्चयेत् वाराहीपुत्रकं देवि दक्षिणे वह्निकोणके वायु
पुत्रमभ्यर्च्य लोकेशवटुकांश्च अष्टपत्रान्बहिर्देवि वनरसं
तर्पुनः अष्टदिक्षु यजेद्देवान् हेतुकं त्रिपुरान्तकं वेतालमग्निजि।
ह्वं कालान्तकमतःपरं करालमेकपादं च भीमरूपं महेश्वरि अ
मिश्वं ईशयोर्मध्ये यजेद्देवलमक्षिते हाटकेशं महेशानि पाशी
शान्तमयोस्तथा वनरसादिरेखायां भ्रिंवदिक्ष्वारेश्वरि अंतरा
ले भवाभ्यर्च्य क्षेत्रकं वटीश्वरेश्वरि अवाधितान्समापश्यन्तितीया
यामममर्चयेत् वटीश्वरादिभूगवानान्कुलीशादिकान्शिवे देव।
सावामभोगेन पूजयेत्परमेश्वरि दिग्वतीरेत भूमिषु छागोगीशान्
ल्किं समप्तुतान् योगिनीश्च समभ्यर्च्य दीशानादिषु सुंदरि कोणेषु
देवदेवेशादिग्गीशानायुधैः सह वनरसाद्बहिर्देवि पूजयेत्कल
वर्णमना इतिसंपूजयेद्देववटुकंभक्तितत्परः पंचमीयांकाममोनाणा

वि॰
ली॰
१२१
(937)

पतिर्भवति मानवः । अथ प्रयोगः । तत्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासां
ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा विंदुविसर्गमातृकान्यासानंतरं ऋका
रादिजकारांता नववर्णाव्यापकं ततो गलादिजन्मपिसंबंधांते श्या
नेष्ठ विन्यस्य कलामातृकां श्रीबीजादिमातृकान्यासानंतरं पुनश्च
श्रीं नमः इत्यानंतरं श्रां नमः इत्यादि श्रुं नमः इत्यंते केवलाक्षराणि पुट
मातृकावद्विन्यस्य पुनरीकारादौ श्रीबीजं पुनः स्वकारादौ पुनर्वका
रादौ पुनरेकारांते श्रीं नमः इति विन्यसेत् ततः कलपुरस्सराद्वृत्त
श्रीं श्रं इत्यादिमातृकां विन्यस्य ततः कामबीजादियोगपीठन्यासां
ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि हरिहरारण्यकऋषये नमः
मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीभैरवाय देवतायै नमः गुह्ये ह्रीं
बीजाय नमः पादयोः क्लीं शक्तये नमः नाभौ श्रां कीलकाय नमः
इति विन्यस्य मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धये विनियोगः इति कृता
ञ्जलिर्वदेत् ततः श्रां श्रं अंगुष्ठयोः ह्रौं वौं ईशानाय नमः तर्जन्योः
ह्रैं वैं तत्पुरुषाय नमः मध्यमयोः ह्रुं वुं अघोराय नमः अनामिक
योः ह्रीं वीं वामदेवाय नमः कनिष्ठयोः ह्रं वं सद्योजाताय नमः
ततः शिरसि मुखे हृदये गुह्ये पादयोश्चैताः पञ्चमूर्तीर्विन्यस्य पु
नः शिरसि ह्रौं श्रौं ईशानायोर्ध्ववक्त्राय नमः मुखे ह्रैं वैं तत्पुरुषाय
पूर्ववक्त्राय इति तिलकेषु ह्रुं वुं अघोराय दक्षिणवक्त्राय नमः वाम
कर्णे ह्रीं वीं वामदेवायोत्तरवक्त्राय नमः
पश्चिमवक्त्राय इति विन्यस्य ह्रौं वौं हृदयाय नमः ह्रुं वुं सद्योजाता
स्वाहा ह्रूं वूं शिखायै वषट् ह्रैं वैं कवचाय हुं ह्रौं वौं नेत्रत्रयाय वौषट्
ह्रः वः अस्त्राय फट् इति षडंगानि ह्रीं वीं शिरसे
विन्यस्य मंत्रेणाञ्जलित्रयं पुष्पादिकाभिर्दशदिग्बंधनं कृत्वा पु
नः हस्तौ संनिधाय ... बीजेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि हस्तौ

नमः वाह्रौ हल स्त्रींनमः वौह्रौ एवं लिंगनाभिहृत्कंठांगुलीषु
वेदसेववीजेन्यसेत ततः व्रलंरप्रेश्रौंनमः एवंमुखेनेत्रद्वयना
साकपोलद्वयचिबुकव्रलंरप्रेषुवेदसेववीजेन्यसेत्पादयोः म
लेरौं एवंहृत्स्तनद्वयेनेत्रद्वयेश्रोत्रद्वयेकृतिद्वयलिंगेषुवेदसेव।
वीजेन्यसेत चिबुके श्लूंनमः एवंपादद्वयगलग्रावादिद्वयहृदय
द्वयनाभिहृदयपादद्वयहृदयकटिमस्तककटिस्तनद्वयउरू
द्वयस्तनद्वयेवेदसेववीजेन्यस्य मस्तके ग्रौंनमः एवंपादद्वय
ग्रीवानाभिगलहृदयजंघाद्वयबाहुद्वयस्तनद्वयेषुवेदसेववी
जेविन्यस्य हृदयेपादद्वये गेंनमः एवंपादद्वयहस्तद्वयकर्ण
द्वयनासाद्वयेषुविन्यस्य मुखे ग्रंमंह्रौंनमः एवंनेत्रद्वयकर्णद्व
यकपोलद्वयगुणद्वयहृदयपादद्वयहस्तद्वयकर्णद्वयेषुवि
न्यस्य मुखे मलमह्रौंनमः एवंनेत्रद्वयकर्णद्वयकपोल द्वयगं
डद्वयपादद्वयचिबुकमस्तकवाहुद्वयस्कंधद्वयदंतपंक्तिद्वय
वलंरप्रेमलाधाराग्रमध्येषुविन्यस्य शिरसि नत्रलमरलय
हंसौंनमः एवंगंडद्वयेमुखद्वयेमुखेवेदसेववीजेविन्यस्य ने
त्रयोः मलमरमरौंनमः एवंकर्णद्वयनाभिलिंगगुदेषुवेद
सेववीजेविन्यस्य कपोलयोः नरमहंसौंनमः एवंव्रलंर
प्रेदनंपक्रौंश्रवेदसेववीजेविन्यस्य मस्तके [illegible]लकलीग
रवरवलवह्रौंनमः एवंदक्षनेत्रवामनेत्रदक्षकर्णवामकर्ण
दक्षकपोलवामकपोलदक्षगंडवामगंडचिबुककरालकदक्ष
स्कंधवामस्कंधदक्षहस्तवामहस्तस्तनहृदयदक्षकुक्षिवामकुक्षि
नाभि[illegible]मूलाधारे
दक्षजंघावामजंघालिंगदक्षवृषणवामवृषणव्रलंरप्रेमलाधारे
दक्षगुल्फवामगुल्फदक्षवामपादतलद्वयांगुलीषु [illegible] इति कल्पनी
वलंरप्रेषु न्यसेदिति एवं न्यासान्कृत्वा ततो ध्यानादि

वि॰
लिं॰
१३८

938

लैम्लं सद्योजाताय नमः इति प्रागुक्तविधिना मूलमुच्चार्य वा
मदेवाय नमः इति प्राग्वत्संस्थाप्य मूलेन सन्निधाप्य मूलमुच्चार्य घोर
भ्यो नमः इति प्राग्वत्सन्निरुध्य संमुखीकरणादि प्राणप्रतिष्ठान्ते
लिंगमुद्रानंतरं मूलं तत्पुरुषाय नमः इति योनिमुद्रां प्रदर्श्य वि
शूलाख्यामुद्रां यथा एवमेव प्रदर्श्य ईशानाय नमः इति नमस्का
रमुद्रया प्रणम्यासनादिपुष्पान्तानुपचारैर्देवे देवदेहेषु षडंगान्यपि
स्वस्थानेषु ह्रांवां हृदयाय नमः ह्रींवीं शिरसे स्वाहा ह्रूंवूं शिखायै व
षट् ह्रैंवैं कवचाय हुं ह्रौंवौं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रःवः अस्त्राय फट्
इति षडंगानि संपूज्य देवस्य देहे मूर्तिन्यासस्थानेषु पंचदशस्वपि
न्यासोक्तप्रकारेणैव विराट्मा पंचमूर्तीः संपूज्य ततो वामाद्यमारभ्य
वामपद्मकर्णिकायां पूर्वदक्षिणोत्तरपश्चिमेषु ईशानादिवन्मू
र्तीः संपूज्य पंचमीं देवमस्य मूर्तौ पूजयेत् ततोऽनन्तरमष्टदलेषु देवा
ग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येन ॐ ग्रां असितांगभैरवाय नमः ॐ क्रों यभै
रवाय नमः लं उन्मत्तभैरवाय नमः पें कपालीभैरवाय नमः ॐ भी
षणभैरवाय नमः शंः संहारभैरवाय नमः इति संपूज्य षट्को
णेषु त्वावामाद्यमारभ्य ॐ ऐशाने नैर्ऋते वायुकोणेषु हृदया
वनसृष्ट्ये देवाग्निकोणे नेत्रंतरादि चतुर्दिक्षु त्वावासमिति षडंगानि प्रा
ग्वत्तस्य अष्टदलपद्माभ्यां तेषु षट्कोणान्तर्दिक्षु देवाद्यमारभ्य
प्रादक्षिण्येनाष्टदिक्षु ॐ डाकिनीपुत्रे ॐ देवीपुत्रे ॐ लाकिनीपु
त्रेभ्यो॰ ॐ काकिनीपुत्रेभ्यो॰ ॐ शाकिनीपुत्रीभ्यो॰ ॐ हाकिनीपु
त्रीभ्यो ॐ मालिनीपुत्रेभ्यो॰ इत्यष्टदिक्षु संपूज्य देवस्य वामभागे
ॐ उमापुत्रे ॐ रुद्रपुत्रे ॐ मातृपुत्रे इति संपूज्य ईशानयोर्मध्ये ॐ
डभैरवीपुत्रेभ्यो नैर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये ॐ अघोरवीपुत्रेभ्यो इति
पूर्वायोनुध्यां संपूज्य बहिरष्टदलेषु देवाद्यमारभ्य प्रादक्षिण्येन नमः

ऐंब्राह्मणीपुत्रवटुकायनमः माहेश्वरीपुत्रवटुकायनमः वैष्ण
वीपुत्रवटुकायनमः कौमारीपुत्रवटुकायनमः ऐंद्राणीपुत्रव
टुकायनमः महालक्ष्मीपुत्रवटुकायनमः वाराहीपुत्रवटुका
यनमः चामुंडापुत्रवटुकायनमः वटुका इति संपूज्याष्टपत्रा
द्बहिःश्मशानरक्षाभ्यंतरे देवाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येन हेतुकायन
मः त्रिपुरांतकायनमः वेतालायनमः अग्निजिह्वायनमः
कालांतकायनमः करालायनमः एकपादायनमः भीमरू
पायनमः इत्यष्टदिक्षु संपूज्य तद्बहिःश्मशानरक्षत्रयेतश्मशानरक्षा।
देवाग्रादि प्रादक्षिण्येन दिक्षु श्रीकंठानंतसूक्ष्मत्रिमूर्तिईशा
नाख्याग्न्यादिकोणेष्वमरार्घीशभारभूतितिथीशादिकोणयोर
न्तरालेषु देवस्य दक्षिणाग्रादिप्रादक्षिण्येनाष्टसु स्थाणुहरेशा
न्महासेनेशांतानर्चयेत् द्वितीयरेखायामपि तथैव तथैवा
विदिक्षु न्तरालेषु वक्राधीशाद्यादीशांतानभ्यर्च्य तृतीयरेखा
यामपि तथैव च ईशादि भृग्वीशान्तं संपूज्य नकुलीशशिवे
शौ संवर्तेशान्देवस्य वामभागे संपूज्य तद्बहिर्देवस्य वामारभ्य
प्रादक्षिण्येनमइतिशक्तिभ्यो दिव्ययोगिनीभ्यो नमः अंतरि
क्षयोगिनीभ्यो भूमिष्ठयोगिनीभ्यो सर्वयोगिनीभ्यो इति सं
पूज्य तद्बहिरिंद्रादीनपि प्रागुक्तविधिना संपूज्य प्रावधूपदी
पादिदत्त्वा शेषं समापयेदिति तथा जितेंद्रियो हविष्याशी ज
पेदेनं मंत्रं प्रिये पंचविंशत्सहस्राथ पंचलक्षं तद्दशांशतः हुने
त्तिलैस्त्रिमधुरैस्तर्पयेत दशांशतः अभिषिंच्यात्मनो मूर्द्धि
मूलमंत्रेण साधकः मार्जनस्य दशांशेन ब्राह्मणान्भोजयेद्वि
ये। अयंकल्पस्तृगानपः। एवमत्रालेखनात दद्दाद्दिमेवचे
तियामलप्रोक्तत्वात् अत्रामेकविंशतिलतत एतत्तख्या।

वि॰
तं॰
१३९
१३४

कथंनेत्तुकलियुगमारभ्याकृतयुगपर्यंतपरमितित्वेयं ईश्व
रस्यस्वतंत्रेच्छत्वात् अतएवकलियुगजपप्रतिपादकेषु संग्र
हग्रंथेषु शारदातिलकादिषु वर्णोलत्तुश्लोकमिति रुद्रया
मले। श्रीदेव्युवाच। भगवन्देवदेवेश प्रावहस्या बटुकस्य मे सु
हृियेन वशीकृत्यान्साधको भैरवे शिवे रहस्यसिद्धिदं साधो
बटुकस्य महात्म्ये सैव बटुकदेवस्य साधने ये निरूपिताः
उपायाः किंफलैर्ब्रूहि विनैकं वीरसाधनं यो वीरसाधनं हित्वा
उपायं चान्यमन्विच्छेत् नवसिद्धिमवाप्नोति नरो वर्षशतैर
पि माघान्नुह्रामस्तोत्रश्रवणकानोदेन तथा तीरं तथा रूपमपि
शाकुलीरपि शोधनानामाख्योदीनि वशान्सिद्धिमाघारीनितिव
यमविधानात् तीरं पायसं ग्रामोघाति स्वयमपि विघ्ननाशाङ्कली
स्वहालीति माघ आदाय सत्रकाष्ठांसे कल्पाकर्तनमेव च ङ्कु
मेनापि सरन्मेकोरपि नाइकीलकात् संभार्ध्येमेकं कीलं च।
रहीवासरमेदवि गच्छेत् श्मशाननिकटे सुधीः सोऽत्र साधकः
पादप्रतालनेहेनाततः स्वनामसदेवता वृथांजलिर्दिवाक
प्रवदेत्साधकोत्तमे अत्रश्मशाने याः काश्चिद्देवता निवसंति हि
नाःप्रयच्छंतु मे सिद्धिं प्रसन्नाः मंत्रपात्रमाश्मापाकरः पा।
त्वतथाग्नेयां च शूलटंक कपालीरक्तिणीपात्र नैर्ऋत्ये तेजदिलो
वनः पश्चिमपार्श्वे तो जानावायव्ये श्मशानाधिपः उत्तरे मुण्डमा।
लाधारैशाने वृषभध्वजः ऊर्ध्वपात्र नथाशे भैरवस्नाद्वलि हृस
दः अथतो भैरवः पात्र एहृतः पात्र खेचरः दक्षिणे भूचरः पात्र
वामे च पिशिताशनः कौशान्नया विशालाक्षो मरुदांने स मरु
शिरः मस्तकं पात्र भूरवीशाने चैपात्र महामनाः कपालीणा।
नवीरघोमंडारिमर्दनः उत्तरेऽहं विरूपाक्षो त्वपारयोगिनीप्रियः

रंतैऋरक्तविध्वंसीचित्रकेन्द्रकपालधृक् कंठेरक्तवमांदेवोनील
कंठोजगद्गुरुः दक्षस्कंधेगिरीशोवामस्कंधेवसंदरः भुजेचद
क्षिणेसर्वेमंत्रनाथःसदावतुः वामेभुजेसार्वभौमोहृदयेपातुपा
शुः दक्षस्तनेपशुपतिर्वामेपातुमहेश्वरः उदरेसर्वकंकालका
रकोवतुमांसदा नाभौकामशत्रुःधःसीजंघेपातुदयामयः जानुनीपा
तुनाभिर्वोगुल्फौगौरीपतिःसदा पादपृष्टेतानविथिलयापदेश।
लीहरः पादायःपातुमतंतंव्योमकेशोजगत्प्रियः इत्यरक्षांसमा
धायमंत्ररक्षांततन्यसेत् ॐ ह्रांह्रींह्रूंहः पूर्वे ॐ ह्रांह्रूंह्रौंआग्नेये
ॐ ह्रींश्रौंदक्षिणे ॐ ल्रूंल्रूंभगमगनैऋत्ये ॐ श्रंश्रंसः प
श्चिमे ॐ ग्रांग्रंवायव्ये श्रौंश्रींभैरवउत्तरे ॐ ख्लूंख्लूंफट् ईशाने
ॐ श्रौंमध्ये ॐ त्रांत्रःसः अधः एवंरक्षांसमाधायदिग्बालांश्च
नमारभेत् ततोवाक्यंपुनर्ब्रूयात्साधकःप्रेमसंयुतः भोभैरवम
हकरुद्रमारक्षाक्रूंफट्स्वाहा इतिप्रार्थयित्वा एकस्मिन्भाजने
कृत्वापलाशस्यमहात्मनः सिद्धभाषाव्रजेभ्यावादिपिएजा।
पठेमावराणन् ततइत्यित्वानपुटकेकोदकवाविचक्षणः मंत्रमेतं।
सुधीःप्रोक्तादशघाटिदशायवैबलिः क्रींह्रींह्रूंसमुच्चार्यभोइन्द्र।
क्षेत्रनायक श्रमक्षोभवमेप्रीतो देहिसिद्धिंसनातनी इमंबलि
गृहाणगृहाणक्रूंफट्उच्चार्यसाधकः बलिंदद्यान्महाभागोसिद्ध।
यैत्राणवल्लभे ततोरंगसमुच्चार्यह्रूंह्रूंह्रींरीसमस्थिये श्मशा
नंसमयादन्नेबलिंक्रूंफट्समुच्चरेत् मुद्रापात्रेसमाधायप्रादद्।
यात्बलिमादरान् ततोदक्षिणदेशान्तेसमागत्यविचक्षणः
ॐ श्रांश्रींइमंसमुच्चार्यह्रूंह्रूंह्रींह्रींमंत्रीस्त्रिया प्रेतनाथपदंस्थाते
बलिगृहाणनिवेदयेत् ह्रूंफट्ततोयमाख्यातोयममंत्रोवरान
ने अनेनदक्षिणेदेशेपात्रेनास्तरपूरितम् स्थापयित्वानमः।

चि

वि.
ले.
५४.
१५०

कृतनैर्ऋत्यांशेततोब्रवीत् बलिवरुणकपात्रस्य दद्यात्साधकसत्तमः
ॐह्रीह्रूंह्रैंमन्त्रश्चार्य्यततोफ्रूंफट्तथैवच रंजंरंजंचततोब्रूयात्ततोक्षौं
ह्रौंमन्त्रमुच्चरेत् रक्षोनाथपदश्चैवाङ्गहूतान्तफट्समन्वितः अनेन।
मन्त्रेनादद्याद्रक्षोनाथबलिंबुधः ततःपश्चिमदेशस्थोभूत्वादेशि
कसत्तमः जलनाथायमस्त्रबलिंदद्यात्सर्वार्थसिद्धये ॐब्रांब्रींब्रू
मन्त्रश्चार्य्यततोवरुणमुच्चरेत् बलिमेनंसमपादने रुद्राणपरमेश्व
र अनेनमन्त्रवर्य्येणवरुणायोदनस्यच बलिंदद्यान्महाभागःसा
र्थसिद्धयेप्रादात् वायुदेविंसमासाद्य ततोवायुबलिंहरेत्
पायसंपात्रमारोप्यपरमादरसंयुतः प्रांप्रींप्रूंमन्त्रश्चार्य्यप्रैंप्रौं।
प्रीनतथैवच फट्ङ्गेनोमन्त्ररयंवायो:सिद्धिप्रदायकः अनेनम।
न्त्रनाथ्यातोवायव्येबलिमाहरेत् ततउत्तरदेशेतुगत्वासाधक
सत्तमः अरुणपात्रमादायकुबेरबलिमाहरेत् ॐक्रूंक्रैंमन्त्र
श्चार्य्यततः क्रोंक्रांमन्त्रमुच्चरेत् फट्ङ्गेनेनमन्त्रेणबलिंदद्याद्धि
तगण: ईशानीदिशिमाश्रित्यसाधकप्रवरस्ततः ईशानायब
लिंदद्यात्सर्वकामार्थसिद्धये ॐश्रीश्रांश्रूंमन्त्रश्चार्य्यश्रैंश्रौंश्री
भ्रामयोच्चरेत् फट्ङ्गेततःसमाख्यातोमन्त्रोयंलोकदुर्लभः अ
नेनमन्त्रेनादद्यात्कलिःपात्रसंस्थितः बलार्थंसर्वकामार्थ।
सिद्धयेसाधकोत्तमः एवमष्टबलीदत्वासर्वकामार्थसिद्धये
लभापोभागमाश्रित्यकार्यमग्निसमाचरेत् पश्चात्तत्रान्नमाद
यॐह्रीह्रींह्रूंहः उच्चरेत् लभमंत्रोयमाख्यातोसर्वकामार्थसिद्धि:
अनेनविधिनाप्राप्तःलभमंत्रमस्त्रमनिर्भयः ततःपठेन्मंत्रमयंक।
सर्वकार्यसिद्धये यस्यप्रसादमात्रेणसाधकोनिर्भयोभवेत्
ह्रांह्रीह्रूंह्रः समन्त्रश्चार्य्यफ्रांफ्रींफ्रूंफट्ततोच्चरेत् सर्वेनोरक्तरदैलि।
रक्तारहेतिभैरवीत्रांत्रींततःसमाचरेत् फ्रंफ्रैंफ्रंमन्त्रश्चार्यफ्रौं

फ्रें फ्रें सशब्दार्घ्यं फ्रें फ्रें फट्कृतश्चोच्चरेत् सर्वतो रक्षते तस्मि भैरवनाथ
पदे श्रीक्राफट्नो यं महामन्त्रः सर्वरक्षाकरः प्रोक्तः साधकाभीष्ट
दायकः एवं विधाय मन्त्रिमौलनो रत्नाविशालधीः वीरशान्तिम
योऽक्षयां सर्वकामार्थसिद्धये यया सिध्यन्ति कार्याणि साधकानां
महेश्वरि यावन्न क्रियते वीराणां शान्तिः साधकसत्तमः तावन्न जाय
ते सिद्धिः साधकस्य कथंचन श्मशाने देवि ये वीराः शिरसा दायसा
धने मम स्थिता निःकृत्ता तत्साधकानां मनोरथान् पूजिताः पूजिता
स्तेन सर्वकामफलप्रदः वीरशान्तिमध्यो वसेत् साधकानां हिताय वै
यस्मात्तस्मान्महासाधु साधकः सर्वमैथने पद्ममष्टदलं कृत्वा तद्ब
हिः षोडशच्छदं तद्बाह्ये ष्टदलं वापि भूपुरं वह्नितो लिखेत् एवं मण्ड
लमालिख्य साधको निर्भयः स्थितः मूलमन्त्रेण नैवेद्यं भैरवाय
समर्पयेत् आद्यपद्मस्य मध्ये तु तत्तस्थे वा भैरवान् षोडशारम
हापद्मे तत्ततः साधकसत्तमाः संस्थाप्य पयोदग्धान्नैवेद्यं पायसस्य
वे मन्त्राणि घोरशब्दान्ते भैरवस्य महात्मनः क्लीं क्लीं क्लीं
पाणिभिरग्रमद्वतिमः प्रचण्डकेशवृन्दात्मानं वृद्धासर वाचित्रव
चमत्कारं वंचलेचारुभूषिते चामीकरचारुवर्हिं वक्रितं चेति यो
रक्षाः तस्तैर्नामभिः स्वपाः षोडशानंद पूजिताः ततोऽष्टपत्रेषु
ष्टसाधकस्यार्थमालिकाभृतः स्वस्वदिक्षु महेशादीन् पूजयेत् साध
को नमः ततो न्तनान्ममादाय विकिरेत् मण्डले वीरशान्ति।
पेरत्नमन्त्रः साधकः प्रीतमानसः चण्डप्रचण्डोदोर्दण्डकेशभीषणा
भीषणाग्निभयाः कृत्वात्मा सततं सन्निधिदान् पश्चिमाभिमुखो
भैरवामालामादाय पाणिना उत्तेलतोऽज्जपत्काम्योदागतायमहा
भूतैने भैरवाय समर्पयेत् कमण्डलैस्तत्पायसे संभोजयत्यूजपेत्फ्रें।
पञ्चर्याद्विर्भयाः प्रीतमानसः तस्मादेवो यदा रूपाहङ्कारम्।

वि॰
तं॰
१४१

१४१

वांछितं प्राप्नुयाद्ध्रुवम्मो वांछितं वरमुच्चरेत् इहैवागमश्रयतो
उत्सवेच समाचरेत् अनेनमन्त्रयोगेन सिद्धेन जगतीतलेः अमा
थेनात्रिलोकेषु सततं समयोदिते। अथास्य प्रयोगो लिख्यते।
नेरसायकैः कृत्वा निःपलाशपत्रे तत्र वटके श्रीविद्यान्माषान
ह्रीमन्त्रराक्षणकानां रकेपायसमप्यानं शाकलीश्च एष्यकुष्ठ
ना केन्यायाकर्तितं कार्पाससूत्रं फ्रूं मरतितं नीरवृत्तमवान
हौकीलकमं भाण्डमेकेतेभ्यस्खलमिति नवकीलांश्च रहोंतर
साधकसहितः श्मशाननिकटेगत्वा एवं माशाकतात्म्यावस्त्र
स्वेष्टदेवं स्मरत्वा कृतांजलिरक्षमशानेदेयः कुष्ठिद्विति श्रमाणा
मेप्याकेकाटंशपयित्वा पुनः एवं ऊँ क्रां ह्रूं ह्रूं ह्रः आग्नेये श्री
रौं नमः इत्यादिस्वात्मानं परितो दशदिक्षु श्मशाणोकं मन्त्रेणाल
रवांकृत्वा एवं यहरित मध्यश्मशाने नवकीलकं स्ते भवति
खाघ भैरवभयंकार हरसांगतरत फ्रूं फट् स्वाहा इति प्रार्थ
पित्वा सिद्धमाषरितवटकमादाय मोदकपात्रहस्तो निर्भयः
एवंकालसमीपगत्वा शुद्धसमभ्यनलेंगंधनलेन कृत्वा तत्र
माषवटकेनिधाय दत्तहस्तेनेलरक्षोत्वा वामहस्तेन तत्रा
त्रेमस्थान ऊँ क्रां ह्रीं ह्रूं मों रं भ्रमरनायक शीघ्रमेयमन्त्रो भवति
दिहिहि इमंमाषवलिरहणा गृह्णापफट् इति मन्त्रेण तस्मिन्पात्रे
नेलेसिचयत बलिश्चन्द्रम प्रणम्याग्रेयगनकील समीपगं
त्वा तत्रश्रागवत्मे उलेकृत्वा तत्रतं प्रोरेरहागाच्छागाच्छेत्यावाह्य
मेषात्रकेशकि हस्तेश्चिने त्रेतेनोनिधियकृत्वा ध्यात्वा इंवीजेन
श्रागवहीपानेरूपचारेःसंपूज्य तथैवजलमादाय ऊँ रं रां ह्रूं ह्रूं मिं रां श्रग्रतेनोनाय
रवंत्रिधाय तथैवजलमादाय ऊँ रंरां ह्रूं ह्रूं मिं रां श्रग्रतेनोनाय
कमेशीघ्रप्रमन्त्रोभवसिद्धिदंमम गृह्णवलिरहणा गृह्णाहुंफट्

इति प्राग्वद्बलिं दत्वा प्रणम्य दक्षिणकीलसमीपं गत्वा प्राग्व-
त् दक्षिणे यमबीजेन यमबीजमावाह्य तत्र यममा-
हिषारूढं दंडहस्तं कृष्णवर्णं प्रेतप्रेतगणपरिवृतं ध्यात्वा संपूज्य
तदग्रे प्राग्वन्मत्स्यान्नं पात्रे निधाय प्राग्वज्जलमादाय ॐ यां यीं य-
ूं यैं यौं भो भो यम प्रेताधिपतये पीत्रप्रसन्नो भव इमं बलिं गृह्ण गृह्ण।
हुं फट् इति प्राग्वद्बलिं दत्वा नैर्ऋतदिग्गतकीलसमीपं गत्वा तत्र
प्राग्वत् क्षं बीजेन नैर्ऋतिमावाह्य तं प्रेतारूढं धूम्रवर्णं खड्गहस्तं र-
क्षोभिः परिवृतं ध्यात्वा क्षं बीजेन तं प्राग्वत्संपूज्य तदग्रे प्राग्वत्प्राण-
कृमिरितं बलिपात्रे निधाय प्राग्वज्जलमादाय ॐ क्षं क्षीं क्षूं र-
क्षैं क्षौं क्षः भो भो रक्षोनाथ मे शीघ्रमिमां दिशं मत्कृतकबलिं गृह्ण २
हुं फट् इति प्राग्वद्बलिं दत्वा वं बीजेन प्राग्वत्संपूज्य वरुणमावाह्य
मकरवाहनं श्वेतवर्णं पाशहस्तं पाशोरगणवेष्टितं ध्यात्वा वं बीजेन
प्राग्वत्संपूज्य तदग्रे ॐ दनहरितं पात्रे प्राग्वन्निधाय प्राग्वज्जल-
मादाय ॐ वां वीं वूं वैं वौं भो भो वरुण जलनाथ मे शीघ्रमिमां दि-
शं संमोदनबलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट् इति प्राग्वद्बलिं दत्वा संपूज्य प्र-
णम्य वायुकोणगतकीलसमीपं गत्वा तत्र प्राग्वन्मंडलं कृत्वा
तत्र यं बीजेन वायु[illegible]वाह्य मृगवाहनं धूम्रवर्णमंकुशहस्तं सप-
रिवारं ध्यात्वा यं बीजेन प्राग्वत्संपूज्य तदग्रे पायसं घृतं बलिपा-
त्रे निधाय प्राग्वज्जलमादाय ॐ यां यीं यूं यैं यौं यं यः भो भो वा-
यो ध्रुवः पतये शीघ्रमिमां दिशं मे पायसबलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट्
इति मंत्रेण प्राग्वद्बलिं दत्वा प्रणम्य उत्तरदिग्गतकीलकसमीपं
गत्वा तत्र प्राग्वत् कुं इति कुबेरबीजेन कुमारमावाह्य नरवाहनं
गदाहस्तं पुष्पकवर्णं यक्षगणवेष्टितं ध्यात्वा कुं बीजेन प्राग्वत्संपू-
ज्य तदग्रे प्राग्वज्जलमादाय ॐ कीं कं
तदग्रे प्रमपसरितं पात्रे निधाय प्राग्वज्जलमादाय

वि॰
ए॰
१४२

142

ऐं क्रों भो भो यक्षनाथ मे पीठ इमिमादि इमं मम सूपवलिं गृह्ण
गृह्ण हुं फडिति मंत्रेण प्राग्वद्वलिं दत्वा प्रणम्य ईशानदिश
गतकीलसमीपं गत्वा प्राग्वत् हंवीजेन ईशानमावाह्य ईशा
ने रेववृषभारूढं स्फटिकवर्णं शूलहस्तं विद्यागणवेष्टितं ईशानं
ध्यात्वा हंवीजेन प्राग्वदासनादिदीपान्तैरुपचारैः संपूज्य नैवे
द्यशाकलीफलितं बलिपात्रं निधाय जलमादाय ओं ग्रां ग्रीं ग्रूं ग्रैं
ग्रौं ग्रः भो भो ईशानविद्याधिपतये पीठ इमिमादि इमं मे शाकबलिं
लिं गृह्ण गृह्ण फडिति मंत्रेण बलिं दद्यात् प्रणम्य स्तंभसमीपं ग
त्वा शुभान्तनामादाय ओं ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रः स्तंभाय नमः इति स्तं
भं संपूज्य निर्भयः सन् ओं ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रः लां लीं लूं लः खां खीं खूं खः
ग्रां ग्रीं ग्रूं ग्रः श्रां श्रीं श्रूं श्रः ऐं ऐं ग्रौं ग्रौं ह्रौं ह्रौं ग्रौं ग्रौं जों हुं हुं हुं
फट् स्वबेनारक्तरक्तभैरवनाथ फट् इति सरक्षां कृत्वा स्तंभसमीपे
स्वप्रासने संस्थिते पूर्वाभिमुख उपविश्य स्वपुरतः सममेभूत
ले स्वष्टदलपद्मं कृत्वा तद्बहिः पुनरष्टदलेन तद्बहिश्चतुर्द्वारयु
क्तं चतुरस्रं पद्मं कृत्वा तन्मध्ये देवमावाह्य प्राग्वत्सर्वोपचा
रैः ध्यानानि सह अष्टदलेषु प्राग्वत्स्थितानि गणानि भैरवनाथ
फट् इति सरक्षां कृत्वा स्तंभसमीपे स्वप्रासने संस्थिते एवाभिमु
ख उपविश्य स्वपुरतः समसमेभूतले अष्टदलेन तद्बहि
पुनरष्टदलपद्मं कृत्वा तद्बहिः चतुरस्रं पद्मं कृत्वा तन्मध्ये
भैरवनामावाह्य प्राग्वत्सर्वोपचारैः ध्यानानि सह अष्टदलेषु
प्राग्वत्स्थितानि गणानि भैरवनाथ फट्
इति सरक्षां कृत्वा स्तंभसमीपे गत्वा स्वासने स्थिते एवाभिमु
ख उपविश्य स्वपुरतः समीपभूतले अष्टदलं कृत्वा तद्बहिः चतु
र्द्वारयुक्तं चतुरस्रं पद्मं कृत्वा तन्मध्ये देवं

मावाह्यप्राग्वत्सर्वौचारैराराध्याङ्गानि संपूज्याष्टदलेषु पूर्वा
दिदलस्थितानि भैरवनाथान् मध्ये तद्बहिः षोडशदलेषु
ॐकलिशाय ॐसकलीशाय ॐमित्राय ॐरामदापरिमा
य ॐषंचड़ाय॰ ॐचंडकेशाय॰ ॐचंडात्मने॰ ॐग्रामेशा
य॰ ॐचरित्राय॰ ॐचमत्काराय॰ ॐचंचलाय॰ ॐचाल
भूषणाय॰ ॐचामीकराय ॐचारुवक्त्राय॰ ॐकितवाय॰
इति संपूज्य तद्बहिरष्टदले प्राग्वद्ब्राह्म्याद्यष्टमातृकाः सं।
पूज्य तद्बहिश्चतुरस्रे प्राग्वल्लोकेशास्त्राणि च संपूज्य
भुपरीपो समभ्यर्च्य पद्ममध्ये श्रीभैरवायाष्टदलेषु स्थित
देवाभ्य॰ पृथक्पृथक्पायसनैवेद्यं विधिवत्समर्प्य तता
स्तां भ्यामादाय पूजामंडले विकिरेत॰ ॐचंडग्रायाहि
रुद्रकेशः भीषणः सुभीषणाय ओमकेशः॰ ओमवर॰
ओमात्यायक प्रापाहीत्याहृत्य पृथक्पृथक्गंधादिभिरु
पचारैः संपूज्य पृथक्पृथक्नैवेद्यं समर्प्य निर्भयः सम
स्थिमाभिस्तुवः प्राणायामन्यासादिन्यासं सर्वांकं सर्वांका
माविलाप्यासान्कृत्वा प्राग्वन्मातृकामालिकां संपूज्याद
यमूलमंत्रेणाष्टोत्तरपदेवारान्जपेदेवंकेउवैस्तनागपन्
चामरहस्तेन पाययस्तपात्रमादाय गत्वा देवं भोजयेत्स मंत्रवितो
नपञ्जपेत् ततस्तमोदेवायवरंवरयेति ब्रूयात्तदादेउ
वत्सो नो ग्रणाम्य यथेप्सितं वरं गृहीत्वा महोत्सवं कुर्यादिति
वीरसाधनविधिः। पंचसिद्धमंत्रमंत्रीनिशानैमित्तिकेर
नः विद्युद्गोमत्स्याः पंचबलिंदत्वा विधानतः काम्यानि सा।
धयेन्मंत्री यथोक्तांश्चिद्धिमाप्नुयात् अत्रशालिसंभृतं
मांसमद्यं शाकंर नानाहृण्णोण्ड्रायमातिकेवरसा।

वि॰
ए॰
१५२

943

विंते चूतमूलं तस्य सर्वमेव पक्कीकृत्य मामहे स्वाहा इति कृत्वा ग्रासं समा
गाध्वद्रुकेशामहे स्वाहा इति प्रागुक्तेन विधानेन रक्तं च दत्त्वा संश्रुते
रक्तपुष्पान्तते रविपुष्पैर्दीप्तमनोहरैः तस्यात्र मंडलं कृत्वा
चतुरस्रं स्वाहा इति त्रिकोणगर्भितं तत्र पात्रे हेममये शुभे ग
नेत्रगाव्यकांस्ये च निधाय कवलं शुभम् स्वर्णेपि वा घृतपिंडं गो
धायेन्मूलमंत्रतः बलिं दद्याद्गृहाण नमः स्वाहेत्यर्चयेत् ततो जल
समाधाय वलकेन महे स्वाहा इति मूलमंत्रं समुच्चार्य संबोध्य
रक्तेश्रिये इमं बलिं गृहाणेमं मम स्वाहा तत समुद्दीप्यं च जलेन
मधुपेन त्वचिंत्ये हद्रुकेश्रिये स्वदत्तं बलिमादाय मंत्रा।
नेवरदश्च राजसोयं बलिर्दै विकथ्यितः सर्वसिद्धिदः सा
विकोणा नमस्कृति बलिः स्याद्दिवि राजसः कथितो देवि सा
विकेशूलबलिमे एवोक्तैः सकलेईश्वरी मोसहाने महे स्वाहा इति
शुरस्थपसमाश्रुकैः पायसेन समन्वितैः मधुरस्वयं समुत्कैः
प्राग्वद्दद्याद्धिवलणाः शाल्मिणानियतः शुद्धः सात्विकं बलिमा
देशन् सात्विकपननाख्यान प्रागेवतत्व समश्रुते इदानीं राजसं
ध्यानं शृणु देवेश महे स्वाहा इति उद्यत्सूर्यसहस्राभं त्रिनेत्रं चंद्रशेखरं
रक्तांगरागमाल्यैकं माल्याम्बरविभूषितं नानाभरणभूषितं रक्तोत्पलविभूषितं स्मेराननं नीलकंठं
मोहदह्नस्य देवेशं कपालेन रपोमयं रत्नाद्यं सरस्वतीं वा
ममयस्रं वामकर्णे तत्र देवेशि ध्यायेद्देवं शुभं सदा। हृद्यामले
रक्तेत्रिशूलसमभयं कपालं वामके वस्मिन्नके यथा हविर्धयः
मुण्डमालाविभूषितं चैकाननमश्नाने श्वेतमाल्यसंकाशं
त्रिनेत्रं चंद्रशेखरं हस्तेरुडमरुकं वरं त्रिशूलं केशाभारदिगंबरं
वामभागेऽवस्थितनाथा त्रिशूलेवदेवेशि।

ध्यानमपरैः करैः अभयं नागपाशं वरं ह्यं चन्द्रकपालकं ड
ढौरिक्रमतो देवि भीमदंष्ट्रं भयानकं सर्वाभरणसंदीप्तं मणि
नूपुरमेखिते किंकिणीजालसहितं ध्यायेद्बटुकभैरवं । रुद्र
यामले । इति ते अभयं वामे वरमिति नामान्ते विशेषः सव्या
वल्लभानि केध्यानामा माध्यातमपमृत्युनिवारणी आशुतोषण
नेनमपवर्गफलप्रदं राजसं धर्मकामार्थसिद्धिदं नाममं त्रिये
सत्वतयकं प्रतकृत्वापस्मार रोगघ्नत् एवं ध्यानेनममाध्यातसापा।
कामीष्टसिद्धिदं कामधकर्मदिने तत्समाप्तदिने तथा बलिदेयोम
हादेवि तन्नकर्मफलाप्तये जितेन्द्रियः प्रजकृत्या दासेनेष्टफलभा।
वेत् स्वर्णवर्णैः हूंहृने देवि वशयेदखिलं जगत् कैरवैः स्वमेहोमा
त्सर्वलाभो भवेद्ध्रुवं तिलाज्यतंडुलैर्हुत्वा चनेन पाम्मलमेदरः पु
ष्टिः श्रीफलमधुतैः कृत्वाशामोतितो प्रिये विस्फाडुलवणैर्होमतु।
केक्रिजनवशं कृत्वा कुंभापस्मारभूतादिम्भवेद्या — जितेशिवैः
लपविस्यतिलैर्विजकृयादष्टुतेष्वविः कृष्णावरः फलायंतेनेर्दे
वेमोदिशाभयान् कुर्यादष्टमीसमारभ्य यावस्नापनं चतुर्दशी तिले
तंडुलं संमिश्रमेथुर्गरघपलोलितैः त्रिसहस्रं प्रतिदिनं कृत्वाल्प।
कृनेनले वटुकेभ्यःसमभ्यर्च्य भक्तभोज्यफलान्वितं त्रिसनिवेद्य।
नैवेद्यमध्यात्र बलिं हरेत् त्रिसहस्रं प्रतिदिनं जपित्वाप्रयतो वशी
समाप्तिदिवसे रात्रौ वजेकृत्वा बलिं हरेत् ततः कारयितारं जातो।
षण्मासयकं पनैः प्रयोगादिवसं नित्यं भक्ष्यभोज्यैः सदक्षिणैः वि
प्रान्सममहादेवि तोषयेद्वाञ्छितामये समाप्तिदिवसे विप्रान्स
मसमाहितः भोजयेद्दक्षिणाद्यो तोषयेज्जगदीश्वरि विधि
नानेन संतुष्टो बहुकेशाः प्रयच्छति ततो बलवपुत्रो वकीर्तिल
क्ष्मीमनोगतान् नैपंतिशाश्वत्सर्वदंदैर्नेमित्रबांधवाः अवश्य।

हानन्नायंते राज्ञी तस्य महीपते केवलैर्लवणोदैर्वा संभवं कृत
तेभकं विभवेहतं यवाशङ्काशेगवपरमेश्वरि दिनशो भागमेकैक
भक्तये ह्रोद्धृताविते घृतवैत्तीर्मत तस्तैर्मधारोग्यवलान्विते दी
योग्रुषवर्व श्यापि किं पुनः कर्मकाश्मः प्रयोगश्पतयाघंतेवर
कायवलिं हरेत्। हङ्यामले। वेष्णाविविकित्सोऽर्वीनोवाला।
कामसमार्वयेत् हरिद्राहृदपलैर्वेकं वचाचूर्णीत्वनस्समे पयथिवा
नेगोमूत्रे गोलकं हृतं मघुते पद्मपत्रे विनिक्षिप्य स्थापयेद्देवसा
त्रियौ भूणिपलनमस्करजेपं वैः सहस्रकं देवादेशप्रकारं।
ताप्राशयेत्तमहौषधं श्रीमत्तमाशुष्मतेचवलंवंतस्वदर्शनं वि
घावंतेपुत्रवंतेमघः पुत्रमवाप्नुयात् स्तके। तथा कौलेशको
विप्रभेदेन साधयेद्धि पिवत्स्समेत्रेणानेन स्रवेते उर्णीरवदन
देविकश्चकर्पूरऽक्रमे सितार्कमूलवाराहिंश्रीतालंपरिमेश्वरि
नेवस्त्रतीरहृत्ता णाविल्वमूलचपोषयेत् सत्समहणामिदंके
नागोमयनतैलपेयेत् अतरितैरहतैनकृत्वापोताविपाव।
समसेश्रुयतेपुनः स्वदपात्रे विनिक्षिप्य मूलमंत्रेण दध्याश्रम
मालतीकेनकोपुष्पवासितेनमस्पनशिवे अश्रुतेप्रजपेनमंत्र
पेनस्त्रमेरवे भस्माधारे विनिक्षिप्य समस्यापदिनघाः शिवे
त्रिपुरं नेत्रऊर्वीनदेवालकविधिनाहितः स्वदायेमूलमंत्रेणक
नेत्वपुरमेश्वरि मलैनेवसर्वैः कर्तव्यमस्मपारंत्व नस्यरोगाः
प्राणाश्यति कुत्साहोहमहापहाः त्रिपुवोसमस्तानिदिभ्योभयतस्त
मन्नाषूते वर्द्धनेमेपरः सर्वाः स्पनेतमवलैजनैः पालनोवश्य
मायानि सामान्याः सपरिहृदाः नवामृतोपलस्याद्वैमन्मानवा
नमस्युते पद्मपत्रे विनिक्षिप्य विशालप्रजपेद्दयः प्राशयेन्नियतो

मंत्राष्टशतलक्षं तच्चयं जपेत् नैवेद्यं कुर्वीत ततः पूर्णाहुतिः सोक्ष भवति
ध्रुवं गद्यपद्यमयी वाणी श्रुतस्यापूर्ववारणं भवेत्तस्य मत्सादे
विभैरवस्याश्रमादतः श्रववाचूर्णं भतणान्नयावद्विरिहैति
ततनूपो भवति तावद्व्राणात्कृताश्मरूपमेकभागं प्राशये
दिति सा श्रद्धाविका । अप्रसिद्धप्रयोगे विशेषमाह रुद्रयामले ।
शुक्लपक्षे द्वितीयायां शुक्रवारे समाहितः एवंवृस्त्रनयेद्देव
सिद्धान्नं वानवेदयेत् सिद्धेश्च सिद्धोदनः तत्प्रागेव हरिद्रा
गोलोचनाश्वकरणी वस्ते पलाहं चवचावर्णं तन्मानहृतं संगुल
पमपचे विनितिर्णत्रिसहस्रं जपेद्बुधः त्रिसहस्रं जपो विशेषः
श्रवणस्त्वेतमाने । रुद्रयामले । विवादत्तेर्गविषये चतत्या ।
गुरुवारके एवंवदेवमाताध्यनैवेद्यं चैवं ह एवंवत् नवमानः
स्वयमंत्रनमस्कृत्य वंबुद्धिमान् विवादत्ते र मध्येत्तदेवं ध्यावा
वतलोणात् अभिमंत्र्यामि देवीप्राशयस्यध्योपाशिवियशम समा
रविशुकालेषु तन्त्रे वैवासिद्धाति एतज्जय विधिं वसयथा
वकृष्णसदरि उत्तरायणकालेषु दक्षिणायनमेवव काल ।
तो नमिंदशानामतच्चामिजेपेत् कमात् कृलाष्टमांचतध्यावा
पूगारकदिने ततः सात्विकेबालरूपं च हि भुंजे चिंतयेद्बुधः
एवं पिवायणामायंसिद्धान्नं च निवेदयेत् यद्रूपकंचितएवं ।
मोदमाचेनमध्यरा तघारकलिंकाभास्पद्धानावदेवसमाहि
तः भवे रमद्रपाष्टकं वेचवीवक्रमेलकं ध्यानयोगेन मंत्रं वमा
समाप्ति जपेद्बुधः इमेवंवज्जपेल्लतं तदाप्रस्त्वं मयी भवेत् स्त्र
भंगाभिवं चैतन्वे स्मातिकं श्वेतरूपकं हृदये स्तामस्तं ध्यानात
मध्ये वैव भामितं तत्स्यकालनिकृतेमूर्तिमंडलमागुयात्
कमलपत्रे चतुर्दशाणं अमितश्रस्यावाम रे आमध्यो विधिवद्देवं त

वि॰ लं॰ १४५

145

स्नात्रेस्थापयेद्बुधः रोचनाहेमजे यंत्रे संस्कृत्य विधिनाथ तां
गंधपुष्पादिना संपूज्य तां जपेदयुतत्रयं तद्गर्भ भवति संपूर्णं को
पिलाघृतसेविना सौवर्णे रौप्यकपाले वा पात्रे संस्कृत्य वाजने संप
स्थच पूजने स्नानस्थाने मंत्रमयग्रहः ध्यात्वा देवं हरिं मेतं दवारे द
ननेत्रयः वरुणं भवति ते सर्वे धान्याम प्रपति साधकः अथाभि
षेकं जयीत राज्ञा विजयकांक्षिणः एवीक्रमेणायदेवि विता
नहस्तशोभिते सर्वतोभद्रमालिख्य वेदिकायां स्वरेखानि ग्रहेंद्र
णमिने तस्य कमति कोशालिभिः शुभैः आरोपयेत् कलशान्यापि वन
द्रोणमितैस्त्रिये शालिवीजपरिमपाद वीतन समन्विते संस्था
पविधिवदेवि शुद्धैनोयैश्च पूरयेत कर्पूरं च दनं देवि ककोलम
गंरपुनः उशीरं कंजमे विल्वं हरिद्रे लिस्त्रीमहामसि चंपकं मलि
कोनाति प्रमलरादिमेनतथा गोमयं च विनिः सिप्यपद्भवब्रह्म यो
नव संवेष्टनस्लिना वारयवद्भकेरे विसर्जयेत राजसंस्थानस्थ
पानामे वीपवारकैः अथ माष्टदलस्थेषु द्वादशस्थसुसपावैति
कं मेषु देवप्राणयु कोष्ठीकं द्वाम जेत्कमात् प्राग्लक्रमयोगेन
कषायैः सुमनोहरैः अथ तेनत्य जपेन्मंत्रं घरास्पृष्ट्वा स्वीयाः
पृथक्ता हूमंग्र कुपाम्मायमेः सविधानेलः स्थानामालिनि
नेताग्रेतस्मिन्वलिं हरेत राजसोक विधानेन मासत्रय समवि
ते मेषक कृत्मीनानां मासत्रयरहाल्ते सदिने शुभलग्ने बहु
लिवाचनपूर्वकं वेदवेदांगविद्भिश्च विप्रैर्मंगलवादिभिः न
दत्त्वा घवलामेघनमस्कृत्य चमैरवं भूपालं वाथवा विष्णुद
देहं जितेंद्रियं आस्मिन्कलशमंपच अभिषेचेत्समंत्रधीः श्र
भिषिकमहादेवि श्रीणापनमहेश्वरः अभिषिकामसकुंह
सौरदितिणाश्रिय दर्घान्यमीरंतिय ध्यात्मा साधकस्तावदर्पयेत

नं

अभिषिक्तो नरपतिः शतक्रतुरिवापरः शत्रुं जयति संग्रामे बा
लोपद्रवान्स्य यते जनैः अभिषिक्तस्तु देवेशि अतिमासम्महेश्वरः ष
ण्मासी वपि पाताले वचनः सागरमेखले उर्वीप्रदेशु महतो श
क्तिः स्यात्सर्वेतापिकः शत्रुसैन्यविनाशाय राज्ञा दद्याद्बलिं प्रिये
एवं कृते राजसमे देवि बलिभिः पापमश्नुवित् संस्कृत्य एवं देवं म
ध्यात्रे महेश्वरि अनुज्ञाप्य मन्ने देवि सर्वलक्षणसंयुतं आनीय
मूलमंत्रेण स्थापयित्वा शुभैर्जलैः गंधमाल्यैरलंकृत्य देवस्याग्रे
निधाय तं मूलमंत्रेण संप्रोक्ष्य तेनैव प्रिये कवचेनावगुंठ्याथ
शुश्राप्य तु संतताप्रदत्तोक्तत सर्वांते देवतारूपिणो बलिं रूपा
पशायनेत्ता नमः स्वर्वयेद्विया गंधाद्यैस्ततो देविकर्णेन
मन्दर्पितेण पशुपाशाय स्वाविमहेत वनेतरं विप्रकर्णाय
दैवेशि धीमही लितत्ः पु नत्रोजीवः समुद्भाध्य वदेदेवि प्रचो
दयात् इमेनापशुगायत्री त्रिजेप्ता वमहेश्वरि निधाय खड्गः स्व
ऐं ओं ह्रीं कालीति वह्निया वज्रेश्वरी वलोहराते दंडायेन मः स्पृय
लिङ्गैः पूजयेद्देवि पुष्पैर्गन्धैस्ततोर्चयेत् वागीश्वरीं वज्रमालि
नीं नारायणीं ततः मध्यप्रदेशे देवेशि उमामाहेश्वरं यजेत् १
स्त्वं विंते समाराधय खड्गं हस्ते महेश्वरि ततः खड्गं मंत्रयेन्मंत्री मंत्रेण
नेन खड्गेन खड्गाय स्वाहायाय देवकार्यार्थतत्परः पशुच्छेदस्व
याशीघ्रं खड्गनाथ नमोस्तु ते ततउच्चार्य विधिवन्निघ्नप्लेवा
मानके गोत्रनामेवसंकीर्त्य कामनामस्त्रदीप्ये च श्रीभैरवः इम
ध्यागं बलिं तन्भ्यमहं ब्रदेत् प्रदद्येत् समुच्चार्य ओं क्रं पशुघ्नात्
न्विते नलंपशोस्त्वनिति पशिरस्त्रिश्रीशिवेनमः यत्नार्थेपशो
वेः स्रष्टाय यज्ञार्थे पशवानेने अनलस्वाहानीयशामित स्मायते
वधाद्वधः इति निवेदयन्पशुशिरः प्रदार्थेन पशु अनलमंत्रमस

वि॰
ए॰
१८९
946

ज्ञार्थं किं यिद्गुणं मततोवरेत् मोहस्तज्ञार्थिनेवरूं तस्य कोपे।
वियोगस्य स्नात्मानं भैरवं ध्यायनमकेतमहेश्वरि प्रहारेण स।
मुच्छेद्बलिमत्रमिमं पठेत् शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दि
दिने भक्षयस्व गणेशः साईसारमेयसमन्वितं शत्रुनाशाय मे
देवि दर्पं भुनि विक्रमः सैवं मंत्रो वैलि मेन कल्पयित्वा महेश्व।
रि पशुनामहतनस्तैसे समन्त्रकं मेनि वेदयेत् ग्रनेन बलिदाने
मतनशेभैरवः स्वेय पाऽसैवं विभस्याश्च सगणोभयः प्रयच्छति
ऊहः सत्राशयेच्छीघ्रं नाशकापोविचारणा । गणपानां वशिता
प्रयोगः । तत्रसारसमूहे । गणानां च वरेणानां विशेषाच्छ्रोत
नः तेच्छालाम भ्रशेषानां ऊं रेऊकनाय यथाविधिः जुहुयामाय
मरदितिः सर्वीके च प्रकोरेण कलपं स्थापयेमतः तेयगंधा
द्यास्त्रमेरयेत् वह्नौ तेयम्यं वैनेगजाश्चापितरणमाः तेषांच स
मोऽदर्कि मेरुनीजायेततः गणाध्यानामयेयाश्चमवविद्धिसतो
सदा श्रमादमामहारत्नानाल्लिभमेरलेखिले ग्रष्ययंत्रप्रवला
मिवरूकस्यतुणुचिते: श्रालिख्याष्टदलेपद्मे कर्णिकायांसम
लिखेत श्रीह्रींक्लींतौमिति ततः पत्रेसरेश्वरि वरकायेमलना
नि ततद्वेतलिखेद्विमात्रयाततः षोडशपत्रपद्मेषु पद्मसहस्रनामं
पद्मकृत्वायनरूहिः कारिमानालिखिवतस्यपचेत्तुपरमेश्वरि
ईपचक्रतनरमेणयरमेनतदानेने नयरमस्त्वंदतस्यमरस्तदापि
नाशाने श्रीपरडुरितेन्याधिडुष्टग्रहनिहंतनंते भूतापस्मारह
सरिभनेरलाकेरपंर श्रमात्मरनरास्नानाल्लिनाल्लिनसशयः

यस्यार्थः तत्राष्टदलपद्मं कृत्वा तत्कर्णिकायां ओं ह्रीं क्लीं ह्सौं इति बी
जचतुष्टयं समालिख्य तत्र तेषु बहुकाये तत्पार्श्वे वर्णान्प्रतिप
द्ममेकैकशो विलिख्य तद्बहिः षोडशदलपद्मं कृत्वा तद्दलेषु प्राग्व
दिमादि षोडशवर्णानेकैकशः समालिख्य पुनस्तद्बहिः षोडशद
लकमलं कृत्वा तद्दलेषु स्वरान्स्वबिन्दुना लिख्य तद्बहिर्द्वात्रिंशा
दलपद्मं कृत्वा तद्दलेषु ककारादिसकारान्तान्मातृकावर्णान्सवि
न्दुना लिख्य तद्बहिश्चतुरस्रं कुर्यात् एतद्यन्त्रमुक्तफलदं भवति अ
स्याद्यादि लिखेन्नवसंपदे श्रीबीजं मवर्णाद्यकामबीजात् निः
शक्तादि शून्यसिंहबीजं ततः एतस्मादौ भुवनेश्वरीबीजमालिखेत्।
दिति सा प्रशस्यिकाः सिद्धकौलेशि कादिप्रभेदे। व्योमबीजसमुद्ध
स्ववह्निमायासमन्वितं चेद्दारुणावसमायुक्तं प्रथमं बीजमुद्धृतं गौ
रीचतुष्टयमुद्धृत्य भीषणी प्रथमं पुनः मालिनी पंचमं बिन्दुमोहिनी
प्रथमं ततः मालिनी द्वितीयायान्तं वायुबीजं ततः परं हंसबीजेन।
सर्वकोणमनोन्तोष्णान्तरो भवेत् व्योमबीजं हकारः वह्निरेफे मायाई
कारः बिन्दुनादौ अनुस्वारार्धचन्द्रौ एतेन भुवनेश्वरीबीजमुद्धृतं गौ
रीवत्स्थे वकारः हंसबीजे भुवनेशीबीजेन मः स्वरूपं आपदुद्धारणा
मन्त्रोऽयं नमः परिकीर्तितः सर्वसिद्धिकरः साक्षाच्छिवेन परिकीर्ति।
तः स्वविल्वहृद्दारणाः कुद्धेत्व बुद्धदाहते देवताबटुकाः प्रोक्ता।
कालात्ययशिवः शिवे षडंगेन प्रवक्ष्यामि बटुकस्य महेश्वरि क्लीं ह्रीं
ह्रैं हसमन्त्रहृन्म क्लौं ह्रूं ब्लैं वटुकाय नमः वटुशब्दः समुच्चार्य वेगावीरपरव
देन सर्वदायायपदेयस्य हृदयं परिकीर्तितं बटुप्रथमतः पश्चाच्छिवे
ससमन्विते शिखायैवषट् संयुक्तं कवचं बटुकाय च नेत्रं बटुकेश्वरा।
कं बटुकायेत्युक्तं ततः परं हंसस्य प्रणवयेत प्रान्ते मन्त्रे ससडोत्तनमः सा
हावषट् फट् बोषट् फडन्तो नियोजयेत् एवमंगन्यासप्रकारः ॥

वि॰
ले॰
१४३
१५७

ॐ ह्रां वटुकवर्मावाल्यरूपायनमः ह्रीं वटुकप्रथमनेत्रशिरसेस्वा
हा ॐ वटुकशिखायैवषट् ह्रैं वटुकायकवचायहुं ह्रौं वटुका
यनेत्रत्रयायवौषट् ह्रः वटुकगणयेअस्त्रायफट् इतिषडंगा
न्यासः अथाविशायवदेशली देववक्रेशुपंचमूर्तयोमस्तकाः
ध्यानेसर्वांकमेव अष्टलतेजपन्मेत्ररीतिनोविजितेंद्रियः अ
ऋयात्तदशांशेनतिलैस्समधुसंयुतैः एकविंशत्यत्तरोकवि
यितोदेवमवेयत् तेनोक्तकाम्यकर्माणि मंत्रेणानेनसाधयेत्
अथसर्वांकैकविंशात्तरोमंत्रएवप्रणवादिद्वाविंशत्यत्तरोक्त
दशामलोक्तः तत्रदेवीप्रणवइतिमायावीजस्यनाम तत्रषडं
गमंत्रेषुप्रणवादितेसर्वेनोविशेषः अन्यत्सर्वंतत्रोक्तमेव ।
मंत्रांतरं तत्रैव अनंतोबिंदुमानाद्यनकलीशोभुजंगगु
क त्रिमूर्तिः श्रीमखीशुक्रः क्रोधीरेफंडसघ्रुक वत्सं
नेरदेवीजेवटुकायपरंततः वटुकायपुनर्हुंयापदुदं
रणायच ॐ रुदयंसमुच्चार्य वटुकायपुनर्वदेत् द्वितीय ।
वीजमुच्चार्यवटुकाग्निवल्लभा समुद्धृतोमहामंत्रश्चैत ।
स्मिषद्विरंतरैः अनंतः शांतिबिंदुः अनुस्वारः तेन आनंकली
शोरकारः भुजंगः रेफः त्रिमूर्तिः ईकारः श्रीमुखीविंदुः
तेमांयोहेता क्रोधीककारः इंडः अनुस्वारः सघः ॐकारः
पनेरऊंवीजमहत्वे नरहरेवीजं एवोंक अस्मानिपदानि
स्वरूपाणितेषुद्वितीयस्तृतीयपदयोर्विसंधिः वत्स्विं पु ।
द्विरंतरैस्त्रिभिः द्वितीयंवीजंभुवनेश्वरीवीजं अग्निवल्लभा
यस्वाहाहकारः तथा ऋषिर्ब्रह्मास्मसमुद्दिष्टः छंदोनुष्टुबुदाहृ
अनिरुद्धोदेवताप्यभैरवः परिकीर्तितः वेदाष्टमुनिसंख्या
वस्ववाणविलोचनैः मंत्रार्णान्विन्यसेमंत्रीनाभिपुत्रैः षडंगकं

वेदाः ४ मुनयः ७ वसवः ८ बाणा ५ विलोच
ने २ ज्ञातयः प्रागेवोक्ताः शिखायां ब्रह्मरंध्रे च पंचव
क्त्रेषु नेत्रयोः कर्णयोर्घ्राणयोर्गण्डयुगे चोष्ठयुगे त
था दंतपंक्त्योश्च चिबुके गले बाहुयुगस्कंधे वा सव्यग्रेव
हृदये स्तनयोरुदरे तथा नाभौ पृष्ठे स्फिचोः कटौ गु
ह्ये पादयोः सव्यग्रेष्वेवमष्टाणि विन्यसेन्मायकोनमः
शिरोललाटभ्रूमध्ये नेत्रनासामुखे चैव गले हृदि च ना
भौ च गुह्ये चोरुयुगे तथा जानुनोः पादयोश्चैव पदानि
वमनोर्न्यसेत् प्रागुक्तविधिना देवि ध्यात्वा तं गणवन्म
यीः पीठे पीठे यजेद्देवं प्रागुक्तेनैव वर्त्मना । अथ प्रयो
गः । ततः प्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणा
यामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे
गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीवटुकभैरवाय देव
तायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये वि
नियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा । षडंगन्यासः ॥
ह्रां ह्रीं क्रौं स्त्रौं हृदयाय नमः वटुकाय शिरसे स्वाहा
आपदुद्धारणाय शिखायै वषट् कुरु कुरु वटुकाय क
वचाय हुं ह्रीं वटुकाय नेत्रत्रयाय वौषट् स्वाहा अ
स्त्राय फट् इति मूलषडंगमेवं कृत्वा शिखायां ॐ
नमः ब्रह्मरंध्रे क्रीं नमः शिरसि क्रौं मुखे स्त्रौं दक्ष
कर्णे वं वामकर्णे टं वृषणयोः कां नमः नेत्रयोः वं न
मः कर्णयोः यं नमः घ्राणयोः कं नमः हृदि हं नमः
स्तनयोः रुं नमः उदरे हं नमः नाभौ वं नमः पृष्ठे रुं नमः
स्फिचोः कां कवचाय लिंगे ह्रीं पादयोः वं उरुमूलयोः जानुनो

बि॰
ए॰
१४८

948

कें एँ ओंकें गुल्फयोः पादांगुलिमूलयोः ज्ञोतयवोः ह्रौं: १
लिविन्यस्य शिरसि ॐ नमः ललाटे ह्रीं भ्रूमध्ये क्रौं नेत्रयोः
तैं नासायां वटुकाय गले आपदुद्धारणाय हृदि कुरु
नाभौ कुरु मूलवटुकाय ऊर्वोः ह्रीं जान्वोः वटुकाय
पादयोः स्वाहा नमः इति विन्यस्य ध्यात्वा रिके सर्वप्रा
रवल्कर्षोरिति तथ्या लक्षमेकं जपेन्मंत्रं हविष्याशी।
जितेन्द्रियः जुहुयात् दशांशेन तिलैस्त्रिस्वादुसंयुतैः
तर्पणादि ततः कृत्वा गुरुं संतोष्य यत्नतः सिद्धमंत्रः प्र
ऊर्ध्वोरिति तथ्या लक्षमेकं जपेन्मंत्रं काम्यकर्माणि
साधकः एवं काम्यानि महोदे विसिद्ध्येमेव न संशयः
तथ्या शृणु देवि प्रवक्ष्यामि मंत्रं वटुकेश्वरस्याने सर्वाभी।
एकं रेविसवैस्तिहिकं रेप्रिये ग्रहीशं तमसुद्याद्यमी
नेशांतमलस्थितं ग्रथिमूर्द्धानमंस्थात यत्तो मत्रतोरितः
प्रथमाः मीनेशाघनलास्थिते अकारोपरिस्थिते ग्रथिमूर्द्धी
ने रेफशिरसंकेतेन इं ग्रंहि फट् अर्धविभिकोनुष्टुप्छंदः स्यौंडे
सारेवतं आपदीजं शक्तिरस्य मिणोये विनियोगः ह्रीं दी
मिलदंयकर् ग्रोकें ज्वालाकर् शिरसेति ज्वालिमंसरि।
लोदेनयमहावतत्तत्वरे हनेफट् नेत्रत्रयरिते सर्वज्वालिनिकट्
पभिमंत्रैः षडंगानि जानि प्रकाणि कल्पयेत् वेडस्वार
कवर्गां त्रिनेत्रं रक्तवाससं स्फटिकाभम्
लावायतडद्वयोः करयोर्वामयोः मंगले दति।
लम् दयंते चहूसकलं विलसत्कंठं स्वकमंड
ध्यात्वा यजेन्मीदृशो वेडस्वारप्रिये स्मरेत् इति
मंत्रान्तो विमहेतरदंने तारम् चण्डचण्डाय
वाणेऽस्वाराय इति।

स्नात्वा यो महीतिन नैवदेत् ततस्त्वष्टप्रशस्तं तेवोदया
दिति वोत्रवेरत् वेडस्वैवासमाख्याता गायत्रीवानयावनं
आवाह्य सजयेद् विप्राग्वन्स्वैयपचारकैः आयत्तरं विउ
पुनेरैः तवंडेस्थंसमहृत् श्रुनेनचसमभ्यर्च्य यजेदंगानिपृ
वैवत् वलेभ्रमानरः सन्नावीयोलोकेशहेनवः प्रयप्र
योगः ततश्चागवयोगापीटन्यामानेप्राणानायस्पशिरसि
त्रिकस्रषयेनमः हृदिश्रीवगेदुश्वगायदेवतायैनमः गु
ले ॐवीजायनमः पादयोः फट् शक्तयेनमः इतिविन्य
स्य सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इतिकृतांजलिर्वदेत् न
नः हीमफट् हृदयायनम ज्वलफट् शिरसि ज्वालिनीफ
ट् शिखा नटफट्नेत्रत्रयाय सर्वज्वालिनिफट् अस्त्राय
फट् इति षडंगमंत्रान् गुह्यादितलांतं कवयोविन्यसेद्ध
दयादिषडंगेषु विनिन्यस्य ध्यानादि पीठपूजांते वंदति
वीजेन मूर्तिकल्पनं विधाय वेडाय विद्महे वर्णेश्वरायधी
महि तन्नः वेडुः प्रचोदयात् तथा लक्षत्रयं जपेन्मंत्रज्ञ
स्तुपायमद्दशांशतः सतिलैसूंडलैर्दैविविमस्वकैर्यथावि
धिः सनहूतसमिद्भिर्वातर्प्पणादि ततश्चरेत् प्रागवति
हमनैतमंत्रीप्रयोगानाचरेद् छिव शालिपिष्टमयीकृत्वा
पुत्तलीप्राणसंयुतं देविकाभ्यर्पितेगासमध्यक्रिमभ्रलु
ने दद्दिणांगभ्यष्टमारभ्यपुंसि छित्वा ष्टयकृशानन जुहु
याद्वामयादादियोपितस्यापिसंक्रनेत एवं होमादिरि
मानीतावशाकृतात्रसंशयः योमत्यानदिनेपुष्प्रेष्ट
नेदद्द्यामरंगाते ॥ ॥ ॥ ॥

वि॰
णं॰
५४४

मयादृगीभर्हिनैः कैश्चिन्महार्णवमनैर्लभेत प्रत्यहं मनुना
नेनदेवी पत्सर्णयोऽछिवं वन्दमाने तस्य लक्ष्मी भवनं संश्र
यः मा श्यहृदयन्यवाल्पगोः सम्यक्किं इष्टस्कारयेत तां तां
संस्थापितप्राणां प्रतिमां स्मशान यजेत हृजितो वडूनेदाशे
वशमानयनेध्रुवं नरनारीसहावेशकाभेदेवनं संश्रयः श
सोत्रं वपुः प्रादुर्भावादरम्भितमिदं जन्म निपुत्रा पुत्रा येन वा
पि तत्पामपि भवं ते प्रणनवात् नमन्मन्कः संप्रत्यहं मनु
रेणोप्यनति सा निनीशा दंतवान्नदिदमपराध हृदयमिपि ८
श्रीशं भो भगवंस्त्रिनेत्र जननीं तां वंधौ धकधीं समनप्रालेयांशु
कलावतंस मदनहेषितरखडायते व्योमाख्योपि वपुर्महे श
मिताय त्रिलोकीनेता भास्वदिग्रहूदर्ग्रहातिशमनंतेपा हि
नं सर्वदा २ रेमूर्ध्ना स्तमयासदेवमखिलमवलोकय हुं
णांश्रेणीपत्नेविपत्नेविनो छिपीटमपरः कस्मा उपास
प्रभुः न शेयः प्रणनामरप्रणयिनीमिष्टां ददाति श्रियं प
ग्नान्मन्नपलाशकशाकलेमरभ्यर्चितस्तृप्यति ३ रेमूर्खाः
किमर्थं पत्न्यैव तपसा कायः परिक्लिश्यते यस्तैर्वा वरूढ़ दिवि
णैः किमपरैरिक्ताः क्रियंते गरहाः भक्तिस्वदेवतांश्च नीभ
गवतीश्च न तदानी ममसा वृत्तिर्द्वंद्व हदातपत्रसंभमालक्ष्मी
पुरोधावति ४ किंचिंतामणिचिंतनैः किमपरैः कल्पद्रुमा
न्वेषणैः किं वा वांछितदातृयाउफलया पेत्वाद्रजो ध्याने
या प्रसीदति निधिभिश्चतैः किमथवा कल्याण तस्या यि नी
ध्यानेन फलप्रदे भवति मेंतरहूमानलिं ५ अद्वं वां सं
देवयः प्रणमति तो णामन स्तंभने मं न्या जनमाह्न वंदनं
पौढ विलटको टीरकोटिदृत्या पत्न्यामर्चितसा वाचा ते स्व

त्रिभिर्यैर्लोतित्ति सस्तूयसेयस्तांध्यायन्ति नेस्मरंति विभुरा
ध्यायंनिवामधुवः ९ नतुपैकनिरूपणप्रणिधि नाश
भोदशालुहृणग्रामाकर्णनरागितानुवर्णयारुवस्म
निश्चेतनमित्वत्पादार्चनवान्तरीकरणगेत्वकीर्तनेवा
स्नेनः ऊचापितटयासिक्तसनिनामानाप्यमेशाप्यनो
१० प्रत्तो नैषपदोप्रपंचयगवोवोहवमशुद्धर्वार्वाकस
पिकल्पजाल्नजटिलः सैरीगिरास्यादयः रेमीमांसक
नेनमोख्याभवतोयत्संमनेवृजतस्यातत्रान्नमरोव
नेनहितदियुनाटनेभः प्रभुः मामेः केटलितंमके:
कसमितंदनंफलंवांछितैः कष्टेरणमितैः भुवांवि
कलिजनष्टतदैवादिभिः नेयत्नाम्निनिगीनापिविप
दाभुन्मापिनिश्चयमायासांसेनहितंपदैवगिरिनाको
नःप्रणामेममतः ११ ॐः त्वानित्यपतत्पदाविरलेयत्सुम
लयेन्यापदेहेत्यापिनिरूणाहिनिविलक्ष्यापावरोवा
कवः मन्यातिप्रतिचद्दानसोकिंनववकरानिवंदक
लिका हेतुनवदेशिस्मति १. भक्त्यायोऽऊपितःप्रतिदणा
मयेयाफलमविरनेवांछेनिरकेफलैः दंहोमानसकं
वयस्यसमनेकिंचिदहस्वब्रवीमयस्तेत्यंतामतेप्रकी
र्णाविभवंश्रीशेलनाबलभः ११ नगत्वाविधिनेप्रना
धीकृतमैमरकैस्यदंभस्यवारहूमः सरसोलिलाले
नपगांत्रैलोक्यराज्यश्रियं नंदीशंगिरिटगणापिपम
हाकालानिरुद्रप्रभोसूपंसालिहिताःसदैववदतोथ
संवव्वः श्रूयतां १२ यद्यस्माकमनल्पसुकृतनकृतादेवो

वि॰
ए॰
५४५
945

जगद्व्यापको व्यापकत्वान्न कृपां करोति निन्द्यो हि कि त्वः प्रभुः स्म
र्यते आमृतेश्च नित्यश्चत्वां प्रतिदिने याति दिने याति दयो
वनं प्रत्यायान्ति गत्वाः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः
लक्ष्मीस्तोयतरंगभंगचपला विद्युच्चलं जीवितं तस्मान्मां
शरणागतं शरणद त्वं रक्ष रक्षाधुना १४ इति श्री विद्यार्णवे
त्रिंशत्तमः श्वासः ३॰ शारदातिलके: अथ त्र्यंबकं मंत्रमभि
धास्याम्यनुत्तमं यं भजेत्तिन प्रकाल्लस्वयं विद्वत्तु सद्यमः सा
वसंग्रहे भुजंगेशसमारूढ प्रासजनाव मर्धे दुशुक्र वकं यजा
महे सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृ
त्यवृजेत् त्योर्मुक्षीयपदं द्वयात्मामृतादित्सदीरयेत त्र्यंब
कमंत्रः प्राक्तो भजतां मृत्युनाशनः भुजंगो रेफः तदारूढ
स्तनना तकारः वसुधा यकारः रउः अनुस्वारः पतेयं इति
अन्यानि पदानि रूपाणि मंत्रनिरुक्तिमाह वसिष्ठः अथातः
संप्रवक्ष्यामि मंत्रस्यार्थं समाहितः तिस्रो देव्यादितं चैव स
त्ता तो लोकमातरः द्यौरापः पृथिवी चेति तिस्रस्ता त्र्यंबकं उच्य
ते यच्छ्रीवकायवत्तं चित्रीणि स्यात्त्रिपर्वकाः त्रिलोकनं त्रि
लोकेशानं यजामहे यो लोके दृश्यते गंधः शोभनः
सर्ववस्तुषु स सर्वो स्येव देवस्य सुगंधिं कथ्यते ततः अथ
वा शोभनैर्गंधैः पुष्पैश्चापि मनोहरैः धूपदीपादिभि
वर्द्धनीयो महेश्वरः सर्वेषामेव देवानां गंधर्वोरगरक्ष
सां उपासकानां सर्वेषां प्राणहेत रूमापतिः उर्वारुकं यथा
पक्वं स्वयं मुच्येत बंधनात् अथ मे व प्रसादेन देवस्य शूलि
नो नायासेन मुच्यायं मृत्योर्लोके भयंकरात् ॥

नेनः शाध्यागरं तद्देवं नमेव परमेश्वरिः मायवंत हिशुको
हेमिति मंत्रार्थयोजना एवंविदित्वा मंत्रार्थयोजना
एवंविधित्वा मंत्रार्थमृषिछंदोस्य दैवतं न्यस्तामारि
कर्नं ममसाहाकरत्वेनयार्थिना यस्मादनेनमंत्रेणमृसं
नयनिमानवः मन्त्रं न्यस्तः प्रोक्तो मुनिभिस्तत्त्वदर्शी
भिः मुनेनैव तन्मंत्रेण सर्वं बलक्षयोमनाः मन्त्रविजि
तिसंज्ञामायेद्युत्यमणिमादिकमिति शारदातिलके
वसिष्ठोस्य मुनिः प्रोक्तोछंदोनुष्टुबुदाहृतं देवतास्यस
मुद्दिष्टस्त्र्यंबकः पार्वतीपतिः वसिष्ठं मूर्ध्नि यहृदयाये
ति नमोंतो हृदयस्थितः त्र्यंबकाय शिरसे स्वाहांतं शि
रसिन्यसेत् त्रिनेत्राय शिखायै वषडंते वशिखामु
खेन नेत्रत्रयरलिवीर्याय वौषडंतमदाहृतं वक्त्रैवे
नस्यमंत्रस्य वर्णानांगानि कल्पयेत् ॥ इति शारदाति
लके ॥ विभक्तैर्मंत्रवर्णैः स्याद् षडंगानां प्रकल्पना
हृदयं त्रिभिराख्यातं नवत्तर्भिः शिर ईरितं शिखाष्टभिः
समुद्दिष्टं नवभिः कवचं मतं पंचभिर्नेत्रमाख्यातं मंत्र
त्रिभिरुदाहृतं सर्वव्यापिमयात्मसंवक्त्रं ततदनेनतं पु
रोगलार्पणनार्भिदत्वष्टऊर्ध्वश्च लिंगमाश्रयम्
लोनर्गो नपुंगमशुनत्यर्थं तद्धृतपुंगमस्त नयोपाद्वयोः
पादयोः पुनः पार्श्वयोर्नासिकयोः शीर्षमंत्रवर्णान्यसेत
क्रमात् शारदातिलके पदान्येकादशान्यसेद्विशेषभ्र
मुनलाटिहृ‌शुः वक्त्रगलसुगोभ्रूयोर्हृदये नटरेषु कं मु
धाहस्ते नाद्वान्नुयादेशन्यासमेकतमावेन हलाभ्यांक
लपादपामस्तनसैरालावपंतशिरा हाभ्यांनोदधतं मर

वि०
सी०
१५८

९४६

गात्तवलयेहाभांवहंतेपरं अर्कंन्यस्तकरद्वयास्तनयुगं
कैलासकांतंशिवं स्वच्छांभोजगतंनवेंदुमुकुटंदेवंत्रि
नेत्रंभजे पंचांगेशादितेयदिष्ठस्तजयेहिष्वभवत्तजं मूर्तिमूले
नसंकल्प्यवक्ष्यमाणेनवर्त्मना पूर्वमंगानिसंन्यस्यपश्चा
न्मूर्तीप्रपूजयेत् अर्कोंदुवसुधातोयवंह्निवियदात्मनः
इतिअर्कमूर्तिरीशानइंदुमूर्तिर्महादेववसुधामूर्तिभवः
तोयमूर्तिः शर्वः वह्निमूर्तिरुद्रः ईश्वरमूर्तिः उग्रः वियन्मू
र्तिः भीमः यजमानमूर्तिः पशुपतिः अत्रप्रमाणंतजग
न्मसिद्धः पौराणिकः पार्थिवपूजाक्रमः अत्रकेचित्सर्वदी
तिमूर्तिः इत्याहुः तत्रयथादितितोयादीनांमूतानांक्रम
तत्सथा भवादिमूर्तिन्यासप्रकारेण भवंचकरभद्रांवश
र्वंरवगलामपि इत्यादिक्रमएवोक्तः अतएवतदसंगत
मिति ‖ अथप्रयोगः तत्रप्रातरुत्थाययोगापीठन्यासांते
मूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि वसिष्ठायऋषि
येनमः मुखेअनुष्टुप्छंदसेनमः हृदयेमृत्युंजयरुद्राय
देवतायैनमः इतिविन्यस्यममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियो
गः इतिकृतांजलिरुक्ता ॐअग्रयेहृदयायनमः अवकाय
शिरसेस्वाहा त्रिनेत्रायशिखायै वसिष्ठायकवचाय अग्नि
अग्निबीजायनेत्राय रुद्रदेवतायअस्त्राय इतिमंत्रैः कं
षडंगन्यासंकृत्वा ॐदुर्गायेनमः गंगणपतयेनमः नंदिपा
य क्षंक्षेत्रपालाय इतिपूर्वादिचतुर्दिक्षुदिग्बंधक्रमेण
न्यसेत् अथवात्र्यंबकंहृदयाययजामहेशिरसे सुगंधिंपुष्टि
र्धनंशिखायै ॐउर्वारुकमिववंधनात् कवचाय ‖
मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ‖ ‖ अस्त्राय ‖

इति मंत्रैः करषडंगन्यासं कृत्वा मुखे पूर्ववक्त्रस्यान्ते अं
ईं सद्यः पश्चिमवक्त्रस्यान्ते उं दक्षिणवक्त्रस्यान्ते दक्षिण
वक्त्रे ऊं वामकर्णोत्तरवक्त्रस्यान्ते ऋं अस्त्रिन्नान नमः
गले ॠं मुखेदंतामोसे लृं हृदि पृष्ठे ॡं कक्षौ एं लिंगे
ऐं वायोवं दक्षोरुमूले ऐं वामोरुमूले नं दक्षजेडं
वामजो वां दक्षजानुनि लं वामजानुनि किं दक्षजानुवृ
त्ते मिं वामजानुवृत्ते मिं वामजानुवृत्ते यं दक्षजानुवृत्ते
मिं वामजानुवृत्ते टं दक्षजानुवृत्ते वं दक्षस्तने वं वामस्त
ने धं दक्षपार्श्वे नात वामपार्श्वे म दक्षपादे यं वामपु
दक्षिणपादेल क्षि वामे यं दक्षनासापार्श्वे वामनासा
पा शिवस्मिन्नात नमः इति वर्णान्विन्यस्य ॐ शिवस्मिन्नं
वक्त्रे भ्रूमध्ये पंचाननेहे नेत्रयोः स्वर्गं पिम्मुखेषु शिवहे
ने नमः हृदये ऽघोरकल्पद्रि व न्त टवै पन्नात गुह्ये म
मोऽरु हृदये मुक्तिपः जानुनोर्मायापादयोः श्रमतातनमः
इति पदानि विन्यस्य ध्यानादि यात् कर्म हृतान्ते श्रीगुरुं शैवमी
हे संस्मृत्य तत्र देवतामावाह्य स्थापनादि पुष्पाय वारि
गात्का मा ध्यानं गानि संस्मृत्याष्टदलेषु देवाग्रमारभ्य प्रा
दक्षिणेन ईशानाय सूर्यमूर्तये महादेवाय चंद्रमूर्तये
भवाय क्षितिमूर्तये शर्वाय नलमूर्तये रुद्राय अग्निमूर्त
ये उग्राय वायुमूर्तये भीमायाकाशमूर्तये पशुपतये
यजमान· इति संस्मृत्याग्रेषु उमायै ज्योत्स्नायै उमायै मूर्ति
यै सवायै सपायै इति संस्मृत्य द्वितीयाष्टदलमूलेषु साग्रा
दवमः विद्यायै विद्यायै सितायै प्रज्ञायै· सारायै· संध्या
यै शिवायै निशायै इति संस्मृत्य तद्दलेषु आर्यायै प्रज्ञायै

मेधायै शांत्यै कांत्यै भूत्यै रत्यै इति संपूज्य तदलाग्रेषु
रायै उमायै सावित्र्यै पद्मायै शांतायै अमोघायै जयायै
अमलायै इति संपूज्य प्राग्वच्च तद्बहिर्वीथीद्वये लोकपा
लानां तदस्त्राणि च संपूज्य धूपदीपं सर्वं प्राग्वत्समाप्य
दिति तथा जपेन्मंत्रमिमं लक्षमेवं ध्यायमग्निते द्विजः जु
यादशाभिर्द्रव्यैरष्टोत्तरसंख्यैः बिल्वपलाशखदिरं
वटंवतिलशार्षपौ दोग्धांडगंधदपिष्टनदूर्वानानिद्रव्याः
दोग्धपायसं सहस्रमेकैकद्रव्येण तर्प्पयित्वाभिषिच्याथ
ब्राह्मणान्तोषयेद्गुरुं एवं कृते प्रयोगार्हो जायतेयं महा
मनुः वसिष्ठः ब्राह्मणक्षत्रियावैश्यास्त्रयोवर्णा द्विजातयः
आत्मार्थं जपहोमादिकर्म्मणि नित्यमतेद्विया परार्थमपिकु
र्वीत ब्राह्मणो मंत्रवित्तमः हतवाददिणातत्रयथात्मेच्छ
द्विजोनमः आत्मार्थं वा परार्थं वा न कुर्यादितरोजनः यदि
कुर्याज्जपादीनि लोभादज्ञानतोपि वा त्रयीशापेण मंत्रेणा
मंवैणास्वयमेव विनश्यति आमपात्रे यथान्यस्तं यथोदपि
हुतंमधु तस्मयात्रस्य दौर्बल्यात्तस्मपात्रेण नश्यति एवं मंत्रै
त्रयीसारं यदन्योधारयेद्बुधः क्षिप्रं विनाशमायाति समं
निः फलोभवेत् तस्माद्दावार्य्यतो लब्धावीर्णादेवब्रतोहि
जमृतसंजीविनीविद्यां गोपयेत्तां प्रयत्नतः अनयाविद्य
याविप्रसर्वकार्याणि साधयेत् आयुरारोग्यमैश्वर्य्यमव
मस्तं जपेतिमः अथकन्यामः तत्रवासिष्ठसंकल्पे
यासविधिं वक्ष्ये मंत्रदयाख्यमहामनेः सर्वदोषप्रशमनं
सर्वकल्याणकारकं तेनैवमुच्यते सद्यो मृत्योकाल

सुराणां त्रयस्त्रिंशद्दशादस्मिन्मंत्रे महात्मने तानि देवात्र
पस्त्रिंशदिति शास्त्रेषु निश्चयः आदावष्टौ वसून्विद्याद्रु
द्रानेकादशोत्तरान् ततो स्प द्वादशादित्या प्रजापतिर
नन्तरं वषट्कारो मितः प्रोक्तः सर्वान्तरमयः शिवः ध्रुवो
धरश्च सोमश्चापश्चैवानिलोऽनल प्रत्यूषश्च प्रभासश्च व
सवोष्टौ प्रकीर्तिताः वीरभद्रश्च शंभुश्च गिरिशश्चाजैक
पात् अहिर्बुध्न्याः पिनाकी च भुवनाधीश्वरस्ततः कपाली
दिक्पतिः स्थाणुर्भगो रुद्राः प्रकीर्तिताः धातार्यमा च मित्रा
श्च वरुणोंशुर्भगस्तथा विवस्वानिन्द्रपूषाख्यौ पर्जन्यस्त
दनन्तरः त्वष्टा विष्णुरिति प्रोक्ता आदित्या द्वादशाः क्रमात् प
वेमतानि रूपाणि देवानां कल्पितानि वै स्वरूपाणि न्यसेन्मं
त्री सर्वांगेषु समाहितः मूर्द्धादि पंचवक्त्रेषु पृष्ठमेपंवक्त्रे
न्यसेत् दक्षिणस्य करस्यांगुलिस्थानेषु पंचकं तत्रस्य देव
ताख्यान्वा न्यसेत्पंचावराणपतः ततः पराणि पंचैव वामह
स्ते न्यसेत्क्रमात् ततश्च दक्षिणपादे संधिस्थानेषु पंचक
पराणि पंच विन्यस्य वामपादे तथा न्यसेत् ततश्च दक्षिणे
पार्श्वे वामपार्श्वे न्यसेत्क्रमात् पृष्ठे नाभौ च गुह्ये च मद्वीय
नित्रयं न्यसेत् भ्रुवौ मध्ये परगले हृदये मातृनाम न्यसेत्प
वं विन्यस्य सर्वांगे ततो नेत्रप्रणवं न्यसेत् यस्यांगेषु न्यसेदे
वे मंत्री मंत्रसमाहितः तस्य मन्त्रभयं नास्ति नव्यापिकं
न भयं एवमेतेन रौद्रेणाकवचेनाभिरक्षितं वेतालाश्चापि
णां चाप्य गन्धर्वोरगराक्षसाः पराभिचारकृत्याश्च पवान्ये
ग्रहादयः एवं द्रष्टुं न शक्तास्ते साधकं मंत्रराशीविलिणां एतद्र
हस्यं परमं सारात्साराद्देवा मयाख्यातं अस्यैतन्यासप्रयोगः तत्र

वि.
ग्री.
५४८

948

शिवस्मित्रिंध्रुवाय महादेवाय पंधराय दक्षिणकर्णे वं सोमाय
वामकर्णे श्रयाय हूडाय यं अनिलाय दक्षबाहुमूले जों अन
लाय तन्मध्ये सं अस्तुषाय मणिबंधे प्रवासाय तदंगुली
मूले सं वीरभद्राय नमः तदग्रे गं भवे वामबाहुमूले धीं गि
रीशाय तन्मध्ये गुं अजैकपादाय तन्मणिबंधे छिं अहिर्बु
ध्न्याय तदंगुलेवं पिनाकिने तदग्रे हुं भुवनाधीश्वराय दक्षो
रुमूले नं कपालिने तज्जानुनि डं दिशांपतये तद्गुल्फे वं वा
स्थाणवे तदंगुलिमूले कं भगाय तदग्रे कं धात्रे ले मिं अ
र्यम्णे तज्जानुनि वं मित्राय तद्गुल्फे वं वरुणाय तदंगु
लिमूले शं पूष्णे तदग्रे नात भगाय दक्षपार्श्वे मं विवस्वते वाम
पार्श्वे ऐं इंद्राय पृष्ठे मं पूष्णे नाभौ दिं पर्जन्याय गुह्ये यं त्वष्ट्रे मूर्ध
न्यंमां विष्णवे अपरगले मं प्रजापतये हृदये नाद वषट्
काराय गं ध्यानवे अथ अघोरकमंत्रमभिधास्याम्यनुष्टुभे
भंजतं नरः कालः क्षयमीति तमहृदयः वसिष्ठोस्य मुनिः पूं
र्णं च्छंदो नुष्टुब्दास्ततः देवतास्य समुद्दिष्टस्त्र्यंबकः पार्वती
पतिः विभक्तैर्मंत्रवर्णैः स्यात्षडंगानां प्रकल्पना चतुर्भिः
पंचभिः कं शिरस्तावदंगीरितं शिखाष्टभिः समुद्दिष्टा नवभिः
वर्म ते पंचभिर्नेत्रमाख्यातमस्त्रं त्रिभिरुदाहृतं पूर्वं पः
मयोमूर्ध्न्यादकवक्त्रेषु तदनंतरं कुंगलांसेषु पुनः नाभि
त्वष्ट्र ऊर्विषु वक्त्रगाण्डयोर्भूयो हृदये जठरे पुनः गुह्याः
द्वैपाद समादवीजे तदनु सतिदवे नार्क ध्याहनोष्ठ्याग्रे घा
अवकयोजपतिमति हं भूयपं वतदाये कृता न्यासं षडं
सदक्षतमरतस्त्रवं समाण्डलोत्तः प्रविष्टं ध्यात्वा योगीशरुद्रं

पञ्चिमरणां गुरुकविद्याप्रसादात् १ प्रणवं षट्प्रणवी विद्या
महामृत्युविनाशिनी चतुर्दशस्वरोपेतो हकारो बिंदुसं
युतः शिवप्रसादजनकं प्रासादमिति कथ्यते बीजमृ
त्युंजयं प्रोक्तं देवप्रणवसंज्ञिकं सकलीशोग्रिमाद्यो
वामनेत्रार्द्धचंद्रवान् मायाबीजं च शक्तिः स्याद्देवीप्रसा
दसंज्ञिका षष्ठस्वरेण संयुक्तो जकारो बिंदुसंयुतः बीजमृ
त्युंजयं नाम द्वितीयं संप्रकीर्तितं सविसर्गो षकारेण मृत्युं
जयमथाब्रवीत् भूर्भुवस्त्वा रस्तथौंकारो मूलज्योतिः स्वयंस्थितः
वेदादिर्नादको युक्तो शाखो हि प्रणवान्वितः वेदादिस्वरा
दिपदत्रयं पंचजपेन्मंत्रं मृत्युहरं तत्पंचकं जपेत्फलार्थी
विधिवत्संयुक्तं प्रासादमृत्युंजयसंपुटेन शिवोवाच
देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ॥ मृत्युंजयविधिं ब्रूहि
जपपूजादिसंयुतं पीठपूजादियंत्रं च होमं च कृपया वद
शिवोवाच शृणु वत्स मा मे न मृत्युंजयविधानकं यज्ज्ञात्वा
मुच्यते मर्त्यो मृत्युव्याधिमहद्भयात् ग्रहपीडासु सर्वासु
महारोगे वापि दुर्जने वियोगे बांधवानां च जनमान उपस्थि
ते राष्ट्रभंगे जनक्षेत्रे महामृत्युविनाशने अभिचारे स
मुत्पन्ने मनो धर्मविपर्यये मृत्युंजयस्य देवस्य विधानं की
र्तितं बुधैः यदा कदाचित्समये चेद्दृष्ट्वा त्वशुभे शुभं वा
शुभमतिर्योगशुभं तत्र संयुते बालानां वेदशास्त्रज्ञानां
गतमत्सरात् स्वस्तिवाचनपूर्वं तु साधनं परमं भवेत्
प्राग्दक्षचक्राणस्य मृत्युंजयउनमः ऋष्यादिकं च का
र्यं च जपेद्दिनफलं स्मृतं राष्ट्रभंगे जनक्षेत्रे महारोग
निपीडने ॥ कोटिसंख्या जपः प्रोक्तो मुनिभिस्तत्त्वदर्शिभि

कोटिसंख्याजपः प्रोक्तो मुनिभिस्तत्वदर्शिभिः सामात्य
गदपीडायां तु दुःस्वप्नस्य दर्शने मृत्युंजयस्य मंत्रस्य जपे
लक्षमितं शुभं अपमृत्युविनाशाय जपेद्भक्तसंस्मितं उ
वीणाप्रवणो देवस्य हृदान्तन्तेन दत्ते यात्राकामे तु गो
नाशाःसहस्रं वा समाचरेत् आदावभ्यर्च्य देवेशं शंकरं लो
कशंकरं गर्भागारे जलैर्गांगैर्नालयेद्बद्धनान्वितैः द
शांगैर्धूपैर्धूपैः स्नापयेच्छंकरं ततः पंचामृतेन मंत्रेण
सपुष्पैः साद्रतैः सह पयो दधि घृतं गव्यं शर्करा च शु
भमधुः गायत्र्या शर्करा गायत्र्या ह जलस्नानेन ततः परं तैलाभ्यंगीः
शुभः शोभोसर्वकार्येषु समस्तमः यथाविधिविधिविधान
वाः सर्वक्लेशनिवारकः वेदनेन सुगंधेन कुर्याद्देवस्य
लेपनं स्याद्वैराग्यनाकार्यो जगामे सकनिष्ठकैं ततः
पुष्पैर्विधानवाप्नुज्याद्देवस्य शूलिनः कल्पोद्भवैव धा
धौश्चैयथास्या सम्मनोहरैः दशांगैर्धूपयेज्ज्ञ्याद्दीपैस्त्रिरा
जयेत् ततः दीपिकाभिश्च भोज्यैस्तन्नैवेद्यैः पवित्रोपयेत
तांबूलमर्पयेत्सांगं प्रीत्या देवस्य शूलिनः मत्स्यबीजाद
गोमंत्रैर्जपेत्संविंत्यशंकरं यावन्नोनं भक्तानिद्राशावीर
स्यावमर्दने स्थीयते मंत्रेणनावदेवस्यापकतमः मूत
पुहिंपुराकृत्वा ततो जयमुदीरयेत् पुराणवाद्यादिति स
रितंत्र्यंबकं यजामहे इति ऋक्कस्तमजीवेनीविद्या मक्रा
मृत्युंजयबीजसंपुटऋक् अस्य मंत्रस्य मध्य त्र्यासा
वेलाविलसद्राणां त्र्यंबकं पितरं यजामहे इति श्रीध्यास
हितो वसिष्ठोब्रवीदिति किंविशिष्टमित्यत्राह सुगंधि
प्रसादितेन पुण्यकीर्तिः किंविशिष्टं पुष्टिवर्धनं जगादी

नेऽमृतशक्तिरित्यर्थः कस्यवर्द्धकं अणिमादिशक्तिवर्द्ध
कं अनन्तस्मात्तदेवमस्माभिर्वारणात्संसाराज्जन्ममृत्युविया
वियोजय पयथाबंधनात् उर्वारुकपक्वटीफलमुच्यते
तद्वत्ता मरणात्संसाराद्वा नोचय किंमर्य्यादीकृत्य अम
तात्साम्रज्यनामोक्षाय पर्य्यंतमित्यर्थः ततो मूलमंत्रे
ण प्राणायामत्रयं कृत्वा ॐ अस्य श्रीमहामृत्युंजयमंत्र
स्य वसिष्ठऋषये नमः शिरसि अनुष्टुप्छंदसे नमो मुखे
महामृत्युंजयाय देवदेवतायै नमो हृदि देवप्रणवश्रमा
दबीजाय नमो गुह्ये देवीप्रणवमायाबीजशक्तये नमो
न्याबोः ॐ कीलकाय नमः पादयोः ममविनियोगः त
तो मूलमंत्रेण करशुद्धिं कृत्वा प्रणवं करतलयोर्विन्य
स्य मूलमंत्रेण व्यापकं कृत्वा व्याहृत्यादिमंत्रपादचतु
ष्टयं करयोरंगुष्ठादिकनिष्ठांतमंगुलिषु विन्यस्य अंवके
सर्वज्ञाय कों हृदयाय नमः यजामहे नित्यतृप्ताय ह्रीं
शिरसे स्वाहा सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं अनादिबोधाय ॐ शि
खायै वषट् उर्वारुकमिव बंधनात् वह्निनेत्रवज्रि
णा वज्रहस्ताय स्वतंत्राय हैं कवचाय हुं मृत्योर्मुक्षीय
नित्यमलमशक्तये ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् मामृतात्
अविलुप्तानंतशक्तये ह्रः अस्त्राय फट् ततो मूलेन व्या
पकं कृत्वा देहागन्यासमारभेत ॐ अं अघोरेशाय त्रि
नेत्रशक्तिसहिताय नमः शिखायां ॐ वलार्कीतेन
मेन नमः शिरसे ॐ कों कालानलकेशाय कल्याणीशसहिता
य नमो ललाटे यं विघ्नेशाय परतंत्रपाप्यशक्तिसहिताय नमो
भ्रुवोः ॐ नं नालाधरीशाय ज्वालामुखीशक्तिसहिताय नः श्रोत्रयो
र्नेत्रयो ॐ मं महादेवेशाय महाशक्तिसहिता

वि.
ए.
५.५.
950

ॐ हं हाकिनीशाय पञ्चरूपाय शक्तिसहिताय नमो ना
सिकयोः ॐ लं लगंधीशाय गंभीराशक्तिसहिताय न
मऊर्ध्वोष्ठे ॐ धिं धीमहीशाय धीराशक्तिसहिता नमोऽध
रोष्ठे ॐ पुं पुंडरीकाक्षेशाय हर्षणीशक्तिसहिताय नमऊ
र्ध्वदंतेषु ॐ ष्टिं दक्षेशाय शक्तिसहिताय नमः अधोदंतेषु
ॐ वरिष्ठेशाय वरेण्याशक्तिसहिताय नमो हृत् ॐ धर्मे
शाय धर्मीशक्तिसहिताय नमश्चिबुके ॐ नं नंदीशाय नं
दिनीशक्तिसहिताय नमो वक्त्रे ॐ क्रं क्रोधीशाय उमाशक्ति
सहिताय नमः कंठे ॐ वां वारुणीशाय वामाशक्तिसहि
ताय नमो वक्षसि ॐ वें वेदेशाय वेदगर्भसहिताय नमो
हृदये ॐ धं धर्मीशाय धर्मिणीशक्तिसहिताय नमो ना
भौ ॐ नां नार्केशाय पुष्टिशक्तिसहिताय नमः कट्यां ॐ
मं मल्लं जयेशाय मल्लजयेशाय मल्लनाशिनीशक्तिस
हिताय नमो गुह्ये ॐ त्यं त्यनशाय इत्याशक्तिसहिताय
नमः पायौ ॐ सं सत्कीशाय मकंदाशक्तिसहिताय नमः
पार्श्वयोः ॐ ह्रिं ह्रितीशाय हेमंकरीशक्तिसहिताय नमऊर्वो
ॐ ग्नं वोमीशाय मंत्रभेदिनीशक्तिसहिताय नमो गु
ल्फयोः ॐ नं नन्दीशाय नन्दीशक्तिसहिताय नमः पाद
योः इति वर्णन्यासः ॐ त्र्यं त्र्यंबकं त्रिपुरेंतकेशाय त्रैलो
क्याशक्तिसहिताय नमः शिरसि ॐ पन्नापन्नवतीशाय
सुगंधाशक्तिसहिताय नमो ललाटे ॐ मं महेमहन्तवेशा
य मायाशक्तिसहिताय नमो श्रोत्रयोः ॐ सुं सुगंधिं सुगंधी
शाय सुमेधीशक्तिसहिताय नमो नासिकयोः ॐ पुं पुष्टिं
पुष्ट्येशाय पुरंदरीशक्तिसहिताय नमो वदने ॐ वं व

नेवरदेशायवशंकरीशक्तिसहितायनमः कंठे ॐउवं
ईमायतीशायऊर्ध्वरेयाशक्तिसहितायनमो हृदये ॐ
ऊंरूपवतीशायरूपवतीशक्तिसहितायनमो ना
भौ ॐमित्रमित्रेशायमित्रवतीशक्तिसहितायनमः क
ट्यां ॐवंधनात् ॐवाल्वंदमौलीशायववेशक्तिसहि
तायनमो गुह्ये ॐमत्योः मंत्रेशायमंत्रवतीशक्तिसहि
तायनमः ऊर्वोः ॐमुक्तियमुक्तकरीशामनुक्तिमाणि
सरकसहितायनमो जान्वो ॐमामहाकालेशायम
हाशक्तिसहितायनमो जंघयोः ॐअमृतात् अमृतेशा
य अमृतवतीशक्तिसहितायनमः पादयो इतिपदन्या
सः ॐअंवकंयजामहे भवेशायभूतशक्तिसहितायनमः
पादयो ॐयजामहेसशर्वेशायशर्वाणीशक्तिसहिता
नमः स्वाधिष्ठाने ॐसुगंधिरुद्रेशायविरूपाशक्तिसहिता
यनमो मणिपूरके ॐपुष्टिवर्द्धनं पशुपवदेशायवेशव
र्धनीशक्तिसहितायनमः अनाहते ॐवारुकउमेशायउ
ग्रशक्तिसहितायनमो विशुद्धे ॐवंधनान्महादेवेशाय
मानवतीशक्तिसहितायनमः आज्ञायां ॥ ॐमृत्योर्मुक्षीय
भीमेशायभद्रकालीशक्तिसहितायनमो ब्रह्मरंध्रे ॐमा
मृतात् ईशानेशायईश्वरीशक्तिसहितायनमः सहस्रद
ले इतिवाक्यन्यासः ॐअंवकंयजामहे अंवकेशायअंवि
काशक्तिसहितायनमः पूर्ववक्त्रे ॐसुगंधिं पुष्टिवर्द्धनंम
ग्रजेशायवामाशक्तिसहितायनमो दक्षिणवक्त्रे ॐउर्वा
रुकमिववंधनान्महादेवेशायभीमाशक्तिसहितायनमः प
श्चिमवक्त्रे ॐमृत्योर्मुक्षीयमामृतात् सजीवनेशा ॐपदीश

वि॰ शी॰ ५५८

क्तिसहिताय नमः उत्तरवक्त्रे इति चरणन्यासः ॐ त्र्यंबकं
यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं महेशाय गौरीशक्तिसहि
ताय नमो दक्षिणपादे उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मु
क्षीय मामृतात् शंभवेशाय व्यापिनीशक्तिसहिताय न
मो दक्षिणपादे इत्यष्टदशाक्षरन्यासः ॐ त्र्यंबकं यजामहे
सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय
मामृतात् सर्वा(व्यो)शाय व्योमा(व्या)शक्तिसहिताय नमः स
र्वांगे इति ऋक्न्यासः पदं षड्विधन्यासः देहांगन्यासं कृ
त्वा षडंगन्यासमाचरेत् ॐ नमो भगवते त्र्यंबकाय शूल
पाणये स्वाहा ह्रां हृदयाय नमः ॐ नमो भगवते रुद्राया
मृतमूर्तये मां जीवय ह्रीं शिरसे स्वाहा ॐ नमो भगवते रुद्र
पंचदशिरसे जटिने स्वाहा शिखायै वषट् ॐ नमो भगव
ते रुद्राय त्रिपुरांतकाय खट्वांगपाणये ह्रैं कवचाय हुं ॐ
नमो भगवते त्रिलोचनाय ऋग्यजुःसामाथर्वणमूर्तये
ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॐ नमो भगवते मृत्युंजयायाग्नि
पापाग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां रक्ष रक्ष रोगान् विध्वं
सय विध्वंसय फट् हूं निवारय निवारय अघोरास्त्राय फट्
शस्त्राय फट् ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय उमाकालाग्निरुद्रा
य नमः पादयोः ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय कालाग्निमूर्तये
नमो जंघयोः ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय उमाधारिणे नमः ऊ
र्वोः ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय कामविध्वंसिने नमो गुह्ये ॐ त्र्यं
बकाय त्रिनेत्राय नीलकंठाय नमो गले ॐ त्र्यंबकाय त्रि
नेत्राय पंचवक्त्राय नमो वक्त्रे ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय
दाकौं वह्निनेत्राय नमो नेत्रयोः ॐ त्र्यंबकाय त्रिनेत्राय

भरणभूषितं नाशामृतस्रुताय नमो मूर्ह्नि हृदि पादांते ॐ सदा
शिवाय शिखायां ईशानाय मूर्ह्नि ॐ तत्पुरुषाय मुखे ॐ
अघोराय हृदि ॐ वामदेवाय गुह्ये ॐ सद्योजाताय नमः
पादयोः एवं न्यासविधिं कृत्वा शिवो भूत्वा शिवं जयेत् आ
समूलमिदं सर्वं न्यासं पूर्वं समाचरेत् न्यासेन रहितं कर्म
वाह्वं गच्छंति राक्षसाः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन न्यासं कर्म स
मारभेत् ध्याने तु तस्येदं मण्डलोपरि विद्धि यमासनं चंद्र
वर्णामृतवदमृतं वं कलाधरं योगमुद्रावद्धाधरहस्तद्वय
मृतामृतपूर्णकलशं तु करद्वय सोमसूर्याग्नित्रिलो
चनं वद्धपिंगजटाजूटं नागयज्ञोपवीतिनं नागाभरण
भूषणं भक्तानुकंपितं भस्मानुलेपनं श्रीरुद्रं ध्यायेत् शु
द्धस्फटिकसंकाशं त्रिनेत्रं पंचवक्त्रकं गंगाधरं जटाजूटे
विंदुमंडितं तथा कपालमालिनं सौम्यं योगासनगति
स्थितं व्याघ्रचर्मांवरधरं वद्धनागेंद्रभूषणं वामकरे त्वभ
यदं दक्षिणे वरदं तथा कपालं कुण्डलं समं त्रिशूलं दधि
तोकरे ध्यायेन्मृत्युंजयं देवं सर्वरोगविनाशनं एवं ध्यात्वा
द्विजः सम्यक् त्र्यंवकं जपमारभेत् ध्यानांतरं हस्ताभ्यां क
लशद्वयामृतरसैराप्लावयंतं शिरो द्वाभ्यां तावमृतं मृतगा
त्रवलपद्माभ्यां वहंतं परं अंकन्यस्तकरद्वयामृतघटं कैला
ससंस्थं शिवं स्वच्छांभोजगतं चवंद्रमुकुटं देवं त्रिनेत्रं भजे ।
गौरीं चतुर्भुजां चण्डीं त्रिनेत्रां मुकुटोज्वलां पद्मदर्पणा
भां वरदाभयहस्तकां दिव्यवस्त्रपरीधानां दिव्यालंकार
भूषितां प्रसन्नवदनां ध्यात्वा शिवोत्संगे तु वामतः एवं ध्या
त्वा लिंगमुद्रां नमन्नमाः पूर्वोक्तमार्गेणाहितं कृत्वा शावरणं च

वि॰
शै॰
५५२

952

न त्रियंबकमहादेवशाह्निमांशरणागतं जन्ममृत्युजरा
रोगैः पीडितं कर्मबंधनैः तावत्त्वत्कृतप्राणोवच्छितोहं
सदामृड इतिविज्ञाप्यदेवेशंजपेन्मंत्रत्रियंबकं अंगुल्य
ग्राणिमूलेन हृत्वा गुह्ये निपीडयेत मुद्रामुष्टिः शिवस्यो
कामैवशांतिप्रदायिनी पंचतेरुद्रभागाइतिलिंगमुद्रांप्र
दर्शयेत श्रीकामः श्रीर्लिंगं कुर्वीत रोजनकामस्तु नेत्रयोः मु
खितन्नाद्यकामस्तु ग्रीवायां रोगनाशिनी हृदये सर्वका
मस्कृनाभौज्ञानेप्रदर्शयेत प्रज्ञाकामस्तुगुह्येवैयशस्का
मस्तुजंघयोः जानुभ्यांग्रामकामस्तुराष्ट्रकामस्तुपादयोः
वशीकरणकामस्तुवामहस्ते प्रदर्शयेत ....
वाय्याधिरोगविनाशने वह्निशरीरांकुर्वीत शिवस्याग्रे
नसंस्पृशेत् प्रथमंमंत्रि त्रिभिः आहुतिभिः कुर्यान्निर्माल्य
स्यविसर्जनं मलस्नानं ततः कुर्यात्पात्रेदेवं निधायवर्ग
धमाल्यैः सगंधैश्च वाद्यमानैर्वाद्ययेद्बुधः आवाहनासनं
पाद्यमर्घ्यमाचमनीयकं स्नानंवस्त्रोपवीतंचगंधपुष्पधूप
प्याक्रमं सहस्रशीर्षेत्याद्यैर्ऋग्भिर्दशभिर्यजेत ततः पी
ठसमाराध्यगंधपुष्पाद्यैः शुभैः आधारशक्तिकूर्मं च कै
लासंमंदराचलं पृथिवीवेदिकां वेवसिंहासनाद्येयांउको
वतुर्थ्यंतनमोंतं च पीठमध्ये समर्चयेत धर्मंज्ञानंचवैरा
ग्यमैश्वर्यंचयथाक्रमं हुताशनादिकोणेषु ततः प्रागा
दिक्षुकामात् यमादीश्चयजेत तत्रतन्नत्रश्चवीर्ययथाक्रमं सिंहा
सनस्यकोणेषु वक्त्रादिषु यथाक्रमं गुणत्रयंतथाविद्या
स्तत्त्वंतंनमोंतकैः अतपरंप्रवक्ष्यामिमंडलस्थानं
लक्षणं

प्रत्रासैमंडलंकार्य्यं मनोज्ञैः शालितंडुलैः सर्वामष्टादशारे
त्वोऽन्तरीष्टादशास्तथा एकोनेनावनवतिकोष्टकानांशत
द्वयं आवाह्यदेवतास्तत्र स्वबकादीश्च शक्तिकः रमारामा
प्रभाज्योत्स्ना पूर्णापूर्णामृतास्तथा विद्याविद्यास्वभा प्रह्वीसा
रामध्याशिनीनिशा प्रज्ञाप्रज्ञातथामेधाकीर्तिः शांतिर्धृतिः
स्मृतिः पराजयाह्यविद्यीचप्याहंतानिस्तथैवच प्रवोराग्रज
पामीलाकलास्त्विशतप्रकीर्तिताः कलाज्ञानविहीनानांपूज
कंनिष्फलंभवेत् प्रणवादिनमोंतेश्चवतुर्थीपदमध्यगाः
सर्वत्रपूजयेन्मंत्रैस्ततः पीठंप्रपूजयेत् क्षारक्षीरदधिःसर्पि
स्वादूदकसंदेदवः प्रणवादिनमोंतोंश्चसागरांस्तत्रपूजये
त् जंबूद्वीपंततःप्लक्षंशाल्मलीकुशसंज्ञिकं क्रौंचशाकं
पुष्करंचद्वीपानितत्ततोयजेत् भूर्लोकोथभुवर्लोकोस्व
र्लोकोमहर्जनः तपोलोकः सत्यलोकः क्रमात्मत्रैश्चपूज
येत् अतलंवितलंचैवतलातलमतःपरं रसातलंचपा
तालंसुतलंचमहातले आत्मतत्वंतथात्मापरमात्मा ता
नेमेवचचतुर्थ्याचप्रयोक्तेननमोंतेनपूजयेत् गंगाच
यमुनैवगोदावरीसरस्वती नर्मदासिंधुकावेरीनमों
तेनप्रपूजयेत् संवत्सरायनंअर्तवोमासपक्षादिनानिच
प्रणवादिनमोंतेनततः शक्तीः प्रपूजयेत वामाज्येष्ठात
थारौद्रीकालीतथैवच कलविकरणीचैवबलवि
करणीतथा बलप्रमथनीचैवसर्वभूतदमनस्तथा मनोन्
मनीभगवतीकालरुद्रायत्मनेनमः उमाचंडीश्वरोंनंदी
महाकालस्तथैवच वृषभोभृंगरीटिश्चस्कंदश्चैवक्रमात्प

नेत्र ईशादिलोकानांस्रष्टजयेनदनंतरं सरस्वतीमंडगौं
चगणेशादेत्रपालके ततवीजेनसंसृज्यवसवोष्टौतथैवता
रुद्रानेकादशांश्चैवद्वादशादित्यकान्यजेत भैरवाष्टौततः
सृज्याचमात्रादीश्चततोयजेत धर्मोध्रुवस्तथासोमस्त्वापश्चैवा
निलोचनः प्रत्यूषश्चप्रभासश्चवसवोष्टौप्रकीर्तिताः वीरभद्र
श्चशंभुश्चगिरिशोध्यजएकपात अहिर्बुध्न्यः पिनाकीचभ
वनाधीश्वरस्तथा· दिशांपतिपशुपतिःस्थाणुर्भगइतिस्मृ
तः आदित्यः सवितासूर्यः पूषामित्रस्तथैवच तमोघ्नश्चदि
मद्यश्चअरुणोभानरेवच· मार्तंडोभास्करश्चातितथैववदि
वाकरः असितांगोरुरुश्चंडः क्रोधउन्मत्तभैरवः कपालीभी
षणश्चैवसंहारश्चाष्टभैरवाः ब्रह्मीमाहेश्वरीचैवकौमा
रीवैष्णवीतथा वाराहीइंद्राणीचामुंडामहालक्ष्मीष्टमातृः
नत्रसंभवकमंत्रेणपंचामनस्नानादिषोडशोपचारसृजे
ऊर्ध्वात स्तनप्रणवेयागेनसृजोऊर्ध्वात नत्वामोकदेव
ता अष्टविंशत्समरुशतेशाकृपः सृज्याः सद्योजाताष्टका
तेयाः वामदेवत्रयोदशाः अघोरस्यकलाश्चाष्टौपुरुष
स्यचतस्रःकलाः ईशानस्यकलाः पंचक्रमेणपरिकीर्तिताः
अष्टत्रिंशत्कलास्तेयाः सृजनीयाः प्रकीर्तिताः शशिनीचांग
दारक्षामरीचीज्वालिनीतथाः ईशानस्यकलाः पंचवीरा
जनपराक्रमाः निवृत्तिश्चप्रतिष्ठाचविद्याशांतिस्तथैवच
पुरुषस्यकलाह्येतानामतः परिकीर्तिताः तमोमोहाक्षमा
निद्राव्याधिर्मृत्युः क्षुधातृषाः अघोरस्यकलाह्येताष्टा
संतोपलक्षिताः रजोरक्षारतिर्वीलाकामासंजीवनीतथा

ऋजोरक्षारतिर्वीह्वाकामसंजीवनीतथा॥ हृत्पाह्लादिः क्षमा
धात्रीभूषणीमोहिनीतथा वामदेवकलाख्यिताकीर्तितास्त्र
त्रयोदशी॰ ऋद्धिसिद्धिर्लघुर्लक्ष्मीमेधाकांतिः स्वधाप्रभा
सद्योजातकलाख्यातास्वष्टसंख्योपलक्षिताः शुद्धस्फटिकसं
काशंनिर्मलानंदसंज्ञिकं तत्वंनिधनकंचैवईशानोहंम
खंस्मरेत ईशानः सर्वविद्यानामितिमंत्रेणईशानस्योर्ध्वमुखं
सृजयेत पद्मरागसमप्रभासंजयावालार्कसंनिभे वक्त्रंच
संचिंत्यंविनियुंजयेत्पूर्वेतत्पुरुषंस्मरेत् तत्पुरुषायेतिमंत्रेणत
त्पुरुषस्यपूर्ववक्त्रंस्मरेत नीलाभंवस्त्रमेलेजंकरालंविकृ
ताननं दक्षिणस्याघोरंस्फुरमघोरस्यमुखंस्मरेत अघोरे
भ्यइतिमंत्रेणचघोरस्यदक्षिणामुखंस्मरेत् नित्यंचहिमव
र्णाभंदिव्यरूपंस्वलक्षणं कामिन्योहंगसंयुक्तंवक्त्रंवाम
नंरंजयेत वामदेवायेतिमंत्रेणवामदेवस्योत्तरमुखंसृज
येत स्वस्थेतेशांखवर्णाभंनीलकंठसुशोभितं गंगार्धचंद्र
मौलिस्थंसद्योजातेनपश्चिमे सद्योजातमितिमंत्रेणस
द्योजातस्यपश्चिमवक्त्रंसृजयेत॥ अथांगपूजा॥ अंबका
यत्रिनेत्राय कालाग्निरुद्रायनमः पादौपूजयामि॰ अंबका
यत्रिनेत्रायकालाग्निमूर्तयेनमः जंघे॰ अंबकायत्रिनेत्रायउ
मांगाधारिणेनमः ऊरू॰ अंबकायत्रिनेत्रायकामविध्वंसि
नेनमः गुह्यं॰ अंबकायत्रिनेत्रायनीलकंठायनमः कं
ठे॰ अंबकायत्रिनेत्रायचंद्रार्कवह्निनेत्रायनमोनेत्रे॰ ॐत्र्यं
बकायत्रिनेत्रायागतंस्थापयेत आवाहनस्थापन
संनिधानसंनिरोधसकलीकरणं अवगुंठनअमृती
करणपरमाणपरमीकरणयानिलिंगमहासरस्वतीमु

द्राः प्रदर्शयेत् ततः आवरणं १ तापदिव्यशरीरायनमः
सर्वांगपूजयामि ततोमूलमंत्रेण गंधपुष्पधूपदीपनैवे
द्याचमनीयांतकर्म समापयेदिति ततोमूलमंत्रं जप्त्वावि
सर्जयेत् पुरश्चरणंतत्र तदुक्तं जपेन्मंत्रमिमंलक्षंएवंध्याय
तेजितेंद्रियः जहुयादमृतेद्रव्यैर्दशभिर्हुतमंसहतैः विल्व
लाशखदिरंवटंवतिल्यशर्षपात दौग्धंगुग्गंदधिघृतनःहविं
तिविविद्धः क्रमात पंचाद्यावादितेपीठेपूजयेदष्टमधजं सू
र्तिमूलेनसंकल्प्यवक्ष्यमाणेनवर्त्मना एवंमगानिसंपूज्य
पश्चान्मूर्तिप्रपूजयेत् पूर्वोक्तंडवसभानेतायवह्निविपिदा
न्मनः रमाकामाप्रभाज्योत्स्नापूर्णिमापूषणिसुधीः मुरा
विमाः क्रमात्स्युरात्ततोयावरणेततः विश्वामित्राभिधाभि
नाप्राह्वसावासंध्याशिवानिशा वतन्यावरणेमन्याशतं
योष्टौःक्रमादिमाः आद्याप्रज्ञाप्रभामेधाकांतिःशांतिधृ
तिर्मतिः पंचमावरणेमन्याः क्रमादेत्ततःपरं एवंकृतेप्र
योगार्हो जायतेयमलामंत्रः अथप्रयोगाउच्यंते सर्वबा
चैवमंत्राणांहरिवमेवाहुताततथा लक्ष्मीकेनसमिद्धंतिद
शांशेनैवहोमयेत एवंसेवार्थमपृतेगुग्गुलुंचवृतत्व
भूतशुद्धिंपुराकृत्वान्यासजालमतःपरं मुत्क्कावरधरः
मुल्कोः मुल्क्कमालानुलेपनः सपत्नीकः साचार्यमत्रं
नोयनमामृयात मुमंगलयोषेण समृणकलशसहितः
शाकुनादिमत्रयोषेणांकुंडस्यदेशस्थंडिलदेशवाप्रा
तत्रोपविश्यप्राणानायम्य मुधेहन्यादिदेशकालौसंकी
र्त्यममपाहत्तनस्यकामितस्यजपस्यसंपूर्णफलावाप्त्यर्थं
दशांशाहवनमहंकर्तुंयोणाकरिष्ये तदंगतयागणेश

गमान्तमनन्तं दीक्षाहं करिष्ये इति संकल्प्य संस्कृत्य गृहे दे
यं गृहस्थापनं कृत्वा गृहादिदेवताः प्रत्यधिदेवता ग
णपति दुर्गा क्षेत्रपाल कालिन्द्राय इन्द्रादिका लोकपालान् तन्म
न्त्रैः स्थापयित्वा तन्त्रैः स्थापयित्वा तत्रैकं माध्ये कलशं स्था
पयेत् नमस्ते वसो पवि महासूत्र जयमेत्र स्थापयमंत्रवर्णा
संस्थाकमाख्यरि भितां प्रतिमां इति मौनमुपरि संस्थाप्य
तां शोधयेत् प्रथमं देवं प्रणिपत्य एवं प्रार्थयेत् स्वागतं
देवदेवेश ऋषिपूज्य नमोस्तु ते शुद्धेपि त्वदधिष्ठाने शुद्धिं
कुर्यात्सहस्रधा ततोऽनन्तरं सर्वं कं रुद्राभिषेकं कुर्यात्
ततः पंचगव्येन रुद्राभ्यां ब्रह्मर्षिः समिंवाजि नमिति जलाशुनः स
केनाभिषेकः कार्यः प्रथमं सप्तमृत्तिकाभिरालप्य शु
द्धोदकेन प्रक्षाल्य कौशेयद्वारा वयवस्त्री खे उकुर्यारेकं
भक्त्या हस्तेनाहर्येन जलेन प्रक्षालयेत् आपोहिष्ठेति त्र
तिभिरभ्युक्षितमः पुष्पाद्युतानां गृहीत्वा आवाहनं त
हृदय इति ध्यात्वा स्वामिन्सर्वजगन्नाथ यावत्पूजावसान
कं तावत्त्वं प्रीतिभावेन लिंगेस्मिन्सन्निधिं कुरु आवा
हनादिकं त्योक्तप्रकारेण षोडशोपचारं पूजां कुर्या
त् दशाक्षे श्रीदृसंसारेणामोहपारगतम् ॥
क्या समर्प्य यामाप्य सकलं वास्तुपूजनम् साधुवासा
धु वा कर्मं यद्यदाचरितं मया तत्सर्वं भगवन्शंभो गृ
हाण विधिपूर्वकम् अपराधसहस्राणि क्रियन्तेह
र्निशं मया दासोहमिति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर म
हादेव जगन्नाथ शरणागतवत्सल भक्त्या कृतं मया
देव तन्सर्वं सफलं कुरु एवं प्रार्थ्य नाकृतनापुनः प्रार्थयेत्

दासोहमिति मां मत्वा हम स्व परमेश्वरः महादेव जगन्ना
थ शरणागतवत्सल भक्त्याहूतं मया देव त्वं सर्वं सफ
लं कुरु एवं प्रार्थनां कृत्वा पुनः प्रार्थयेत् जय देव जग
न्नाथ जय शाश्वत शंकर जय सर्व सुराध्यक्ष जय सर्व सु
रार्चित जय सर्व गुणातीत जय सर्व वरप्रद जय नित्य
निराधार जय विश्वंभराव्यय जय विश्वैकवंद्येश जय ना
गेंद्रभूषण जय गौरीपते शंभो जय चंद्रार्धशेखर जय
कोट्यर्कसंकाश जयानंतगुणाश्रय जय रुद्र विरूपाक्ष
जय चिंत्य निरंजन जय नाथ कृपासिंधो जय भक्तार्तिभं
जन जय दुस्तरसंसारसागरोत्तारण प्रभो प्रसीद मे म
हाभाग संसारार्तस्य खिद्यतः सर्वपापभयं हृत्वा रक्ष
मां परमेश्वर महादारिद्र्यमग्नस्य महापापहतोजसः
महाशोकनिविष्टस्य महारोगातुरस्य च ऋणभारपरी
तस्य दह्यमानस्य कर्मभिः ग्रहैः प्रपीड्यमानस्य प्रसीद
मम शंकर दरिद्रः प्रार्थयेद्देवं सज्जने गिरिजापतिं अर्था
ढ्यो वापि राजा वा प्रार्थयेद्देवमीश्वरं दीर्घमायुः सदारो
ग्यं कोशवृद्धिर्बलोन्नतिः ममास्तु नित्यमानंद प्रसादात
व शंकर शत्रवः संक्षयं यांतु प्रसीदंतु मम ग्रहाः नश्यं
तु दस्यवो राष्ट्रे जनाः संतु निरापदः दुर्भिक्षमारीसंतापाः
शमं यांतु महीतले सर्वशस्यसमृद्धिश्च भूयः सुखमयी दि
शः एवमाराधयेद्देवं जपहोमार्चनादिषु यावत्कर्म स
माप्येत तावत्सन्निहितो भवेत् ततो होमं प्रकुर्यात् होम
कुंडे च स्थंडिले वारणालास्य प्रतिष्ठाप्य गणानांत्वा जातवेद
से तेन स्थापनीनावयं प्रणो देवी इति मंत्रैः प्रतिष्ठाप्या

विधाय प्राणायामपूर्वकं ऋष्यादिन्यासं कृत्वा पादयोर्वि
ष्णवे नमः हृदये ब्रह्मणे नमः शिरसि महेश्वराय नमः शि
खायां समस्तसिद्धेभ्यो नमः नासिकायां समस्तजिह्वाय नमः
श्रोत्रयोरश्विनीदेवताभ्यां नमः चक्षुषोः शशिभास्करा
भ्यां नमः जिह्वायां सरस्वत्यै नमः वाचि बृहस्पतये नमः
दंतेषु माधवाय नमः हृदये हव्यवाहनाय नमः पादयोर्ग
धर्वामरेभ्यः कंठे द्वादशादित्येभ्यः दक्षिणहस्ते एकाद
शरुद्रेभ्यः वामहस्तेऽष्टवसुभ्यः उपकवचे द्वादशादि
त्येभ्यः अहमेव परमात्मा ॐ वकाय त्रिपुरांतकेशाय
त्रिशूलपाणये स्वाहा हृत् ॐ वकाय त्रिपुरांतकपर्दिने
स्वाहा शिरः ॐ वकाय त्रिनेत्राय नीलकंठाय स्वाहा शिखां ॐ
वकाय त्रिनेत्राय सर्वसिद्धिफलप्रदाय स्वाहा कवचं ॐ व
काय त्रिनेत्राय ज्ञानमूर्तये स्वाहा नेत्रं ॐ वकाय त्रिनेत्रा
य ज्वलज्वलप्रज्वलप्रतापनाय स्वाहा अस्त्रं ततः पूर्वव
द्ध्यात्वा अग्निं परिसमूह्य ऋक्शाखाप्रयोगं कुर्यात् मंत्र
होमं कृत्वा ततः स्विष्टकृतं हुत्वा बलिदानं कृत्वा हस्तोप
दैवध्याल्पवम्य प्रणीतायम्य संकल्पहोमसंपूर्णफला
वाप्त्यर्थं पूर्णाहुतिहोमं करिष्ये समुद्रादूर्मिः मूर्द्धानं दि
वे पुनस्त्वादित्या समते अग्ने पावनं ते पुनेमं त्रैंडं त्वाश्रा
वाध्याय प्रतिमां दद्यात् ततः श्रेयः संपादनं कृत्वाचार्यं त्र
त्विजं बिमाणाय पत्न्य जयपत्ने ब्राह्मणेभ्यो गंधमाल्यादिवस्त्राल
काराणि दत्वा यथोदितदक्षिणां दत्वा ब्राह्मणभोज
नं कृत्वा दक्षिणादिभिः संतोष्य विसर्जयेत् ॥
इति होमविधिः ॥ ततः काम्यप्रयोगः ॥

वि॰
टी॰
९५८

हूर्वाभयोर्द्दसमिधोगोघृतेनसंमाविताः होतव्याः शां
तिकेविप्रशांतिर्यतनभवेत्स्फुटा॰ समिधोराजवृक्षात्यहे
नव्याल्लेभकर्मणि मेषीघृतेनसंयुक्ताः सहदेवेष्ठुसि
द्धिदाः खदिरामारणेप्रोक्ताः कटुतैलेनसंयुताः उच्चाट
येत्महीसर्वांसशैलवनकाननां यशश्चैवसदाहोमेउ
ष्टमैर्दाडिमोद्भवैः अजाघृतेनदेवर्षीन्वशयेत्सरावंव
मायांतिताःसर्वाःपद्मिनाम्नागनादयः जातिनिर्मलि
काहोमोघृतेनमहितोभवेत् मध्येनिकन्यकाःसर्वाः
साधकोप्रयतंतिवः करवीरैर्ल्लरक्तैस्तुयोषितोवश
मानयेत् शतपत्रैः कृतोहोमे पृथ्वीलाभंकरोतिव
होमोचपिचुमंदस्यसन्निमानजायतेनरः संकालेषु
प्यहोमेनसिद्धयोष्टौभवंतिहि॰ अर्कपुष्पैःसदावोगंप
मेदारैर्थसंपदः तथैवपालिपुष्पैश्चराजानंगिरिक
र्णकैः नीलपुष्पैस्तृणाहोमेदेशंचवशमानयेत् अल
णास्तुवशंयांतिचाम्पैः स्ववित्तसंभवैः कदंबपुष्पैर्हो
मेनपद्मिणीवशमानयेत् कुंदपुष्पैस्तुसौभाग्यंविधा
रक्तोत्पलैर्भवेत् कुंदपुष्पैस्तुमा विल्वपत्रैस्तुराज्यंचवर्ध
वर्तिव मंत्रजैः अशोकपुष्पहोमेनसर्वशोकविनाशनं
कर्णिकापुष्पहोमेनराजप्रीतिमवाप्नुयात् हरीतक्याच
आरोग्यंव्याधिनाशोविभीतकैः हतपुष्पफलैर्होमेश्रि
तिनार्थफलप्रदः जंबूफलैश्चहोमेनपशुस्वाप्नोतिनि
नं न्यग्रोधफलहोमेनरत्नलाभोभवेद्ध्रुवं पिचुमंदफ
पुष्पैर्विद्वेषाकर्षणापवं द्राक्षाफलैः सदावश्यंसर्वेसिद्धि
मवाप्नुयात् दाडिमफलैर्होमेनदैत्यकन्योसमानयेत्

खांडफलहोमेन धान्यसिद्धिमवाप्नुयात् बदरीफलहो
मेन रत्नलाभो भवेद्ध्रुवं पिचुमंदफलैः पुष्पैर्विद्वेषाक
र्षणापरं शिलातालकहोमेन मारयेद्द्विषं जेऽकलं बिल
मूलकहोमेन शक्रतुल्यो भवेन्नरः प्रियंगुकदलीपुष्पैः
सर्वमेतद्वशं नयेत् दूर्वांकुरसमिद्भिश्च अमृताखंडमी
श्रितैः हुतं मंत्रसंयुक्तं मृत्युविनाशनं अपुतेज
हुयाद्बिल्वसमिद्भिः संपदे सुधीः जुहुयात्कुलहूतस्य
सिद्धिर्भवति नेजसे· खदिरैः सुतं कृत्वा कांतिपुष्टिमवा
प्नुयात् वटवृक्षस्य समिधो जुहुयाद्दुग्धतावधिः धनधान्य
समृद्धिः स्यात् दधि रोगो वशा धयेत् जितैस्तत्संख्यया अर्के
सर्वपापैः प्रमुच्यते सिद्धार्थैरसुतं कृत्वा शत्रुविजयतेन
रः अनेनैव विधानेन नशोकस्मरकालतः पायसेन
कृतो होमो रत्नश्रीकीर्तिदायकः सुहृतं पत्रडगंधेनऽ
लक्ष्यविनाशयेत् अयमेवजयाहोमः शांतिश्रीसंपदा
पहः दपिडगंधेन संपातं कुर्याद्धि देशरोगमतं प्रत्यहं ज
हुयान्मंत्री दूर्वास्वक्षोतनवंशतं आमयान् खलान् जिला
दीर्घमायुरवाप्नुयात् जुहुयाज्जन्मदिवसे पायसान्नैर्हे
मान्वितैः रक्षोनतिदितालक्ष्मीमारोगं समस्तंलयंगः
गव्याडगंधहुतात्काभिर्दूर्वाभिर्जुहुयाद्वशी सविंशतिशतं
सम्यक्स्वजन्मदिवसे सदा श्रीमयैः सकलैर्मुक्तो जीवे
द्वर्षशतं सुधीः शाशमरीसमिधः सर्पिः पयोदयोमंत्रश
तं सुधीः जुहुयाद्ब्राह्मणान्तेभोजयन्मेधुराविविश्रीमप
द्धनधान्यादिसंपन्नो गुरुमादरात् सनामयमवाप्नोतिदी
र्घमायुः प्रियासह· सदृतेन पयोमंत्रेन कृत्वापर्वणि पर्वे

णि राज्यश्रियमवाप्नोति षण्मासान्नात्र संशयः लाजैर्वि
श्वदैर्जुहुयात्कन्यार्थ्ये साधकाग्रणीः दीरडसममिद्धोमाद्धा
लगणादीक्षशेनयेत् स्नातामहस्रं प्रजपेदादित्याभिमखो
मनं व्याधिव्याधिविनिर्मुक्तो दीर्घमायुरवाप्नुयात् अनेनम
न्त्रेना सर्वं साधयेदिष्टमानसः ॥ इति सप्तजपप्रयोगः अ
थ श्रीविद्याभरणार्णवेन गायत्रीविधानं तत्राशारदाति
लके अथो वक्ष्यामि गायत्रीं तत्त्वरूपां त्रयीमयीं यया प्रकाश्य
ते ब्रह्म सच्चिदानंदलक्षणं प्रणवाद्याव्याहृतयः सप्तसप्त
स्यदादिकाः चतुर्विंशाक्षरा प्रोक्ता गायत्री शिरसा विताः स
र्ववेदोद्धृतः मात्रो मंत्रोऽयं समुदाहृतः ब्रह्मादेवो गायत्रीप
मात्मा समीरितः ऋष्याद्याः प्राणावस्यैते मुनिभिः परिकीर्ति
तः प्रागवत्कृत्वा षडंगानि ध्यायेद्धित्तं तदानतः तथा तत्र
करणोक्तप्रकारेण जमदग्निभरद्वाजभृगुगौतमकश्यप
पान् विश्वामित्रवसिष्ठाख्यैर्व्याहृतीनामृषीन्विदुः गायत्र्यु
ष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तयः पुनः त्रिष्टुप्जगत्यो छंदांसि
कथितानि मनीषिभिः समाग्निरनिलः सूर्यो वाक्पतिर्व
रुणो बृहस्पतिर्विश्वेदेवाः क्रमादासां देवताः परिकीर्तिताः भू
रादयाभिर्व्याहृतीभिः षड्भिः कुर्यात्षडंगकं व्याहृतीसप्त
भूराद्याः स्मृतांसो रुपुगमके नटरेयस्यमंत्रत्तोध्याये
तां व्याहृतीस्तनः स्थानानि सप्तलोकाः स्युः सर्वासां स्वस्वसंत
काः सेसैववर्णानवोम्पयोवनसंयुताः दौभवसवीधानाः स
र्वाभरणभूषिताः उनिद्राभोजनाः प्रभामंडलमंडिताः सितोप
वीतहृदयः सपवित्रकतः कराः अभयाक्षस्रगाख्यत्रवरद
स्लवोरुदाः पवंहोमजपार्चंभधोपाव्याहृतयोहितैः

गायत्र्या मुनिराख्यातो विश्वामित्रो महाद्युतिः गायत्रीछं
दः स्मृतं देवता सविता स्मृताः एतानि न्यस्य ऋष्यादीना
यस्यांगानि न्यसेत् यत्नं पिंडधनैर्नाभौ हृत्कंठभ्रूनसं
धिषु श्वासनासाकपोलाद्विकर्णाभ्रूमस्तकेषु नः पाश्चा
न्मातरयास्यज्ञामूर्द्धवक्त्रेषु साधकः पदानि दशानि दशवि
न्यसेदेष मंत्रवित् शिरोभ्रूमध्यदृग्वक्त्रकंठहृद्नाभिगु
ह्यके जानुनोः पादयोश्च क्रमतच्छिरः शिवमिन्यसेत् हृदयं
ब्रह्मणो प्रोक्तं विष्णुर्वै शिरईरितं शिखा रुद्रायकवचं मीश
नायममीरितं नेत्रं सदाशिवायोक्तमस्त्रं सर्वात्मनेरितं ष
डंगान्येवमुक्तानि यथास्थानेषु विन्यसेत् शिरसोस्य मुनि
वस्तां छंदो देवतादिकाः स्मृताः गायत्री परमात्मास्य देव
ताकथिता बुधैः मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखै
स्त्रीक्षणैर्युक्तामिंदुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वात्मवर्णात्मि
कां गायत्रीं वरदाभयांकुशकशान् शुभ्रंकपालं गुणं
शंखं चक्रमथारविंदयुगलं हस्तैर्वहंतीं भजे कशांक
शः गुणं त्रिमूलं दद्यापः करमारदत्तवामः दत्तवामेतो
पर्युपविंदहृक्रमेणायुधानि योयानि समव्याहृतिसं
युक्तां गायत्री शिरसा विनां त्रिरुच्चरं पिबा प्राणान्यार
पेयतमानसः प्राणायामो य माख्यातः समस्तदुरिता
पहः प्राणायामान् सुराकृत्वाः स्वश्रीं संप्रयोजयेत् विधा
यमंडलं विद्वान् त्रिकोणोज्वलकर्णिके स्वष्टपत्रं सुजयंदं
वनमत्रयावृतं सौरं पीठं यजेत्तत्र दीप्तादि नवशक्तिभिः
मूलमंत्रेण कल्पनायामूर्तौ देवीमानयेत् त्रिषु कोणेषु
संस्थवाल्याद्याः प्राक्पाद्यो वहिः आदित्याद्यास्ततः सम्याउ

वि॰
रा॰
५५८
958

पादिसहितः क्रमात् ततः षडंगान्यभ्यर्च्य केसरेषु यथाविधिः
प्रह्लादिनी प्रभा पद्मा नित्या विश्वंभरा पुनः कान्तिरुग्रा सरस्व
त्यौ विश्वरूपा ततः परे विशालाक्षेति नामा शान्ता व्यापिनी वि
मलां यजेत् नमो पद्मादिविनिसृत्तो विश्वयोनिं जयावहा प
मालयांयगेशोभो पद्मरूपां ततोऽर्चयेत् ब्रह्माण्याः साकर्णि
वात्विहनयोस्थोकलशणः ततोऽर्चयेद्धृहा वाल्यशक्ताया
नायुधैः सृहत इत्थमावरणैर्देवीं दशभिः परिपूजयेत् थ
मीर्थकाममोक्षाणां भक्तानां हिजसतनमः अथ प्रयोगः
तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायाम
उपं कृत्वा शिरसे ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे देवी गायत्री छं
दसे नमः हृदये श्रीपरमात्मा देवतायै नमः इति विन्यसे
सर्वं प्रकरणोक्त प्रकारेणोक्त प्रकारेण करषडंगन्यासा
ने कृत्वा तथैव विसंधात्वा पुनः शिरसि यदमग्निभरद्वाज
भृगुगौतमकाश्यपविश्वामित्रवशिष्ठेभ्यो ऋषिभ्यो नमः
मुखे गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगतेभ्यः छंदो
भ्यो नमः हृदये अग्निवायुसूर्यगुरुवरुणेन्द्रविश्वे
देवेभ्यो देवताभ्यो नमः इति विन्यस्य ॐ भूः हृदयाय नमः
ॐ भुवः शिरसि ॐ स्वः शिखायै ॐ महः कवचं ॐ जनः ने
त्रेम् ॐ तपः अस्त्रे इति मंत्रैः करषडंगं कृत्वा ततः हृदि ॐ भूः
नमः मुखे ॐ भुवनमः मुखे ॐ भुवनमः दक्षिणांसे ॐ भूः
स्वः नमः वामांसे ॐ महनमः वस्तौ ॐ जनः नमः वामोरौः
ॐ तपः नमः नटवे ॐ सत्यनमः इति विन्यस्य प्रणमोक्तरू
पाव्याहृतीर्ध्यात्वा शिरसि विश्वामित्राय ऋषये नमः
मुखे देवी गायत्री छंदसे नमः हृदये सवित्रे देवतायै नमः

इतिविन्यस्य॰ ॐ ब्रह्मणे नमः हृदयाय नमः विष्णवे नमः
शिरसि स्वाहा॰ रुद्राय नमः शिखायै वषट् ईश्वराय नमः
कवचाय हुं सदाशिवाय नेत्रत्रयाय वौषट् सर्वात्मने न
मः अस्त्राय फट् इति मंत्रैः करषडंगन्यासं कृत्वा पादांगु
लिमूलयोः तत् नमः गुल्फयोः सं जानुनोः वि ऊरुमूलयोः
र्लिंगे वं नाभौ रे हृदि॰ णिं कंठे॰ यं करांगुलिमूलयोः भ
मणिबंधयोः र्गो कूर्परयोर्देः भुजमूलयोर्वं मुखे स्यं
नासिकयोः धीः कपोलयोः हं॰ मं नेत्रयोः हिं॰ कर्णयोः
धिं भ्रुवोः योः ह्रदाधः न॰ वामकर्णे प्र॰ के दक्षकर्णे वा मुखे
दं शिरसि यात् नमः शिरसि तत् नमः भ्रूमध्ये सवितुर्नमः
नेत्रयोः वरेण्यं नमः मुखे भर्गो॰ कंठे देवस्य हृदि धीमहि॰
नाभौ धियः गुह्ये यः जानुनोः नः पादयोः प्रचोदयात् न
मः इति विन्यस्य महाव्याहृतिभिः प्राणायामत्रयं कृत्वा
गन्धगाय न्यापदन्यासं तु कुर्यात् ततश्चतुर्विंशतिन्यासः
अंगमंगलन्यापादः पदमक्षरकेशवो॰ न्यासास्त्वर्धनमाला
श्रीमन्महावास्यति संतिकाः हृदि मूर्ध्नि शिखायां च कवचे लो
चनत्रये॰ अस्त्रेषु विन्यसेत् तत्त्वविन्न्यासयत् क्रमात् प्रथ
म दक्षिणांगुष्ठाद्यारभ्याथ कनिष्ठिका॰ इतरेभ्यः समारभ्य
न्यसेदंगुलिसंधिषु अंगेषु विन्यसेत्तत्स्थाने हृदि कंठगले
हृदि नाभिमेढ्रोरुपादेषु तारव्याहृतिसंयुतं गायत्रीमंत्र
बीजाय मंत्रेण्या सः प्रकीर्तितः तर्जनीमध्यमानामिकाभ्यां च कनि
ष्ठिकया स्थले॰ ठे द्रे शिरसि नाभौ च पादन्यासं गोपिव
नः शिरसि नाभे हृदि मुखे कंठे तथा हृदि नाभौ ध्यशिर
सि पादानि क्रमतो न्यसेत् प्रथवं पकन्यासः सर्वात्मस्या

वि.
गा.
९५९

959

नेषु ॐ तं प्रह्लादित्यचंपकाभायै नमः ॐ त्सप्रभायै अति
नसितपुष्पसंनिभायै नमः ॐ विमलायै पिंगलरूपायै न
मः ॐ नविद्याभद्रायै इंद्रनीलप्रभायै नमः ॐ वं विला
सिन्यै नीलरूपायै नमः ॐ रं प्रभावत्यै नीलवर्णायै नमः
ॐ णं जयायै विद्युन्निभायै नमः ॐ यं शांतायै रक्तगौरव
र्णनिभायै नमः ॐ भं कांतायै गलदवर्णायै नमः ॐ दु
र्गायै रक्तवर्णायै ॐ दं सरस्वत्यै मरकतमणिनिभायै नमः ॐ
विं विकुभायै नानापुष्पसंनिभायै नमः ॐ सं विशालिन्यै
स्वर्णप्रभायै नमः ॐ पं पद्मालयायै नीलोत्पलनिभा
यै शां खप्रभायै नमः ॐ पिं तमोपहारिण्यै पांडुरनिभायै
नमः ॐ पां सुरक्तायै इंद्रगोपसंनिभायै नमः ॐ विश्वयोन्यै
तौडुसंनिभायै नमः ॐ मः जयावहंतायै आदित्योदय
संनिभायै नमः ॐ पं पद्मालयायै नीलोत्पलनिभायै नमः
ॐ वां ऊर्वरायै गोरोचनसंनिभायै नमः ॐ दं शोभायै ॐ
दं ३ शंखनिभायै नमः ॐ यानमद्रूपायै स्फटिकसंनि
भायै नमः एवं पंकन्यासमप्यो यं सर्वपापप्रणाशनः व्या
हृतित्रयपादेषु षडंगेषु न्यसेत्क्रमात् व्यापकं चैव गा
यत्री समस्तव्याहृतिपूर्विका। शिरोंतं न्यस्य पादं च त्रिवारं
विन्यसेत्पृथक्। मूर्द्धादिपादपर्यंतं मामूर्ध्ना च पदांति
कं। इति लयन्यासः एवं च तद्विशतिन्यासानि धाय
गायत्र्या सूर्यवोपाविधेयः अत्र गायत्रीं प्रणवादिसमव्या
हृत्युपेतां शिरःसमेतां सर्ववेदसारमिति वदंति एवं विधिश्री
प्राणायामैकपांस्य प्रणवव्याहृतित्रयोपेता गायत्री ॥
न्यासादिमिकरूपास्या। ॥ ॥ ॥

तत्रगुह्यगायत्रीप्रत्यक्‌ब्रह्मैक्यबोधिकाः धियोयोनः
प्रचोदयादितिनः अस्माकंधियः बुद्धयः प्रचोदयात् सर्व
बुद्धिसंतानःकरणप्रकाशिकसर्वसाक्षीप्रत्यगात्मोच्य
ते· तस्यप्रचोदयात्त्वहृनिर्दिष्टस्यात्मस्वरूपतःपरंब्रह्मत
त्सवितुर्वरेण्यंनिर्दिश्यते· तत्रेदमोदत्तस्यादितिनिर्देशोब्र
ह्मणःसविशिष्टस्यतइति· तत्त्वहीनप्रत्यगात्मतसवतःसिद्धप
रब्रह्मोच्यते· सवितुरितिस्थितितयोपलक्षकसर्वप्रप
चोपादकलक्षणमस्मात्हविततविश्वमाधिष्ठानत्वल
क्ष्यते· वरेण्यमितिसर्वैर्वरणीयंनिरतिशयानंदरूपगर्भर
ति अविद्यादिदोषभर्जनात् ज्ञानस्यैवविषयत्वेदेवत्वं·देव
स्यविषयस्येतिसर्वयोतनात्मकाखण्डविदानंदकरः
तस्यवितर्देवस्यत्यत्रषष्ट्यर्थोराहोःशिरइतिपदेयवारि
कः बुद्ध्यादिसर्वदृश्यसाक्षीलक्षणवन्निःस्वरूपंतस्यबोधि
ष्ठानेपरजसर्पन्यायेननापवादसामानाधिकरण्यरूपमे
कत्वंसोऽहमितिन्यायेनसर्वसाक्षीप्रत्यगात्मताब्रह्मण
स्तदनादात्म्यरूपमेकत्वंभवतीतिसर्वात्मब्रह्मबोधको
यंगायत्रीमंत्रः संपद्यते· सदाख्योऽहंतीनामप्ययमर्थः
भूरितिसन्मात्रंमंत्राउच्यते भवतीतिसर्वंभावयतिप्रका
शयतीतिव्युत्पत्त्याचिद्रूपमुच्यते· तपरतिसर्वतीतोनू
पत्वंसत्यमितिसर्वबाधिकारणं यतेनोतत्सवितार्थरूपं
त्तनदेंकारवाच्यंब्रह्मैवात्मास्यविद्रूपात्मभावइतिपद्य
र्थस्यामसदालोकाः ॐकारप्राहृवावाव्यब्रह्मात्मकाःतत्त
स्तितिते किंचिदस्तीतिव्याहृतयोपिसर्वात्मबोधिकाः
गायत्रीशिरसोप्ययमर्थः अपइति आपस्त्वामौव्यापिन

वि॰
गी॰
९८॰
960

मच्यते॰ ज्योतिरितिप्रकाशरूपं रमइतिसर्वातिशयत्वे
श्वरत्वमितिमितिमरणादिसंसाररनित्यमुक्तं ब्रह्मेत्या
त्मोच्यते॰ एवंसर्वव्यापिसर्वप्रकाशंसर्वातिशयनित्य
मुक्तमात्मस्वरूपं सच्चिदानंदात्मकं एदोंकारवाच्यंब्र
ह्माहमस्मीति गायत्रीशिरसोपिसर्वात्मब्रह्मबोधकत्व
मेतात्वासर्वव्याख्यानायामादिव्याहृतिन्यासाशिरसो
न्यासादिकंविधायचतुष्पदगायत्रीमंत्रजपमोदा
ध्यीकुर्यात एतेरतमेमावदेमितिचतुर्थः पादः प्रस
विमलऋषिर्गायत्रीछंदः परमात्मादेवता सवितृमंड
लांतस्थगुणातीतरमायः सोहमितिचतुर्थः पादोर्थः
उदानोवीजं सुषुम्णानाडीसरस्वतीशक्तिः सोदार्थेवि
नियोगः ॐ परः हृदयायनमः रजसेशिरसेस्वाहा साव
देशिखायैवषट् ॐ परः कवचायहुं रजसेनेत्रायवौषट्
ॐ सावदो अस्त्रायफट् एवमंगुलीन्यासः ध्यानं ध्याय
द्भास्करशीतांशुवह्नीनांमंडलोपरि स्थितंवह्निपुटेना
गाद्दलेपद्ममास्थितं अंगुष्ठमात्रममलंविश्वेमोंका
ररूपिणं सर्वदेवमयंदेवमनंतंसर्वतोमुखं स्वमायया
समाक्रांतसत्सत्सा। ज्योतिःस्वरूपकं सब्रह्मसशिवःसह
रिः सेंद्रः सोक्षरः परमस्वराट्॰ गुरुदेवज्ञानादिपादधौंधे
वनित्यमेतत्पादन्यास इतिप्रोक्तोवसिष्ठादिमहर्षिभिः
आरभ्यदक्षिणांगुष्ठान्न्यासाद्यात्मकनिष्ठिकांत अंगुलीपुट
शौन्यनियदानिक्रमेनोन्यसेत शीर्षभ्रूमध्यगोनेत्रयुग
लेवदनेहृदि॰ नाभौगुह्येवोरुयुगे जानुद्वंद्वे यद्वद्वये दृष्टा॰
स्यानेएवंकेकन्यसेत्पादमनक्रमात् अनामिकांगुष्ठ

णावन्यसेत्करतलद्वये उमाभ्यांतर्जनीभ्यांवङ्गपर्द्ध
हृतित्रयं गुह्यहृदयेरोमविन्यसेत्तिसृक्रमात् पंचं
सामुदयेयोगेनग्रन्तराणिन्यसेत्पृथक् मुखवृत्तेलोच
नयोः कर्णयोर्नासयोरस्सि: गंडयोरोष्ठयोर्दंतपंक्तयोः कं
ठेचवक्त्रसि ऊसौनाभौपार्श्वयोश्चगुह्येजान्वोःपदेन्यसेत्
वनविंशतिवर्णांश्चनमोंतान्प्रणवादिकान् स्वरान्यास
स्तुतौमातैकफलदोनृणामूर्द्धि मुखेभालेमुखेनेत्रे
श्रुतौकर्णहृदयेपिच पृष्ठेदेहेनासिकायांवदनेचिबुके
गले बाह्वोर्हृदिस्तनद्वंद्वेनाभिदेशेचगुह्यके कटिभा
न्वभमेवपदयुग्मेचविन्यसेत् वर्णानेतेकेशवायनमः
इत्यादिकान्क्रमात् वाह्लीकसायनमइत्यंतानियमा
नमः केशवन्यासं एवंस्याद्भुक्तिमुक्तिफलप्रदः दक्षिणे
तरयोर्वाह्वोस्तनेजंघेगुह्येभक्तया हृदयेवनमालाख्य
न्यासंत्रिपदयान्यसेत् कंठादिपादपर्यंतंश्रीकरंमोत
देशुभं शंखचक्रमनुव्यापयत् गायत्र्येकैकमाद्वरन्यसेद्
नयोर्न्यासंश्रीमदेष्टव्यभूतमे आदौहृत्वमध्यदलमष्ट
कोणंततःपरं पश्चात्स्वरदलंध्यायेल्लिखेद्वाभुजयो
र्दयोः हृन्मध्येन्यसेत्तारंव्याहृतित्रयसंयुतं गायत्र्याः
प्रथमंपादंन्यसेद्वसदलांतरे द्वितीयवसुकोणेचत
तीयंचतुरीयकं न्यसेत्स्वरदलेविद्वान्सर्वपापनिवृ
त्तये इत्युपनिन्यासः गुप्यास्थितिन्यासः आदौवर्णाःपरः
पाद स्वरन्यापकाहृयः॥

॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ततश्चावृत्तमित्युक्तो न्यासः स्तुः स्थितिसंज्ञकाः पादयोः प
हातुः संध्योः कयोर्नाभौ च पार्श्वयोः पंचमास्य ललाटेव
हौ शोभ्रूक्रत्वोर्भ्यानासयोः गंगोष्ठदंताजिह्वाहस्तके टेहोमू
लन्तमपि॰ चतुर्विंशतिवर्णांश्च न्यसेद्देहेष्व क्रमात् एकैक
मक्षरं ग्राह्यं दंतयोर्बाहुमूलयोः पादयोः पत्रकः संध्यानौ
भौ शीर्षे ललाटके॰ वक्त्रेकंटे सदृशे पदानि क्रमशो न्यसेत्
पदहृये च नाभ्यांते हृदांते नाभिमंडले शीर्षभाले च त्रयु
गवक्त्रे कंटे च वदन्ति गायत्र्या विन्यसेत् पादक्रमेणैव विच
क्षणः आनाभिपादादारभ्य न्यसेत्पादे हृदये मनोः आनाभि
पादादारभ्य न्यसेत्पादं हृदयमनोः आचक्षुः शीर्षान्तारभ्य
न्यसेत्पादं तृतीयकं न्यसेद्वक्त्रे गायत्री मूर्ध्नि न्यासोयं प्र
कीर्तिताः गायत्री व्याहृतिप्रान्ताकराभ्यां विन्यसेद्बुधः पृथि
व्याप्तस्थानेनो वायुराकाशमपप्त्य॰ गंधो रसस्तथारूपं
स्पर्शशब्दा वितिस्थितौ उपस्थ पायु पादौ च पाणिर्नाघ्रा
णि जिह्वकाः लोचनं त्वक्ततः श्रोत्रं मनो बुद्धिरहंक्रियाः अ
व्यक्तमितितत्त्वानि चतुर्थीतानि सर्वतः नमोंतकानि गा
यत्री मंत्रवर्णैः सबिंदुकैः आवाके दौ च मुक्तानि घ्राणवा
दीनि पादयोः जानुनाभौ च हृदये मूर्ध्नि अंधेन्धुयोरपि
नासा जिह्वा लोचनेषु त्वक् कर्णशिफ पायुषु पाद पाण्या पा
स्थ नासास्य जिह्वा पानयत त्वचि कर्णोदये क्रमेणैव न्यस
र्पोर्हृदि न्यसेत् अवशिष्टानि तत्त्वानि तत्त्वानि तनुष्वप
न्न प्रकारः ॐ भूर्भुवः स्वः तत्पृथिव्यात्मने नमः पादयोः इ
त्यादि॰ पविशणि पं ब्रह्म स्वमात्मानं जगन्मये तेजोमंडलि
मध्यस्थं भावयन् नाहृती न्यसेत् दक्षिणस्य पदांगुष्ठादा
रभ्य त्रिपदावते॰ न्यसेद्वाम पदांगुष्ठपर्यंतं मेदलात्क लिं

इति स्थितिन्यासः अथ लयन्यासः मंत्रः पादः पदन्यासो
त्र वेदेंडकवचंपञ्चकाः षडंगव्यापकमित्यष्टौ न्यासाः सृ नयेमे
तिकाः पादयोश्चवतः संध्योर्नाभौ हृदि गले मुखेनः गाय
त्र्या विन्यसेत्ता रेखात्मकत्रित्रयसंयुते पद्मकमलनलिंगोते
नाभौ हृदि गले मुखे ललाटे मूर्ध्नि गायत्र्या न्यसेन्न्यादत्रयेक्र
मात् पादयोर्जानुनोः कट्योर्नाभौ हृदि गले मुखे ललाटे
मूर्ध्नि गायत्र्याशिखायां विन्यसेद्दश: उभयोः पादयोः पिव
वनस्केनाभि वक्षसि कंठे वाहुयुगे दंतपंक्त्योर्भाले हृदये
पिव नासाक्ष्यालोचनयोः सर्वांगे मुख्ये पंचकेः श्रव
णयोर्वनविंशाक्षरगायत्र्या विन्यसेत्क्रमात् एकैकमक्षरं ता
लनासाक्ष्येतच्छन्न्यसेत् पंचयुग्मसंधिषु गलेध्वजेनाभौव
क्षसि कंठे दोः संधिषु दशस्थोकारादिनमोकान् गायत्र्या
विन्यसेद्वर्णान् विंदुयुक्तान् यथाक्रमात् ततो देंडकन्यासं
न्यसेत् पादजानूरुगुह्य नाभौ हृदि च वक्षसि वक्त्रे मूर्ध
नि ध्यात्वा प्रसिति त्रिबिंदुयोनिमध्यस्थभिवाप्यजलनी
लिंगम हंसमहंसम हंसमे जलिवापि दर्शयेत् गायत्र्याः छं
दो गायत्री विश्वामित्र ऋषिर्लक्ष्यो सविता देवताग्निर्म
मुखं ब्रह्माशिरस्त्वया विष्णुर्हृदयं रुद्रो ललाटं शु
क्लो वर्णाता सांख्यायनसगोत्रं स्या उपनये विनियोगतः बी
जो कामवर्णा पृथ्वी देवता ऊति रेवच एवं ध्यात्वात गाय
त्रीं जपेद्द्वादशलक्षणं ब्रह्मवादी रहस्यं च शृणावेन श्रुतां स
नेत पूते च श्रणावेक ध्यानमात्मा मोहदि मवाप्नुयात् वानप्रस्था
नं पञ्चरूपा वनर्थ महितो तया रे इत्येतत्तवी जेस्याय वर्णाः
शाकिलनास्ते इत्येतत्कीलकं प्रोक्तं गायत्र्यासि पदासनः

वि॰
गी॰
५६२

गायत्रीछंदः पादानां विश्वामित्रो ऋषिस्तथा ब्रह्माविष्णु
रुद्रश्च देवता स्तिमिताः क्रमात् अक्षराणां च सर्वेषां
वक्ष्ये ते देवताः क्रमात् अग्निर्वायू रवी विद्युद्यमो वरुण
एव च बृहस्पतिस्तु पर्जन्य इंद्रो गंधर्व एव च पूषा शिव
स्त्वष्टा च वसवश्च मरुतस्तथा॰ सोमो गिरा विश्वेदेवा अश्वि
नौ च प्रजापतिः सर्वे देवश्च रुद्रश्च ब्रह्मा विष्णुश्च देवताः
जपकाले चिंतनीयं तासां सायुज्यमाप्नुयात् अपादं
तन्वानि पृथिवी यद्वं तेजो वायुरेव च॰ गंधो रसोऽथ
रूपं च स्पर्शः शब्दोपि वागपि हस्तौ च पस्थं पायुश्च पादौ
चैव ऋक् त्वक् चक्षुः जिह्वा घ्राणो मनस्तथा अहंकारो महांस्त
था गुणत्रयं च पुनरेकमतत्त्वनिश्चयः तमोपहारि
णी चैव सर्ववर्णानां तथैव हि व्यापिनी विमला सूक्ष्मा अ
क्षया निर्जया वरा॰ पद्मालया परा शोभा नानाराधारूपि
णी तथा अप्यप्रतस्तथ्यनामुच्यते तत्काराद्यपकानीते
ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं शांतं पद्मासनारूढं ध्यायेत्स्व
स्थानसंस्थितं सकारं चिंतयेद्देवमतसीपुष्पसन्निभं
पद्ममध्यस्थितं सौम्यमुपपातकनाशनं २ विकारं कपि
लं नित्यं कमलासनसंस्थितं ध्यायेच्छांतं द्विजश्रेष्ठो महा
पातकनाशनं ३ तकारं चिंतयेत्प्राज्ञ इंद्रनीलसमप्रभं
निर्दहेत्सर्वदुःखानि ग्रहरोगसमुद्भवं ४ वकारं वह्नि
दीप्ताभं चिंतयेच्च विचक्षणः भ्रूणहत्याकृतं पापं तत्क्ष
णादेव नश्यति ५ रेकारं विमलं ध्यायेच्छुद्धस्फटिकसन्नि
भं पापं वै नश्यति निहितमपगम्यागमनोद्भवं ६ णिकारं
चिंतयेद्योगी शुद्धस्फटिकसन्निभं अभक्ष्यभक्षणात् पापं

नेत्क्षणाद्देवनश्यति ७ यकारं तारकावर्णं सिंधुरेरवा
विभूषितं योगीनां वरदं ध्यायेद्ब्रह्महत्याविनाशनं ८
भकारं कृष्णवर्णं तु नीलमेघसमप्रभं ध्यात्वा पुरुषह
त्यादिपापं नाशयते द्विजः ९ गोकारं रक्तवर्णं तु कम
लासनसंस्थितं गोहत्यादिकृतं पापं नाशयंति विचिंत
येत् १० देकारं रक्तसंकाशं कमलासनसंस्थितं चिंतय
न्सततं योगी स्त्रीहत्यादहनं परं ११ विकारं शुक्लवर्णं त
जातीपुष्पसमविंतं गुरुहत्याकृतं पापं ध्यानाद्वहति त
त्क्षणात् १२ स्यकारं तु तथा पीतं सुवर्णसदृशप्रभं मन
सा चिंतितं तथा पापं ध्यानाद्दहति वानयः १३ धीकारं चिंतये
च्छ्वेतं कुंदपुष्पसमप्रभं पितृमातृवधे पापान्मुच्यते
नात्र संशयः १४ मकारं पद्मरागाभं चिंतयेद्दीप्तसन्निभं
अशेषपापं दहनं ध्यायेन्नित्यं विचक्षणः १५ हीकारं
पांडुरं ध्यायेत्पद्मस्यापरि संस्थितं प्रतिग्रहकृतं पापं स्म
रणाद्देव नश्यति १७ योकारं रक्तवर्णं तु इंद्रगोपसमप्र
भं ध्यात्वा प्राणिवधे पापं निर्दहेत्सुनिपुंगवः १८ द्विती
यश्च वसंप्रोक्तो यो कारो रक्तसन्निभः निर्दहेत्सर्वपापा
नि नान्यैः पापैः प्रलिप्यते नकारं तु मुनिः सूर्यमादित्या
द्यसन्निभं सकृद्ध्यानाद्दिनश्रेष्ठ सगच्छेद्वै शैवं परं २०
सौम्यमोगेवनापीतं वोकारं चोत्तराश्रितं सकृद्ध्यानाद्दि
जश्रेष्ठ सगच्छेद्वै शैवं परं २१ नीलोत्पलदलश्यामं प्रका
रं दक्षिणामुखे सकृद्ध्यानाद्द्विजश्रेष्ठ सगच्छेद्ब्रह्मणाप
दं पाकारं रक्तशिरः प्रोक्तः वक्त्रे वदनसप्रभः प्रत्यत्फ
ले दो वलविसर्कद्दइनि स्थितः २४ एवं ध्यात्वा तु मेधावी

वि॰
शि॰
५६३

963

जपहोमौ करोति यः नम्भवे सूतकं तस्य मृतकं च न विद्यते
२५ यस्त्वेवं न विजानाति गायत्रीं च तथाविधां कश्चिन्न सूत
कं तस्य मृतकं च तथा न च ः २६ नैनैव दानफलं तस्य न च
यज्ञफलं तथा नैव तीर्थफलं प्रोक्तं तस्यैवं सूतके मति २७
विन्यस्यैव जपेद्यस्तु गायत्रीं वेदमातरं ब्रह्मलोकमवाप्नो
ति व्यासस्य वचनं यथा २८ सकृदेव यः पुनस्तस्याः कृते वा स्ते
यथाविधिः गृहदोषैर्न लिप्येत ब्रह्म सर्वाणि च संधरा २९ या
याकथं विजगेषा देवी परमभाविनी सर्वकामप्रदा प्रो
क्ता किं पुनर्विधिना नृप ः जपादौ च न विंशति मुद्राः प्रद
र्शयेत् संमुखं संपुटं चैव विततं विस्तृतं तथा ३२ द्विमु
खं चैव चतुः पंचमुखं तथा॰ षण्मुखाधोमुखं चैव व्याप
कांजलिकं तथा ३३ शकटं संपुटं चैव विततं विस्तृतं
तथा ३४ शकटं यमपाशं च ग्रथितं सन्मुखोन्मुखं प्रल
बष्टिकं चैव मत्स्यकूर्म वराहकाः ३५ सिंहाक्रांतं महा
क्रांतं मुद्गरं पल्लवं तथा एता मुद्राश्चतुर्विंशाः जपादौ
विनियोजयेत् जपांते॰ सुरभिर्ज्ञानं वैराग्यं योनिः शं
खोथ पंकजं लिंग निर्वाणा मुद्रा च जपांते तु प्रकीर्तिताः
एतानां लक्षणान्यग्रे वक्ष्यामि जपादौ तु॰ गायत्रीहृ
दयं पठेत् शृण्वानो वसिष्ठः सर्वं भुवेपरि पृच्छति॰ पृच्छा
मि त्वां वेदमाता गायत्री तां भो वद ब्रूहि॰ श्रीभगवानुवाच ब्र
ह्मतत्वानो न्यनिस्पृक्तिं व्याख्यास्यामः सां गत्स्यामथा माता
न मलिनास्फेनो भवति फेनाद्बुद्बुदो भवति बुद्बुदादण्डो
भवति॰ अण्डाद्ब्रह्मा भवति ब्रह्मणो वाग्भवति वाग्भ्यो
भवति वाषट्कारो भवति ॐकाराद्व्याहृतिर्भवति व्या
हृत्या गायत्री भवति गायत्र्याः सावित्री भवति ॥

अघोरे दशग्रवक्त्रं दशं वायव्यं यं पंचदशं वामदेवं षोड
शं मेत्राच रुद्राणां सप्तदशं भ्रातव्यमष्टादशं वैष्णवं देवं प
कोनविंशं वैष्णवं वि ॰ शं वामसर्वं एकविं ॰ शतिकं रौ
द्रद्वावि ॰ शं मातृकं स्थिते। चतुर्विंशतिवाह्मं प्रज्ञा
दिनीं प्रभां सत्यां विश्वभद्रां विलासिनीं प्रभावतीं तथा
प्रमतां कांतां दुर्गां सरस्वतीं विद्रुमां च विशालां च व्यापि
नीं विमलां तथा तमोपहारिणीं सूक्ष्मां विश्वयोनिर्जया
वहां। पद्मालयां पराशोभां भद्ररूपां स्वशासकं यः क्रमाद्ध्ये
यं कृष्णाभमतसीपुष्पसन्निभं विद्रुमस्फटिकाकार
क्रमेणापरिकल्पयेत् पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुरा
काशमेव च गंधो रसश्च स्पर्शः शब्दस्तथैव च। उपस्थ
पायुपादश्च पाणिर्वागपि च क्रमात् घ्राणं जिह्वा च च
क्षुस्त्वक्च श्रोत्रं तथैव च मनोबुद्धिरहंकारमव्यक्तं च
यथाक्रमं सप्तलं संपुटं चैव वितलं विस्तृतं तथा हिम
त्रिविक्रमत्वं चैव च ततः पंचमत्वं तथा षष्ठमत्वं योमत्वं
चैव व्यापकानलिकं तथा शाकटं यमपाशं च ग्रथितं
समत्वोन्नत्वं पल्लवं मुष्टिकं चैव मत्स्याः कूर्मवाराह
कौ सिंहाक्रांतं महाक्रांतं मुद्गरं पल्लवस्तथा इति मुद्रा
चतुर्विंशाहादशांत्मप्रतिष्ठिताः इति मुद्रां न जानाति
गायत्रीनिष्फला भवेत् ब्रह्ममूर्ध्नि संयाते विष्णुर्ललाटे
रुद्रकेशाः मेषाश्वत्सिं चेंद्रा वित्तोः कोणौ शक्रबृह
स्पतीः नासा च अश्विनौ दंतौ ओष्ठौ उभयसंधी। मरुतो वाह
स्तनौ च वसवः वक्षा हृदये पर्जन्यमाकाशमुदरं नो
भिः अग्निः कटिरिंद्रियाणि जघने प्राजापत्यं कैलासम

वि.
गा.
५८५
965

दोनिहन्त्रटाहृदंतिको वर्णाः कस्वरः कादेवताः कानिय
मान्यत्र तदेवता उषाकालेरक्ताः मध्याह्ने शुक्ला· अप
राह्ने कृष्णाः पूर्वसंध्या ब्राह्मी· मध्याह्नसंध्या माहेश्वरी
अपराह्नसंध्या वैष्णवी· हंसवाहिनी ब्रह्मी वृषवाहिनी
माहेश्वरी गरुडवाहिनी वैष्णवी· वज्रषभगोपार्श्वगाः
पूर्वाह्ने गायत्री· रक्ताकुमारी कुंडलाक्षमालाकमंडल
हस्ताभीषणा पद्मपीठासनस्था हंसारूढा ब्रह्मदेवता
भूर्लोकव्यवस्थिताः ऋग्वेदसंहितादित्यपथगामिनी
मध्याह्ने सावित्री श्वेतांवरा श्वेतवर्णा यौवनस्था त्रिनेत्रा
त्रिशूलहस्ता रजतपीठासनस्था वृषभारूढा रुद्रदेव
त्याभवर्लोकव्यवस्थिताः सामवेदसंहितादित्यपथ
गामिनी ब्रह्मादेत्रिवशिष्ठश्च भृगुः कण्वः पराशरः वि
श्वामित्रो महातेजः कपिलः शौनको महान् याज्ञवल्क्यो
भरद्वाजो यमदग्निस्तपोनिधिः गौतमो मुद्गलः श्रेष्ठो वेद
व्यासस्वरोमसः अगस्त्यः कौशिको वत्सः पुलस्त्यो कपि
लस्तथा· इत्येतासां प्रमाण्येषा नारदः काश्यपस्तथा· गाय
त्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तिस्त्रिष्टुब्जगती पंक्तीस्तावयंकी
विराट् व्यस्तारपंक्ति वृहत्पंक्तिः कात्यायनी ज्योतिष्मती
त्रिष्टुछंदो भवति तिछंदो स्वरितिछंदो भूर्भुवः स्वरोमित्य
तानिछंदांसि प्रथममाग्नेयं द्वितीयं प्राजापत्यं तृतीयं सौ
वतर्थमीशानं पंचमादित्यं षष्ठं वार्हस्पत्यं सप्तमं पितृदै
वत्यं सप्तमम् भगदैवत्यं नवममर्यम्णं दशमं सावि
यं एकादशं त्वाष्ट्रं द्वादशं योस्तत्र ॥ ॥ ॥

प्रचोदयात् प्रेरयति प्राणिनो बहिर्विष्ययेते योदेवः सविता
स्माकं धियो धर्मादिगोचरात् प्रेरयेत तस्य यद्भर्गा स्तद्वरेण्य
मुपास्महे ब्रह्माणी चतुराननाद्धवलयाऽकुंभकैः स
कस्कवौ विभ्रारुणकांतिरिंदुवदना रुद्ररूपिणी बा
लिकाः हंसारोहणकेलिरंबरमणौ बिंबाचिता भूषिता
गायत्री हृदि भाविता भवतु नः संपत्समृद्ध्यै सदा १ रुद्रा
णी नवयौवना त्रिनयना वैयाघ्रचर्मांबरा खट्वांगत्रिशि
खाक्षसूत्रवलयाभीतिर्दधानांबिका विद्युत्पिंगजटा
कलापविलसद्बालेंदुमौलिर्मुदा सावित्री वृषवाहना
सिततनुर्ध्येयायजो रूपिणी २ सेव्या सात्त्वसरस्वतीभ
गवती पीतांबरा डंबरा घपा मासा त्रजगाविता परिम
लोज्ज्वलांचिता द्वैसवी· नाद्वंस्थानवचद्रुगंगदम
णीग्रैवेयभूषोज्ज्वला हस्तालंबितशंखचक्रसगदा
भीतिश्रियैवास्तु नः ३ ॥ इति कात्यायनीपाठः ॥ इति
पठित्वा गायत्री यथाशक्ति जप्त्वा तद्दशांशतं तर्प्पग
पत्रीं जपेत् त्रिपदा जपमात्रं सेवनतर्प्पाजा प्पादशांशतः
तर्पणाध्यायविनायेन कृतं यस्तैः फलं भवेत् एवं जपि
त्वा जपांते कवचं पठेत् ॥ अस्य श्रीगायत्रीकवचमं
त्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ऋग्यजुःसामाथ
र्वाणश्छंदांसि गायत्री सावित्री सरस्वत्यो देवता ॐ तद्वी
जं यात् शक्तिः धीमहि इति कीलकं मम समस्तपापे
क्षयार्थं गायत्रीकवचपाठे विनियोगः गायत्र्याः ब
इंगा विन्यस्य मंत्राविद्वेमिति ध्यायेत् गायत्री पूर्वतः पा
तु सावित्री पातु दक्षिणतो ब्रह्मसंध्या तु मे पश्चादुत्तरतो मे सरस्वती

वि·
गा·
९६५
965

लयाह्वरूः विश्वेदेवास्तानुवी शशिनेत्रो स्वराः पितरः पृथ्वी
पादौ वनस्पतयः केशा लोमानि नखानि· मुहूर्तास्ते विग्र
हा· केतुर्मासं भृगुः संधिः कालहृद्याच्छदनं संवत्सरं निमि
ष महोरात्रावादित्यश्चंद्रमाः प्रवरवरदा देवी यदेवोयाहृ
दयं ॐ तत्सवितुर्वरेण्याय नमः ॐ तत्प्रातरुपदिष्टाय नमं
सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति प्रातः प्रयुं
जानो रात्रिकृतं पापं नाशयति· तत्सायं प्रातः प्रयुंजानो
पापोऽपापो भवति· य इदं सावित्रं ब्राह्मणः पठेत् त्रीणि
शतसाहस्र्याः सावित्र्याः षष्टिसहस्राणि जप्तानि फला
नि भवंति चत्वारो वेदा अधीता भवंति सर्वेषु देवेषु ज्ञातो
भवति· सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति सुवर्णस्तेयात् पूतो भ
वति सुरापानात् पूतो भवति ब्रह्महत्यायाः पूतो भवति
स्त्रीहत्यायाः पूतो भवति· वीरहत्यायाः पूतो भवति अ
गम्यागमनात् पूतो भवति अभक्ष्यभक्षणात् पूतो भवति पं
क्तिशतसहस्राणां पंक्तिपावनात् पूतो भवति अष्टौ ब्रा
ह्मणान् ग्राहयित्वा अपरिमितमायुर्भवति य एवं वेद
ब्रह्मलोकं स गच्छति· सो ब्रह्मलोकं स गच्छत्यात नमः
ति तदित्यवाङ्मनोगम्यं ध्येयं यत्सूर्यमंडले· सवितुः
सकलोत्पत्तिः स्थितिसंहारकारिणी वरेण्यमामेणी
पंपरायारमिदं जगत् भर्गस्यमात्मात्मकावेणत्यविपाशी
क्तिदायकं देवस्य तानत्रूपस्य स्वानंदात्क्रीडितो धिवा
धीमतं ॐ सपवेतितेनैवाभेदमिहृदये धियोनः करते
हानिवृत्यकावरवारिणी यद्द्यालिंगपमेयच्छत्यता
नादिलताणां· नोस्माकेवर्ध्यथ्यास्त भेदमिनिदंशीतया

सा विद्या सरस्वतीर्भवति सरस्वत्या वेदा भवति वेदेभ्यो गा
यत्री भगवन्स्पृच्छामि व्याहृतीभिः प्रवर्तते. किं वै भूः किं भु
वः किं स्वः किं महः किं जनः किं तपः किं सत्यं किं तत्
किं सवितुः किं वरेण्यं किं भर्गः किं देवस्य धीमहि. किं धि
यः किं यः किं नः किं प्रचोदयात् भूरिति भूर्लोकः भुव इ
त्यन्तरिक्षलोकः स्वरिति स्वर्लोको मह इति महर्लोको. ज
न इति जनो लोकस्तप इति तपो लोकः सत्यमिति सत्य
लोको भूर्भुवः स्वरोमिति त्रैलोक्यं तदिति तदिति
तदसौ तत्तेजः सोऽग्निः सवितुरिति सविता आदित्यो वरे
ण्यमन्नमेव वरेण्यमन्नमेव प्रजापतिः भर्ग इत्यापो वै भ
र्गा यदापः सभर्गो देवस्येति देवो यद्धेतं दीव्यति
सर्वं पुरुषो नाम रुद्रो धीमहीत्यन्तरात्मा सम्प्राणो धिय
इत्यध्यात्मं स्यादध्यात्मं स्यादध्यात्मं न तत्पदमपदं यो न
इति पृथिवी वै योनिः प्रचोदयात् प्रचोदयादिति कामः
कामो मां लोकाननुप्रत्याहृयते इत्यानवी ॐ सोयदात्
या ॐ सः तन्त्वेतेयमृ इत्येषा गायत्री किंगोत्रा कत्यक्षरा
कतिपादः कति कुक्षिः कति शीर्षा सांख्यायनसगोत्रा
सा चतुर्विंशत्यक्षरा त्रयः पादाः ऋग्वेदोस्याः प्रथमः पा
दो भवति यजुर्वेदो द्वितीयः सामवेदस्तृतीयः पूर्वादिः प्रथ
मा कुक्षिर्भवति दक्षिणा द्वितीया पश्चिमा तृतीया उत्तरा च
तुर्थी. उर्ध्वात्यवृस्याप्यपष्ठी. व्याकरणमस्याः प्रथमशीर्षं
भवति शिक्षा द्वितीयं कल्पस्तृतीयं निरुक्तं चतुर्थं ज्योति
षामयनमिति पञ्चकं किमुच्चेष्टितं किमुदाहृतं किं लक्ष
णं. मीमांसा अथर्ववेदो विचेष्टितं छंदो विचेष्टितं छंदो

वि॰
सं॰
१५८

966

पावकीमेदिशंरक्षेत्पावकनलशायिने पातुयाती
दिशंरक्षेत्पातुधाननभंयकरी वायवीमेसदारूप्यान
द्वाणीन्दद्रूपिणी ऊर्ध्वंब्रह्माणिमेरक्षेदधस्ताद्वैष्णवी
तथा एवंसर्वत्रमेरक्षेत्सर्वांगभवनेश्वरी तत्सदयात
मेषादीनवेसमवितः पदं वरेण्यकटिदेशेतुनाभिम
र्गस्तथैवच देवस्यमेहृदयंधीमहीतिगलंतथा धियो
पत्रेत्रेनःपदंमेजन्नाटकं एवमायादमूर्द्धानेमूर्द्धांते
मेप्रचोदयात् तत्सोःपातुमूर्द्धानेवकारःपातुभाल
कं चक्षुषीसृविकारार्णः श्रोत्रेरक्षतुवकारके नासापुटे
विकारार्णारेकारतुस्तकपोलयोः णकारस्तुतरोष्ठेत
यकारश्चधरोष्ठके आस्यमध्येभकारार्णोगोकोरश्चि
बुकेतथा देकारकंठदेशेतुवकारःस्कन्धदेशके स्यका
रोदक्षिणहस्तेमकारधीकारवामहस्तके मकारोहृ
दयेरक्षेत्हिकारोजठरेतथा धीकारोनाभिदेशेतुयो
कारस्तुकटिद्वयं गुह्यंरक्षतुयोकारः ऊरूमेवःप्रका
रकं प्रकारोजानुनीरक्षेच्चोकारोजंघदेशके दकारो
गुल्फदेशेतुयात्कारस्तुपदद्वयं इतीदंकवचंदिव्यंबाधा
शतविनाशनं चतुष्षष्टिकलाविद्यासकलैश्वर्यसि
द्धिदं जपारंभेतुगायत्र्याजपान्तेकवचंपठेत् ब्रह्मह
गोवधामित्रद्रोहाद्यखिलपातकैः मुच्यतेसर्वपापे
भ्यःपरंब्रह्माधिगच्छति ॥ इतिगायत्रीकवचंसम्पूर्णं
अथगायत्रीपूजाविधिः मापनाद्विविधानानसिक
कबाह्यभेदात् मानसिकसंज्ञा यथा तदंगतेन मौर
पीठन्यासंकृत्वातु ॐगंगरुभ्योनमः मूर्द्धि गंगणपत

येनमः स्वस्य धारे॰ ॐ आधारशक्त्यै नमः ॐ मूलप्रकृत्यै न
मः ॐ कूर्माय नमः ॐ अनंताय नमः ॐ वाराहाय नमः ॐ
पृथिव्यै नमः ॐ क्षीरार्णवाय नमः ॐ श्वेतद्वीपाय नमः ॐ
कल्पवृक्षाय नमः रत्नमंडपाय नमः ॐ रत्नवेदिकायै न॰
ॐ श्वेतच्छत्राय नमः ॐ सितचामराभ्यां नमः तन्मध्ये रत्न
सिंहासनाय नमः इति मूलाधारमारभ्य उपर्युपरि विन्य
स्य सिंहासने देवतान्यसेत् ॐ धर्माय नमः ॐ ज्ञानाय नमः
ॐ वैराग्याय नमः ॐ ऐश्वर्याय नमः एते सिंहासनपद
रूपिणः एवं ॐ अधर्माय नमः ॐ अज्ञानाय नमः ॐ अवै
राग्याय नमः ॐ अनैश्वर्याय नमः इति अग्निसिद्धपोर्द्धपप्र
कल्पितपादचतुष्टयेन धर्मादीन् मुखनाभिपार्श्वद्वयप्रक
ल्पितगात्रचतुष्टयत्वेन अधर्मादीन् न्यसेत् सिंहासनम
ध्ये ॐ विद्याशक्त्यै नमः ॐ मायाशक्त्यै नमः ॐ आनंदकंदाय
नमः ॐ संविन्नालाय नमः ॐ प्रकृतिमयपत्रेभ्यो नमः
ॐ विकारमयकेसरेभ्यो नमः पंचाशद्वर्णबीजाढ्यात्मक
लत्वतत्त्वरूपायै कर्णिकायै नमः तस्यां ॐ अर्कमंडलाय
नमः ॐ सोममंडलाय नमः ॐ रं वह्निमंडलाय नमः ॐ
सं सत्वाय नमः ॐ रं रजसे नमः ॐ तं तमसे नमः ॐ आं आ
त्मतत्त्वाय नमः ॐ मायातत्त्वाय नमः ॐ विद्यातत्त्वाय नमः
ॐ कलातत्त्वाय नमः ॐ मध्येपरतत्त्वाय नमः ॐ अं आत्म
ने नमः ॐ अं अंतरात्मने नमः ॐ पं परमात्मने नमः ॐ
ह्रीं ज्ञानात्मने नमः ॐ प्रभूताय नमः ॐ विमलाय नमः ॐ
साराय नमः ॐ वमाराध्याय नमः ॐ अनंताय नमः ॐ तत्र
दिक्षु मध्ये च विन्यस्य केसरेषु पूर्वादिषु दिक्षु मध्ये च नवपी

वि॰
णि॰
९५८

दशाक्षरीर्न्यसेत् ॐ रां दीप्तायै नमः ॐ रीं सूक्ष्मायै नमः ॐ रुं
जयायै नमः ॐ रूं जयायै नमः ॐ रें भद्रायै नमः ॐ रैं विभू
त्यै नमः ॐ रों विमलायै नमः ॐ रौं अमोघायै नमः ॐ रं वि
द्युतायै नमः ॐ रः सर्वतोमुखायै नमः इति विन्यस्य ॐ
नमो भगवते ब्रह्मविष्णुशिवात्मिकायै सौरयोगपीठा
त्मने नमः इति मध्ये सिंहासनमंत्रं विन्यस्य मूलमंत्रं सर्व
कसेष्टदेवतामूर्तिं हृदये विन्यस्य नदेवगुरुस्वरूपं परंब्र
ह्मावानुग्रहार्थं निलयापरमात्ममूर्तिं परात्परतादावि
नीं गायत्रीमंत्राधिदेवतां सगुणां ब्रह्मविद्यात्मिकां दिव्य
मूर्तिं परममंगलात्मिकां सर्वावयवसंपन्नां सर्वाभर
णाभूषितां सपत्नपरिवारसहितां सकलपुरुषार्थदा
त्रीं तेजोमयीं स्वहृदयकमलमधिष्ठाने तिष्ठति भावयित्वा
मानसैः षोडशोपचारैः संपूजयेत् इत्यासनं स्वागत
मस्त्विदमर्घ्यमिदमाचमनीयमिदं मधुपर्कमिदं पु
नराचमनीयमिदं मधुपर्कमिदं स्नानमिदं वस्त्रमिदं मौ
मुपकल्प्याच्छत्रचामरगीतनृत्यवाद्यादि महास
दिकं संकल्प्य तन्मयमना भूत्वा ध्यायेदिति भावनासिकस
विलग्नाद्राद्दिमस्तकांतिकं यन्त्रं शक्तेर्वा यथाकुण्डलिनीकोण
वैणि स्थिवर्णमनोः हृदामंत्रमनन्तपर्यवृत्तिनमिदं द्वादशे
णनां शांकिनेगायत्र्याः कथितं मरीचिभिरिदं यंत्रं न दिदं वि
त द्वितीयं यंत्रतु ॥ ब्रह्मोवाच एवं तत्र ऋषयः सर्वे गायत्री
यंत्रमनुत्तमं पश्चाद्विज्ञानमंत्राणि द्विजाः प्रोक्ते स्थिताः सर्वं
स्तनाग्रं यंत्रमंत्राणां संपूज्यते रहस्यं परमं गुह्यं वेदान्ते पि
गोपितं

ऽंऽग्निमंडलमालिख्य तन्मध्ये प्रणवं लिखेत् माया
ह्रींबीजसंयुक्तं महामायां रमापति चिंतामणिं नारसिं
हं स्वदर्शनमतः क्रमात् लिखेदष्टदले वास्यतदंतर्दलेषु
मंत्रवित् नारायणमनुं लिख्य संपीयं नारसिंहकं मा
याबीजेन संवेष्ट्य बहिर्दशदले लिखेत् दलेषु विलि
खेत्क्रमं संपीय राममनुं लिखेत् श्रीबीजेन तं संवेष्ट्य तद्ब
हिर्द्वादशदले वासुदेवं तद्दलेषु संपीय तं पद्मशीर्षके
मन्मथेन तं संवेष्ट्य बहिर्द्वाविंशतिदले तद्दलेषु स्वरा
न् लिख्य तन्मंसंपीय तं वराहकं चिंतामणिना तं संवेष्ट्य ब
हिरष्टादशदले दलेषु विलिखेत्क्रमं संपीय वक्रतु
केसरं रामबीजेन संवेष्ट्य बहिर्द्वाविंशतिदले तद्दले
षु वर्गपंक्तीस्तं संपीय मंत्रराजकं वेष्टनेन तं महामाया
द्वात्रिंशद्दलमालिखेत् नृसिंहानुष्टुभं लिख्य संपीय चक्र
मंत्रं लिखेत् प्रणवेन तं संवेष्ट्य बहिः पार्थिवमंडले बी
जनानि लिखेत्पश्चात्तन्मध्यं क्रमशोभितः हेसहेसेतिर
हेतिवाग्वरणमतसंयुते यंत्रसंसारमंत्रोक्षतन्मध्ये
विलिखेत्सुधीः प्राणप्रतिष्ठां कृत्वाथ जपकाले विशे
षतः षोडशैरुपचारैश्चाप्यर्चयेन्मनसापि वा ध्यात्वामे
वं जपेत्पश्चात् अष्टोत्तरसहस्रकं अष्टोत्तरशतं वापि अ
ष्टाविंशतिमेव वा चतुर्थ्यादि प्रदोषेषु गायत्रीं दशधा
जपेत् अष्टाविंशत्यनाध्यायेषीतेषु यथाविधः इदं धार
णां यंत्रमुत्तमं यंत्रमिति केचित् प्रकृतौ तु प्रकृतौ तु प्र
तं कृत्वा शाकैर्वीजयिति यंत्रमुत्तमं यो विशिष्टं सप्तवतः मंड
ल कर्पात संमार्जनेनोपाचनाभ्यां शोधिनी लेखनेन व

गवांच परिवासेन भूमिः शुद्ध्यति पंचधाः वासहस्तेना
क्रमादहिग्मादस्तेन मंडलेकृत्वा तत्र आधारमस्त्रप्रक्षा
लितं संस्थाप्य वीं रीं त्रं अग्निमंडलाय दशश्रीगायत्र्याः
कलशाधारायनमः इति संपूज्य धूम्रार्चिरूष्मा ज्वलि
नी ज्वालिनी विस्फुलिंगिनी ३ हव्यवहापि· यादिना दशव
र्णानां कलाधर्मप्रदा इमाः एतासां पूजा कर्तव्या· तदुप
रि कलशं संस्थाप्य मं सूर्यमंडलाय द्वादशकलात्मने श्री
गायत्र्याः कलशाधारायनमः इति संपूज्य तपनी ता
पिनी धूम्रा मरीचि ज्वालिनी रुचिः सुषुम्णा भोगदा वि
श्वा बोधिनी धारिणी क्षमाः कभाद्या वसुदाः सौरा द्वा
ता द्वादशोदिताः कंठांतपित्र्ये नमः इति क्रमेण पूजयेत्
ततस्तन्मध्ये अनुलोमविलोममातृकामुच्चरन् शुद्धोदके
नापूर्य सं कामप्रदषोडशकलात्मने वं इंदुमंडलाय श्री
गायत्र्याः कलशामृताय नमः इति संपूज्य अमृतायै
इत्यादि अमृता मानदा पूषा तुष्टि पुष्टि रति धृतिः शशि
नी चंद्रिका ज्योत्स्ना कांति श्री प्रीति रंगदाः पूर्णा पूर्णा
मृता कामदायिन्यः स्वरजाः कलाः इति क्रमेण संपू
ज्य तन्मध्ये गायत्र्या सुरभिकोणं चेति यंत्रं विलिख्य तत्र
ब्रह्मांडोदरे इत्यादिना तीर्थमावाह्य: गंगे च यमुने चेति
पठित्वा गंगाद्याः सरिताः सर्वाः सिद्धाया जलदा नदा आ
यांतु देवीपूजनार्थं दुरितक्षयकारकं इत्यावाहनादिपंचमु
द्राः प्रदर्श्य ध्यायेत् कलशस्य मुखे विष्णुः कंठे रुद्रः
समाश्रिताः मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः
स्थिताः ॥ कुक्षौ तु सागराः ॥ ॥ ॥

सर्वैसमन्वीपावसुधराः इमंमगंगेतिपठेत् इतिकल
शस्थापनाः स्वदक्षिणभागे एवमेवसाधारशंखमुद्रोप
दर्शनंतुदर्कंसर्वत्रसृजेनोपकरणादिषुसंप्रोक्ष्यकल
शशंखयोर्मध्येअर्घ्यादिपंचपात्राणिसाधारणिस्था
पयेत् अर्घ्यपात्रंतद्वायव्येनैर्ऋत्यांपाद्यपात्रंकेआ
ग्नेय्यांस्नानकलशंईशान्यांआचमनीयंकेमध्येतुमधुपर्कं
स्थापयित्वानन्तरंतत्रलक्षणंद्रव्याणिआर्घ्यः दीर्वांकुशाग्रा
मिचहुतेवदधितथामधुः रक्तानिकरवीराणितथार
क्तचंदनं भानोऽपिचगायत्र्याअर्घ्यंगायत्र्येउदाहृतंति
लार्घ्यंजंजमंहर्वीलोहितलामस्यकेशेषीश्रमन्तिवाद्र
व्याणिपममस्यकण्यपतिषट् फलकद्वोरकर्णैरकोष्ठ
लोमीरकानिच-भानारीयवेगायसद्व्याणिकण्यपं
तिषट् दध्यभावेपयःकार्यंमधभावेतथागुडः इदंमे
धुहुतंवैवपयोदधिसहैवतु पुष्पाप्रमाणेवाद्यालं
मधुपर्कमिहोच्यते एतदेवप्रमाणंस्यात्तमंपंचाम
तस्यहि पयोदधिहुतंवैवशर्करामधुसंयुतं पंचाम
तमिदंप्रोक्तंवसिष्ठादिमनीषिभिः ततःपूर्ववत्सामा
न्यार्घ्यविशेषार्घ्यौसंपूज्य ततः संस्थाप्यपार्श्वयोर्दीपद्वयंमे
स्थाप्यमूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वाषडंगविन्य
स्यकरशुद्धिंकुर्यात प्रकोष्ठेमणिबंधयोःकर
पृष्ठतले· तत्पृष्ठेचतदग्रेचकरशुद्धिरुदाहृताः ततः
सौरपीठन्यासवत पीठपूजांकृत्वापीठमनुंविन्यस
नत्रमुक्ताविन्यसेत त्रेडुममुक्ताध्यानमुक्तरूपिणींह
त्कमलस्थितांगायत्रींपरब्रह्मस्वरूपिणींवह्नमासाउ

वि·
गा·
९५९
969

टेन विनिर्गत्य प्रज्ञायते त्रयविष्टामिति ध्यात्वावाहनादि
दशमुद्राः प्रदर्श्य षोडशोपचारपूजां वा कुर्यात् आसना
वाहने चार्घ्यपाद्यमाचमनं तथा स्नानं वस्त्रोपवीतानि
भूषणानि च सर्वशः गंधपुष्पं तथा धूपदीपमन्नेन तत्
क्षणं माल्यानुलेपने नैवेद्यं नमस्कारविसर्जने इत्यष्टद
शोपचारैर्मूलदेवतां संतर्प्यावरणपूजां कुर्यात् त
यथा विधाय मंडलं विहाय त्रिकोणोज्ज्वलकर्णिके सौ·

त्र

वर्णपीठं पूजयेत्तत्र इत्यादिनवशक्तिभिः मूलमंत्रेण लक्ष्म्या
यां मूलदेवीं प्रपूजयेत् कोणेषु त्रिषु संपूज्य ब्रह्माद्या
याः शक्तयो वह्निः आदित्याद्यास्ततः पूज्या ऋष्यादिस
हिताः क्रमात् ततः षडंगानि अभ्यर्च्य केसरेषु यथाविधिः
प्रकारादिन्यादिशक्तीश्च ततो हृदि पूजयेत्तदधः ब्रह्माद्याः
मातरश्चाव्वालोपूजयेत्लोकपालत्रयाणाः ततोऽभ्यर्च्य ग्रहान्
वाल्लोकपालानायुधैः सह इत्यमावरणैर्देवीं दशभिः
परिपूजयेत् धर्मार्थकाममोक्षाणां मोक्षाय द्विजवरा·
नमः एवं क्रमेण पूजां कृत्वा प्रवालमालया प्रोक्तेन वशात्
गायत्रीजपं कृत्वा गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृ
तं जपं सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादात्महेश्वरि· । इति मंत्रे
ण तेनो त्रिपंजपं देव्या हस्ते समर्पयेत् व्याहृति·व्या
हृतित्रयसंयुक्तां गायत्रीं दिशि दिने यजेत् नवलक्षविधा
येन मिताशी विजितेंद्रियः क्षीरौदनतिलान्दूर्वां द्वी
रद्रुमसमिद्धविः हुत्वा एवं कृत्स्न दशांशं जप्त्वा मंत्रसिद्ध
ये· नवसंख्यासहस्राणि मंत्रविन्नद्रुपातिलैः ॥

सर्वपापविनिर्मुक्तो दीर्घमायुः स विंदति ॥ अश्वत्थोत्था
न्महाविषाकेवलेनाथ सर्पिषाः हुत्वा त्रिकालिलै मंत्री
जहूयात्त्रिसहस्रके ब्राह्मणानभोज्य त्रिमधुकैर्जुहुयाद्
घृतान्ततः महालक्ष्मीभवेत्तस्य षण्मासाभ्यात्रसंश
यः बिल्वाग्निपे प्रजुहुयात्त्रमूलैः बिल्वसमुद्भवैः वहूना
किमिहोक्तेन यथावत्साधुसाधिताः द्विजन्मनाविधिवि
यासिद्धकामदुघामनाः कामनायत्रमस्यैवचरणामि
भविष्यलेभः ह्रीं क्लीं कर्णिकामायवयादन्तीनां निको
णाके वह्निबाष्टदले पंचप्रोक्तेलवणपेत्रितेकेसरेषु
वर्गालेख्यमेत्रवर्णाःस्वपस्वपः । आदिवर्णाद्वर्गाष्टौ वव
हिर्माहेन्द्रमंडले आदिन्यानि विनस्यवेष्टयेन्चभूतमे
भूर्जैवनसमालिख्यरोचनाकुंकुमैः सुधीः प्राणप्रतिष्ठ
कर्णायां गलेवा बाहुमूलके धारयेत्सर्वदा सरोगमुक्त
भवतिध्रुवं वश्यासन्मित्रभं प्रोक्तं विलोमपरितोम
त्रः सर्वोक्तपवमंत्रा यामेत्र स्याप्रकीर्तितः प्रतिलोम
कमात्सर्वं संख्यापापं वगाद्यम्पकेन वरुणान्तसाति
हवे मचैते सर्वं वर्ण्याद्क्रौन लप्रतिलोमता: सर्वत्र
दरिकः ऊर्ध्वाद्याय आदिगुणान्मपं हृदकमाणांऊर्ध्वी
नप्रतिलोमाविधानतः शांतिकं पौष्टिकं कमे कल्तव्य
मनुलोमतः प्रयोगकाले प्रजपेत्रिपदोद्धविलोमताः
शोधितो नापतेत्पश्चामंत्रो पेविधिनामनाः अग्रेपाश
शिरः कृत्वावायव्यमूलमाकरोत अष्टसहस्रं पुष्पितेवा
विजपेदष्टसहस्रके कृत्वाष्टमीसमीरम्यपावकास्य
सुवर्णदंष्ट्रा गात्रोप्रजुहुयाद्ब्राणैतैलपरिप्लुतैः त्रिच्छर्ले

वि.
सं.
९५

११०

कैयन्त्रविषहृत्तमसिद्धैः रिपुर्गच्छेन्वराक्रान्तः सकुंड
वोयमालयं कृत्तपदेप्रतिपदं चारभ्यमासमात्रकेन
यामसंदुग्गामिन्यास्तासमंत्रीयथाविधिः श्राद्धं हुत्वाह
षिकालेस्थितापिनपिदिस्गुवेः शत्रुनामयुतेमंत्रेजप
दृष्टान्तवेशने त्रिकोणकुण्डेनदुग्धाद्यात्रीसर्वीकसाध
नैः रक्षितोपिरिपुः शीघ्रं वल्लविल्लशिवेरपि गच्छेय
मपुरंरोगैः पीडितः सहवांधवैः वल्लशीर्षकमंत्रस्यव
लदण्डस्यचनघः कृष्णादित्यासहस्नादिप्रयोगान्मंत्र
वित्तमः वल्लासविन्यक्रूयद्वैशत्रुनाशनकंविधिं
मस्तवंयंत्रंयविनानातिविसर्गादानकर्मणः यःसप
वशिवः सादानिग्रहानुग्रहक्षमः ॥ इतिगायत्रीविधा
नेसमाप्ते अथकादिमतदीत्यामंत्रफरायणक्रमः स
तश्रीधर्माचार्यैः सत्क्रोपलब्धस्तवं तेत्रस्तवेमाया
कुंडलीत्यादिश्लोकेनसूचितः यथा मायाकुंडलिनी
क्रियामधुमतीकालीकलामालिनी मातंगीविज
यानयाभगवतीदेवीशिवाशांभवी शक्तिशंकरवल
भात्रिनयनावाग्वादिनीभैरवी ह्रींकारीत्रिपुरापरा
परमयीमाताकुमारीत्यसीति मायाह्रीकुण्डलिनी
ऐंक्रियाक्लीं ध मधुमतीश्रुद्धविंदुयुताविसर्गाश्रु
काविंदुविसर्गावेतिचतविधनात्कालयादीनिदश
विद्यापभिः श्रीमहाराज्ञवराक्रियाज्ञामोमंत्रपा
यणक्रमः प्रदर्श्यते तत्रकृतप्रातराह्निककियो वि
विक्तेस्थाने सामनमाश्रीश्रीपादशक्तिकमला स
नायनमः इतितत्संप्रत्यतत्रपादुकावेदयविशयगुरुग

णपतिपरदेवताः प्रणम्य मूलविद्याऋष्यादिकरष
डंगन्यासं च बलरामनायन मः इति तन्त्रंप्रत्यतत्रप्राउम्ख
उपविश्यग्रहगणपतिपरदेवताः प्रणम्य मूलविद्या
ऋष्यादिकरषडंगन्यासं तत्रमूलविद्यां ह्रींअकालीसौ
मः क्लींआकालीसौः मः ह्रींइकाली
सौः मः ह्रींउकालीसौः मः ह्रींऊकालीसौः मः ह्रींऋकाली
सौः मः ह्रींऋकालीसौः मः ह्रींलृकारीसौः मः ह्रींलृकालीसौः
मः क्लींएकारीसौः मः ह्रींएकालीसौः मः ह्रींउकालीसौः
मः क्लींओकालीसौः मः क्लींअंकालीसौः मः क्लींअः काली
सौः मः क्लींककालीसौः मः क्लींखकालीसौः मः क्लींगका
लीसौः मः क्लींघकालीसौः मः क्लींङकालीसौः मः क्लींच
कालीसौः मः क्लींछकालीसौः मः क्लींजकालीसौः मः क्लीं
झकालीसौः मः क्लींजकालीसौः मः क्लींटकालीसौः
मः क्लींठकालीसौः मः क्लींडकालीसौः मः क्लींढकाली
सौः मः ह्रींढकालीसौः मः क्लींणकालीसौः मः ह्रींत
कालीसौः मः क्लींथकालीसौ मः क्लींदकालीसौः मः
क्लींधकालीसौ मः क्लींनकालीसौः मः क्लींपकालीसौः
मः क्लींफकालीसौः मः क्लींबकालीसौः मः क्लींभका
लीसौः मः क्लींमकालीसौः मः क्लींयकालीसौः मः क्लींर
कालीसौः मः क्लींलकारीसौः मः क्लींवकालीसौः मः क्लींश
कालीसौः मः क्लींषकालीसौः मः ह्रींसकालीसौः मः क्लींह
कालीसौः मः क्लींळकालीसौः मः क्लींक्षकालीसौः इमं
न इत्येमेकपंचाशद्देवतापिताः पुनः मः क्लींअकालीसौः
मः क्लींआकालीसौः इत्यविंडभिमातरकारेकपंचाशद्वारन
पिना

वि॰
ग्रं॰
५९१
९७।

पुनः ह्रीं अ काली सौः मू॰ ह्रीं आ काली सौः इत्यादि मू॰ ह्रीं
दः काली सौः इत्यंतं विंदु विसर्ग सहित मातृका द्वैरे
क पंचाशद्वारं जपेदिति मायाबीजेन सह चत्वविध
मातृकावर्णैः चत्वर्यधिक द्विशतवारं मूलविद्यां जपि
त्वा पुनः मू॰ ऐं क काली सौः इत्यादि मू॰ ऐं दः काली सौः इ
त्यंत ५१ पुनः मू॰ ऐं अं काली सौः मू॰ ऐं आं काली सौः इत्या
दि मू॰ ऐं दं काली सौः इत्यंतं ५१ पुनः मू॰ ऐं अः काली सौः
मू॰ ऐं आः काली सौः इत्यादि मू॰ ऐं दः काली सौः इत्यंत
पुनः मू॰ ऐं अ काली सौः इत्यादि मू॰ ऐं क्षं काली सौः इत्यं
ते ५१ इत्येवं भवती नेन सह चत्वविध मातृका द्वैरेभ्य
त्वर्यधिक द्विशतवारं मूलविद्यां जपित्वा पुनः मू॰ क्लीं अ
काली सौः क्लीं आ काली सौः इत्यादि॰ ॐ मू॰ क्लीं दः का
ली सौः इत्यंते ५१ पुनः मू॰ क्लीं अं काली सौः मू॰ क्लीं आं
काली सौः इत्यादि॰ मू॰ क्लीं दं काली सौः इत्यंतं ५१ पुनः
मू॰ क्लीं अः काली सौः ॐ इ मू॰ क्लीं आः काली सौः इत्यादि मू॰
क्लीं दः काली सौः इत्यंते ५१ मू॰ क्लीं अ काली सौः मू॰ क्लीं
आं काली सौः इत्यादि॰ मू॰ क्लीं दः काली सौः इत्यंतं ५१
इत्येवं चत्वविध मातृकाद्वैरैः सह मूलविद्यां २०४ वारं जपे
त् ११२ पुनः मू॰ ह्रीं अ काला सौः मू॰ ह्रीं आ काला सौः इ
त्यादि ५१ पुनः मू॰ ह्रीं अं कला सौः मू॰ ह्रीं आं कला सौः इत्या
दि ५१ पुनः मू॰ ह्रीं अः कला सौः मू॰ ह्रीं आः काला सौः इ
त्यादि ५१ पुनः मू॰ ह्रीं अः कला सौः मू॰ ह्रीं आंः कला सौः इ
त्यादि ५१ पुनः मू॰ ऐं अ कला सौः मू॰ ऐं आ काला सौः इत्यादि ५१

मपें ग्रंकलासौः म्. पेंग्रांकालासौः इत्यादि ५। ॐम्ह्लीं
ग्रकलौ इत्यादि ५। म्ह्लींग्रकलासौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रः
कलासौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रः कलासौः इत्यादि ५। इत्यं
वर्णविधमातृकान्तैः ग्रस्येकंमायावाग्भवकामराजवी
जैः मन्त्रद्वादशवारंमूलविद्यांजपेत ततः म्. ह्रींग्रमालि
नीसौं इत्यादि ५। म्ह्रींग्रमालिनीसौः इत्यादि ५। म्ह्रींग्रः
मालिनी इत्यादि ५। म्. ह्रींग्रमालिनीसौः इत्यादि ५। म्.
ह्रींपेंग्रमालिनीसौः इत्यादि ५। मपेंग्रः कलासौः मपें
ग्राः कलासौ इत्यादि ५। मपेंग्रः कलासौः मपेंग्राः क
लीसौः इत्यादि ५। पुनः मपें. ग्रमालिनीसौः इत्यादिः ५।
मपेंग्रः कलासौः मपेंग्रः कलीसौः इत्यादि ५। पुनः म्
पें. ग्रमालिनीसौ इत्यादि ५। मपेंग्रः मालिनीसौः इत्या
दि ५। मपेंग्रंः मालिनीसौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रमालि
नीसौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रंमालिनीसौः इत्यादि ५।
म्ह्लींग्रः मालिनीसौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रः मालिनी
सौः इत्यादि इत्यंचवर्णविधिमातृकाभिर्वीजत्रयेण मन्त्र
१२ वारंजपेत् ततः ह्रींग्रमातंगीसौं इत्यादि ५। म्ह्रीं
ग्रः मातंगीसौः इत्यादि ५। ततः म्ः पेंग्रमातंगीसौः
इत्यादिः ५। मं. पेंग्रमातंगीसौः इत्यादिः ५। म्. पेंग्रमातंगी
सौः इत्यादिः ५। म्. पेंग्रः मातंगीसौः म्. पेंग्रः मातंगीसौः
इत्यादिः ५। ततः म्ह्लींग्रमातंगीसौः इत्यादि ५२ म्ह्लींग्रंमा
तंगीः सौः इत्यादि ५। म्ह्लींग्रः मातंगीः सौः इत्यादिः ५। म्ह्लीं
ग्रः मातंगीसौः इत्यादि ५। म्ह्लींतंः मातंगीसौः ५। इत्यंत ५१२

वि॰
सं॰
५५२
972

वारंजपेत ततः मू ह्रीं ग्र विजयासौः इत्यादि एकपंचाश
त ह्रीं ग्र विजयायैसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं ग्रः विजयासौः इत्या
दि ५। मू पैं ग्र विजयासौः इत्यादि मू पैं ग्र विजयासौः इ
त्यादि मू पैं ग्रः विजयासौः ५। इत्यादि मू पैं ग्रः विजयासौः
इत्यादि मू क्लीं विजयासौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र विजया
सौः इत्यादि ५। इत्य १२ वारंजपेत ततः मू क्लीं ग्र जयासौः
इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र जयासौः इत्यादि ५। मू ह्रीं ग्रः जयासौः
इत्यादि ५। मू पैं ग्र जयासौः इत्यादिः मू पैं ग्र जयासौः इ
त्या॰ ५। मू पैं ग्रः जयासौः इत्यादि ५। मू पैं ग्रः जयासौः इ
त्यादिः ५। मू क्लीं ग्र जयासौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र जया
सौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्रः जयासौः इत्यादि मू क्लीं ग्रः ज
यासौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र मू पैं ग्र भगवतीसौः इत्यादि
५। मू पैं ग्र भगवतीसौः इत्यादि ५। मू पैं ग्रः भगवतीसौः
इत्यादिः ५। मू क्लीं ग्र भगवतीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं ग्र भ
गवतीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं भगवतीसौः इत्यादि ५।
मू क्लीं ग्रः भगवतीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्रः ग्र भगवती
सौः इत्यादि ५। मू पैं ग्र भगवतीसौः इत्यादि ५। मू पैं ग्रः
भगवतीसौः इत्यादि ५। मू पैं ग्रः भगवतीसौः इत्यादि मू
क्लीं ग्र भगवतीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र भगवतीसौः इत्या
दि ५। मू क्लीं ग्रः भगवतीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्रः भगव
तीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं ग्र भगवतीसौः ५। सत्यं ते १२
वारंजपेत ततः मू ह्रीं ग्र देवीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं ग्र देवी
सौः इत्यादि ५। मू ह्रीं ग्रः ग्र देवीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं

श्रदीवीसौः इत्यादि मू ह्रीं श्रः शिवासौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्रः
शिवासौः इत्यादि मू पें श्रशिवासौः इत्यादि ५। मू पें श्रशिवा
सौः इत्यादि। मू ह्रीं श्रः शिवासौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्रः शि
वासौः इत्यादि। मू पें श्रशिवासौः इत्यादि ५। मू पें श्रशि
वासौ इत्यादि। मू पें श्रशिवासौ इत्यादि ५। मू पें श्रः शि
वासौ इत्यादि ५। मू श्रं पें श्रः शिवासौ इत्यादि ५। मू क्लीं
श्रशिवाः सौः इत्यादि ५। मू क्लीं श्रशिवासौः इत्यादि ५।
मू क्लीं श्रशिवासौः इत्यादि ५। मू क्लीं श्रः शिवासौ इत्यादि ५।
मू क्लीं श्रः शिवासौ इत्यादि ५। इत्यनेन ११२ वारं जपेत
ततः मू ह्रीं श्रशांभवीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्रशांभवीसौः इ
त्यादि ५। मू ह्रीं श्रः शांभवीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्रः शांभ
वीसौः इत्यादि ५। मू पें श्रशांभवीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्र
शांभवीसौः इत्यादि ५। मू ह्रीं श्रः शांभवीसौः इत्यादि ५। मू
ह्रीं श्रः शांभवीसौः इत्यादि ५। मू पें श्रशांभवीसौः इत्यादि ५।
मू पें श्रशांभवीसौः इत्यादि ५। मू पें श्रः शांभवीसौः इत्या
दि ५। मू पें श्रः शांभवीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं श्रः शांभ
वीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं श्रशांभवीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं
श्रः शांभवीसौः इत्यादि ५। मू क्लीं श्रः शांभवीसौः इत्या
दि ५। इत्यनेन ११२ इत्यनेन ११२ वारं जपेत एवं सम्पूर्णे एक
स्मिन् दिने विंशत्युत्तरैकशताधिकषट्सहस्रजपो भवति
मलविद्यायाः ततो द्वितीयदिने प्रागवदासनादि कृत्वा ते
ऐं मू ह्रीं श्रकालीह्स्रौंमह्रीं एवं श्रकालीह्स्रौंमह्रीं ५।
एवं श्रीकलाह्स्रौंमह्रीं ५। मू ह्रीं श्रंकालीह्स्रौंमह्रीं ५।
एवं मू ह्रीं श्रः कालीह्स्रौंमह्रीं ५। मू ह्रीं श्रः कालीह्स्रौं

इत्यादि २.४ मूऐंश्रकालीहस्त्रीसह्रीं ५१ एवंमूऐंश्रकाली
हस्त्रींसह्रीं ५१ मूऐंश्रःकालीहस्त्रीमह्रीं ५१ मूऐंश्रकालीह
स्त्रीमह्रीं ५१ मूक्लींइत्यादिवन्नविधमातृकान्तैःसह २.४ इ
त्यंसंभूय ६१२ ततः मूह्रींश्रदेवीवौषट् एवंवन्नविधमातृका
न्तैःसह २. ४पुनः मूक्लींश्रदेवीवौषट् एवंवन्नविधमातृ
कान्तैःसह २.४ इत्यंसंभूय ६१२ ततः मूक्लींश्रशिवावौषट्
इत्यादिवन्नविधमातृकान्तैःसह २.४ एवंमूक्लींश्रशिवाएं
श्रशिवावौषट् इत्यादिवन्नविधमातृकान्तैःसह २.४ इत्यं
भूय ६१२ ततः मूक्लींश्रशांभवीवौषट् इत्यादिवन्नविधमातृ
कान्तैःसह २.४ इत्यंसंभूय ६१२ एवंसर्वंसंभूय ६१२ अथवं
न्तेदिनेभागवदासनादिमासनेसुजाते मूक्लींश्रकालीश्राद्ध
इत्यादिमायावाग्भवकामबीजैः प्रतिबीजंकेवलविंदुवि
सर्गविंदुविसर्गुक्तैर्मातृकान्तैः सह ६१२ वारंजपेत् मू
क्लींश्रकलाश्राद्धइत्यादिप्रागवद्दीनत्रयएवंकचन्नविधमा
तृकान्तैः सह ६१२ ततः मूक्लींश्रमालिनीश्राद्धइत्यादि
प्रागवत् ६१२ एवंमूक्लींश्रमातंगीश्राद्धइत्यादिप्रागवत् ६१२
ततः मूक्लींश्रविजयाश्राद्धइत्यादिप्रादिप्रागवत् ६१२ एवं
श्रजयाश्राद्धइत्यादिप्रागवत् ६१२ एवंमूक्लींश्रमातंगीश्रा
द्ध. इत्यादिप्रागवत् ६१२ ततःमूक्लींश्रविजयाश्राद्धइत्या
दिप्रागवत् ६१२ एवं श्रजयाश्राद्धइत्यादिप्रागवत् ६१२
एवं श्रशिवाश्राद्धइत्यादिप्रागवत् ६१२ एवंश्रशांभवीश्रा
द्धइत्यादि प्रागवत् ६१२ इत्यंसंभूयः ६१२ ततः पंचम
दिने प्रागवदासनादिकमानसहस्रंजाते ॥ ॥

थे

गैंम् क्रीं अहसैं हसक्लीं हसौः एवंवीजत्रयादिवत्तविध

मातृकावर्णैः सहकाल्यादिदशनामभिः प्राग्वत् १।२ २

वारंजपेत् ततः षष्ठदिने प्राग्वदासनादिकल्पनांतेम्

क्रीं अकाक्रीं इत्यादि प्राग्वत् १।२। ततः सप्तमदिने मूंक्रीं

अकालीह यहस्रय इत्यादि प्राग्वत् १।२। ततोष्टमदिने

म् क्रीं अकाली हसौः सहौं इत्यादि प्राग्वत् १।२। ततोनव

मदिने म् क्रीं अकाली हसकलरडें हसकलरडीं हसक

लरडौं इत्यादि प्राग्वत् १।२। ततोदशमदिने प्राग्वदास

नादिमानमपूजांते म् क्रीं अकालीपं क्रीं सौः इत्यादि प्रा

ग्वत् १।२। इति मंत्रपारायणक्रमः अस्मिन्पाराय

णे नये प्रोक्तक्रमेण दशभिर्दिनैः पर्यायो भवति एवं दश

भिर्दिनैः कर्त्तमशक्तैरेकदिनस्य जपएव यावि भक्तनाम

ह्येयास्मवत् विंशान्तरद्दिशतनाधिकसहस्रसंख्यं प्रत्यहं

जपः कार्यः ततः पंचाशद्भिर्दिनैः पर्यायो भवति अत्राप्य

शक्तमकैकनाम्नाप्रतिवीजं मातृकावर्णैः संजातद्वाद

शाधिकषट्शतसंख्यावाप्रत्यहं जपः कार्यः तदा शत

संख्यैर्दिनैः पर्यायो भवति एवमशक्तापर्यायेष्वेकपर्या

यानुसारेण साधकैर्मंत्रे पारायणं जपः कार्यमिति अ

त्रपारायणक्रमे प्रागुक्तनामपारायणवद्गृहणादिवि

चाराभावाय दार्गुरूपदेशोस्यात् तद्वारभ्य प्रोक्तविधिना

साधकैः पारायणाजपः कार्य इति अत्रपारायणे काम्य

फलादिके नामपारायणक्रमेवत्रैयं एणकफलानुक्तैः

एवंयः कुरुते नित्यंमंत्रपारायणंबुधः कुरुते नित्यंमंत्र

पारायणंबुधः भुक्तेह भोगानखिलानंते देवीपदंव्रजेत्

वि॰
ए॰
१५४

अथकादिमतोक्तललितायाः यंत्राणिलिख्यंते श्रीतंत्र
राजे अथषोडशनित्यानामाद्याया ललितोदिता तस्यां यं
त्राणिकथ्यंते तद्विद्याभेदसंभवैः रूपैः बहिःसमोयेन तत्व
शत्या यथाविधि समस्तवांछिताभिकारणानि कृतान्यतो
ललितानित्यपूजायां यंत्रे विद्यात्मविग्रहे षोडशांतार्च
तस्याश्चपूजाकमलचक्रके भ्रमतापयेचटं यंत्रे सिद्धवग्र
मतश्चारं कोष्ठवज्रैवज्रलिंगं मेरुलिंगं यथाविधि महालिं
योनियंत्रे तथा तद्वद्भवचक्रके तदेवच महाकारे कोष्ठयं
त्राणिचक्रमात् नवहस्तत्रिहस्ते वा श्रीचक्रमभिषेचनेऽगं
मार्गमानमिच्छावशाद्भवेत् यदास्यविहितेस्तनाग्रभाग्य
सिंकल्पयात्यथा भ्रमेणाहतेनिष्पायसमस्तमेवतरस्तके
तेषुदेहतस्यद्वेभयांतिके निधापतद्वयोर्वेतानमध्यस्
गं अथाग्रतः समारंभानवमवृथमातंगं ऊर्ध्वात्स्त्रव
तस्कंत्वममाष्टकविभेदनात् ततस्यतर्ध्वषष्ठांतद्वयार्वं
भर्मान्गुणेन ततः पंचमकोतयोः ततोयमोस्तत्रयुत्राजे
दहिरष्टच्छदांभोजे तथा तद्विगुणाच्छदं विधायषस्रीहैतेस
धतरवं स्तनपूरभिः स्तत्रैविधापतस्येवप्राक्पत्यगहा
तीतद्वीनिबहीम् ॥ सप्तरीसंकालीसहीतसंहा ॥ एवं
कालीसहीतसंहीइत्यादि २५ तावेकालीसहतीमह्री ५८

ततः ग्लूं क्लीं श्रमालिनी वौषट् एवं चक्र विषमात् कवाद
वैः सह इत्थं संभूय ११२ ततः ग्लूं ह्लीं श्रीविजया वौषट् ए
वं चक्र विषमात् कादवैः सह २४ ततः ग्लूं पें श्रीविजया वौ
षट् एवं चक्र विषमात् कादवैः सह २४ ततः ग्लूं पें श्र
विजया वौषट् एवं चक्र विषमात् कादवैः सह २४ ततः

२०५

ग्लूं क्लीं श्रीविजया वौषट् एवं चक्र विषमात् कादवैः सह
इत्थं संभूय ११२ ततः ह्रीं श्रीजया वौषट् एवं चक्र विषमात्
कादवैः सह ग्लूं पें श्रीजया वौषट् एवं चक्र विषमात् का
दवैः सह २४ ततः ग्लूं क्लीं श्रीजया वौषट् इत्यादि चक्रवि
षमात् कादवैः सह २४ इत्थं संभूय ११२ ततः ग्लूं क्लीं श्रम
गवती वौषट् इत्यादि चक्र विषमात् कादवैः सह २४
ग्लूं पें श्रमगवती वौषट् एवं चक्र विषमात् कादवैः सह २४
ततः ग्लूं क्लीं श्रमगवती वौषट् रसे गुजे इति लोपत्रगतोव
श्वात्रयात्स्यान्ते हृदयं तथा कोणेषु तीर्थ्यग्रहत्रेषु षुवि
भिन्नान्यनुक्रमात् विधाय क्रमार्द्धत्वा विषदानि पद
मेष्वपि लालितार्द्धाच्चक्रमिदलमुखं संकृत्तः क्रमात् सं
दरस्य समस्त चलन्तोऽच्युत ममबितं स्थापयेत्: पवभिम
न्त्रभिस्तथा ह्यष्टौ: नवभि: लोकसूत्र स्यै: स्यादेनुदनि
तिदरं हन्तस्य हृदं षडैसं चतुर्दश पृष्ठाष्टकं तथा समभि
व्याहृदशभिस्तेच क्रमूलतस्तं षडेलबासं पिममीत्वा
हृदयं संगमात् नच तूतविंशतिस्तेचक्र सर्वार्थसिद्धिदं
सत्स्वथा भिन्नमर्मादिषु तव क्रमसम संचिनात् शस्ताद्दयम
ह्यलव्यापिदारिद्दाम यशोमृतिं तस्माल्लक्ष्मीसमुदक्षरूप
द्विधाय वै चक्रं तत्रैव नानित्यमस्तवयन्मस्तमोभवेत विधा

वि॰
पी॰
१५८
९२८

पद्मनयोर्मध्ये चत्वारिंशान्तरा द्वाष्टभिः प्रागादि तिर्यक्सूत्रा
णि षट् मध्ये चत्वारि पश्चिमात्पूर्वं त्रयोदशैव तन्मध्ये मध्ये कृ
तः विदध्यात् त्रीणि सूत्राणि ऊर्ध्वानेतानि हि द्वरस्य तन्मध्ये
च दशाब्धदानि च ततो वहिः अष्टपत्रं वृत्ते वा लेदशाब्ध
मे ततः पत्र दशाब्धदं पद्मं च तद्दशादशान्ततः अष्टच्छदा
द्विहि गणाच्छदमष्टादशाब्धदं विधायतस्य मध्ये तां समा
वाल्यय जेत्खवैः पश्चात्राथान्यां योग्य हेती व्यास्तथार्थ
येत एतस्मिन्नग्नचक्रस्य मध्ये तां मां प्रसुजनतान् महती
श्रियमामोति तानानमावसमानयात् पूर्वस्मिन्नु जयेद्दे
वीमक्रमस्यमवितं श्रियं तानानघ्यावा वसपाति पद्मेष
ति चदद्वय समालिख्येवाताभ्यनदभेदतः तन्मध्ये नवधा
कृत्वा कोणेषु प्रथमं लिखेत् द्वितीयं दलं समालिख्य मध्ये
तातीयमालिखेत् चटयोरन्तरा कृत्वा तिष्ठग्रेखाः समंत
तः तन्मध्ये नवभा कृत्वा कोणेषु प्रथमं लिखेत् द्वितीयं दि
लमालिख्य मध्ये तीतीयमालिखेत् चटयोरन्तरा कृत्वा ति
ष्ठग्रेखाः समंततः तेषु पूरयेत्तां विधायाती पादकस्य
के लिखेद्विद्वविसर्गाभ्यां लिखेत्सर्वाष्टुतांशुते प्राघनाल
मथ यद्वद्दयत्र केसरकर्णिकं विधाय पत्राद्यस्ता द्विदथाह
नियोगकं मध्ये साध्यानां णेते कृत्वा तमसन्तेपरं विम
दभिषिचेत्तु तमदे स्वापुराप्रये ऊद्दप रागसंक्रान्तिदो
षहा विलक्षणान्तये अभिषिचेद्दुष्ट शष्प विलशान्तये अभि
षिंचेद्दोषानिःशान्त्यै सिद्धैच संपदां अयमन्त्रमहारोगा
याय स्मारणान्तये त्रिसमभिषेचं ऊर्ध्वान्तन्मत्रयन
या सर्वक्लेशविनिर्मुक्तस्सर्वोविषयाते भवि अग्रेगोनि

यीविघ्नवंयोभवतिमानवः सौवर्णेराजतेताम्रेकृत्वेत
त्सिवशलिंगकं विधायस्थापयेत्तोद्देयजेत्सर्वायस
त्यजित् नाडीयविधायुटिनेतामालिख्यतसाधकःऊ
म्भिकादौवहेत्सर्वसंपदेनिष्टशांतये कृत्वाशमनितथा
यंत्रजगगादिषुमध्यतः स्थापयेत्तत्रयेत्सातातनवाःस्तुः
ताविनोनिशं प्राक्प्रत्यक्दक्षिणादिकचस्रेरेषुभिः
हतैः कोष्ठान्येकोनपंचाशत्षुकोणेषुमाजेयेत वर्तवि
शतिकोष्ठानिशेषेषुविलिखेत्क्रमात् द्विरेकववि
कोणानिषष्ठागारेभात्मवेशतः नातीयस्यवभेदोस्य
वर्नविंशतिमालिखेत् विलोमेनाथमध्यस्थेतत्साध्य
समालिखेत सिद्धवज्राभिधंयंत्रंमशेषशुभदायकं वि
नाशनमनिष्टानांजयैसौभाग्यदायकं समरेविजयश्च
त्यैविभूयातहिवादते समः विजयत्वैशांविजयंस्त.
वमाभूयात् प्रतिमासंवत्सरांतायामभिषिंचेत्तत्रवेस्था
पयित्वाचटंप्राग्वत्समस्ताभ्युदयायवै पुत्रार्थकन्यका
वात्सैववात्स्येकन्यकातथा परार्थवापणुप्रास्यैनरनारी
नृपादिना वश्यायाविप्रसंसिध्यैवाक्तिद्वोगेहसिद्धये
धारयेत्सिद्धवज्रतत्समस्तेषुप्रसिद्धये ललिताविधाम
न्ययंत्रेणवामना यंत्रमत्यत्समंवेत्तियोसीस्यात्स्फवे
नमः प्राक्प्रत्यक्दक्षिणारकस्नत्राणिष्टादशाखिपेत
नैस्तत्रकोष्ठानितथानवाशीतिशतद्वये नेषुकोणेषुको
ष्ठानिमानयेत्सर्ववस्त्रये षट्त्रिंशच्छिवनेत वर्नसिंदिक
त्रिकोणके विधायप्राग्वहिमध्यात्साद्दक्षिणप्रवेशतः वि
लिखेन्नाहितीयास्यमिदंफ्कविलिखेततः त्रिकोणेषुनता
श्रींयंसमाध्यंमध्यतस्तथा नवर्णालिखेद्धिद्याकूटत्रयमध्यप्रेशः

वि॰
शा॰
९३

दलत्रयेत्वायकूटंमध्येतार्तीयकंतथा यामत्रयेहिती
यंचालिखेत्साध्यत्तृतीयकं पत्तमकोष्टवत्राख्येयंत्र
मिष्टार्थदायकं फलानिसर्वपत्राणांयद्दलेस्मिन्
शृणुप्रिये तेत्रेस्मिन्नन्यतत्रेषुयत्रपत्राणियत्फलं
प्रोक्तानदेवमेकैकंयोजयेत्सर्वमेवव तेनात्रयंत्रत्रि
माणमात्रमेवोच्यतेममाफलानिवांछयावामेन्यय
स्मात्समयेजनैः श्वनःफलानिपत्राणिमहतोकानिक्रं
न्तवशाः सर्वंचसर्वदासर्वसमीहितफलाप्रिकृतप्राक
प्रत्यकदलिणादक्षुषहिंशत्याममाह्निनैः सूत्रैःकोष्टा
नित्पायंतेषट्शतेपंचविंशतिः तेषुकोणेषुपविता
मार्जयेदष्टसमति शिष्टवतर्दिक्पत्तवविदंघ्यादिक
पूर्ववत तेषुनार्तपिविधाेतमसाध्ये प्रागवदालिखेत
शिष्टेषुसमनवतिद्विशतेमध्यतस्तथा तयोरयोर्द्वंवत
थ्यादेदेऊर्ध्वादध्येकथा तदधस्थापृतितथात्वेकैकंवद्वये
द्वयं पकीकृत्यपुनश्चोदेदेदेऊर्ध्वादश्येकयातदधस्था
पतितथानेकैकंवद्वयंद्वयं पकीकृत्यपुनश्चोदेदेत
मार्जयेतथा ततोमालापडंपरिपार्श्वयोस्तुमार्जयेत
दशाखण्डानिशिष्टेतमध्येलिंगंभवेत्तथा पर्वलिंगस
माख्यातंचत्वारिंशाद्देवेवे शिष्टानिवत्नकोष्टानिदिश
तेदर्शायंवव लिंगस्यपार्श्वयोरष्टौत्येकविंशतिपुगमकं
तस्यलिंगस्यपार्श्वयोर्दृष्टौत्येक विंशतिपुगमकं तस्यलिं
गस्यमध्यस्यंतस्यानातीयमालिखेत ऊर्ध्वादिमायाम
ध्यस्य सर्वमध्येसमाप्यकं मर्वेतनातीयविपालेखेत
ममदीविते लिंगात्रयेषुनवमपार्श्वषट्केषुपूर्ववत ना

साध्यमक्तिभुवनेयंत्रैवेतैर्मनोरथैः मयोदितैर्वा प्रका
शस्तं सूत्राद्यमायोः कोष्ठवर्द्धने प्रकोनविंशकोष्ठं
नेक्रला लिंगं तयोपरि ऊर्ध्वान्त्याग्रमध्यतस्त्वारिंश
द्विवर्वे ते प्रकोष्ठे भूमूलादिमध्यं तेविन्यसेत्तथा विद्या
द्वितीयभेदोऽस्याविद्याविंशतिवियं लिंगमध्यमकोष्ठ
नेशिष्टकोणेभूमंलिखेत् विद्यापंचत्वरसंतत्रतृतीयनिणे
नेनात् सर्ववाञ्छितदावद्धोतस्योपरि समालिखेत् पंक्तिशः
समकोष्ठपर्यायादीनथाणिकान् नित्यपर्यायजनि
मेवाविंशोऽर्द्धवामयोः मध्येयुगोदयातौतलिखेत्
त्क्रमेणवै लिंगाग्रमध्यादभितः पिण्डिकायांवसेलि
खेत् विद्याप्रथमभेदोऽस्याष्टविंशतिकास्तथा कृते
वेसरूलिंगलयंत्रं तत्रैवनालिखेत् समस्तवांछितप्रा
स्वतयारोग्यायुर्वामये पटादौतांसमालिख्यप्रजयेत्त
त्यशाश्वतां तस्यैकपार्श्वयोर्भागेपंचकोष्ठानिभाजयेत्
ततस्योपरिपटसेमत्येवमेकादशावधि मार्जयेद्उपरिष्टा
च्चतस्रवशतिलोमकं तथाऊर्ध्वात्यार्द्धमत्यतेतापिष्टा
नपिण्डकेभवतयोपरिष्टात्पंचविंशतिकोष्ठकैः लिंग
मन्यानिपार्श्वमध्यमार्जेनाद्वतिप्रियेय सपिष्टानेपिण्डि
कायां नद्वितीयविभेदतः लिंगेप्रथमभेदोऽस्यास्तमध्य
वांछितं मध्येनद्वितनाविद्यामितिप्रोक्ततवानये महा
लिंगाभिधंयंत्रं तत्रमूलालिखेद्धरा समत्रिरेखानिष्पाद
यानि तस्यास्तमध्यतः ततस्थ्यवशान्कर्ध्वादशत्रिगुन
पासमं एवंकृतेत्रयविंतालिखेनाविंशतिंशनं पीठ
मध्ये विकोणेन लिखेद्वांछितमात्मनः ॥ ॥

वि॰
सं॰
५?८

तत्र ताम्रं वेयेन्मार्गवस्थापयेद्व तथा तथा तिर्यक्सूत्रं
मार्जयित्वा पूर्वश्रृंगात्तथा भितः प्रवेशात्तथा भिलिखे
न्मध्यतविंशतिः क्रमात् विलिख्यशिष्टवन्यस्यं विलिखे
त्रिजनतोच्छितं तत्र तात्पजयेपदं वीपूर्णामिष्टार्थसिद्धये त
थाभिधायदशाभिर्दशाभिः सूत्रपातनैः द्वितीयभेदा
न्विलिखेत्तथासाध्यसमन्वितं तत्रापिपूजनार्थैः सुःसि
द्धये निजवाञ्छिताः पवेपुज्यवतीयोस्य वियाभिरामिः
कल्पयेत् तेपिवाञ्छितसंसिद्धिं कुर्युर्वेवस्तवलिखितः को
ष्ठयंत्र विभेदानिष्टाणां वैस्यय याविधिनवषोडशको
ष्ठादिसंवर्ध्य विषमंसमं ते कोनिसमंकृतायंको
ष्ठसमालिखेत् विद्यात्तृतीयभेदोस्यात्तन्नदंकाउ
डुएपतः मतीविंतचसंलिख्यतेषां मध्यस्यकोष्ठतः
विदध्याद्वांछितंसर्वं तैर्यंत्रैः कल्पितैस्तथा वश्याकर्ष
णविद्वेषस्तंभनोच्चाटनादिकं आपदैरोग्यविजयावि
भूत्यापंचसिद्धतिः स्थापनाद्धारणाच्चास्य पूजायैः साधके
निशं इति देव्याः यंत्रभेदस्तवावताः स्थिर्वसिद्धिदाः अथ
वदेवि नमोक्तं यंत्र सिद्ध्याभिदागमे अत्रप्रोक्तं पत्रकम
लगुरुमुखात्स्वबृतंच्यं श्रुत्यवासनामात्रतो नत्रा राजे
ब्रह्मशोध नित्यानोनांत्मनेवाममनोच्चारणं यथानत्मय
नासिद्धिः प्रत्यूहा भवतिध्रुवं गुरुराद्या भवेच्छक्तिः सा
विनसंमयोमसामयोमना गुरुमंत्रात्मनामेव यन्तवृ
द्धिविमर्शः नवतंतस्यदेहस्यबंधनेनावभासते त्रैलो
क्यमोहनादिसर्वातंदसमयोनवक्राणां नवतस्मिन्त्यर्थः
वलिदेवाः समाधाः सः अत्रमापायासेविध्यं मातृकी

राजसीनामसीवेति मतास्तिस्रः कुरुकुल्लावलित्रयरूपा
पंचमीजनकात्मिका मूलभूता इत्यर्थः कुरुकुल्ला भवेन्माता
पुरुषार्थास्तु सागराः रत्नद्वीपो भवेद्देहो नवरत्नं तथा त्वगोमभिः
त्वगसृङ्मांसमेदोस्थिमज्जाशुक्रप्राणजीवाख्या नवधानशे
नवरत्नरूपा इत्यर्थः संकल्पाः कल्पतरवः स्वाधारा ऋतवः
स्मृताः वोमाणपवकल्पवृक्षाः षडाधाराः षड्ऋतवः तथा गृहस्ते
राशिचक्रेण कालात्मा पञ्चिमासमभवनेन हवीसिद्धयस्मा
इन्द्रियेकल्पितं मिथः ज्ञाताज्ञातात्मा भवेद्ध्यानं मध्ये ते पंचवह्निः स्थि
ते श्रीचक्रे पूजनेनैषामेकीकरणमीरितं तेषां तात्त्वज्ञानते
यानां श्रीचक्रे सिद्धयः प्रोक्ता रसानियतिसंभूताः रसाः षट्नि
पतिश्च तद्विधाः नियतिपुरुषप्रकृत्यहंकाराः ऋमयः पुण
पायेव ब्राह्मयाद्याः सा नवः स्मृताः षड्भयः त्वापिपासाशोके
मोहजरामृत्यवः प्रणायायामेवपते छोबोस्याद्दिमा इत्यर्थः
भूतेन्द्रियमनांस्येवं क्रमात्रिस्याः कलाः पुनः पंचभूतानि पं
वतानीद्रियाणि मनश्च कर्मेंद्रियार्थादोषाश्चत्रेयाः सुः शाक्त
यो हवे नाडश्च तद्दशप्रोक्तास्तोभिणयास्त शक्तयः श्रीतो
सम्भवडः इच्छागुणाः प्रोक्ताः क्रमेणवै वशिन्याद्याः शक्तयः
स्तुलंत्मात्राः पुष्पसायकाः मनोभवेदिक्षुधनुः पाशोरागउ
दीरितः द्वेषः स्यादंकुशः प्रोक्ताः क्रमेण वरवर्णिनि अव्यक्ता
महत्तनिमहदाकाराः प्रतिलोमतः कामेश्वर्यादिदेव्यस्तुः संवि
त्कामेश्वरः स्मृतः स्वात्मैवदेवता प्रोक्ता ललिता विश्वविग्रहाः
स्वात्मैवदेवता प्रोक्ता ललिता विश्वविग्रहाः लौहित्तहिमर्शं
णाउपालिरितिर्भवना सिद्धिमनन्यचित्तत्वमुद्धावभवभावना
उपचाराश्चतत्त्वेपि तन्मयत्वप्रमनता प्रयोगान्तविकल्पानां

वि॰
शा॰
९३५

११९

हेतोः स्वात्मनि नाशनं यन्त्राणां मंत्राः सर्वत्र स्वात्मत्वैश्वर्य
स्थापनं संध्यासु भजनं देव्याश्चादिमध्यान्तवर्जनं स्वस्यां स्व
शक्तिपक्षकगामित्योयाः सामतनः नालमविश्वविकल्पा
नां देवताः समुदीरिताः न्यासस्तु देवतानेन स्वात्मनो देहव
त्सनं स्वस्मयताद्रूपभावनं समयागीरिते होमो विश्वविकल्पा
नामात्मन्यस्तमयो मतः एषामन्योन्यसंभेदभावनं तर्पणं स्म
ते मोहास्तानादिहुः स्वात्मानात्मान्यस्तमयोदर्कं अभिषेक
स्तु विद्यास्यादात्मा सर्वाश्रयो महान् उपाधीनां तु वादियस्तु
पदेशश्चेतितः दक्षिणाभेदशून्यं तेष्वनुष्टूपास्येयमुच्यते
तिष्ठिद्रूपेणाकालेन परिणामावलोकनं नित्यापदवश्या
न्यासवित्तिश्रोकालवासनाः पृथिव्यादीनि भूतानि कलि
ष्टायाः क्रमात्मताः तेषामन्योन्यसंभेदवाहुल्याद्दहवो
णावाः ललितायास्त्रिभिर्वर्णैः सकलार्थोभिधीयते शेषे
णादेवीरूपंतु तेन स्यादिदमीरितं अशेषतो जगत्कृत्स्नं
हल्लेखात्मकमीरितं तस्या वाच्यं स्तकाण्यितः सर्वं तत्र गु
गोपितः व्योमप्रकाशमानत्वग्रसमात्तमग्निना तथोर्विम
र्शः ईकारो विदुमानतत्त्विः फालने अथमंत्रविनिर्माणवि
धानमभिधीयते मंत्रवीर्यसमसिद्धानामितरेषां विनाश
हृतं प्राग्दकरश्मिकृतानामित्यर्थः मंत्रापकारास्तराः पिण्डाः
कत्वैद्यादातरामनाः वर्णत्रयसमारभ्यनवाणां वपिवीजका
नतो दशाणामारभ्ययावद्विंशतिमंत्रकाः ततऊर्ध्वं गतामाना
लास्तासुभेदोनविद्यते तथैवपिंडकर्तर्य्याभेदो वीजेषु वर्णानां
वर्णैः मंत्रेषु भेदः स्यात्तेषां संख्योपशृणुक्रमात् षट्त्वतादिषु
नितत्पाशान्तं विंशतिसंयुते मुविंशातिः समशतं चत्वाविंशत्रि
मे सहस्रं पंचकमथाख्यातनाविंशत्सहस्रकेविंशतिविंशतिनन्तमिति
॥
णमसमाविनम् ॥

द्विषष्टिंच सहस्राणां साशीत्यष्टशतं त्रिभिः भेदसंख्यास्तु स
मानां ताभिरन्याः समुन्नयेत् प्रस्तारक्रममेतेषामुपदेशविध
याक्रमं पंक्तिरेखोन्नयेन्मंत्रपदभेदाननुक्रमात् तिर्यग्रेखा
द्वयं कृत्वा तत्राधोर्द्ध्वं लिखेत्क्रमात् रेखाश्चतस्रः पंचैव मूर्द्धा
काराद्दशावधिः तदधोर्द्ध्वं पदे रेखास्तन्नसंख्याङ्गुलावधिः ति
र्यग्रेखास्तावतीश्च कृत्वा ते.. क्रमालिखेत् सर्वदक्षोपि ते
.. प्रकोष्टपंक्ति.. अनुक्रमात् आद्ये द्विद्विक्रमादेकान्तरये
मंत्रवोदितान् एतेनान्यत्र सर्वत्र तदेकान्तानुक्रमात् द्वितीय
पंक्तौ प्रथमे खण्डे शेषाक्षरं पूरयेत् द्वितीयादि.. पितथा शेषा
न्खण्डे पूरयेत् ततस्तृतीयपंक्तौ तत्खण्डान्शेषैः पूरयेत् च
तुर्थ्यादिष्वपि तथा नवमान्ते समालिखेत् तिर्यक्पंक्तिषु नव
पञ्चकमसंकारं सर्वतः एवं कृते भवेद्विधा सर्वार्थाधीरवं
द्विने सर्वार्थस्ताद्विलोमामध्ये स्थाप्याकूलक्रमात् ताभिः स
र्वाभिरप्यासुसिद्धात्येवाभिवांछितं इति अनुमप्रगीता विज
नेसमसमेवस्य विग्रहे गृहे वा मण्डपे स्थितो वापीठं धवलिनो
ऽथ धवलिनोदरे विन्यस्य तस्मिन्स्वर्णपात्रं शुभं देवं शुभोदये कुं
वदनैः कुंकुमैर्वा दर्व्यैर्वा यदेशतः कृत्वा कुंकुमण्डले मालितत्रा
वाल्यप्रे द्विवानित्यशोभा तत्काले ... प्रदापान्न मातिनाः
एवमहत्त्वमेदृगांगं भीष्टदेवाय मंत्रवित् कुर्यान्मंत्रमभीष्टा
यगम मकं प्रोक्तयोगतः अत्र प्रागुक्तराशिक्रमं तन्नायप्र
न राशि सवाह्यस्य पक्षिन्मेत्रटशपतेन नक्षत्राणि पृक तन्त्रमण्ड
लं विलिख्य तन्मध्ये नक्षत्र राशिकदंबकं प्राग्वद्धविशिष्टस्य
ष्टदेवनाम्नामाद्यं च विलिख्य तदुपचारैः संपूजयन् तनद्
मणां मालया स्वेष्टदेवनाममंत्रजपेन प्रोक्तसिद्धिर्भवतीत्य.

वि.
णी.
५९.
९१०

र्थः मंत्रसिद्धिरपि भवतीति तथा नभोग्निवायुप्रायाणां
क्रूराः क्षोभकरा मताः भूतोयः प्रचुराः सौम्याः तेषां सिद्धि
करा मताः अत्र येषु येषु मंत्रेषु आकाशवायुवर्णप्राचुर्यं दृ
श्यते तैस्तैस्तैर्मंत्रास्तत्तन्मण्डले क्रूरप्रयोगाः कर्त्तव्याः येषु
षु मंत्रेषु आकाशवायुवर्णप्रचुरता दृश्यते तैर्मंत्रैस्तत्तत्सौ
म्यप्रयोगाः सिध्यंतीत्यर्थः एषामन्योन्यसंभेदबाहुल्याद्दहवो
णावाः ते तथाभजनात्सिद्धाः फलंति स्वैक्ययोगतः द्वित्रिचतु
ष्पंचभूतरश्मिसंगाकर्ष्य मंत्रावद्धो जायंते तादृशमंत्रा
णां तत्तद्भूतसंगाकर्ष्य मंडलेषु भजनेन कुर्यात् तत्तत्सिद्धिर्भ
वतीतिः अत्र क्रमस्त्वेवं बोद्धव्यः मंत्रात्तत्तद्वर्णान् सर्वजनरूपेण
पृथक्पृथग्विलिख्य तत्तद्वर्णस्य प्राक्कथितरश्मिसंख्
याकारकं विलिख्य तत्तद्भूतरश्मीनां पृथक्पृथगेकमेलने
भूताधिक्यतां विज्ञाय यस्य भूतस्याधिक्यता संपद्यते तत्तन्मंड
ले गोमयं प्रज्ञापत्रं विलिखेत् प्रज्ञापत्रमपि प्रचुरभूतमंडले
मध्येन तस्मादूनेन तदधिकस्य समदूनेन तदधिकमनंतरोत्तरं
नाधिकभावेन विलिख्य तादृशाकल्पितोपचारैस्तत्तदाव
रणदेवतानां तत्तन्मंत्राणां संधानेन संप्रज्ञायते तथैव भूता
णां चटितमालया जपेत् ततस्तत्सिद्धिर्भवतीत्यर्थः इदं सर्वं
कृतः शास्त्रतत्त्वमसम्यग्विज्ञाय भजनं कुर्यात् तथा मंत्राणां
विधातव्याः ज्ञातव्याः सिद्धिकादिभिः प्रज्ञापटलसंप्रोक्ता
स्त्रिविधाः स्वरूपात्मकाः वर्णस्फोटपदविन्यासनिपदे बुद्धिनिबं
ने पंचकोल्यः सर्वतः सिद्धसुत्यन्यार्थाभिवीक्षणे वाच्यवाच
कसंभेद भावनादिभिरीरितः एषां पंचप्रकाराणाम
शेषेणोपसिद्धिदाः ॥ ॥ ॥

अथ मंत्रार्थचिंतनं तेत्र विधं लक्ष्यते: तत्र वर्णकदंबकं
पदं पदकदंबकं वाक्यमिति प्रतिवर्णोदयं विश्रान्ति
स्थपदे पदे तात्त्वा तात्पर्यापदेशबुद्धिनिवेशनेकृत्वा नाद
शब्दब्रह्मैवकेनयोऽदितो यकः द्वितीयस्तु प्राचीनैर्व्याख्यात
सिद्धवस्तुस्वरूपः ध्याभिवीक्षणमहर्विकल्पायः तृतीयस्तु मं
त्रतद्गतवर्णपदवाक्यतत्प्रतिपादकदेवतानां वाच्यवा
चकभावनादिभिरुपासकः श्रोतृपूर्वकभूतानां तद्दृश्य
तत्त्वतमोकर्षपूर्वशिष्यप्रकाराणां प्रोक्तोशमनाक्रमेण
षसिद्धयो भवन्तीत्यर्थः तथा सिद्धमंत्रेण कर्तव्याः प्रयो
गा नान्यथा भवेत् नराणामिव मंत्राणां देवतानां वपावे
ति अन्यान्यं वैरमस्येवगुणभूतसमन्वयात् स्त्राग्नेयोना
वभौमानुमाय्यामंत्रास्तुवैविणः वायव्यानां जलानां
वभौमानां स्यात्परस्परं स्त्रीदेवत्यावैविणः स्तुः पुंदेवत्य
स्यभूयसा स्त्रीदेवत्येभ्यसौम्यानां क्रूराणां स्यात्परस्परं तेथ
पुंदेवतानां स्वरितानां रसिद्धयोः शास्त्रानपद्मिणीनां
स्यादयोरास्वस्य वक्रतः मंत्राणां देवतानां च वैरांकर
णमीष्यरि कथ्यायाभिष्टणप्रातैयेन लोकाववसीदति
वैश्यपस्य भज्ञेन पुंसामतानादाशयाथवा तेन मंत्रादेव
ताश्चक्रुद्धाहन्त्युरुषासकं तस्मात्सर्वं लोकस्य मंत्रवीर्य
हिनी विवित यन्निष्ठानाममीदोषा नस्य शान्तिकदावनग
ताः पुष्पषयाकालेदीनमालञ्चमादरात् तदा तयाभ
वेदेकेत्यपं मंत्रस्य सिद्धये अन्यथा साधकं हन्यात्ध्वसेण
रिपुनाभयात दारिद्र्याद्दीर्घरोगाद्वा व्याप्तते षातिसंनना
न यायामंत्रस्यस्यतमस्यवर्णौषधिविनिर्मिताः तत्तद्वर्णो

वि.
णं.
५५१

981

न्यसंख्याभिर्गुटिकामंत्रसिद्धिदाः तथाभिषेकस्तद्वत्वां
न तत्वाद्दस्तद्धिलेपनं तत्सज्जाव तथा सिद्धिलाभाय स्यान्न
वान्यथा ॥ इति श्रीविद्यार्णवे एकविंशतमः श्वासः ॥ २१
अथ वक्ष्ये महादेवि मंत्रमेकाक्षरं परं शार्ङ्गी श्रीतिश्रुतः
श्रीकोणगणेशस्यैकवर्णकः इति शार्ङ्गिणाकारः नारायणी
येन स्यमंत्रस्य पंचभेदा उक्ताः यथा एवांतं स्यातः विंसवि
दुकं विहीयुतं केवलं पंचैतानि पृथक्फलं विदधते वी
जानि विद्येशितुर्विंति श्वेतोषिसर्गः विषमकारं ताभ्यां स
हवर्तमानरेफांतः गकारः तेन गं इति सिद्धं कला विसर्गः
न युक्तो न्यः विंदुश्च श्रीवताभ्यां युत इत्यपरः केवलं विंदुहे
रहितः तथा मुग्धाकस्याग्रत्रिंछेदो निमूढिचोस्यदेवं
ति प्रयोगसारे: श्रीदेगणेति यायोक्तास्वाहाहृदयमुख्य
प कदंष्ट्राय वाभाष्यकं फट् विपाशिस्तथा शिवोथ्य व
लशाहादिकर्णिनेहतत्तोनमः कवजेगजवक्त्रायन मोन
मः इतीरितं महोदराय वेडाय हुं फडित्यस्तमिष्यते पंत
त्येगानि विन्यसेत्संवाणानि मनोषिभिरितीति तिसारसं
ग्रहे षट्दीर्घयुतानि तेनैव बीजेनांगानि विन्यसेत इ
कं तदेतत्पोविकल्पः संप्राप्तनावा बीजेन षडंगानि
योजयेदिति प्रयोगसारवचनादेवं संप्राप्तनामदीर्घे
ण षट्दीर्घयुक्तेनेति यावत् अत्र ध्याणगुरूपदेशांक
ठ्यमिति प्रपंचसारे रक्तो रक्तांगराग्रांशुककुसुमयु
तश्चंद्रलसंद्रमौलिर्नेत्रैर्युक्तस्त्रिभिर्वामनकरचरणो
बीजपूरात्तनामः हस्ताग्रास्कमपाशांकुशवरदवरेतन्नगा
को हिमत्ररोदेवः पायासनो वो भवविविनन्तस्तुगोभ नयविद्यागेः

वामार्द्धयोराघेनदाययवल्लयोरन्येरत्नाञ्जषध्याने
सारसंग्रहे रक्ताभः शशिमौलिरंऊणपञ्चणोदंतवरंध्या
यनहस्ताम्भैहिरदाननस्त्रिनयनोरक्तांगरागाहृतः वी
णासरहहस्तकेरास्तनटरोदानाद्भृगण्डस्थलो विघ्नशः
फणिभूषणोगणपतिर्भूयान्नवे श्रेय इत्तोद्वादिनद
यौनमाञ्जयध्यानं प्रपंचसारे नीवाग्वालिनीं नेदेमभो
गदाकामरूपिणोवोगातेनोवनीयसन्त्यासंप्रोक्ताव
घनाशिनीवमीवीजांतेसर्वशक्तिप्रोक्ताकमलास
नायममश्रुतिव श्रासनमंत्रः प्रोक्तोनवशक्त्युनेस
र्ववेयेदमुनेति श्रत्रमण्डकादिपरतत्वोनानियोग
पीठदेवतानांपूजा प्रागेवपूजाप्रकरणेलिखितत्वा
दत्रनलिखिता सारसंग्रहे अष्टपत्रेसरोजेनत्ववतरस
ञ्चयाहृतं चतुर्द्वारसमायुक्तसर्वापीठेविधायच तत्रावा
ह्यगणेशानमर्चयेदुपचारकैः कर्णिकायांतुपूर्वादि
चतुर्दिक्षुगणाधिपं पीतंगौरंगणेशानेरक्तंवगणना
यकं गणक्रीडंनीलवर्णंकेसरेषुततोयजेत श्रग्नीशा
सुरवायव्यमध्येदिक्षुयथाक्रमे षडंगानिमनोरस्य
ध्यानमस्यांगदेवताः तुषारस्फटिकश्यामनीलकृ
ष्णारुणाहिंद्युपः वरदाभयदारिणः प्रधानतनवस्त्रियः
चक्रतुण्डोदक्रानद्धैवद्यमाणान्दलेयजेत वक्रतुण्डै
कदंष्ट्रौवमहोदरगजाननौ लंबोदराख्यविकटौविघ्न
राजधूम्रवर्णकौ इत्याग्रेतुततः छन्याग्राह्मायासह
मानेरः ब्राह्मीसवर्णसमायोप्यामगवर्भविभूषिता अव
मालाभयेदंऊणिकेदयनीकैः त्रिशिखंपरशुंदर्भ

वि॰
णं॰
९८२

982

उमहेन्द्रकपालके विभ्राणां चेन्द्रगौराङ्गीं माहेशीं भावये
च्छुभां गुणाख्यहांगदङ्गनां ऊशान्तं हंनीऊं रां खुजेः ईंद्रेगो
पारुणां ध्यायेत्कौमारीं करुणालया प्रविशत्खकपाला
निवेदं चकरपंकजेः विभ्राणां वैसवीं ध्यायेन्नीलमेघप्र
मशुभां हलेवमुशलं दोर्भिर्दधानां खड्गखेटकौ वाराहीं
भावयेच्छक्तिं सजनादिसमप्रभां नामरां ऊशावच्राविभ्र
तकरांबुजां इंद्राणीं भावयेन्नेत्रीं नीलवर्णां सभूषणां धा
रयंतीं मूलखट्वांकौ कपालेन्दुशिरःकौ चामुण्डां शोणव
र्णां वमुण्डमालावृतां स्मरेत् स्वर्णाभा महालक्ष्मीर्वी
न सत्रकपालके पद्मंचदधतीन्द्रनेत्रं महालक्ष्मीस्मरेत्
धीः दक्षाधः करमारभ्य तदूर्ध्वपर्यंतमायुधध्यानं ब्रा
ह्म्यादक्षाधस्ययोगायेतदायधस्ययोगायेतदायुध
योरव्यमाहेश्वर्याः कौमार्य्यास्तथामोर्ध्वकरमारभ्य दक्षा
र्धंकरपर्य्यन्तं वैष्णव्यास्तदक्षौहं करमध्य दक्षाधः करपर्यं
तं वामस्यादक्षाद्यहेयोगायेतदायधस्ययोरव्ये इंद्राण्यां
स्तु वामोर्ध्वकरकारभ्य वामाधः करपर्य्यन्तं चामुण्डाया
स्तु दक्षाधः करयोरास्य वामाद्वाधः करयोरव्ये महाल
क्ष्म्यास्तु दक्षाधः करमारभ्य दक्षार्धं करपर्य्यन्तमायुध
ध्यानम् तथा चतुरस्रत्रयत्रस्यवीथ्यां देवसमष्टिम
मेयं तु दिक्पालोत्सदस्राणि गतो यं पाहेमसमीवितं इं
गाधिपं पीतं वज्रहस्तमवारतं अग्नितेजोधिपं रक्ते
क्तिहस्तं सभूषितं यमं मेनाधिपं कृष्णं वैण्डहस्तं सम
न्वितं रक्तोधिपं चतिऋतिं खड्गहस्तं सप्रभं वरुणं पाशह
स्तं भ्रांतवरुणांपारसापतिं वायुप्राणाधिपं कृष्णं

शाण्डाकं यजेत् ऐरावतं तथा मेषं सहिंषमनमरुषं मक
रं मृगमस्यौ च वृषभश्च विषश्च विषहंसकौ इन्द्रादिलोकपा
लानां वाहनादि विडूर्बुधाः ततो वह्निं तदस्त्राणि तत्पार्श्वे
च समर्चयेत् वज्रं पीतं सितां शक्तिं दण्डं कृष्णं समर्चयेत्
खड्गं श्याकाशसंकाशं पाशं विद्युन्निभं यजेत् अंकुशं रक्तव
र्णं च धूम्रवर्णं गदां यजेत् त्रिशूलं नीलवर्णं च यजेत्साध
कसत्तमः इष्टांगं कं पिविंदाय मे रक्तसमर्चयेत् लोकपा
लाष्टुधान्येवे कथितानि मनीषिभिः एवं वृषजयेदेवं
गणेशं भक्तिसंयुतः इह मुक्ताविलासोमानं तेशिव प
दं व्रजेत् अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासां
तेग णेशमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ॐ गण
काय ऋषये नमः मुखे निचृच्छंदसे नमः हृदये श्री वि
घ्नराजदेवताये नमः इति विन्यस्य ममसर्वाभीष्टसि
द्धये जपे विनियोगः इति कृतांजलि रुक्त्वा मूलमंत्रेण क
रशुद्धिं कृत्वा अंगुष्ठयोः ॐ गं गणंजयाय स्वाहा हृदयाय न
मः तर्जन्योः एकदंष्ट्राय हुं फट् शिरसि स्वाहा मध्यमयोः
अचलकर्णिने नमः शिखायै वषट् अनामिकयोः ग
जवक्त्राय नमो नमः कवचाय हुं कनिष्ठिकयोः महोद
राय चण्डाय हुं फट् अस्त्राय फट् इति मंत्रान्ते गुष्ठादिक
निष्ठांतं करयोर्विन्यस्य नेत्रवर्जं हृदयादि पंचांगेषु न्या
सेत् अथवा गां गीं गूमित्यादिना करषडंगन्यासं कृत्वा
ध्यानाद्यान्ते सू नांते प्रोक्तविधिना कृत्वा एकदंष्ट्राय वि
द्महे वक्रतुंडाय धीमहि तन्नो विघ्नः प्रचोदयात् इति गणेश
गायत्र्याप्ना शुद्धाणि सूत्रास्यानं व प्रोक्तदेवाग ॥

वि. सं. ५५३ 983

यष्टैवंपरिकेल्प्यनदनुस्मरेणप्राममनिरूत्तिकोणेश्री
पर्ण्यादिपीठेॐ ऊंमादिनाचतुर्द्वारमुक्तवतुरस्रंत्रवे
ष्टितमष्टदलेस्मिनापीठंनिर्मायतत्रप्रागुक्तविधिनाम
ण्डूकादिपृथिव्यंतंसंपूज्यतथाग्णावस्थानेवृत्तरसमस्तदे
संपूज्यरत्नद्वीपादिपरतत्वान्तेऽष्टदलकेसरेषुप्रागा
द्यग्रान्ते ॐतीव्रायैनमः ज्वालिन्यैनमः नंदायैनमः भो
गदायैनमः कामरूपिण्यैनमः उग्रायैनमः तेजोवत्यैन
मः विघ्ननाशिन्यैनमः इतिसंपूज्य गंसर्वशक्तिकमला
सनायनमः इतिसमर्च्यपीठमभ्यर्च्य तत्रमूलमंत्रमुच्चा
र्य श्रीगणेशमूर्तिपरिकल्पयामिनम इतिचक्रमध्ये
मूर्तिपरिकल्प्यमूर्त्यभावेपुष्पादिकेनिक्षिप्यध्यानोक्त
मूर्तिभावयनमूलमुच्चार्यश्रीगणपतिमूर्तयेन इतिमूर्ति
संपूज्यनत्वाप्रागुक्तविधिनागणेशमावाह्यावाहनादि
मुद्राः प्रदर्श्यप्राणप्रतिष्ठांतेदंतपाशांकुशविघ्नपरशुल
लड्डुकबीजपूराख्याः सप्तमुद्राः प्रदर्श्यासनादिपुष्पान्ता
नुपचारानुपचर्यकर्णिकायांदेवाग्रादिचतुर्दिक्षुॐ
गणाधिपायनमः ॐगणेशायनमः ॐगणनायकायनमः
ॐगणक्रीडायनमः इतिसंपूज्याष्टदलकेसरेष्वाग्नेये
ॐगणंजयायस्वाहा स्वाहा हृदयायनमः ईशाने ॐएकदं
ष्ट्रायनमः हुंफट्शिरसेस्वाहानमः नैरृत्ये ॐअचलकर्णिने
नमः शिखायैवषट्नमः वायव्ये ॐगजवक्त्रायनमोनमः
कवचायहुंनमः ततोदेवाग्रादिचतुर्दिक्षुॐमहोदराय
वर्णायहुंफट्अस्त्रायफट्नमः पदाग्रवोक्तस्थाने वगाध
दयायनमः ॐगिरसेस्वाहानमः इत्यादिषडंगानिपूजयेत

प्रत्रषडंगाय ह्रे नेदेवस्याग्रे मों नेत्रत्रयाद् वौषट् नमः
इति नेत्रं संपूज्य पश्चात् संपूजयेत् इति शेषः ततो हृद
ले षड्देवाग्रदलमारभ्य ॐ वक्रतुंडाय नमः एवं एकदंष्ट्रा
य नमः ॐ महोदराय ॐ गजाननाय लंबोदराय विक
टाय विघ्नराजाय धूम्रवर्णाय प्रादक्षिण्येन संपूज्य द
लाग्रे आं ब्राह्म्यै नमः ईं माहेश्वर्यै नमः ऊं कौमार्यै नमः
ॠं वैष्णव्यै लृं वाराह्यै ऐं इंद्राण्यै· औं चामुंडायै अं म
हालक्ष्म्यै इति संपूज्य बहिस्थ तद्रेखेषु प्रथमवीथ्यादे
वाग्रमारभ्य ॐ लं इंद्राय सुराधिपतये पीतवर्णाय वज्र
हस्ताय ऐरावतवाहनाय नमः ॐ रं अग्नये तेजोधिप
तये रक्तवर्णाय शक्तिहस्ताय मेषवाहनाय नमः ॐ
टं यमाय प्रेताधिपतये कृष्णवर्णाय दंडहस्ताय म
हिषवाहनाय नमः ॐ यं वायवे प्राणाधिपतये कृ
ष्णवर्णाय अंकुशहस्ताय मृगवाहनाय नमः सं कुबेरा
य यक्षाधिपतये मौक्तिकवर्णाय गदाहस्ताय नरवाह
नाय नमः ॐ हां ईशानाय विद्याधिपतये स्फटिकवर्णा
य त्रिशूलहस्ताय वृषवाहनाय नमः इति संपूज्य ईशा
नयोर्मध्ये ॐ ब्रह्मणे लोकाधिपतये रक्तवर्णाय पद्म
हस्ताय हंसवाहनाय नमः निरृतिवरुणयोर्मध्ये ॐ
क्लीं अनंताय नागाधिपतये गौरवर्णाय चक्रहस्ताय
गरुडवाहनाय· इति संपूज्य द्वितीयवीथ्यां ॐ वज्राय शक्तये
दंडाय· खड्गाय· पाशाय· अंकुशाय गदायै त्रिशूलाय पद्माय·
चक्राय· इति लोकपालायुधानि देवाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येन
संपूज्य मूलमन्त्रेणार्घ्यं सांगाय सपरिवाराय श्रीगणपतये नमः इ

तिथिः

वि॰
टी॰
९८४

पुष्पांजलिनासंपूज्य धूपदीपादिपूर्वोक्तविधिनासर्वंज
पेदिति सारसंग्रहे॰ एकलक्षंमंत्रंजप्त्वान्हुयात्ताशां
शान्तःषडष्टद्रव्यैर्महे शान्तितर्पणादिनतस्यैवेत् मोदकैर्वड
कैर्लाजैः सक्तुभिः सेक्षुपर्वभिः नारिकेलैस्तिलैःशुद्धैःसु
पक्वैः कदलीफलैः अष्टैकैकद्रव्येणमाहुत्वाद्वादशांतंन्हुया
त् ॐकारंवर्णेश्वरपरामर्शिभ्या अष्टद्रव्यैस्त्रिमधुकैर्ग्रहः
याद्यष्टधागिति अत्रजपः कृतस्तुगापरः कलावेतत्त्वंतगुणं
नयेहोमादिकंकार्यमिति तथा सारसंग्रहे दोग्ध्यानेन
हुताक्तेनहोमोभीष्टफलप्रदः लक्ष्मीकामानारिकेलैश्च
तुर्थ्यंतंन्हुयात्सिते तिललाजान्वितैः सक्तुनारिकेलैःश्री
तुःशान्तेः सितपद्मादिमारभ्यप्रत्यहंचवङ्गेनक्रमात् चतुर्थ्यं
तेनतः सर्वप्राणिनोवशगान्हुणा तिलैस्तण्डुलसंमिश्रैः
हुयाद्धवनदिने विशिष्यैवमसर्वेषांभवेदशपंतथापिते
अत्रमर्वत्रकास्यहोमेप्रसंख्यानंक्वौकार्यास्यगुरुलाघवंता
वाचमसहस्रादिनिपुनपर्यंतेकार्यान्सावेणान्हुयात्
रक्तंचकुलानिवे एकेनवाप्यसर्वेवातन्कार्याणुरुलाघवं
तात्वादेविसहस्रंवात्रिसहस्रंतंपंचवा अयुतंनियुतंवापि
प्रयुतंवाकुलेश्वरि तत्क्रमादितेअयुतंसहस्रंवादहनं १
तितथा॰ सितार्कखंडसमूलेनचंदनसदारुभिः गजरत्नादि
निवेनविषाणानैवेदंतिनो विधायपविष्टेसंपूज्यतेसर्वदा
पूजयेन्मंत्रं अपाविनः पुविष्टदः गृहेतेचसमुद्देन शिर्वा
पाव्यवहारादौसमरेविनयोभवेत् तोचनामसमहानेनसर्वं
मामनुनामनः तिलकान्सेवरानानोलोकाः सर्वेशगाःश्रि

ये मम्भूदागजमदसहिताः नवनीतेनवैसाध्यस्यनामा
लिख्यातुल्लोमगे विलोमेविघ्नवीजेवतहृतंसापितानिले
प्रष्टोतवशातंजप्यात्तस्मीतह्मयेततः मम्भाहृतहृदागःसाध्यः
श्वेतिहृदयः हन्नायांवहृदंतोयंहोमेस्वाहांत इतितः तथा
मायंग्रहे स्मृतिर्भूमन्वग्निविंडनादातंकृतमलकः प्रका
तदोगणेशस्यमंत्रपडक्षरस्तः स्मृतिर्गकारः मूलकारः
मनुरौकारः विंडनादेनभूषितः तथा शार्ङ्गीवन्हिदंशायम
रग्निविंडभूतः अयमेकोर्णोमंत्रनमः शार्ङ्गीगकारःवन्ह
दंशायपौकारः विंडवनुस्वारः नाभ्यांप्रकः गणकोमुनि
रुक्तः स्यान्निवृच्छंदेवता वालागणपतिः सर्वसुराहृतन
मस्कृतः सेनषट्दीर्घयुक्तेनषडंगानिप्रकल्पयेत् अत्रा
ये ग्लां ग्लीं ग्लूंमित्यादिद्वितीयेगांगींमित्यादिकरषडंगन्या
सोज्ञेयः तथा ध्यानहृन्यासेपायस्यादस्यसर्ववदेवत ततः
सिद्धेमनोसम्यक्पूर्वमंत्रोदितान्प्रिये प्रयोगानिपिवक्ष
ध्यान्साधकोभीष्टसिद्धये इतिद्वयमेकाक्षरः समविधः
काम्यहोममाहः दौत्यान्नित्यादिश्लोकस्यायमर्थः प्रत्ये
प्रतिपद्यारभ्यतवर्धयातेमुचन्तर्पदिनेप्रत्यहंप्रथम
नतिलैरेकैकशातेतदनुलाजैस्तदनुसक्तुभिः तदनुना
रिकेलैस्त्रिमधरैः क्रमाद्धुतः प्रांतंजहुयादिति नवनीइ
त्यादिः नैवेननवनीतेपरस्परविमुखगणेशवीजहृदयसम
ध्येनवीजहृदयविंदुस्थानेममवीजाधश्चमकेनमोमध्येवशं
कृत्कृविति साध्यसाधककर्माणिविलिख्यतत्सर्वांगणे
शवीजैरावेष्ट्यतत्रसाध्यप्राणस्थापनंविधाय अष्टोत्तर
शतंमूलमंत्रेणनवनीतंस्पृष्ट्वाजपित्वापश्चात्तन्नवनीतंस्तवयेत्

वि.
शो.
८८५
985

इत्थं समाहृत्य योगेण साध्योव श्रूपा भवति सा व सं ग्रहे
विरीशाहृद्वयं प्रोक्ता वदेद्गणपतिं ततः वदेति च समुच्चा
य्य वेरदति वदेत्ततः सर्वलोकं द्वितीयांत मेतेव शमयो
च्चरेत् अनयाग्निवधूं रेते मायायं च समुद्धरेत् विविविचि
प्राहृद्वयं विविविविरिति गणपतिमिति लेखनेक मांणि द्वि
तीयांतेन गणपतिमिति द्वितीयांतेन गणपतिमिति द्विती
यांतेन सर्वलोकमिति अग्निवधूः स्वाहा मायायं भुवनेश्वरी
बीजाख्यं केचिन्मंत्रमेनमेकोनाविंशत्यक्षरात्मकं वदंति त
न्मध्ये वरवरदेति पंचवर्णाः लोकमिति वर्णाद्वयं इति सप्त
वर्णा भवंति उक्तं च गणेश्वरपरामर्शिन्या वकाररेफाव
पि लोचनाप्लोष्ठ नमनयो ईश्वगणान्यतीति सर्वं समुच्चा
य्य च मेव शास्यान्माकाव तस्यापि तयानश्चेति शब्दाच्छि
रेन्नावे वर्णाबुद्धेत्येतेन विविविविरिति गणांत्यति गणप
ति सर्वं मे वशमानय : शिरः स्वाहाकारः मायाय श्चतुर्वी
हतमंत्रस्यैवमंत्रांतरत्वेनोक्तत्वात् अन्यत्रवेपरीत्यनादे
मस्य गणपतिमंत्रस्य बीजषट्कैर्यात्स्थिताष्ठाविंशत्यक्ष
रस्याविंशदक्षरत्वं वदंति बीजषट्कं तन्मंत्राद्धारग्रुकर
त्ताव स्यते वैपरीत्यं तु तत्रोक्तक्रमस्य तथा ग्रतिगणाकं
भाव्यात तब्दे गणपत्र मुच्यते देवताविविविविद्वेशा दृष्ट
दृष्टफलप्रदः द्वितीयमंत्रस्यातिवचाधारैः वेदवेदध्रुवयवा
तौः शरलोचनसंयुतैः एकैकैः विभक्तैर्मूलमंत्रार्णैः षडंगा
निमनोभ्रः मायायानि वेदायानि ९ कानि मंत्रिणा वेदाश्रवारः
नं पंच शराः पंच लोचनद्वयं मायायानीनि ९ न्येकं मायाबीजं ९ कानि
नानायनि

ताहित्यादयः पतलक्षणमुक्तंप्रागेव द्वितीयमंत्रस्यमंत्र
पदैः षड्भिः षडंगानि सिंहाभमिभाननंत्रिनयनंहस्तेषु
पाशांकुशौ विभ्राणंमधुमत्कपालमनिशंसार्द्धेंदुमौलिं
भजे पुष्ट्याश्लिष्टतनुंध्वजाग्रकरयापद्मोल्लसद्धस्तयातद्यो
न्याहितपाणिमात्तवसुमत्पात्रोल्लसत्पुष्करं वामदक्षोर्ध्व
करयोर्वामाधः करेचपाशादित्रयंदक्षाधः करेदेव्यावरा·
मेवामांगानिविभ्र्याद्देव्यादक्षिणाकरेणप्रियाश्लेषाः वामा
याः करेणधृत्वाग्रेस्पृशंत्यावामदक्षिणयोः पद्ममित्यायुध
ध्यानंपुष्करंबंधुगंडादग्रः द्वितीयेपिमंत्रेइदमेवध्यानं तृती
येनबीजाक्षरादेशवामतनमविमालांबवामैः करैर्दत्तैस्त्य
लपाशमारणिरदानरत्नाम्बकुंभंदधात् सिंधूरारुणवि
ग्रहस्त्रिनयनोयोत्यातमुशुंडगणस्सलिंगाहितपाणिसं
भुजकरोमुष्टिंवद्धोवतात् अत्रवामाधःकरादिदक्षाधः
करादिदक्षाधः करादिदक्षाधः करादिषुवायुधध्यानंकें
भस्यसर्वांकरेमुक्तवात् यत्तेत्पीठेपुरापोक्तेनवशक्तिमम
विते मूलमंत्रेणाल्कमायामूर्तावावाह्यपूजयेत् मिथुना
दिपनेदादीनामोदादीदिगंवरात् अंगानिपूजयेत्स्याश्चात्मा
नभ्रेवसतनः सृथाः अर्चयेल्लोकपालांश्चतदस्त्राणिततोवहिः
षडावरणांसमुक्तंविधिविघ्नेशंयजेत् अथप्रयोगः तत्र
प्रागवयोगपीठन्यासांतेमूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वा
शिरसि गणकायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृ
दिविरविघ्नेश्वरायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यहृत्सिद्धयेविनि
योगविनिक्तितांजलि कृत्वाचतुर्भिर्हृदयम् चतुर्भिः शिरःपं
चभिः शिखा पंचभिःकवचं पंचभिर्नेत्रत्र्यंभ्यामस्त्रं इतिविभक्तैर्मं

वि॰
सा॰
५५५
986

त्र्यवीर्यैः षडंगानि विन्यस्य ध्यानादि पुष्पोपचारांतेन त्रिको
णावस्थमायामहागणपतिम् जेत् मिथुनत्रयं षट्कोणेषा
मोदादिषट्कं अष्टदलकेसरेस्तंभषषड्दले पुष्पोलोके मा
लदस्त्राणि च नवरत्नवीथीहृदये संपूज्य सम्यग्वनशेषसमापयेदि
ति तथा वेदलं तत्रये मेत्र जड्यानदशांशतः मधुरत्रयसं
युक्तैर्द्दर्ध्येरष्टमिशिरितैः एवं साधिते मंत्रस्तु प्रयोगात्कर्तृसम
हेति विकचोत्पलहोमेन स्त्रियमामोत्पनेदिनं मोदका
नान्नसंयुक्तान्हुत्वा विजयमाप्नुयात् मधुरत्रयहोमेन राज्ञा
नेवशमाप्नुयात् अभीष्टसाधनो होमो भक्ष्यभोज्यादिभिः स्थि
तं सावमेनदी वदेत्सौम्यपत्र्यप्रीतेन महागणपतिं तथा
वदेनेवरदेशकावदेत्सर्वजनं ततः मेवशांवसमामाय्य
देहानयदहृदये लक्ष्मीगणवीजाद्यकोनत्रिंशवर्णः लक्ष्मी
गणेशमंत्रोयं सर्वसंपत्प्रदायकः तथा वक्ष्येन महाग
णपतिमहागणपतये श्रीं इहपंसाहाकारः लक्ष्मीवी
जेष्मीगणेशवीजेनगपतदयः तथा ग्रंतयांमीमनिः षोडशा
णायश्चीति हृत्त्विता छंदो लक्ष्मीगणेशोत्र देवतासमुदा
हृतः षड्दीर्घयुक्तेनाद्येन द्वितीयेन चतुर्थेन षडंगानि वि
धेयानि जातियुक्तानि मंत्रिणा हेमाभः पीतवस्त्रः करक
मलनलैः स्वदंधनकुशोत्तीदंताभीतीचताम्रापुनकनकघटः
पद्मसंस्थस्त्रिनेत्रः वामांगासिष्टलक्ष्म्या विधृतकमलयामो त्त्यम
न दो मां भिषिष्टः सौवर्णकांत्या गणाधिरहसमहाश्रीकरोवः श्रि
नदसौहृदकरमारभ्यदत्ताथः कर्पधोनमायुधध्याने नागे
प्युणरादंडः ग्राकेशकेसजयेनमीटेनो ब्राह्मिनवशक्तिकेश्वरा
वेरेदकर्णिकाकेसरानलेवनहर्षसमायुक्तवतरसत्रयामुते

मूलेन मूर्तिं संकल्प्य तस्यामावाह्य पूजयेत् प्रथमावृति
ङ्गैः स्याद्द्वितीयाष्टादिभिः परा अणिमा महिमा चैव ग
रिमा लघिमा तथा ईशित्वं च वशित्वं च प्राकाम्यप्राप्तिरेव
च पत्राः समभ्यर्चयेत्सम्यक् तृतीयावरणे क्रमात् ततस्तु
मातरः पूज्या लोकेशांस्तदनन्तरं तदायुधानि तद्वद्भक्ति
युक्ताः समर्चयेदिति अथ प्रयोगः तत्र प्रातःस्नानादि
योगपीठन्यासान्ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिवसिंह
तर्प्याभिऋषये नमः मुखे निचृद्गायत्री छन्दसे नमः हृदये
श्रीलक्ष्मीगणेशाय देवतायै नमः इति विन्यस्य प्रागवह्निति
योगमुक्त्वा ॐ श्रां गां हृदयाय नमः श्रीं गीं शिरसे श्रूं गूं शि
खायै श्रैं गैं कवचाय श्रौं गौं नेत्रत्रयाय श्रः गः अस्त्राय इ
ति कवषडंगन्यासं विधाय ध्यानादिमानसपूजान्ते प्रोक्त
मर्घ्यापीठमुद्धृत्यार्घ्यस्थापनादिपुष्पोपचारान्ते प्रथमा
ष्टदलके सर्वेषु प्रागवत्षडंगानि संपूज्य दलाष्टके एका
त्तरस्तोकान् वक्रतुण्डादिकान् संपूज्य द्वितीयाष्टदले
षु देवाग्रदलमारभ्य ॐ अणिमामिति ह्रौं नमः एवं महिमा
गरिमा ईशित्व वशित्वा प्राकाम्य प्राप्ति इति प्रादक्षिण्येव
न संपूज्य दलाग्रेषु ब्राह्म्यादिकाः प्रागवत्संपूज्य चवत
वसवीथिं हृदये लोकपालांस्तदायुधानि च संपूज्य पदी
पादिकं सर्वं सर्वं च समापयेदिति तथा लक्षमेकं जपेन्मे
धावी दीक्षितो विजितेन्द्रियः दशांशं जुहुयाद्बिल्वसमित्यो मधु
राप्लुताः महालक्ष्मीकरो होमः पुत्रमित्रकलत्रदः मुदितो
येन संतर्प्य चत्वारिंशद्वत्तः शान्तः चत्वारिंशद्दिनान्मन्त्री वांछि
तं लभते प्रियमिति सारसंग्रहे विंउवामाताग्रिसुतासम

निर्मायास्तमध्यगाः ग्रस्तकं शक्तिगणाधः सर्वसिद्धि-
प्रदायकः स्फुलिंगकारः श्रग्रीवेफः वामादिईकारः वि
दुप्रणवसारः एतैः पिण्डितवीजेमायास्तमध्यगाः मायावी
वीजहृदयस्यमध्येऽर्ध्यात् तथा भागवोस्यमतिच्छंदो वि
राट्देवः समीरितः शक्त्यादिगणपस्तत्रैव दानवेश्वर्व
दितः षट्दीर्घभाजावीजेनषडंगानि प्रकल्पयेत गजेंद्र
वदनेमात्ता वल्लकीमसचामरैर्हेमवर्णाभं तत्वीजंपाशां
कुशायवंविभं सदंतं दक्षिणे हस्ते वीजपूरंचवामके पुष्क
रेमोदकं चैव धारयंतमनुस्मरेत् वामांकस्थकरमारध्वा
यः करपद्मेनमा पुष्पध्याने पूर्वोक्तपूजयेत्पीठे तीव्रादि
नवशक्तिके अष्टपत्रांबुजे देवं चतुरस्रमत्रयाष्टते प्रथमां
गावृतिः शक्त्यादिद्वितीयामातृभिः स्मृता तृतीया लोकपा
लैः स्यादनायैश्चवतुर्थ्यपि अथप्रयोगः तत्रप्रागवयोग
पीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामंतत्रपंक्ता शिरसि गणकऋ
षये नमः मुखे निचृद्गायत्रीछंदसे नमः हृदि श्रीशक्तिगण
पतये देवतायै नमः इति विन्यस्य गां गीं गूं इत्यादिना क
षडंगन्यासं विधाय ध्यानादि मानसपूजांते प्राक्प्रवर्तमे
त्रवत्सनावक्रमद्रन्यायार्ध्यादि पुष्पोपचारांतोकेसरेषुष
डंगानि दलेषु वक्रतुण्डादीन्दलाग्रेषु मात्रादीमाश्चतुर
स्रे लोकपालांस्तदायुधानि च संपूज्य प्राग्वच्छेषं समा
पयेदिति तथा लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं तद्दशांशंसमादि
तः तद्रूपाहुतं संपुटैस्तिलैमैत्रविदुत्तमः तर्पणादि
नः कुर्यादेवंसिद्धो भवेन्मनुः कलावेषप्रवर्त्तनयो
यः काम्यकर्मततः कुर्यादेषोकोपतमानसः ॥

ग्रन्थान्तरे नन्दग्रामे त्वयासन्नवान्यत्त्वत्राज्ञवेत् यायमागेन महतीप्रियमानवर्तिनि तथाशारदासंग्रहे खांतो विंदुस मारसंग्रहे खांतो विंदुसमायुक्तः तकारो दिसमन्वितः लोहितो रेफसंयुक्तः पार्श्वो वह्निसमन्वितः सादनायच दंतो यमेत्रः यत्पूर्वतरोमनरइति खांतो गा विंदुरनुस्वारः तयुक्तः तत्स्वरूपं प्रदिर्ई कारलसमुक्तः लोहितः पकारः रेफः स्वरूपं तयुक्तः पार्श्वोयकारः वह्नीरेफस्तमुक्तः सादनायस्वरूपं पदं दंतः नमोनः ऋषिर्गणकग्राख्यातछंदः प्रोक्तं विराडिति देवतागादितः क्षिप्रप्रसादनविनायकः दीर्घभाजास्ववीजेन कुर्यादंगानियासनो पाशांकुशौ कल्पलतां विषाणादधत्तशुण्डाहितवीजपूरं रक्तस्त्रिनेत्रस्तरुणेंदुमौलिहारोज्वलो हस्तिमुखोवतान्नः वा मोर्ध्वकरगास्यवामाधः करपर्यंतमाभुषध्याने ध्वी क्षप्रजपेत्पीठे नवशक्तिसमन्विते मूलमूलेन संकल्प्य तस्यां विघ्नेश्वरं यजेत् प्रथमाहुतिरंगैः स्यादिति यावाह मिर्गाणोः विघ्नो विनायकाख्यो ध्यानमूलाख्यो वीरमत्तकः वरदः श्रीमवाङ्कोमयपकदंताकपोपरः लंबोदरो धूम्रः प्रोक्तो दललाग्रेमातृपूजने वाव्लोकाः रत्याणदंत्ताणि तनोव हिविति प्रथमप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासो तेमूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वाशिरसि गणकायऋषये नमः मुखेविराटछंदसे नमः हृदये क्षिप्रप्रसादनायग णपतये देवतायै नमः इति विन्यस्य गांगी मित्यादिनाक रषडंगन्यासं विधाय ध्यानादिमानसपूजां तेषनरलत्र यानितमष्टदलकमलमर्चापीठनिर्माणार्थादिपूर्वो

वि· टी· ९८८

988

पचारांते केवलेरेणुषडङ्गानि संप्रन्यादलेषु देवागादि
शाद्दिशिलेन श्रीं विघ्नाय विघ्ननायकाय स्वाहा· वीरा
य· तथा लक्ष्मे केजपेक्ष्मे त्रैतदं नेनतरद्योशानः त्रिस्वाहु
कैत्सिलेल ह्रीं मेजध्यानस्वैदिताष्टभिः द्वयैर्वातध्यगादी
नि ततः स्वैववदावेन पवंसिद्धमनो मेत्रीजध्याकामात
शेषतः कालावेन तञ्जते गुणामिति शक्र्यागहतगुलेत
हविषाज्ञक्ष्यान्तधीः लक्ष्मीर्वा केवलाज्यनहोमोनोलो
कवशीकरं ध्रुतातांचेश्रज्ञद्रूपाद्त्रवान्साधकोभवेत
चत्वारिंशद्दिने मेत्रीनालिकेरद्वैतेत्रतः सर्वमलोह्यपकं
च ग्रन्थकं साधकोत्तमः सर्वाञ्छितार्थमभ्येति नात्रका
र्या विचारणा सलाजकैः सङ्भिरप्युकैर्वाञ्छितास्
य होमो भवेदष्टभिस्सद्वैस्तिमधुराचितैः इतेचवर्गा
विंशदाये वतप्रातमंतहितः प्रातः प्रातस्कुसलिलैर्विभ्र
शसचमसके तर्पयेद्धो समस्तभवेत स्पनसंशयः
हवैदितं गतोशानमायातेर विर्विवतः सौयाते नाश्र
संस्पृतं विंतपिबान्नर्पयेत सर्वमेत्रप्रयोगांश्चजध्या
दत्वापि साधकरति सर्वमेत्रोत्कारत्रमेचोक्तान तथा
सारसंग्रह विद्यधीशाश्रुतः शार्ङ्गीतारावीनमसाश्रुतः व
सर्वलोमनः प्रोक्तोहृदेवस्वमहात्मनः शार्ङ्गीगाकारं
विंडः श्रन्तसारः सर्वीशः वहुसारः नाभ्मशुकः तारापो
नमसाश्रुतः तथा· मुनिर्निगतिकस्पाख्यातोगायत्रंच्छं
द्वैतिवे पंचवक्तोस्परे देवोदेवताविहवारतस्वदीचे
वीनमपुलेनचउंगविपिरैतिमः मुक्ताविश्रन्ययोदामस्त
षुस्मानिमैः पंचभिर्नागवकैर्द्वैरवौभावनीयः प्राप्य

रक्तकूटोटमस्तिहापिच्छलः हस्तैर्बिभ्रत्त्रिशूलांकुशकजप
वटीमुद्रासृक्कपाले टंकोकोमोदकेसादे दलमध्यप
द्मानमस्कावदीभिः अथ सव्यदक्षवामयोर्वराभये तदुपरि
मोदकवरदै तदुपरि परश्वकपाले तदुपर्यक्षमालासृक्
वै तदुपर्यंकुशत्रिशूले तथा सर्वोक्तपद्मपीठे तत्पूजेदेवं
वमवाप्य पद्ममष्टदलं कृत्वा वज्रमस्तत्रयावृत्तं चतुर्द्वारस
मायुक्ते तत्रादावामने यजेत् कवानेडं हेयप्रोक्तामहासि
द्धेतदेः युतं गणेशदेवं वशाहः स्यादासनाय नमोन्तः आ
सनाय नमो आसनाख्यो मन्त्रः प्रोक्तो दत्तोनेनासनं विभोः
कवचेकेन वीजेन मूर्त्यामूर्तिं प्रकल्पते तस्मामावाह्य वि
घ्नेशवने दावरणाविने आदावेगानि संपूज्य लोकपा
लान्यनेहुयः तेषामाभ्रणानदारुच्च हेवंवावी समीचिते
ति अथ प्रयोगः तत्र प्राग्वयोगपीठन्यासांते मूलेन प्रा
णायामत्रयं कृत्वा शिरसि गणकाय ऋषये नमः मुखे गा
यत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीहेवंवाय देवतायै नमः इति वि
न्यस्य गां गीं गूमित्यादिना करषडंगन्यासं विधाय ध्यानादि
मानसपूजांते प्रोक्तकमले विलिख्य प्रोक्तयोगपीठवशा
क्तिसमांते ओं द्रं ह्रं महासिंहाय गां ह्रें वासवासनाय नमः इ
ति आसने संपूज्य ओं गं गणपतिमूर्तिं कल्पयामीति त
त्र मूर्तिं परिकल्प्यावाहनादिपुष्पोपचारांतेन केसरेषु
षडंगानि संपूज्य लोकेशान्वाद्यापाग्वत्समापयेदिति
तथा लक्षत्रयं जपित्वा ते तिलैर्दशांशतः मधुरत्रय
संयुक्तैस्तर्पणादि समाचरेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयो
गानाचरेत्ततः अत्राप्येवकलिगपरः ॥

वि॰
गं॰
५८५
919

चतुर्दश्यष्टमीषष्ठीषु केकेन तद्भयाद्ध्रुवः अष्टपैः कुसुमैर्मंत्री
मोदकैरष्टसिद्धये सर्वाङ्गैर्जुहुयाद्दैवैः पूर्ववत्पूजयेच्च मंत्र
वित्: यद्यदिच्छति तत्सर्वं साधयेत् अथ पत्रं प्रवक्ष्यामि
हे देवस्य गोरोचनातः भूर्जपत्रे लिखेत्तद्भमदयष्टगोमेथ्यवी
नाद्यादिच्छति तत्सर्वं साधकस्तेन साधयेत् अथ यंत्रं प्रव
क्ष्यामि हे देव सर्वसाध्यं कि नन्केषुगसंज्ञा वसुदलविवरे समथा
संविभज्य मालाएषोशिष्टपत्रे विलिखेत षडपिधामसानेव
वर्णाशात्त्या वीजं सकाराहृतमपि तदनष्येत नसुत्राहृतस्यात
लोहे: सवेष्टायंत्रे त्रिभिरपि विष्टनं वाङ्नाभीष्टदंस्यादि
ति अयमर्थः भूर्जपत्रे गजमदसहिते ऊँ मेनाष्टदलम
ले विलिखेते मध्ये हे देव वीजं विलिख्यतस्य विडस्यात
मंकस्यहं काबस्यारेभ्रमकं मध्येव शाऊरुरस्यादिखष्ट
कर्मापदं विलिखेदित्येवं साध साध साध्यकर्माणि लिख
त केसरेषु षडंगमंत्रान्यथा स्थानमालिख्या ष्टवसपत्रेषु
सर्वादिशा दक्षिणेन ह्रौं क्रौं श्रौं कं नमः स द्वितीयदले वै
विघ्नापिपाय समस्ते पदले वीर्यसिद्धिदाय स चतुर्थदले
वेङः स्वप्रशमनाय पंचमदले यपेस्पेहि भगवन् षष्ठदले स
र्वान्स्वादयं स्तभय सप्तमदले यं स्तभय ह्रीं गं गां अष्टमदले
नमः स्वाहा हां ह्रीं इति विलिख्य प्रथमादौ हृदं मंत्र यंत्रं वा
वीथी दयं निष्पाद्यत्र प्रथम वीथ्यां सा ग्रमा रम्य प्रादक्षि
णेन निरंतरं शक्ति वीजेनावेष्ट्य द्वितीय वीथ्यां तथैव म
दमकारेणावेष्ट्य गलिकी कत्यष्ट्येन सूत्रेण संवेष्ट्य पुनः
स्वर्णरजतताम्रैर्वेष्टयित्वा संवेष्ट्य मकरंदवत्रावेष्ट्य पद्माविधिप्रंत
मन्त्रफलदं भवति अथ यंत्रालिखितमालामंत्रस्य प्रजाने

यादिकं सर्वं हृरवमंत्रवकार्यं प्रमितं छंदः इति विशेषं
तथा सारसंग्रहे प्रणवः पत्नीयं च वामबाहुमूले सर
हीनस्य वर्णादिभुवि सद्धान्वर्णिकः सवलाण मन्त्रः प्रो
क्तो भजतो सर्वकामदः इति पदं इति पत्नीयो वकारः
वामबाहुमूले वकारः वामबाहुमूले वकारं तवर्गादि
लकारः सकीटपाः स्वररहितः भुवेसरूपं स्वत् नमः यान्तव
र्णः समाहारः शारदातिलके तु मंतस्यावकार उक्तः प्र
योगसारे तु प्रशस्त प्रणवाय च शक्तिपूर्वं जपेद्रुद्र इति
अयमर्थः प्रणवं तु वेदये मंत्रस्तदा सुवर्णिको भवतीति
प्रणवादौ शक्तिबीजं चेद्दीयते तदा न्यायमष्टोत्तरो भव
ति एवं विविधोयं मंत्र व्याख्यातः इति तथा ऋषिरग्निसमाख्या
तो गायत्री छंद उच्यते सवलाणास्य मंत्रस्य देवता परिकी
र्तितः दीर्घभाजाग्निबीजेन षडंगानि समाचरेत् पायाद्वोरु
णविग्रहः शशिमुखः सम्यग्दयातो भजैः पद्मभीतिहस्त वि
प्रु तयकरी शक्तिं शुभं जकूटं बलालेपन वस्त्रदामरू
विरो नानाविभूषाविलः सवलाणगणाधिपः शुभकरी
भक्ताय विंयसकः इत्तायथः करयोरायेन द्वासदयारभ
इत्याग्रयध्याने वक्त्रांते इजिते पीठे सर्वांके इजयेद्विभुं
इत्युपवासमहिते विधिना भक्तवत्सले वक्त्रांते इत्यनेन समवा
रितमानिषेधः प्रतीयते अन्यथा किंवेद्यप्रसंगात् लाभ
नपतिसेन्यात्योगृहा व्याहृमधूलकः विशालातरसंप्राका
ष्टलशक्तिकराः इमे दलाग्रेषु वर्सवादियन्ते देवतानंतं
देवसेनापतिशक्तिं विघ्नं जकूटमेव च मेधा मरुदं वं वं वह्नि
पत्नीकेषणानतः वज्रादीनि ततोवायेदेव मित्यप्रसन्न इति

वि.
गा.
५५-

990

अथप्रयोगः तत्रप्रातःस्नानादियोगपीठन्यासांतेशिर
सि अग्निर्योऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदिसु
ब्रह्मण्यायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यविनियोगमुक्त्वा
ग्नीमित्यादिनाकरषडंगन्यासंविधायध्यानादिमानसपू
जांतेप्रागुक्तमर्चापीठमुद्धृत्यावीदगुष्योपचारांतेप्राग्व
त्केसरेषुषडंगानिसंपूज्याष्टदलेषुदेवाग्रमारभ्य ॐज
यंतायनमः ॐअग्निवेशायनमः ॐकृत्तिकापुत्रायनमः
ॐभूतपतयेनमः सेनान्येनमः ॐगुहायनमः ॐहेमशू
लायनमः ततोष्टदलेषुदेवाग्रमारभ्य ॐदेवसेनापत
येनमः ॐशक्तयेनमः ॐविघ्नायनमः ॐकुकुटायनमः
ॐमोदायैनमः ॐमयूरायनमः ॐवज्रायनमः ॐदीपा
यनमः इतिसंपूज्यलोकेशार्चादिसर्वंप्राग्वत्समाचरे
दिति तथा लक्षमेकं जपेन्मंत्रंसर्पिषावाययोभसाश्रु
तेनजुहुयान्मंत्रीतर्प्पयेद्दिनसंगवान् एवंसिद्धेमनोम
त्रीऊर्ध्वाकामान्यथेप्सितान् अपंजयः कृतयुगपरंका
लाचेतच्चतुर्गुणमिति षष्ठीदिनेसमभ्यर्च्यभोज्यैः
प्ततोषयेत् देवंदेवाधिपासमागच्छयेद्ब्रह्मचारिणः सु
ब्रह्मण्यमनोः सम्यगुपास्तिंयेप्रकुर्वंति लक्ष्मीमाप्नुव
तेजस्थपुत्रपौत्रान्यगाः पश्चात् पारदिकामुष्मिकांतलो
कानलभंतेनात्रसंशयः सारसंग्रहे अथपूर्वंहोम
नवर्ष्यमेनेमहाभागोशास्तसमामतोत्रउपास्यसंमूढ
पादिविधेरुपास्यंतगाः सुरैः किंत्वरयदन्मयैः गंधर्व
सिद्धवनचारणाद्यैः समैर्विवेचापिगतोः समस्तैः नारी

नराणां वशकारिणं तत्भूमालसंचारनवशेषशस्तं तस्मे
दीवश्यकरं त्यमान्यभत्त्यौघवश्यप्रदसाप्तलोकेः व्याघ्र
ह्रीपज्वालसमूहचोरवेतालभूतादिकडष्टजंतून वशीवि
धानं प्रथितः पृथिव्यां लोकेकजंतुव्रजमोहकंच तथाज
नाकष्टिकरंप्रसिद्धं प्रोष्टप्रदंभक्तजनस्यनितं उच्चाटकमा
रणपिशाचमायं लोके तथामारणकर्मशाके कृशानुसंस्त
भनकारकंच विद्वेषिवाणीमतिरोधकंच कृपाणधारा
शरसंवपातासंस्तकविघ्नदयस्तनीनां संस्तंभकं वा त
मस्तु हृष्टमुक्तादिसंस्तंभकंच पाताललोके भुजगाति
प्रदं वरमायनाद्यं जनसिद्धिदंच मयाउकायारदवभूति
द्धिखड्गादिद्धिखड्गादिसिद्धिप्रदमुत्तमंच सपतिरणि
साधनशक्तमुख्यैः समग्रवावेशकरं प्रसिद्धं वेदादिपत्रमनि
लपाभुवनेश्वरीसकामसमागणायमंत्रवर्णनिहोकाः
कांतातवादिपतयेवरतीरवञ्चीनुस्मादसर्वजनकंशि
वौवशास्य प्रोक्तान्नेपतिदहनस्यवधूसमुक्तासंकातितोम
न्नयमनुप्रगमवर्णाः स्त्रकौष्ठविचित्रितमनोरथकल्पशाखि
भूतिप्रदस्य पननांचवरसाधकानांइति वेदादिप्रणवःपद्म
निलयाश्रीवीजंभुवनेशीतद्धीजंसकामाकामवीजंतद्धिता
भुवनेशीवीजानंतरंकामवीजमित्यर्थः रमाभूतीजंग्लौ
मिति गणपतिमंत्रः गं कांतांतोगतादिर्णकारः पत
येस्वरूपं नीरवकारः वह्निरेफः दस्वरूपंसर्वजनस्वरूप
प्रक्लीमकारः शिवयकारः तेनमे वशस्वरूपंज्ञानयस्वरू
पं स्वनमेपितैयः दहनस्यवधूः स्वाहाकारः मनुप्रगमवर्णाः
ग्रहाविंशत्पदान्तरः तथा ऋषिःसमुक्तो गणकोनिवृत्तौदे

वि॰
रां॰
५५
११।

देस्यमायुत्रमुद्रीरिंनदि महागणेशेगादितोत्रदेवः
सराखैः सेविजयाद्यघः गेबीजेक्रीशक्तिविनिपम
पादावार्णाः तारादिषट्बीजममविनेनषट्दीर्घभाजा
निजबीजकेन कर्णाम्बेङेगानिमनोन्यण्याव त्वजाति
शुकान्यथमंत्रविसः महादशानक्षतिनेत्रनासाद्दासो
देः यदयमांधुदेशेः अनाहतेपोमणिपूरकेवाधिष्ठान
श्राधारपेदणवर्णान विन्यसेशीर्षाननहृद्गुह्ययहे
सर्वीजातियतिन्यसेद्दा॰ ततोवशिष्टैः खलमंत्रवर्णैः
मध्यायपेन्नेसकलेशबीरे कवकृहृत्ययदेभुपद्माम
सेन्त्वनाम्नामिथुनानिमंत्री नेष्टवदज्ञानुभेषुभूयाय
मत्रुषट्शक्तिभुतानाणेशान् श्स्यभ्रविन्यातिजेशरीरे
ध्यायेद्गणेशंनिजहृत्सरोजे पैत्तवेजलधौद्वीपनववरेण
मयेशुभे नेत्रंगोलसमेघैर्यौनशीतलेः मले॰ ततो
यकाणंमेयुक्तगंधवाहनिषेविते कल्पपादपसंशो
भिभूभागसमलंकृते नानाकुसुमसंकीर्णनानाव
दिविरजिते अनेकफलसंकीर्णसंविते वाशरोगणैः
उपत्यालानयोयोतवंदूस्यान्त्ना समाकुले विलसम्य
रागोयकुटिमोदुणाभूतले कल्पपादपपुष्पस्य षट्
स्वनमजले पारितानेकल्पतरेनस्पामध्ये विचिंतये
त् श्रगपट्तिषट्कोनमेविनपुष्पशोभिते नववत्नमय
नस्पादत्नसिंहासनेस्मरेत तन्मध्येलिपिपदंवषडनेतम
मध्यमः कर्णिकायांत्रिकोणंवतंतमध्यगमहागणं नाना
रत्नविभूषाब्जमकरंदंतगतंनानं वकाच्छत्रिशिखावाड
पोलवयनरत्नोत्पलमह्हृदंडीलवाविनबीजमरवदनेकं भकरी विधृ

पद्मोद्यत्करजातिजपुमदयाश्लिष्टं जयामन्त्रिभं सोहं हं उप्रभजे
महागणपतिं नेत्रत्रयोद्भासितं पुष्करोहृतवन्नीयमपऊ
ंमयस्तनात् मणिमुक्ताप्रवालादीन्वर्षंते धारयाम्रुङ्गः स
र्वतः साधकस्याग्रे स्वदानजनलोलुपात् षट्पदालीकणि
तालैर्वीज्यतेमङ्गमुङः ग्रमगास्तरतसेद्धसदन्तमऊटोज्वले
उन्नृटरे गजमुखं नानाभरणभूषिते इतिध्यात्वागणपतिं
यजेत्सर्वोपचारकैः ऊर्ध्ववामदन्तपोसुकाग्रे तदधः मूल
पाशौ तवधोधजरुत्पलं तदधोधजरुज्वले तदधोगदाग्रा
लुग्रेतदधोवीजपूरदनो मुण्डाग्रेरत्नकुंभः इत्यायुधध्या
न अपरेत्नवामोर्ध्वादिक्रमेणादन्तोर्ध्वांतवर्देति तउक्तं प्रयोग
सारे चक्रप्रासरसालकार्मुकगदासन्दीजपूरद्विजवीलयो
त्पलपाशपंकजकरं पुण्डाग्रकुटमिति प्रासस्सिपूलं रमाला
कार्मुकरदतकार्मुकः द्विजोदन्तः गणेशायरामर्षिण्यात द
न्तायः करनारभ्य वामावरस्यकरावपि गदापूलाब्जकला
रविषाणादन्तिणेः करैः शाल्यग्रपाशचक्रेत्वा यसन्दीज
परकान् वामेर्ध्यानमित्युक्ते अत्रयथागुरूपदेशंकार्यमि
ति तथा मातृकल्कमेरुवोकेतीव्रादिनवशक्तिके पीठे विघ्ने
शमघ्यर्च्यसम्यक्सर्वोपचारकैः त्रिकोणाग्रस्याविघ्नाभो वि
त्तिलत्स्याभिनंयजेत पद्मदयकरापद्मशंखचक्रपरोहरिः
दत्तकोणोवह्रत्नाङ्गौरीपतिंयजेत उत्पलहंहकोदंडपुष्प
पुष्पमलंकृता उत्तरेप्यारिप्रयंगोस्त्रमहीकोयजेत्ततः पुष्टवी
ग्रकगदावक्रालंकृतमहना देवस्याग्रेयजेत्तस्यासहि
तंगणनायकं षट्कोणेषुयजेत्पश्चादामोदादीस्तषट्के
मात् आमोदंसिद्धिनमग्रकोणेसमर्चयेत् समृद्धापुत्रमभ्य

वि.
गा.
५५२
992

ग्लौं नमो'' वह्निकोणतः समुद्रवं कांनि सेक्षुतोमीश
कोणे समर्चयेत् उमंत्वमदनावस्यायजेद्दक्षिणे के विघ्नम
द्रवाप्तलंके केणेनेशाचवयजेत् वायव्ये विघ्नकर्तारं द्रावि
णापासहितंयजेत् पाशांकुशधरा विघ्नाः शक्तयश्चाभयेप्र
दाः रक्ताररक्तांवरालेपभूषणामदविह्वलाः तस्य सव्ये शं
खनिधिं वसुधारान्वितं यजेत् अपसव्ये पद्मवसुमत्याम
हान्वियेत् तस्य महागणेशस्य तत्रायो यो क्तिकाभेन्मामा
णिकाभस्तथावधाः वर्षेतौयनमस्यंतिलोकानां सेञ्छ
याद्दा केमवेष्ठेगाहस्नासान्नुन्नस्यायाः यत्रमध्यगाः वन्ते
सेलोकपालोंस्त्रहस्ताणिचहस्तैवं वन् शंगावरणेस्तुल
क्षिस्थं देवं प्रपूजयेत् अथप्रयोगः तत्रप्रातरुत्थानादि
योगपीठन्यासांतेमूलेन प्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि
मेंगणकाय ऋषयेनमः मुखे निवृद्गायत्रीछंदसेनमः
हृदये श्रीमहागणपतये देवतायेनमः गुह्ये श्रीं गं बी
जायनमः पादयोः ह्रीं शक्तयेनमः इति विन्यस्य सर्वा
भीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिः करौ गां हृद
यायनमः श्रीं गीं शिरसेस्वाहा ह्रीं गूं शिखायैवषट् क्लीं
गैं कवचायहुं ग्लौं गौं नेत्रत्रयायवौषट् श्रीं गंगः अस्त्रा
यनमः इति षडंगमंत्रानंगुष्ठादितलांतं कयोर्विन्यस्य
हृदयादिषडंगेषु विन्यसेत् ततोब्रह्मरंध्रेनमः दक्षने
त्रेणनमः वामे येनमः दक्षश्रोत्रेनमः वामे येनमः द
क्षनासापांबनमः तन्मध्येमेनमः वामेनमः मुखेवनमः दक्ष
बाहुमूलेनमः मध्येनमः मणिबंधेनमः अंगुलीमूले
वनमः अंगुल्यग्रेनमः वामबाहुमूलेनमः तन्मध्येमेनमः
मणिबंधेमे अंगुलीमूलेषु अंगुल्यग्रेमो अनाहतेनमः

मणिबन्धके यैं नमः स्वाधिष्ठाने ह्रां नमः मूला ह्रां नमः शिर
शिखे ॐ नमः मुखे श्रीं नमः हृदये ह्रीं नमः गुह्ये क्लीं नमः पाद
योः ग्लौं नमः हृदये गं नमः इति विन्यस्य गणपतय इत्यादि
स्वाहा पर्यन्तं मूलेन हृदि पादान्तं व्यापकं विन्यस्य ध्यानादि मान
सपूजांते प्रागुक्तं मातृकापद्मं वह्निहीरं पुरं च ह्वावृत्ते
वत्त रसत्रयं चैवेष्टितं कृत्वा तत्कर्णिकायां षट्कोणं तदंत
स्त्रिकोणं च ऊर्ध्वादिति मूलजाच कृत्वा त्वार्घ्यस्थापनादि·
पूजोपचारांते प्रोक्तविधिना विधाय त्रिकोणाद्बहिर्देवस्या
ग्रे श्रीं श्रीं लक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः देवस्य दक्षिणे श्रीं ह्रीं गौ
हराभ्यां नमः देवस्य पृष्ठे श्रीं क्लीं रतिकामाभ्यां नमः देवस्य
वामे ग्लौं महीवराहाभ्यां नमः ततस्त्रिकोणात्तद्बहिर्देवाग्र
श्रीं गं लक्ष्मीगणनायकाभ्यां नमः एवं सममस्त्वकोणेभ्यां न
मः ॐ सुखमदनावतीभ्यां नमः विघ्नमदद्रवाभ्यां नमः वि
घ्नकर्त्रे द्राविणीभ्यां नमः इति संपूज्य षट्कोणाद्बहिर्देव
स्य दक्षिणे शंखनिधिवसुधाराभ्यां नमः वामे पद्मनिधि-
वसुमतीभ्यां नमः इति संपूज्याष्टदलकेसरेषु प्रागवत्षडंगा
नि दलेषु ब्राह्म्याद्याष्ट तदग्रे लोकपालांस्तदायुधानि च संपू
ज्य धूपादि प्रागवत्समापयेदिति तथा एकादश शुते जप्त्वा
सहस्रान्तरमादद्यात् दशांशं जुहुयात्पादं दद्यादेकादशैर्दिनैः
तर्प्पयित्वा दशांशेन चाभिषिकाणु नाततः ब्राह्मणान्भो
जयेत्सम्यक् षट्कर्मभिर्विदक्षिणां दत्वा प्रणम्य विसर्जयेद्देवं
स्वर्णदो भवेत्सनः ततः प्राणायाम विधिवत्कृतं तत्तो षयेत्ततः
काम्यकर्माणि कुर्वीत सिद्धये सुर्नेवान्यथा अयं गुरुमंत्र
राजयः कृतयुगपरं कलावेतच्चतुर्गुणा इति तथा वैदेष

वि॰
ग्रं॰
५५३
113

योगानधुनासमसान्महागणेशमन्त्र॰ चरेस्यमवीनवाजि
वैरीकरवीरः सादिममेधुनिनामिनचूतमधुशर्करा
राजावशेनिष्टनिमेत्रिणोस्पात्वामात्रमेसादिकमेव
शुकः वलग्रस्तनैर्हिमधुलनैस्तरूत्वाहिनीनीवशाये
दवश्यान नैवाचमेत्रिशुववस्पनित्यशुलाहिकर्वति
नमशयेन वलङ्कःपलाशःसमिद्भिर्नेमेत्रवशेहिनाव
न निनेदिपःसेसलटनन्मेवेनाः ववावरेस्मिन्नगतिशुसि
हो कीनिविशालामसलोलभेन मेत्रीजनेदास्यपविष्ट
जेघोधान्यसधान्यविशुलंलभेन मधुलनैलोहित
मेकृनेयोद्घनेवष्याष्टोमवकेसहस्रं रुण्ठोपविस्थ
महाश्वनित्यवशीकरोनेवनदास्मजोस्य हंयाविष्टतोय
समिद्भिरष्टाधिकंसहस्रंजुहुयान्मन्त्रतः वशयेद्विश्वपः
ग्रहाधिकंमेत्रिवरःसहस्रंनमादशाशेनहूनेनमन्त्रं
विष्णुद्विकपारानिकपावलोगोसलडुसंसंशोध्यकवे
गृहीत्वा साध्ययेतिमाप्रदापिकाः येषां निरीष्टावलता
उपेत्साकेदर्ध्यतीत्वाशुनिपीडिनागीः सत्रीविनेयावद
सुख्याधवश्याभवेदवश्याकिलकिंकिरीव शिवालयेल
वमिनेमवेघोजपेरशांशेनहूनेन्नमेत्री पयोधमास्वा
धुमधुलनेनमोघ्यानवश्यविविपालभेन पयोधमाया
पमेनजातिशुमैतविषिवनयाष्टाधिकंसहस्रंजुहुयान्म
न्त्रतः मेधाशुनोवेदसमस्तवेनाभवेद्यासावविराट्
रुवीत्रिकेयोजहुयात्मन्त्रतो१तत्रयेननभवेदवश्य
पः सर्वगदाविनिस्यलोकेसपीमानिदटीर्घजीवी
नोमंत्रैवरो॰ शुनयोजनेहितानेनसुपीनशुभ्रेः
विनपमसेनोसभक्षनागावारयामवयंलोकाः

वरिनानिदि॰ [illegible] भवनी

+ दीवाख्यसंस्तंभनमत्रकुर्यात् ॥ १

विभीतकाण्डस्य समिद्भिरवाप्युतैर्येयोजनदूयाहिषिरतः
उच्चाटयेदाशुववैरिर्तं यान्सस्यानतोमेदरसत्रिभाग
णमेखेवानगरंसदेशंध्यायेखपंपंजनदूयान्क्रमेण तेने
तदोच्चाटयतीहमंत्री कथावकामेप्रतिभानवानो मंत्रीत
पामार्गसमिद्भिरष्टाधिकंमहस्रंविपिवजुहोतः सजीवि
तावध्यथपापयोषावशगाभवेयुर्नविवार्यमत्र· पेरण्डह
तोस्यसमिद्भिरष्टोमरंसहस्रंजनदूयाहिषाणातत रेडः सजी
वावषितमस्य वत्या अर्णप्रदः कामदुयाभवति स्वातीयतिव
उमलोतितेषुस्वसाध्यनामानिविलिख्य मंत्री रक्तेस्वसम
कमहिषान्नन्नातेकूनेत्कटसेहयुतेरहसैः विंशान्सहस्रंभ
वनोहनेनमत्रोदिविलप्तरनरः सदैव अनुकेअमुकेनदे
षयेत्साध्यनामानिरहरतिपरिछेदः मर्त्यास्थिसंभूतम
योहिकीलमष्टांगुलंशागवशिरोरुहैस्तं संवेष्ट्यतस्यकवस
युकसहस्रसंजप्तमेवंकुलिकोदयेव शात्रोर्गृहेहाविख
नेयथावन्समाहतोसौमृतिमेतिमन्यं वत्सप्रकारान्त्स
मष्टोत्तरसहस्रेकुलिकोदयस्तज्ज्योतिःशास्त्रे मन्वर्कदि
ग्वसुनवेदयदैरर्कान्मुहूर्तैः कुलिकाभवेयुः दिवानिवे
कैरप्ययामिनीषुतेगहितोकर्मसुशोभनेषिति अर्की
त अर्कवारात मनु १४ अर्क १२ दिक् १० वसु ८ नव ९
वेद ४ पक्ष २ इति· दिवारात्रौतुनिरेकैरेकहीनैरभिम
हैनैः कुलिककालोज्ञेयः अयमर्थः रात्रौतुत्रयोदशोका
दनवसमपंचतृतीयमुहूर्तोः अर्कादिवारेषुयथाक्रमंकु
लिककालोज्ञेयइत्यर्थः मंत्रीविलद्दावसमीपवर्तीजपेन
मंत्रंलक्षमितंयथावत्ता तस्यागतमभ्याभिपतंतिनागकन्या

वि॰
र्गी
५५५
११५

विलग्नाः खलु सर्वहीनाः दिव्यादिनि सिद्धानि रसायनानि
नागार्जुनकारं स्वमतौ स्वसिद्धान् रेखान्यनर्याणि वह्नि सर्वा
स्तासं प्रपंचे निनदात्मपत्र लेये ह्निरे मूढ निलव मेकंट
छन्नन ष्येकमनानितांत भवेश्च वन्नस्य नयारसिद्धिः स्ता
नरे रम्यभिकोहिताया लज्जालुकासन पनसारं नयाव गोलि
गुल्मानि विकर्णिकोव श्रयः पन्नामष्ठमेलयिवा मेलि
पनलात्मपतनहयेत् आभिः गुभैरनितलोचनो यामसौ
निधानानिमपपपतीरू लज्जालुका पुत्तिद्धा नस्फाल नाग
नस्पर्श मेकवमन्नवे घनसारः कर्परः गुल्मानि गिरिक
र्णिका श्वेतपराजिता अथ पन्नाशस्वगुल्मी श्रयो गुल
गुल्मवती भवेत् रोग नाशनाष्टजनमश्री खेलले न विल
रः खनाशः शनाष्टजने मनष्टोन रशानमिस्यर्थः एवं सर्व
लेनाम विस्फोटक भनक्रमापेनान्दवान्पोरन राजन्ति
च मनोरथायाष्टमहस्रजा याद्विनाशयेत्मंत्रं वरस्व
विषदंष्ट्रं स्थावरजंगमं वयनानगणाष्टावि रम्मूलरोगान्
स्त्रदारुणां नोग्रहणीव रोगान् वातप्राभूतान् कफपित्तजा
तान् गलगंडादीन पिरोगं सर्पानशनाष्टजायेन विना
शयेत् लूतैकजायेन विनाशयेन्न लूतैकजायेत् मना
स्य मसिद्धिर्भवेदस्य हि पाङ्कायाः मंत्री नतोगच्छन्निह
वर्मणानत्र यपोजन न सेनकानां गमप्रदेशविवर सा
नोत्ते विलेपिते गामपतो विशुद्धे स्नातः शुचिर्मत्रिव मं
नाला कंभन ववविना वदनागं मम्या प्यमोरतकगंधि
नतः श्रमरये नत्र रागावमेकं कुंभापदिष्टाक पिलाम्यसमं
खिन्नमप्रनाल्पवदीपमेकं प्रपन्नये चंदनं पुष्पसुगंधि
मालिकां वा कुमारकस्य शालीपमे सम्प्रपन्नये दिसंवम

मेघाह्वाघ्राप्तां तमप्युत्तः भूतंभविष्यं किल वर्तमानं शुभाशु
भं वा कथयेद्वशेष महागणेशं गदितं सम्यक् एवं प्रागानये हि
शुभं ग्रन्थः स भेगणेशः कथय त्वं शेषं शुभाशुभं नात्र विद्या
रणीयं वेद गृहे ताम्र विग्रहे वा मंत्रे न लाभ यस्य: स्याद्धृषि
रस्यात्र भवेत्सम्मिदोषा न्यादिकानां पशुयोषितां वा त्यग्राय
मूलेस्य पविष्ण मैत्री मंत्रे जपेल्लक्षमिमं विधानात् सापदि
नष्ट भवेत्स सिंदा ग्रुष्यादि कृषि प्रददाति तैत्य उपायचा रा ती
दीपवद्द्वं समानी यव्रत्यान्युपतो नितांतं स्ता न्वा वधीयद.
त्रे महागणेशं स्वाष्टवां श्रुतं तां प्रजपेच्च मंत्रे स्कंवानिहन्
किल सत्तम मस्यात्करर्षात्मिनेन न्ना कापि लाज्यशुद्धे सपोश
येम्यानरती वृषद्धः कविभिर्वे त्यवहि सप्रराते ग्रज्ञापि पाव
त्समपा वि भ म्येकैकं भागं प्रातः सहतेन भवेत्येदिनि रसेन
समादाय च वकाम चारी रसेन संशोध्य वषारमेकं काय्या
समन्त्र स्पर्शेन ता व त्समयं सम्यक्त्वल भईये च ऊमाति
काय त्र र सेन ता व न्न तो भवे ट्ण्य समानवर्णं भागामताः
धोडुपा पार स्य शुल्लु स्य भाग त्रितयं तथैव भागत्रयं स्यान्न
गन स्यवै कं हेम्न स्तथैकं किल शोधजाते पकव कन्वावरु
पाप्रमवें स्यात्प येत्समयग्ध्यार ताले पिवाले यथु हम
नात्र गता मन्त्रं जपेल्लक्षमिमं मन्त्रं तः महागणेशस्य मनं तः प
सादान्सिद्धा हि न्नं गटिका भवेत्सा रसेपारदं कामचारी ज्ञाका
सावलीमि प्रसिद्धाः शुल्क लाग्रं गगनं प्रभु के श्रारनालें कांजिकः
शशनाम्ना दिकं क्षूर्णीकृत्य मेलयित्वा तं धारयेद्दानं नये च मंत्री
सर्वं चयस्य नस्वरदानवाद्यैः समग्रभं तेषु भवेद्वध्यः शतास्तहे
रविमियमेन न दरयनेव कृत्या तेपमत्यांविष द्वयेन मयातेनवा
स्य नस्याः प्रमादात्किल वज्रदेहो भवेद्धतिस्तस्य वलोरवीतन न

वि॰
सं॰
४५५

995

धरामरद्रूपः सकलांश्च वावनच्छायोहि भूताविवरेदवशंपं
सदाच्चमानिष्ठतियस्यगेहेलक्ष्मीः स्थिरातस्यगृहेभवेच्च
साटेष्टिवेधंजागतः करोतिमहागणेशानुग्रहमात सव
स्लदण्डिवशिनीत्वाप्रत्यक्षंचावेणात नोभिप्रोज्य षडशस्य
केनाप्यभुनस्त्रिलोहैः संवेष्टमस्यगुटिकांवकुर्यात म
महागणेशंपरिहृज्यमंत्रजस्यगणेशस्यकरांचलंबा इत्थं
विविंतमस्तकरेनयेतीतिसिद्धगणेशस्यमन्त्रप्रसादात वश्य
शिखायांवकेदथकंठेवाधारयेन्मेत्रिवरः सदेव तस्याः
प्रसादान्नभवेत्समीयेव्याघ्रादिचौरोरगविघ्नदंदः दाणी
भुजः सर्ववशगास्तथास्यलोकेभवेदेवहिकामचारी स्त्रीणां
प्रियोसौमदनान्नराणांभवेदवश्यगुटिकाप्रभावात व
श्यस्तदण्डिभावश्रीवशिनीलजालका वज्राभ्रकोग्रथकवि
षेघः त्रिलोहैः स्वर्णारजतताम्रैः गोरोचनोत्मनस्त्रणैवपु
ष्पादेवीमितास्यादपराजितान्ता सवश्यस्तदण्डिमलयोद्भवंच
कुसुमागुरुग्गुः समभागकरति सेपिष्टमस्यकरवैसपु
षकुर्याद्विपानानुटिकांमन्त्रतः कृत्वाचनामकं सहस्रजपं
विशेषकोस्याजनमोहकः स्यात देवीसहदेवीविशेषकस्ति
लकः गोलामनामस्तामहिवेरणादीर्घनण्डानमस्तांकि
लपक्षपीत्वा तच्चूर्णमालिप्यकरद्वयेननयेत्समंस्पृष्टमुतं
सटस्तं प्रदर्शयेत्तोगजेसमस्तंववटषृवादिग्रास्तेदशाविहवं
ति मदोत्कटदानजलार्द्रगण्डपेरावतस्यापिकुलप्रसूतां
स्तदीर्घदंतद्वयेरोयमानागच्छेतिहृंविवशाभयार्तीः वश्या
भवेत्प्रभमन्त्रवितमस्यात्युकंचकुवेतिनसंशयोस्ति गजान्तर
हीनकामोवेरानागानवनेप्रमः ततश्च कारयेत्सु ॥

फ्रांसमध्यककगजनवंधने चतुरस्रांदिशालांचशालां
तांनिकटेततः दक्षोवरणसंवीतांवतद्दीगास्ततोव
णं कुर्यात्तत्रस्थलीमध्यकंचतुरस्रांसमुत्तमां तस्या
मुत्तरदिग्भागेविदध्यात्कुंडमुत्तमं सर्वलक्षणसंयु
क्तंमेखलाद्यैरलंकृतं पूर्वादितस्थलीमध्येप्रोक्तल
क्षणलक्षितं मण्डलंकारयेत्तत्रसमावाह्यगणेश्वरंमे
डुनेसर्वलोभद्रंसंपूज्यवनिवेदितैःसपबाणैः सुशोभनैः
ध्याध्याग्निंततः कुंडेस्वमंत्रैः पूजयेद्वजेमुवोततेवज्ञ
स्मापारजोंवीवत्रयंततः हुनेत्समस्तैर्मंत्रैर्गणवम
लाणतांहुतीः पुरोक्तैः श्रीशक्तिमारभूविनायबीजकैः
मूलवद्वैः क्रमादेभिस्तिविभक्तेन संकुलेन प्रणवेत्यादि
नाम्नादीन्प्रकरणोहाममहागणपतिमंत्रस्ययो
दशाधाविभागउक्तस्तत्रांतिमपदद्वयमेकीकृत्यज्ञ
ह्यान तेनतवधाहोमोभवतीत्यर्थः उक्तंतदाचार्यव
र्यैः तावेणालक्ष्यदृष्टिस्तनास्यरत्नाविघ्नेशबीजैः क्रम
शोनवकृः पदत्रयेणापिचमंत्रराजेविभज्यमंत्रीनव
धानहोविनिः मूलाणुनासममेतंकुतेनमंत्राणांसंख्या
पाश्चात्यनेवततस्याहृदयैः स्वाहुविलोलितैः वत्वारि
शात्सहस्राणिचत्रभिरधिकानिच ततः शांतेवतत्समा
विंशाग्निःसहितंकुलेन प्रत्यहंभोजयेद्द्विप्रान्स्वशक्तिभि
स्ववर्द्धितः गुरवेदद्दक्षिणांदद्यात्तपंचाशद्दतितोषवान त.
न्मात्यंनरदंशांशंवादत्वासंतोष्यतगुरुं वत्सरांणोम्मिपुनाना
घटगाणेशानिधिपुरमयोः संगमात्तदिशीशानांतत्संत्रैः
स्वर्णिबाकुनेन पवंहोमंसमाप्याथनेवेपंचसमुद्देन

वि.
णि.
५६८
११६

पुनरभ्यर्च्य विघ्नेशं सांगं सावरणं ततः निजे हृदि समु
द्वास्य विहरेत्स यथाक्रमं ततो दिनेष्वनष्टेषु तां विंशतानि
यतेति हि विनायकप्रभावेन कलभाः करिणस्तथा क
रिणीनां समूहाश्च यान्ति तेनैव तटेन ततः प्रवदेगते प्रोक्तस्रो
दे प्रोक्तरूपं गणेशं समभ्यर्चयेत् तत्र वह्निं समाधाय ल
क्षमेकं पृथक्कड्ढेनेत ययोहृतान्याममन्त्रपुष्पैः शर्करा
यापिव नैवेद्यपानेन च ततो जगारमध्यान्समुज्वलावेता
ल संज्ञा गुटिका प्राप्यते मंत्रिणा ततः श्रीणीमायष्टसिद्धी
नां जायते भाजनं सुधीः अन्येकैकद्रव्याणां वेद्यं पर्वणीय
मयपत्रे कापिलं त्वेगोमयं प्रतिगृह्य च अष्टुतं मंत्रं संपुटे
निखातं ताः रिवारयेत व्याघ्रको डाकिनी चौरारी वात्रकार्या
विचारणा नीणां चेदपर्वणि अमावस्यायां एवं तरविदे ग
णेसरकाचमाहृदि मोहासदारित्तायाः कवपुगमेव
तथा द्विकर्णी सशिवा च कन्या गौरी च नेतानि समानि भा
गैः रक्ताम्बे जिह्वामहामोहायनूरः अद्विकर्णी अपराजिता
शिवा मस्य शिवा कन्या कुमारी करयुगमंजलिनी पं
चांगं मंगलानीति प्रोक्तं वकुचवन्तं जिह्वा प्राणास्यानि स
पिष्ट्वा पंचांगमलानि तानि कुर्याद्दशैकत्र ततो जपेत् ह
देवतदेनेमन्त्रवर्य्यमष्टाधिकं सहस्रमनुवर्य्यमेतं भवती
ह सिद्धं गजे प्रदेयं वरप्रमाणं एव प्रमाणं च तद्वंगमेत
पचार्ह मात्रं मनुजे प्रदेयं ततः स्यात्तयोनिपि शार्दपार्वे पुम
दितं पीतमथो दिव्य फकं प्रशस्तं हितं यावशानां जितेन्द्रि
यः पुरहननमेन ततो जपेन्मानं लक्षत्रतंन सहस्रं ऊनेः रूपांशकंर
श्रीगलजां

कस्यां लभेत्तु तन्मवेशजां प्रभः पूर्वोक्तरूपं गणपं विचिंत्यंग
भादिनाभ्यर्च्य जपेत मंत्री मंत्रं हि लक्षप्रमितं विमुक्तो
भवेदकास्मात्त्रिगणादिदं विधात बिल्वस्य पुष्पं तगणेप्रियं
गुसदेवदारुहरिद्रवदनेव तथागरुनागरुकेसरंचस
मानिक्लुप्तामधुमाविजातिः स्यच्छगजपेत्तानि मनुं समस्त
महाधिकतैः खलसिद्धरूपः भवेदनेनापुरस्तपितोना
विनिक्यरोगात्किलदीर्घजीवी प्राप्नोति वार्थं नरूपाचको
पिभवेन्नरः सर्वजनप्रियश्च अनेनमंत्रेण वशीपितासी
स्तहर्भगापोसभवेत् कुमारिकाभूपस्तपितावरंलभे
ताप्तुकुलीनमग्रजलाशयेलस्यमितोएजापः समाद
नोहष्टिकरपशास्तः सर्णांमयेमभुनावगव्यपयसागोमि
स्र्यमर्पिथालस्येपशर्करया नरेलपणसेदथावसर्वद्रंये
रपैरेवतसमरक्तयेवमतिलैईव्यामेयेत एलेतौनाभिर्यशा
सेकुंसंभकुस्तमेरघाविजेवीसमे पयेभूपतिकत्पलैत्प
वंसतन्मंत्रिणाः कैरवैरप्स्तुत्यादिसमिद्भिरायजन्मुखाम्वभः
पिहृनैः प्रतल्यादिभिरब्वरं समवणायेनरुत्वनालुकृष्टयेलो
णेंहहिसमरक्तयेवनरूपात्मश्रीपुनवैतसे विति सप्ताया
हीत्यादिशाहहेरुदवरसतंवरतोरह्येते तथामारमंगृहे शा
कृेशावीवलभवोनमागंसपांतश्रकेखलभूमिवीजे इति स
वेमूलयंत्रोद्धारप्रकरणेः तदंतभूमिवीजमुद्धरति शार्ङ्गग
कारः शाविवलभालकारः उत्तमागोविंदुः सपातन्त्रोंकारः
तथा षट्कोणकमलाष्टष्टविलिखेत्तारंसमसाध्यानतःको
णेषुवंगमनेत्रावसदलेषुलिख्येमवीमतुं पत्रेतत्रदले
महाभागोमनोर्वर्णांस्नापि शोलिखेत्तहात्रिंशद्दलंपकेनेक

खमुखोवर्णान्लिखेत्ततगारुडंबिंबंवहिरष्टवज्रंविलिखेत्को
णेष्वप्यंशंकंलिखेत वाह्येवारुणमण्डलंपरिवृत्तेनैवत
त्स्राहृतंरुद्रंतन्मणिनामहागणपतेर्यंत्रंसमुक्तंमहत्त ष
ट्कोणोत्पादिमहदिदंतस्योपमध्येषट्कोणमध्येश्रीवी
जंसंपुटितंप्रणवंविलिख्यतन्मध्येसाध्यंलिख्यषट्कोणे
षुषडंगमंत्रानालिख्यवहिरष्टदलकमलंकृत्वा तद्दले
षुआगादिक्रमेणषोडशस्वरान्हंसोविलिख्यतद्वहिर्द्वा
दशकमलंकृत्वातद्दलेप्रागवत्कामवीजंविलिख्यतद्वहिः
षोडशपत्रेषुभूवीजंसमालिख्यतद्वहिश्चतुर्विंशतिदलेषुप्र
णवश्रीकामभूवीजानिविक्रांतिमूलवीजा यथा ऐं कैं का
ग्रा विन्यस्यतद्वहिर्द्वात्रिंशद्दलेषुकादिसांतान्मातृकाव
र्णान्सविंदुकानालिख्यतद्वहिरष्टवज्रोपेतंचतुरस्रंकृ
त्वा तत्कोणेषुलमितिविलिख्यतद्वहिर्वृत्तद्वयंकारेव
रुणमण्डलंविलिख्य षंवीजेनसंवेष्ट्यतद्वहिर्वृत्तद्वयंकृ
त्वा तन्मध्येतद्दलेक्रौंवीजेनवेष्ट्याकुशवीजाभ्यांनिरोध
येत निरोधनंत्वायंतयोर्लेखनंतथा भूर्जेयद्वायांचमनो
लिखेन्मंत्रीरोचनाकुंकुमगोमयाद्भिःकस्तूरिकाभिःस्व
याचहेमसूच्याद्वास्यादिहलेखनीच यंत्रमेतद्येनसं
यःस्यालोकेरक्षोघैर्गणायप्रसादात तद्दत्तेमोदकैर्नत
स्यभीतिर्नचस्यान्नृपतस्करेभ्यः द्यूतेरणेनऊलेवादेस
मस्तोविजयीभवेच्च अनामिकारक्तवमिश्रितैर्लिखेद्यस्त्र
लिखेत्तनपतंवैर्यणावत कंचंदनाद्यैश्चरूपोभपुष्पैःसं
ज्यतनसंत्रिवर्गानिवेद्यैः कृत्वामनोत्तांगवतींचमूर्ति
विन्यस्यतस्मादेवचयत्नम ॥ ॥ ॥

केन प्रतापयेद्दीपशिखाकृशानो समाहृतो योषितमानये
त्सः नस्नामनेवाष्टशतं प्रतापयं वक्रोष्टतेन दशायत्नगा
तो स्वभावविद्वेषवतो हि रक्तैः श्मशानकांगारधूगोलि
खितेन शाखांशुकेलखनिकात्रकाकपत्रो लिखितास्सम्यग
प्याभिसृज्य उच्चाटयेद्दद्दमिदं हृजाग्रे विद्वेषयत्यव हि वैरि-
संघं द्विष्यैः स्नुपीतैर्विलिखेच्छिलायां पीतप्रसूनैः कविशंकं
प्रबद्धैः प्रमृज्य संवेष्ट्य वपीतसूत्रैः साध्यानिलश्यायनमाव
वेव नटेदेहलीदेशइदं निखातं करोति तस्तम्भनकारि यंत्रं
ड्रेष्टस्यवाक्स्तंभमपि वजस्य गतेस्तु संस्थं भनमाशु कुर्यात्
न सैनापरेषां इगजवाजि मुक्तां सैस्तंभयेन्नात्र विचारणी
यं श्मशानकांगारवरोस्य मध्यात् श्मशानवस्त्रेऽपि तेन म
बीः चितेन संलिख्य नवास्थिवात्र सलेखनीवंदनपुष्पधू
पैः संसृज्य तच्छावपशानिखातं संमारयेद्वैरिगणमाशुनूनं
उन्मादनमेतत्स्य यमाव्ययोनं यंत्रं हि कांतिंत चुतेन वाणो इति
भूर्जेन्यादिमध्यायात्पूर्णांत मूर्तिं देवस्य साध्यानिलस्याप नं
साध्यप्राणाप्रतिष्ठा करोति तेहस्तमानाथ स्नात साध्यप्रा
णाप्रतिष्ठा करोति तेहस्तमानाथ स्नात शावपरा श्मशानभू
मिः तथा श्वालिख्याग्रिपुरे स्तनारविवेश्वीजे यदि हि दिन्दुषणी
मायामदनाभुवं गरुडभगोबीजानि वक्रेस्ततः संपिष्टं ग्राम न
न्थोष्टदलके वर्णान्मतो वालिखिंग्रीसीनेन्द्र दलेकमेणवि
पिवच्छिहंत पेकं कृतौ वेष्टितं मान्नकावर्तौः क्रमोत्क्रमातैर
त्यिपाशाकुशा हूंतेवा त्यिभूगोदहिते यं नव महागणाप तेयंत्रे
क्लंतं हेमशालाकया श्रलके कंवकाश्मीरक स्तरीरोचनावि
से सेलयित्वा विभागेन यिष्टवा वंदनवा विणा स्वर्णापदेपय भ

वि.
टी.
५५८

११८

जैवालिखित्वेनविधिपूर्वकं कृतप्राणप्रतिष्ठं सदार्चितम
भक्तिमुक्तिदं आयुरारोग्यसंपत्तिकीर्तिदं श्रीतिवर्द्धनं
इति अयमर्थः षट्कोणमध्ये त्रिकोणमालिख्य त्रिको
णमध्ये प्रणवमध्यगतं साध्यं गं बीजमालिख्य त्रिको
णषट्कोणयो रंतराले पूर्वादिचतुर्दिक्षु श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं
इति बीजचतुष्टयमेकैकशो विलिख्य षट्कोणेषु पूर्वा
दिक्रमेण वादिषट्बीजान्यालिख्याष्टदलेषु गणपत
ये इत्यादि पूर्वसिद्धमंत्रं नहाविंशतिवर्णेषु त्रीं त्रीन्वर्णान्स
मदलेषु विलिख्यावशिष्टमेकमक्षरं समष्टमदले विलि
ख्य वहिर्वृत्तपंचकं विधाय तदंतरालवीथिचतुष्टये सर्वा
भ्यंतरवीथ्यां सविंदून ककारादिलकारांतान्वर्णानालि
ख्य द्वितीयवीथ्यां तकारायकारांतानवर्णान्विलिख्य
तृतीयवीथ्यां आ इति पाशबीजेष्टसर्ववाह्यवीथ्यां क्रो
मंकुशबीजैरावेष्ठ्य तद्वहिर्भूपुरं सहयं कुर्यादेतत्कफ
लदं भवति अत्र चतुरस्रद्वयवेष्ठनं वा प्राम्यं तरमेदे
ति केचित् अष्टकोणरूपेणोत्यन्ये यथा गुरूपदेशा
कार्यमिति श्रीयंत्रसारेकौरलौषं आलिख्य कर्णिका
मध्ये शक्तिकोणेषु षट्स्वपि तारश्रीशक्तिकामैर्लावि
घ्नबीजानि तद्वहिः आलिख्य चाष्टपत्रपद्मस्य प्रथमदले
कष्टइत्यादिवाग्बीजं द्वितीयेवदलेततः यदद्येत्यादि अनुवा
र्णान षष्ठे पत्रे तृतीयके कामबीजं हसेत्यादि पत्रे भयन्ववर्णा
के उद्गारइत्याद्यष्टवर्णानालिख्याथ चतुर्थे पंचमे सकले त्यादि शा
क्तिबीजं षष्ठे दलेपुनः सर्वंतदिंदनेत्यादिवर्णान्सप्तमे वसम
मे पत्रे गणपतेत्यादि नववर्णान्दलेष्टमे सर्वेत्यादि द्वादशवर्णान्सम
॥ रूपमातृकाद्वैः ॥

संवेष्टकमष्टाक्षरैः श्रींह्रींक्लींग्लौंमिति क्रमात आलिखे
देमपादादौदेमसत्याति रंजनं रंजनेवशकरं अमार्यः अ
ष्टदलकमलकर्णिकायांषट्कोणमध्येसमाध्यशक्तिवी
जंविलिख्यषट्कोणेषु श्रींश्रींक्लींह्रींग्लौंगं इत्येकैकशोवि
लिख्याष्टदलेश्रीविद्यायाः प्रथमकूटंद्वितीयदलेप्रथ
मंचतुर्थवदनं इतिविलिख्यतृतीयदलेश्रीविद्यायाः द्वितीय
कूटंचतुर्थदलेऽष्टगाधिमिसृष्ट्यं इतिविलिख्यपंचमेदले
श्रीविद्यायास्तृतीयकूटंषष्ठेसर्वंजनंमेवशं इतिसप्तमे
गणपतयेवरवरद इतिअष्टमेसर्वजनंमेवशमानयमहा
इतिविलिख्यतद्वहिर्नयोरंतरालेमातृकावर्णवेष्टा
वनरसवनः कोणेषु च महागणपतिमेतस्य द्वितीयंवी
मादिवीजचतुष्टयंविलिखेदेतदकफलंदं इदंयदत्तैः पारि
सर्वोत्री विद्यायावमहितेमहागणपतिपंचश्रीविद्यात
तानार्णवे सकलाभुवनेशानीकामेशीवीजमतं मे अनेन
सकलाविद्याः कथयामितवानघे शक्त्यात लर्ण्यवर्णाय
कलमध्येस्थलोचने वाग्भवंपंचवर्णं तु काम राजमथोच्य
ते मादनं शिवचंद्राढ्यं शिवांतमिमलोचने कामराजमि
हैभवेत्षट्वर्णं सर्वमोहनं शक्तिवीजचतुरोहेदेवसर्वमवे
सिद्धिदं शक्तिः पकारः तस्यांतेअथः तर्थवर्णाई सकला
भुवनेशानीत्थं
भुवनेशानीत्यसकलाभ्यासहवर्णमानाभुवनेशानीत्यथ
नामपेमध्येपरइतिवर्णाह्वयेदतेकामराजविद्यायाः अथ
सहस्रंटभवतिमादनंसकलेत्येतत्सर्वथाककारः शिववं
शेककारसकारसकारोआदौयस्यतत शिवः हकारः ये
नेयस्यतच्चंद्रः सकारः आदौयस्यतत पतत्सपर्यायपर्या
योरपान्यागुरुक्तविधिना वंशानव्याश्रीयंत्रमारे कर्णिकाया

वि.
टी.
५५५

९९९

साध्यगर्भंतारंपत्रेषुवाह्यम अग्न्यग्निजलपित्रीशद्वत्ता
णीच आलिख्यमातृकावर्णैर्भूपुरेणाचवेष्टयेत यद्यके
अवोयंत्रंवश्यसौभाग्यकांतिदं सर्वाणिवस्त्रधान्यादिसर्वं
संपत्करंपरं अस्यार्थः अष्टदलकर्णिकामध्येसाध्यंतारं
विलिख्यतद्दलेषुत्रिद्वित्रित्रिचतस्त्रित्रिद्विक्रमेणयद्यके
वेत्यवर्णान्विभज्यविलिख्यतद्बहिर्वृत्तयोरंतरालेमातृका
वर्णैरावेष्ट्यतद्बहिर्भूपुरस्त्रेणावेष्टयेदेतद्यंत्रमुक्तफलदंभव
ति अथकतमसगणपतियंत्रंलिखितं अथवोअष्यादस्याः
सकंदरः ३ श्रीगायत्रीति श्रीयंत्रसारे षट्कोणकर्णिकाम
ध्येतारंकोणेषुषट्स्वपि श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं इतिगणपत
येतद्बहिः शिरोमध्यतः एवंसर्ववर्णाश्चापिवत्तद्दलै वाह्य
संवादसूक्तसाध्यर्द्धंमर्द्धं अथचाक्रमात आलिख्यवाह्य
पुत्रिरूपभावेष्टयतद्बहिः मातृकार्णैश्चभूविंवकोणेषु
यथाक्रमं आलिख्यद्रक्रइत्यादिपादमंत्रवत्तष्टयं यत्रं
संवादसूक्तस्ययंत्रंलोकेषुदुर्लभं सर्वज्ञानभेदेमान्यानां
मैत्रीकरणमुत्तमं जगत्संमोहनंवश्यंकांतिसौभाग्य
प्रदं अस्यार्थः वृत्तदलकमलकर्णिकाषट्कोणम
ध्येसाध्यंप्रणवंविलिख्य तत्कोणेषुप्राक्तवीजषट
कमालिख्यवृत्तदलेषुगणपतयेप्रथमे द्वितीयेवर
तृतीयेसर्वजनंमे वशमानयस्वाहा इतिविलि
तद्बहिरष्टदलेवक्ष्यमाणंसंवादसूक्तस्यअर्चामर्द्धं
विलिख्यतद्बहिर्वृत्तयोनः स्थांतरालद्वयसाध्यंवर्णं
सलेवक्ष्यमाणंत्रिरूपभावेष्ट्यवहिःसाध्यंतरालेमातृका
णैरावेष्ट्यतद्बहिर्भूपुरस्त्रकोणः एवमर्द्धः अभिवातमस्
मरूनामानेसमाहाः ३ हृत्पराणानिशत्रोमवहिर्बद्धं

पाठमंत्रवत्तनद्दपंलिखितेतेनडक्तफलदंभवति संसमिद्यु
वसेवृषन् अग्नेविश्वान्यर्य आ· ३३ इडस्पदेसमिध्यसे· सनोव
स्वन्याभरं संगच्छध्वं संवदध्वं संवोमनांसिजानतां देवाभा
गंयथापूर्वे संजानानाउपासते समानोमंत्रः समितिः समा
नीसमानीमनः सहचित्तमेषां समानंमंत्रमभिमंत्रयेवस
मानेनवोहविषाजुहोमि समानीवःआकूतिःसमानाहृ
दयानिवः समानमस्तुवोमनोयथावःसुसहासती॥ इति
ऋग्वेदोक्तसंवादसूक्ते ॐजातवेदसेसुनवामसोममरा
तीयतोनिदहातिवेदः सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वाना
वेवसिंधुंदुरितात्यग्निः इतित्रिष्टुप्मंत्रः संस्तिमदित्यस्यात्मे
वनऋषिः संज्ञानेदेवता त्रिस्रोनुष्टुभः तृतीयात्रिष्टुप्
आद्याश्चाग्नेयी मारुतंयदे ध्यानंप्रवक्ष्येत्वथंकामनाया
मेदेनभिन्नंवदूयातिरक्त भिन्नांजनाद्रिप्रभदेहकसुम
कंसरस्त्वल्यमाय नानामणिव्रातविभूषितांगरत्नोल्लस
दिव्यकिरीटयुक्तं भीमंमहांतंनवयाष्णावकाणिडयोला
सितस्वामरंच लंबोष्ठमप्यदहनागयज्ञोपवीतंभूषिता
गरत्नोल्लसद्दिव्यकिरीटयुक्तं भीमंमहांतंनयनत्रया
ढ्यंकर्णावृयोलासितस्वामरंच लंबोष्ठमप्यदहनागयज्ञो
पवीतिनंवैकवदंगजास्यं सर्वांगनोपकटित्रवृक्तंसु·
कैलोहितपुष्पभूषं पद्माङ्कुशोपाशादेवशक्तिगजांत्रमथे
तंदण्डशालेसनपाणिद्धधंतंकराब्जैः पद्मासनंस्थंहृदिभाव
येमवाणा शालेसपाणिद्धधंतंकराब्जैः पद्मासनस्थंहृदिभा
वयेत्तं वाणंनयेवातपभाणयन्वकमण्डलुंमोदकपात्र
माकिं सनोमंवंपाशमथेनदण्डंस्फटिकाक्षमालांदधंजनं

वि. गं. प्र.
१०००

1000

मदाखिलापद्द्रवनाशकारी ध्यानेन गणेशस्य समीरितं हि
पीतं स्मरेत्तं भवकामरूपं वश्याय मंत्री स्वरूपेण स्मरेत्तं
कृष्णं स्मरेन्मारणकर्मणीशमुच्चाटने धूम्रनिभं स्मरेत्तं
विद्वेषकर्मण्यभनिभं च कृष्णं स्मरेद्धलार्थं किल पुष्टिका
र्ये स्मरेद्धनार्थी वह्निनिभं तमस्यैव शुक्लं मनुविस्मरे
त्ते एवंप्रकारेण गणेशं त्रिकालं ध्यायन्नयं यास्यति सिद्धिमन्ते भ
वेत्स इति अथ कामतर्पणविधिस्तत्रैव सर्वं मंत्रवि
शतिधा गणेशं प्रतर्प्य वर्णानि दद्याद्यान्तान् प्रतर्प्ये
द्धारं च तत्षट्पंचप्रत्येकशो मूलमंत्रं च तद्वत् युग्मानि वि
द्यान्निधिसंयुतान्यष्टप्रतर्प्ययेच्चतुष्कं युतान्यष्टक
युतोक्तं वन्मूलमंत्रं च तद्वत् प्रतर्प्ययेन्मंत्रवेदाय यथावत्
यथावदित्यनेन मिथुनं च तष्ट्यषष्टिगणेशान्निधिद्वया
नोत्सवे इति तथा सर्वतस्त्वतारिंशच्चतः शतानि तर्प
णानि चैवं स्युः अथवा प्रकारभेदात् तर्पणाय नवनादशधा
विधकेनाष्टतर्प्ययेत् प्रत्येकं मूलमंत्रेण च नवाहुति
तर्प्ययेत् तत्र तार रमा सा या मार भू विघ्न वीजकैः प्रा
ग्दशा युगमेषु मंत्राणामस्तर्प्ययेत्क्रमात् शरः पंच इष्टवः
पंचाशुगमहंयं अशीतिप्रमितान्येव तर्पणानि भवंति
च एकादशभिरप्यत्र वीजस्वरादिभिः क्रमात् कलशात्
मन्तं हांच मूलेनापि तथा सुधीः विघ्नभूमायाश्री वीज
निपुक्तमाणि च समस्तान्येतदंतेष्ववीजस्वैः प्रतर्प्य
न अष्टाशीतिमितान्येव जायेत तर्पणान्यथ अत्र वीजस्व
रादिमंत्रेषु विशेषमाह गणेशस्वरपरामर्शिन्यां वीजस्व
दावेतत्कामकं च विमूलएक वक्रान्नपाशांत्यलानि कल

मातृविषाणायुक् ङेंताम्नरत्नकलशोवदंतः प्रणवा
दिकाः गंबीजाद्यादिकाः पंचश्रीबीजाद्यादिकाः पुनः
षड्दीर्घाद्यंतिमध्येतेवन्नमाणायदादिकाः यथाक्रमंम
हाविघ्नप्रधानामनवः स्मृताः मंत्रफलस्याहुक्तिः सया
णत्रिगुणाकालचक्रमिति व्याप्तिरक्तेभूलरूपंवियात्रि
लोक्यमात्मने प्रुक्ते गंईंमंत्रफलात्मनेबीजप्रणापनमः इ
त्याद्याः प्रयोगे प्रदर्शयितव्या षड्दीर्घाद्यैर्गणपतेत्यादिमंत्रा
दिकैः क्रमात्त दशविघ्नेशतर्वार मूर्द्धेनापिचतर्पयेत
विघ्नोविनायकोवीरः शूरोवरदएवच इभवक्त्रोह्येकदंतो
लंबोदरमगणास्तथा द्विपप्रसादनश्चैवमहागणपतिल
या तर्पणानितथाशीतिमितानोदमंवंतिदि चत्वारिंश
त्पुनानिशत्वारिकानिसंतर्प्यमंत्रवित् मूलेणनाचत
वारंमध्येसंतर्पयेत्क्रमात चतः षष्ठिमितान्येवंजायंतेत
र्पणान्यथा आमोदादीन्दशत्यातान् शत्यार्थांश्च प्रत
र्पयेत विघ्नेशबीजप्रथमंचतुर्मूलानुनाचतः तर्पयेत
षक्षवन्त्येवंतर्पणानिभवंत्यथ शत्यादिकान्दशत्यत
निपिद्वयमण्योवतः तर्पयेच्चचतुर्मूलद्वात्रिंशन्मिता
निच तर्पणानिभवंत्येतेततोमूलाणनाचतः तर्पयेम्नव
नक्षत्वारिंशद्वाद्यवतः शते तर्पणानिभवंत्येतैः सर्वांका
मान्प्रसाधयेदिति अथतर्पणप्रयोगः तत्रप्रथमंसंप्रोग
लोक्यस्वपरामर्शित्स्वकृतपरिपाचयतर्पणास्थानेतत्रदेवंच
ध्यात्वातर्पणारंभंकुर्यात् तद्यथा सर्वाभीष्टप्रदंदेवध्येव
नराहतितर्पणा एकांतेविजनेरम्येसर्वोपद्रववर्जिते ॥ ॥
कृतस्नानादिकोमंत्रीपूर्ववन्न्यासमंयुतः ॥

वि॰
रा॰
१८८
३१
1001

नदागामध्येसंविंत्यपुष्पितं नलिनीवन नस्यमध्येमहाप
मंतकलाटित्यसन्निभं सर्वगंधाधिरमणीयं मनोहरं स
मयोविकसितं ध्यायेमंत्रीपुष्पं कांतमत्रवितपुष्पं रत्नत सोमा
नःपद्मानंतवविमणलान विनिर्गत्यावरूस्यापकर्णिकाम
ध्यमांस्थितं ध्यात्वामावरणां महागणपतिं हृपीः पूर्ववे
गंधकुसुमैः समभ्यर्च्याणमूर्द्धवत् निधायपुष्पंकरगुरुवेसाय
कैः स्वस्यमूर्द्धनि वर्षंतरत्नधारामभिध्यात्वादेवस्यमूर्द्धनिविंदु
वंदनकाश्मीरकस्तूरीलोलितैर्जलैः तर्पयेत्सर्वयाम
त्यादेवंदेवंपुष्पमत्रथीरितैर्वध्यायनमूलमंत्रमुच्चार्य श्री
महागणपतिंतर्पयामीति देवस्यमूर्द्धविंशतिवारं संत
र्प्य श्रीं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध मू ध श्रीं तर्पयामिस्वाहा ध
मू ध पद्मश्री ध मू ध ह्रीं ध मू ध ग्लौं ध मू ध गं ध मू
णं ध मू ध पं ध मू ध तं ध मू ध यं ध मू ध वं ध मू ध
वं ध मू ध मं ध मू ध वं ध मू ध जं ध मू ध नं ध मू ध म
मू ध वं ध मू ध शं ध मू ध सं ध मू ध नं ध यं ध मू ध
यं ध मू ध स्वां ध मू ध हां ध मू ध हां ध मू ध पुनर्मू
लेन ध श्रीं नारायणसहितां लक्ष्मीं तर्पयामिस्वाहा
मू ध श्रीं लक्ष्मीसहितं नारायणं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध
ह्रीं हृदसहितां गौरीं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध ह्रीं गौरीसहि
तं हृदं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध क्लीं कामदेवसहितं काम
देवं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध ग्लौं वराहसहितां महीं तर्पया
मिस्वाहा ध मू ध ग्लौं महीसहितं वराहं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध
गं आमोदसहितां सिद्धिं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध गं सिद्धिसहि
तं आमोदं तर्पयामिस्वाहा ध मू ध गं प्रमोदसहितां

समृद्धिंत ध मू ध गं समृद्धिसहितं प्रमोदं तर्प्पया ध मू ध
गं सुमुखसहितां कांतिंत ध मू ध मं कांतिसहितं सुमुखंत
ध मू ध गं दुर्मुखसहितां मदनावतींत ध मू ध गं मदनावती
सहितं दुर्मुखंत ध मू ध गं विघ्नसहितां मदद्रवांत ध मू ध गं
मदद्रवासहितं विघ्नंत ध मू ध गं विघ्नकर्तृसहितां द्राविणीं
त ध मू ध गं द्राविणीसहितं विघ्नकर्त्तारंत ध मू ध शं खनि
धिसहितां वसुधारांत ध मू ध शं खवसुधारासहितं शंख
निधिंत ध मू ध पं पद्मनिधिसहितां वसुमतींत ध मू ध पं व
सुमतीसहितं पद्मनिधिंत ध मू ध श्रीं ध मू ध ह्रीं ध क्लीं ध
मू ध ग्लौं ध मू ध गं ध मू ध वं ध मू ध शा ध मू ध मा ध मू
ध नं ध मू ध मू ध स्वा ध मू ध हा ध मू ध एवं ८० गं श्रीं मंत्र
फलात्मने बीजपूरायनमः बीजपूरंतर्प्पयामि स्वाहा ध
मू ध ग्लौं शान्त्यात्मने गदायेनमो गदांत ध मू ध क्लीं प्राणा
त्मने इक्षुकार्मुकायनम इक्षुकार्मुकंत ध मू ध ह्रीं श्रीं श्रीं
गुणात्मने त्रिशूलायनमो त्रिशूलंत ध मू ध श्रीं कालात्म
ने चक्रायनमः चक्रंत ध मू ध श्रीं श्रीं वक्रात्मने पद्मायन
मः पद्मंत ध मू ध ह्रीं श्रीं व्याप्यात्मने पाशायनमः पाशंत ध
मू ध क्लीं श्रीं रक्तात्मने उत्पलायनम उत्पलंतर्प्पया ध मू
ग्लौं श्रीं भुवनात्मने कलमाग्रायनमः कलमाग्रंत ध
मू ध गं श्रीं विश्वात्मने विषाणायनमो विषाणंत ध
ह्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं त्रैलोक्यात्मने रत्नकलशायनमो र
त्नकलशंत ध मू ध एवं ८ ध ध श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं
गं विघ्नगणपतयेवरदत्त्यादि ध मू ध ८ ॥

वि.
पी.
१५२
१०२
102

वीरगणपतये इत्यादि ध मू ध ६ शूरगणपतये इत्यादि
ध ६ वरदगणपतये इत्यादि ध मू ध एवं ५६ ततः ध ६ इ
भवक्त्रगणपतये इत्यादि ध मू ध ६ एकदंतगणपतये
इत्यादि ध ६ विघ्नप्रसादनगणपतये इत्यादि ध मू ध एवं
ततः श्रीं गं लक्ष्मीसहितं नारायणं त ध मू ध गं श्रीं नारा
यणसहितां लक्ष्मीं त. ध मू ध ह्रीं गं गौरीसहितं हरं त. ध
मू ध गं ह्रीं हरसहितां गौरीं त. ध क्लीं गं रतिसहितं कामं त.
ध मू ध गं क्लीं कामसहितां रतिं त. ध मू ग्लौं गं मसहितं व
राहं त. ध मू ध गं ग्लौं वराहसहितां महीं त ध मू ध एवं ८ ध
ततः श्रीं गं सिद्धिसहितं आमोदं त ध मू ध गं श्रीं आमोदसहितां
सिद्धिं त ध मू ध गं श्रीं समृद्धिसहितां कान्तिं त ध मू ध श्रीं
स
गं सहितं प्रमोदं त ध मू ध गं श्रीं प्रमोदसहितं समृद्धिं त ध मू
ध श्रीं गं कान्तिसहितं सुमुखं त ध मू ध गं श्रीं सुमुखसहि
तां कान्तिं त ध मू ध क्लीं मदनावतीसहितं दुर्मुखं त ध मू
गं क्लीं दुर्मुखसहितां मदनावतीं त ध मू ध क्लीं गं मदद्र
वासहितं विघ्नं त ध मू ध गं क्लीं विघ्नसहितां मदद्रवां त ध मू
क्लीं गं द्राविणीसहितं विघ्नकर्तारं त ध मू ध गं क्लीं विघ्न
कर्तृसहितां द्राविणीं त ध मू ध एवं १६ ध मू ध क्लीं गं व
सुधारासहितं शंखनिधिं त ध मू ध गं क्लीं शंखनिधिसहि
तां वसुधारां त ध मू ग्लौं गं वसुमतीसहितं पद्मनिधिं त ध
मू ध गं ग्लौं पद्मनिधिसहितां वसुमतीं त ध मू ध एवं २०
ततः ध मू ध एवं संभूय ध ध ध प्रकारान्तरं। गणेश्वरा
नामर्षीणां चत्वारि मूलमंत्रेणावाहनं वा रहतर्पणं मिथुनी
नित्यषड्विंशावेष्टनं स्वपद्मनिधीश्रपि समस्तवीजादिकं मंत्री

स्वाहान्तेन्स्ववतः वतः मूलमंत्रवतुर्वीरस्सर्वकं तर्प्पयेत्स
एकं संभूयाष्टोत्तरशतं कनिष्टः स्यादयंक्रमः अथवा मूल
मंत्रायैस्तैस्तैरेव तैस्सर्ववत् मंत्रैर्वा तर्प्पयेद्विद्वानष्टौतो
कविधानतः मध्यक्रमोयसंभूय दिह्यातेषोडशानंतरं अथ
वा मूलमंत्रेणाचतुर्वीरपुतर्प्पयेव सर्वमंत्रादवैर्मंत्रः स्वाहा
न्तैस्सवतः वतः मूलमंत्रवतुर्वीरस्तवैकैकं संपूतर्प्पयेव मिथु
नादीन्स्ततः पश्चात्सर्ववत्संपूतर्प्पयेत भवेत्संभूय सवत
स्त्वाविंशावतः शते एवंमेष्टक्रमः प्रोक्तोवुधैरागमपारगैः
एवंसंतोष्यतन्पश्चात्सर्ववत्सोपचारकैः सर्वाभीष्टं च संप्रा
प्यापूर्णपूर्णाम्योदासयेत्सधीः एवंवतर्प्पयेन्नित्यं मण्ड
लान्तफलंभवेत् अनाहूष्टवाभवेद्योविविदैवमहाविघ्न
संकटे विवाहादिषुकार्येषु सर्वेषुच विशेषतः एवं चैतर्प्प
णंकर्यात्मानवेद्ग्ः प्रसन्नधीः महागणेशः प्रीतोमहाम
पत्करोभवेत् अथप्रयोगः मू ध महागणपतधपुष्टितं
ध मू ध श्रीलक्ष्मीनारायणेन ध मू ध क्लींगौरीहरेणेन ध
मू ध क्लींरतिकंदर्पेण ध मू ध गं लक्ष्मीगणनायकेन
ध गं आमोदसिद्धिन ध मू ध गं प्रमोदसमृद्धिन ध मू ध
गं सुमुखवेकान्तिन ध मू ध गं दुर्मुखमदनावतीन ध मू
ध एवं १२ ध अयंकनिष्टक्रमः ध मू ध श्रीनारायणास
हितांलक्ष्मीन ध मू ध एवंमिथुनानिपंच आमोदादिषट्
निधिवद्यं तेषांत्रयोदशमिथुनानां तानतर्प्पणंसंख्याम्र
ष्टोत्तरशतद्वयं आद्यंतयोर्मूलेनवतस्रवतः एवंसंभूयष्टो
द्वेशापिकद्विशतमितिमध्यमप्रकारः आद्यौमूलेन ध
क्लींतर्प्पयामिस्वाहा ध मू ध श्रीं त ध मू ध क्लीं त ध मू ध

वि॰
ग॰
५८३
१००३

क्लीं त ध मू ध ग्लौंल ध मू ध गं त ध मू ध गं त ध मू ध
णं त ध मू ध पं त ध मू ध तें त ध मू ध यं त ध मू ध वें त ध
मू ध रें त ध मू ध सें त ध मू ध जें त ध मू ध नें त ध मू ध वें त ध
मू ध शं त ध मू ध शं त ध मू ध मों त ध मू ध नें त ध यों त ध
मू ध ह्रां त ध मू ध ह्रां त ध मू ध एवं संमूय यश्रणुविंशत्य
धिकशतदयमेतस्यां तर्प्पयित्वा पुनर्मध्यप्रकारोक्त षोड
शांतरपांतरंयं तर्प्पयेत तेन संमूय पवत्व सप्ताविंशदधि
कं चतुः शतं तर्प्पणानि भवंतीत्युत्तमप्रकारः इति काम्य
तर्प्पणविधिः अथ श्रीमहागणपतेर्वेगविशेषेषु द्रव्यवि
शेषैस्तर्प्पणात्फलविशेषानाह सारसंग्रहे पुष्पकरा
देगणपतले नपुनर्तर्प्पयेन्मुक्तिफलाय मंत्री तथैव दिवा
कामनया गणेशं पुनस्तर्प्पयेत्क्रूहिपयोभिरत्र गुलप्रदे
शे मधुना गणेशं पुनस्तर्प्पयेत्वा करुतेन पृष्ठे करुस्यलेते
ल सत तर्प्पणं च महागणेशप्रियमेतडुके पुरस्तुतैलेम
नघ्यास्यर्वंजं वशनायनाभौ किलतर्प्पणं स्यात स्कंधप्रदे
शे स्यपयः पयोभिः पुनस्तर्प्पणं श्रीनिविवर्द्धनाय वीर्येण
दक्षा मधुना स्यनोउत्पुनस्तर्प्पणं विहृहिकृत्स्यात एवं परि
त्राय समलमेनतत्कर्पणान्ययोगान्विधिनाममंतः एवं
मंत्री यएवं गणायमनचरेत्व विना तर्प्पणाधैर्हिमेनीप्प
स मत्यक प्रभवति विधिनाशामप्यात्तोत्र लोके नाना
स्यानसंभूयो भवति च वशगो मोक्षपेत्सर्वलोकानमुत्र
भोगान्त्वणोहंवजति सविमलांमुक्तिसंतेउरायां सारसंग्र
हे वक्रैस्तत्काचनगोर्कदंष्ट्रायतदेनतरं कामधात्रीदि
गाविघ्नबीजानि प्रवदेन्नतः ॥ ॥ ॥ ॥

वंदे गणपतिं पश्चाद्धरांते वरदं पदं ततः सर्वजनं मे तद्व
शमानय ठद्वयं त्रैलोक्यमोहनो मंत्रो गणेशस्येष्टदः शुभः
इति । वक्रतुंडं स्वरूपं तारैकदंष्ट्राय सद्रूपं तदनंतरं कामश
क्तीदिनाविघ्नवीजानि प्रवदेत्ततः वंदे गणपतिं पश्चाद्धरां
ते वरदं पदं मे स्वरूपं वशमानय सद्रूपं ठद्वयं स्वाहा अथ
त्रिंशद्वर्णोयं मंत्रः तथा ऋषिर्गणकः प्रोक्तो गायत्रं
छंद ईरितं त्रैलोक्यमोहनो विघ्नो देवता परिकीर्तितः रुद्रै
कादशभिः प्रोक्तं पंचभिः शिर ईरितं भूताग्नैश्च शिखा प्रो
क्ता वसुभिः कवचं मतं नेत्रं षड्भिः समाख्यातं द्वाभ्यामस्त्रमु
दीरितं वर्णैरिति शेषः ध्यानपूजादिकं सर्वं महाविद्येश
वद्भवेत् त्रैलोक्यमोहनं गणेशमिमं यथावद्ध्यभ्यस्यतां ज
पहुतितर्पणाद्यैः संपूजयेद्यस्तु साधकसत्तमो सौ लोके
विलेभवति सुन्नममोनवाणां (?) अथ प्रयोगः योगपीठन्या
सांते मूलेन प्राणायामं त्रयं कृत्वा शिरसि श्रीं गणकाय
ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीं त्रैलोक्य
मोहनाय गणपतये नमः इति ऋष्यादिकं विन्यस्य ममा
भीष्टसिद्ध्यर्थे विनियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा वक्रेत्यादिरुद्रो
बीजांतानेकादशवर्णानुक्त्वा हृदयाय नमः विघ्नेशवीजा
दिपंचवर्णामंत्राते श्रीगुह्यादितलांतकरयोर्विन्यस्य हृद
याद्विषडंगेष्वपि विन्यस्य ध्यानपूजादिकं सर्वं महागण
पतिवत्कुर्यादिति सर्वसंग्रहे शाक्तिरुद्रासृतिः प्रोक्ता
वंदद्वयांतेन संपूजा महागणपतये स्वाहान्तो हादशा
क्षरः स्मृतिर्मकारः वंदद्वयांतेन पूज्या विंशकाः शाक्तिरु
द्रामवनंसीवीजसंपुटिता मुनानकारामंतथा ऋषिर्गण

वि.
गा.
९८४
१०४
104

कश्राख्यातो गायत्री निचृदन्विता छंदः शक्तिगणेशो
त्रदेवता सर्वकामदः एकैकेनैकेन वैकेन समधिष्ठितयेन
च समस्तेन च मंत्राणां वर्गल्हक् सिद्धिदो दिता मुक्तावंद्रो
त्पदीप्तिशशिकलभ्रंभालनेत्रमनोज्ञं हस्तांभोजैर्दधा
नं सरसिरुहहस्तणीरत्नपात्रे विशाले स्त्रीयकोड स्थितां
या धनिनिहितलसच्चारुपाणिप्रियायां नोविन्यलदलं
मणिगणमुकुटं सम्पयेनागवक्त्रं दद्यात्यः करमाभ्य
वामाधः करपर्यंतं सरसिजादिध्यानं एवं संचिंत्यविधिव
न्साधकः सर्वसिद्धये यजेत्सर्वौदिध्याने एवं संचिंत्यवि
धिवन्साधकः सर्वसिद्धये यजेत्सर्वौदिनेपीठे विघ्नेशवल्ल
भेति अथप्रयोगः मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ग
णकाय ऋषये नमः मुखे निचृद्गायत्रीछंदसे नमः हृदि
श्रीशक्तिगणेशायदेवतायै नमः इति विन्यस्य ममसर्वा
भीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलि रुक्त्वा प्राग्ववी
न हृदयं द्वितीयेन शिरः तृतीयेन शिखा ततः स्वभ्रूभ्रूः क
वचं तृतीयाभ्यां नेत्रं ततः समस्तमंत्रेण अस्त्रमिति मूलमंत्राणां
करषडंगन्यासं विधाय ध्यानादि सर्वं विधिवद्विघ्नेशव्रत्य
दिति तत्पादपाशुतज्जपेन्मंत्रमयुतं ज्जुहुयात्ततः अर्च
हुतंसमेकविधिवत्सर्जितंतले तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्म
णान्भोजयेत्ततः एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्विधिवच्चरेत्
दूर्वाग्रैः कृतो होमो राज्यलक्ष्मीं प्रयच्छति कदलैर्नालिके
रैस्तु होमो लोकवशीकरः समितैः एणुकैर्होमे राजानं व
शमानयेत् सक्तोभिस्तु कृतो होमो ब्राह्मणानां वशंकर
साज्यपायसजुहुयात्संप्यगयनधान्यादिसंपदः इतिमासं गृह

श्रणदो मायया रुद्रबीजं वशमानय । हृदयांतो मनुः प्रोक्तो
सम्यगेकादशाक्षरः मायया रुद्रबीजं भुवनेशी वीतहृदय
मध्यस्थं गणेशद्वयं स्वाहा तथा सर्वादितारं तु मन्त्र्यायाम
वार्णो वेगकल्पते हृदयं श्रणवेनाथ शिवो मायापुटेन व
स्वबीजेन शिवोक्तो प्रोक्ता वशमशब्देन चानय श्रुतेन कवचेने
त्रे स्वाहा शब्देन मंत्रिभिः सस्वरेण समाख्याते सर्वागमवि
शारदैः वेधकामे त्रिनेत्रेश शापरमुक्त टंभो गणेशनाग
स पार्वतीपते गणशस्तिवरदानिं डुवैणकराग्रेः मृगड्रामं
स्फटिकाभासदनगरुम मंत्रपामेलोगपातवापि स्मिहृलिंगं
स्पर्शानेविष्टतकमलयाभावयेदेववेयं यत्रप्रयोगः त
स्येशानेविष्टतकमलया भावयेदेववं यंत्रप्रयोगः तस्यै
न्यादयफलद्वादशातदोक्ताः तथा लक्ष्यजपेजपे मंत्रस्य स्पै
लदयागतः हुतालतेस्त नडूयात्मध्यगणादिनतमयेत न
वोतिजगरुनम स्रवाथततयात्वमतोषयेत नतः कामप
योगोध्यतत्कन्यो का त्रसाधयेत स्वाडत्रयपस्तताप्तयेदामे
गानवशकरं नारिकेलाफलैर्होमो राज्यश्रीवृद्धिदः पश
त्रिस्वाद्वसंयुतैर्लोणैर्होमः कांतावशंकरः इतिमावसंग
हे सृष्णेव किमहामंत्रे हरिदागणायस्तन नगात्रयहितं
भोगमोक्षैककवितारं नानामंत्रगणस्याप्तसिद्धिदंभवि
दुर्लभ गतिहृसफलं वाचकार्यमात्रंप्रसाधने गापती
ये प्रयत्नेनवांछितार्थस्तदं मे सोभागाभुहिल तमीहृदी
वनीविवक्षदंतृणा नरनारीनरेंद्राणां परं वश्पकरप्रदं वि
यो पधसमेदहकृत्यादोहनिवारणं दैत्यगीर्वाणसंया
नो नागं गंधर्वयक्षसां इतिनामसहस्रमुख्यातोनाथपदानावप
लिणां स्वातमसमोहनं समयकृपाणात्क्षिकवलणानशोध
कराजसैन्यमयंवैवापुवर्णाविषयं तु शान्त नलशताणां

वि.
टी.
५८५
१:५
1005

स्तंभकेपरमेममंत्रं यादिनांजंतुजातानांवाचां संस्तंभनं
द्विषां सिद्धीभा मगनानांगमनस्तंभकारकं। भूयस
मंत्रिणः शत्रोः क्रोधस्तंभकवेरटात नरुणांनागमादी
णांहृदयस्तंभनेमहत् स्निग्धानामपिशत्रूणांविद्वेषक
रणात्तमं उत्सादोच्चाटनेशत्रोर्मारणोच्छेदनेत्तमं वश्य।
योगसंयुक्तं येत्रभेदसमन्वितं नारः क्रोधसमन्वितंवा।
खपरंवंशहवंशहवणंद्युरासवीजंहरिदाग्निविलेप
यनान्याभाष्यपश्चाद्गणां मंत्र्यायनयेवरश्चवदंसर्वा
जनांतेहृदयेज्वस्तंभयपुगममग्निगृहिणीहांविशदलो
मतः मेविनोमंनसंघातेरुद्रनः सर्वकामदः नारःप्र
णवः क्रोधः हुंखपरंगवेदांदंहुंविडंयुक्तं पराते बीजं
ग्लौंहरिस्वरूपं दावाग्निविलेपनानि· तेनहाहृति गण
पतयेस्वरूपं वरवरदस्वरूपंसर्वजनस्वरूपंयेस्वरूपं स्तं
भयपुंगमस्तंभयंति अग्निगृहिणीस्वाहा तथा मति मंद
नमालाख्यातश्छंदोनुष्टुबमीरितं हरिद्रागणपोदेवोदेव
तामुनिभिः स्मृतः षट्दीर्घयुक्तस्वबीजेनषडंगविधिर्ही
नः विनायकसंहितायां मोहनपंचरात्रेव षट्दीर्घ
युक्तस्वबीजेनभूमियुक्तेनबुद्धिमान् षडंगेमाचरेद्वि
द्वान् तत्रयथोपदेशाकार्यमिति स्वबीजेनगणपतिबीजे
नतथा विधिनान्नायेनमंत्रोयंगदितोनंदहेवेवेचनपी
वसमाप्तमेषुक्रमपदस्यमेवविवित पश्चाद्धरिद्रामानीयक
न्यमानोषिताःसुभाः सर्वांगेनासमालिप्यस्नायाच्छुद्धज
लेस्ततः भक्त्यापरमयोपेतः प्रसन्नेनांतरात्मना प्रा
णायामगरूयादौनमर्पयित्वाविधानतः स्वर्णांगुलीयम
ग्रेदभ्रंप्रोत्प्राणभांवदैः सर्वांकविधिनानमादधीत

मंत्रनिभे स्रग्गंधैः सुमनोभिर्लसत्पंजे देवधियाश्रुतः स्थाने सर्वं
समीरिते माणिमयेसिंहासने समास्थितं पीतं पीतविभूषणं
वल्लभस्रग्माल्यादिसंशोभितं विघ्नंदंतमखंत्रिनेत्रलसितं ह
स्तैर्वहंतं भजे पाशं सत्पद्मं स्रुववरान्प्राणायुतं क्रोधाख्यमुद्राभये
वामोहादिकरत्रयेण्याश्रुपत्रं यदन्तोहादित्रयेत्पत्रयमितामुध
ध्याने क्रोधमुद्रामुष्टिः एवं संचिंत्य देवेशं गताननमत्यधीः प
कोंशत्रोदितेनाथवर्त्मनार्चयेत् अथप्रयोगः तत्रप्रात
रुत्थानादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा
शिरसि मद्गणाय ऋषये नमः मुखे विचृदुष्टुप्छंदसे नमः हृदये
विघ्नगणपतये देवतायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसि
द्धये विनियोगः इति कृतांजलिः रुक्णामित्यादिना करष
डंगन्यासं विधाय ध्यात्वामाजसपूजादि सर्वं प्राग्वत्कौकाद्य
विधिनाकृत्वा समापयेदिति तथा साग्रसहस्रं संतर्प्य दशां
शाहुत्या हवने सार्घ्यद्रव्यैः सम्यगष्टपर्ये जेद्धयाद्हविः
हरिद्रागणपं तावत्तर्पयेत्क्रियतेन्त्वरः कुमारीर्भोजयेत्तद्व
ह्मचारिणश्चैव च साग्रसहस्रमित्यर्थः तावत्संख्या मसंख्या
समसंख्यमित्यर्थः एतेनतर्पणसंख्येय कुमार्यो ब्रह्म
चारिणश्च भोजयितव्याः ब्रह्मचारिणस्त्वनेनेष्टिकाः स्वाध्यम
स्यान्स्वापेक्षेन इति सांप्रदायिकाः तथा काम्यकर्मतनंतज्ञ
ध्यापदिष्टविघ्नपत्रये एमेनागदले सुधाकरं गरहे साध्या
ख्यकर्माहृते वेदादौ वसुधाविनायकगतं च मालिखेन्म
ध्यतः दिक्पत्रेष्वव संपदामनुगतं क्रोधं विदिक्पत्रगाभू
वीजं वह्निरक्षकोणा वथावीजास्थितं वारुणं वसुकोणा
ग गानि स्युर्हालिनोमसलकातिव ॥ ॥ ॥

वि.
रा.
१८८
१०८
108

मलकेषु लिखित्वा ह्रणांते बीजमुत्तमं वलवत्तेणसंवे
ष्टादित्तच मांतमालिखेत विदिशांतेच भूवीजमेवयंत्र
मन्त्रमे प्रमार्थः तत्रपत्रोक्ताधिकरणे यथोक्तद्वये
वष्टदलकमले कृत्वा तत्कर्णिकामध्ये साध्यनामवेष्टि
ते प्रणवं विलिख्य तस्योदरे भूवीजमालिख्य भूवीजस्यो
दरे गणेशबीजमालिख्य तस्यांते ह्रंकारमालिख्याष्टदल
कमलस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरदलेषु भूवीजोदरग
ते ह्रंकारमालिख्याग्नेयादिकोणदलेषु केवलं भूवीजं
विलिख्य कमलाद्बहिश्चतुरस्रद्वयं संपुटरूपमष्टको
णं कृत्वा तत्कोणेषु भूवीजोदरे वकारं सविंदु विलिख्या
ष्टकोणाग्रेषु गजमस्तकानि कृत्वा तेषु सविंदु गकारं
विलिख्य तद्बहिश्चतुरस्रं कृत्वा तत्कोणेषु भूवीजं तदि
गकारं च विलिखेदिति तथा यादित्यवुधपुष्यकाणमे
वास्य दिवसे वर्णा निशीथे लिखने देशे हलिमगोमयाभ
मा घटीयैंदीपिते तत्र हूष्टदविन्यसेत्कूर्मा उपलेव समा
नीय हरिद्राललितां जलैः तस्योदरवहिः संस्थाप्यकन्यया
पिष्टयेन्ततः हरिद्रायापोशांवसविन्नगर्हात्तरंदे समादत्य
वसे पिष्टमिश्रपिवाप्य शोषयेत् मंत्रेणानेन तमंत्रं तं पं
चविंशतिसंख्यया तत्पश्चाल्लेपयेत् ॐ श्रीं शुभे सदोनमःवीरे
श्वलिन्यटेलिखेयंत्रमेतत्संस्तंभनाद्भयं प्रत्रणाणामूर्ति
च्छाप्पहृतिं तगलीकृते गणेशप्रतिमापद्यादंगपी
भिन्नां विनिर्माय विभिन्नागैर्निर्णावास्तहृदिविपेत्
णसंस्थापनमयः ऊर्ध्वास्यं विवत्तणः गंधपुष्पादिनै
वेद्यं निवेद्योत्रवलिं दद्यात् तण्डुलान् शालिसंभूतान्

श्रस्यमानमितान् प्रभान् हिदलीकृतमुद्रान्वंतदेहे
नवमेलयेत् गडुवेदपलेभूयोनारिकेलेवतस्तेमम
विंवमष्टमानेवसैंधवंचनदेहकेतदह्नीरकेचाज्य
कडुवाहसमवेत् एतत्सर्वं वलः प्रस्थगोडुयेमदव
क्रिता एवं सिद्धोदनेस्येतञ्जणोशाखमंदक्षियं प्रभुना
पायसेनाथलडुकामायकादिभिः कर्पूरवासितैः स्
गंताम्बूलैश्चंदनादिभिः नैवेद्यविधानेनहरिद्राग
णंपरिभं वलिंदद्याविधानेनशरावेणाछादयेदपरे
णानेप्रणामेदण्डवद्भूमौकृत्वाल्लनिमिरादरात् एवं
यः कुरुतेनित्यंपंचभिः समभिदिनैः विघ्नेश्वरप्रभावे
नत्रैलोक्यमवशावशं लभयेत्स्रायकेंद्रल समयमेतम
वान्यथा प्रहभूमौतमिस्रायां ययेनस्थापयेद्रुपः वा
णोवाहनैवीरेर्वाजलेलभयेत्तदा देशग्रामपुरेगेह
सभायांस्थापितेयदि तत्रस्थानगतानांसर्वाविविधाकृ
भयेज्जनान् शाखिशाखाग्रतुंगमप्यक लभयेद्दर्षणाम
हन् वतरेनगरांतस्थानजलान्तः स्थापितेजले निवा
मेपणिवादस्यक्षयादीयांसमीरणा हलियादक
शालास्थत्यणास्वीनुपदवान् ग्राहिकशालयालयेस
पानवल्मीकेस्थापदानवने देवेषुशालिवाहेतियाषाणे
लभयेत्स्थितं स्थितिवाणीवणानेचविधाशत्रोविभा
वसौ वेतसः स्तंभवंकृधान् शय्यास्थानतिवेशितेसम
द्धिः वेश्मपवेनेषुस्थानेभूवलिमाहरेत् स्तंभयेदखिलेवि
स्वाकिंप्रनरंजने सफलंसर्वथायेतद्विपावंगोपयेत्सदा
प्रयत्नक्षिकंयंत्रं विघ्नेशास्यवदाम्यहं हरिद्राशोधयेदे

शमरदाग्रोक्तेन वर्त्मना उद्दिते पत्रमालिख्य मायां गम
ध्येनालिखेत् प्रवशिष्टैर्मंत्रवर्णैर्मायया वावप्रवेष्टयेत्
लिखित्वा शांऊ शाव वेष्टयत्रेषु तद्दनेतरे वारुणं दिग्दला
ग्रेषु टपवर्कोणायत्रगं मरामशाऊल पुग्मस्य कोणेसाशा
विदिक्क्रमात् वाणबीजानि विलिखेद्दलमाणानि मंत्रवि
त् तदाध्यावस्म ध्येलषकवर्वं साध्यं मेलिखेत् जलगेहद्व
येनापि मायाकोणेन वेष्टिते पत्रमाकर्षणेच्छानलिखि
तं मर्दवर्त्मना कृतिसभाग्रनिष्ठं च निशा विघ्नेशऊर्विगं
मुहुः संसज्य यत्नेन समीरेण्याप येद्बुधः वक्रीदलस्य
दायोन्यागीणशारमृत्तिकाः शरावयुगतेरस्थेनिर्मीया
न्यत्रवीभयोः विन्यस्य तेगणेशानेऊ स्मैवरुणौर्ययजेत
सिंहोदनादि नैवेद्यैर्बलिभिश्चोक्तवर्त्मना मनोसर्वं जग
स्यानेदत्वा साध्याभिधो बुधः स्त्रं भयद्धितयंयत्रतत्राक
र्षयपुग्मकं साध्याशाभिमुखो भूत्वा सहस्रंसाष्टकं य
जेत बलिंदत्वाथ संपूज्य विघ्नेशं चंदनादिभिः द्वितीय
नशरावेणाविदधीत ससाधकः प्रत्यहं ऊर्वेतत्सर्वंस
मभिर्दिवमेवैसमर्धवि साधकस्य समायाति सान्निध्यो
वांछितो जनः भूपालस्तत्सुतो वापि महिषी वा च मंत्र
ना प्रसात्यः पाणयोषा वा स्वरकन्यापि वा सर्वकन्या
पि वा तु ते ध्रुवं गच्छति न संदेहो मंत्रिभिक्तेन चेतसा यंत्रमे
तल्लिखित्वा तत्रनालीपत्रेषु गोमसा द्वजिते स्यापि तत्पु
णमनादरयेनिवेशयेत् साध्याशाभिमुखो भूत्वा कु
र्याचेत्तु जयन्मंत्रं तदानी सानयेत्कामविह्वला वरस ॥
दरीम साम्रदं वशाटत्व मायागोर हरिप्रिय ॥

स्त्रिवेष्टनमहंयित्वा तत्कृत्वा साध्यं कृत्तिं भुर्भं भ्रेताके ष्ठ
दष्टमंतं सप्राणि सन्निवेशयतो दीमाग्रीतापयनमंत्रेणपे
दृष्टसहस्रकं तत्क्षणाद्यातिकामार्तावांछितावरवर्णिनी
नागवल्लीदले दोर्द्दं लिखेयंत्रमिदं लिखेत् साध्यसंसमा
सेरंजलं प्रभक्षयेत् सीमंतिनी समायाति शीघ्रं यौवनगर्वि
ता पत्रीभूष्यं हवस्ता दो मध्येवा लिख्येसेरणं पंचमेतत्स
दातव्यं तत्क्षणादाकृष्टिकारकं प्रवाहापि उवावापि सवि
स्सगतीवराः नध्येयेनजलैः प्रवेष्टितेनव सहस्रकं शातयो
जनन्हतस्यं साध्यमाकर्षयेद्ध्रुवं वहुदिनेनकिंवाञ्छ
तायं प्राणानं जयेत् मंत्रमेनविधानेनदृष्टाद्याकर्षयेद्धि
ने सध्याकृष्टिकरंयंत्रमित्यादिस्वैववत्सनेनसंतस्यायम
ध्यः ततस्सर्वीतं यंत्रमालिख्य तन्मध्यस्थं भूवीजरहितान
स्याने मायावीजे लिलिख्य तन्मध्ये प्राग्वद्धुरावीजवा
लिख्य हंकारादिगवीजरहितेरेवशिष्टवर्णैः प्रागुक्तमा
यनामसवेष्टनस्याने संवेष्ट मायावीजवेष्टनेहतांतर
स्यांतरालेरेयंतेनकर्णिकाभ्यंतरेहृतनहृदयंतेय ततोष्ट
दलेष्वग्नि दलं प्रां क्रोमिति पाशांकुशवीजे लिखित्वा दिग्द
लाग्रेष्टस्मितिवनिलिख्य प्राग्वदष्टकोणं कृत्वा तस्य प्र
वहिर्नानकोणचतुष्टयपूर्वकोणाद्दीदक्षिणांग्रे पश्चि
मे स्त्रीउनवेल्लूं इतिदिगांतकोणेषु वन्हयादि मः इतिवि
लिख्याष्टकोणाग्रेषु त्रिमूलानि कृत्वा तेषु मूलेषु हंको
नेमालिख्यतदहिरहेवंदृहयेनसंपुटितेनसवेष्टात
लैकोणेषु मायावीजं विलिख्येत अत्रकोणशाहेनाहेवं
ददयस्याग्रवतष्टयं गस्यतेतस्याग्नेयादिकोणावनष्ट

वि. णे. २८८ १०८
108

यस्थितत्वात् अत्रप्राग्वत् वृत्तलिखनप्रहरिंद्रावृत्तिगणे
शाकुदिशागते समीरस्थापयेत्प्राणाप्रतिष्ठांकुर्यात्स्मरेति
तिशेषः चक्रिहृत्स्मृदाकुलालहृत्स्मृत्तिकया अन्यत्रअ
प्यत्र अन्यतमे स्नामद्वैलवणा रामटंहिंगु तेस्यागारे गणे
शागारे सिक्थेनमधूच्छिष्टेन सर्वेसप्राणांकृत्वा प्राणां
रामटंहिंगु तैस्यागारे गणेशागारे सिक्थेन मधूच्छिष्टेन
सर्वेसप्राणांकृत्वाप्राणप्रतिष्ठमित्यर्थः जनंमभियंत्रितं
तथा अथोवदामिवश्यार्थंयंत्र साधनेमुत्तमं यंत्रसं
लिख्य पूर्वोक्तंस्मरमध्येगणाधिपं वहिः शिष्टैमंत्रवर्णैः
कामेनापिप्रवेष्टयेत् शेषमाकर्षयंत्रेण समानपवि
कल्पयेत् इति अस्यार्थः पूर्वोक्तयंत्रे विलिख्य तन्मध्य
स्थसाध्यवीजमयास्तत्स्थाने कामवीजेन तद्वदेवगण
पतिवीजेविलिख्य तत्राग्रवद्वशिष्टैमंत्रवर्णैः कामवी
जेनवावेष्ट्यशेषमाकर्षयंत्रवत्कल्पयेदिति तथा पूर्व
वत्कृत्वविघ्नेशकुद्दिमध्येनिवेशनत् विधिनास्थापि
तप्राणांशरावेन्यस्यतंयजेत् रक्तमाल्यानुलेपाद्यैर्नैव
द्यैः पूर्ववत्कृतैः मनोः साध्याभिवादत्वास्यात्पूर्वसमी
रिते वशमानयपुगमवजन्पदेष्टमहस्रके अष्टसहस्र
अष्टोत्तर सहस्रमित्यर्थः साध्यादिकस्मत्खेवोभूत्वाम
त्री समाहितः विघ्नेशायुविलिंदत्वाच्छादयेत्रवस्त्रर्वे
त् एवंप्रतिदिनं कुर्वन्सप्तमासिद्धिरवमेधयः देवोभूतपिशाचाद्यै
न्देवदानवपन्नगान् राजानं मंत्रिणां तांस्त्रीं गणांश्च वेष्टमा
नयेद्वशायेत्साधकः शीघ्रपावकीवं नमेशायः निशायामना
शिष्टेननिजेदेहे विलिंपयेत् अचलाकमलालक्ष्मीवश्यंखिल

मज्जया हरिद्रां शमसमं ह्रींशालि नमालसंभवं तन्मसमेनुगुडेनापि मधुनासैंधवेनच।
सन्मध्या मर्दयित्वा वपिएडकां वपवेदूतेनिर्माय गणप
तेनं यंत्रेन हृदि निद्दिपेत् समीरेवप्रतिष्टाप्यगंधाद्यैः
सर्वव्वयनेत् त्रिविनेष्सजयितेस्यपंत्रे मध्यास्थहृये
त् प्रतिमां भक्तयात्साध्यो वशगो भवेद्ध्रुवं शालिपिष्टा
दिपिएडेनकृतितेनतो सष्टापिकेशतेनमांसर्जितास्था
पितानिलो निवेय विघ्नराजाय साध्यं संस्कृत्य भक्तग
त् भक्तगणादशधे नसाध्यं सर्वं स्वद्दापिनेवशं पयंत्रे लिखे
न्मेत्रीखानापीनादिवस्त्रष्ठ मेरेकृत्वाजपन्मंत्रीसहस
साष्टकेवुधः भक्तगणादशधेनसाध्य वस्त्रमात्रस्यसाधकं
वेदनागरुकर्पूरनिशाकुंकुमरोचना मृगोमदसंयु
क्तात्र्ष्टगंगे विघ्ननाशने संपिष्टानर्वशीकारयंत्रमालि
ख्यसर्वेवत् प्रतिमांसर्वेवकृत्वान मावाष्टेनवंशांते लिप
देमोनायत्रेस्वऊवीतास्पविशेषकं इंतगणस्पशनादेव
त्रिलोकीं वशमानयेत् एवंकृतेनवंनारी विशयेषोषितं
प्रमानवंदनेनैव वाक्षयाद्दिषिमेभफलामयेदिदंभव
सरोभद्रापुसलीचेंदवातृणी भूयपंगीफलेविल्वकां
नाकृलिंववंदिनीवाराहीशतवीर्यावमारूतीचंदरोवने
सर्वामितव्वसैनेनत्रिशाखामाधसंयुते पीत्वावशगाभि
षयंत्रेनिर्मायप्रतिमामपि प्राणांसंस्थापनेकृत्वान्नपे
दष्टसहस्त्रकं शिष्टद्रव्येणतिलकंऊर्ध्वीत्यानतलुयोन
रः त्रैलोक्यंसंपदेलद्द्यातिरस्कृत्याहनापियं कपिला
णामवंत्वात्रिपद्मिनीदलसंपुटे आदायवस्त्रवध्यणाभे
वैनेकृदितैः समे पंचगव्येनसंमर्द्यपिएडकांप्रकल्प
येत् स्वच्छदेहेछतेद्रनाविल्वकाष्टेधितेतले मसृदन्य

वि.
दी.
५८५
१००५
L019
धा

चतुरस्रं तन्मध्ये यंत्रमालिखेत् समीरणे प्रतिष्ठाप्य ग
णेयं तत्प्रपूजयेत् अष्टाधिकेशतं मंत्रं जपित्वा श्रीफलांतके
कांचने रूप्यरौक्मपात्रे कांस्यमयेथवा निधाय यथा रये
न्त्रसल्ललाटादिषु साधकः कांतिपुष्टियनारोग्यपुत्र
पौत्रयशः प्रभूत लब्धालोकप्रियोभूत्वा दीर्घजीवी भवे
त्स्रुवं प्रोतेनपेम्र रक्ताये भस्मना प्रातरन्वहं कुर्याद्दा
पुष्ट्यर्थं यशो विजयं संप्रदेन स्मै निष्कत्रयं नित्यन्तु पोदया
न्मुरोयमे रक्तां वरमर्ववंतः प्रोक्तभेषुजसर्वकं हरिणांके
निधाय कपिलाज्येन तन्नद्वर्त्यात् कक्षपालकेदीपं प्रज्वा
ल्य तेनैव जयेन्मंत्रमसंख्यं पुनः गृहीत्वा कज्जलं जनमष्टि
नशांते शुभे नेत्रयोरन्वहं दद्यात् सुवा वा सुवजीवता दृष्टि
मात्रेण वशयेन्निखिलं विश्वमेजसा उत्कौषधीनाग
टिकां पिष्ट्वा चंदनवारिणा अभिमंत्र्यतया योषा तिल
कं प्रकरोति सा सर्वलोकप्रियाभूयात् दंगस्पर्शान्निजं
पतिं आत्मानावर्तिते कुर्यात् यावज्जीवं न संशयः शुद्ध
या निशया कृत्वा विद्वेषोत्कीलनं त्वं वंदेपरागस
मयेमंत्रं जप्यासहस्रकं अष्टाधिकसमभ्यर्च्य वेदता
द्विभिरादरात् शिवायां प्राक्कृते नित्यं सर्वतो जयमाप्नुया
त् संग्रामे विपिने दुष्टश्वापदोत्थभये परे आपणे व्यवहृते
वादे महार्णवे पापचक्रे समग्रे दृष्टसभायां शत्रुसंकटे वि
षोजायते धीरः कृतकृत्यो निवर्तते वरांगनाहृदमध्यशोभे
ते मन्मथो यथा नागवल्लीदले यंत्रं लिखित्वा रात्रिवासिणि
मत्राणामर्थविंतेन मममेष्टान रमहस्रतः प्रशितेवांछितं मा
षं वशं नयति तत्क्षणात् गोडगंधसमसिते मंत्री कथितेन
टक्वीकृते यंत्रविलिख्य तेनैव निधायगणनामकम

प्रभिमेश्मशाने साग्रंभक्षयेद्दशयेज्जगत नारीकिलगुह्ये
पेनं चूर्णितेत्रिफलेद्व तेत अन्यदं ह्कृतमेपानमहाधिक
शतेन्नुधः संपातेभक्षयेद्यस्तवशमायातिसोविशतंकिं
बहूक्तेनमंत्रतः साध्यंसे वित्यमन्त्रंजपेत्सदासतोषात्
यावदायुर्नसंशयः इति अत्रविषमपदव्याख्या एवं
समीरितेस्थानेसर्वजननमितिस्थाने अयमर्थः मनोजन
सर्वपदस्थानेसाध्याभिधास्वंभयेतिपदस्थानेवशमा
नयप्रभंचवदत्ताजपेदित्यर्थः नष्टदिग्गतेशहृदिस्था
पितानिले कृत्वसाध्यप्राणप्रतिष्ठा साध्यप्राणप्रतिष्ठा
प्रकारश्च प्रागेवोक्तः अस्याद्व्याष्टकस्यविशेषकालि
लकं ह्रियफो भंगराजः सदाभद्रामुस्ता मुसलीतालमू
लिका वंदिनीलज्जातुका शतवीर्याहूर्वा मासूरी अप
मार्गः वंदः कर्पूरं उदितैः भेषजैः हिगफादिभिः ग्राविवा
रिणाहृविंद्रोदकेनेति उच्चाटनतंत्रोयंत्रं कथयामिस
मासतः उत्कीत्यालिखेद्यंत्रंसाध्यंवर्णमध्यगे नदंतेमा
रुतंबीजंगगणपंस्येनदंतरे प्राणबीजंचपत्रेष्वामक
र्णेनदयन्तः उद्धह्रिवर्षकोणाग्रमूलेषुकवर्वलिखेत
वायुतावेष्टितेपश्चात्वद्वुंडगतवायुतः वृत्तवेसितदा
लिख्यनिशालेपनसर्वकं स्मशानांगारेणोपांत
शलाकया यंत्रमेतत्समालिख्यस्थापयेद्दीदिशिततः
पितृसंदस्थितंयांत्रगर्दष्टकाष्ठद्वयंततः स्मशानवर्को
सिरस्त्वमस्मादापतउच्चवे विद्याधीशगर्दहीस्थाशाकं
गारनसाधुते यंत्रमध्येप्रवित्यसमवंतहृलिकीकृते

वि॰
ग॰
५५॰
१०१॰
1010

शभालिख्य निशाभागे विनाभस्माष्टिनी तथा षोर्ध्वपंच
चितांगारैकपिकज्जलस्रवानवी संपिष्ठ्यो न्तस्य साध्येरा
निर्माय गणपाकृतिं वानरीलता विशेषः तन्नैदमथ
गैरूत्वाधुतः प्राणान्स्तु निष्ठेयेत् चक्रिहलगरहाहैव
साध्ययारोत्स्ययोमुना शरभ्रगलमैत्रीति निर्मायान्यत्र
वाभयोः श्रोविकेपत्रविनास्याक्रमस्यप्रष्येः स्मस्त्वयेत
मनावुच्चाटयहेहं संयोन्यत्रजपमन्त्रं प्रष्टोनरमद्रंस्थि
ह्लादयित्वा परेणातं निरवत्वैव रिणाद्धारि मासेनोवा
टयहितं हस्तिपस्यालयेवैरि सदनेपिवरणांगणे स्था
पितेगणपमामामुच्चाटोजायते ध्रुवं म्रियंते वाजना
नास्तेप्राणिनोभयविह्वलाः वनः पथेष्ववल्मीकवन्
डमकोटरेः स्थापनाद्दिग्भ्रान्तस्यशत्रुरुच्चाटितो भवेत
विन्नैपातंदंगाभस्मविन्यसेयस्यमस्तके भ्रमतेका
वंग्मोपितोदेशास्त्रनिश्चलः प्रामतेयनयानेयथिश
त्रार्गजालये भस्मदेयान्मतिस्तत्रभवत्येववनान्यथ
ति अथ मर्णः पूर्वोक्तेपत्रमालिख्य तन्मध्ये हूं वीलिख्य
तदंतर्धंमितिवायुवीजमालिख्य तदंतर्गतमितिवीजं
मालिख्य तन्मध्ये साध्यनाम लिखित्वा पत्रेषुयमिति
नालिख्य दलाग्रेषु हूमिति विलिख्य तद्वहिर्वष्टि
णाग्रत स्थलेषु हूमित्यालिख्य वहिः षट्हिंडलोखित
हमाकारेणवायुमण्डलेन संवेष्टनतस्य षट्हिंडस्थाने
यमितिवायुवीजं लिखेत पतयंत्रयुक्ताफलदं भवे
ति ग्रेतवसे ग्रेतन्यक्तवसेप्रगारमारः कोहलाः इतिप्रा

द्ः धांक्षः काकः ईरणंप्राणि पितृमंदेशनिवहतः शार्करा
ककारः शवालिमनिशाभागंशव स्यच वितंदरिद्राश
शार्धपश्येत शाखपमेवचेतितंत्रानशत उन्मनसारोधतू
ररसः तेदः ऊर्ध्वः श्रीविकेयंगणेशं उच्चाटपदंसभयय
दमपास्यनिशेषः समिरक्षः ५ तथा अथवक्ष्येसमासेन
पंचविद्वेषणाह्वये यंत्रे सर्वौदितेवक्ष्ये वायुवीजंप्रवि
न्यसेत् वसयत्रवर्णोष्टुटकं कारंविलिखेत्ततः अष्ट
मूलेषुहुंकारंधोम्नावाह्येप्रवेष्टयेत् निशान्तयांशमा
नेनमरिचंनिंवमेवच तितिर्णीहिंगुणंपिष्ट्वादसपत्रां
शुनाततः मतकर्पटकेलिमाद्वेषयंत्रमिदंलिखेत् पंचा
गंपारिभद्रस्यकाकनीडंचतद्धृतं चितांगारंसदेहमस्यपंत्र
मध्येनिवेशयेत् मंत्रेणविघ्नराजनामसंरंज्रतोविनिःक्षिप
ते शरावाहतनगेविंघ्नमजयेत्सर्वंवन्तीना पितृमंदभवैः
पत्रैः कुसुमाकृष्टानिवेयकैः विद्वेषदर्पमंत्रीजयेत्संयो
गसाष्टकं मध्यमंचशरावेणनिखेनेच्छादिनं ततः प्री
तिनयोर्विनानेनविद्वेषोभवतिध्रुवं श्राद्धायगणपंम
त्रीप्रीतयोरगणयो भवेत् निष्टंनाप्राणिनांतत्रवेरंभव
तिसर्वदा पारिभद्रस्यपंचांगंपकभागमितंभवेत् भागै
कमरिचं वा त्रिसत्रावत्तीत्रितयंत्तिदं मंदलभमितं सर्व
वर्तमिना संस्कृतंपुनः विकीर्णांवैरिणांमूर्ध्नि ऊर्ध्वाटनमाद
मूकते अस्यार्थः तत्रसर्वौक्तयंत्रमालिख्यतन्मध्येरंयमिति
विलिख्याष्टसुदलेषुकारंफट्कारंचविलिख्यदलाग्रषुश्री
कारंविलिख्याष्टकोणागतमूलाष्टकेहुंकारमालिख्यव
हिर्भाकाशमंडलेनहनाकोरणावेष्टयेदितिपारिभद्रोविंवःश्लेष्म
पत्ररेणः

वि॰
शी॰
५५८
१०११
(०११

संहृत्य गुलिकीकृत्य विद्वेषयेद्यमच्छादपस्थाने वा त्रिदं
रिद्रा सर्वं वहमनाग्निना तथा सांप्रतं मारणाय यंत्रं प्रवदा
मि यथाक्रमं यंत्रं विरच्य सर्वाक्तं वर्म मध्ये निवेशयेत् माया
विद्वेशवीजे द्वे तन्मध्ये पि समालिखेत् तदाद्ये पुत्रकीतै
ववर्णान् ग्निगता लिखेत् प्राग्गुस्तणीवीजं वधरा संपुट
कोणयो मदहिर्वज्रिकोणे षुवह्निवीजं समालिखेत ति
र्यग्गुहां समालिप्य मस्तकर्ध्यरके शुभे चिताणारा स्थिति
यासौः काकपत्रशलाकया यंत्राकं विलिखेद्यंत्रमेत
न्मारणानामकं मरणारामदृं सुं सोप्यं निशाहरिवसह
वा स्त्रीदीर्घरणांसे पिष्टलिप्याश्रावपटे थवा कारस्कर
स्यपंत्रांगे वजनी चंवुकास्तना पिष्ट्वाथकर्पटे शावलि
प्ताशोषं श्रोत्रं भवेत समीरं वप्रतिष्ठाप्य कृत्वागणापति
नः यंत्रं तद्धृदये तस्य पुनः प्राणान्प्रतिष्ठयेत् मात्रकाम
यमहं तोगणेशानारमत्तिको लिंवमूलस्य दं चापि कर्कं
धूमूलं संभवा स्मशानमत्तिको तद्वत्कोवेडमूलजां ॐभ
कारकवस्त्रापूपस्थाने जोमदे पिष्ट्वा शरावपुगले
कृत्वा वान्तवोभयोः मंत्राघ्र गणापत्यस्य कृत्स्नपुत्ये
समर्चयेत् कारस्करभवैः पत्रैः नैवेद्यं मयणापुवा ३
तामं व पदस्थाने साध्यनाम निवेश्य हि मारयद्वयमा
वसहस्रसाहकं जपेत् दक्षिणाशाभवो भूत्वा जत्वां भू
तवासमे वलारे पितृभूमौ वामात्र विघ्नगेहे थवा वल्मी
केकोटरे वापिकारस्करेण वृक्षवे पिधायान्यशरावेणाभि
खल्य वलिमाहरेत साधोयमपुरं यातिसमाहात्
दिनः श्मोद्रवीर्यमेत हि विधानं मुविडलेमं भूदेवम

तिथिस्त्वेषु राजानो वै विष्णुयोजयेत् तस्योपि कारयेद्यः सक
मारं तोषयेद्द्विजैः कर्त्तापि तद्दशांशेन प्राप्नोति तत्करि
ष्यति हरिद्रा विघ्नमेतस्य सांगोपांगविधानकं निरूपि
तं यथा शास्त्रं गोपनीयं सदा बुधैः दातव्यं पुत्रकल्याणशि
ष्याय स्थिरचेतसे चित्तवाक्कायकर्मभिर्गुरुशुश्रूष
काय च श्रद्धाहीनाय कृतघ्नाय नैव देयं कदाचनेति अथ
मर्घः तत्र पूर्वोक्तप्रकारेण यंत्रं विलिख्य मध्ये ह्रींकारं
विलिख्य तस्योदरे शक्तिबीजं गणपतिबीजं च विलि
ख्य दलेषु रश्मिमालिखेत् एतत् यंत्रं भुक्तिफलदं भव
ति विनागारागास्थिनिर्यासस्थिनास्थिकोपिलोद्भवैः
कामापिप्पली रामठहिंगुसहीसेंदुरितिकात्यु
मभावायां नामलं भयपदस्थाने भारयेति च भूतवा
मरे कोटरे कारस्करस्य कारस्करोपि विषहृतः यस्य
बीजं कुचिला इति प्रसिद्धं सारसंग्रहे वक्तव्यएणगोला
शास्य मंत्रं वदेद्यथाविधिः सर्वपापक्षयकरं सर्वसौभा
ग्यदायकं अमृतं च तत्र वास्याग्निकामिकाश्रोत्रं बिंदुयुक्
हन्नीयोत्ततद्भक्तः पवनः कवचं तथा षट्दीर्घयुक्तादि
शेमजतां कामदेवमणिः अमृतं वावतरास्य कावकी
रेफः तयोर्योगेन कामिकानकारः श्रोत्रं उ बिंदुरन
सारः श्रोत्रं उ बिंदुरनुस्वारः तेषामेकैकं तृतीयकं उग्रं
नश्चानांभ्याद्या पवनः यः कवचं दीर्घमेव षट्उद्व र इतिगायत्र्य
नामर्षिनीवचनात् तथा भार्गवो मनिशाख्यातो छंदोनुष्टुब्
दोद्दंत देवतावक्रतुंडो मम सर्वाभरणमस्तुतः विदायमूलमंत्रे
ताकरण्ड्हृदिजितेंद्रियः षड्भिर्मंत्रगतैर्वर्णैः षडंगानि प्रकल्पयेत

वि॰
सौ॰
५५२
१०८२
1012
लो

भ्रूमध्यकंठहृदयनाभ्याधारेषु क्रमात् षडंग
न्यासोर्थसिम्बंगव्यापकेन ततः विधायेद्देवहृदये ध्या
येदेकाग्रचेतसा रक्ताञ्जिन्नारुणातवमणिग्रातसंशो
भिकांनिसंविश्राणांकरकिशलये पाशन्येरत्नाभय
ध्याने तथा पूर्वांक्रमूजयेत्पीठे वक्ष्यमाणगणेशं श
पद्मं त्र्यष्टजन्वदवर्तद्वीरभुतेनच चतुरस्रत्रयेणावे
ष्टितं वक्रमालिखेत् मध्ये देवमसमभ्यर्च्य पुष्पांजलेः प
वाकैः आदावंगानि संपूज्य यथास्थाने विशालधीः पू
र्वादिदलमूलेषु चानाकीरष्टौ क्रमाद्यजेत् विधाद्यावि
स्वधात्रीवभोगादाविघ्नघातिनी विधिप्रदावपापघ्नीत
पापुण्याशाशिप्रभो दलेषुवजेन्नहृदणामायाः पूर्वादि
ताः द्वितीयाष्टदलेतद्वद्वक्ष्यमाणादिकान्यजेत् वत्तवि
कपालासहस्राणीवसृजयेत् प्राग्वद्विधिद्यये समय
ववक्ष्यमाणावैवितेति ग्रन्थप्रयोगः तत्र प्राग्वत्स्यात्
रूद्यामादिषडंगसंमेते प्रथमाष्टदलेषु प्राग्वल्लक्ष्मी
गणेशप्रकारेणोक्ताः ॐ भोगदायै नमः ॐ विघ्नघाति
न्यै नमः निधिप्रियायै नमः पापघ्न्यै नमः पुण्यायै नमः
ॐ शशिप्रभायै नमः ततोष्टदलमध्येषु प्राग्वल्लक्ष्मी
गणेशप्रकरणोक्तमिथुनाष्टकं संपूज्य द्वितीयेष्टदले
प्राग्वदेकादशप्रकरणोक्तवक्ष्यमाणादिकान्संपूज्य
लोकपालमस्त्रादि प्राग्वत्संपूज्य धूपादिभि तथा वर्णा
लनं नयेन्मंत्रं जपेद्ध्यानतद्दशांशतः अष्टद्रव्यैः पूर्वा
क्तैर्मधुरात्रैर्यथाविधि तर्पणादिनतः ऊर्ध्वांगुला
णानायनावपि एवं सिद्धमनो मंत्री काम्यकर्माणि साधये

येत् तर्पयेत्सर्वमार्गेणावक्त्रगणेशं पूर्वमार्गेण
महागणपतिप्रकरणोक्तप्रकारेण· चतुरस्रहस्तमात्रं
कुण्डं कुर्यात्तदयनः आदधीत मथित्वाग्निमनूचानगृहा
द्वेत मथित्वाकाष्ठादितः अनूचानः श्रोत्रियः प्राणायाममे
वं कृत्वा मन्त्री कर्म समारभेत् ततः पूर्वोक्तवत्कृत्वा मंत्रन्या
से षडंगाके षडंगन्यासं कृत्वा मंत्रन्यासं कुर्यात् गंधपुष्पा
दिकै रग्निं संपूज्य स्थापयेत् ततः स्थापयेद्धोतोक्तविधिनातिथ
होमविधिना वा कृष्णानुमथ्येन त्र्यायनागयज्ञोपवीतिनं
लंबोदरं भास्करेन मेकदंतं त्रिलोचनं पद्मासनसमारूढं
चतुर्बाहुं सुवर्णाभं किरीटहारकेयूरांगदालंकारभूषितं प
वं संचिन्त्य मनसा समावाह्य गणेशं गंधादिभिः समभ्य
र्च्य जलेनाग्निं प्रज्वाल्य षडंगेन हृदिं तेन तद्ध्याच्च हुतानु
तोः अष्टाधिकं सहस्रं च ततः सिद्धो भवेन्मन्त्रः सहस्राष्टव
र्तीः पूजयेद्याः स भयो वर्धयेत् साष्टसहस्रमित्यर्थः शतंद्र
नेदं पूर्वे यवदसवालभतेपतं मध्याह्नकाले नित्यहितद
मेव जययेन्मन्त्रं सहस्रं त्रिशतं वाष्टशतं वाष्टोत्तरं सुधीः प्र
शोत्तरमिति स्यात् त्रयेष्यन्वेति प्रविरेणोव महती लक्ष्मी
र्भावेत्यपतनः वसत्तनाग्रमनमल्लिःहिल्या शितातथा
प्लीपवैमस्वतावापिरवमेहिरदर्शनं पतानि मंत्रसिद्धे
र्हिविक्रान्यतानि मंत्रिभिः पूर्वोक्तसिद्धोदनेन त्रिमासंवि
शतद्वनेन महानिधीनां भवेद्धेमवर्णोपदः गुडाक्तैः पृ
कैर्नारिकेलैर्नारिकेलैर्मंत्रिवसंयुतैः पृक्तैः सहस्रं तद्द्यान
सन्नीधनवान्भवेत् पुभशालीमयेः पूपैः समर्चैः स
मेपवेः शालिमयेः शालितण्डुलपूर्णैः सजीरकैर्वद्रग

दैः शुभैर्वर्तिहूनस्तैः अष्टपैर्जुहुयान्मंत्री गणेशस्यहिम
त्विषो सहस्रमात्रंमलभेमहतीमचिराद्दसा माध्येनामाणगु
टितमनुनाजुहुयात्सुधीः अपामार्गसमिद्भिर्वीयकैः पनस
नैः फलैः सहस्रंकदलैर्वायनरंनारीवशंनयेत् लाजाभिर्जु
यादग्रीसहस्रंकन्यकान्यये सहस्रमान्याहुतीनांहुनेत् वीरा
हुतीरपि सहस्रंरोगशान्त्यैमेवशालाविशान्तदः हुवाहुती
नांजुहुयाल्लतं मसेजयोभवेत् वल्मीकतोस्यसमिधोमधुरत्रय
लोलितः सहस्रंजुहुयान्मंत्रीमासाख्छत्रुंजयेध्रुवं विभीतको
त्यसमिधांसहस्रंमाष्टकेनिशि लोहिताकेसमशानाग्नौजु
हुयात्मारयेद्रिपु भूमौशत्रुस्वरूपंवविलिख्यास्यपादवेनलं
अञ्चालासिहार्थवैः सहस्रंजुहुयात्सुधीः तेमारयेत्सम
हिनानात्रकार्यांविचारणा कालमेवसमानाभगणेनो
तिनत्वरायाः रिपुगृहीतावद्वामस्वेवकोमसोकटे अधि
पंतंगणपतिंध्यात्वामंत्रंजपेन्मने सहस्रंत्रिदिनेनासौश
त्रमच्चाटयेद्धुवं समुद्गान्तंदोषाप्यगृहीतंलालिनातल
सहस्रवक्त्रोभिमंत्र्यपरिषिंचेत्समुद्हतिः अनेनविधिना
मंत्रीपापौघंनाशयेद्धुवं शनैश्चरदिनेप्राप्यमालवास्रि
सहस्रकं जपेन्मनंगणाध्यायनरोपान्गृहभवान्भवेत् वे
तमोस्य समसिहोमात्सहस्रात्हष्टिमाप्नुयात् पान्यार्थीज
याह्वैरन्नार्थीनैदूतेहते कमलैरुत्पलैर्वापिहोमोवस्त्र
मतः हेत्राभिकोतोपलर्गुडाभलैर्हुनेत्सुधीः तमर्चयेत्
गणाधिपंरविहामैर्ध्ववंवच्छं निस्त्रोहोदप्रमाणानिसंपिच्छो
निनिः त्रिपेत् प्रसन्नमितगोमये सहस्रेणाभिमंत्रयेत्
नामस्तनत्सानदिनेविष्णहोणक्रवामसमाम ॥ ॥

पाययेत्तोयं वस्तां वंध्यां स्नाते प्रागवत्सरात्सुतं उपोष्य सोमसू
र्यग्रहणे भास्करग्रहणे वा कपिलाज्यपलेहृं ग्रिवचयाश्व
पलार्द्धकं पतत्सहस्रसंजप्तं ममसंप्रतिवेतत्यधीः स्नवाप्य
मेधां महतीं कवित्वं लभते ध्रुवं गोवत्समात्रं भूदेशमुपलि
प्यांगुकीकृतं कृत्वात्रस्तामयेत्स्वाणमर्चितं वंदनादिभिः त
स्योपरिष्टात्कपिलाघृतपूर्णशरावकं कृतेतत्र प्रतिष्ठाप्य
ज्वालयेद्दीपमुत्तमं तत्र विघ्नेशमावाह्य पूजयेत्स्वसमादि
भिः कुमारीवाकुमारं वादीपस्याग्रे निधाय च तपेन मंत्र्य
वरमष्टोत्तरसहस्रकं ततः दृष्टाकुमारीवाकुमारो वा ब्रवी
तितः मनोगतेरितमकलं भविष्यं भूतमेव च वर्तमानम
नेकरूपं प्रसादात्रात्र संशय इति सारसंग्रहे मंत्रान्तरमष्टा
वर्णेव कवनुणगणेशिन यमस्मरणमात्रेणमर्वेनश्यं
पद्रवाः त्रिंटीशेन समानुक्तो पवर्वैः कर्तरीयकः मयाको
नोधरावलानं नोवालीभृग्लया एवं श्रीशांढीवं संमुक्तो वि
घ्नाराधनाविते षडक्षरोयमाख्यातः सर्ववश्यफलप्रदः
त्रिंटीशाप्रकारः तेनग्रुक्तो यमप्रवीमेकारः कर्तरीयोयकारः
कर्तरीयोयकारः मयश्चोकारः तेनयो इति धरालकारः
वलाककारः अनंतश्चकारः तेनक्का शिवालीयकारः नारा
यणः सकारः एवं हीशोवकारः तेन स्वाविघ्नकारः नारा
यणाश्चाकारः तेनह्मा इति तथा भार्गवो मुनिरस्य स्यादव
ष्टुप्छंद ईरितं वक्रतुंडगणेशोस्य देवता देववंदितः मंत्रव
र्णैः षडंगानि षड्भिः कुर्यात्पृथक्पृथक् ध्यानपूजादिकं स
र्वं मंत्री समृद्धं वदाचरेत तथा रायस्पोषस्यदं श्रोत्कावदेत्स्य
वहिलानिच दियोरन्नयदंगोकौदामलंवततो षदेत रता

न्व

दृणोयदंतेनेवोक्तलेरोतिपदंवदेत दन्तोपदान्ते संप्रोक्तो
मंत्रराजः षडक्षरः द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रश्चार्थवर्णाकरीरितः
गायत्र्याः षट्इति स्वरूपे स्यादयितानि स्वरूपे धीमेव त्तस्वरू
पे दोमतः स्वरूपं रक्षोहणा स्वरूपं वो स्वरूपे वलगस्वरूपे
हनो स्वरूपे षडक्षरः प्रथमः प्रोक्त तथा ऋष्यादिकं पुराप्रो
क्तं ध्यानन्यासजादि सर्ववत प्रथमोक्तषडक्षरवत तथा जपेद
क्षं सहस्राणि जुहुयान्दशांशतः हविषा घृतसिक्तेन
तर्दंतेनेतो ष्टयेद्ध्रुवं एवं सिद्धमनुर्मंत्री साधयेदिष्टमात्म
नः इष्टकामप्रदायि प्युडक्षरोक्तवत तथा उ. ते नतस्प
षप्रोक्ता विघ्नहृत्पदमुच्चरेत चक्रतुण्डाय च तत्ध्यातं धीमही
ति ततो वदेत तन्नोदंतीपदं भाष्य वदेदंते प्रचोदयात गा
यत्रीयं समाख्याता वक्रतुंडगणेशितुः स्नानकाले म
जप्यामेत्रिभिः कर्मसिद्धये उ. ते नतस्व रूपं तत्स्वरूपाय ति
स्वणममत्यत साकंसंयद्दे उच्छिष्टस्य गणेशस्य विधानम
भिधीयते हस्तिशाहे समुच्चार्य पिशाचीति ततो वदेत लि
खि पदं समुच्चार्य वह्निजायांतमुद्धरेत नवार्णोयमा
ख्यातः उच्छिष्टस्य गणेशितुः वह्निजाया स्वा· स्वत्यत्स्वरू
पं तथा ऋषिः कंकोलनामास्य विराट्छंदउदाहृते उ·
च्छिष्टगणराणायाद्देवः सर्वसंपत्प्रदायकः द्वाभ्यां हृदय
माख्यातं त्रिभिः शिरउदाहृते द्वाभ्यां शिखा समाख्याता वर्मी
द्विभ्यां समीरितं समस्तेनास्त्रमाख्यातं पंचांग विधिरी
तः ध्यानादेन विधानेन मंत्री सर्वं वदावदेत ग्रत्रतुकाम
सर्वराणामपि सर्वमंत्रोक्तमेव प्राप्यते तेन वक्रतुंड षडक्षर प्रक
रेणोर्णालेनगंजपेन्मंत्रमित्र क्रतनरक्षापिलभ्यते तोनाष्यमंत्रमग्ना वलदे

१रक्षरणामित्यवगम्यत इति प्रयोगादिकं सुगमं तथा
काम्यकर्माणि वक्ष्यामि स्तंभद्वेषोपमोहने मारणोच्च
टीकारी सर्वाकर्षणकर्माणि एतत्सर्वं करोत्येव सुधीतो
गणनायकः प्रतिमां कारयेद्धीमान् निंबकाष्ठमयीं शुभा
साध्यांगुष्ठप्रमाणां च गणेशस्य महात्मनः स्वच्छातां प्रजपे
न्मंत्रं कामसिद्धिस्ततो भवेत् अष्टम्यां च चतुर्दश्यां कृष्णपक्ष
स्य मंत्रवित् ३ छिद्रे रात्रिमध्ये तु जपेन्मंत्रमिमं शुभं वेष्टि
तो वशमायाति साधकस्य न संशयः भूर्जपत्रे समालि
ख्य साध्यनाम यथाविधिः मंत्रेणावेष्टितं कृत्वा जपेन्मंत्र
मनन्यधीः पादेनाक्रम्य तन्मात्रं हृद्वा द्वादशाष्टिवियमताः लि
खित्वा एवं च यत्नेन स्नानं यित्वा विधानतः साध्यस्य त्वा जप
न्मंत्रं सर्वलोकं वशं नयेत् धारयन्मस्तके यंत्रं जपन्मंत्रम
नन्यधीः राजानं राजपत्नीं वाकर्षयेन्नात्र संशयः यंत्र
मूलमंत्रवेष्टितं साध्यनामगर्भं भूर्जपत्रे तां द्वलपत्र ७
घाणि च स्नानपात्रणानि च फलमूलादिवस्तूनि समाद
पजपेन्मंत्रं एकविंशतिवाराणि दद्याद्दिक्षायनात्र्यथा स
र्वलोके वशकरः प्रयोगोयमुदाहृतः श्रीखंडधूपदानेन
राजानं वशमानयेत् समेधोतिं बकाष्ठस्य कडुतैलसम
न्वितः काकपक्षसमायुक्ता हुत्वा मंत्रीं तथाविधिः यथा
विधिचिता मैरिप्रवपरमेनोवमम् उच्चाटयति वाणान ३
उलूककाकयोः पक्षौ तद्रमारक्तमंत्रतोन स्वशास्मशा
नोद्धोलनं कुर्यात् विद्वेषः स्त्रियपोः दत्णान शाक्रुघ्यादव
नो गुक्तो वृक्षो हलस्य देवुदः स्मशानमस्म संयुक्ताउ हुतेन
मला विना उद्दतेन मलं शान्नु गार्दीस्य गृहीत्वा गुप्तं नीज

वि.
ता.
५५५
२१५
1015

यांत्सर्वावयवशोभितां तेषां दिलिखितां ममूलमंत्रे
णवेष्टितं कृत्वाप्राणप्रतिष्ठां तु विधवत्कारयेत्पात्रके
स्थापयित्वा जपेन्मंत्रं सम्यगेकाग्रमानसः म्रियते रिर्नि
मंदेहो देवतापि स्मरद्विनः पित्ताचोदायते पत्याभस्मा
दायपथाविधिः रोचनाकुंकुमाभ्यां वभूर्जेनामसमालिखे
त वेष्टितं मूलमंत्रेण प्राणस्थापनमाचरेत साध्यस्मरवा
जपन्मंत्रं समागमयुतं शतं हि द्वयोः तनयोः सम्यक्तेन दाभ
वति तत्क्षणात सारसंग्रहे क्लीं क्लीं पदं समवार्ध्य क्लीं क्लीं
वपदमुच्चरेत ह्रींकारं सम्यगुच्चार्थ्य यद्येशोह्रमधोबरेत फ
ट्कारं स्वाहयायुक्तं प्रणवाद्योपमीरिताः एकादशाक्षरः
सम्यक्मूलमंत्रो गणेशितः ऋष्यादिकं पुराप्रोक्तं ध्यानपू
जादिकं तथैव तथा एकवर्णे च वत्स्यं तेव देव्हलिमखेतत
लेवोदरपदं डे तं उच्छिष्टेति पदं ततः श्रामते ऊं शवी जं च ग्ल
कारं भवनेश्वरी क्लीं येयेपदम हार्थ्य स्वाहाकारं समुच्च
रेत सप्तविंशतिभिर्वर्णैर्मंत्रः प्रोक्तो गणेशितः स्तनीयच्च
त्वर्थपदयोर्विसंधिः प्रत्यागमे तथा ऋष्यादिकं ध्या
नेरुत्वा यथापूर्वं समाचरेत यथापूर्वं चक्रं तं डषडदत्तं
वान् तथा ओंकारं विलिखेदादौ नमो भगवते पदं एकद
ष्टायसंभाष्य हस्तस्यादेम्लस्वशाह ततः लंबोदरपदं डें तमुच्छि
ष्टेति पदं ततः महात्मनेपदं प्रोक्तं वदेत् ऊं शवी जं कं ग्लूकारं
यथापूर्वकं रूपेयेव समुच्चरेत स्वाहान्तो सप्त गण्यातो सम्यक्षट्
पादत्ततः उच्छिष्ट्यत्रं संधिः ऋष्यादिकं पुराप्रोक्तं षट्वीजैरंगमी
नेध्यानमत्रादिकं सर्वं मंत्री सर्वं तत्समाचरेत मंत्रापूर्मादिकं सर्वं दं
मागमः षट्वीजैर्विनिः क्लीं दद्वयं ग्लं स्वाहा क्लीं शिवा ऊं कवचं यैनेत्रेयुकम

स्यत्कागमे तत्रांतरे ॐ ह्रीं गं हूं क्लौं सर्वज्वार्थे ग्लौ मुष्ट
गणपते नमः शाय महाभेलायायं बलिरिति स्मृतः
बलिमंत्रमथोच्छिष्टगणेशस्य महात्मनः ॐ ह्रीं गं हूं क्लौं
ग्लौं उच्छिष्टगणेशाय महायक्षायायं बलिः अनेन मंत्र
णा मासे फलं वापि बलिं हरेत् ध्यानविशेषमाह चतुर्भु
जं त्रिनेत्रं वरकवर्णा करांबुजैः पाशांकुशौ मोदकानां
पात्रं दंतं च बिभ्रतं कमलासननमासीनं मत्तं गणनाय
कं ध्यायेदिति शेषः पुरश्चरणमस्य दशलक्षं संख्यं जपेत्
ने जुहुयान्दशांशेन तिलैराज्यैः स्मृतैः यतो सर्वार्थ
नैपीठे उच्छिष्टगणनायकं श्रीदाविंगानिसंपूज्यमातृका
दलसंस्थिताः दलाग्रे चवसोऽहापोदशादिक्षुप्रपूजयेत्
वक्रतुंडैकदंष्ट्रौ च लंबोदरसमाह्वयः विकटो धूम्रवर्णा
श्च विघ्नश्चैव गजाननः विनायको गणपतिर्हस्तदंतश्च वै द
शा च तस्मिंल्लोकपालानवज्रादीति ततो बहिः एवं सम्प
र्च्य विघ्नेशं ततः काम्यानि साधयेत् श्वेतार्कमूलतो वापि
मर्कटीकाष्ठकेन वा सोंगुष्ठप्रमितां कुर्यान्मूर्तिं गणेशप्रतिमां
तथा पूर्णकलशणासंपदं प्रतिष्ठाप्य प्रयत्नतः मधुमासि
प्रयेतां तत्कृष्णप्रतिपदा हिताः शुक्लां चतुर्दशीं यावत्साग
हेपायसंतथा निवेदयपूजेयं मंत्रं सहस्रं नित्यमादरात् नि
लैलावबजुहुयाद्यहुता के वेयितेन लैः गणेशो मोहमिति ध्या
पनउच्छिष्टं नदिगंबरः यत्ताद्राज्यमवाप्नोति न्यपोज्याल्पा
नरोपि वा कुलात्मतः प्रतिष्ठां मितां वा न्यमवाप्नुयात्तव
लैलोकमकृत्नावापि सर्वाभीष्टं प्रयच्छति सौभाग्यदाश उम
लोलोणाजाशत्रुनाशिनी वृते विवादे च जपेतज्जपमा

वि·
ग·
४४६
८०१६
1016

मुखात् एतन्मंत्रप्रभावेन कुबेरोपनदो भवेत् विभीषणाख्य
सुग्रीवौ लेभाते राज्यमंत्रेन सा· रक्तवस्त्रधरो रक्तमाल्यो ह्रलेति
प्तदं जपेत् यद्यानैवेद्यशेषं तु मोदकं भक्षयं जपेत् एवं वो
भवेतेशी वश्यति विद्रु मम विता: ततो नवाक्षरस्यैव संप्रो
क्तो द्वादशाक्षरः ॐ ह्रीं गं हस्तिपिशाचि लिखे स्वाहा १२ नार
द ऋषिः उच्छिष्टरूपेण गणेशाय नवाक्षरः एकोनविंशत्य
णायं मन्त्रायाः सर्वं वक्ष्यताः ॐ नम उच्छिष्टगणेशाय· ॐ नम
उच्छिष्टगणेशाय हस्तिपिशाचि लिखे स्वाहा· एवं स्वर्गा
वते एकदंष्ट्राय वैवदेत ततो हस्तिमुखे दे· ततश्च लंबोदरं
ततः वदेदुच्छिष्टशब्दात्ते महात्मानेव दे· तेगं पाशं संकुशमा
येव विघ्नवीजं च ओ हृदयं वक्तिनापावधिः समस्त्रिदशाक्षोम
नुमंतः ॐ नमो भगवते एकदंष्ट्राय हस्तिमुखाय लंबोदरा
य उच्छिष्टमहात्मने ॐ क्रों ह्रीं गं घे घे स्वाहा· ३० गणकोल
ऋषिश्छंदो गायत्रीदेवता ततः उच्छिष्टपदपूर्वश्च गणाना
थः समीरितः तिरिंपाकिशरामुच्चिभगाणौरंगकल्पनाः
शावचापगुणांकुशान्वदूस्मैर्दयंतरक्तमेराहेतिवस्प
विगतांवरजाययापात्रेश्वतं स्ववेतमंततमाप्रयेगणेश
लतमानं जपेन्यात्रेतदशांशं
शांशेन कुर्याद्धोमं ब्राह्मणभोजनं तर्पणानि दं
गानाच वेदुधः एवं पान्यत्र नान्येशान्तो भागयमतलेय
पाः प्राप्नोति साधकः प्रेष्णोगणेशास्य प्रसादतः १ अमग्रा
न निवेन निवेनमूर्तिं कुर्याद्गणेशाधितः प्राणान्संस्थाप्य
संपूज्य नदैवतमनं जपेत् ध्यानात्पदासवन्तोपि वश्या
भवतिनात्यथा· नदीजलं समादाय ममविरातिं संस्थाप्या·

भूमिमेश्मनंतस्मिनसर्वविप्रकाल्यपेद्बुधः तं दृष्ट्वा वशमा
यांतिनरनारीनृपालकाः वामपादरजोगृह्य योषायाः प्र
जपन्मंत्रं गणेशसन्निधाने हिविसाहस्रकं स्मरन् सास
मायांतिनियतं दृष्ट्वादाकर्षणविद्रुममग्रे मंत्रितेनतस्थे
नार्केनाथवास्थीः गणेशप्रतिमांकृत्वाचतुर्थ्यांनिशिपूज
येत सर्वरक्तोपचारैश्च सहस्रंप्रजपेन्मंत्रं स्वरितेरेदिये
तां तु प्रतिमां निशि साधकः पक्वार्ध्यमारभेनमस्तमेव
क्रिफलाफले सहस्रं निंबकाष्टानांहोमाउच्चाटयेदरीन स
सिद्धीदनिर्गणोहोसान्मारयेच्छत्रुमात्मनः मर्कटास्थिमसे
नसंस्तिमम्वाटयेद्गृहे नरास्थिजतंकृत्यायारहैदिनेत
दाभिहृतः स्त्रीणां वामाङ्घ्रिरजसाकुर्ललमतिदातदाः कु
र्यात्पुत्तलिकैंनसाहदितीनामचालिखित निंबकाष्टैः
सहैनानान मौभूमौविनिक्षिपेत उन्मादोजायतेसावशे
हतायोरवीभवेत लग्नेनेनसहैः वारेशरावद्वयसंपुटे
त्रिमानांप्रतिमामष्यकण्जितांढादिविदिक्षु निखायप
तमात्रेणशत्रुमुच्चाटयेद्ध्रुवं संकटेसमुनोग्रामेमितांका
निष्ठदारिजं प्रजितंगणपंसमभ्यर्च्य रक्तगंधोपहारकैः
मधभांडे विनिः क्षिप्यप्रजास्यानेनिखातयेत नत्रोपावि
शप्रजपेन्मंत्रं नक्तेदिवेबुधः नश्यंत्युपद्रवाः सर्वे सम्मा
हामात्रसंशयः उष्ट्रनारीवामपादरजोभिर्निजदेहजैः म
लैर्मनिकपाकुंभकारस्यप्रतिमां तथा गणेशस्य ततोम
धमांडमध्यानिवेनहविः ततकुंडेविधायापाक्षज्वदयाद्यमारनें
कमसैः साभवेद्दासी सहस्राभिन्नहोमतः नागोहस्तिमदवर्डेःततले
वोदरपदंतथाः ततोछिष्टमहात्मानंपाशांकुशत्रपातनः

वि.
ग.
५५७
१०१७

कामत्रयोर्वर्म्मये ये उच्छिष्टायाग्निवल्लभा द्वात्रिंशदक्षरो मं
त्रो गणेशस्य महात्मनः ॐ हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छि
ष्टमहात्मने आं ह्रों ह्रीं क्लीं ह्रीं हुं घे घे उच्छिष्टाय स्वाहा इ
त्ययं मन्त्रो मंत्रवर्णज्ञाख्यातिसिद्धयः सं सारार्णव
तारकः श्रीमां मंत्रयोर्जपतां साधकानां सुखावहः प्रण
मोन्तरे मातृकादिसमुद्धृत्य वह्निवीजं समुद्धरेत् वामां संपु
मं सं तेन च ततो मे मे समुद्धरेत् मोने शांच ततः ऊर्ध्वा द्वामं ते
वेंद्रमेसुते षडक्षरमंत्रः प्रोक्तो मंत्रकोषस्य साधनाः इमंत्र
दीपमी प्रोक्तामूलमंत्रस्य कथ्यते ॥ अंकुशं शक्तिवीजं च व
भाभीजानतः स्त्रिये वीजत्रयात्मको मंत्रो ज्ञाखाय धीतता
चानः ततः शक्तिरमावीजं कामवीजं तथा स्त्रियै विद्याष्ट
तिथी प्रोक्ता पञ्चावर्णत्रयात्मिका हकारो वह्निमानूष्टो वा
मनेवेंद्रभूषितः प्रोक्तो मवं तविद्ययमेकवर्णात्मिका स्त्रिय
सिद्धः साध्यः सुसिद्धो वा साधकस्यारिउः सदा तद्वामंत्राम
वेद्रतया छभवेद्बुद्धिरोभवेत् मध्यान्हसलिले चैव भोज
ने भोजने नतथा गोमयेन च वह्निदेशे मेथुने च मृत्तौ ऋचे गोम
यनिर्मितो गोसूडे यंत्रे उमरुमसन्निभे विलिखिमंत्रवर्णांस्त्रि
धा ऋद्धंत्र्यपसतथा लिखिलेवंदने लेखित्वाद्यपन्त्वा साधको
नमः इच्चाटने लिखेयंत्रं गोचर्म्मणि विशेषतः सलिलेवि
नयोनिन्यभाजने च महेश्वरः गोमयेवा वटकः स्यात् द्वौ
सर्वतन्नो वशेन तु ऋचेष्ठ तिधयो नित्यं गोस्थे एव महाकवि
गोमन्त्रं चवटीमूलं चंदनं ताम्रमेव च एकीकृत्वा इष्याजमा
तिलकं धारयेत्सदा नमस्कृत्य वरं प्रेष्ठं ब्राह्मयेदृक्तिततस
दः वरं प्राप्य वनस्मादेविरवेतयथास्मवे नान्यदेवा वंत

स्नौं ने प्रमाणा वा चावणं ततः वमो चले न दंजानां शाय ने लव
णेन वा: शत्रि वा मानम्रं वेत नश्याद्वि: स्यात्कृदावन· एवं कृत
प्रयत्नेन ता त्वा गुरुमुखा त्वाध्यो: मासेकेन कवीन्द्र: स्याद्द्विमा
से नैव ईश्वर: किं मिमांसे भवेत्मा धी: सर्वशास्त्रविशारद:
पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी लभते धनं श्रागुरावेगपकाम
स्तु सर्वान्कामानवाप्नुयात् अथ ध्याने शाशायरमिव श्रुभ्रे
त्विङ्गुप्लोगणाणि स्रुरुचिरमति शांतं पंचवक्त्रं कुमारं ए
पुतं नरवर मुत्रवा पद्मपत्राय ताक्षं रुमतिदहनदत्तं मंत्रयो
घनमामि पीठपूजां ततः ऊर्ध्वोदाधारा याद्विशक्तिनः भू
नेष्वनादिभिः ऊर्ध्वात्पीठास नमनंतरं ज्ञानदाक्षेन म: पा
यं वुद्धि दाक्षेत णावर्भः जाज्वनाशापगंधः स्यादघ्यः स्या
दलपायवैः सर्वसिद्धिप्रदायेति पुष्पादयाद्विषशानःके
दपुष्पम समादाय भैरवात्सृजयेत ततः असितांगो रुरुश्चा
ण्ड: क्रोधउन्मत्तभैरवः कपाली भीषणश्चैव संहारश्चा
ष्टमः स्मृतः तेनाक्षपादिके दत्वा प्रसूनानि विसर्जयेत तैः
ष्टपुष्पे: पूजयेद्देवी पत्निणीश्चविशेषतः पुत्रादिसंदवीवे
वमनोहारिण्यनंतरं कनकादिवर्तीतथा कामेश्वरी वर
तिकार्यश्च· पद्मिनी च नदीचैव वज्रवाराणिएनं तरं स्तुत्या
पनास्त्ये योगिन्या ह्लेषावीजसर्वका: एवं मंत्र जपदेवेशल
क्षषट्कं जपेत्मन्त्रं घृताक्तं कंदपुष्पैश्च एकादशशतानिव
न्नर्ध्यांदेपिनेव कौकोनारेपिन्वेशमति· एवं सिद्धमनमंत्री
महावागीश्वरो भवेत ऊडामरेश्वरतन्त्रे मेरुपृष्ठे सुखासीनं
देवदेवं जगद्गुरुं शंकरं परिपप्रच्छ पार्वतीपरमेश्वरं पार्व
त्युवाच भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रागमादिषु ॥

वि॰
रा॰
५५८
१०२८
1018

वांछितार्थप्रदं लोके मंत्रजापं ब्रवीहि मे विशेषेणापि
नमस्कारिककविनयप्रदं तथा सर्वकर्मप्रदं साक्षात्मनः सि
द्धिप्रदं तथा भक्तानां कामदं मंत्रं कल्पवृक्षमिवापरं श्री
शंकर उवाच शृणु देवि महामंत्रं साधकानां सुखावहं य
ज्ज्ञात्वा जडधीः प्रायो वाचस्पतिसमो भवेत् शृंगारस्य सकल
न्यासवर्णन्यासैः समन्वितं जपात्सिद्धिप्रदं मंत्रं विनाहोमा
र्चनादिभिः जपेद्वा जापयेद्वापि साधको विधिपूर्वकं सर्व
तत्त्वमवाप्नोति सत्यं सत्यं हि नान्यथा पार्वति कार्तिकेयमुखेणाव
नावलोक्य जपेन्मंत्रं सर्वपापेभ्यो मुच्यते हि हत्यास्यति समो
भवेत् श्रीपार्वत्युवाच कोऽस्य मंत्रस्य ऋषिश्छंदः अन्यत्तेको
वदेवता ध्येयपद्मकोऽस्य तन्मे वद हि मे भक्तवत्सल ईश्व
र उवाच बृहदारण्यको नाम ऋषिर्विराट्छंद एव च सर्व
मेऽनयोगाप्याप्तो भक्तिदानेन शक्तिः ध्यात्वा भैरवरूपेण ज
पेन्मंत्रमनन्यधीः तदा मुक्तिप्रदो मंत्रो नात्र कार्या विचार
णा ध्यानं तत्र प्रवक्ष्यामि भैरवस्य महात्मनः यथा ध्या
त्वा जपेन्मंत्रं तन्मे निगदितः शृणु सात्विकं राजसं चैव
तामसं तदनंतरं ध्यानं वच्मि महादेवि क्रमेण हितकाम्य
या सद्यः सिद्धिकरं रूपं ध्यात्वा जपेत् सात्विकं सिद्धिप्रदं
साधकानां भक्तानां विविनतप्रदं मंत्रोद्धारमिदं देवि त्रैलो
क्यस्यापि दुर्लभं प्रकाशमपरं गुह्यं न देयं यस्य कस्यचि
त् मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि गुह्याद्गुह्यतमं प्रिये बिंदुत्रि
शशिमुक बिंदुत्रिवायशशिमुक्तनधीः षडर्णो मंत्र
तमस्य जगतां सकलेष्टदस्य सर्वतत्त्वानां सदमिवाक्यउ
नाप्रकल्पेषु दानेवेदमिवनमस्य सर्वप्रदः स्यात् श्रीमुमंत्रे

जपेन्मंत्री स्वमंत्रं यदि साधकः बलिनैवेद्यभक्ताचा हृदयस्य
तिरिक्तापरः मासमात्रेण यः कर्णान्तरश्रवणवान्भवेः न
स्यापि वटनाह्राणीनिः स देहं च वर्णिति मासमात्रेण सन
नेक विदेव न संशयः गोमुण्डे गाविदेहे ववक्रे वापि वेगो
मयेः यंत्रमंत्रे लिखिता दीपपक्षान्मंत्रं जपेन्मनुः ध्यानमात्रे
विधायादौ भावयित्वा चिरं स्वधीः त्रिनेत्रस्थानमासाद्य ज
पेन्मंत्रमयो मनुः पौर्णमासीसमासाद्य कुन्दस्य कुसुमैः
शातैः ग्रहाधिकैस्सेस्पृज्य जपेन्मंत्रं वत्सरेणथ त्रिमुण्डावे
हणं कृत्वा निशीथे स्वकं तैलः षण्मासमात्रं जपानिय
दिक्कृत्वा विधानवित् हृदयस्य तिसमो वक्त्रानात्रकार्य्यावि
चारणा कंकस्य वस्त्रखण्डके मुण्डे कोष्ठेषु षस्य व त्रिमुण्ड
मे तद्धिव्यातं साधकानां सबावर्द्ध ग्रासनं वै वर्णो मुण्डे
वामे कक्कुरमण्डके दक्षिणा वाशिवाम्रण्डे कृत्वा मुण्डानां समा
वरेत मुद्देवं स्वाकृतिः सात्वा ह्यालवंद्दो यमः स्फुटं यंत्रे लि
खितं त्रयमुण्डानां कंदस्य कुसुमस्य च सद्यो नश्यति कमलेनगे
पादिपुण्ड्रानां पृष्ठगारशीलनविधौ खे लदक्षिणो वा राका
लधीकरमशीविलेपाद्गोरथ्या वा चतुष्पथे तदेवं षम
लकेव सचितयकक्रकृष्णिवाशिवा रसाधितं कुंडे दनसा
धकनमो जपति ब्रकामगोवर्मणो विरचितेन मलद
मगेवकं तनोपि तवकृकृमशोवनाभिः निर्मायसव्यावि
पिनाविज्ञने स्मशाने संमृज्ञपेद्धनं भवेस्मन वैः पलाशैः
संप्राप्तमण्डलन षावमशीविमध्ये वालेविचित्य पवरवेक
हंस ग्राकिंसुकाशोटतरोश्च मूले विलिप्यपादौ वदना
सतेन त्रिमण्डलमात्राक्षितपवमश्रोत्पयपद्याशाकितयो

वि॰
रा॰
५५५
१॰१५
1018

यं मासाद्यो लकुचतरुतलस्थो मंत्रमाचैकरूप्यो हिमकर
करगौरं चिंतयित्वा निशीथे यदि जपति जनः मासमात्रमे
नं तिलके भवति जगति सा तादृशी प्रीति नात्र चित्रं भक्ताज
शोकक टलीतरुमूलमेत्य श्रीमन्नीलीगुप्ता रविनासन
सन्निविष्टः रात्रौ विमुक्तमम मंत्रमयं करोति यो जायः
सोपि रोपद्रुतिवाक्पतिरेव चित्रं स्यान्नातिशीघ्रमसमे
रजनकस्य काष्ठे खड्गान्वितो जपति पयपियोऽतिमासमासे
षण्मासमध्यवावधसापि नस्य वक्त्रा हि नि: सवति
गीरसमायमानाः योद्ध तथा वनक्रीतेस्य करजकाष्ठे
नस्यापि गीष्यति वचो नियतं मूलमंत्रं तैलेन मतिमा
नकूटकैरवपुष्पैर्जन्हपात् मंजिष्ठतोयसवधाः सितभा
नमूलैः सौयां गतो शोणितसुतैः समकुष्ठकेस्य क्
लाल ललाट फलके तिलके नयस्या विपोथ्य शीघ्रविष
येन वर्गीष्यति: स्यात् भैरव तत्र मंजघोषाख्यमम
लमंत्रमाकर्णय प्रिये धनवंशाग्रदं रम्य सार्वत्तवा
गिमिताग्रदं अदोषकविनामूलमनलप्रति भाग्रदं दे
वुवाच भगवन्नारिजानाथ कथयस्व यथा दितं म
जघोषः सकः कीटकतस्या तृणानमेवहि: सूयनादे
विमेवाकंयसूयतां ममनवतः मंत्रः षडक्षरः सारः सर्वः
यः कर्मनिनाशकः रमलतावधिलस्य जाप्यपवसरेष्मि तः
त्रियतजपमादविवागमी भवतिमानवः सकवित्वमवेतस्य
प्रतिभाविन्वनिवेशो मासत्रयं जपेद्यस्तपंडितो पंडितो यदि
षण्मासं परंजपतिसर्व स्तः कलाग्रधीः शाकेन सिद्धयः सर्वा
भवन्ति सत्यमीश्वरि: श्राहितस्मरणं वीनैवेयंवरघोमले सूत्रैः
पांयं ददेनस्यांगौ विराट्वाहितोस्वाः श्रराणस्वयज्ञा पिशुष्यानिवह
निश्चित

पंचमुखैः कार्यासवीजमर्वं प्रवदंतेः तथकीलाल
दानेनभवेद्दावमनीषकं ध्यानेवदेमहादेविसर्वसिद्धि
प्रदायकं शशधरमिवप्रभमित्यादिप्रोक्तं मंत्रोद्धारेप्र
वक्ष्यामिनमस्कारोपदेशतः शृणुदेविमहाभागेकलौस
र्पाः फलप्रदं मंत्रसर्वार्थदंसारंवशीकरणमुत्तमं सर्वमलेः
निर्गुणं सारं गुणातंसर्वकामदं ततमाभिहितेकाः मंत्र
घोषेनमाम्यहं वरीशंपरमेसार्वलंतेव्रह्मादिभिः सदैः र
कंरजोमुक्तं मंत्रघोषेनमाम्यहं ववतेननजानंतिकार्ये
नेनवकोविदाः नेशांतंनमसाशुक्लेपीतवसनंनमाम्यहं वर
णपतिनायस्यदैत्यानांनयहेतवे वरणपतितोजीवाहू
येतेनमाम्यहं नजानंतिहरायएतंतंसवगुणांतंवैकंस
समस्तसारंचमंत्रघोषंनमाम्यहं धोशंविघ्वंसंवैवप्रः
निपद्यादिहेतुकं सकलंविष्कलंवैवततंनमाहितप्रदं प्र
दक्षिणाशक्तितोदयाद्भुतंतहितपथ्याभवेत गुरुसंतोषमाः
त्रेणासिद्धिर्भवतिनिश्चितं इतिमंत्रघोषाप्रकरणं पाणवो
नेननसीदत्तावामकर्णेऽसंयुताः सद्योजातेयुतः क्रोधी
पिनाकीमूर्द्धसंयुतः पुनरेतत्रयंप्रोक्ताख्वक्षोशेनंनसेप्र
नेः मायावीजंद्वितीयादिप्रणवेप्रोक्ताद्वियातनः कूर्मःकर्णाः
प्रतः ख्वक्षोप्रतोनंतोनवाऊशी अष्टादशाक्षरोमंत्रस्मरणा
प्रथमसंतकः आद्यंकोलिसकोलिंवाक्षीयस्कोलिववाकों
ए महारुद्रोमुनिः श्रीक्रोजगतीछंदः देवते मायावीजेस
णाः शक्तिः पाशवीजंतकीलकं देवताकथितासिद्धिप्र
राणाप्रथमसंतकः वलभिन्नत्रिभिर्नेत्रैस्त्रिभिश्चर्णैः षडंगकं
मूर्द्धिभालेस्कंधेवोरवोः कर्णयोर्घ्राणयोर्मुखे· कंठेजठे
वनामोवलिंगेवैवगदेतथा जानुनोः पादयोर्धस्य नेत्र

ती
ग
११

वि. ए. १९

1020

वर्णान्यथाविधिः सर्वालंकारसंदीप्तकंठयाद्दृशयाविते
गलास्सर्वैर्गोवर्णाभिर्वलत्यन्तदृश्याविते गौरीकरसरोज
स्यसर्वाभरणभूषितं रक्तवर्णांशिवाद्भुतं रक्तवेचकूटद्व
यं वलत्यादेवमस्तानिं नाशनेसर्वसिद्धिदं एवंध्यायन्महा
देवंकूटेषुवसंतकं एवंध्यात्वायजेत्पीठेशैवेवैनाम्न...
के स्त्रगाहृतियजेदादौ हलेषूष्ट्रसवैयजेयेत प्रादक्षिण्य
क्रमाद्धुध्रं गौरीगणपतीं तथा कार्तिकेयंचवसुदारंपारि
जातं ततःपरं महाकालीं वर्हिरोवचनदसेदिगी...रा
न् तदाद्युयात्पविवह्निः एनांनेवलिमाहरेत् द्वितीय
वीजंसर्वतंसविंदुंभुवनीश्वरी ऊंऊटेति द्विरुच्चार्यपदी
त्तिवद्वियाभवेत् इसंवलिंगृह्णगृह्णगृह्णापयपयस्रुगंजतः
सर्वान्कामांश्चदेहिदेयंकुंक्लींह्रूंनमः एवं ऊंऊटायेतिमन्त्रो
यंजिनत्रिगमाणिकः परः संसक्लींऊटपुहिंइसंवलिंगृह्णगृ
ह्णगृह्णापयगृह्णापयसर्वान्कामांश्चदेहिंयकुंह्रींह्रूंनमः
ऊंऊटायः ५८ मथुरत्रयश्चकैमलाजेदंयाहलिंलिनिशिः
प्रयुक्ष्ययोगः ततः प्रातःकृत्यादियोगपीठनासांतमू
लेनप्राणायामंत्रयंकृत्वाशिरसिमहारुद्रायऋषयेन
मः मुखेसुतिजगतीछंदसेनमः हृदयेश्रीऊंकेश्वरा
यदेवतायैनमः गुह्येह्रींवीजायनमः पादयोः कोशक
येनमः नाभौस्त्रंकीलकायनमः इतिविन्यस्यममस
र्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिरुक्त्वाश्राह्
कौलिहृदयायनमः ह्रूंकौलिनेत्रत्रयायवैवषट् हुवा
कौंअस्त्रायफट् इतिकरषडंगन्यासंविधायमूर्द्धिश्रीनमः
एवंभालेसं दक्षभ्रूदेशेकौं वामेलिं दक्षिनेत्रेसं वाम
कं दक्षिणकर्णलिं वामेवांदक्षिनासिकायांह्रींकौलिंवामे
श्रा

दन्तनासिकाग्रां ह्रीं वामे ह्रूं वके कें कटे लिं ॐ तोपृना।
भो कें लिंगे लिं गुदे हुं नाभौः वो. पादयो कौ. इति वि
न्यस्य ध्यानादिमानसपूजां तेस्य पुरतः ॐ ॐ मादिना व
दनादिना ष्ट दलकमले विलिख्य तद्बहिः षट्कोणं भूपुरमुले
वनरसं कुर्यात् इति पूजायंत्रं विलिख्य पुरतः संस्थाप्य
धर्माधर्मादिस्थापनायामस्मंतेशैवं पीठं समभ्यर्च्यम्
लेन मूर्तिं परिकल्प्यावाहनादि पुष्पोपचारांतेन कर्णिका
यां श्रीगणाय पुष्पोपचारमध्यादिकं च पूर्ववत् षडंगानि सं
पूज्य दलेषु दलेषु देवान्गणादि पूर्वादिक्रमेण. शांभवे नमः
एवं गौर्यैः गणाधिपतये. कार्तिकेयाय धर्मराजायः पाविता
याय महाकालाय. वह्निमा इति संपूज्य दलेकपा।
लांश्च दिक्षु संपूज्य पूर्ववत्समाप्य प्राप्य प्रोक्तमंत्रेण प्रोक्तद।
क्षेवलिं दद्यात् इति तथा जपेल्लक्षं दशांशेन त्रिमधुके
सिले होमं कुर्यात् तर्पणादि ततः ऊर्ध्वाद्धाल्लणाणसाधयेत्ततः
एवं सिद्धमन्त्रं मंत्री सर्वाभीष्टं च साधयेत् प्रयुते विशेषा।
पि कथ्यामि योगादौ जपेल्लक्षं दधिक्षीरमिश्रितौदनं तदन्तके
लींद्रपापसेः वलिं दद्यात्प्रयोजनेन भोजनादौ तदन्तके पुष्टे
नेन वलिदानेन क्षेत्रेशपननाद्यकः वश्यं वशांतिके पुष्टे
वलिं दद्यान्मयन्त्रतः वलिदानेन संतुष्टः ॐ ॐ टाभीष्टदा
यकः निशेषादनैव वलिं दत्वा त्रिदिनैर्वशाय जगत् गोभूम
पिष्टवटिते रसमेक्षुयाभिश्रितैः सान्यकैः कैरवैः दद्याद्दले
निशाविशेषतः त्रिदिनैर्वशमायाति सर्वं. नगादेषां
पमुष्टिशपजपेन्मंत्रं सहस्रं निपतेतनिषीयीतेः पुष्टैर्विल
पत्रैः कवचीः सहस्रशः प्रजपेन्मवसमा...स्तनैरादास

तां व्रजेत् छागलावकमांसेन बलिं दद्यान्निरंतरं समभि
भीष्टसिद्धिः स्यात्संकटान्मुच्यते ध्रुवं जपेद्विमदसंतप्र
क्केशाउदनम्रवेः निशीथेष्टदिने यावत्तमुदिश्यसमर
त्थिया· नमाकर्षयतित्वि प्रेयो जननानाशनेश्वपि ज्ञातीपा
लेष्यसंहृस्मकर्षेमध्यतः क्षिपेत् स्पृष्ट्वा द्वादशमाहस्वम
भिमंमत्तसाधकः सिद्धं तत्रतिल्लिप्यन लेलकाण्ययेततः
लोहपात्रेतमेस्थाप्यतन्मूहेस्ताभितं भवेत् लोहकारग
हाहक्रिमानीयायमपात्रकेः स्फाटिकाष्टैः पुजात्वग्र
स्यान्नत्रधूर्तलैः शातेमंखेष्वविषजहृगैः सिद्धार्थतै
लकैः उच्चाटयेद्विपून्मंत्रमाहात्म्यात्र संशयः स्मशा
नाग्नौप्रजनस्पात्रिदिनान्मावेयदवीत साध्यदीहत्तजोह
वापुत्तलीं स्थापितेवका स्पृष्ट्वामदस्यप्रजपेन्मूलमं
द्विसाधकः विनाकाष्टस्यकीलेनस्मशानेनिमिंतपुनः
पदगच्छेयदेतस्मात्संदंगोतस्पनश्यति शाक्त्ययोगप्रक
रणे येयेपुत्तलीप्रयोगास्तैतसर्वेयत्राणिज्ञेयाः इति
ताम्रपुटप्रकरणं अथवक्ष्येमनंशानेसर्वाभीष्टप्रदा
यकं शोनारेमगयाशोतमष्टाङ्गुष्ठं गणाहृते यातीया
धंविनाशामेतेनतोरेवतेनमः द्वात्रिंशाक्षरोमंत्रो
देवतोऋषिरुच्यते· पंक्तिश्छंदोदेवतावशालोपः सक
लेष्टदः पादैश्वतभिः सर्वेणपंचांगन्या समाचरेत् श्री
मानृजं त्रिनेत्रंचशाखारेपाशकेनच· मध्यामाध्यंसाध
काग्रपादस्थितंभजाम्यहं ध्यात्वैवंप्रजपेन्पीठेप्रागवत्ससाध
कः आदावगानिमंपृज्यआदेशितापादलेष्ण्य· गोमारं
पिंगलांतद्ववीरमेनंवशाभवेत्रिनेत्रंमूलिंतदर्दिमीमत्रपूर्ववसम
चेत्॥

वत्तरसेलोकपालान्तवज्राद्यायुधसंयुतान् अथाघोरे
गः तत्रप्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांते मूलेनप्राणा
यामत्रयं कृत्वा शिवर्षिदेवतायऋषये नमः मुखे पंक्ति
छंदसे नमः हृदये श्रीमहाशास्तृदेवतायै नमः इति वि
न्यस्य समाभीष्टसिद्धये विनियोग इति कृत्वांजलि रुक्मा:
शास्ताहं मग पाशांते हृदयाय नमः अथाङ्गुष्ठगणाधिपते
शिरसि यानीपार्थविनाशास्त्रशिखा नेतनोर्देवते नमः
कवचाय समस्तेनास्त्र इति करांगन्यासं विधाय ध्यान
मानसपूजां तेसपुत्रतः ओंओमादिनावेदनादिपीठचक्र
शेषेषु कचनरक्ताष्टदलकमलं कृत्वा पुरतः स
म्यगर्घ्यमर्च्यार्घ्यादिस्थापनान्तपूजांते शैवपीठं समभ्य
र्च्य मूलेनमूर्तिसंकल्प्यावाहनादिपुष्पोपचारांते प्राग
देशपूजां विधाय अष्टदलेषु देवाग्रादिप्रादक्षिण्येन गाधे
नमः धर्मपिंगलाक्षाय वीरसेनाय शांभवाय त्रिनेत्रा
य शूलिने रुद्राय भीमरूपाय इति संपूज्य वत्तरसे
लोकपालांस्तदायुधानि च संपूज्य धूपदीपादिकं सर्वं
भगवन्तं कृत्यादिनि तथा लवंजपमंत्र तर्पणां कृतेति
लेः तर्पणादि ततः कर्पादेवसिद्धोभवेन्मनुः तत्तज
लांजलिनेदद्यान्मयामिन्न तलाजलिं गतोप्यापि तथा
दद्याजलमंजलिनासुधी तेनमंतर्पितः शास्ताभी
ष्टफलदोभवेत् अर्धरात्रिबलिंदद्यात्रय आवाभिमंत्रि
ते अथोत्तरशातेनाप्यामूलमंत्रमनन्यधीः भूतादिपा
यचाभाष्यविधेदृपदमीरयेत् महादेवायपशाहंनेधी
महीनिपटेततः तत्रःशास्तापदंप्रोक्तातत्तस्वर्दावोद

वि.
ण.
९१२

1022

यात् गायत्र्येषा समाख्याता सर्वाभीष्टप्रदा नृणां ३
निशासुप्रकरणं अथ वक्ष्ये समासेन नैव स्वप्नमहामं
त्रं यस्य विज्ञानमात्रेण नरकं नैव पश्यति प्रणवं चां
कुशं मायां पाशं वरुणबीजकं जमेवैव स्वप्नपदं धर्म
राजेन चाब्रवीत् भक्त्यानुग्रहकृन्तहं नेपदं नो जिनवर्णा
कः श्रांक्रोंक्रींश्रां वं वैवस्वताय धर्मराजाय भक्तानुग्र
हकृते नमः ४४ वह्निनेत्रे धुवाणादि नेत्राणी रंगकल्प
ना नीलजीमूतसंकाशं नरं पुराणं वन्ताम्भ प्रभुभं
पापकर्तारं नानाभरणभूषिते दण्डहस्तं च महिषा
रूढं पितृगणैर्वृते दक्षिणाशाधिपं वीरं स्वर्णयुत्रैस
दा स्मरन् एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं सहस्रं तदशांतसंख्यीः प्रत
हं सर्वदुःखविनिनाशनेन नरकापहं सर्वसंपत्करं शत्रु
नाशनं श्रीमन्दवावहं सिद्धमंत्रं तु दष्यादिकेनालि:
प्रणवोदयं वैवविचित्रैडे. तथैव व धर्मोतैलखेकं
डे. नं यमवाने हिकापिव. कारिणेयमलोते वववं म
नमश्चेतिव संपदे तेव प्रलयकष्ययकष्यस्वहा ४८ स
मागनवनागांगनेत्राणी रंगकल्पना किरीटिते चित्र
वस्त्रचित्राभरणभूषिणं विचित्रासनमासीनं पूर्ण
डुमरटसानने पापप्रणपानि जीवानां लिखितं पितराट्
स्वयं ध्यायेदिति शेषः सिद्धमंत्रं जपेन्मंत्यः प्रत्यहं नियतः
शुचिः चित्रगुप्तः प्रसन्नः सन्पुण्यमेव लिखित्यवं पापं
नगणयेन स्वेशुभं वितन्वतेनर्ह प्रणवं कटंकेकटं ते
कपत्रसुप्रभान्तरो. आमस्पमेन रकेचन ततो वेरकवास
से अथर्वणस्यडहिने प्रयोगे घोरकर्मैव कार्तिके प्रभुकर्श

ह्रांतेस्यगतिंदहयुग्मकं ३पविष्टस्यतद्गदेंदहयुग्मंमवस
मव· स्यमनोदहयुग्मेवस्तमव· समनोदहयुग्मंवयुग·
दस्यदह्यातके· यदह्देह्देहनदेदंपचदेतावदनके· दहता
वस्त्रवांतेवपवकेवशमायदं यांतिवमीसगगवन्नेवल
भांतोमत्रमितः दशोतरशतानांप्र मासण्णीमंत्रनायकं
गंकदकेकटकपत्रेसम्योस्नास्तविनिवासमे अथर्वस्य
उह्हितेअघोरेअघोरकर्मकारिके अमकस्यगांतंतदद्द
हृ३पविष्टस्यगतिंदहस्वमस्यमनोदहदहयुग्मदस्यदद
यदहदह्हनपवपचतावदहनीवत्यचयावन्मेवश
मायांतिहुंफट्स्वाहा ९९· अंगिरामनिराख्यातोविराट्
छंददउदाहृते देवतावासरीह्रगांप्रणवोबीतंषघ्व्यतस्वाहा
शाक्तिसमुद्दिष्टादहयुग्मंतकीलकं नवार्णौहृदयंप्रोक्तं
षट्वर्णैः शिरईरितं समवर्णैःशिखावर्मवस्तवर्णै
स्ततः परं रुद्रार्णैर्नेत्रमाख्यातंपंचषष्यातणास्त्रकं व
मीस्वस्वाहयांतेस्यरेणमंत्रोःषडेवहिः सरोजनिलयांदे
विंशवत्वेदशभांपिवा वरदंवाभयेमूलगंगक्रशोदयतीकं
रैः नागयज्ञोपवीभरणाभूषिता अथर्वणस्यताबो
रामास्तवींचिंतयेद्बुधः अयुतंप्रजपेमंत्रंजुहुयात्तद्द
शांशतः राजिकाभिर्दताक्ताभिस्तथासिद्धोभवेन्मनुः
सामुयांश्रवपुवांगशतवाराभिमंत्रते नेनप्रभूयये
नंत्रीरक्षामानंनियतानिशि नश्यंधाधारणतः सर्वलो
कावश्यताभवेतिहि मधुत्रयसंयुक्तामास्वींजुहुया
निशिः सहस्रसंख्ययामंत्रीवशयेदखिलंजगत ॥
लवणाद्गांप्रकरणेयावंतः प्रयोगाः ॥

वि॰
ध॰
१२३

1023

प्रोक्तास्तेऽञ्चापितेषाः समलीकरणप्रयोगोऽपि तथैव तेषः
राजिकानिंबपत्राणि कटुतैलसमन्विते नामसंयोज्य मंत्रे
न्नमङ्कयादेपि तेःनले जंबाकोतो रिपुः सद्यो म्रियते नात्र
संशयः राजीलवणसंयुक्तां कृत्वा स्फोटी भवेद्रिपुः अर्कंदु
ग्धयुक्ता राजी कृत्यायते रिपोर्भवेत् पलाशेधत्तूरीमाक्षेप
ताङ्कोराजिकं वृक्षेत् ब्राह्मणावश्यमायांति त्वचि यागुड
योगतः दधियोनेन वैश्यास्तु शूद्रालवणयोगतः आम
र्ध्यपासकानां च तासां थं भवनत्रये इति आसुरीप्रयोगः
कुबेरस्य मंत्रं वक्ष्ये सर्वसंपत्प्रदायकं यं बीजं तं कुबेरं
च तथा वैश्रवणाय च धनधान्याधिपतये धनधान्यप्रदं
ततः समृद्धिं मे देहि पदं दापय पश्चिवसुमंतः पंचत्रिंशा
र्णको मंत्रः कुबेरस्य महात्मनः यक्षाय कुबेराय वैश्रव
णाय च धनधान्यसमृद्धिं मे देहि दापय स्वाहा ३५ विश्र
वामुनिराख्यातो बृहती छंद एव च कुबेरो देवता प्रोक्ता
त्रस्य विशारदैर्मितिभिः नागाद्विवर्णैर्मंत्रजैः षडंगविधि
रीरितः गारुत्मतशिलाकूटसन्निभं निधिपनायकं किरी
टहारकेयूरलयोगाविभूषणं वरं गदां च दधतं नरवाह
नसंपदं अलकानगराधीशं शिवमित्रं विचिंतयेत् जपे
लक्षदशांशेन तिलैराज्यपरिस्नुतैः जुहुयात्पीठके पी
ठे पूजयेद्धननायकं आदौ वर्गानि संपूज्य दिशाशास
दायुधैः श्रुतंधनसूद्ध्येप्रजपेद्विवसन्निधौ तथा वि
लनवृक्षेले जपेद्धनसमृद्धये नारसंपुष्टितालवृक्षीमाय
यापुष्टितारमा कामेन पुष्टितालवृक्षीड्वेतद्वितिष्वंनतिः
महाव्याधिहरां संहरंतां षोडशार्णांममेड् मंतः वक्ष्ये हितिदीयु

गहीषुड्गमार्गौ वेगाकल्पना॰ ध्यानह्नादिकं सर्वं प्राक्तो
क्तविधिनाचरेत् सादसंयहे॰ अथ गांधर्वराजस्य मंत्रविधि
वदाम्यहं प्रवक्ष्यामि समासेन कन्याप्राप्तिकरं शुभं तावं
विश्वावसुपदं नाम गंधर्वउद्धरेत् कन्यानामपि संयोतेपति
र्धरत्नीरयेत् लभामिते देवकन्यां स्ववर्णोलंकृतां ततः अनु
कतान्तो देहि शाहं मे विश्वावसवे हिटः कन्याप्राप्तिकरो मं
त्रो गंधर्वस्य निहेरितः दशभिर्हृदयं प्रोक्तं नवभिश्च शिरो म
नुः अष्टभिश्च शिखा प्रोक्ता षड्भिः कवचमीरितं पंचभिर्ने
त्रमाख्यातं दशभिश्चास्त्रमीरितं एभिर्विभक्तैर्मंत्रार्णैर्ना
निमुक्तैः षडंगकं करंगयोः विन्यस्य ध्यायेद्गंधर्वनायकं
हस्ताभ्यां विनिधायाथ कमलं स्रीयत दीर्घं वरं कन्यां प्रा
र्थयते वराय दधतं सद्वस्त्रभूषाजलं कन्याभिः परिवेष्टितं
ननमस्तो भोज्ञा भिवानंदितं नानाकेल्य कला कलापक
लितं विश्वावसुं चिंतयेत् नाभिमात्रे भमि स्थित्वा जपेल्लो
जयेत् ततः एवं कृते मंत्रसिद्धिर्भवत्येव न संशयः पश्चिमाभि
मुखो मंत्री जपेन्मंत्रमिमं नरः यावदिष्टजपेत्कन्यां तां प्रा
प्नोति संशयः शारदातिलके॰ गायत्री त्रिष्टुब् जुष्टुब् वर्णाः
प्रोक्ताः सनातनः सर्वोक्ताः पद्मुत्यायाः परं तेजो त्रं देवताः
स्त्रयोदशभिः प्रोक्तं रुद्रार्णैः शिर ईरितं द्वाविंशत्या शिखा
प्रोक्ता तावद्भिः कवचं मतं स्यात्वंचदशभिर्नेत्रमस्त्रं सप्तद
शार्णकैः वर्णन्यासादिकं सर्वं कृत्वा ध्यात्स्वौक्तवेतमना॰ स
सत्यं मानवविवर्जितं कृतिगिरा मास्य जगत्कारणम्
व्याप्तं स्यावरजंगमम् मुनिवरैर्ध्यातं निजवेदिये॰ अ
॥ ॥
स्थानार्थं तनं समं सततम् ॥
क्षाशी ग्रमधाना नाद्वरवषुलाग्नकं

तिस्थानेदग्गलपंपरतरंवंदामेहतन्नमः सौरपीठे
यजेत्तस्यकवक्ष्यमाणविधानतः आवाहनाकृतिमथवि
त्वडंगैर्दशिकोनमः गायत्रीशक्तिभिर्लिखेः मूजयेदाहुतीः
क्रमात् आहुतिः पंचमीप्रोक्ताविष्णुव्रह्मशक्तिभिः अनुष्ठ
शक्तिभिः प्रोक्तामाहुतीनांचतुष्टयं पंचाद्यैर्दशमीप्रोक्ता
वज्राद्यैस्तत्त्वनामतः अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियो
गपीठन्यासांतंमूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वाशिर
सिविश्वामित्रकाश्यपमवसिष्ठेभ्योऋषिभ्योनमः मुखे
गायत्रीत्रिष्टुब्छंदेभ्योनमः हृदयेपरतेजसेदेवतायेनमः
इतिऋष्यादिकंविन्यस्यममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः
इतिकृतांजलिरुक्तात् तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यहृदया
यनमः धीमहिधियोयोनः प्रचोदयाच्छिरसेनमः जात
वेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदहातिवेदः शिखायै
नमः सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः क
वचाय· त्रिपंचकैयतनामहसुगंधिंपुष्टिवर्धनंनेत्रेउर्वा
रुकमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् अस्त्रंइतिमंत्रे
यथाविधि करषडंगन्यासंकृत्वापादांगुलिमूलयोः
ततनमः गुल्फयोः सञ्जानुनोः वित्रूरुमूले· यो· नेलिंग
वें नाभौवं हृदितुं· कंठये कंदांगुलिमूलयोः भंगणिवं
ययोः र्यां कूर्परयोः दें भुजमूलयोः वेंमुखेस्यः नमोः धीं
कपोलयोः मंनेत्रयोः हिंकर्णयोः धीभ्रुवोः योंब्रह्मरंध्रः
नेवामकर्णेप्र· दक्षकर्णेचं मुखेदं शिरसिपात् दक्षपा
दांगुष्ठेजा वामेनें· दक्ष गुल्फेवें वामेदं दक्षजंघायांमं
वामेसु दक्षजानुनिना वामेमा दक्षांगेम वामेमें दक्षक

यांमं वामेमं लिंगेगं नाभौतिं हृदियं दक्षस्तनेतां वामेनि
दक्षपार्श्वेदें वामेदां पृष्ठेतिं दक्षिस्कंधेवें वामेदं दक्षबाहु
मूलेमं दक्षबाहुमध्येयं वामेवं कूर्परेसं वामेदं दक्षकोष्ठ
नि वामेइं दक्षिणमणिबंधेशीं वामेणिं हस्तकरतलविवा
मेणां सविता दक्षनासिके वामेदं दक्षनेत्रेसि वामेधुं दक्ष
कर्णेडुं वामेविं ललाटेतो ललाटोपरि त्र्यंयमूहिग्रिः
मुखेंय्य चूडाधः वं· दक्षकर्णौकं वामेपंड्वसितां गलेमं मु
खेहं नाभौसं हृदिगं पृष्ठेपिं ऊरौपुं· लिंगेष्ठिवापौवं द
लोरुमूलेधं वामेनं दक्षोरौदं· वामेयां· दक्षजानुनीरु वामे
कः दक्षजानुनि हृतेसि वामेवं दक्षस्तनेवं वामेथं दक्षपा
र्श्वेतां वामेनो दक्षपादेयो वामेनः· दक्षपाणितलेवीवामे
पे दक्षनासिमो वामेमं· शिवसितात नमः शिवसितात भू
मध्ये सवितुः नेत्रयोः वरेण्य· मुखेभर्गः कंठेदेवस्य· रु
दि· धीमहि नाभौ· धियः गुह्ये· यः जानुनोः पादयोः प्र
चोदयात् शिखायां जातवेदसे· ललाटे सुनवाम· दक्ष
नेत्रे सोमं वामेस्वरातीयतः दक्षकर्णेनि वामेदहाति
वेदः अथवेसः रसनायांसः कंठेपर्षत वाक्रः प्र
निदुर्गाणि· ऊरौविश्वाः कटौनावाः गुल्फेइव· ऊरुह
रेसिंधुं जानुद्वयेदुरिताः जंघयोः अतिपादयोस्त्र्यग्निः शि
रसि त्र्यंबकं भ्रूमध्ये यजामहे· नेत्रयोः सुगंधिं मुखेपुष्टि
वर्द्धनं गंडयोः ऊर्वारुक हृदि इव· उदरे बंधनात गुह्ये
मृत्योः ऊरुद्वये मुक्षीय जानुनोः माः पादयोः अमृताः
न नमः इति विन्यस्य ध्यानायामस्य जांते प्रागुक्तं सौरपी
वमभ्यर्च्य मूर्तिकल्पनाद्यं गायत्र्यजांते गायत्रीप्रकरणोक्तं

संपूज्य तद्बहिरष्टदलहृद्ये प्राणानष्टभमेत्र चक्रकरणोक्ता
रमाद्याद्वात्रिंशच्छक्तीः पुनिकमलमावरणानयक्रमेणद
लमध्यवलाग्रेषु संपूज्य तद्बहिर्लोकेशान्वीदिसर्वं प्राग्वत्क
ल्पयेदिति तथा लक्षमात्रं जपेदेनमघृतेपायसोधसा
जुहुयाद्दशांशकेन तर्पणादि ततश्चरेत् एवंसिद्धमनौ मंत्री
भवेद्भास्करसन्निभः सप्ताल्लनोद्भवैः खण्डैः जुहुयान्नीरसं
युतैः दीर्घमायुरवाप्नोति सर्वव्याधिविवर्जितः हुत्वाभिश्चेत
तिलाज्यमिश्रैर्वफलमाप्नुयात् मधुरत्रयसंयुक्तैर्जुहुयात्स
र्वसंपदे मत्स्यमवाप्नोति पङ्क्तिमान्सोविधानवित् रक्तो
त्पलैस्त्रिमधुरैः जुहुयात्सर्वसंपदे श्रीप्रसूतेः प्रजुहुया
द्रमायावसतिर्भवेत् सहस्रं जुहुयान्नित्यं पायसेनतिले
घृतैः भानुसंख्यानदिनान्नित्यं भोजयेन्मधुराविन्नैः सर्वरो
गविवर्जितः हन्ता दोहरणदानरोगान्नित्वा दीर्घसंजीवनः
प्रातः स्नानरतो मंत्री जपेन्नित्यं शतं शतं भानुमालोक्य त्र्य
म्बकमजीवेच्छरदां शतं नित्यमष्टोत्तरशतं तिः श्रेयस
लाभाय गायत्र्यायं जपेन्मंत्रं सर्वपापविमुक्तये सर्वशत्रु
विनाशाय त्रिष्टुवाद्यं जपेदमं अनुष्टुवाद्यं जपेदायुरारो
ग्यसिद्धये शतात्तरो मनुः प्रोक्ताः समस्तपुरुषार्थदः ॥
इति श्रीविद्यार्णवे द्वात्रिंशत्तमश्वासः ३२ श्रीयंत्रमादौ ॥
कर्णिकायां लिखेन्मारं व्याहृतीभिः समाहतं कोणेषु
षट्स्वपि वाणीं प्रणवाद्यं दलेष्वथ एवं हृमायगायत्र्या
स्त्रिष्टभादि द्वितीयके अनुष्टभमथाद्यमं तृतीये वसथ
कं ॐ ह्रीं टंवं कं संङं जंमः मां टंवं टं नमः शिवाय मां
पालय सं भं वं टं ह्रीं फ वाननान ॥ ॥

आलिख्यैपंचमेतत्पुष्प अपरार्द्धं च षष्ठके त्रिष्टुभश्चापरार्द्धं
च गायत्र्याश्चापरार्द्धकं सप्तमे च दले तारमायाज्योतिरसो
मृतं ब्रह्मभूर्भुवस्विर्भ्यां तेसरोमित्य दलेष्टमे आलिख्य मा
कार्णौघ सूते तावेष्टनं बहिः चिंतामणिलसत्कोणमम्बु
रं च समालिखेत् चानातरमतो यंत्रमेतद्धोधारयेन्नरः पु
त्रोवा गणपथवाथान्यधनकोशांस्य शालिनीः लब्ध्वातिव कुला
लक्ष्मीमजीवेशरदशतं नामाद्विपडेष्टालिख्येजन्मावाष्टे
नवेशते दत्वाहुतेन तावत्तु सिक्तसंपातमेव च भूयोपि
तावज्जन्मावपुरग्रामाकवादिषु स्थापितेयंत्रमेतत्तु गोम
ह्यादेगणपुष्टिदं ॐघ्याच्चरत्नांतेनाविघ्नाद्वादिभयनाशद
श्चमार्थः तत्राष्टकमलदलमध्यगतषट्कोणमध्येस
साध्यं तारं विलिख्य तत्समव्याहृतिभिरावेष्ट्य षट्कोण
ष्वग्न्यादिशिवपंचार्णं सैकैकमक्षरमालिख्याष्टद
लेष्वग्न्यमदले गायत्र्याः पूर्वार्धं द्वितीयदले त्रिष्टुभः पू
र्वार्धं तृतीये त्वष्टुप्पूर्वार्धं चतुर्थे ओं ह्रीं ठं वं केसं दं नमः
नमः सोटं वंटं नमः शिवाय मां पालय स्वकं पंटं ह्रीं ओं र
ति मंत्रं विलिख्य पंचमे त्वष्टुप्मंत्रस्योत्तरार्द्धं विलिख्य ष
ष्ठे त्रिष्टुप्मंत्रस्योत्तरार्द्धं सप्तमे गायत्र्युत्तरार्द्धं अष्टमे प्रा
ज्योतिरसोमृतं ब्रह्मभूर्भुवः स्वरोमिति विलिख्य तद्बहि
र्हृतद्वयांतराले मातृकार्णैरावेष्ट्य तद्बहिश्चतुरस्रकोणे
ष्वौं लं चिंतामणिं विलिख्यो कवि पितायारयणाइ लकप
लसिद्धिर्भवतीति शारदातिलके अस्योविधानेवास्रएव
पप्पावदभिधीयते ऋग्वेदे सामस्पदिष्टाऋवा माध्यामनी
षिभिः ऋवासहितिषद्विपंतोआस्त्या शंवरुरोगामुमोच

वि॰
सा॰
१२८

1026

नेः अनेन वक्त्रानना आदित्यरूपस्याः पूर्वं पान्तु राशिभिः स
दानः वशिष्ठस्य मुनि प्रोक्ता छंदसि त्रिष्टुभ दाक्षंते वरुणो
देवताः यज्ञोकाल दशांगकल्पना अथाभिः हृदये प्रोक्तं सम
भिः शिरः स्विति शिखां षट्वर्णकं प्रोक्ता वर्म वर्णकं चतुर्वेम
नेः समभिनेत्रमाख्यातं अष्टौ षड्भिः दाक्षंते सांग्रेषु संधि
षु पदेषु गुदाधाधारताभिषु ऊर्ध्वोष्ठे हृदि जठवे गले बाहु
गुल्फेषु वक्त्रे कपोल नासा चिबुके कर्णाम्बु सर्व्व मस्तके शिरः
सर्वांगयो [illegible] त्र वर्णान्यथाविधि चंद्रकोटिप्रभं पंकजेस
निषण्णं पाशांकुशाभीतिवरं दधानं मुक्ताविभूषाचितसर्वगा
त्रं ध्यायेत्सुमंत्रं वरुणं विभूत्यैः धर्माभिकांक्षितेपीठेव
रुणं सम्यगर्चयेत् कृत्वा गरुडजं ततः शेषं वासुकिं तक्षकं प
नः कर्कोटकं ततः पद्मं महापद्मं ततः परं शंखपालं च
कुलिकं सम्यक्त्वेत्तत्त्वर्च्चयेत् ईडायातानुधान्येषां हुत
येत देवतं नरं अथप्रयोगः नवप्रान्ता हुत्वा विनियोगः इ
ति हुत्वा जलिरुक्ताः [illegible] वारुणा [illegible]
[illegible] वरुणाय [illegible] शिखा
दि वक्त्रानना आदित्यकवाय आपास्यात् पूर्वं पातः नेत्रः स
शिभिः सदानः अस्ते इति मंत्रः करषडंगन्यासं विधायदक्ष
पादाग्रेषु वामे वां दक्षपादांगुलिमूलेषु वामे वां दक्ष
गुल्फेषु वामे ति दक्षजानुनि वामे षं दक्षोरुमूले नि
वामे यं गुदे नो लिंगे वां मूलाधारे स्यात् नाभौ यां ऊर्ध्वो
पृष्ठे वक्षसि हृदि कंठे ऊर्ध्व यां गले संदक्षकराग्रे सां वाम
वनः दक्षकरांगुलेमूले त्रं वामे तं दक्ष [illegible] वं पेवं ॥
वामे षं दक्ष ॥ ॥

गण्डमूले ऊं · वामे तं · मुखे हं · दक्षकपोले यं · वामे सां · दक्ष
नासायां हं · वामायां पं · दक्षनेत्रे पां · वामे तं · दक्षकर्णे सं
वामे सिं · भ्रूमध्ये भि ललाटे सं · शिरसि दां · सर्वाङ्गे नमः
इति विन्यस्य ध्यानायात्मसन्नो नेमण्डदिपरतत्वान्ते पीठे
संपूज्य वरुणपीठाय नमः इति समस्तेन पीठं संपूज्य · पी
ठशक्तिं वदिति नसिंह्या पीठे च वरुणमावाह्य प्राणप्रति
ष्ठां ते पाशाङ्कुशाभयवरमुद्राः प्रदर्श्य पाशमनायं गहस्तो
ते ॥ ष्टदलेषु देवाग्रादि प्रादक्षिण्येन · श्रीशेषाय नमः · प
द्मवासुकये · तक्षकाय · कर्कोटकाय · पद्माय · महाप
द्माय · शंखपालाय · कुलिकाय इति संपूज्य लोकेशा
द्यांश्च संकुर्यादिति · ततः लक्षमेकं जपेन्मंत्रं पायसेन
दशांशतः सर्पिषि सिक्तेन जुहुयात्तर्पणादि ततत्ववेत्तन्नर
णामन्तरे जपेन्मंत्रं प्रत्यहं सहस्रकं शतं जपेन्नानेन लक्ष
नेमदनेमव्यायाम्त्रियां स्थितेकुशकले मंत्री जुहुयाद्धुत
संख्या तैः घृतदिने दशांशं तर्पणं मुख्ये मदाश्रिये समिद्भिः
वैतसोत्थाभिः दशांशाभिर्दिनत्रयं जुहुयाद्धुतिसंसिद्धे
मंत्रविद्विजितेन्द्रियः अनेन विधिना मंत्री सहस्रं शतनाभि
षिञ्चते घृतः शतेहुतशतं पायसं जुहुयाद्वशीकरणाना
शायसंपन्नैव शैवागाभिहृदये भृगुवारे कृतो होमः
पायसेन समर्पिता मदंतीसपदं कुर्यान्नाशायेत्सक
लापदः शालिभिर्हुतसंसिक्तैः समिद्भिर्तिलासयोः म
दवत्सशतं हुत्वा तत्र भयोत्पत्तिकान् सायं प्रत्यङ्मुखो
वह्निमावाह्य प्रजपेन्मंत्रं घृतः शतं विमुच्य मंत्री सर्वे
वह्निमावाह्य प्रजपेन्मनं घृतः शातं विमुच्य मंत्री सर्वे
रुपाद्दैवैः मंत्री प्रत्यग्मुखो भूत्वा तर्पयेद्धिमले जलैः म

वि.
सा.
१.२७

वैरिपद्रवनाशाय समस्ताभ्युदयाय मे॥ वज्रताकिमि
दोक्तेन मंत्रेणानेन साधकः साधयेत्सकलाकामाञ्जप
होमादितत्परः ऋषिर्विधाते भूत्वा सत्वाति तिष्ठञ्जपत
हाप्रमुच्यते निष्टत्वा त्रीञ्जपेद्देतो विकाशः सेवप्रयते ग्रहो
रात्रे स्थितमेव मनस्मरन्सादिवो स्थितः ग्रयः पाशाः स्फुट
त्यसदारुपाशालेप्यवच श्रीयंत्रसारे षट्कोणकर्णि
कामध्ये तारकोणेषु षट्स्वपि षडंगमष्टपत्रेषु केस
रोयः सरानालिखेत पचषट्वेदषट्पंचषट्चतुः षट्
क्रमात्मनोः भूत्वा स्वापस्यादे रात्रिवदपरक्रोणेष्वे
दं लिखावावेष्ट्य भूरोदकोणे वीजमालिखेत क्रणामा
चनमेतत्त्रयं त्रं सर्वसमृद्धिदं सर्वरत्नाकरं पशुं सर्वदो
रविनाशने किमत्र वज्रनोक्तेन वाञ्छितार्थप्रदं तणाग्र
सार्थः तत्राष्टदलस्य षट्षट्कोणमध्ये ससाध्यं प्रणवं
विलिखेत्षट्कोणेषु वक्रणायनमः इति मंत्रस्यैकैक
मक्षरं विलिख्य केसरेषु द्वंद्वशः स्वरान्विलिख्याष्टद
लेषु भूत्वा स्वायस्य मंत्रस्य वर्णानां वषट्चतुः षट्क्रमे
ण विभज्य विलिख्य विलिख्य विहितं तयो रंजनालेप
रक्रोणत्वावेष्टयित्वा तद्वहिर्हंतवीथ्या वकारादिवका
रैतैरावेष्टनं तद्वहिरष्टसु ककोणेषु वंवीजं विलिखेत.
एतत्साधितं हुतं मुक्तिफलदं भवति परक्रणामा विरथम
भूत्वा निमहाराजन्मतस्तेन भोजनश्रवणार्थं नभूयसी ग्रह
घामश्चानी नीवावरुणानाम साधिः प्रसन्न क्रणादिकं हर्ष
वरुणानिष्टप श्रीयंत्रसारे: कर्णिकायां लिखेनारं कमो
न्यत्रैषवा एष्कः पिशाचगर्भस्य मंत्रस्य त्रीणि त्रीण्येवदर्णा
र स्तादशा वाजिन निश्चवामान्तकपाधिव ॥

अथान्तरस्तुवाचैव भूर्जेणावर्वेष्टयेत्‌ पत्रयंत्रं ज्वरोन्मा
द ग्रह पीडादि नाशनं इदमेव समालिख्य वसनेन गैरिकादि
भिः तेन स्राहृतं देहे वज्रं रः सद्यो विमुञ्चति अथ मंत्रः अ
ष्टदल कमल कर्णिकायां समाध्यंतारं विलिख्याष्टसु
दलेषु वक्ष्यमाणानि पिशाचभूत्रि मंत्रस्य त्रीणि त्रीणि पदानि
विभज्य विलिख्य तद्बहिर्हितं च तत्पश्यांतरालस्य वीथीत्रये
प्रथमवीथ्यां रक्षोहणं वाजिनमित्युवां तद्बहिर्वीथ्यां मा
तृकार्णैस्तद्बहिर्वीथ्यां मयानेन अ प्रस्तवा वसंवेष्टतद्ब
हिर्वसंक्रुर्यात पत्रयंत्रमुक्तं द्रक्ष्यवत्सः पिशाचभूति
समर्णानि पिशाचानि सिंहिसंहृणा संहृणा सर्ववंत्रो निर्वद्या
रक्षोहणं वाजिनं वाजि घ मि मित्रं न प्रथिष्ठ मपयामि त्रा
मे. शिशानो अग्निः क्रतुभिः समिद्धाः स नो दिवा स रिषः
पातु नक्तं अथाने अग्निमभि याविधे प्रतिसोम मंत्रास्यभा
ने प्रभाय. दह्याशसो दहनः पास्य साम उद्दानिवामित्र
मेदोस्य वधान पिशाचभूताहि मंत्रस्य रुद्र य ऋषिः गाय
त्रीछंदः इंद्रो देवता रक्षोहणं मित्य स्यवामदेव ऋषिः त्रिष्टु
प्छंदः अग्निर्देवता रक्षोहृदि. अथाने अग्निरूणाद्यथा
नशति मंत्रस्य वक्ष्यमाणाः तेयाः मेषग्रेव स्थेने तत्पा अ
ष्टपत्रस्य पद्मस्य कर्णिकायां विलिख्य च ताः पत्रेषु मं
त्राणां नवतरस्य तरः क्रमात मातृकार्णैः समावेष्ट्यः तो
वीजं ऋग्य सामित्रु आलिख्य यंत्रमेतन्नधारयेद्योयर्थ
विधि ह्रस्याभिभवति सुकामं जीवेश रदां शानः अथम
थः अष्टदलकर्णिकायां समाध्य प्रणवं विलिख्याष्ट
दलेषु वक्ष्यमाणानां कल्पयंती यंत्रीवर्णान्‌ प्रतिदलं व

वि॰
ता॰
१२५

1028

नरस्यान्तरे विभज्य विलिख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयान्तराले
मातृकार्णैः संवेष्ट्य तद्बहिश्चतुरस्रकोणेषु ठोमिति त्रिसृ
ष्टिबीजं विलिखेदेतद्यन्त्रं भुक्तफलदं भवति मन्त्रस्य पा
कल्पयन्ति नारयः क्रूं कृत्यावृक्षमिव । तान्त्रलक्षणाय
निर्गुणात्वः पञ्चकन्तारमूच्छेत् अस्य मन्त्रस्य प्रत्यंगिराऋ
ऋषि रनुष्टुप्छन्दः प्रत्यंगिरादेवता तथा कर्णिकायां
समसाध्यगर्भनारं पत्रेषु षट्स्वपि क्रूं छ इत्याद्यं वेष्ट्य
षिंदनमालिखेत तद्बाह्ये अष्टपत्रेषु स्वरद्वंद्वं त्याधुच्चार्य
मानं अं हं मं हं मास दिक्षीरिये ते षोडशस्तुथः पत्रेम
कामायव[illegible]द्वंद्ववं पिथाक मे । अं हं अं हं समालिख्य
वाह्ये रतो नगोयत्ना विद्यानिषेधवाभूपस्थिवये तं
वेष्टयेत मातृकार्णैः समावेष्ट्य भूपुरेणाववेष्टयेत्
ऋन्तकादिकभूषामसम्पक्तयोन्यधारणान यंत्र
मेतन्महामाहववरकृत्यायवेदवान् नाशयेदशवाव
मेकैकमायै विलिख्यव नमातन्न्याहृतागेतज्वरः म
योविनश्यति अस्यार्थः षट्दलकमलकर्णिकायां स
मसाध्यनारं विलिख्य षट्दलेषु क्रूं छया त्र त्या
रम्यपि सर्पबीं इंसेन तस्य ऋकत्रयसार्ई षट्कं विलि
ख्य तद्बाह्ये अष्टदलेषु अष्टदिग्भि स्यादि संपिता लविहीं
संतस्य ऋविकचतनुपस्याढेमहे
षोडश दलेषु षट्दलेषु पस्या हेमहे विलिख्य तद्बहिः
स्य तस्य ऋगण्ठकमाहे विलिख्य तद्बाह्ये स्वत्स्त्वा
नमितेइत्यादि मित्र महो श्रवयादिं
नगेंनानरालत्रयेप्रथमे रतो हणां वानिवमिश्रुवाहृ
मर्वान्त्यायाहि नीये विद्यानिषाहहृदित्याय यात्र ऋवी

रनीयेमात्रकपावसेवेष्ठतहद्दिश्यतरसंऊर्याद्देनडलोफ
लदं कुसलष्ठयाजग्रस्तिनएखीवादिराजेवामवोइमेन
त्रिष्ठीमतग्रस्तिंइणानोस्नासिविपिरतसस्पषिद्वैः नक्ष्म
मासग्राग्रग्रायनत्यनुस्पशानः टषताशोष्णुचानः नक्षडे
ष्पमेजिह्वयनेगानसेदितोविस्नाविषगुल्काः प्रदिशप
स्पशोविस्रजतूर्णितमोभवायाड्डविशोग्रस्याग्रदहः यो
नोहूरे अयशंसोग्रमग्रमाकोष्ठीविपिरापदयषीतडूग्रेति
हृग्रस्यातजषीभर्वाः श्रोषनातिम्महेने योनोग्नराति सभि
धानवकेवीवासप्यततसमग्नुष्केरूहैभवेत प्रतिभि
घाप्यसदाविहृणुषदेव्या अग्नेः अवस्थितातनहिवात्र
सृनोजामिमनासिग्रमरणीदिशाहून सनेजानानिसतिंप
यविष्ठ्यस्वतेग्रहणागानमेवन विष्यान्यस्मेसदिताति
यपोशहान्यन्योविड्डोग्रभियोत सदेग्रहलभगः
सदानयनस्तानित्यनदविषायः ववैयःपिग्राषितिस्वाः
ग्राग्रुषिडेोत्याविसेवस्मेसदिनासदिष्टिः सर्वामितेम
मतियोषुर्वोकसंनेवावानानरताश्रियंगीः स्पशास्ता
स्कृरतामनयेमास्मेतत्राणिवाययेनत्रहतोः रदत्वामु
ष्पावरेरपन्तेदोवादस्तदीदिवांसमनुमूतः कीलंनसा
समनमः सपेमाभिग्रुम्नातस्थिवांसोजनानांयस्वामम
ष्वमृरोद्दिणोः अग्नेः अपयामिवषमन्नारथेनतस्थास्मा
ह्रोरुजानिवंधनाववो
सस्थिकि
भिमतंमापितगौतमाददविघायप तनोग्रसस्वहव
स्हिहोनर्प्पाविष्टिसहनोदमूर्तांग्रसग्रतस्लरणाघंः सशो
नन्प्रेवानिषयाग्नेनवः
याः नंद्वासोयक्ष्णग्रग्रमिष्टः नेपायय:

शोत्यमृग्येये याय वो म मन्ते यं ते अग्रे य मयनो ऽ ग्रय डरितान्द
ल्कन र रन्कूलनाः सहस्रतो विष्णुवे य पदो ष्मंतः इंद्रियये तान्द
भुः वयावयं मय प्याले ताल्लव ष्मणो त्यश्या म वा ताते उमा
शासास्दयमत्य ना ते वहृ या कृणा त्य हूयाणः ग्रयाते ऽ ग्रे
ग्रेस मिया विये मग्न प्रतिस्तो मशास्यमान मृगाय दहशसो
वत्स: पात्य स्मानडुये तिदो मित्र म ये ग्र वयात विज्ञेया तिषा
हृदा ना मा त्यष्टिरा वि विष्यानि कृणु ने म ही बा ग्राद्विंमा
याः रुदने ऽ वेवाः शिशी ते मृगे स्मसे विनिदे कणपादृ ति
पंचदशावंस्य रत्तो ग्रस्य वामदेव ऋषिस्त्रिष्टुप्छंदः वतो ग्रेदे
वताः विज्ञेयाति ऊमा वृ ऋषिस्त्रिष्टुप्छंदः अग्निर्देवता तथा
कर्णिकायां लिवितावमतोः पत्रेष्व वा ष्टस पंचवट्पंच
षट्पंचवसमृतषडाणि कात वयंत येभिमातृक या भृ
प्रेरणाव वष्टयेत इंद्रश्रेष्ठानि मंत्रस्य पत्रे म र्वस म्यग्निरेवा
ग्रा ग्रेग्य सो भागपधन या त्य सन्त ग्रदं सवेव ना कृदंवयप
सदिं न त्व य पास्कवे कि मत्र व ङ्नो के नवा ह्लि ताग्य प्रदपं
श्रयमर्थः अष्टदलमध्ये समाध्यं प्रणवं विलिख्याष्टसप
त्रेष्वपंचषट्पंचषट्पंचषट्पंचषट्पंचषट् इति क्रमेण
इंद्रश्रेष्ठानी त्यु चो वर्णान् विभज्य विलिख्य नद्य हितत्र
पातवाल्पयोः प्रथमेवयंत: पभिरित्यावि वा कृता माणा
या द्वितीये मातृकया वसं वेष्टन वहिस्य नरकः यात
पन्नडत्कफलदं च वः इंद्रश्रेष्ठानि दविणानि ये द्वि विति
दहमस्य भगानमसे. योषां रयणाम तिष्ठि न ना ना ना
नेवावः सदिनत्व मंहाः इंद्रश्रेष्ठानि मंत्रस्य नामधऋ
षिः त्रिष्टुप्छंदः इंद्रो देवता पतस्यवयं प्रजमार प्रणवभाग्य

मध्यमध्योवह्निर्विसृदलीमवसंयुतकेसरे ॐनिपंचगुदान
नेषोयुतनिप्रविलिखेच्चमनोः क्रमशोर्णकान् अभिह
तावल्लकादिभिर्वर्णैर्धरणीगेहयुगात्रिगाममनमय:
गदाननशः षट्षट्संख्यया यत्नपत्राहभगावमनोत
नामभूर्वागवरत्नयशः श्रियंमृदिनदितावततीतिपरं
नेणावलतिसृदनयंत्रमिदंष्ठतं अस्यार्थः प्रागुक्तपव
यंत्रकेसरेषुयुगशः स्वरान्तिलिखेत्कादिवर्णानेतावेष्ट
येत् अत्रपूर्वयंत्रोक्तमरवेष्टनंनास्ति अष्टकोणषका
मवीजंविलिखेत् वामालेकारमूषणामिष्टभाजनंसृष्ट
ननंदर्शनप्राप्तिः स्मृदितं तथा विलिख्यकर्णिका
नेरक्षवदलाष्टकेमनोः षडंगंवेदषट्शसयीसमर्वेदं
वानवान् लिखेच्चमातृकावर्णैर्धरापुरेणगवाहृतंवयंत
पभिरिच्छव: सुयंत्रमेतदिष्टदं विशिष्टरत्नगोधनासव
र्णधान्यशालिनी विनीयंसपदयरोरिपुदयंचयच्छति
अस्यार्थः अष्टदलकमलकर्णिकायांसमसाध्यंप्रणवंवि
लिख्यनदलेषुवयंत्रपभिरिच्छवोवर्णान्षट्षट्चतः
षट्षट्वतः षट्पंचवतः समपंवक्रमेणविभज्यविले
ख्यनद्बहिर्वृत्तवद्यानवालेनातृकाणोरावेष्टनवहिर्भूत
वकूर्णादेतवृक्तफलदंभवति मंत्रस्तः वयंत्रपभिः भुरु
तसंख्येः शाग्रेशाग्रेरूनवयत्नामः वंतोह्व[illegible]मयानिरू
पामदेमहृदरतास्पाता इति वयंत्रपभिरितिमंत्रस्पभरद्वाजऋ
षिर्निष्टुच्छंदः इंद्रोदेवताः श्रीयंत्रमारोग्यालिख्यावीप्सितयंत्र
वीजंनन कर्णिकान्तरेनमोदेसमितिवदीजेसाध्यावर्णावेष्टि
ने वीजपार्श्वयोरष्टी इंइं नि वनानुरः निरुद्धा[illegible]मिनिपिबेनान
यप्याव का
मोहंमार्णकान्वहिः प्राणप्रतिष्ठामंत्रंच गायत्री मंत्र [illegible] त्रयी:

वि.
णि.
१३

१ सोविलिखितव्यमनेनवर्णेना ॥ १ ॥

सारसंग्रहे गुलिकीकृत्यपंचवलम्बालोहत्रयावृतं कृ
त्वाप्रतिष्ठितामाणिक्यसमयानत्समर्पिषा विन्यस्यकलशे
पंचरत्नापिते विधिवद्गुरुः तत्रावाहयजेन्मन्त्रमकलं तत्रयं
त्रस्यदेवतां ततकुंभोदकसिक्ताय विधिवत्पंचमातृवात्
गृहीतागुरुणादत्तेपंचभव्याप्रसन्नधीः विधृयाङ्कलविधि
नाविधृसः सर्वसिद्धये वेदनागुरुकर्णैरकल्परीरोवनावि
नाः मदः करिभवोलालालावसकंकुमसंयुते शुभलेखन
द्रव्याणिकृत्वैषपृष्ठविषाणिव लवणोषणमेहोग्रदस्म
प्रिसंयुतः श्मशानांगारनिंबोस्यनिर्यासो विषमौलिंत
उषणोष्टरमेहाग्रस्तवः स्नुहिक्षीरं कं विलोसमुज्ञेप
षाणिकृत्वैषपृष्ठविषाणितानिव ततकल्पादितानिसर्वपंचा
गाणिकरणानि चेति अथतत्प्रयोगः तत्रमदिनेशुभेमु
हूर्तेवांदनारायणेकृत्वेसाधकः कृतनित्यक्रियः श्रीगुरुं
प्रणम्य विघ्नेशादेसमर्च्य पूर्वोक्तवासोद्भयति धीशान्तत्र
यानंसंभज्यसाभिमतेपंचवर्णा विन्यासमंत्रेणविरुच्य
तन्मध्येलेखवीजं विपुलनवोदवे विलिख्यसं इतिवीजं
विलिख्यतद्बीजं साध्यनामादर्भैः संवीष्टिपूर्वंलिखितवीना
दक्षिणदलवामपार्श्वयेरईइतिच्छिद्रयंविलिख्यतन्मध्यतः
मुं इतिनिजद्वावीजेविलिखितस्यप्राणादि दिग्दलसोवंदंसलंभि
पादक्षिणेनकैकमक्षरं विलिखतदनुपद्यास्यानेमाधक
कर्मादितनत कल्पोक्तं सर्वंविलिख्यसर्वातेप्राणप्रतिष्ठ
मंत्रं मंत्रगायत्रीपंचगायत्रीवप्रघ्यावकाशलिखित तत्रप्रा
णप्रतिष्ठामंत्रः प्रागेवोक्तः मंत्रगायत्रीतततकल्पोक्ताद्
ष्टव्या पंचगायत्रीत ॐपंचवाणायविद्महे देवप्रहाय धीम

दि. ततो यंत्रं प्रचोदयात् इति इस्थं यंत्रं विलिखेला खालो
हे त्र्यं वेष्टितं कविं तस्या प्यहा मन्त्रजो दित्यामजातं वि
था यं यंत्र स्य यत्र लिखित मंत्र गण स्मा व्या स्त्र वह्य कर्ण
कं प्राण प्रतिष्ठां कृत्वा तत्र तद्योगपीठ स्तां पूर्वकं यंत्राधिदे
वता मावाह्य सांगोपांगं सावरणां संपूज्य तद्यंत्र स्य प्राङ्मूल विधा
देवता ध्यानपूर्वकं लत्ता यस्ता वधि कार्यस्य गौरवलाघवं वि
तायजयित्वा कुंडादावग्निं संस्कृत्य गोहते ना प्रताड्निहत्वा
ते यंत्रे हुत शेषं स्नचलन्न संपातयन् हुत्वा ततो यंत्रे सर्वतोभ
द्रमंडले वादीक्षितोक्त विधिना कुंभं संस्थाप्य यंत्रदेवतां सां
गां सावरणां संपूज्य तेन जलेनाभिषिक्त्वा यंत्रं दद्यात् सो
पि प्राणायाम पूर्वकं यंत्र मादाय वाचयित्वा तोषणं कृत्वा हस्ते
कुक्षौ वित्तामस्त पूर्वकं धारयेत् तेन सर्वाभीष्टसिद्धयो भवंती
ति तथा श्राद्धकमलेनेत्र्यंबकाणि कामभ्येत्यितं साध्यग
र्भं समावेष्ट्य प्राग्दले विलिखेत्ततः आग्नेय्यां तेषु वायाम्येष
हस्ते निपश्चिमे हृदमस्ते सुवा सोमे प्रवदः गुक्राय द्रष्टि
आग्नेयकोणेग प्रत्येक अग्निम्हं इंनि नेत्रं ते प्राणो देवी सर्वपत्रे
पत्रे वायव्यकोणके कयान इस्य पंचशीर्षके तत्कृत्वं ग्रीव दे
ले नवाह्य मात्रकावर्णैः संवेष्ट्य कथ हसविष्णुः ओंह्रीं दंसाद
रान् दिक्षुसोदं हंसा न ब्रान लिखेत् सुवर्णादि पट्टे पालिखे
यंत्र मेतत् यथाविधिः अभिषिक्तः शुभैस्तोयैः कृतप्राणप्रतिष्ठं
गलाः कर्णिकायां क्रमाद्यीः प्रागादष्टदलेषु च सूर्यं वं
दानार सौम्यां किंनीवादिम एकेतवः सतत मसिक्तं संपातं
तमंत्रैश्च यथाविधिः सतं कृत्वा च रविनाशनं
सर्वामय हरं देवि समरे विजयप्रदं आगः करं पुत्रदं च प
रचक्र विनाशकम् किमत्र बहुनोक्तेन वांछितानि प्रदं न

वि·
टी·
१३५

(031)

णां पतन्यायमर्थः अष्टदलकमलकर्णिकायां समाध्य
णावं विलिख्याक्रमेण तेनैव वामेवेष्ठ पूर्वदले आप्यायस्वेति
पश्चिमे बृहस्पते अतीतीति उत्तरदले प्राणावजाङ्कायेति आग्नेयद
ले अग्निर्मूर्द्धेति· नैर्ऋते शन्नोदेवीति वायव्ये कयानश्चित्रइ
ति· ईशानदले केतुं कृण्वन्निति मन्त्रान्विलिख्य तत्तद्दलेषु
तद्दलान्तरालेषु अकारादिक्षकारान्तमातृकावर्णान् विलिख्य त
द्बहिर्भूपुरे आग्नेयादिकोणेषु ॐ ह्रीं हूं नमः इति प्रतिकोणं वि
लिख्य पूर्वादिचतुर्दिक्षु सोऽहं हंसः इति प्रतिदिशं विलिखे
दनेन यन्त्रेण प्रोक्तविधिना धारयेत् प्रोक्तफलदं भवति अथवेदो
क्तं नवग्रहविधानं नवग्रहस्तुतिमग्रहे· विधानं ग्रहमन्त्राणां
वक्ष्ये सर्वसमृद्धिदं आकृष्णेनेति सूर्यस्य सोमस्य इमं देवा तथेंदवे
अग्निर्मूर्द्धेति भौमाय उद्बुध्यस्वेति बुधाय बृहस्पतेति गुरोः शु
क्रायान्नात्परिस्रुतः शनैश्चरस्य मन्त्रोयं शन्नो देवी रुदाहृतः
कयान इति राहोश्च केतुं कृण्वन्निति केतवे आप्यायस्वेति
वेदोक्तं वज्रं केच इति वा मतः नवमन्त्राः समुद्दिष्टाः सर्वव्या
हृतिसंयुक्ताः आकृष्णेनेति मन्त्रस्य हिरण्यस्तूप संज्ञकाः ऋ
षिः प्रोक्तस्त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यश्च देवताः इष्टकाम्यार्थ
सिद्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्तितः व्याहृतित्रयमादौ स्यादा
कृष्णेन रजसेति च तथैव नमसावेति शिरश्च समुदाहृतं
शिखायां च समादिष्टं वर्तमानो निवेशयन् कवचं वामृतं
चैव मर्त्यं चेति समर्पयेत् हिरण्ययेन सविता रथेनैति त्रि
नेत्रके योषमसेमसमाहितं षडङ्गन्यास ईरितः हृदयाय
नमः प्रोक्तं शिरसे वह्निवल्लभाः शिखायै वषडुक्तं
कवचाय हुमीरितं नमः नेत्रत्रयाय वौषट् अस्त्राय फट्
इतीरितं पंचषडंगविन्यास पदन्यासं समाचरेत्

ग्राह्मसेतिनिशिरसिललाटेजटवेतिच वर्तमानोनिवेशा
यत् सर्वेमस्वमध्योहृदि मंत्रैर्विनिचनाभौस्यात्कसोहिर
एयेनत नेत्रयोः सविनेत्सूर्वारथेतिव जानतोः स्वादेवोपा
त्तिपदयोर्भवनानितः पदं पश्चवत्रितिविधायैवंध्यानेन्द्रयां
त्समाहितः पद्मासनः पद्मकरोद्विबाहुः पद्मद्युतिः समन्तरं
गवाक्षनः दिवाकरोलोकगुरोः किरीटीमयिप्रसादंविदधा
तुदेयः ध्यात्वैवंसृजयेत्सूर्यंहृत्तेषट्कोणकंतथा वृत्तमष्ट
दलंवाथेवृत्तेभूमिपुरेतथा चतुर्द्वारसमायुक्तंमंडलेस्थित
सृजयेत् मध्येरविंसंसृज्यषट्कोणेतुषडंगकं तद्वहि
र्वैमयपत्रेषुसर्वाद्यंतुप्रदक्षिणं सोमंभौमंतथासौम्यंगुरुंतथ
भृगुरेलो केशांतंतथा राहुंकेतुंचसंसृज्यस्वस्वमंत्रैर्विशेषतः
कपालांश्चपूर्वाद्यक्रमतोयजेत् इन्द्रमग्निंयमंचैवनिऋतिं
वरुणंतथा वायुंकुबेरमीशानंब्रह्माणंशेषमेवच वासवे
शानयोर्मध्येब्रह्माणंसृजयेत्तथा रक्षोवरुणयोर्मध्येऽनं
तमपिसृजयेत् तत्तल्लिंगकैःस्वमंत्रैर्वीतामसमंत्रैस्वस्वसृजयेत
तदस्त्राणितनोवाह्येवज्रंशक्तिंचदण्डकं खड्गंपाशंसृणिं
चैवमूलंपद्मेसंदर्शने एवंसंसृज्यविधिवज्जपवावैमंतो
रैः अष्टोत्तरसहस्रंवाशतमष्टाधिकंतुवा तदग्रेमंत्रमा
वर्ण्यस्वनादेवंविसर्जयेत् एवंयःसृजयेन्नित्यंभास्करंग्रह
नायकं ग्रहपीडांविनिर्जित्याप्नुसर्वान्कामानवाप्नुयात् अथो
गीदीर्घजीवेषपुत्रवान्धनवान्सुखी अंतेसंजातिमाप्नोति
पत्रदेवोदिवाकरः इमंदेवेतिमंत्रस्यगौतमऋषिर्विराटितः
विराट्छंदोदेवतात्रसोमः सर्वार्थसिद्धयेविनियोगः समा
ख्याताः इमंदेवातथैवच असपत्नंसुवध्वंवदध्वंयमहतेननः

वि॰
टी॰
१५२

L032

तथाघशिरश्चाख्यातंनमस्तेचततःपरं नैरृत्यायेतिशिखाग्रे
क्तामहतेवपुनर्वदेत् न्यानराज्यायकंवंचमिममेतिचमुख
व पत्रेनेत्रेततोस्यैवविशात्वंसमुदाहृते पवंन्यसपडंगानि
पद्मस्यासंसमावेत् इमंदेवेतिशिरसिसपत्नमितिभालके
स्ववर्हमुखदेशेतुमदेवुततःपरं तथापद्दयंश्चात्मसह
नेचततःपरं नैरृत्ययजुर्वेभिर्हतेन्यानराजायजाततोः इम
मुख्यतथाधुत्रंगुल्फयोस्तदनंतरं अमैविशोपादयोर्वपद
न्यासमुदाहृतं सेनांवरक्तवितन्विभूषणाढ्यवेशनद्युतिंदेरपयो
ह्विबाहुःचेदाभताक्नावरदाकिरीटमपिप्रसादंविदयातदेवा
पवंध्यात्वाम्पुरतः सत्तामंडलमालिखेत् वत्तरमंषट्कोण
वसुपत्रंचभूपुरे मध्येदेवंसमावाह्यपूजयेदुपचारकैः षट्
कोणेनषडंगानिवसुपत्रेऊलादिकान् भूपुरेलोकपाल
चवज्रिवजादिकानपिसेत् पणामेवंजपेल्लक्षमसंघ्यविधिस
विके स्नानतावतंप्रार्घ्यस्वात्मन्युद्वामयेन्नधीः पवंधः
जयेद्धत्यामथांमेगदनायकं गदपीडांविजित्याशुसर्वान्
कामानवाम्नुयात् अरोगीदीर्घजीवेवपुत्रवान्धनवान्सुधी
अंतेसत्कृतिमामोतिपवंदेवामयाकरः २ अग्निमूर्धेतिमं
त्रस्यविरूपाक्षऋषिःस्मृतः गायत्रीछंदश्चाख्यातंदेवता
स्यान्मरीचिनः इष्टकामार्थसिद्धयर्थेविनियोगःप्रकीर्तितः
वैदिकेष्वेवसर्वेषुन्यासैवचत्रयेद्बुधैः व्याहृतित्रयसंयुक्ते मा
काम्यसिद्धिदं आहृतित्रयसंयुक्तेमग्निमूर्धादिसंयुते दिवःककु
त्पतिरप्रोक्तेपृथिव्याश्चपमुद्धिका अपांवरेतांसिरेतांसितेचमंत्रंजि
न्वति षडंगामेवविन्यस्यपदन्यासंसमाचरेत् अग्निःशिरसिमूर्धा
लाटदिवस्मपि ... ककुद्गुलिपद्वेतीभोकस्मात्ततःपरं पृथिव्याः
मयामर्धीनांनेतोःपदद्वयं रेतांसिगुल्फपोन्यसेन्यासदयाप्येव

एवं विन्यस्य विधिवत् ततो ध्यायेदनन्यधीः रक्ताम्बरो रक्त
वपुः किरीटी चतुर्भुजो मेषगामी गदाधरः धरासुतः
शक्तिधरश्च शूली सदा मम स्याद्वरदः प्रशान्तः एवं भौमं वै
ध्यात्वा तत्र नाममण्डलमालिखेत् त्रिकोणं चैव षट्कोणं व
सुपत्रं च भूपुरं मध्ये देवं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः ष
ट्कोणे षडङ्गानि वसुपत्रे तु पादिकान् चतुरस्रे लोक
पालान् वज्रादींश्च ततो बहिः संपूज्यैवं यथाशक्ति जपमास्त
नाविसर्जयेत् एवं यः पूजयेन्नित्यं भूमिपुत्रं दृढव्रतः ग्र
हपीडां विनिर्मुच्य सर्वान्कामानवाप्नुयात् अरोगी दीर्घ
जीवी चैव पुत्रवान्धनवान् भवेत् अन्ते सद्गतिमाप्नोति पदं देवैः
सनातनः ११ ॐ हुं ध्यस्येति मन्त्रस्य परमेष्ठी ऋषिः स्मृतः
त्रिष्टुप् छन्दो देवता बुधो भीष्टार्थसिद्धये विनियोगः समा
ख्याता ॐ हुं ध्यस्तततः परं अग्निप्रतीतितत्त्यश्चाजाग्रदेवान
हृदि स्मरेत् इष्टाप्तैर्नशिरस्योर्कं संस्मरेणामयं वपुः शिखा
स्मिन्मध्य इति कवचायं हूं मीरयीत् अयुतं वस्मिन्निति वने
त्रमंत्रं फट् ततः ततोस्य वपुर्विन्यस्य पञ्चमानघसीदति
एवं षडङ्गं विन्यस्य पदन्यासं समाचरेत् ॐ हुं ध्येस्तनिशि
रसि अग्रे प्रतिललाटके जाग्रदे तमुखे चैवं इष्टाप्तैर्न हृदि
स्मरेत् संस्मरेणामयं वोतिनाभावस्मित् ततः परं तनस्य
स्यति कटौ वैश्रयुनेति ततः परं रास्मिपूर्वी मन्ततो विष्यैवा
इति च जानुनोः गल्पयोर्यन्त मानसापादयोः सीदन्तीति च
एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेदेवमनन्यधीः पीताम्बरः पीत
वपुः किरीटी चतुर्भुजो दण्डधरश्च सौम्यः सिंहास्थितश्च वर
सौम्यः एवं ध्यात्वा
सुतो हरिप्रियः सदा मम ...

वि॰
ए॰
१५२

1033

रत्नाख्यं नाममण्डलमालिखेत् वारुणाकारं लिखेत्तन्मध्ये वहिः
षट्कोणमालिखेत् वारुणाकारं लिखेत्तन्मध्ये वहिः षट्
कोणकं न्यसेत् वहिरष्टदलं पद्मं तद्बहिर्भूपुरं लिखेत्
मध्ये तु यमं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः षट्कोणेन षडंगा
नि पद्मे गर्वादिकान्यजेत् भूपुरे लोकपालांश्च वहिर्वज्रा
दिकान्यसेत् एवं यः पूजयेद्भक्त्या वर्षमासमतंद्रितः ग्रह
पीडां विनिजित्याशु सर्वान्कामानवाप्नुयात् अरोगी दीर्घजी
वी च पुत्रवान्धनवान्भवेत् सुधीः अंते सद्गतिमाप्नोति यत्र दे
वो महेश्वरः ५ बृहस्पतेर्मंत्रोक्तिर्नस्य ऋषिर्गृत्समदः स्मृतः
त्रिष्टुप्छंदो देवता च बृहस्पतिरुदाहृतः इष्टकामार्थसि
द्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्तितः बृहस्पतिरतियदर्यो अर्हा
दिति विन्यसेत् ततः अर्हाद्युमदिति शिरः प्रोक्तं विभातिवि
क्रतु मंत्र शिखा प्रोक्ता जनेषु कवचं स्मृतं यद्दीदयच्छव
सं नेत्रमान इति नेत्रके तदस्मासु द्रविणमिति येहि चित्रं
तदस्त्रके षडंगमेवं विन्यस्य पश्चात्सम्यगथावदेत् बृहस्प
ते इति शिरसि अति पदं यो ललाटके अर्हाद्युमदिति भ्रु
वि विभाति क्रतुमद्धृदि जनेषु नाभौ यद्दीदय कटौ शव
सेव प्रजानत दित्यूर्वोः अस्मासु द्रविणं तथा जान्वोर्धे
हि तथा गुल्फे चित्रं चेति च पादयोः एवं न्यासविधिं कृत्वा
ध्यायेद्देवमनन्यधीः पीतांबरः पीनवपुः किरीटी चतुर्भुजो
देवगुरुः प्रशांतः तथाक्षसूत्रं च कमंडलुं च दंडं च बिभ्रद्वर
मुद्रहस्तः एवं ध्यात्वा समर्चेत मंडले विलिखेत् सुधीः चतुरस्रं
प्राग्दीर्घं वहिः षट्कोणमालिखेत् तद्बहिर्वसुपत्राब्जं वहि
र्भूबिंबमालिखेत् मध्ये देवं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः ष
ट्कोणेन षडंगानि प्राच्यादौ वसुपत्रके ॥

भूपुरे लोकपालांश्च वज्रादीस्तद्बहिर्यजेत पूर्ववन्मंत्र-
माजप्य स्तुत्वा नत्वा विसर्जयेत् एवं यः पूजयेद्भक्त्या सर्वा-
न्कामानवाप्नुयात् अरोगी दीर्घजीवी च पुत्रवान्धनवान्सु-
खी अंते सद्गतिमाप्नोति यत्र देवाः सनातनाः ५ अनात्परि
हत इति मंत्रस्य ऋषयः स्मृतः प्रजापतिश्चितौ चैव सवदस
तौ तथैव च इंद्र आति जगती छंदः शुक्रो देवताः इष्टका-
म्यार्थ सिद्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्तितः अनात्परिहतहृ-
दि समवलं तथैव च एणान्यपि वह्निरश्मैव दंत्रं पयस्तथा
शिवा सोमं प्रजापतिर्वर्मं ऋतेन सत्यमिंद्रियं नेत्रे विधा
ने शुक्रं चाप्यथ सत्यसमीरितं इंद्रसेति च तत्पश्चात्पदन्या
समभ्यावहेत् अनात्परिहतशिरः रसं बलं तोतिललाटके
यवं दंत्रं शिवं चैव पयः सोमं हृदि स्मृते प्रजापतिर्नाभिदे
शे ऋतेन सत्यमित्यपि इंद्रियं कटिदेशे पिपातेग लेप्रदे
शके शुक्रं हृषणायो वंयमरत्सर्वांगल्लेयवचः इंद्र सेंद्रिय
मिदं पयः इत्येव जानुनोः ततो मंत्रं मध्यदोः पदन्यास उक्त
स्तः सेतो वरः से तव पुः किरीटी च तभंजो दैत्यगर्वः प्रशा
तः तथान्न स्त्रं चक्रमंडलं च दर्पणं च विशुद्धदर्दो स्वमंत्र प
चंशुकं च विरंथ्याता एजा मंडले देवताः पंचकोणालिख
हादौ षट्कोणं च सप्तपत्रकं भूपुरेन तद्बहिर्लेखेवन्तर्दारोप
शोभितं मध्ये देवं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः षट्कोण
नु षडंगानि शक्त्यादीन्सप्तपत्रके भूपुरे लोकपालांश्च
ज्रादीस्तद्बहिर्यजेत प्राग्वन्मंत्रं जपित्वा तत्स्तुत्वा नत्वा विसर्ज-
येत् एवं यः पूजयेद्भक्त्या सर्वान्कामानवाप्नुयात् अरोगी
दीर्घजीवी च पुत्रवान्धनवान्सुखी अंते सद्गतिमाप्नोति यत्र देवाः

सनातनः ६ शन्नोदेवीतिमंत्रस्य दध्यंगाथर्वणोऋषिः
गायत्रीछंदः आपस्त्वान्ते देवता शान्तिरीरिताः इष्टकामार्थ
सिद्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्त्तितः शन्नोदेवीतिहृदयं अभि
ष्टये शिरः स्मृतं आपोभवन्तिशिखापीतये कवचं मतं शन्नो
रभिस्रवन्तु नेत्रं स्यात् अभिस्रवन्तु नस्तथा अस्त्रं न्यस्य षडंगानि प
दन्यासं समाचरेत् शन्नः शिरसि देवीश्च ललाटे अभिष्टये भ्रु
वि आपोभवंतितिनाभौ पीतये कटिदेशके शंय्योरूर्वोर
भिस्रावेः स्रवन्तु नः इति पदेः नीलांबरः शूलधरः किरी
टी गृध्रस्थितस्त्रासकरो धनुष्मान् चतुर्भुजा सूर्यसुतः प्र
शांतः सदास्तु मह्यं वरदोस्तुगामीः एवं ध्यात्वा स्वरतः
एतां मंडलमालिखेत् लिखेद्वेय चतुराकारं षट्कोणं त
द्बहिर्न्यसेत् बहिरष्टदलं पद्मं तद्बहिर्भूपुरं न्यसेत् मध्ये
देवं समावाह्य पूजयेदुपचारकैः षट्कोणेषु षडंगा
नि पत्रेराश्यादिकान्यजेत् भूपुरे लोकपालांश्च ततश्चि
तिपूजनं एवं यः पूजयेद्भक्त्या सर्वान्कामानवाप्नुयात्
अरोगी दीर्घजीवी च पुत्रवान्धनवान्सुखी ग्रहपीडावि
निर्मुक्तः सर्वसौख्यसमन्वितः अंते सद्गतिमाप्नोति यत्रदे
वसनातनः ७ कयानइतिमंत्रस्य वामदेव ऋषिः स्मृ
गायत्रीछंदः आपस्त्वान्ते देवता राहुरीरितः कयानोहृद
यं चित्रः आभुवशिरः ईरितं ऊती सदावृध इति शिखा
खाकवचमीरितं कयानेत्रं नस्याच्छेव कयाशविष्ठयावृता
षडंगमेवं विन्यस्य पदन्यासं समाचरेत् कयाशिरसि तो भाले
चित्रः स्यात्प्रदेशके आभुवहृदये ऊतीनाभौ कस्यां सदावृधः स
खाकटौ वी: कयाजान्वोर्गुल्फयोश्च शचिष्ठयो वृतेतिपाद

योर्त्वस्य ध्यानं कुर्यात्समाहितः नीलांबरो नीलवपुः कि
रीटी करालवक्त्रः करवालशूली चतुर्भुजश्चक्रधरश्च शार्ङ्गः
सिंहासनस्थो वरदोऽस्तु मह्यं एवं ध्यात्वा समुद्धरेतो मंडलं तस
मालिखेत् सूर्याकारं लिखेन्मध्ये वह्निः षट्कोणमालि
खेत् तद्बहिर्वसुपत्राब्जं तद्बहिर्भूपुरं लिखेत् मध्ये देवं समा
वाह्य पूजयेदुपचारकैः षट्कोणेषु षडंगानि मध्ये केशवा
दिकान् ग्रहान् भूभुरे लोकपालांश्च वज्रादीनि ततो बहिः ए
वं यः पूजयेद्भक्त्या सर्वान्कामानवाप्नुयात् ग्रहपीडावि
निर्मुक्तो दीर्घमायुरवाप्नुयात् अरोगी चिरजीवी च पुत्रवा
न्धनवान्भवेत् अथ तेसहतिमाभाति पवक्ष्ये वा समातनः ८
केतुं कृण्वन्निति मंत्रोऽस्य छंद इति स्मृतिः गायत्री छंद
आख्यातं देवता केतुरीरितः सर्वाभीष्टार्थसिद्ध्यर्थं विनियो
गः प्रकीर्तितः केतुं कृण्वन्निति ह्रंतिश्च केनवे शिर ईरिते
पेशो मर्य्याः शिखायै प्रोक्ता वर्म प्रोक्तमपेशसे समुषद्भिरि
ती नेत्राय चास्त्राय समेव च षडंगमेवं विन्यस्य पदन्यासमसा
माचरेत् केतुं शिरसि स्कंधे च ललाटे केतवे मुखे पेशोऽद
हृदि मर्य्या च नाभौ च मेषसे कटिदेशके समुद्वीध्यात
षद्भिश्च जानोश्च मायपध्या पदोः धूम्रो द्विबाहुर्वरदो गदाधा
री गृध्रासनस्थो विकृताननश्च किरीटकेयूरविभूषितो
यः सदास्तु मे केतुगणप्रशांत्यैः इति ध्यात्वा समुद्धरेतो मंड
लं विलिखेत्सुधीः चापवन्मंडलमालिख्य तन्मध्ये समालिखे
त् तन्नन्ताति विसर्गान्तं सर्वं च समापयेत् आदित्यायाद्दले संस्था
प्य तस्मिन्देवं समर्चयेत् यो भक्त्या पूजयेद्देवं सर्वान्कामानवाप्नुयात् ग्रहपीडा
विनिर्मुक्तो नीरोगी मेधावी पुत्रवान्धनवांश्चैव जायते भुवि मानवः

वि.
पी.
१३५
L035

ग्नेतस्त्रज्ञतिमामोतियत्रदेवोमहेश्वरः ८ अथतेषामाकृष्णे
नेत्यादिसूर्यादिनवग्रहाणांमंत्राणांप्रयोगविधिर्लिख्यते॰
तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयं
कृत्वा॰ शिरसिहिरण्यस्तूपऋषयेनमः मुखेत्रिष्टुप्छंदसे
नमः हृदयेश्रीसूर्यायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यममेष्टका
मार्थसिद्ध्यर्थेजपेविनियोगः इतिकृतांजलिरुक्त्वा ॐभूर्भुवः
स्वः आकृष्णेनहृदयायनमः एवंरजसेशिरसि॰ वर्तमानोनि
वेशयन्शिखा॰ अमृतंमर्त्यंचकवच॰ हिरण्मयेनसविता
रथेननेत्रत्रे॰ आदेवोयातिभुवनानिपश्यन् अस्त्राय॰ एव
मंगुष्ठादिकरतलांतंकरयोर्विन्यस्यहृदयादिषडंगेष्वपिन्य
सेत ततः आकृष्णेनशिरसि॰ रजसेललाटे॰ वर्तमानोनिवे
शयन्मुखे॰ अमृतंहृदये मर्त्यंचनाभौ॰ हिरण्मयेनकटौ
सविताजंघयो॰ रथेनऊर्वो आदेवोजातिजानोः भुवनानि
पश्यन्पादयोः इतिविन्यस्यध्यानमानसपूजांतेस्वर्णादिपट्टे
कुंकुमादिनावृत्तगर्भंषट्कोणंतदुपरिवृत्तंतदुपर्यष्टदलं
तदुपरिभूपुरंचतुर्द्वारोपशोभितमितिपूजायंत्रंविलिख्य
स्वपुरतः संस्थाप्याभ्यर्चार्घ्यादिस्थापनायामपूजांतेमंडूका
दिपरतत्त्वांतंपीठमभ्यर्च्यजयादिपीठशक्तीः संमभ्यर्च्यह्रीं
सर्वशक्तिकमलासनायनमः इतिसमस्तंपीठंसंपूज्यमूलेन
मूर्तिंपरिकल्प्यमध्येसूर्यमावाहयेयथा किरीटिनंपद्मास
नंपद्मगर्भसमाकृतिं सर्वांगंचसमस्तकलिंगदेशजंकाश्य
पसगोत्रंविश्वामित्रर्षिंत्रिष्टुप्छंदसंरक्तांबरधरंरक्ताभरणा
भूषितं रक्तगंधानुलेपनंस्वध्वजच्छत्रपताकिनंमकुटकेयू
मणिभूषितमात्मसवर्णमेकंप्रदक्षिणीकुर्वाणंयजमानंमंडले

विष्टं भुपि देवताग्निसहितं प्रत्यधिदेवतेश्वरसहितं रक्त
वृतमंडले सर्वमुखमावाहयामी त्यावा त्यावाहनादिमु
द्राः प्रदर्श्य ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसूर्याय नमः इति मंत्रेणषो
डशोपचारैस्सम्यक् कुर्यात् तत्रासनादिरूजोपचारांतेषट्
कोणेषडंगानि प्रागवत्संपूज्याष्टपत्रेदले ष्टदेवाग्र्यादि
प्रादक्षिणेन सोमाय भौमाय बुधाय बृहस्पतये शुक्राय
शनैश्चराय राहवे केतवे गणेभ्यः इति संपूज्य चतुरस्रे लो
कपालान्स्वदायुधानि च संपूज्य पुनः धूपदीपादिकं निवे
द्य मूलमंत्रं यथाशक्ति जप्त्वा तज्जपं समर्प्य स्तोत्रपठेत्
श्रीसूर्य उवाच साधु शांब महावाहो शृणु ज्ञानं वदतो मम
त जगन्नामसहस्रेण यत्समे स्तव शांभ यानि नामा
नि गुह्यानि पवित्राणि शुभानि च तानि ते कथयिष्यामि ।
प्रयत्नादवधारय विकर्तनो विवस्वांश्च मार्तंडो भास्करो र
विः लोकः प्रकाशकः श्रीमान् लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः लो
कसाक्षी त्रिलोकेशः कर्ता हर्ता तमिस्रहा तपनः तापनश्चैव
शुचिः सप्ताश्ववाहनः शुभदः कामदः गुणपावकेण लोक
पावनः सुभगो निर्भयो भानुः शुभाशुभनिदर्शनः सभक्ति
दृष्टो वलाण्यः सर्वदेवनमस्कृतः एकविंशनामधेयस्तव
इष्टसदा मम आरोग्यः श्रीकरश्चैव कुलहद्धियशस्करः
यपतेन महावाहो मध्याह्नास्तमयोदये तौति मां प्रयतो
भूत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते मानसं वाचकं वापि कर्मजं वा
पि द्रः कृतं एतज्जप्यस्य होमस्य संध्योपासनयोस्तथा अर्घ्य
वैर्घ्यमंत्रस्य वलिमंत्रस्य चैव च अन्नप्रदानस्नानेन च प्र
णिपातेन प्रदक्षिणा पूजितोयं महामंत्रः सर्वकर्मणि साधकः

वि०
ए०
१३५

एवमुक्त्वा भगवान्भास्करो जगतेश्वरः आत्मैश्चकलस
तनयेन तत्रैवांतरधीयत सांबोपि स्तवराजं च कृतात्मा सम्य
क्सवाहनात् श्रीतात्मा विजयी श्रीमान् तस्माद्रोगाद्वि
मुक्तवान् पुत्रान्पौत्रानन्यान्कामान्लभते नात्र संशयः
सर्वशत्रून्निहंत्याशु नीहारमिव भास्करः इति हृदि सतमे
गंधं सेन स्तोत्रमेतत्पठति प्रतिदिनं भक्त्या प्रातरुत्थाय नि
त्यं स भवति गतरोगः सर्वसंपत्तितापः तपनसदृशतेजः
सूर्यलोकं प्रयाति इति सूर्यस्तोत्रं १ अथ वंदनं प्रयो
गः तत्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेन प्रा
णायाममत्रयं कृत्वा शिरसि गौतम ऋषये नमः मुखे वि
राट्छंदसे नमः हृदये सोमाय देवतायै नमः इति वि
न्यस्य प्राग्वद्दितियोगमुक्त्वा व्याहृतित्रयपूर्वकं सर्वं
तः इमं देवाः असपत्नां सर्वं सुव्याय नमः महते क्षत्रा
य शिखायै० महते ज्यानराज्याय कवचाय० इममुष्य पुत्रं
नेत्र० अस्मै विशेषमुष्य इति करषडंगन्यासं विधाय इ
मं देवा शिरसि० असपत्नं ललाटे० सुवध्वमुखे महते क्ष
त्राय हृदये० महते ज्यैष्ठाय नेत्रैं वीं महते ज्यानराज्या
य जान्वोः इममुष्य पुत्रं गुल्फयोः अस्मै विशे पादयोः
इति विन्यस्य ध्यानमानसमर्पणांते स्वर्णादिपट्टे ॐ मा
दिना वत्सरेखा गर्भे षट्कोणान्तरं उपविहितेन तवृत्तग्रमष्टदलं त
दुपरि हितं तदुपरि भूपुरे वनदोरोपयोमिनेमुनामंडलं विलि
ख्य पूरनः सदा ध्यायामर्धांगापि स्थापना या स्म एता ते प्राग्वत्पी
ठे मूर्तिमपये मूलेन मूर्तिं परिकल्प्य तत्र सोमममावाहये किरी
टिनं श्वेताम्बरधरं दशाशं छेनं भूषणाणां पाशपाणिं द्विवाहुं वृत्तं

देशजमत्रिगोत्रं चतुर्भुजमष्टच्छदसंस्थितताभरणाभूषितं
श्वेतगंधानुलेपनं श्वेतभुजच्छत्रपताकिनेमजटकेस
मणिभूषिते मारुरुत्स्थे दिव्ये मरुं प्रदक्षिणी कुर्वाणे ग्रह
मण्डले प्रविष्टमधिदेवतासहितं प्रत्यधिदेवतासमासहि
तं चतुरस्रमण्डले प्रतिष्ठं भूमिं सोमम् आवाहयामि त्वावाहया
वाहनादिमुद्राः प्रदर्श्य प्राग्वत्षोडशोपचारसंयोज्य पात्
नत्रास्नानादि षोडशोपचारांते प्राग्वत् अष्टकोणे षडंगानि
निपत्रेषु अष्टस्वादि भौमाय ग्रहान् वत्संलोकपालान्
ह्यस्त्रेवज्ञायाष्टधानि च प्राग्वत्समुज्ज्य धूपदीपादिनैवेद्यांतक
मस्मात्स्वल्पस्तोत्रं पठेत् सोमो हि सान्तः सर्वात्मा सर्वतो
दयानिधिः श्रीभ्रातः नक्तिसंभूतश्चौषधीशो निशाकरः उ
ग्ण्याधिनंदनश्चंद्र ममृदायाकलानिधिः इंदुर्नैवात्रकोन
नेत्रेशश्च मृगालांतज्ञः द्विजराजो विभुः श्रीमान्महादेवप्रि
यंकरः अमृतान्मा मनोजातश्चंद्रांशश्च सुधाकरः पंचवि
शतिनामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् आयुरारोग्यमैश्व
र्यं लभते नात्र संशयः विपरीतो यदि तत् भोक्तृप्रीतस्त्व
सदा भवेत् महादेव जातिमल्लीपुष्पगौरस्तीरसन्निभः पांडु
रसोमसौम्यो भवास्माकं सर्वदा तेनमो नमः इतिचंद्रस्त
त्रोत्रं अथ भौममंत्रप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादियोगपी
ठन्यासांते मूलेन प्राणायामं यामत्रयं कृत्वा शिरसि वि
रूपाक्षाय ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्री
भौमाय देवताय नमः इति विन्यस्य प्राग्वत् द्वितीयो गमनु
क्षापार्णिमूर्द्धा हृदयाय नमः द्विवः कः शिरसि पवित्रं: एवि
धाश्च पंशिखा: अयो कवच वेतासिनेत्र: जिनतनिस्त्र: १

इति करषडंगन्यासं विधाय अग्निः शिरसि · मूर्द्धा लला
टे · दिवा मुखे · ककुत् हृदये · पतिर्नाभौ · पृथिव्याः कसौ
अयं ऊर्वौ अपां जानुद्वये रेतांसि गुल्फयोः जिन्वति पादयोः
इति विन्यस्य ध्यानमानसपूजां च कृत्वा दीपदेशे कुंकुमादि
ना त्रिकोणं षट्कोणं अष्टदलं भूपुरात्मकं पूजायंत्रं विलि
ख्य पुरतः संस्थाप्य अर्घ्यार्घ्यस्थापनायान्त सत्रांते मंडू
कादिपरतत्त्वांत पीठं संपूज्य मूलेन मूर्तिं परिकल्प्य तत्र भौ
मं आवाहयेत् यथा किरीटं रक्तमाल्याम्बरं रक्तपुष्पं गदाध
रं चतुर्भुजं मेषगमनं अवंतिदेशजं वाशिष्ठगोत्र
जं मदग्न्याः षंजगती छंदः संरक्तांबरधरं रक्ताभरणभू
षितं रक्तमाल्यानुलेपनं रक्तछत्रध्वजपताकिनं मु
कुटकेयूरमाल्यरत्नं दिव्यमेषं प्रदक्षिणीकुर्वाणं ग्र
हमंडले प्रविश्य मधिदेवताभूमिसहितं प्रत्यधिदेव
ताः स्कंदसहितं त्रिकोणरक्तमंडले दक्षिणामुखं मंगा
रकमावाहयामि स्थापयामि आवाहनादिमुद्राः प्रदर्शयेत्
ध्यानं आसनादि षोडशोपचारान् षट्कोणेषु अंगानि प
त्रेषु पूर्वादिद्वयादिक्रमेण ग्रहांश्च तदग्रे लोकपालांस्तदायु
धानि च संपूज्य धूपदीपादि जपांतकर्म समाप्य स्तोत्रं
पठेत् मंगलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता धनप्रदः स्थिरास
नो महाकायः सर्वकर्मावरोधकः लोहितो लोहिताक्ष
श्च सामगानां कृपाकरः धरात्मजः कुजो भौमो भूतिदो भूतिदा
यकः अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः वृष्टिकर्तापहर्ता
च सर्वकामफलप्रदः एतानि कुजनामानि निशानतस्याय यः पठेत्
ऋणरोगात्प्रमुच्येत लभते नात्र संशयः यः शृणोति कुजस्तोत्रं वीरं गीयातु
मानवाः

गोसहस्रफलं तस्य विस्रर्वचनमब्रवीत् भौमपीडाभि
जित्याग्रवहपीडाश्च दारुणाः भौमप्रसादादिहंस्यात्म
त्यस्तत्यनसंशयः ऋणत्रभवो नित्यमंगल्यः परिप
ठसे ऋणमंगालेनिहत्याश्च सर्वदायच्छमंगले इतिभौम
स्तोत्रं १ अथ बुधमंत्रप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादियोग
पीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि पर
मेष्ठिने ऋषये नमः मुखे त्रिष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीबु
धाय देवतायै नमः इति विन्यसे प्रणवद्वितीयोगम
न्त्राद्बुधस्याग्रप्रतिजाग्रहि हृदयाय नमः एवमिष्टा
पूर्ते शिरः संसृजेथामयं च शिखा० अस्मिन्सधस्थे क
वचाः अध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवा नेत्रः यजमानश्च सीदत
अस्त्रं इति करषडंगन्यासं विधाय उद्बुध्यस्वा शिरसि अ
ग्नेप्रति ललाटे जाग्रहि त्वं मुखे इष्टापूर्ते सं हृदये सृजे
थामयं च नाभौ अस्मिन्सधस्थे कटौ अध्युत्तरस्मिन्
वौः विश्वेदेवा जान्वोः यजमानश्च गुल्फयोः सीदत पाद
योः इति विन्यस्य ध्यानादिमानसपूजांतं स्वर्णादिपट्टे
कुंकुमादिना वा णकारं मंडलगर्भषट्कोणाष्टदल
भूपुरात्मकं मंडलं विलिख्याभ्यर्च्यादि स्थापनायात्म
पूजांतं प्राग्वत्पीठपूजां विधाय मध्ये मूलेन मूर्तिं परि
कल्प्य बुधमावाहयेत् ध्यानं किरीटिनं पीतमाल्याम्बरध
रं पीतवर्णं कर्णिकारसमद्युतिं खड्गचर्मगदापाणिं
सिंहस्थं वरदं मगधदेशाद्भनिगोत्रं भरद्वाजाब्धं हृती
हृदसंपीतांवरधरपीताभरणभूषिते पीतगंधानुले
पनं पीतच्छत्रध्वजमताकिंनमुकुटे केयूरमणिशोभि

वि.
शां.
६५
1038

नमो रक्तवर्णायमेरुं प्रदक्षिणीकुर्वाणं ग्रहमंडले प्रवि
ष्टमधिदेवता विष्णुसहितं वाणाकारे मंडलोदक्षिणाशु
एवं बुधमावाहयामीत्यावाह्यावाहनादि मुद्राः प्रदर्श्य
प्राग्वदासनप्रदानादि षोडशोपचारांते षट्कोणेन षडं
गानि अष्टदलेषु प्राग्वद्बृहस्पतिन्यायपीठे ग्रहांस्तत्र
वे लोकपालास्तदस्त्राणि च संपूज्य धूपदीपादि जपा
न्ते कर्मसमाप्य स्तोत्रं पठेत् प्रियंगुकलिकाश्यामं रूपे
णाप्रतिमं बुधः नवर्णो महाद्युतिः बोधनाशी शुभस्सौम्यः सौम्यग्र
हे बुधः परंतेजस्वंतेजस्वं भगवान्भक्तवत्सलः हरिप्रिया
यसिंहस्थो बुद्धिमान्बुद्धिवर्द्धनः खड्गचर्मगदापाणिपी
तभीषणभूषितः विद्यास्तस्तानिकष्टद्वी निर्मलत्तान
दायकः विश्वात्मा विश्वयोनिश्च विश्वात्मा विश्वकर्मदितः
पंचविंशति नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् स प्राप्नोति
मैश्वर्यं तस्ते नवितंमहद्यशः लभते नात्र संदेहो ग्रहपी
डाविवर्जितः इति बुधग्रहस्तोत्रं ॥ अथ बृहस्पतिमंत्रप्र
योगः तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्रा
णायामत्रयं कृत्वा शिरसि गृत्समदाय ऋषये नमः मु
खे त्रिष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीबृहस्पतये देवतायै न
मः इति विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा बृहस्पतये इति
द्वर्णैः हृदयाय· अर्हो द्युमत् शिरसे विभाति क्रतुमत् शिखा
जनेषु कवचं यद्दीदयच्छवसर्तप्रजात नेत्रं तदस्मासु द्र
विणं धेहि चित्रं अस्त्रं इति करषडंगन्यासं विधाय बृहस्पतेशि
रसि अति पदर्णैः ललाटे अर्हो द्युमत् भ्रुवोः विभाति क्रतुमत्
हृदये जनेषु नाभौ यद्दीदयच्छवसर्तप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं
त्वोः इति वर्णन्यासः ॥

देहि छित्रं पादयोः इति विन्यस्य ध्यानमानसपूजां तन्त्र
रंगादिपदे ॐ क्रमादिना दीर्घचतुरस्रगर्भषट्कोणेष्टदल
भूपुरान्तके यंत्रं विलिख्य पुरतः संस्थाप्यार्घ्यपादिस्थ
पनायात्मपूजां ते भागवत्पीठपूजां विधाय मूर्तिमूलेन
परिकल्प्यावाहनेयथा किरीटिनं पीतमाल्याम्बरधरं
दंडवरदमादन्मसूत्रकमंडलुधरं सिंधदेशजमाणिरस
पोतं वणिक्सार्थमञ्जुछन्द दमध्यगोतावरथं पीताभरण
भूषितं पीतगंधानुलेपनं पीतछत्रध्वजपताकिनं मु
कटकेयूरमणिभूषितमारूढरथं दिव्यमेरुप्रदक्षिणी
कुर्वाणं ग्रहमंडलप्रविष्टमधिदेवतेन्द्रसहितं प्रत्यधि
देवता ब्रह्मादिं तं पीतदीर्घचतुरस्रमंडले उदङ्मुखं गु
रुमावाहयामि स्थापयामि इत्यावाहनादिमुद्राः प्रदर्श्य तत्ता
दि षडंगपूजानंतरं इष्टदलेषु पूर्वादिषु क्रायसैव्रहान्भूपु
रे लोकपालान् वह्निदिक्त्वाचा पूजानि वसपूज्य धूपदीपा
दिकं प्रागवत्समाप्य स्तोत्रं पठेत् बृहस्पतिः सुराचार्यो
दयावान् शुभलक्षणः लोकत्रयगुरुः श्रीमान्सर्वज्ञः
सर्वगो विभुः सर्वेशः सर्वदा तुष्टः सर्वदः सर्वपूजितः
अक्रोधनो मुनिश्रेष्ठो नीतिकर्ता जगत्पितिः विश्वात्मा
विश्वकर्ता च विश्वयोनिरयोनिजः भूर्भुवः सुपिता चै
व भर्ता जीवो महाबलः पंचविंशतिनामानि पुण्यानि
शुभदानि च प्रातरुत्थाय यो नित्यं कीर्तयेत्तु समा
हितः ममाभीष्टफलदः श्रीमान् शुभग्रहनमोस्तुते पं पू
लोतिगुरोः स्तोत्रं चिरंजीवेन संशयः गोसहस्रफलं तस्य
विष्णोर्वचनम ब्रवीत् इति गुरुस्तोत्रं ५ अथशुक्रग्रहमंत्र

शि.
गं.

योगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्रा
णायामत्रयंकृत्वाशिरसिप्रजापत्यृषिसरस्वतीदे
भ्योऋषिभ्योनमः मुखेप्रतिजगतीछंदसेनमः हृद
येश्रीशुक्रायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्विति
योगमुक्ताप्रणवावृत्तिरहितेनहृदयायनमः रंसंब्रह्म
णाव्यपिवदितिशिरसे तत्रेणपयःशिखा सोमंप्रजाप
तिः कवचं ऋतेनसत्यमिंद्रियंनेत्र विपानंशुक्रमंधस
ग्रहं इतिकवचषडंगन्यासंविधाय प्रणात्वरिहमेति शि
रसि रसंब्रह्मणायललाटे व्यपिवत्देवेंमुखे पयः
सोमंहृदये प्रजापतिर्नाभौ ऋतेनसत्यकंठाइंद्रि
यंविपानमिति गुदे शुक्रमितिवृषणयोः अंधसइंद्र
वौ इंद्रियस्येंद्रियंजानोः इदंपयइतिगुल्फयोः अमृतं
मधुपादयोः इतिविन्यस्यध्यानमानसपूजांतेस्वर्णा
दिपद्मेकुंकुमादिनापंचकोणगर्भषट्कोणाष्टदल
भूपुरात्मकंयंत्रंविलिख्यपुरतः संस्थाप्यप्राणप्र
तिष्ठापनायानंतरसंस्नातेमंडूकादिपीठमंत्रंवंसंपूज्यमू
लेनमूर्तिंपरिकल्प्यशुक्रमावाहयेत्तद्यथा किरीटिनंश्वे
तवर्णंवज्रभुजंदंष्ट्रिणंवरदंकामंडलुसूत्रकमंड
लेकीकटदेशजंभार्गवसगोत्रंशौनकऋषिपं
क्तिछंदसमेतंश्वेतांवरधरंश्वेताभरणभूषितंश्वेतगंधा
नुलेपनंश्वेतछत्रध्वजपताकिनंमकरकेटंकेसुवर्म
णाशोभितमारुह्यरथंदिव्यमेरुप्रदक्षिणीकुर्वी
णंगरुडमंडलेप्रविष्टमभीष्टदंचैतंद्वाणीसहितंस्वप्रति
पिदेवतेंद्रसहितं शुक्रंपंचकोणमंडले ॥

धाम्नस्त्वंभगवंतंशुक्रमावाहयामीत्यावाह्यावाहनादि
मुद्राः प्रदर्शयेसनाविष्ठष्योपचारैस्तेषट्कोणेषडंग
निदलेषुप्रागादिशत्यायषष्ठेग्रहांतभूपुरेलोकपालां
स्तदायुधानिचसंपूज्यपुष्पदीपादिकेप्राग्वत्समाप्यस्तो
त्रंपठेत् दैत्यमंत्रीदीर्घदर्शीउशनः भार्गवः कविः शुक्रो
भृगुस्तनयश्चान्यजिद्दैत्यपूजितः श्वेतोर्द्धमंडलीकाव्योनि
धिमांत्रैगमस्तथा सर्वज्ञः सर्वदः श्रीमान्नीतिज्ञोरत
सौविभुः विश्वकर्त्ताचविश्वात्मादैत्याचार्यः प्रतापवान्
वतुर्विंशतिनामानिप्रातरुत्थाययः पठेत् आयुरारोग्य
मैश्वर्यंफलमनेनात्रसंशयः प्रतिशुक्रोननस्यास्तिसर्व
सौभाग्यभाग्भवेत् दैत्यमंत्रीमहाप्राज्ञःसर्वाभरवनम
स्कृतः अभीष्टफलदाश्रीमान्शुभग्रहनमोस्तुते इति
शुक्रस्तोत्रं अथबृहस्पतिमंत्रप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादि
पीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिद
धंगाय ऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृ
दयेश्रीशानेश्वरायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्दि
नियोगमुक्त्वा शंनोदेवीहृदयायनमः अभीष्टयेशिरसि
आपोभवंतुशिखायैपीतयेकवचशंयोरभिः नेत्र· स्रवं
तुनः अस्त्रं एवंकरषडंगन्यासंविधाय शंनःशिरसि· दे
वीर्ललाटे· अभीष्टयमुखे आपोभवंतुनाभौः पीतयेक
टौ शंयोरूर्वोः अभिस्रवंतुनः पादयोः इतिवि
न्यस्यध्यानमानसपूजांतेस्वर्णादिपदेकुंकुमादिनाधत्त
गकारगर्भंषट्कोणाष्टदलभूपुरात्मकंयंत्रंवि
लिख्यपुरतः संस्थाप्याभ्यर्च्यार्घ्यादिस्थापनायात्मपूजा

वि
एं
१८५

नैमंडकादिपीठमवंतंमेषन्यमूलेन मूर्त्तिपरिकल्पाद
येत् किरीटिनमिंद्रनील समप्रभुतिमूलपं रेखवदंगप्रवा
हनं सवाणावाणासंनधरे मोराष्ट्रदेशजं काश्यपसगोत्रं
भगवार्षं गायत्रीछंदसं कृत्स्नावरयं रक्तस्ताभरणभूषितं
कृत्स्नगंधानुलेपनं कृत्स्नत्राधजपताकिनं सकूटकेसरं
माणिक्याशाभितमात्मन्यरंगदि व्योमरूपं प्रदक्षिणीकुर्वाणं
ग्रहमंडलीपूर्विष्ठं अग्निदेवताप्रजापतिसहितं प्रत्यधि
देवताय समसहितं कृत्स्नधनुर्मंडले प्राङ्मुखं वेशानेऽस्मिन्नवरसो
वाहयामी त्यावाहनादिमुद्राः प्रदर्श्यासनादिपुष्पाप
चारानेषट्कोणषट्गात्यष्टदलेवाकायष्ठीग्रहान्त भूपु
रेलोकपालान्समन्दा पुधानिवमेमृज्यधूपदीपादिकं स
र्वं प्राग्वत्समाप्यस्तोत्रपठेन कृत्स्नरावलोकवशादव
नेनामीनियोग्रहास्तुष्टाः तुष्टायनेकनकस्त्रावदत्तानि
सोमान्त शनैश्चरः पात यः पुत्रनेनदृष्टाज्यायनराषप
रिनोषितः सर्वदैवानिजेराज्ये समीसौरिः प्रसीदतं
कोणानीलांजनप्रख्यं मंदचेष्टाप्रसारिणं छायामार्तं
डसंभूतं नमस्यामि शनैश्चरं नमोर्कपुत्राय शनैश्चराय
रवंनाथनीलोत्पलमेवकाय नीलाखवर्णांजननेमेव
कायपक्रचावहसंभवकामदेस्त फलप्रदोमभवस्तुपु
त्रः नमोस्तुते नरानायकृत्स्नदेहायवैनमः शनैश्चराय
कृत्स्नायपुष्टदेहदिप्रदायिने यो मिनामभिस्तोतिनस्पत
थिंदद्रावामो नदीयंनभयंनस्यस्वप्नेपिनभविष्यतिप्रा
वोणानाति मजातीशामनेशनिवासरे लोहरूपशनिंकृ
त्वास्वाप्यपवामते नेवैः पुष्परहविधैर्धूपैः फलैर्यव विधैमंत्रैः

गो

नामभिस्पूजयेद्दैतैः क्रमेणाग्रहमनमं कोणस्थः पिं
गलो बभ्रुः कृष्णो रौद्रांतकोयमः सौरिः शनैश्चरो मंदः
पिप्पलादीन संस्तुतः एतानि शनिनामानि प्रातरुत्थ्यः
पयः पठेत् शनैश्चरकृतापीडा न भवेत्कदाचन इति
शनैश्चरस्तोत्रं १ अथ राहुमंत्रप्रयोगः तत्र प्रातः कृत्वा
दियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिर
सि वामदेवाय ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः
हृदये श्रीराहुदेवतायै नमः इति विन्यस्य विनियोग
मुक्त्वा ॐ कयानः हृदयाय नमः चित्रआभुवतशिरः
उतीसदावृधः कत्ना सखाऊर्वी कयाजनावोः शनिष्ठ
याग्डल्कोः कृत्वा पादयोः इति विन्यस्य विनियोगमु
क्त्वा ॐ कयानः हृदयाय नमः चित्रआभुवनशिरः
ध्यानादिमानसपूजांते स्वर्णादिपट्टे कुंकुमादिना सू
र्याकारगर्भषट्कोणाष्टदलभूपुरात्मकं मंडलं
विलिख्य पुरतः संस्थाप्य आभ्यांतर्येस्थापनायासम्पू
जांते श्रावत्योष्टपूजां विधाय मूलेन मूर्तिं परिकल्प्य
नत्र राहुं ध्यायेत् किरीटिनं करालवक्त्रं खड्गचर्मशू
लधरं सिंहासनसंस्थं सर्वदेशं सपाटलगोत्रं मेगोरमा
षमन्त्र एकछंदस कृष्णांबरधरं कृत्स्नाभरणाभूषितं कृ
ष्णगंधानुलेपनं कृष्णमाल्यसजपताकिनं मुकुट
केयूरमणिशोभितं मारुतवर्णं दिव्यमेरुं प्रदक्षिणी
कुर्वाणं ग्रहमंडले प्रविष्टमधिदेवतासर्प्पसहितं प्र
त्यधिदेवता कालसहितं कृष्णपूर्व्वमंडलीं दक्षि
णामुखं राहुमावाहयामीत्यावाह्यावाहनादिपद

वि॰
णि॰
१४५

र्णासमनादिपुष्पोपचारैस्तेषट्केरोषहृंगातिसृष्ट
दलेकेत्वायघैग्रहान्भूपैरैलोकपालास्तदासुधी
निवसंभूपदीपादिकंप्राप्नुवन्तिवेयस्तोत्रंपठेत् ॐनमो
राहवेमहाग्रहाय ॐनमस्तलायमहानुग्रहाय ॐनमो
रजसेमहाग्रहाय ॐनमस्तमसेमहाग्रहाय ॐनमोने
मिस्यमहाय ॐभूर्भुवःस्वपालयित्रेमहाग्रहाग्रहा
य ॐनमःतणदंष्ट्रायमहाग्रहाय ॐनमोकुटिलभ्रू
कुटयेमहाग्रहाय ॐनमोविकटदंष्ट्रायमहाग्रहाय ॐ
नमश्चंद्रादित्यभयप्रदाय महाग्रहाय सैंहिकेयः स
दारिष्टयमदंष्ट्रोमहाबलः स्वर्भानुर्भानुमर्दीचचंद्रम
र्दनप्रियः नमोग्रहः शिरस्कंधतमोगर्भवक्रगेयः
विभनुरैविधुग्रासोपौर्णिमासीकुहूप्रियः पादपात
यिताविश्वपातागम्याष्टमोग्रहः एकविंशतिनामा
निराहोर्नित्यंपठेन्नरः अष्टमेद्वादशेवाथद्वितीयेचच
र्तेम पंचमेवाञ्छितेतस्यदद्यादेकादशस्थले राहोः
प्रसादात्कुर्वाणाकिस्याबाधकाग्रहाः पीडांतस्यन
कुर्वंतिवांछितार्थस्यसिद्धिदः दत्वापत्यकलत्राणां
वृद्धिप्राप्नोतिमानवाः इंद्रियाणांपठतेववांछितार्थं
स्यचागमः बलिदानेनजपंहोमंकृत्वातर्पणमेजने दानंद
याद्रूदस्यायनासंगोमिथिकादिके वृषमस्यान्नानां
राहावपिरतानपिवृद्धः पठनस्तोत्रंनराजानोतय
तेनजयकांक्षिताः रोगोप्रशमन्तस्यप्राजितात्याप्राप्नुवंतिव
सेपदा प्रातः पठेनेवानित्यंपठन्तपताद्दमेवचा सत्कालं
धमयेमोपिसर्वाकामानवाप्नुयात् इतिराहुस्तोत्रं

अथ केतुमंत्रप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादि योगपीठ
न्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि मधुछं
दसऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीके
तवे देवताय नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा
ॐ केतुं कृण्वन् हृदयाय नमः अकेतवे शिरसे स्वाहा पेशो
मर्याः शिखायै अपेशसे कवचे समुषद्भिर्नेत्रे अजाय
थाः अस्त्र इति करषडंगन्यासं विधाय केतुं शिरसि
कृण्वन् ललाटे अकेतवे मुखे पेशः हृदये मर्या ना
भौ अपेशसे कट्यां समुषद्भिः जान्वोः अजायथाः
पादयोः इति विन्यस्य ध्यानादिमानसपूजांते स्वर्णा
दिपट्टे कुंकुमादिना ध्वजाकारगर्भषट्कोणाष्टद
लत्रयात्मकं यंत्रं विलिख्य पुरतः संस्थाप्यार्घ्या
दिस्थापनायात्मपूजां प्राग्वत्पीठपूजां विधाय मूलेन
मूर्तिं परिकल्प्यावाहयेत् धूम्रान् द्विबाहून् पाशधरान्
किरीटिनो मध्यदेशजातान् जैमिनिगोत्रप्रजातान् गोतम
धीन् नागछंदसश्चित्रांबरधरान् चित्राभरणभूषिता
न् चित्रगंधानुलेपनान् कुसुमपिंगध्वजपताकिने मु
कुटकेयूरमणिभूषितान् आरूढसिंहविमाने मेरुप्रद
क्षिणीकुर्वाणान् ग्रहमंडले प्रविष्टान् अधिदेवताब्रह्मस
हितान् प्रत्यधिदेवताचित्रगुप्तसहितान् कुसुमपिंगध
जमंडले दक्षिणमुखेन आवाहयामीत्यावाह्यावाहना
दिमुद्राप्रदर्शनासनादिषडुपचारांते षट्कोणे
षडंगानि अष्टदले प्रागाद्यष्टग्रहान् भूपुरे लोक
पालांस्तदायुधानि च संपूज्य धूपादिकं दत्वा समाप्य

वि॰
णि॰
१०५२

1042

स्तोत्रंपठेत मत्तुष्टः शिखीकेतुस्थानतोप्यातनूपथ
क वइत्रेपीडापूर्वस्थेनतःकृत्स्नस्पतिभृत छायापातपोध
न पञ्चोजगत्प्रलयकृत्सदाः पूष्टस्यापादशेषश्च जनतांम
प कारके नामान्येतानि केतोश्च नित्यं यः प्रयतः पठेत्
केतुपीडा न तस्यास्ति सर्पचोराग्निभिर्भयः दानंद्यात्
हस्याय वैदूर्यं केतवे सदा यः पठेत्प्रयतो नित्यं पवेष
नाहमेवचा त्यक्तः सर्वभयेभ्यापि सर्वान्कामानवाप्नुया
त् इति केतुस्तोत्रं अथनवग्रहसाधारणस्तोत्रं जपाकु
सुमसंकाशंकाश्यपेयंमहाद्युतिं नमोरिं सर्वपापघ्नं
प्रणतोस्मिदिवाकरं १ दधिशंखतुषाराभं क्षीरोद
र्णवसंभवं नमामिसतं नमोमशंभोर्मुकुटभूषणं २
धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभं कुमारं शक्तिहस्तं
च मंगलंप्रणमाम्यहं ३ प्रियंगुकलिकाश्यामंरूप
णाप्रतिमंबुधं सौम्यंसौम्यगुणोपेतं नमामिशशिनःसुतं
४ देवानांच ऋषीणांचगुरुंकांचनसन्निभं बुद्धिभूतंत्रि
लोकेशंतंप्रणमामिबृहस्पतिं ५ हिमकुंदमृणालाभंदैत्या
नांपरमंगुरुं सर्वशास्त्रप्रवक्तारंभार्गवंप्रणमाम्यहं ६
नीलांजनसमाभासंरविपुत्रंयमाग्रजं छायामार्तंड
संभूतंप्रणमामिशनैश्चरः ७ अर्द्धकायंमहावीर्यंचंद्रा
दित्यविमर्दनं सिंहिकागर्भसंभूतंतंराहुंप्रणमाम्य
हं ८ तमालमालसंकाशंतारकाग्रहमस्तकं रौद्रं
रौद्रात्मकंघोरंतंकेतुंप्रणमाम्यहं ९ इतिव्यासमुखोद्गी
तंयःपठेत्सुसमाहितः दिवावायदिवारात्रौविघ्नशांति
र्भविष्यति १० ऐश्वर्यमतुलंचैवआरोग्यंपुष्टिवर्द्धनं

नरनारीनृपाणांचभवेद्दुःस्वप्ननाशनं ॥ ग्रहनक्षत्र
पीडाश्चयाश्चसाग्निसमुद्भवाः तेसर्वेप्रशमंयांतिसत्यं
सत्यंनसंशयः ॥ नमःसूर्यायसोमायमंगलायबुधा
यच गुरुशुक्रशनिभ्यश्चराहवेकेतवेनमः ॥ इतिनव
ग्रहस्तोत्रं रुद्रयामले ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिकल्पंभौम
स्यसुव्रते यत्नात्वानवरारोहे करणान्मुख्येनसाधकः
मंत्रोद्धारंमहाप्राज्ञेसर्वसिद्धिप्रदायकं श्रीबीजंका
मराजेनभुवनेशींसमालिखेत् नमोभौमायचत
तोवह्निजायांचवोद्धरेत दशाक्षरोमहामंत्रोभौमस्य
कथितःप्रिये श्रीमन्मंगलमंत्रस्यविरूपाक्षऋषिस्त
था गायत्रीछंदआख्यातं देवताभूमिनंदनः श्रीबीजं
भवेच्छक्तिःकामबीजंचकीलकं बीजंचमायाबीजंस्या
त्सर्वकामार्थसिद्धये विनियोगःसमाख्यातोत्यंगषट्
कंचकल्पते दीर्घषट्स्वरयोगेनसबीजेनांगकल्पने
त् ह्रामित्यङ्गामि त्रिबीजाद्यन्यसेद्देवांगुलीषुतथा
न्यसेत् दशाक्षरेषुदेवेशिदशवर्णांस्तुविन्यसेत मूलेन
व्यापकंन्यसेत ऊर्ध्वाद्यपनहृदये अथध्यानंप्रवक्ष्या
मिमंगलस्यसुलोचने रक्तमाल्यांबरधरंरक्तगंधानुले
पनं कमादेशक्तिहस्तंचभौमंवंदेमहानवे अथयंत्रं
महाप्राज्ञेसर्वसंपत्तिदायकं वह्नीशवारुणेशाग्रत्रि
कोणांविलिखेत्सुधीः पुनिरेवंपंचबिंदुंषडंशेनप्रक
ल्पयेत् मध्येत्रिपंचबिंदुषुरेखाःसंपातेपद्मधीः त्रिप
चतत्रैदेवेशिसमध्यगंबिंदुयोगतः षट्त्रिंशत्कोणता
सास्यात्तत्रैतयंवीरवंदिने वारुणाग्रेषुकोणेषुसैक

श्रीं क्लीं ह्रीं न
मो भौमाय स्वा
हा ५+

वि॰
शा॰
१०४३

विंशतिशत्रिपा भौमनामानि विलिखेदग्निकोण
दितः क्रमात ॐकारादिनमोंतान्सविलिखेत्सर्वदेवताः
प्रदक्षिणक्रमेणैव नद्धहींहृतमुनमम नागपत्रेततः
पद्मंचविहितेनमनोहरे नद्धहीं मुरेदेविचतुर्द्वारसम
न्विते नप्रकाशयमहायंत्रेक्षणाद्ध्यंपनदायके नवहेहे
नकथितेसाधकानांहितायवगोपनीयंप्रयत्नेननिधा
नमिवधीरतः अथपूजांप्रवक्ष्यामिमंत्रराजस्यतत्त्वतः व
कालेकारसभगोवकंगंधानुलेपनः रक्तवस्त्रपरीधा
नोगृहेरम्यास्मरणोस्थितः गुरुंसंस्थाप्यशिवसिभूतांसं
त्रासयेन्मुधीः भूतशुद्धिंविधायादौ प्राणानायम्यदे
शिकः विनियोगंप्रयाहृत्वा करन्यासंषडंगकं मंत्रेण
व्यापकंचैवध्यानंसर्वादितेऽरु अर्घ्यंचविधिंमंत्रेणाभि
मंत्रयेत्तदनंतरं शंखंतत्रतुसंस्थाप्यपूजयेद्गंधपुष्पकैः
स्वंयंमंत्रेणदेवेशि जलेनापूरयेत्ततः वेदमंत्रेणदेवे
शिपूजयेत्तदनंतरं मूलेनसंयथान्यायेनसंदीप्त
शायेत् तेनोदकेनसंसिच्य यंत्रेपुष्पेनथात्मनि पल
प्रयसमाग्राहिपात्रंताम्रमयंऽरु त्रिकोणकारसूत्रंच
देवतापात्रमग्रतः सर्वंवस्थापयेद्विप्रः प्रयजेदुपदे
नः ततः पुष्पमलयागंधेधेरसनैलौहितेस्तथा दद्भोग
निधायाद्यसूजयेत्सर्वदेवताः यंत्रसदत्तवामस्थं ग
णपंत्रः तत्रायकेमावाहयेद्धृंभोमेध्यानेतांसंवेलि
दिंदं मावाहनादिमुद्राश्चक्रमेणेवनुदर्शयेत ऊधांजलि
मयः ऊधादियमावाहनीमवेत ऋयंविपरीतानान्त
संस्थापनोमता ऊधांगहेश्च ऋगांतदेयसंनिधापनी

शेनसंगुष्ठमुष्टिर्भ्रान्तदेयं सन्निरोधिनी तर्जनीभ्रांपरि
भ्राम्य सकलीकरणं भवेत परिहत्यकेरोमंत्रीतर्जनी
कैकनिष्ठिके मध्यमेनामिकापुनसेषयेषुपरस
रं मुमनीकरणादेविमुद्देयं पंचदूपिणी पुनः सामा
न्यमुद्रांसुदर्शयित्वायजेच्छिवे मूर्ध्नीशास्त्रवायव्यम
ध्येदिंवगपूजनं केसरेषु प्रकर्तव्यं तस्यावर्णतद्देशिकः
प्रथमावरणादेविकथितंवीरवंदिते मंगलोभूमिपुत्रश्च
ऋणहर्तायनप्रदः स्थिरासनो महाकायः सर्वकर्मा
वरोधकः हरिकर्ता पहर्ता च सर्वकामफलप्रदः लो
हितोलोहितांगश्च सामगानांकृपाकरः धरात्मजः कु
जोभौमोभूमिदोभूमिनंदनः अंगारकोपमश्चैवसर्वरो
गापहारकः एकविंशतिकोष्ठेषु प्रादक्षिण्येनतत्व
नः आग्नेयकोणमारभ्य पूजयेत्सर्वदेवताः द्वितीया
वरणेदेवीः पूर्वोक्तानेकविंशतिः आदित्यादिग्रहान
पि पूजयेद्दलपत्रके तृतीयावरणेदेवि पूजयित्वासद
क्षिणेन बलादिभिश्च तथैवमादहिनांगादिभैरवैः पंच
मीत्वभवेद्देविपत्राग्रेषु प्रपूजयेत वामावर्तक्रमेणैव
हीसालोकनायकैः भूविंवे पूजयेद्देवि इंद्रादीन्सर्व
सिद्धये नतःपुष्पैः समभीरस्तादू विंवेचवहिर्पूजेत्न म
लेनपूजयेन्मध्येरक्तपुष्पांजलित्रयैः उपचारैःषोडश
भिः पूजयेत्परमेश्वरं रक्तांगंधेश्च पुष्पैश्च धूपैर्दीपादिभि
स्तथा मंगलंपूजयेद्भक्त्यामंगलेहनिसर्वदा ऋणरोग
प्रकर्तव्या अंगारेणतदागतः तास्तप्रमार्जयेत्पश्चाद्वा
मपादेन बुद्धिमान पूजयेन्मूलमंत्रेण ध्यानमष्टोत्तरंशिवे

वि॰
गी॰
१५५४

1044

दशांशं तर्पयेद्देवि होमं तस्य दशांशकं मार्जनं तद्दशां
शेन मंत्री मंत्रस्य सिद्धये स्नानादिमार्जनांते तन्भोमाय
न निवेदयेत स्नातालोत्रेण देवेशि सामायकलक्षिराम
नः स्थिरासनाय नम इति वा वा मंत्रमुच्चरन् शंखोदकैः
परिभ्रामय परिभ्रम्य स्वयं ततः नमस्कारं प्रकुर्वीत पवा
गपूणत्वेन तु पंचाशच्च समाहाय पुष्पैर्देवेशि लिङ्ग
तं संहारमुद्रया देवि विसर्जन्य परमेश्वरं सर्व कर्मात्रसं
देहदुरणं स्मान्नं तल भेत् निर्माल्यं कोणे यन्नलदशांश
नर्पयेत्ततः होमं कुर्यात्तदशांशेन जपापुष्पैश्च सर्वते काश्मी
मार पुष्पैर्वा हेमालैर्वापि गुग्गुलैः त्रिमधुकैर्वाद
पुष्पैश्च वार्णसिद्धये गुरवे दक्षिणां दद्यात् स्वालंकारा
सिनी घारकलमल्ल पुष्पैनपेनं दद्याद्वितीय ततः इति
श्यामलेके मंगल स्नानविधाने प्रथमविश्रान्त
रत्नाके श्रणवंत्रेव वक्ष्यामि येन संपद्यते धनं येनाव्धि
स्नानमात्रेण कराणात्रेपविशंवति सर्वं पुंः कर्ता द्विवि
भक्ता वल्लवारी श्रुधः शाधीन नियमेन तिष्ठेत सोमवारे
शुक्रेणोदयसमये स्नानाय मार्गेणादेन धावयेत्ग
विधाय च मयस्यानिलामलककल्केन तदालो
स्नानगृहे वा स्नानाधोन रक्तवामसी परिधाय प्रवाल
कपुष्पादिकं विमलात रक्तचंदनमूर्त्ति विधाय त
प्रत्रिकोणमंडलं च ततः पुष्पादेशोलाद्विनात्तः
त्रिकोणमंडले धनार्थी प्रजार्थी वा सहृपत्या स्ना
मारमेन गंनमो मंगलाय नमः अनेन मंत्रेण हृदय
णायामं विधकृत्वा प्रणमंत्रमालसख्यामस्थिरामदस्त्र

मंगलोदेवता मंबीजं नमः शक्तिः ऋणापनुत्यर्थेन
पेविनियोगः ततोव्याहृतीर्हृदिवाकृत्वाकरषडंगन्यासं
विधायेत् रक्तमाल्यांबरंदेवंवह्निशूलगदाधरं चतुर्भु
जंमेषवाहंवरदंचसहरासुतं ध्यायेदितिशेषः इतिध्या
नायथाविधिजपंपूजांसमारभेत् अर्घ्येत्वादिसम्यको
ऽहिधनार्थीवाभौमपूजनंकरिष्ये इतिसंकल्पप्राय
नोकुर्यात् अथदेवंशतेभक्त्याकरिष्येव्रतमुत्तमे
ऽःखव्याधिविनाशार्थंऋणनाशायभूमिज पुत्रसं
तानहेतवेः यथाकामंवाइति ततस्ताम्रपात्रेत्रिको
णभौमसंस्थाप्यताम्रमयंपात्रेरक्तचंदनरक्ताक्ष
नरक्तपुष्पादिनिक्षिप्याग्निमूर्द्धेतिमंत्रेणाष्टोत्तर
शतार्घ्यान्दद्यात् ततोगन्यासः ॐ ह्रांहृदयायनमः ॐ
शिरसि· ॐ ह्रौंशिखा· ॐ ह्रांह्रांकवच· ॐ ह्रूंसः नेत्र·
ॐ खंखः अस्त्र· एवंकरषडंगन्यासंविधायपुष्पांजलिं
गृहीत्वानमावाहयेत् सर्वग्रहेषुनिवलतीरुणगारम
सत्वितंनित्यंमयाकृणभौमभौममावाहयाम्यहं इ
त्यावाह्यावाहनमुद्राः प्रदर्शये ॐ ह्रांमंत्रेणपाद्यंस्ल
लोदकेनार्घ्यंकवचेनावगुंठ्यास्त्रेणासरत्नयेनमहं
पावमित्यमरतीक्ष्णयतेनोदकेनात्मानंपूजोपकर
णानिवसंप्रोक्ष्य ॐ ह्रींह्रूंह्रूंखंखः इतिमंत्रेणषोडशो
पचारैः समस्यार्तिकांदर्शयामरादिकेप्रदर्श्यसफ
लार्घ्यंदद्यात् ॐ भूमिपुत्रमहातेजाः स्वेदोद्भवपिना
किनः धनार्थीत्वांप्रपन्नोस्मिगृहाणार्घ्यंनमोस्तुतेरक्त
प्रवालसंकाशजपाकुसुमसन्निभः महीसुतनमस्ता

वि
ती·
१·४५

104.5

वाहो गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते नतो मूलमंत्रेण पुष्पांज
लित्रयं दत्वा एकविंशति नामभिर्गायत्री सहितैर्वैके
विंशतिकोष्ठेषु पूजयेत् अंगारकाय विद्महे शक्तिह
स्ताय धीमहि तन्नो भौमः प्रचोदयात् मंगलाय नमः १
एवं भूमिपुत्राय २ ऋणहर्त्रे ३ धनप्रदाय ४ स्थिरास
नाय ५ महाकायाय ६ सर्वकर्मावरोधकाय ७ लो
हिताक्षाय ९ सामगानां कृपाकराय १० धरात्मजाय ११
कुजाय १२ भौमाय १३ भूतिदाय १४ भूमिनंदनाय १५
अंगारकाय १६ यमाय १७ सर्वशोकापहारकाय १८
वृष्टिकर्त्रे १९ वृष्टिहर्त्रे २० सर्वकामफलप्रदाय २१
एतैर्नामभिर्गायत्रीसहितैः पूजयेत् ततः तोहलं
त्वा पूजितेन नमस्कारान् कुर्यात् धरणीगर्भसंभूतं
विद्युत्तेजःसमप्रभं कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रण
माम्यहं रक्ताक्षिं गौरवर्णं रक्तवस्त्रयुक्तं वा ॐ खदैर्भौ
मपनाशाय पुत्रसंतानहेतवे कृतं रक्तवस्त्रयं वामपादं
नमाम्यहं अर्घ्यार्थेन ऋणहर्त्रे नमस्तुभ्यं सर्व · भौ
कल्याणकारकः प्रसादान्नवदेवेश सदा कल्या
णं न देवदानवगंधर्वयक्षराक्षसपन्नगाः प्राप्नुवंति
शिवं सर्वं सदा पूरणी मनोरथ प्रसादं कुरु मे भौम प्र
सादं मंगलप्रदं कालः कुमारको यस्तु सभौमः प्रा
तो मया एवं सप्तार्चिनामानि शरीरे वानि विन्यसेत् मं
हृदयोः मंगलाय· नाभौ· भूमिपुत्राय· कुक्षौः ऋणहर्त्रे
कंठाय धनप्रदाय· कटे लोहिताक्षाय· श्रोत्रे सामगानां
कृपाकराय· नासिकयोः हृत्तात्मजाय· नयनयोः कुजाय· भौमाय

भूमध्ये भूमिनंदनाय शिखायामंगारकाय · सर्वांगीय
माय · सर्वरोगापहारकाय · वृष्टिकर्त्रे · वृष्टिहर्त्रे · सर्व
कामफलप्रदाय · ततो भौमसज्जनविधेः परिपूर्णतां
क्षेनास्तोत्रं पठेत् ऋणमोचनभौमस्तोत्रस्य ष
ण्मुखः ऋषिरस्य भवेन्नापि छंदोनुष्टुप्प्रकीर्तितः
अंगारको देवता च ऋणमुक्तनपूर्वकः विनियोगः
समाख्यातश्चैव ऋणमोचने रक्तमाल्यांबरधरः शक्ति
शूलगदाधरः चतुर्भुजो मेषगमो वरदश्च धरासुतः ऋ
णग्रस्तनराणां च ऋणमुक्तिप्रदायकः मंगलो भूमि
पुत्रश्च ऋणहर्ता धनप्रदः स्थिरासनो महाकायः सर्व
धर्माविरोधकः लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां कृपा
करः धरात्मजः कुजो भौमो भूमिदो भूमिनंदनः अंगारको
यमश्चैव सर्वरोगापकारकः वृष्टिकर्तापहर्ता च सर्व
कामफलप्रदः अंगारको महीपुत्रो भगवान्भक्तवत्स
लः नमोस्तु ते ममाशेषऋणमाशुविनाशय एतानि
कुजनामानि नित्यं यः श्रद्धया पठेत् ऋणं न जायते तस्य
धनप्राप्तिस्तु जायते भूमिपुत्र महातेजाः स्वेदोद्भव पि
नाकिनः धनार्थी त्वां प्रपन्नोस्मि गृहाणार्घ्यं नमोस्तु ते र
क्तगंधैश्च पुष्पैश्च धूपदीपैर्गुडोदनैः मंगलं पूजयित्वा
तु मंगलाहनि सर्वदा ऋणरेखाः प्रकर्तव्याः ख्यादि
रांगारकेन तु अंगुष्ठाग्रेण वामाग्रेण तु सर्वैश्च ततः पठेत्
एकविंशतिनामानि पठित्वा तु तदंतिके नाग्रप्रमार्जि
येत्स्याद्वामपादेन मः स्पृशेत एवं कृते महातेजाः ऋ
णं मे नाशय प्रभोः एवं भक्तिं कुजे यस्य न ऋणशोधनी

वि॰
लो॰
१०५८

1046

भवेत् ॐ नमो भगवते अंगारकाय भूमिपुत्राय ऋणह
र्त्रे धनप्रदाय भक्तवत्सलाय धनं मे देहि शीघ्रं ॐ फ
ट् स्वाहा गं अं ग्रां यैं ह्रीं श्रीं क्लीं ग्लौं मंगलाय मम ऋणमो
चनं कुरु कुरु स्वाहा धनं देहि स्वाहा ॥ गुडौदनोपहारं दत्वा
स्वजनान् तेनो भूमावेव भुंजीयात् ॥ इति मंगलव्रतं व्रतं
च ॥ अथ कथा ॥ सनत्कुमार उवाच ॥ सजिनो देवदेवेश देवेलुम
गलप्रदः गौतमेन पुराहृष्टो लोहितांगो महीसुतः गौ
तमौवाच कथयस्व महाभाग ग्रहराजस्य जनप्रसुतम मंत्रमा
राधनं सर्वं सर्वपापप्रनाशनं रूपसौवर्णसंकाशवा
हनायुधसंयुतं येनसन्नितमात्रेण जायते सर्वसंपत्
धर्मार्थकाममोक्षाणां कालेनैव मफलप्रदं सर्वपाप
प्रशमनं सर्वव्याधिविनाशनं सर्वसौख्यप्रदं देवं सर्वा
पातकनाशनं सर्वपत्रफलं श्रीकं सर्वकामफलप्र
दं तपसा नयदानाना नाविलेवैव न लभ्यते तद्व्रतं ब्रूहि
मे देव लोहितांग महाग्रह ॥ यस्मिन्नाराधिते मर्त्यः सर्व
सौभाग्यवान् भवेत् ॥ श्रीमंगल उवाच ॥ शृणु विप्र महा
भाग यमत्वा ऋषिगौतम व्रतं च स्वजनं दानं यद्दृष्टं मय
नत्रये आसीत् पूर्वं महाप्राज्ञो ब्राह्मणो वेदपारगः त
स्य भार्याव सातेदी नाम्ना ख्याता सुलोचनाः तस्यां तु व
संतानं वंध्या वा न कदाचन तेनाप्यस्य सुता पूर्वं गृही
ता नो षितापूर्वं ब्राह्मणस्य कुले जाता सुशीलारूपसं
युता सर्वलक्षणसंपन्ना पप्रपन्ने नैवगौतमः पुनानमा
नया वारं वैकभावेन सूचिताः सा पुत्री सगृहीवौना ब्रा
ह्मणो नैव पालिताः नित्यं हि शस्थितेन तस्याग्रहागकं नके

तेनस्वर्णेनविप्रस्यधनसौभाग्यगर्वितः कोटीश्वरोम
हर्षेसोजातोस्मिन्भूमिमंडले ह्यानंदकविप्रणाद
शवर्षावराप्तिनो विवाहार्थं च विप्रस्य पुत्रसोमेश्वर
स्य च वेदोक्तविधिनानेनविवाहमकरोत्तदा वर्षैःक
तिपयैर्विप्रसाकन्याप्रौढ्यवत्समी स्वदेशेःवर्वतिर्मे
गेणाव्रजतश्चैवेष्वनिर्दिशात् निष्पतेनगह्वरेवोवस्रु
ण्येपर्वतोतनेम सर्वभूत्यव्रजेनतस्मिन्सहालोभनभाव
नाः मार्गे वल्लतिविप्रोसौचौरैश्चविनिपातितः तंपति
स्तमालोक्यसानारीशोकपीडितः पतितासहविप्र
णामर्वेणसमकल्पत स्वपतिंतस्मयेविप्रश्चिंतयंती
पदेपदे पतिप्रदक्षिणीकृत्यवितायाश्चसमीपतः
तेनाहंतस्यनष्टोहंवराणिंचपुण्यादिता ब्रह्मणुवाच प
दिनष्टोसिमे देवनदाजीवतमीपतिः मंगलउवाच
देवाश्चवाजरामरत्नवभत्तोभविष्यति सत्यहंहिम
प्याव्यातेचवंत्रिभवनातनेम ब्रह्मोवाच यदिनष्टोसि
मेदेवग्रहाणामपिपिश्वर येत्वांस्मांतिदेवशकेचंद
नेवचिते रक्तपुष्पैश्चमेह्यज्यप्रत्नषभोमवासरे वेध
नव्यापिरोगवकदाचिनोपजायते तोमर्थ्याग्निभयं
मित्रविप्रोगोब्रह्मणस्यैव साउरुषमहीपुत्रभक्तानां
सोख्यदोभव मंगलउवाच एकविंशतिभोमाश्चमद्र
न्याविजितेंद्रियः एकांतेनसितानेनवर्तिदीपंकितेन
गृहे सर्वसंचमंगलेमैत्रैर्वेदपारायणिकैस्तथा पुर्वानाव
कृतहर्षभस्वैवोपस्करसंयुते स्वशक्त्याभोजयेद्विप्रान्द
त्वावदक्षिणाएके तेषांवैग्रहपीडानभवेत्कदाचन

वि॰
ए॰
१॰५८

1047

भूतवेतालडाकिन्यो न भवंतीह वृश्चिका मंगलऽरवा
च एवमुक्त्वा नदा तत्र मंगलोऽपि दिवं गतः ॥ इदं व्रतं ते
न्याख्यातं सर्वसौख्यप्रदायकं ॥ इदं व्रतं करिष्यंति
तेषां पीडा न जायते स्त्रीभिर्व्रतं प्रकर्त्तव्यं पुरुषैश्च वि
शेषतः तेषां भुक्तिं च मुक्तिं च भवत्येव न संशयः ॥ इति
भविष्योत्तरे भौमव्रतं ॥ अथ भौमव्रतोद्यापनं ॥ सर्वोप
प्रकारेणैकविंशतिकोष्ठैर्विरचितं विंशतिभौमः क
र्तव्याः द्वाविंशतिमे उद्यापनं तत्पूर्व्या दंतधावनादिकं
पूर्ववत् कृत्वा गृहमागत्य गृहांगणमध्ये त्रिकोण
मध्ये एकविंशविरचितं मंडलं कृत्वा तत्र नानावर्णैः
रेखाभिः स्वर्णं प्रतिकोष्ठं वस्त्रेणाच्छादयेत ततः प्रतिमां
स्थाप्य पूर्ववत् स्नानं कुर्यात् केचिदेतत्सर्वं प्रथमदि
नं संध्याकालमारभ्य कृत्वा रात्रौ जागरणं दीपदानं
च कुर्वंति ॐ कुंमे सादकं दद्याद्धस्ते दीपं ततः पूर्ववत् र
क्तचंदनलिप्तांगाः पंचरत्नविभूषिताः वस्त्रवेष्ट
तच्छिन्ना नानाविधफलान्विताः त्रिः स्नमकलशाकां
यः रक्तवर्णाशनिर्व्रणाः रक्तचंदनगोरोचनैर्भौम
संपूज्य रक्तपुष्पमालाभिः सतैरसमर्प्पयेत् गुडौदनेन ने
वैद्येन च समर्पयेत् फलार्घं दद्यात् ततो भौमादिभि
मंत्रैः प्रति ॐ कुंभस्तनो कुर्यात् प्रदक्षिणानमस्कारान्
कर्तव्याः होमं च घृततिलैः कुर्यात् अग्निर्मूर्द्धेति मंत्रेण
समिधोऽष्टोत्तरशतं अष्टोत्तरसहस्रं वा अष्टाविंशति
र्वा होतव्या मधुसर्पिर्भ्यां दध्ना चैव हुतेन च गुडौ
कविधिना वैव होमं कुर्यात् नित्येहिद्यः समिधाखादिर

गतेयाहोमेश्वष्टोत्तरंशतं सहस्रंवा भौमश्रीसैवधि
श्रेष्याः सर्वस्मात्कलशात्तदिशेत श्रावार्यायसदक्षि
णाश्रुतिमोदद्यात् यथंरक्तसतहाहंसर्वापक्षरंमेश
ने दद्याद्धनसमाप्यर्थंसहेमश्रतिपयव श्वेत्पोभ्याणि
पण्याशात्यादयाद्दिश्रात्भोजयेत न तोंछिद्रश्र
तिपादंन इतिभविष्योत्तरे भौमव्रतोद्यापनं अथग्रहवा
व अरत्यजसामकाद्यर्थंविधानं९शंकरोदितं भक्तिमु-
क्तिकरंलध्याहोमात्कामानिनत्पते श्रतिवेदकुकर्मा
णिकार्याणिश्रवदाम्यते अथमंत्रविधानंवैश्रूणु
त्वेभुक्तिमुक्तिदं श्वेतजलेतथाहोमेनध्यातेमनसाि
तं कामंकरोतिगायत्रीप्राणायामाद्दिशेषतः गा
पत्र्यादशसाहस्रोज्जप्यानकाशिनाद्दिजः वेदमा
गस्यतस्यैवसर्वकल्मषनाशकः दशाश्रुतानिजप्ये
पहविष्याशीसभुक्तिभाक् श्रणवोद्दिपरंब्रह्मतज
पासर्वपापहा ॐकारशतजप्तंकृताभिमात्रोदके
स्थितः नलंपिवन्ससर्वपापैर्विप्रमुच्यते मात्रा
त्रये त्रयोवेदास्त्रयोवेदास्त्रयोग्नयः सप्तव्याहृतयाः
सप्तलोकास्तेमाःप्रविलपददाः गायत्रीपरमाजाप्य
होमेव्याहृतयस्तथा श्वेतजलेतथारामक्षात्कस्यैवाय
मर्षणः अग्निमीलेपुरोहितंसूक्तोयंवह्निदैवतः शि
रसाधारयेद्धिहोत्रेपत्पदिवत्सरं होमंत्रिपर्वणाः
मेत्पमतग्निजलंनचरेत अतःपरमरवः समरायायाः
याः त्रकीर्तितः नाजपन्कृमतेतानित्यनिष्ठाकामा
त्ममश्नते मेधाकामोजपोनित्यंसदसत्पतिमिस्युवे

वि॰
शां॰
१॰५५८

1048

अनघोजेतिपाः प्रोक्तानवर्चोमस्तु नाशनः अनःशोप
मृषिंवद्दाममन्निहोथवाजपेत् मुच्यते सर्वपापेभ्यो
भोगदीवाप्युगदीभवेत् यइच्छेच्छाश्वतंकाममस्मे
प्रामेपुरंदरं ऋग्भिर्योऽशतिकुर्यादिंद्रस्यतद्दिने
दिने हिरण्यस्तूपमित्येतज्जपन्शत्रुन्वाधते वै
मीभवतिवायवेपेतेयच्छाजपन्नरः रोहीभिःषट्
भिरीशानोरूपायोवैदिनेदिने द्विपजलांजलीस
ममनोऽऽःखविनाशने हिषंतमित्यथान्यंयपद्द्यो
नजपेत्स्मरेत् आगात्समृगात्रेण विहेपमपिगच्छ
ति एकादशमंतत्स्यसर्वकामान्विनिर्दिशेत् आ
घामिकाः कपच्छपतांजपन्मोदमाप्नुयात् आनो
भद्राइत्यनेनदीर्घमायुरवाप्नुयात् त्वंसोमेतिसू
क्तेनजपन्प्रशेपतिशाकरं उपतिष्ठेत्समित्याणिवी
स्यास्यामोत्यसंशयं आप्नुरीदन्त्रिममितिकैश्यप्सू
क्तंसदाजपेत् अपनोसोशुहिदितिस्नात्वा मद्दिवाकं
पथागुजादिवेपीकोस्तथापापप्रमुंचति जातवेदस
इत्येनजप्यन्नाभियनेपथि भयैर्विमुच्यते सर्वैःमालि
मानोजपन्नुहुदात् मुह्यावांवन्तथारायामेतऽःखमना
शनं प्रमंदेवेतिसूपन्नोजपेद्गर्भविमोनवाः यन्नतिं
मितिमनोवैष्णवंदेवतमकं नवन्यास्तंतथाइद्दन्तं
कलंकिलिषनरः इमानितिजपन्शश्वत्कामानाप्नो
तिभीप्सितान् मानोलाकइतिद्वाभ्यांत्रिरात्रोपाषितैः
पृविः श्रौडंवरीसमिज्जुहुयात् ममिपलाल्पसल्कीनां
छिन्नासर्वोत्तरन्नुपाशपन्नीवेद्रागविवर्जितः ॥

उर्वीमसरेनैवेवल्लता संस्थ्यस्तथैवच मानस्तोकेति
वज्रवाशिरवोवयक्तनोनरः अष्टछसर्वभूतानां
नायेते संधायं विना वित्रमित्युपतिष्ठेत विसर्ध्यमा
स्कंदेनथा समित्यानि निवेनानित्यंमीक्षितेयनमाप्नुयात्
स्मेनसोममित्येतनस्सर्वान्कामानवाप्नुयात् पितनि
स्पतिष्ठेतनित्यमनुतशुपस्थितं अग्नेनयेतिसूक्तेनह
नेदोमध्यमार्गनः वीरान्स्वयमवाप्नोतिसंस्तोकंपावा
नयेत्सदा कंकतोविनिसूक्तेनविषान्सर्वान्व्यपोहति
योनातइतिसूक्तेन सर्वान्कामानवाप्नुयात् गणां
नामितिसूक्तेन स्वस्थनामोत्यत्र नमे योमेरानमिता
मंत्रेऽः स्वमशमयेमव अधतिप्रस्थितोपलयासा
कति ·· राचिने अहंशालप्रशस्तवाकानिदमिमे
नेपत हाविष्कनपङ्क्तमाध्यात्मिकमत्रनमे प
वेमग्रपनानित्यं मिष्टामेवसमम्रने हृएवेतिनप
स्कंदेइपादाज्यसमाहितः अग्नीनोहवेत्याणानह
तानिपिवनाशयेत् उपतिष्ठेत्स्वयंवह्निपरिस्तवादि
ने ····· नेरततिस्वयंवह्निर्विष्णुतोविष्णुताशुवः
हृमः शुचिषदित्यनेनशुचिरीदेदिवाकरं हृषिग्रपय
मानस्यालीयाकंयथाविधि नत्रूयान्त्रमध्येतस·
नीसामालपवेति इंद्रायचमरुत्सेवपर्जन्यायतथा
यव यथालिंगंतविहदेरलागलमहृषीवलः शु
कोयान्यायमीनायेसमासोरमथ्योनरे गंधमाल्यनम
स्कारैर्यनेदेनाप्नदेवता पुवायनेशुणयनेरवलसी
नापहारयोः अमोधकर्मभवतिवर्द्धते सर्वदाहृषिः

वि.
ग्रं.
१.४५

समुद्रादिति सूक्तेन कामानाप्नोति पावकान् विश्वा
नन इति द्वाभ्यां ज्वरगर्भो वह्निमर्हति मन्त्रं न्यायदासद्वं
यशः प्राप्नोति वाचस्यं विपुलां श्रियमाप्नोति जयं प्राप्नो
ति स्तनमं अग्ने त्वमित्यच स्वस्त्यायनमाप्नोति मांछितं प्र
जाकामो जपेन्नित्यं वरुणादेवयत्रपा स्वस्त्यात्रेयं जपे
न्मासः सदा स्वस्त्ययनेम हत् स्वालियक्ष्यायन्ति प्रोक्ष्य
स्वास्तिमाप्नुजन्ते धनि विजिहीषवनस्पते शत्रूणां
व्याधितं भवेत् स्त्रियागर्भप्रसूतायागर्भमोक्षणाय
नमं अवास्यादिन सूक्तं च वृष्टिकामः प्रयोजयेत्
निवाहाराक्षित्वामान विरेण्डवर्षति मनमः का
मइत्येतां पशुकामो नरो जपेत् कर्दमेन इति स्नायां
प्रजाकामाः शुचिव्रतः अश्वपूर्वां इति स्नायाद्राज्य
कामस्तमानवः रोहितेयमेति स्नायाद्ब्राह्मणस्तथावि
धिः राजायर्मणीवैपागच्छागेवैश्यपस्तथैव च दशसा
हस्तिको होमः प्रत्येकं परिकीर्त्यतः आगावइतिसू
क्तेन गोष्ठं गोलोकमाप्नुयात् उपतिष्ठद्गजे चैव यदीर्घं
तोः सदात्नयाः जयीतितिस भीराजानांइंद्रभितीभिम
वयेन तेजो वनं च माप्नोति शत्रुश्चैव नियच्छति सूण
पार्णाजपेन्त्सूक्तं रत्नो घ्नंदस्युभिर्हतः पक्षिं चिमत्सर्व
नेत्रादीर्घमायुरवाप्नुयात् नीमन सूक्तेन तथा सेनां गां च्याभि
मंत्रयेत् यथालिंगं ततो राजा विनिहंति रणे रिपून् प्रात
र्यनिविभिः सूक्तै ध्यानमाप्नोति वाग्ददे आमीवहेति सूक्ते
नभूतानि स्वपयन्निशि मेधां वै विषमे दुर्गे वहे वा निर्गतः
क्वचित पलायने नोगृहे माववा स्वकर्मे नैष्या क्रियेत
पनोपाब्धश्रुपेयैस्यापमेव है नो नाहन्ति शांतसर्पाणाम

सगुह्यगणमहादेवं जीवेद शरदां शतं सर्वं तत्त्वतरि
श्रवान्मानउपतिष्ठेद्दिवाकरं उद्यंतं मध्यगं चैव दी
वमानं श्रुनिनीविशु सूक्ताभ्यां परपताभ्यां महतीभि
र्मासमुपायात् इंद्रग्रामोमित्रसूक्तेनैकपित्तंशशुना
शांतं पयपलमेवव्रतं मोहात्क्रास्येवासरस्नेनस्नहतपो
योज्ञंम ज्रद्वयात्वमद्रेहृतयाशृति शाविंशगुक्त
मासां नमावादीनयोभवेत् नहीतिवचनंक्षोणि
श्चयेतमहनोभयात ऋवंजमायादिश्चेनसर्वोक्का
मानवामुयात् द्वावंबाविंशकंवैवं इंजमानाशयनी
स्नत् वामेमहीतिजमावग्रामोन्यारोगमेवचशै
भवति हाभ्यांनभक्तानंभप्रपन्नास्तुविः स्तुदंयपाणि
नास्यलाख्यापिभिर्नाभिभूयते उनमेटमितिला
नोक्लवाशायुक्त्वमापयेत बालोगच्छतिसूक्तेनद्र
वेनानमवामुयात् कन्यावाऋषिसूक्तेनटस्नाषा
स्वयमुच्यते नादगुकश्चित्सदिनेजमेवशंपगालस्
वेत् यहामितिवननेनवांतीभवतिमेहक्ता वाचो
वदामितेहेतांजपन्वार्वमगुच्यते पवित्राणापवि
त्रयाचमामोस्ववोमनाः वैवानमाक्रवाहिशान्न
विज्ञाः परमागनाः ऋचोहिषष्ठिप्रोक्ताश्चपवर्तश्रु
ततमः सर्वकल्मषनाशायपावनायशिवायच स्वा
दिस्क्रापितिसूक्तानांसत्रषष्टिरुदाहृताः दशोत्तरा
ऋचाक्षीतः पावमान्याशनानि पत् पतंजंपयस्त्राहकं
वाचोरंमस्वंनयंजपेत् त्रापोहिष्टेतिवाविस्याजपे
न्मापमयार्दिने प्रदेवानितितियनोजपेश्चमरुथनम

वि॰
री
१॰५०

प्राणांतिके भये प्राप्ते लिख्यमायुष्यं विंदति प्राचेयामे
नवमे कांजपेच्चमनसा निशि व्युष्टायामुदिते सूर्ये अ
नेनजपमवाप्नुयात् अप्सुगामेति मृत्युस्वपंथानं पार्थिवि
दति हीणास्तु विनिमन्त्र्यैतैं यंकश्चिद्द्वेष्टि दिष्येयतेय
मितिनस्मात्तस्तस्य मूर्द्धानमालभेत् सहस्रकृत्वाय
पनानेनाशु विंदते महत् इमं मे येति जप्त्वा ह्नतशा
तासहस्रशः पशुकामो गवां गोष्ठे अन्नकामस्तु तेष्व
ये पयः स्वपल इत्येतां जपन्नैव विंदते श्रियं हविष्यंती
यमभ्यस्य सर्वपापैः प्रमुच्यते न तस्य रोगा विनाशयंति
कायाभिवर्द्धते तथा पान्तु षष्ठ्यः स्वस्त्ययनं सर्वं व्या
धिविनाशनं आयुष्यं चैव वर्चस्यं शुक्लेदानाय गां म
हत् अग्नेदेवा इति जपेदामयघ्नं पजव्रतः बृहस्पती
प्रनीत्येतत् वृष्टिकामः प्रयोजयेत् सर्वं चेति पराशां
तिं सैया प्रवतिरण्य स्तथा मनसा सकाश्यपं नित्यप्रजाकं
मस्य कीर्तितं अग्ने रुद्रोभिरित्येतत्वाग्मी भवति मानवः
नेपानेजायनेविद्वान् यनावीतिगात्रिषु रात्रिसूक्तं
जपेद्रात्रौ रात्रिं सम्यतीते पतरः यान्यवतीति नमनं
नित्यं कृत्वा विनाशनम् आयुष्यं चैव वर्चस्यं सूक्तं दा
नायणामहत् अनेदेवा इति जपेदामयघ्नं द्रनव्रतः
शत्रुये जनविद्येत जपेद्ग्निभयेमति अवरूपानेतिर
णेषजपेमन्त्रपनाशनं ब्रह्लोमामायन्क्तं देवब्रा
वालीशानावरी इत्यस्य विद्धिं ह्लैवाथमेपालनी
वविंदति मामहस्मामसपत्नघ्नं संग्रामं विजिगीषतः

बलाग्निं समिद्दानेन गर्भस्रुतिवारणं श्रेयहीति
नपेत्स्तंभ्यविड्विश्वप्रनाशनं येनेदमिति वैजमास
मापिविदनेपवं मयोभूर्वात इति जगवांस्तत्पठन्
पठं मांसरी इदमालंवामायगतिनवारयेत् महिद्वी
णामवेसीति पयस्तस्य यतेन जपेत् प्रागयेछिद्धिप
हेषं जपेत् रिपुनाशनं वास्तोष्पते च मंत्रेणायजेन तब
हदेवता दयस्य वविपिप्रोक्ते गंतेन्ने योविशेषतः हेमो
नेदक्षिणादयापापशांतिर्हुतेन तु इन्नेशमामितिवामेन
प्रोक्तहेमप्रदानतः विष्ठाशिष्यस्तमोघाः सुर्वेदित्तान्ते
त्सर्वतः सिद्धार्थकायवाघान्यपापादपिहुतेन तथा
तीरहुतेनेश्चैर्याजहोमं वै सर्वकामदः समिधः कश्च
किन्पयसा जिकाहपि विषं अभिवातेन यावशैलेश्रश
नैसक्तवः पयः दधिभैक्ष्यफलंमूलस्य विधानमुदा
हृतं ॥ इति क्रमविधानं यजुर्विधानं वक्ष्यामि भक्तितु
क्तिप्रश्नेण ॐकारवह्नविकाराम महाव्याहृतयो मताः
सर्वकल्मषनाशिन्यः सर्वकामप्रदास्तथा आज्याहुति
सहस्रेणादेव्यानारायपन्नुवं मनसः कांक्षितं प्राप्यमन
क्ष्मितकामदं शांतिकामोयवैः जुहोति तिलैः पापाय
तनये पायसैः सिद्धार्थकैश्च सर्वकामकैस्तथा श्री
उवरीमिरिमाभिः अश्वकामस्यशाखाते दभ्रावेवात्र
कामायपयसा शांतिमिच्छातः सपामार्गसमिद्धल
कामयंयनकं वस्तुः कस्माकामोहुताकानि पुष्पाशा
तस्थिनानिन नानीपुष्पाणि जुहूयात्कामार्थी तिलं
इलान् वशीकर्मणि प्राघोटं वामायामिगिमेवव वि

षासृग्भिः समिधो वापि यानस्था भार्गव जुहुयाज्ज
ह्यात्सम्यक्शत्रूणां वधकाम्यया सर्वेश्रीद्दिमयीः
कृत्वा राज्ञः प्रतिकृतिं द्विजः सहस्रं तज्जुहुयाद्राजा
राजा वशमतो भवेत् वस्त्रकामस्य पुष्पाणि हूर्वीर्य
पिविनाशिनी बिल्ववृक्षस्य कामस्य वाससां वविधी
यते ध्रुवंगिरीश जुहुयान्न बकं टकतमाव चिद्वेष·
णो चपत्राणि काककौशिकयोस्तथा कापिलवह्
नेहुत्वा तथा चेदग्रहे द्विज वचाहुतेवमेधा तां समाती
पचतां वचां सहस्रमंत्रितां कृत्वा भुक्त्वा मेधावी जाय-
पकादशांगुलेसोह· · · · एवारमेवचा द्विषतोव
योमीतिजपन्निवेने द्विषद्वेश्मनिः उच्चाटनमिदं
मेशत्रूणां कथितेतनच वल्लभा इति जप्त्वा चविनष्टंवसे
राज्ञुयात उपवेशन रोपतत दत्रुवाकें नथा नर्दनन्न
पाग्नेग्रेसहस्रं हुत्वा तिवर्जिता भेषाज्जमसीतिदया
ऐौद्दोमोय प्रपमर्गीनत त्रियंवकें यजामहे होमः
सौभाग्यवर्द्धनः कन्यानामग्रहीतावकन्या लाभकरः परः
मयेषुजन्जपन्निर्त्यमभेयेभ्योविप्रमुच्यते धत्तूर पुष्पस
हस्रं हुत्वास्यात्सर्वकामभाक् हुत्वा च गुग्गुलं वामस
मेपश्यति शंकरं भुक्तेनेतमनोन्नवाकं नन्न स्वादीर्घमस्त्र
वान्रुयात् विस्मार्यराटमिन्ये नत्सर्वबाधाविनाशनं रक्तो
द्यैवयशस्यवनस्थैव विजयप्रदं ध्रुवनेग्निं नियंतनर्त्
ग्रामविजयप्रदं रुदमापः प्रवहन्त्स्नानेपापायनोद
ने विष्णुकर्मेनन्दविषापहकीलं हिरण्याग्गुलं कन्यायानि
वेनहारिमान्यसेनप्रदीपयेन्न रेदवमविनेर्वेनेन ऊनेन

बांधवान् अग्रेनयेत्तिलंहुयात्तद्दनेको मोहितोनमति
लैर्यवैश्च धर्मज्ञो तथापामार्गतंडुलैः सहस्रं मंत्रितं हु
त्वा तथा गोरोचनं हित्वा तिलकं च तथा कृत्वा जननाधि
पतामियात् रुद्राणां च तथा जप्यं सर्वार्थविनिःसृते सर्व
कर्मकरो होमात्तथा सर्वग्रहशांतिदः भूतनाविकानामश्वा
नां कुंजराणां तथा गवां मनुष्याणां नरेंद्राणां बालानां
योषितामपि ग्रामाणां नगराणां च देशानामपि भार्गव
उपद्रुतानां धर्मज्ञ व्याधितानां तथैव च संकटे समनुप्रा
प्ते रिपुजे च तथा भये रुद्रहोमः परा शांतिः पायसेन
हुतेन च कूष्मांडकृतहोमेन सर्वान्पापान्व्यपोहति सक्तु
यावकभैक्षाशी नक्तं च मनुसंतम बहिःस्नानरतो मासा
न् मुच्यते ब्रह्महत्यया मधुवातेति मंत्रेणहोमादितो
ष्विलं लभेत् दधिक्रावणेति हुत्वा तु घृताभ्यामाति मेश
यः तथा हुतनवनीतेन दायुष्यस्यात् हुतेन तु स्वस्तिन
इंद्रेत्येतत् सर्ववाधाविनाशनं इहगावाद्यधमितेप्र
ष्टिवर्द्धनं हुत्वाहुतिसहस्रेण तथालक्ष्मीविनाशनं
स्रुवेणादेवस्य त्वेति हुत्वापामार्गतंडुलं मुच्यतेतिकृत्या
भीर्ब्रह्मपिशाचसंशयः रुद्रपीते पलाशस्य समिद्भि
कनकं लभेत् हंसः शुचिषदित्येतत् मंत्रो येन नाशनं
वतारिमृगीत्येतत् सर्वपापहरं जलेः देवाय ज्ञेति जप्ता
नेवलोके महीयते वसंतेति तद्वाज्यमादित्याद्ब
रमाम्नुयात् शिवे भवेत्सुग्रास्युत्पाते ब्रीहिभिर्जुहुयान्नरः
पामे ना इति वै न च तस्करेभ्यो भयापदं यो हरमभ्य
नंतीयाद्द हुत्वा कृत्स्नां तिलान्नरः ॥ ॥

वि॰
रौ॰
१.५/२

सहस्रशोभिचारावश्रुध्यतेविक्रताद्विजाः श्रमेनात
यतेत्येवहुत्वावान्नमवाप्नुयात् सर्वर्णोस्पृतिवैतस्य
कर्मव्याप्नोतियज्ञवैत नमस्तेतित्रिजेप्त्वावंधतामो
दमाप्नुयात् श्रुतंजलेत्रिरावर्त्तं उपदा सर्वपापत्रत
इहगावाप्रजायध्वमेत्रायंत्रुह्विवर्द्धनः इतस्त्वसर्पणो
द्भायपसायायमेनवा शतंवइतिवैतेनहुत्वापंत
फलानिवै श्रारोग्यश्रियमाप्नोतिगीविसंवरितंतथा
श्रौषधीः प्रतिमोदध्वंवपनेनवमथेन्त श्रवणाचनीप
यमेनहोमान्कोतिमवाप्नुयात् उक्तषाइतिवैतेनव
पनस्योविशुध्यते श्ववासवामाइत्येववामासमा
नमान् श्रुवंनमाशयप्यानिसर्वतेकविनाशनं
ममाहिंसीतिवाहेनहुतेविघ्नविनाशनं नमोस्त्वसर्पे
भ्याहुतेनपायमेननवेत्नदः हुत्वस्वयाजेइत्येनदभि
चारविनाशनं दूर्वाकांडेशतंहुत्वाकांडाकांडेतिमा
नवः शासेननयदेवापिसकंनशमेतयत् रोगाति
मुच्यतेरोगात्तस्मादुःखात्तदुःखितः श्रोद्ववर्ष्यस
मिधोमश्रुतानेवनस्पतिः उद्वासहस्रशोहोमं
माप्नोतिमानवा सौभाग्यमहदाप्नोतिकांतन्हुत्वैत
यानयं श्रापागाभनितिहुत्वादिवंवपापसंस्क्रवं श्रपः
पिवेतिचनथाहुत्वादपिहुतंमधुः प्रवर्तयतिय मैत
महाहृष्टिमनेनवै नमस्तेरुद्रइत्येतन्त्सर्वोपद्रवनाश
सर्वशांतिकरंश्रीतिंमहापातकनाशनं श्रपवोध
पिवेत्येनरत्नानाप्यादितमाप्नुत [illegible]
पुष्टिवर्धनं सिद्धार्थकानांवेपेणापप्यवैतनप [illegible]

रवौ प्रसीयमानाय इत्येतन्मपन्नित्यं दिवाकरं उपतिष्ठेत
यमेतत्सायंप्रातरन्ते द्विजः सप्तजन्मत्रयमाप्नोति दीर्घमा
युष्यं विरति प्रजां च धनं इत्येतन्मपन्नित्यं दिवाकरं उप
तिष्ठेत यमेतत्सायंप्रातरन्ते द्विजः सप्तजन्मत्रयमाप्नोति दी
र्घमायुष्यं विरति प्रजां च धनं इत्येतत्तद्विग्रहपमंत्रेण
विसृष्णाभयदे शुद्धे नात्र कार्या विचारणा मानो महान्त इ
त्येव बालानां शान्तिकारकं नमो हिरण्यबाहवे इत्येवमन्त्र
वसमकं राजिकाकटतैलाक्तान्जुहुयाच्छत्रुनाशिनीं न
मो वः किरिकेभ्यः स्वपयलक्षान्हुनेन्नरः राज्यलक्ष्मीम
वाप्नोति तथा विलैः सर्वणिकान् इमा रुद्रायेमि तिलै
र्होमार्द्धत्तनमुच्यते दूर्वाहोमेन वाप्येतत् सर्वव्याधिविव
र्जितः आशुः शिशान इत्येतदा प्रधानो वररणा संग्रा
मे प्राप्ते तं राजा सर्वशत्रुविवर्द्धनं वाजश्चमेतिजुहुया
त्सहस्रैः पंचभिर्द्विज आन्याड्नी नाथमेतत्सर्वरोगाद्वि
मुच्यते शन्नोभवन्तमन्त्रेण ग्रहहोमामयादास्वदोषहे
न आग्न आ सुवंषिदृताजं ̎ पवाप्नोति केमवितत्र
पाके तिलान्नाभिर्द्रुतान्जपमवाप्नुयात् भद्रा इतीदि
पहोमो न पन्या मकलेंद्रियः अग्निरष्टपृथिवीं च निव
नीकरणमुत्तमं श्रपनेतिजपन्मंथबद्धवशरोभयंभवे
बलराजन्यमिति चकर्मारंभेतिसिद्धकृत संवत्सरेण मीति
सूनेनलवहोमादिरोगवान् केनकृणुतिनीस्यतन्स्यामेजय
वर्द्धने इहाग्निं घमरइत्येतदृणापमति वधने वेपनागोनिमित्र
स्यप्रत्युग्रहणकः परः पनीतिमन्त्रस्यतथा वितेयादितिमंत्र
णां मन्त्रमाहिरिविरित्येतच्छस्यातां मन्त्रराणाभवेत वहीनांपित
रित्येतन्नरणामन्त्रः प्रकीर्तितः पुत्रतीतितनयाध्यानोयानतेमं
वरवाने आशुः शिशान इत्येतद्याग्रस्यलक्ष्यते ॥

वि॰
णी॰
१॥५३
L053

विष्णोः क्रमेतिमंत्रस्य रथारोहणिकः परः आज्ञये
तीतिवाग्यानोत्ताडनीयमुदाहृते यः सेनाग्रेभि
स्रवतीतिपरं सेनामध्येजपेत् इंद्रस्य इतिरोष्यत
इंद्रभीतस्तेभवेत् एतैः सर्वैःकृतैर्मंत्रैः कृतैवंवि
नेयोभवेत् येमनदं डमित्यस्यकोटिहोमाद्दिवेद
णः कृत्वा शत्रादयोशीघ्रंसंग्रामविनयप्रदं श्राद्ध
सितिनचैतस्यकर्मव्याहृतिवद्भवेत् शिवसंकल्प
जापेनसमाधिंमनसोलभेत् पंचनद्यः पंचलक्षं
हुत्वालक्ष्मीमवाप्नुयात् यदावंधदावायणीमंत्रेण
तेनमंत्रिता सहस्रकृत्वाकनयोरयेद्दिघ्नतारए
इमं नौवभ्यः इत्यवसीतालोहेवत्तदिशं द्विषेन्द्रेहेत
दातस्यनस्योवोरभयंतिशिपीतेगामानयेतिवव
शीकरणमुत्तमं हुनमभ्यागतस्यमंत्रीभवतिमा
नवः भद्रंनोंहलपुष्पायेमंत्रितंत्रप्रयच्छति यस्य
मेत्तवशगामोस्यशीघ्रंभविष्यति शन्नोमित्रइत्यनस्य
यसर्वत्रशांतिदं गणानांत्वागणपतेहुत्वाहोमंच
नष्टपथे वशीकर्णाजगत्सर्वंसर्वथान्यैरसंशयं दिव
णपवर्णाग्रवयोमंत्रोपमाभिषेवतः शन्नोदेवीरभिष्ट
येनस्याशांतिकरःपरः एकचत्रेतिमंत्रेणाज्येनना
ग्न्यनमाप्नुतः गृहेभ्यःशांतिमाप्नोतिप्रसादंनपतेश
यं गावोभगइतिद्वाभ्यांहुत्वाज्यंगावश्चाप्नुयात् प्रवादं
शेयोघइतिगृहरूपन्तविपीयते देवस्यावतस्यनय
तिहृमयंतेविपीयते गायत्रीवैसवितेयानद्धिमाः प
मेपदं सर्वपापप्रशमनंसर्वकर्मकरंतथा ॥ इतिय

विधाने यन्त्रविधानेकथितं वक्ष्ये मन्त्रविधानकं संहि
तां वै सर्वबीजं स्नाङ्गत्वा स्नात्सर्वकर्मभाक् संहितोमाष्ठसं
छंदं सीजं स्वाध्याणानिशंकरं स्कंदयोर्गसंहितोवज
स्नास्यात्तन्मुसादवान् यतं इदम्यामहेतिसिंमाद्दोष
विनाशने सर्वकीर्णोवमुच्यते वस्त्रग्रिल्लिसेतिवैजप
न् सर्वपापहरं तेयपवित्रोषंचगामगं स्रविकेयंववि
कीर्यजपेत्तहुतवर्तनेनिव अपनेदेवसवितेतेयंदुःस्व
मनाशनं वाश्रग्निरितिमंत्रेणहुतंनामयथाविधिः अभ
न्यहुतशेषेणमेखलावंधश्चते स्तोणंयासांतगता
यंतंनीभ्रग्रसनम मणिंजातस्यवालस्यवधीयात्तदं
नरं सोमंराजानमेतेनव्याधिभिर्विप्रमुच्यते सर्वास्मा
मष्टमुंजातोताश्रयान्समुज्जेभयं ॥ सेवनावायतेभ्येत
हुत्वाविप्रसहस्रशः शान्तावरिमणिविधानाम्रयाद्धत्रतं
भयं दीर्घितमसोकं इतिहुत्वातथाश्रयाद्ध्युः समध्या
पंतीतिजपत् नश्रियेतपिपासया तेमिमाडेषधीभि
तत्त्वाव्याधिमवाप्नुयात् पटेदेवव्रतेतत्जस्तात्तायभ्यो
विप्रमुच्यते यदिंद्रेहुतनपत्येतिहुतं सौभाग्यवर्धने भा
गादित्रिस्यंवनेत्रयोरंजनेहिते सौभाग्यवर्द्धनेनामना
चकार्योविचारणाः श्यंतंवामदेवाप्रतवर्द्धसवर्द्धने
शान्तायेत्यानकंनित्यंवचाहृणिंहुतनत्तृतो इंद्रमि॰ श्रि
तेनस्नाभवेच्छतियरस्तसो ॥ हुत्वारथ्यंतरंजमाप्तत्रमा
मोतिसंशयं मणिश्रीरितिमंत्रेणजसव्याश्रीविवर्धनः वै
श्यास्यापकंनित्यंप्रमुंजानः श्रियंलभेत स्त्रताएकं

वि॰
शि॰
[illegible]

प्रयुंजानाः सर्वान्कामानवाप्नुयात् गव्ये हुनितियोनित्यं
सायंप्रातरतन्द्रितः उपस्थानं गवां कुर्यात्तस्य स्युर्लाः सदा
गृहे घृताक्तेनपवङ्गेणवानश्वावानभेषजे श्वनेनजुह्वावि
पिवन्सर्वमायांव्यपोहति प्रदेवोह्याशेवतिलाञ्जुह्वाका
मेणाक्तंतनं श्रभिवास्त्वर्वपीतयेवषट्कारे .... वामकं
त्वासहस्रंतन्डुंवेमुदेनपञ्चदे हव्यस्यपुरुषान्कर्याद्धः
पिष्टमयान्शुभान् परकीयानथोद्देश्यप्रधानपुरुषान्
घा स्वाति .... यवरेतेरेणान्कृत्यभागणः श्रभि
तान्सूक्तेनामोमंत्रेणानेनमंत्रवित् हुत्वाशर्षपतैलाक्त
स्त्राक्तेनजुह्जयाननः एनत्कृत्वाबुधःकर्मसंग्रामेजय
मानुयात् गारुडंवामदेवंवरथंतरवृहद्दथा सर्वपापप्र
शमनाकथितासर्वसायेविना ॥इतिसामविधानं॥सामा
विधानंकथितंवक्ष्येचाथर्वणीमथ शान्नोदेयंगणंहुत्वा
शांतिमाप्नोतिमानवः भैषज्यंचगणंहुत्वासर्वान्रोगा
न्व्यपोहति त्रिसमायंगणंहुत्वासर्वपापैःप्रमुच्यते
विमाप्नोतिचमयंहुत्वावैवाभयंगणं नक्षविजीयते
रामगणंहुत्वापराजिते श्रायुष्यंचगणंहुत्वाअपमृत्यु
व्यपोहति [illegible], स्वस्तिमाप्नोतिसर्वत्रहुत्वास्वस्त्य
नेगणं श्रियमायोवमाप्नोति .... धर्मगणं
मथा वास्तोष्पत्यंगणंहुत्वावास्तुदोषंव्यपोहति
पनेदंगणगणैर्होमोडुहदोषस्यशांतिषु वैसर्वीशांति
रौद्रीचब्रह्मीरुद्रीतथैवच वायव्यावारुणीचैवकौमा
॥ रीमार्गवेनथा ॥ ॥

प्रज्ञापद्मानयाज्ञानीकौमारीवह्निदेवता मारुद्गणी
वगाथर्वीशांतिनैऋतिकीतथा शांतिरांगिरसीया
म्यापार्थिवीसर्वकामदा यन्नाममृत्युरितिमेतज्जपन्नक्र
भुविनाशनं स्वपतोमेतिद्धवावभुजगेनैवबाध्यते इं
द्रेणदत्तमित्येतत्सर्वकामकरंभवेत् यमस्यलोकादि
पत्येतद्दुःस्वप्नेशमनंपरं कामसे ... गातिद्धते
स्त्रीणांसौभाग्यवर्द्धनं तभ्यमेवजगितमनित्युच्छंतेभ
वेत् ग्रुग्रिगोभिवर्द्धस्येतत्सेवावृद्धिकरंपरं ध्रुवंध्रुवे
णेतिद्धतेस्थानलाभकरंभवेत् शुनंकशारेतिसुता
कृषिलाभकरंभवेत् अयंतेजोतितिविस्येतत्पुत्रलाभक
रंभवेत् अहंतेभगइत्येतद्वैसौभाग्यवर्द्धनं येमपमो
नथाप्येतद्धपनाम्नोलकारकं यपञ्चद्धनितिवितिम्
णांशापाशोबामनाप्यनः तमुत्तमभिनीत्येतयशोवृद्धि
विवर्द्धनं यथामृगवतेस्त्रीणांसौभाग्यविवर्द्धनं येने
वेहदिदंवैवगर्भलाभकरंभवेत् शिवाभिवानितिव्येत
तेजोद्धभूयप्रसादयेत् हृदस्यतिमात्यारिपातयषिस
त्यपनंभवेत् मृवांमित्येतिजयोदयमृत्युनिवारणं श्र
पर्वशिरसोध्येतैः सर्वपापैः प्रमुच्यते प्राप्याप्येनन्तम
चाणांकिंविक्रमावतारिते सूक्तानांयात्तयारा ....
.... शांतवयीहृयस्येवतथावैगोरसर्षपातैः शाकु
रूमानितिलश्चैवदधिदेवेश्वभार्गव दर्भालत्थैवदूर्वा
श्वविलानिकमलानिव शांतिपुष्टिकराणादेवी
लोमानिसर्वशः तैलंकरणानिकर्मतः ....
विच समिधः कंटकोपीताग्रभिवारेप्रयोजयेत्सा

वि॰
रा॰
२५५

यंबैवैवतच्छेदोविनियोगमाचरेत् इत्यर्थविधानं ध
चनरसंचतुर्द्वारंत्रिरेखंपटमर्शितं द्दलत्रयप्रमाणेन
मंडलैमंडलेलिखेत् भैरवीभैरवान्स्तिविदिशानागा
न्पयग्रहान् पीठोपपीठसंयुक्तदिक्पादिसमन्वितं दे
वतानांचततःबहिंलिखेत्पयेसशोभनं एकैकपद्मं प
त्रेष्ववसुसंख्यादलेदले प्रणवादिनमोंतैस्तुनाममंत्रैः
प्रपूजयेत् गंधपुष्पाक्षतैर्धूपदीपनैवेद्यनादिकैः अ
र्चयेत्पद्मपत्रेषु सर्वकार्यप्रसाधकान् सौवर्णंमुद्रकं
कुर्यात्पलेनार्द्धपलेनवा गोमयेनगुडेनापितच्छा वि
तानुसारतः सुसंजयेनमंत्रेणप्रजयेदुपचारकैः
सौम्यदोमहाभागदेवदेवंचदीप्यमेत् जपेन्सूरस्तुंज
पंमंत्रेनदशेनसहस्रकं देवीसूक्तंजपेत्तावदुद्राध्या
यंविशेषतः अथवावहुभिर्विप्रैः कौटिल्यमुतादि
कं जप्यात्सर्वविघ्नहानंसर्वकार्यप्रसाधनं षण्मासं
राजकामस्तुपुत्रकामैस्तथैवच शत्रुनाशनकामस्तु
वर्षांतमपिकारयेत् षण्मासेप्रजपेद्विद्वान्महारो
गैःप्रपीडितः मासमेकंतुमासार्द्धंकुर्याद्रोगाकुली
कृताः वेदीवेश्मनिकुर्भीवाबहोमश्चैतवंपनात् ष
ण्मासिकप्रयोगाश्चद्विगुणानात्रसंशयः महाविघ्नभय
प्राप्तौप्रयोगान्सिसमाचरेत् नचारिष्टभयेहोरंप्राप्नुया
दन्निमेवच महापातकसंयुक्तं तत्फलमसमर्जितं प्रयोगाभ्यु
कात्प्राचनतारिष्टभयंकृचित् पतनंकुंडलमध्यस्थोभिषिंचेत
प्रकोपदाततः शुभ्रतिर्गोदेशुजाव्रतपतिनिष्ठितं राज्यभ्रष्टो
मेहामहारोगाप्रुर्पियेनत्र
कापीडांगदाःसर्वेशांतिं

प्रयोगस्य प्रभावेन नात्र कार्या विचारणा प्रयोगमप
रं वक्ष्ये रहस्यं भैरवकाभिधं सर्वार्थसाधनं पुण्यं सर्वोप
द्रवनाशनं यत्कृते सर्वराजानो राजपुत्राश्च मंत्रिणः
राष्ट्रस्थाः सर्वलोकाश्च तत्क्षणात्तद्वशानुगाः स्ववश्या
वश्यतां यांति दृष्ट्वा स्त्रीत द्विजेतवः वैरिणो वशगास्त
स्य प्रयोगस्य प्रभावतः सिध्यंति विलकार्याणि दु
र्लभान्यपि मस्यतु तदादौ पूजयेद्देवं गणेशं विधिव
त्सुधीः लिंगान्येकादशमितान्पूजयेद्भुडसंभवान्
पार्थिवान्प्रयत्नेन तदलाभे प्रयोजयेत् रक्तवस्त्रै
स्तथा गंधैरुपचारैः समंत्रकैः पूजयेच्च तथा देवीं पं
चखंडीविधानतः टिलाद्वार्द्धकं जप्यान्मंत्रमस्य जन
यामि[illegible] ॐ जूं सः इति वै मंत्रं भैरवकाख्यं मननात्तनेकृ
रेषडक्षरसंयुक्तं प्रसेवा विधिवत्कृते स्वग्रहोक्तवि
धानेन स्थाप्यानत्र ग्रहनाशने होमयेत्तद्दशांशेन
मध्वाज्यतिलसर्षपैः आलिखेन्मंडलं तत्र तंडुलैः
शोभनं वधः चतरस्रंच तद्वारं त्रिरेखमध्यगर्भितं
साधिकस्य त्रिभिर्हस्तैर्मितं हीनादिकं तत तन्मध्ये
ऽथ शोभनं पद्मं कृत्वा चाष्टदलान्वितं एकैकपद्मप
त्रेत्र वस्रसंख्या दलदले भैरवीभैरवान्सिद्धिदिशाना
गाश्च परग्रहान् पीठोपपीठसंक्षेत्रकान्दिक्पालैरथ
भिरुतान् चतुःषष्टिमितान्देवान्विधिनास्थाप्यतंडु
लैः गंधपुष्पोपचारैश्च नैवेद्यैर्विविधैस्तथा प्रण
वादिनमोन्तैश्च नाममंत्रैश्च पूजयेत् सर्वद्वारेगणेशं

वि॰
सं॰
१२५९

L086

ह्रोशिवमनंतरं नैरृत्यां वरुणं पश्चिमे देवं यमं याम्ये वि
भुं तथा ईशान्यां कलशं स्थाप्य तीर्थवारिममंत्रितं स
नयेन मंत्रेण शांतवारभिमंत्रितं संस्थाप्य विधिवद्र
जाविसर्जनमथाचरेत् यांतु देवगणाः सर्वे पूजामा
दाय मामकीं इष्टकामफलार्थाय पुनरागमनाय च
अभिषिंचेमनोवीरं सयामेवि जयी भवेत् स्वद्दयापि
हृतेत्यस्मिन्प्रयोगे पवित्रिवकाभिधे यथेप्सितमवाप्नोति
फलं रुद्रप्रभावतः अग्रहयाल्पकरणात् फलम
प्रजायते यथाविभवतस्तापि महदैश्वर्यमाप्नुया
त् उरविगभोदनितिणाद्यान्प्रयोगस्य प्रसिद्धये यथा
शक्त्यानत्याद्याद्दाचार्याय विशेषतः वस्त्राणि भोज
ये छक्त्या स्वयं भुंजीत वाग्यतः। इति गरुडजप प्रयो
गविशेषः अथ पार्थिव पूजाविशेषः ग्रंथांतरे का
र्त्तिकी मार्गशीर्षे वा माघे वैशाख एव स तत्के श्रावणे
हूलेपते व तस्यावरोशुभे लिंगं पार्थिवमं तेन ऊर्ध्व
स्तपन्वदायके शुभे हिमातरु स्यापयशिवं ध्यात्वा विधा
नतः गत्वा प्राचीं दिशानेव परिशतामंत्रमुत्तमं नमो गणे
भ्यः इति च मंदगाणेश्वपन्नगः येष्टिप्यामिति वल्मा
वां पंचान्तरं जपन् ततस्तत्तर्पणं कार्यं शिवं मंत्रैः ए
थक् पृथक् शिवमेवं तथा चोग्रं मृडं च शिवं च शशि
शेखरं सेनं च शांकरं च महेश्वरं। नव मां विष्णुरूपं वंदृ
मं च कपर्दिनं त्रियंबकं तर्पयामि भगवादीश्यंत्ययेन
न तोनि य क्रियापाक न्याप्याहे वं महेश्वरम ॥

लिंगान्येकादशाष्टौ वा पंच वा कारयेत्सुधीः मंत्रमु
च्चार्य देवेभ्यो ये देवीति विधानतः मानस्तोकेति मंत्रे
णानेनेति संप्रोक्ष्य वारिणा येष्टयिव्यामिति पठेत्स्था
नानि प्रकल्पयेत् ॐ नमो भगवत्यै च उमादेव्यै च शंकरः
प्रियायै नमः इत्येवं वामदेशे नियोजयेत् ततस्तु शाव
रीन्न्यासे ऊर्ध्वं समाहितः ललाटे तु शिवं न्यसेत्केदरु
द्रं ततः परं ईशानं नाभिदेशे तु जानोः शंकरमेव च गुह्ये
सर्वव्यापिनं च पंचांगेषु ततः परं पंचब्रह्ममंत्रैश्चैव त
थलिंगेषु वैहितः मंगलायतनं देवं ध्यानमौनसुंदर
ध्यायेत्कल्पतरोर्मूले समासीनं महोमया पंचध्यानागम
स्त्रागणिमहस्मशाइतीरयन् हिरण्यबाहवे वस्त्रं भूषणं
शोभवायव विसृवेचोत्तरीयं च किरीकीभ्योपवीतिकं
गंधं दद्यान्नमः श्वभ्यः पुष्पं पार्थिवमंत्रतः नमः कप
र्दिने धूपं दीपं च नमस्याशवे वस्त्रं शायच नैवेद्यं पर्णायच
निपर्णाके आरार्तिके तेजोसिपष्ठते च दक्षिणां नमोलि
नितमस्कारं पुष्परुद्रार्चनाविधिः अथवाल्पसमयेस्तु
पचाराष्टकं भवेत् पंचाक्षरेण मंत्रेण दशाक्षरेण वा पुनः
नमः शिवायेति मंत्रं पंचाक्षर इति स्मृतः ॐ नमो भगवा
ते तु वनेरुद्राय वै भवेत मंत्रो दशाक्षरः प्रोक्तः सर्वाभी
ष्टफलप्रदः गंधं पुष्पं च नैवेद्यं धूपं दीपं तथैव च तांबू
लं च नमस्कारं प्रादक्षिण्यं तथैव च उपचारांस्ततो दत्वा गौ
रीशा वै समापयेत् अष्टमूर्तीस्ततः सम्पाशर्वाय क्षितिमू
र्तये नमो तेन च संसृज्य भवाय जलमूर्तये नमो रुद्रायतना
ग्निमूर्तये नमः इति तः रुद्राय वायुमूर्तिने नमो भीमाय
नमवे आकाशमूर्तये पशुपतिनत्था ॐ नं पन

वि.
रा.
१·३५
१·५०
1057

मानेतिमूर्त्तयेतदनंतरं ननोनमोमहादेव ॥ॐतं
सोमादिमूर्त्तये नमईशानायमूर्ध्वमूर्त्तयेनमईश्वितः
अष्टमूर्त्तीशंकरस्यवामापूर्तेनपूजयेत लिंगस्तवप्र
वक्ष्यामिसृणुपापहरंपरं सर्वज्ञज्ञानाविज्ञातप्र
नेकमहात्मने नमस्तेदेवदेवेशसर्वभूतहितेरतः
अनंतकीर्त्तिसंपन्नअनंतासनसंस्थितः अनंतकांति
संभोगपरमेशनमोस्तुते वहुरूपमहारूपसर्वरूपा
नमोनमः पशुपाशार्णवासीनरुद्रजवननमोस्तुते
पराय इपरातीतउत्पत्तिस्थितिकारक सर्वार्थसाध
नोपायविश्वेश्वरनमोस्तुते स्वभावनिर्मलकवम
वव्याधिविनाशन योगीयोगमहायोगयोगीश्वरनमो
स्तुते कृत्वाभिषेकप्रतिष्ठांतस्तवमेतमुदीरयेत् लिंग
स्तवं महापुण्यंयःशृणोति सदानरः नोन्यत्र दिशे
सोवेस्थानंप्राप्नोतिशाश्वतं तस्मात्सर्वप्रयत्नेनपूज
यानलिंगसस्तवं पापकंचुकनिर्मुक्तःप्राप्नोतिपरमं
पदं इतिस्फनाचिरंप्रार्थ्य मंत्रमेनमुदीरयेत मंत्रहीनं
क्रियाहीनंविधिहीनंमहेश्वर पूजितोसिमयादेवत
त्तमस्वधमात्मने पयपशुःपदैः पुष्पैरपालेभीवह
क्षितैः केशकेटायवहैस्पजितोसिमयाप्रभो प्रत्य
सक्तचितेनक्रियाहीनेनवाप्रभो मनोवाक्कायदुष्टेन
पूजितोसित्रिलोचन यथोपहृतपात्रेणकृतमर्चादिकं
मया नामेसेनवभावेनतत्त्वमस्वममप्रभो मंत्रणा
हीनेनपुष्पेणविहलीनच पूजितोसिमहादेवतन्मे
वेदमस्तनांमम प्रतेमर्शनायानफलंवादयमश्रुते

अथभयनाशने गौरीवल्लभकामारीकालकूटविषाशन
साश्रद्दनायटंभेयेस्मिपुरघ्नांतकांतके पाहिपाहिमहादे
वभक्तिवैरीकपोषक भयंहृीऊंरुषायकिमेनदवंतं
ने इतिस्मरणेनभयनाशनंभवति सर्वार्थसाधनीयाय
मर्वैश्वर्यप्रदायकु समस्तायन्सतीकांवंदशेखरतेन
म॥ इत्यायनाशने। नागाद्रिलद्वयजदाहितवर्णावीतांगे
नांतरेविलिखितांविधिनैवमायासाध्यहृतोवह्निरणाव
दनाहंवेदेयंत्रंशिरोरुरुदिषाविनिहंतिमयः॥वालव
र्णायंत्रं॥कर्णिकायांसाध्यगर्भंनारंपत्रेष्ववाष्टस्तु वर्णा
न्कवीरोमेचस्वलरयनरोवहिः प्रापातेश्चरेसमिधा
मास्कार्णास्यवेष्टयेत् भूपुराद्रिपुटेवीजेदिक्षुवंवीज
मेवच पतयंत्रंऊंवीरस्मरत्नाकरमनुनमे पनस्थिकादि
विषयज्वरानाशुनिहंतिच इतिऊंवीरयंत्रं ऊँह्रींक्लीं
कालिकीसुभुकस्यवंदेमोतऊंरुऊंहंस्वाहा गौरीवल
कामारीकालकूटनिषूदन त्रिपुरघातकवैचनिगडधं
मकाद्रितः॥इतिमंत्रजपेन॥वंदेमोतोभवति अथभूरि
विनयमंत्रः॥ भगेभगेतोभयमोहयछंदयक्लेदयक्लि
नमस्यशरीरेहूंफटस्वाहा २६ वर्णाः एषमंत्रवरः श्रीमान्
त्रिभुलोकेषुविश्रुतः नाम्नाभूरिजयइतिसर्वदेवैनभाषितः
उभगानांवकोपानांनिद्राणांवशनेने बुद्धिनेनाविरोनानं
विग्रागणांविवर्जितां पनजपेननस्सर्वंसंप्राप्नोतिवमानवः यथ
हिद्वीनोजपनेननस्ग्रामोतिमानवः। अथसनधारामंत्रः रत्न
न्वमहारत्नधारयस्वाहा प्रजापतिऋषिर्गायत्रीछंदः रत्न
धारादेवतारत्नधारालाभेविनियोगः साधकायरत्न
धारावर्षनेहस्ताभांहारमुऊंटटादिमेघितेध्यापनजपेत

वि॰
ए॰
१३६
१०५
1058

महते रत्नासिद्धमहः ॥ अथ कुवेरमंत्रः म॰ का वैश्रव
णाय स्वाहा एते दश मंत्राः धन प्रदाः हेमपीठकनक
वर्णीकरपुरकेरंडविलसित करद्धय हृह्ड द्दिव्य
त्नमंदितशंखपद्मनिधि हेमते कुवेर वटद्वयो ध्यानं
वैश्रदेवावसानेश्रवविवाल्प तन्म खे श्राज्याक्त वटस
मिद्दिदशभिर्दशभिर्मंत्रे जुहुयात् वहुतरधनलाभः घृ
ताक्तपाथसेर्हुताक विलसमिद्भिर्वा जुहुयाद्धनलाभः
वंटाकर्णोविधूपात व्यानाननभयंकर विस्फोटकरोग
हंत्वा रक्षरक्ष महावलः १२ वारंजलमभिमंत्रैयेय
विस्फोटकहरः ॥ अथ हनुमत्यकरणं ॥ तत्रपंचमुख
हनुमकंत्र विधिः तत्र हनुमकरुद्धरे अस्य पंचमुखहनु
मन्मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छंदः पंचमुखविराट्
पीहनुमान् परमात्मा देवता ह्रां वीजं ह्रीं शक्तिः ऊं कीलं
कं ममाभीष्टसिद्धये विनियोगः षट्दीर्घमायया षडंग
विधाय्यापेत अथध्यानं प्रवक्ष्यामि श्रृणु सम ग ८ मत
कृते देवदेवस्य ध्यानं हनुमतः परं पंचवक्त्रं महाभी
मं त्रिपंचनयनैर्युतं बाहुभिर्दशभिर्युक्तं सर्वकामार्थसि
द्धिदं पूर्वंतु वानरं वक्त्रं कोटिसूर्यसमप्रभं दंष्ट्राकरा
लवदनं भृकुटीकुटिलीक्षणं अत्रैव दक्षिणं वक्त्रं ना
सिंहं महाद्भुतं अत्युग्रतेजो वपुषं भीषणं भयना
शनं पश्चिमं गारुडं वक्त्रं वक्रतुंडं महावलं सर्वनाग
प्रशमनं विषभूतादि कृंतनं उत्तरं शौकरं वक्त्रं कृष्णं
दीप्तं नभोपमं पातालसिंह वेतालज्वररोगादि कृंतनं ऊ
र्ध्वं हयाननं घोरं दानवांतकरं परं एकवक्त्रेण विप्रेंद्र
तारकाख्यं महावले कुर्वंतं शरणं तस्य सर्वशत्रुहरं परं
खङ्गं त्रिशूलं खट्वांगं पाशमंकुशपर्वतं ध्रुवमुष्टिगदा
दंडदशभिर्मुनिपुंगवः एतान्यायुधजालानि धारयंतं य

नामद्रे श्वेता मनोपतिर्हृतं सर्वाभरणभूषितं दिव्यमाल्याव
रधरं दिव्यगंधानुलेपनं सर्वाश्चर्यमयं देवं मनंतं विश्वतो
मुखं पंचास्यमुच्यतमनेकवीर्यं वज्रं स्फशेखविष्टं तकपि
राजवीर्यं पीतांबरादिमुकुटैरभिशोभितो गेपिंगाक्षमा
श्रमतिंशमनसा स्मरामि मर्कटेशमहोत्सा हसर्वलोक
विनाशन शत्रुसंहार मोरक्ष श्रियं दापयपयदेहि मे। इतिध्या
नः ॐ नमः पंचवदनाय पूर्वकपिमुखेन सकलशत्रु
संहारणाय महाबलाय स्वाहा १ ॐ नमः पंचवदनाय द
क्षिणमुखेन करालनरसिंहाय सकलभूतप्रमथनाय
स्वाहा २ ॐ नमः पंचवदनाय पश्चिममुखेन वीरगरुडाय
सकलविषहराय स्वाहा ३ ॐ नमः पंचवदनाय उत्तरमु
खेन आदिवराहाय सकलवशंकराय स्वाहा ४ ॐ नमः
पंचवदनाय ऊर्ध्वमुखेन हयनमदेवाय सकलजनवशी·
कराय महादेवाय स्वाहा ५ इति पंचमंत्रान् जपेत्सर्वकार्य
सिद्धिर्भवति। विभीषण उवाच भगवंस्त्वयि पंचीदृवदक
स्य हनूमतः सांगोपांगस्य मंत्रस्य श्रीमद्धनुमतः स्मरतः। ता
र्क्ष्य उवाच पवमानेन मंत्राणां वदामि गह्वरं परं येन विज्ञा
नमात्रेण हनुमानस्य प्रसीदति श्रुणु वायो मर्कटकलौ वि
दनो हेविभूषितो रसोचमा या संभियमनंतर्ध्यानं सलैः
सविंशभिग्नमध्याय शिवाय मन्स्ववर्णकं पतद्धतंजपा
ऽं फशिवसद्वेण संयुतं विंदुमुच्चतदग्रेवकवामास्त्रेण
नैवद्रेत वह्निमुक्तं मूलपाणिस्वरयुक्तं च विंदुमान्त त
नो वदे हीवेवांदं संयुतं वह्निसंस्थितम मनुसारेण
संयुक्तं भूषितं विंदुनोपरे ॥ ॥ ॥ ॥

वि.
ति.
१३०
१०५५
1059

ततः एकांपंचशाशेनास्मेष्ठ तेष्वन्यवर्णाष्ठक यांत्सवहिम
माष्ठकेवा गादिस्मेष्ठ तेववदेन सविंडकेततः शैवशोशी
सखिंयवविंडमत शाकस्वरष्ठतेवाद्येफ्हवीजादिकाम
नुः ततानुत्तिसम्पन्नाद्यहैतेहनुमतःपंच सस्वबृव
बर्हिवपरषष्ठीष्ठतेततः चकारंतयत्रऊछेतिगउमा
लावस्फोटकः ततस्त्वरेतिचततः एकाहिकपदंततः
अह्निकोज्णाह्निकंचेतिवातश्लैष्मीकंचसंततः त्वरेतिचत
तोवान्यंसान्निपातिकमेरयेत ज्वरभूतज्वरमंत्रज्वर
मूलभगंदरः मूत्रकृच्छ्रकपालेतिमूलकर्णेतिमूल
के अक्षिमूलोदरमूलहृत्समूलपततः पादमूलादिम
वदेत्सर्वव्याधीन्नाशनवभिंयषुगमेछिंयषुगमेनाशय
तिद्विधावदतिकृंतषुगंचेवछेदयेतिद्विधावदमेदं
वितिद्विधावाद्येमहावीरपदंततः हनूमान्दानवे
धानकवचंद्विधा येशाहृष्टगलेवोक्ताबीजानिचततो
वदेत द्वितीयपंचषष्ठस्यकवचास्त्राग्निवल्लभा पंचव
ह्मानवशानवर्णामेतेष्ठकीर्तितः ॐएंश्रीह्रींह्रींह्रूंस्फ्रें
स्फ्रेंह्रूंह्रौंहस्फ्रेंह्सौंनमोहनुमतेममपरस्वबलयऊष
गउमालास्फोटकेततनरएकाहिकद्व्याह्निकत्र्या
कचातुर्थिकसंततनत्वरसान्निपातिकज्वरभूतज्वरमंत्र
ज्वरकणमूलभगंदरमूत्रकृच्छ्रकपालमूलकर्णमूल
अक्षिमूलउदरमूलहृत्समूलपादमूलादीन्सर्वव्या
धीन्सर्वान्भिंधि २ छिंधि २ नाशय २ निकृंतय २
छेदय महावीरहनुमान्दानवेद्रेयेपेहेहूंफट्स्वाहा इ
त्युद्धारः अयंरोगप्रशमनाद्यैर्जनमवाः सततेनरोभिः भम

दाघविदाहेवंमंत्रंयिनाददत्सुधीः मंत्रयोगादितारो
गौस्तेनशंपन्नस्यचाज्ञया १ श्रातिलेपस्यान्यमंत्रंप्रव
देतिसमासतः सर्वलोकहितार्थाय सर्वप्रत्ययका
रकं वेदादिद्वारोततोवाग्बीलक्ष्मीमायाविधोद्धरेत्
द्वितीयवत्तथैवचषष्ठस्वरैः समन्वितिनी शशिखांतव
द्विसंस्थमेकविंशविभूषितं विंडमखततःस्मृत्वंपान्य
ध्यंसमवह्निकं एकादशकलायेववि डुनोर्हविभू
षितं शिववं दाग्निसंहृच्छमोयुक्तं विंडभूषितं शिववं
दाग्निसंहृच्छमोयुक्तंविंडभूषितं भार्गसोमंस्मृत्वसं
स्थमसाणाग्निसमन्वितं अर्कादिककलायुक्तंविन्द्व
कोविजयप्रदं हंसयुक्तंमनुकलायुक्तंविंडविभूषितं
वीजकूटेनमेवर्णाएकादशनिवीशिताः हृदयमनु
मच्छ्रुद्भवत्वथ्यांतेमसुच्चरेत् महावलततस्थायपराक्र
ममर्मोतव यक्षसर्ववान्वर्णाभूतप्रेतपिशाचकान्
शाकिनीडाकिनीचान्यपदिराणीमतनीतिव मारीततो
महामारीकृकृत्यदेतिराक्षसाः ततोभैरववेतालग्रह
ब्रह्मग्रहेतिच ब्रह्मवानमादिकेतिजानकूरेतिवाच्य
रेत् वाधानेणानवहनद्विधाजंभयप्रगमके विनाशाय
दिशावाधावारयेतिद्विधावर वंधयेतियुगवैववदेति
वनणोनवीत् सेटेतिद्विधाप्रोक्तं धनेतिव द्विधावद न
ष्टोचरेत्मावयतिमामेकंच ततःपरं रक्षेतियुगलंवा
वामहामायेश्रीवधा ततोरुद्रावतारीतिद्वात्रिधाक
ववंविधा देवेवंवज्रिवारंस्मावचाग्नियवलभा प्
कवच्छानरमांतेवर्णामंत्रेप्रकीर्तितः अष्टोदाशः गेयं

वि.
तं.
१२८
१४

1060

श्रीं ह्रां ह्रीं हूं स्फें स्फें स्फें क्रों क्रों नमो हनुमते महाबलपरा
क्रम मम परस्य च चान्त वैगोन भूतप्रेतपिशाचशाकि
नीडाकिनीयक्षिणीप्रतनामारीमहामारीकृत्यायतराल
सर्वैरववेतालाग्रहब्रह्मराक्षसादिकजातिवर्कोलाय
दशोन हन हन भंजय २ विनाशय २ मारय २ बंधय २
नृद २ संदह २ धुन २ मोचय २ मामेव वरद २ महाम
हेश्वरू ह्रावताररूहा हा हा हुं हुं हुं घे घे घे हूं फट् स्वाहा स
वेत्र सर्वभूतानां नाशको हन मम: भस्मवारिशर्थ्या
स्मिकनाथ्याभिमंत्रयेत् यत्राप्यापि भयं शंकावि
हेतत्र तत्रजपके कंवा समूह वादशादित्र तनः वि
कीयं भस्म वारि भ्याभीतस्य प्रदिषेततो पानार्थं वा
दामथांभस्म चांगे निवेशयेत् २ ग्रुपरंचाज्ञेनय स्पृश
त्वंवक्षि समासतः कलौ ज्ञभस्मसर्वत्र भयदं सर्वसिद्धि
दः ॐकारवाग्भवं माह्रां ह्रीं हूंवततः पदं हनमते च
तुर्वर्णान्स्यशाहूं परस्य च महाभयानि पंचवर्णान्स्व
व्याघ्रादितस्कर जलानि विषजंगमस्थावरसहजेनि
व कृतिमोपविषमं चेतिमहासंग्रामेकतनः श्रीयोचा
वादविवादशस्त्रान्यसादिकानि च संहरेतिहियोचा
र्यविनाशनथापुनः तथोचरेहस्रगंग्यासपत्रोटय
द्विधा भंजहियाभंजपाथ्यहियास्त्रभयवेद्विधा ऊंद्यो
द्विधावाचामारयेतित्रियोचरेत कवचंचत्रियोवाथ्ये
चत्रियावदह क्रोधमसंबहिनाथामेघनोमन्त्रीतिः पक
ग्रातवशातेमंत्रैवर्णानिवेशिताः शास्त्राविषमपादिवियाश
नविनाशनं मंत्रोपरामहनस्यविनस्यविमितेभिन्नमापकं सुग्रीवः

गंपंश्रींह्रींह्रींह्रूंस्फ्रेंस्रैंह्रौंत्रस्फ्रौंहत्रमनेनममशत्रुस्तव
महाभयानिसर्पव्याघ्रहनस्करजलाग्निविषजंगमस्थ
वरजंगमसहजकृत्रिमोपविषमहासंग्रामादृणवा
दविवादशस्त्रास्त्रादिकानिसंहर २ विनाशय २ ग्रस
२ ग्रासय २ त्रोध्य २ भंज २ भंजय २ स्तंभय २ कट २
मोटय २ मोटय २ हूं २ ये २ हूंफट्स्वाहा ३ मारुतेर्मं
त्रमंत्रोयवज्रवेमरुवमनोहरं सद्यः फलतिभक्तानांका
ध्यंप्रत्ययकारकं तारंवाग्निदिशंदेवीलज्जावाबत्रिधा
वद् स्वायस्वरैस्त्रिभिस्त्रास्त्रबिंदुनांकितमस्लकोसपा
नेवह्निमेसंस्थवईशानस्वरसंयुतं बिंदुनादंततःप्रोक्तं
सितरंहृत्कटकंम्रुग्ण द्वितीयंतककवर्गस्यपवर्गस्यतदे
वहि यवर्गस्यद्वितीयेनसंयुक्तंसंयुतंऊरु बिंदुना
भूषितंमूर्द्धितमोन्यच्छ्रणवीजकं शशीवह्निमच्छक
स्वराध्यांबिंदुभूषितं प्राणवीजंयुक्तंमनवेशस
ताविते विंदुतिकत्रिरस्कंचहृत्टपंक्तिभिर्यमहृत शि
वशक्तिसंतवाक्यादिंतुस्वरसमन्वितं विंदुतिकंविद्धि
दमेकादशमंत्रिकवं नतिर्हृन्मंतेचेतिपञ्चाद्दावस
ऊलेनिवे दावानलद्वादशाकंहृत्टिसूर्य्यप्रभापदं
ज्वलनन्तरुद्रपदंभीमनादंसमोहवेत पदस्पदंऊष्ठऊर्ध्व
नस्थमहापदं पकारकपदंवापिविवादद्वेषकारकं
ततःकार्यंभंजिकेतिहृत्प्रकृतिकंपदं प्रहृष्टकोया
वैशाकुरुतवेतिततः परं कामुकादीन्पदंवाक्यंहरस्य
निपदंततः समीपस्थानंतभविष्यद्दतेमानानस्थोच
येन प्रंसीनप्रमकांप्यानंवर्णान्तानेनसत्वरं हनद्दिया

वि॰
णी॰
१॰३५
५१
1001

दहहिथासंहारयहिथावद मोहयेतिहिथावंमर्दयेति
हिथावद जंभयेतिहिथावोमपानयेतिहिथावदततो
ममपदंवोक्तापरस्यवततः परं द्वेषयेतिप्रनष्टोकामा
नीरमूषकेनिव वत्सयाप्राणाद्यवियोजयेत विध्वंसयहि
थादितिहिथामूकयविहिथः पौनरुक्त्यानावयेतिवंधये
तिहिथावद ततोममपदंवोक्तापरस्यवततः परं पादत
लाक्रमितांम्बुजरूद्वयततोवद दासीभूतान्सेपादयहि
थावत्रियोजयेत त्रिकोपंवत्रियायेवक्कववास्याग्निव
लभा वर्णांततोदिशतंप्रोक्तं पंचषष्ठ्यानदंमततो विदे
वैविदुष्टानांजरूवहिविनाशने मंत्रोयंगदितासंत्यभ
निभिमंत्रपारगैः विशेषतेकलौसत्यप्रत्यपत्त्यालसं
हिभिः महारुद्रावतारस्यजगत्त्राणात्मनःस्यहिः मंत्रवि
हिषरिहंवसर्वासिद्धिप्रदंनृणां वारिभस्माभिमंत्र्याथ
सिक्ताः शार्षपात्रस्था प्रभिमंत्र्यप्रविकिरेत्सर्वत्रवर
नस्ततः ततंवलाङ्गवंत्येवसर्वदुष्टानुमेवकाः॥ प्रयो
हारः ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं स्फ्रें स्फ्रें ह्स्रौं स्फ्रें ह्सौं नमो हनुमते
गतमकुलदावानलदादशार्ककोटिसूर्यप्रभाग
ललनन्रुद्रभीमनादममपरस्यवदुष्टजंनमहापक
रकवहिद्वेषवारककार्येभंजककूरग्रहतिकप्रह
हकोपावेशाकदंनकामकादीन्द्रवेश्यसमीपस्था
नभूतभविष्यद्वर्तमानान्तेसीनप्रमकान्नवान्वैणा
नसैतानमसनवंहन २ दह २ मोहय २ संहारय २ मोह
य २ मर्दय २ द्वेषय २ मार्जारमूषवत्सयप्राणार्वियो २
नय २ विध्वंसय २ त्रिलि २ मूकय २ नाशय २ वंधय

नंभय २ पातय २ मथ २ परस्वपादतलाक्रमितान्
जहि २ दासीभूतान्संपातय २ हां १ हूं १ ये १ ॐफट्स्वा
हा· ४ वेदमूर्द्धौ तथा वाणीरमाविंदुविभूषिता मायाम्
वैनवामाक्षिवामश्रुतिविभेदना विंदुनाभूषितम्मूर्द्धि
षट्वीजानिततः परं वोईवास्वर्णीशुक्लानादहनाद्रुफ
षट्वीजानिततः परं वाईवास्वर्णशुक्लानादहना
मेवच शिवस्वरेणासेशुक्रमग्निनाथोयुतंतथा एकार
मेवच शिवस्वरेणासंयुक्तमग्निनाथोयुतंतथा
नाथाग्रंतंतथा वाणपादिकेनमेयुक्तेविंदुभूषितमलंके
शिवसिंधुयुक्तं क्रर्णाच्छन्नमस्कलाविंत मलकेविंदु
संयुक्तेतदेतद्वीजमस्तके इतिहृतिमसेवोकाञ्चैलो।
क्याक्रमनेनिव परोक्रमेतिश्रीरामभक्तममपरम्
व सर्वशत्रून्वशंर्वाणिजगतानिनिवेवद शंस्तानम्
सकाभूनमविष्यबंतेमानिनि हृदस्थ्येसमीपस्था
नगनेना नाइतिनतोवदेत नामधेयास्ततोनानास
कीर्तिवकीर्तिजात कलत्रपुत्रमित्रेतिमत्स्यवंथम्
हृमनः समतानभ्रशक्तीतिसहितः निहितेपरं यत
पुत्रादिसंपत्तियुक्तान्रात्रस्तनः परं राजसेवका
नमश्रीतिपदंसर्वीनामिनि ततः मृत्युतिकंतरोणनेति
नारपेतिदिनावदि नानोपायैः पदंचैवततोमारयपु
गमकं शत्रैश्छेदयपुगमंवग्निनाज्वालयपद्विधा दाहये
निद्विधावाच्याचातयेतिद्विधावद क्रमारवन्पादतला
क्रमेणेतिततोवद आनोटयद्विधावाच्याघातयेतिद्वि
धानस्या वेदपुगंभूतसंघैः सहतनयपुगमकं कवे
नसेतिनवैविदारयपद्विधावदेशादस्मादितिततउ

वि॰
ए॰
१५२

1062

चाटय द्विधावदपिशाचवद्देशयेति द्विधा भ्रामय वहिषः
भयान्नरान्विसंज्ञाभ्रमयः ऊरुयुगेवद भस्मीभूतान्हि
भावाद्यउन्मूलयपुनर्वद भक्तजनवत्सजेति सीता
शोकापहारकः सर्वत्रमोनथ्याचैनं बन्धपुगमेवहद्वरं
कोयत्रयेयेत्रयेचकववामाग्निवल्लभा पकवर्णाविंश
इनरवित्रिशतान्यपि वस्फुटं वर्णानां गणनाज्ञेयाउष्टा
तिद्विषणेनथा हनुमन्मंत्र सामर्थ्यादजंये मंत्रवित्
वेत अथोद्धारः ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं स्फ्रें क्रों हसन सौं
मो हनुमते त्रैलोक्याक्रमणपराक्रमश्री रामभक्त
मपरस्य वसर्वशत्रुसंहारण वर्णान्सभवान्त्युद्धेनतुम
कान्भूतभविष्यद्वर्तमान दूरस्थसमीपस्थान्नानो
नानानामधेयान् नानाजातिजानकलत्र पुत्रमित्रभ
त्यसंबंधुसुहृत्समेतान्प्रभुशक्तिसहितान्धनधान्या
दिसंपतियुक्तान राज्ञोमजसेवकान मंत्रिसचिवा
नितिकं त्वरेणनवारय २ पतद्दिनावधिनानोपायैः मा
रय २ शस्त्रैच्छेदय २ अग्निना ज्वालय २ दाहय २ घातय
ऊमारवतपादतलाक्रमण आश्रोटय २ घातय २ वं
य २ भूतसंघैः सहभक्षय २ क्रुद्धचेतसा नवविंदारय २
देशादस्मादुच्चाटय २ पिशाचवद्देशपरभ्रामय २ भ
यान्नरान्विसंज्ञाभ्रमयः ऊरु २ भस्मीभूतान्उन्मूलय २
भक्तजनवत्सलसीताशोकापहारकसर्वत्रमोमेनुबद्धा
ये २ हुं फट्स्वाहा ५ वेदमहीनेत्रो वाणीलक्ष्मीवीजत्रयं
दिनन्यपक्षणीभमावहलेलावासमष्टोरिता वीनासेनातिष्ठ
विहिमविहति महारूपि शिवः पाणीपोस्यवाहि विउद्धोके
परमोवास्यवंदमेयुक्तेगादिमेनं तथ्यापुतं अस्सवर्णासमोपे नामेवर्णान लं

विंडनाभूषितंहशितंप्रवंमहार्घंसमुदीरितं शान्त्यात्मकः
शिवोत्रैयाविंडभूषितमस्तकः चन्द्रशम्बरोयेतमेत
कूटमनुक्रमात् पंचकूटानिवीजानिएकादशाक्रमे
णाव पुनर्वेदादिमेवोधश्रोक्तननुतिदंतमनेततः
पकेटेतितनस्यांतेपराक्रमपदंततः प्राक्रांतिदिगंड
मंतिधवलीकृतनवेततः जगत्त्रितयवंद्येतिजलदप्रि
कोटिसमप्रभं ततरुद्रपदंरुद्रावतारलंकापुरीदह
नेतिच उदधिलंघनपदंदशग्रीवाकृतांतकः सीतास
समाश्वासनंततोवाप्रसन्नेतिच प्रजनीगर्भसंभूतश्री
रामेतिपदंततः लक्ष्मणानंदकारीतिकपिसैन्यपदं
ततः प्राकारपदमुच्चार्यततोद्रोणपदंवदेत् पर्वतो
त्पाटनपदंसुग्रीवसख्यकारणः वालिनिर्हरणका
रन ततोसीतापदंवदेत् पर्वतोत्पाटनाशोकवणिवो
कानिवारणः शुद्धवेतिऊर्मादेतिच्छदनेतिपदंवदेत्
वाणारुणाकरविभूतः नवल्लाघमनुचरेत् वल्लशक्ति
पदास्यातेप्रसनेतिततोवदेत् ततोदरेलक्ष्मणेतिश
क्तिभेदनिवारण शल्यविशल्योषधीतिसमानयनवे
ततः वालोदितभावपदंमेडलग्रमनेतिच मेघनाद
होमपदंविध्वंसनततः पदं इंद्रजिद्वधकारणेतिसीता
रवलकवैपदं ततघवात्मसीसंपाविदारणपदंततः
ऊंभकर्णादिवहेतिपरापणपदंवदेत् श्रीरामभक्ति
नम्परसमुद्रेतिपदंवदेत् व्योमडमलेवनेतिमहा
मामध्यवैपदं महातेजापुंजपदं विराजमानवैपदं
स्वामिवचनंसंपादिताहंनेतिपदंवदेत संसुगेतिपदं

वोक्तासहायेतिपदं वदेत ऊमारब्रह्मवारिश्चगंभीर
शाहूवैतिच ऊरयेतिवह्निणाशमातेडमेरूपवंतः पीरि
कावंतमकुलमेत्राणुमपदंतण्णा श्रावाण्यपदमत्रावी
ममसर्वग्रहेतिच विनाशकसर्व पदंज्वरोच्चाटनसर्व
द विषविनाशकसर्वपदंज्वरोच्चाटनसर्वव विषवि
नाशनपदंसर्वापत्तिनिवारणं सर्वदुष्टादीतिपदंतिव
हणपदं तत: सर्वव्याघ्रादिचैवेतिनिवारणपदं ततः
सर्वशत्रुभवेनेतिपदंममपरस्यच ततस्त्रिभुवनं पुंसी
नपुंसकात्मकपदं ततःसर्वजीवजातंवशयेतिपदं व
देत समानाकारकंचेतिमेपानपहियावद ततोत्र
नानामधेयानसर्वराज्ञापरंवदे ततः सपरिवारोत्र वि
नश्चैवममसेवकान ऊरुशुगमपदंसर्वशास्त्रोत्रलिविदाव
पानिच विधेमयहियोच्चार्यमायांसर्वचउच्चैरेत
याच्चममर्चाण्यतहदेनह्विवोच्चेत सर्वौदितेपंचकूट
वैपराण्येनवोच्चरेत सर्वशत्रून्हनहंहंपरवामाति
तःपरं परमैत्यानिह्नाभयहियाममपदं ततः ततःसर्व
वंकार्यजातंमाययेतिहियावद सर्वदुष्टजनेतिमु
खानिकीलयहिया येन्त्रियोच्चरद्वारत्रियाक्रोधं मं
धातनः त्रिधास्त्रामेवह्निजायासंपनोयेमनस्ततः सौ
वर्णाः समाख्याताहितवृन्दनगावलः पंचशस्त्रमयी
कामस्यमंत्रेविद्धिविधातनैः मंत्रेणवापुत्रस्मसत्
वलयशाम्नितः एकादशोगरूपस्यसमवेद्रपदा
नः सर्वकार्याणांमिद्दिस्यतेहितःसर्वसिद्धिदः
योमेख्यातंनेणास्त्रमयेतण्णा वर्णपंचकेनेयवादेलंभेमत्रवी

राजगृहे वसंग्रामे राजचौरभये फले विषबंधविमोचे
व कोपत्ले भे विशेषतः रिपुदुर्जनेडष्टानांनिग्रहोच्चाट
नेतथा प्रयोक्तव्यो विशेषेणमनवेकलते फवे किम
त्रवहूनोक्तेन भाषणेन पुनः पुनः यद्यदिछेत प्रत्ययेड
हे प्रयोक्तव्यो मनुरत्नतः कार्य्ये समोदनेत्यर्थे सतां सतो
वनायथा ॥ अथोहारः ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं स्फें स्फ्रें ह्सौं न
मो हनुमते प्रकटपराक्रमाक्रांतदिङ्मंडलयशोवि
तानधवलीकृतजगत्त्रितयवज्रदेहज्वलदग्निसूर्य
कोटिसमप्रभा तनूरुहरुद्रावतार लंकापुरीदहन
उदधिलंघन दशग्रीवशिरः कृतांतक सीताश्वास
नवायुसुत अंजनीगर्भसंभूत श्रीरामलक्ष्मणानंद
कर कपिसैन्यप्राकार सुग्रीवसख्यकारण वालिनिव
र्हणकारण द्रोणपर्वतोत्पाटन अशोकवनविदार
ण अक्षयकुमारकच्छेदन वनरक्षाकरसमूहवि
भंजन ब्रह्मास्त्रब्रह्मशक्तिग्रसन लक्ष्मणशक्तिभेद
निवारण शल्यविशल्यौषधीसमानयन वालोदि
तभानुमंडलग्रसन मेघनादहोमविध्वंसन इंद्रजि
द्वधकारण सीतारक्षक राक्षसीसंघविदारण कुंभक
र्णादिवधपरायण श्रीरामभक्तितत्पर समुद्रव्योमद्रु
मलंघन महासामर्थ्य महातेजःपुंजविराजमान॰
स्वामिवचनसंपादितार्जुनसंग्रामसहाय॰॰ मारब्रह्म
चारिन्गंभीरशब्दोदय दक्षिणमार्तंडमेरुपर्वतपीठी
कार्चन सकलमंत्रागमाचार्य मम सर्वग्रहविनाश
न सर्वज्वरोच्चाटन सर्वविषविनाशन सर्वापत्तिविनाश

नसर्वदुष्टादिनिवर्हणाय सर्पव्याघ्रादिभयनिवारणाय सर्व
शत्रुच्छेदनाय मम परस्य च त्रिभुवनपुंस्त्रीनपुंसकात्मकं स
र्वजीवजातं वशय २ ममाज्ञाकारकं संपादनानानामधे
यान्सर्वराज्ञः सपरिवारान्ममसेवकान् कुरु २ सर्वशस्त्रा
स्त्रविषाणि विध्वंसय ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रा ह्रा स्वाहा हूं मम फें खें ब्लें सर्व
शत्रून्हन २ परबलानि परसैन्यानि क्षोभय २ मम सर्व
कार्य्यजातं साधय २ सर्वदुष्टदुर्जनमुखानि कीलय २
घे ३ हा ३ हुं ३ फट् स्वाहा ६ अथ द्वादशाक्षरमंत्रः द्वादशा
क्षरविद्यायाउद्धारः क्रियते मुना शेषमनुस्वराक्रांतं बिंदु
भूषितमलकं सर्वादिनं पंचकूटबीजषट्कमिदं विदुः
हनूमोक्तं तथा मे योजनतनोननिपुर्वः सर्वं द्वादशाक्षराणां म
हाविद्यायस्यकस्यापि मानवः २ हस्यंते महास्थानं वाल्मी
किमुनिनोदितं हौं हस्ख्फ्रें ह्सौं स्त्रौं ह्स्रौं इदन्तु मन्त्रं
रामचंद्रऋषिः प्रोक्तो गायत्रं छंद ईरितं महावीरो हनू
मान्सदेवतात्र समीरितः मारुतात्मजशक्त्यादि ह्सौं बीज
न्तु बीजकं प्रेजनी हसतथा हूति ख्फें बीजं शक्तिरुच्यते की
लकं ह्रात्रयं प्रोक्तं श्रीरामभक्तिरादितः ह्रं प्राणस्थापि श्री
रामलक्ष्मणानंदकारि च ह्रां ह्रीं ह्रूं इति जीवः स्यान्मतं
कामेनियोजनं पर्वदिसर्वमंत्राणां ज्ञानवान्ख्यातिं विनिवि
विशेषोस्त्रिषडंगानि षट्कूटैः कुर्यात्तनुवपुः करांगुलीषु
न्यासः कुर्यादादि हृद्भावयेत् एवं मंत्रेषु विन्यसमं त्रव
र्णान्स्तनात्म्यमेत मूर्द्धि भाले दृशो रास्ये गल हृदये पार्श्वे
कुक्षे नाभौ हृदये नाना हृदये पादे हृदये न्यसेत मंत्रपादें
सर्वदेहाणं नैष्ठिव संस्मरतः मूर्द्धि भाले शिवकेटे नाभापदे बीज

पादयोश्चैव कर्त्तव्यो ध्यानं कुर्यात्समाहितः ध्यायेद्बाल
दिवाकरद्युतिनिभं देवारिदर्पापहं देवेंद्रप्रमुखैः प्रश
स्तियशसं दैदीप्यमानं रुचा सुग्रीवादिसमस्तवानरयुतं
सुव्यक्ततत्त्वप्रियं संरक्तारुणलोचनं पवनजं पीतांबराल
कृतं मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेंद्रियं बुद्धिमतां वरि
ष्ठं वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शिरसा नमामि
वानरेयावमुद्देयं ताम्पृणागुष्ठवदाम्पाहं करौ संपुटितौ कृ
तासमाश्लिष्टांगुलिस्फुटं अंगुष्ठौ द्वौ प्रालयितौ श्वेतरां
भास्थिरीकरु हृदयाय परिसंख्यापि मुकुल्याकारसंपुटं
स्वामिपादे स्थिताटछिंसे ड्रापरि समास्थिता नेयोर्यंवा
नरीश्चड्रावैतन्मंत्रं जपेद्वै तन्मेत्रेग्रगृष्टमूले कृत्वाव
गुलयोरपि तत्स्यात्स्फुटितपोः पाणिपामुद्रा वानरिसंहे
कौ श्रमरेमलटजेस्सकावातोऽरमलचटनेस्सकाक
पिशडांपदर्शयेत पुरश्चर्यास्य मंत्रस्य प्रोक्तावाधकेम
हस्तिका भौमस्य वासरे स्मनाकार्याद्रुममतो फलं नत
स्थाक्षाल मारभ्य यावन्नकुर्यादयो भवेत् तावन्मंत्रंजपे
त्तौकार्थ्यशुद्धिश्यमंत्रावेत श्रियंगवोब्रीहियाश्वद
धान्यसीरसंस्कृताः कदलीमातुलिंगाम्रफलैर्नाना
विधैर्हवेत दशांशेन ततो ब्रह्मचारिणो भोजयेद्धुवं श्रवि
सातिवसत्यान्हगमन्त्रीतयेसधी श्रेष्ठोनरशांतनाभि
मंत्रेपद्मसवाविव ग्रहदोषविशेषैवमार्जयित्तापयल
न हनुमन्त्रतियाकार्यानतोभूतांऊशमस्य सर्वांतरग
नेनैवमूलेनागृह्यमात्रता सर्वीवयवसंस्पर्शाबितत्राश
लकंमणी प्राणामंस्थापनेतस्याः कृत्वावैमारुतेनक्रंवंलि

वि॰
मी॰
२५४

हरवर्चितोंकृत्वातथाभ्यर्च्योपचारकैः मंत्रितानेनमंत्रे
णततस्तांहारदेशकेएवनिधानिदधेद्भूमोग्रहस्वामि
मर्त्यंनिशि भूतनाविघ्नाबाधाग्रहकूटमंत्रजः वेटका
भयनाप्यापिनराजाप्याभिचारजा योगाद्विबाधावत
ध्यानभवेतद्गृहेतिन्ना तद्गृहेनेदनेसर्वसमृद्धियतेमंत्रं
राज्ञोराज्ञोनेपत्मेत्रषट्शतेत्रिशतेतथा दशवासरपर्यं
तेराजशत्रुभयंहरेत शुभिवारेज्वरेभूतज्वरेवभस्मनाते
मंत्रितेनोभमावाथनाइयेदोषसर्वकं त्रिदिनाज्वरमुक्ति
स्यात्मात्रकार्याविचारणा औषधेवरमेमंत्रंदशवारंतेन
पंचुपः तेनाभिमंत्रितंदत्तंसर्वसफलतांव्रजेत शाखया
रात्रिमंत्रंमेदवारंजपेद्बुधः तेनाभिमंत्रितेनोयभस्मंत
स्पृशदापयेत भस्मनावचितेदेहपापघ्नप्राशयेद्धवं श
त्रुभोभवेतस्यसत्यंसत्यनमंशयः शस्त्रदतेघलूनाहरे
केग्रथादिमंभवे भस्मनापयसातत्रविवादेवाभिमंत्र
येत् नक्ष्यानवमपंस्यात्कंशोषप्रतिनद्दुणं समवाल
२पर्यंतेविद्वेषोवाटेनेजपः सूर्यास्तंवसमारभ्य ऊर्ध्वं
दिस्यंवृदीतमः अरुणोदयपर्यंतंभस्मकीलाभिमंत्रि
तेनद्वारेस्थितेगेहेरोपितेवापितन्नस्यात ततस्सर्वे
खाटनेमान्यविवारभूतस्यच पत्रादिभिःसर्वलोकोः तौ
रैर्जीनपरैस्तथा विद्वेषणाप्राणाघातेसत्यंसत्यंवचोम
मभस्मोभमंत्रितेनयस्मदेहेवंदनमिश्रितेवर्तितेयत्तवाचा
दियोजितेयत्रहाधितेन सवशोजायतेनूनंप्राणेवापिधनेनापि
दासमंत्रोयानिदेवोपिमत्रैदेवकाकथा हरसमान्निसर्वी
णावशेपदशनाबलः पकोगामहावीरत्वलेष्मीततनाप्यते

दिव्यस्थानेचक्रतैर्ध्वनिः शक्तिमुद्भूताशनः भवत्येवन
मेदेहोलोहितैलेगुसेस्थितः मारणोक्तं द्विवितेनश्मशा
नेनिशाभूतले विप्रः प्रतिकृतिं कृत्वा भस्मनावाथवा
मद्दा संववस्त्राणामस्थ्य वकृत्वा पेत्रणामंत्रवित् प्रतिमा
हृदितन्नामलंख्यचैवप्रयत्नतः शास्त्रेणछेदनंकर्षयामि
शोच्चारणपूर्वकं छिंधिभिंधिमारयेति तत्रमांतेसमुच्चरे
त एवं समदिने कर्षयांदैनेरोष्टे निपीडिव कृत्वा प्रपीडितं
पाणिनलयोर्दृढमात्मनः होमःकार्यस्तत्रवाथवाग्नि
कालवतैःसह उन्मत्तफलब्रह्मवृक्षश्मशानकविभीत
कैः विषरोमतथैवकाककौशिकगृध्रकैः पक्षैःक
दकैस्तैलाक्तैरहैवंशाकृतोद्भवेनत संडिलेशल्यकेशल
सकर्षामुदयाद्बुध दक्षिणाशामुखोभूत्वापलवाचार
णकरु त्रिशतानाहुतिभेदेसमसमवामतरमध्यतः शत्रुमस्तु-
मवाप्नोतिरुद्रेणापिसुरक्षिता दिनत्रियंगात्रिभागेश्मशा
णाघटशतंजपेत् येनमस्यापयेत्सत्यवेतालः किंकरो
भवेत् शुभाशुभंचवदतिमंत्रिणामहतिमयातु ददाति
भाग्यंमन्यांश्चकारयेतिकरोतिच भस्मांग्रंमंत्रितराश्री
सहस्राहुतिकेकुरु दिनत्रयं ततश्चैवनिक्षिपेत्प्रतिमाहव
पासकामवस्यल्लाहलग्रापिविशिषतः मंत्रप्रभावा
वलनंभवत्येवनसंशयः मंत्रेणानेनसिद्धेन यदसाध्यंव
साधयेत वैरेणभयेविवादेवशास्त्रसंग्रामसंकटे यतेदि
ध्यसंस्तंभनेचविशेषामारणेनथ्या मतकोन्यापतेवैवप्र
तिमाचलनेनथ्या विषेव्याधेत्वरेभूतग्रहे कृत्वाहिमोचते
लोतेनग्रंथोमहारणेपेउंगौव्याग्रेवदंतितिति कूरमत्येषमेवैष

वि.
ता.
१५५

1066

शत्रुस्तम्भविमोक्षणे वंध्यमोक्षे मारणे च मोहे शान्तौ त्रियो
जपेत् मंत्रमेतं हनुमंतो नानाकार्यप्रसाधने वंध्यपुत्रोत्प
येन्मंत्रराजो राजोच निर्भयः लिखित्वा प्रतिमां भूतो मारुते
र्गुरुस्तवलनरः स्वनामाक्षरमेयं तु द्वितीयां तु समालिखेत्
मंत्रस्थाने तथा मां मे च विमोचय विमोचय मार्जयेद्वाम
हस्तेन दक्षिणस्थैव लेखयेत् एवमष्टाधिकशतं लेखयेन्म
त्रयेन्नरः एवं कुर्वन्स्वदाप्रियं खलाभेच्छनरः महा
पराधमंत्रकः प्राणहारिकेवेनरः सप्तसप्तदिनमध्ये तेन
धनान्मुच्यते सर्वे हनूमांस्तु समागत्य स्वयं मे मारक्षे
रः नज्ञदाणपि वेशकाराजानो विभवोजनाः हवनाथ
न्यपि मंत्रस्य च दशांशेन निबोध यस्तंभने वणकामाय
गोधस्य फलानिव दरिद्रावतथास्तस्मानालकं मलकी
फलं शाल्मलीकुसमा माषाङ्कुमेधुत्रययुतानिव उत्पाट
टिनामत्रश्लेष्मान्तकविभीतकाः वशार्थे शाषपालानि
मधुकाएरंडगरुडाले विद्वेषकरवीराणां पत्राणि समि
धस्तथा श्लेष्मान्तकविभीतानां समिधाजीरकं तथा मधु
रंगामंदैवैवकटुतैल ममविते नवेनायेवमूलीवगणरे
मालाभ गं दे ह्वांगडवी खेडानि मान्यदीर दधीनिव मूले
मेरगाडसमियकवे दान्तलेपृवव निर्गुण्डी समिधस्थैवनि
लतैलसमविताः लक्ष्मीश्रीतोसरोजानि बिल्वपत्राणि
वरि समिधस्तस्य रोनवामभूत्रयसमविता पंचखाद्यं नारि
केलरानेसकदलीफले मोभागमसर्वसंपत्तिसाधनं हवनेप्र गुरु
कप्तंकेसरं नाभिवंदनेरोवतंनतथा तत्त्वपंचवीरणांवलवाणा
स्तथा मामोमृखजानिपंच नकालेलोहवालकं मा
वंत्रविततयानिम

पुष्टिः स्वर्गाधिवासः प्राप्यते चोत्तमोत्तमं द्रोहे च मारणो
मेयं विषं स्याज्ज्ञातिकालस्तथा कंककौशिकगृध्राणांप
त्राश्च विजयात्तथा गुग्गुलं मरिचं चैव लवणं कटुतैलकं
पाटपांशुस्तथा राजीलवणं कर्षणे स्मृतं उन्मत्तफलमु
च्चाटीसमिधो मोहने स्मृतः यानैः संप्राप्यते धान्यमेव
च समस्महृदयः तिलान्नक्षीरदधिमिश्रं हविर्गोसमृद्धयः
एवं नानाप्रयोगाश्च स्थापयेन्मंत्रवित्तमः पुरश्चर्याजपे
नैव हन्त्रमंत्रे च मेव येत् ॥ इति श्रीविद्यार्णवे नवपंत्रिशत्त
माश्वासः ११ ॥ अथ पूजाविधानार्थं यंत्रं चैव कथ्यते भूनाष
ट्कोणं च सपत्रं च वर्तुरं सं च वास्यतः वीजपत्रे लिखे
त्साध्यकनाम लेख्येद्दनुमतः षट्कोणेषु षडंगानि वी
जषट्कानि संलिखेत् वीजत्रयं च कोणाग्रे लिखेत्साध्यक
प्रमस्तथा अंजनीपुत्राय तथा ततो वैरुद्रमूर्त्तये तथा वा
युसनाये ति जानकी जीवनाय च रामदूताय वलं स्मृति
वारणाय ततः परं षट्कोणस्यांतराले षसंलेखिना
मषट्कके वसकोणेषु वीजानि नामानि च समालिखेत्
सुग्रीवाय प्राग्दायाश्चद्विशेणाय ततः परं तलायायवनी
लाय तथा जांववतीपदं पद्मलाय स्विशेणाय दलमध्ये
षु संलिखेत् रामभक्तो महातेजाः कपिराजो महावलः
द्रोणादिधारको मेरुपीठिकार्चनकारकः दक्षिणाशाभा
स्करः सर्वविघ्ननिवारकः दलांतराले च लिखेन्नामान्य
ष्टौ प्रयत्नतः लोकपालांस्तथा पाश्च वज्रसैव संलिखेत्
रक्षोघ्नाय पद्मिपघ्नाय रिघ्नाय तथैव च व्याधिघ्नाय ज्वरघ्ना
य चैवघ्नाय विशेषतः सर्वग्रहमहाभयघ्नाय जितात्मने

उग्रलयहमहाराजकोपशमायतन्त्रनत्रे कल्पान्तनग्रहस्ना
यवलग्नायचमर्वनः रामप्रियायरुद्रायरामभक्तिरता
यच भक्तिप्रियायजगतोऽङ्गभिन्नानिविदारणो पायोग
सेगरानन्तशक्तिविक्रमवर्द्धने श्रनंतनगरग्रामपुरपट्ट
णरक्षिणे स्वामिभक्तायशूरायवीरमहायपोगिनी सभो
क्तवादसेनामविजयाग्निविवर्द्धन इत्येतद्दिव्यमंत्रं खोल
न्यार्थेनाममेघकं एवंयंत्रवरे ममयकल्पनाकायीहृत
मतः श्रुतमुद्योतितं सर्वं प्रायशस्त्रे वनिश्चितं श्रूयतं
प्रवक्ष्यामि धारणार्थे विशेषतः समासतः भूर्जे ताम्रे
वावस्त्रे भित्तौ पट्टे शिलातले तालपत्रेथवालेख्ये गोरोच
नाभिकेसरैः श्रीखंडैश्चैवकर्पूरं सर्वयंत्रसमालिखेत
तत्र यं समालिख्य वलयेन समुद्धवत माध्यनाम लिखे
मध्ये वहिरष्टदलं लिखेत दलेष्वष्टसु लेख्यं
संस्थाविनतथा वहिः संवेष्टयेत्तद्वलयेन ष्टफ्टंतथा नव
हि स्वरं स्वा रेखयोः शवविस्तरतः त द्वावाह्ये तत्त्रिशू
लानिलेखयेच्छोभनानि मूलमंत्रेणतत्सर्वं वेष्टयेन्मं
क्रमैः पुनर्वहिस्तत्र यो वापि त्रिरेखा भिस्वेष्टयेत रेखांते
त्रिवलयकारयेदेककोणके तन्मध्यं वज्रं शूलं लेख्यं
वीजंसमालिखेत वज्राष्टकेष्वमे योज्यं मूलवीजं तत्पाष्टया
केटस्यवलयेत्रैशाणारोपवकारयेत पाशादिश्यन्तरस्थितः
दसान्यपदं पुनः क्रमात्स्थाणादष्टशाणतथाजीवहृदयं
श्रमुष्यसर्वेद्रियाणि भूयोमुख्यपदं वेरेत वाङ्मनो नयन श्रो
घ्राणपदानस्य पश्चादिहागत्य सुखंचिरं तिष्ठंतु स्वाहा
णमनः प्राकाः सर्वे जीवप्रदायकः षट्शतैस्त्रिशतैर्वाषितंत्र

मर्कटेश्वरसंयोगंश्मशानेब्रह्मावकारयेत निष्फलंभव
स्वधर्मव्रतधारीजितेंद्रियः त्यक्ताशनोमहाभागोहनू
मंतंवमनयेत् कदलीमातुलेंगादिफलैलाद्यैमनोहरैः
पुष्पैर्नानाविधैश्चसोपचारैः समाहितः ततोयंत्रस्यधा
रणंस्यात्सर्ववादाविनाशकृत सर्वरक्षाकरंनृणांबाला
नांपोषितामपि पशूनांचमृगानांचहयानांसर्वजीवना
ज्वरमारीस्फोटकादिघोररोगभयापहं राजद्वारेवनेचो
रेसंग्रामेरिपुसंकटे शस्त्रपातेमहाभीमेदिवाग्निज्वले
तस्करे जनवश्येराजवश्येरिपुविद्वेषणेवदेदयंनाम
तिर्यंत्रेश्मशानस्थापनपूर्वकं सर्वकार्यंससिद्धंस्यान्नात्र
कार्याविचारणा शून्ययंत्रेधारणात्वेकथ्यतेपूर्णसंदं
बहुकोणंविलिखेद्यंत्रेभूर्जपत्रेवसुंदरे वस्त्रपटेकागले
गर्भित्वांटचैः सुगंधकैः इतोमध्यगतेसाध्यंनामले
ख्याविशेषतः ततस्तद्बहियेतेनमायावीजेनवेष्टनं
हनूमानरक्षरंदेति षट्कोणेषुलिखेत्ततः अंतराले
त्रिशूलानिमायावीजानराणिव एतद्यंत्रंमहाश्रेष्ठं
सर्वसिद्धिकरंनृणां साधयेत्सर्वकार्याणिनात्रकार्या
विचारणा अथनाथप्रतिमायंत्रंकथ्यतेतन्निशामयक
पोस्तरस्त्रपंचसमालेख्यप्रयत्नतः वस्त्रेवाकागलेवा
प्यमध्यावालककेनवा हिंगुलेनाथवावाप्येलेख्यद
दैः सुशोभनैः तत्रैवक्रमयोगेनसाध्यनामाक्षराणि
व प्रथमंहृदयेलेख्यंद्वितीयंमस्तकेतथा तृतीयंदक्षि
णबाहौचतुर्थंवामकेभुजे पंचमंवक्त्रेतथाषष्ठंपाणि
दंडिताणावामयोः उदरेसप्तमंचैवद्वारोवाष्टमेतथा

वि॰
ता॰
१५८

ष्टामोरोनवमेचैवदशमेदत्तपनले एकादशेवमेगले
खिवामपानलेतथा एवंक्रमेणसंलिखेद्वर्णानांवसम्
हकं वशेपहेशेपसंलभनेचमारणेमोहनेतथा आकर्षणे
वेधमुक्तौविजयेचविशेषतः द्वादशार्णविद्यायामेवं
द्वयस्तंलिखेत मंत्राद्येबीजषट्केचवर्णंतेनमोत
ननामकथितनाविद्याद्वादशार्णरवर्णिका वशमानयम
लेखेवशेपचामेडिनाविमे विद्वेषयामेडितेवविद्वेषम
मुदीरितं आमिडितेस्तंभयेतिस्तंभनेसमुदीरितं आ
डितेमारयेतिमारणेसमुदीरितं आमेडितेमोहयेतिवे
मोहेसमीरितं एवंविधंनमेलेखिखतिमायंत्रमुत्तमं मा
या कृतीवस्त्रमंत्रीकृतासर्वषडंतमं रक्ताजनेनमेलेख
सोसांकृत्वाप्रयत्नतः हीरेणानवनीतेनदभावाथ्येन
केनवित आगानोस्थापनेकृत्वारोषणाद्याटनंकृतं ना
मोदेशेनरिपोः पीडयेदाकृतिस्थितो नदमस्थनयानवै
कारयेन्मन्त्रहेनवै एवंकृत्वा रिपोःसत्यंस्तंभवतिनान्य
था आगाप्रतिष्ठासर्वेन्नसंभज्यनिरिपेद्वि साध्यस्यहा
देशान्तनिवनेश्मनामुनि श्मशानभूतलेलेखित्वातिमाय
मृतमे नत्रैस्यश्माकर्दमैमाधितामलिखेद्धुवं संमार्य
गलेखेनैवचपुनःपुनः एवमष्टोनवशातेलेखितम्
तिसर्वकै यक्तामंसमासायनदापलवयोजनाकाष्ठ
गर्वयोगेनत्रातत्यामेत्रिणाक्षवम् हीमकंटमसौ
टमंत्रमिमं यदिलिखेनि लिखितिभूमितले यदि
नश्यतिनश्यतिनश्यतिवामकरान्तरिमेवतिमूलिख
लिका ॥ इतिलेखनाप्रकारः ॥ ॥

अथ द्वादशाक्षरप्रकार तत्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्या
सांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा श्रीरामचंद्रऋषये नमः
मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीहनुमते देवतायै
नमः गुह्ये मारुतात्मजटीजाय नमः पादयोः अंजनी
हृदयानंदशक्तये नमः कृपालवंगमेति प्राणाः श्रीर
घुवरकपिश्रेष्ठेति कीलकं मत्कार्यकर्ता वानरोगमकिं
करइतिकवचं हरिवंज्रेगवामितिशस्त्रं यनुधंरधज्ञा
वासीतिध्यानं ममाभीष्टसिद्धये विनियोगः इतिकृत्वा
नलिरुक्ता ॐ मरुतात्मने हृदयाय नमः एवं अंजनीहृ
दयानंदशिर लक्ष्मणप्राणधात्रे सर्वंगमायशिखाहृ
नुमान् रामदूतकवचं श्रीरघुवरकपिश्रेष्ठे नेत्रत्रयाय
श्रीवानरोगमकिंकरअस्त्रं एवं करषडंगविधाय ॐ
हरिवंज्रांगवानितिमणिबंधयोः ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं हृहनु
मतेनेनमः इति सर्वांगेव्यापकं ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं हृहनुमते
नमः इति सर्वांगेव्यापकं ॐ ऐं श्रीं ह्रीं ह्रौं हृहनुमतयेन
मः इति हृदयाय ५ रामदूतायशिरे ५ रामभक्तायशि
खा ५ सीताशोकविनाशनायकवचं ५ अंजनेसूनवेने
त्र ५ श्रीरामकिंकरायअस्त्र ॐ ऐं नमः शिखायां एवं
श्रीनेत्रयोः ह्रां ग्रीवे ह्रीं कंठे ह्रूं बाह्वोः ह्रृहृदये नऊतो
मनाभौ नगुह्ये नजान्वोः मः पादयोः इत्यक्षरन्यासः
ॐ ह्रौं नमो मूर्द्धि पेललाटे श्रीमुखे ह्रांकंटे ह्रौंनाभौ हरु
वोः ॐ हनुमते जंघयोः ॐ नमः पादयोः ध्यानं वामक
रे वैरिभिदं वहंतं शैलं न तदन्येयनरं धृटंकं वभारशुक्ला
गसवर्णाभं ध्याये ज्वलत्कुंडलमांजनेयं अशोक

वि.
ए.
१०५५
१०३५
1069

वनमंदोले स्वामिमुद्रांकितोधरे नयंते रामवंद्वंचकी
द्वादेवाविमर्दने ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं स्फ्रमते नमः इतिद्वादश
हस्तेन्यः अथहनुमन्मालामंत्रः ॐ ऐं श्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रूं नमोह
नुमते प्रकटपराक्रमाक्रांतदिङ्मंडलयशोभितानयध
लीकृतजगत्त्रितयवज्रदेहज्वलदग्निसूर्यकोटिसमप्र
भातनूरुहरुद्रावतारलंकापुरीदहनउदधिलंघनदश
ग्रीवशिरःकृतांतकसीताश्वासनवायुसुतअंजनीगर्भ
संभूतश्रीरामलक्ष्मणानंदकरकपिसैन्यप्राकारद्रो
णपर्वतोत्पाटनअशोकवनविदारणअक्षयकुमार
कच्छेदनवनरक्षाकरसमूहविभंजनब्रह्मास्त्रब्रह्मश
क्तिग्रसनलक्ष्मणशक्तिभेदनिवारणशल्यविशल्यौष
धिसमानयनबालोदितभानुमंडलग्रसनमेघनादहो
मविध्वंसनइंद्रजिद्वधकारणसीतारक्षकराक्षसीसंघ
विदारणकुंभकर्णादिवधपरायणश्रीरामभक्तितत्परसमु
द्रव्योमद्रुमलंघनमहासामर्थ्यमहातेजःपुंजविराजमा
नस्वामिवचनसंपादितार्जुनसंयुगसहायकुमारब्रह्म
चारिन्गंभीरशब्दोदयदक्षिणाशामार्तंडमेरुपर्वतपीठि
कार्चनसर्वज्वरोच्चाटनसर्वविषविनाशनसर्वापत्ति
निवारणसर्वदुष्टनिबर्हणसर्वव्याघ्रादिभयनिवारण
सर्वशत्रुच्छेदनममपरस्यचत्रिभुवनपुंस्त्रीनपुंसकात्म
कसर्वजीवजातंवशय २ ममाज्ञाकारकंसंपादय २ नानानाम
धेयान्सर्वान्राज्ञः सपरिवारान्ममसेवकान्कुरु २ सर्वशस्त्रास्त्रविषाणि
ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं हा हा हा ऐं ऐं ऐं हूं हूं हूं ह्रीं ह्रां श्रीं ऐं ॐ
विध्वंसय २ परबलानिपरसैन्यानिक्षोभय २ ममकार्याणि
साधय २ सर्वदुर्जनदुष्टमुखानिकीलय २ घेघेघे हूं फट् स्वाहा

जपेन्मंत्रमष्टवारं त्रिवारं वा दिने दिने जपेद्द्वादशसाहस्रं
मंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं स्वर्णोद्दशांशतो जुहुयाद्दशांशेन वै होम
येत मार्जनं तद्दशांशेन भोजनं प्रियंगुतिलक्षणामाकय
वधीहिसमन्विते पुष्पफलविशेषलशर्करामधुसंयुते
सहितं शुभं वा यजेद्द्याद्भक्तिसंयुते करवीरैर्जातिपुष्पै
र्वकुलैश्चंपकैः शुभैः शतपत्रैश्च कल्हारैः पंकजैश्च सुशो
भनैः दाडिमैर्मातुलिंगैवनारिकेलजलांबुना पनसद्रात
त्वर्नरैः शुभैर्वसुदैर्विभुजे राजद्वारे सभामध्ये संवादे वि
प्रसंकटे बंधमोक्षे च संग्रामे विषयोगे विशेषतः प्रमाप्य
साध्यकामेव विद्यार्थे भेप्रयत्नतः तद्दग्रयोगनाशार्थे
प्रभूतिनिग्रहस्थले भूतवेतालसर्प्यादिव्याघ्रचौरभया
कुले यात्राप्रयाणकाले च पठेन्मंत्रं समानसः नेत्ररुजः वि
वमोक्षे वशिरोरुजःक्षितिषु च ज्वरादिसर्वव्याधिविग्रहपी
डा न जायते कानने जलमध्ये च जपेन्मंत्रं समानसे विना
भस्मवं वाजुहित गवेंझंसे समे हूंशीशिरसि हिमायु
स्त्राणां च पादयोः प्रदास्यते दासतां याति यावज्जीवेन संश
यः ॥ इतिविधिः ॥ श्रीजैनेयमनेतवस्तैभुक्तिमुक्त्यैकसा
धनं प्रकाशितं शंकरेणालोकानां हितमिच्छता भूतप्रेत
पिशाचादिडाकिनीब्रह्मराक्षसाः दृष्ट्वा व प्रलयं यांति मं
त्रानुष्ठानजप्यरं प्रधानस्यांगभूतोयं मंत्रराजो ऽस्य तु नमः
सर्वेनमः पदं वोत्कांतनो भगवते पदं श्रीजैनेयपदं देते
महाबलपदं तथा वह्निजायांतपद्वसमांमंत्रोद्धरत्तमः तं प
र ॐ नमो भगवते श्रीजैनेयाय महाबलाय स्वाहा मूर्द्धि
भालांबुवोर्मध्ये नेत्रयोः कर्णनासयोः आस्ये कंटचर्टे

वि॰
रा॰
१५८
१०॰

1020

मूले हृदये च ध्वजनाभिके लिंगमूलेन च्या भूमैयारेकसंज्ञा
न्वोश्चयंत्र च योः पादयोश्च समसेलेन व्यापकेषि न्यसन्मनोः सर्व
सिद्धिकारः प्रोक्तो मंत्रश्चाष्टादशाक्षरः एतन्मंत्रस्य सर्वो दिध्या
नचरश्चरणश्चयोगादिविधिविधिः सर्वोक्तवत् मालास्यो
परमंत्रोपि मारुतेः सर्वसिद्धिदः ॐ नमो भगवते प्रकट
पराक्रमाय आक्रांतदिङ्मण्डलाय यशोवितानधवली
कृतजगत्त्रितयाय वज्रदेहाय रुद्रावताराय लंकापुरीदह
नाय उदधिबंधनदशग्रीवशिरःकृतांतकसीताश्वासनअंजनी
गर्भसंभव रामलक्ष्मणानंदकारिकपिसैन्यप्राकार
सुग्रीवसाहाय्यरणपर्वतोत्पाटन ब्रह्मचारिन् गंभीरशब्द
सर्वग्रहविनाशन सर्वज्वरोत्सादन डाकिनीविध्वंसन ॐ
ह्रां ह्रीं ह्रूं भस्मनेव सर्वविषहर परबलक्षोभय २ मम स
र्वकार्याणि साधय २ हुं फट् स्वाहा ३ ह्रां व्र॰ प्रणवे सम्पद
ह्वाध्य नमो हनुमते पदे ॐ तं प्रकटसंयुक्ते पराक्रमपद विता
नया तथाक्रांतपददोयेत दिङ्मंडलमुदीरयेत् यशोवितारुद्रा
नधवलीकृतजगत्त्रितयाय च वज्रदेहाय वैस्वतारु
वताय पदं तथा संयुक्तेनेप लंकापुरीदहनमीरयेत् उदधि
बंधनपदे वा दिदशग्रीवकृतांतक सीताश्वासनपद
नं अंजनीगर्भसंभव श्रीरामलक्ष्मणानंदकरकपिसैन्यप्रा
कार च सुग्रीवसाधारणपदं पर्वतोत्पाटनं तथा तथा बाल
ब्रह्मचारिन् तथा गंभीरशब्द सर्वग्रहविनाशन सर्वज्वरो
वेन तथा डाकिनीविध्वंसनपदं जनस्वाव मुदीरयेत् मायाभय
पमसाधौ भस्मनेव वदेनतः सर्वविषहरपरबल क्षोभय
ममसर्वकार्याणि साधयेनिहितह्येवेन हुंफट्स्वाहेति मंत्रो
॥ एषमालाख्यः सर्वकामप्रद ॥

ऋषिरीश्वर एव स्यादनुष्टुप्छंद ईरितः हनुमानदेवता
प्रोक्तो ह्रं बीजं शक्तिरंजना कीलकं ह्रां त्रयं प्रोक्तं वेधकं
नहसौ पुनः हनुमत्प्रीतये चैव फलमायमुदीरितं नमो
भगवतो चांजनेयायो गुह्ययोर्न्यसेत् रुद्रमूर्तये च तथा त
र्जनीभ्यां मनंतरं वायुसूनवे तितथा मध्यमाभ्यामपि स्फु
टं अग्निगर्भाय च तथा नामिकाभ्यां प्रविन्यसेत् रामदूता
य च पुनः कनिष्ठाभ्यां विवर्तणः ब्रह्मास्त्रनिवारणाय वा
स्तमंत्रः समीरितः षडंगं वा भुजाकृत्वा ततो ध्यायेधनंल
धी स्फटिकाभं स्वर्णकांति द्विभुजं च कृतांजलिः कुंडलद्व
यसंशोभिमुखांभोजं सुहृत्प्रभुः अस्तुतेन प्रवक्ष्यामि राम
स्यागे शिवस्यवा प्रजानं वैस्लवीपीठे शैवी वा विधयीतवैः
श्राहूतिभिर्विनानि त्येनित्याशीविजितेंद्रियः तद्रोगनि
हस्पर्थं मष्टोनरशतं मुने प्रजयेतन्त्रयाक्रक्रोभवत्येव
नसंशयः महारोगादिशांत्यर्थं मष्टोनरसहस्रकं जपात
स्मान्स्पृश्येततनिशीघ्रनियताशनं जयाभिकांक्षिणो
रातस्त्रस्मादन्येन विद्यते ध्यायेद्रामसहूतां वे मश्रुतानिय
नाशानः जयानियतमश्चैव जप्यंदतेयुमध्यतिं संध्याना
यत्नसुग्रीवं मे ध्यानायोस्मरत्त्रपि मत्रुतेनापि वलिना
तिथिमामोति संशये लंकापापादने ध्यायतज्जपन्प्रमुते
मनसा शत्रुराष्ट्रे देहे देव विभवेत्सहारिणः जयाभि
रिपुसंघातमस्मादन्यन्नविद्यते यस्य गृहे हनूमंते सर्वदे
वप्रपूजयेत् सर्वं चेतस्य मंत्रेण तस्य लक्ष्मीरचैवलादी
हेमाप्नुलभेदेव सर्वतो विजयी भवेत् मर्ष्यादिभूतमंत्र
ते महेशो चैव जायते सर्वतः सर्वदारिद्रं भवत्येवनसं

रो॰
सी॰
१०५९
१०१८

107|

शयः शैवानां वैष्णवानां च षट्कर्मोत्र प्रदर्शितं नान्यमाय
न मस्त्येव मन्त्राद् स्माद् न्नमेवे वैरि व्याघ्रादिभीतीनाम यमे
वपरायणः नोरहमूरिग्रहेषकृद्रानां प विसैतिकैः यात्राका
ले हनुमन्तनलस्य लक्ष्मकाकुहात इच्छया ज्ञाति वेगेन रक्षे
ध मपि गच्छति स्वापकाले स्मरेन्नित्यं चौरयै भूतादिका
न्यजेन न पंद्चवास्य देवाय हनुमते पदं शनः कलहं हय
यहं हं त्वरे त्रयं च वह्नि बलभा च न्गोर्विशान्ति वर्णी त्वा मस्तो
दरोगहत शंनेमा भगवते कलक कलयगपगवख
... २४ नागवल्ली दली वैवमष्टधा गणितं शुभं वंशाजं शे
कलं स्थाप्य कमानतली होटरोपर्दि ममभाणिपल्लाग्रे वेव
यपतिं प्रतापवान मंत्रेणानेनाभिमंत्र्य मगापवंत्ना
प्रनः नश्यैव मंत्रयदेवंसमभित्व विवृत्तैः स्फोटहरा
भवेत् स्त्रीहोमस्त्रीभूतो नमंसशयः कर्पूरायष्टगंधेनपु
च्छाकांचपटे लिखित वंदमृष्यग्रहेन्नाप्यो मंत्रसल्लोर
णावधि होम पंचदशांशेन तिलसर्षपकादिभिः गुडका
लेपनाकांतोगनाशापविसंस्थितो दर्शयेत्स्वरसैन्यमात
त्रं त्मान्यलनिम्बितं मालामंत्रं जपेयस्य हनुमंतस्य वनृ
णो वन्गोणो नायते प्रहहनुमत्समविक्रमः सुष्यवन्गोप्रव
स्याभिमवं विमिप्रदायिनी स्तंभनपरसैन्यानां भूतानामैव
शाकरी गोचनाकुंकुमाभ्यां च भूर्जपत्रे शुभे लवण्यि
लाव लेविल्याप्य मंत्रमष्टदले लिखित साध्यनाम वन्मध्ये
मूलमंत्रं दलाष्टके मालामंत्रं च तन्मध्ये त्रिधाकूंकारवे
ष्टितं कृत्वा त्रिलोहवेष्टितं कृत्वा कंठे वा ह्यशिरस्थितं धारयेत्
हाइनां विद्याविशल्यनाशयेत् रोगराजकुलेभ्यनेभ्यं वहन

शास्त्रेनाक्रम्यतेनस्य सर्वेषांचातिवल्लभं नस्यपीडांनकु
र्वंत्यग्रहाश्चोवश्रुपद्रवाः जलवह्निभयंनास्तिव्याघ्रत॰
स्करजंतथा ज्वराः सर्वेविनश्यंतिव्याहिकाद्यामहाबलाः
शाकिन्यादिमहारोगामंत्रराजप्रभावतः नारह्कारोग्या
मनः षट्दीर्घस्वरविंदुना प्रणवांतोष्टाक्षरकोमूलमंत्र
महाहृतः ॐह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः ॐ ८ वंदनागुरुकर्पूरत
मालजलकुंकुमे कुशीतकोष्टसंयुक्तमेतद्यंत्राष्टकेसर
ने नारायंवज्रकायेतिवक्रतुंडसमप्रदेत कपिलःपि
गलः प्रोक्तऊर्द्धकेशोमहाबलः रक्तमुखतटिजिह्वाप
टनत्नः दंष्ट्रोत्कटकहकरालिन्यद्मप्रहरेत महादृढ
प्रहारिसिंहलकेश्वरवधोयतः महासेतुवंधपदं महा
शैलप्रवाहव गगनचरयेहिंत्ये भगवन्महापदं महा
वलपराक्रमभैरवाज्ञानयेतिव प्रत्येहिमहारौद्रदी
र्घपुच्छेनवेष्टयेत वैरिणांभंजयपदं हिरुरुंफट्तके
स्वाहांतकः शतपंचविंशदर्णेनरोमनुः मालारव्याय
ज्वरादीनांरोगानामेतकःस्मृतः ॐवज्रकायवज्रतुंड
कपिलपिंगलऊर्द्धकेशमहाबलरक्तमुखतटिजि
ह्वामहारौद्रदंष्ट्रोत्कटकहकहकरालिन महादृढ
प्रहारिन लंकेश्वरवधायनमहासेतुवंधमहाशैलप्र
वाहगगनचरराहेहिभगवन्महाबलपराक्रमभैर
वाज्ञानयप्रत्येहि महारौद्रदीर्घपुच्छेनवेष्टयवैरिणंभं
जय २ हुंफट्स्वाहा ॐह्रौंस्फेंख्फ्रेंह्स्रौंह्स्ख्फ्रेंहनुमतेनमः ॐ
नमोहनुमान्सर्वग्रहान्भूतभविष्यद्वर्तमानान्हर॰
स्थान समीपस्थान्सर्वान्छेदय २ परबलानिक्षोभय

२

वि०
शी०
१४५
१५३

सर्वकार्याणि साधय २ ह्रां ह्रीं ह्रूं यें यें यें हुं फट् स्वाहा ॐ
शिवं ॐ सिद्ध ॐ ॐ सिद्धि ॐ ह्रं ॐ ह्रीं ॐ ह्रां यै ॐ वं ॐ
स्वाहा परयंत्र परयंत्र पराहंकार भूत प्रेत पिशाच सर्वग्र
ह पर हस्तिसर्व दुर्जन चेटक करणा सर्वविद्या सर्वपापि
निकरणानाशय २ हुलु २ वुवु २ खिलि २ विलय सर्वदु
यंत्राणि सर्वदुष्ट वा वेहुं फट् स्वाहा ॐ पं श्रीं ह्रीं ह्लौं क्लैं
क्लैं ह्लौं हनुमते नमः इति षाडशाक्षरमंत्रः ॐ क्लैं
ह्लां ह्लैं इति पंचाक्षरमंत्रः सर्वेषां राम चंद्र क्षिता
नाञ्छ हासि महावीरो हनुमान्देवता मारुतात्मजेति
वीजं अंजनीसूनुः सैरुः इति शक्तिः श्रीराम भद्र हां इति प्र
णाः ॐ श्रुं हा इति कीलकं श्रीराम लक्ष्मणानंद क वहीं
हूं इति वीजेन मम सर्वसिद्धये विनियोगः द्वादशाक्षरवत् श्री
रामाश्रमात्मा विश्वकाति ध्वनिहनुमत्कवचं । कुं तत्रैव
रुद्रयामले ॥ अथो कानां काम्यहोमकर्माणि तत्
कारणाग्रिवक्रम विज्ञाय कृत्वा नो नैः फलं प्रत्यवा
य भवतीति श्रुते स्तत्र विज्ञान स्याव श्यक त्वात्तु विज्ञानम
काश्यते श्रीरुद्रयामले अथ वक्ष्ये महादेवि होमक
म सुसिद्धिदं अग्निवक्रं वरारोहे सर्वतंत्रेषु गोपितं न
रु स्मयो वह्नि स्तेव वह्निमयो ग्रहाः वह्नौ हुतं तु हविर्दे वि
हा णां प्रविशेन्मवे तृप्यंति देवताः सर्वा स्तेषु प्रसन्नमु
पार्वती फलं चापि प्रयच्छंति सर्व देव मयो ग्रहाः अन
वार्धितं वह्नौ नाना होमं समाचरेत् शांतिके पौष्टिके
कृ वै करे ष्पि वक्रमेह तेषां स्थितिक्रमं व ॥
त्र थ्यथा स्थिता : ॥ ॥ ॥

सूर्य्यो बुधो भृगुश्चैव शान्तिस्यं होमहीमतः जीवो राहुश्च
केतुश्च न वै तेदेवि विविवरः ग्रीणि त्रीणि च कुलाणि रविभ
दीनि दापयेत सूर्य्यभाच्चंद्रभेयावत गणयेश्च महेश्वरि
सूर्य्यादीनां फलं देवि शृणुष्व स्वयथाक्रमं आदित्ये तु भ
वेच्छोको बुधे चैव धनागमः भृगुकेलाभे विनानी शत्रुनो
पीडानसंशया चंद्रेलाभो भवेद्देवि भौमे चैव तु बंधनं गुरु
णा च धनप्राप्तिः राहोर्हानिस्तथैव च केतुनाजायते मृत्युः
फलमेवं महेश्वरि एवं ज्ञात्वा महेशानि होमकर्मसु
मा चरेत् अन्यथा क्रियमाणे तु नैः फलं चात्मनाशनं
॥ब्रह्मयामले॥ अथ वह्नेः स्थितिं वक्ष्ये होमकर्मसु सि
द्धये स्वर्गलोके च पाताले भूमौ तिष्ठति हव्यवाट् तत्सु
कार महेशानि साधकानां हिताय च एतिस्रतिथिवारां
श्च समन्वीय चतुर्युगं एकीकृत्य महेशानि त्रिभिःशेषेण
पावकः एकेन वसति स्वर्गे द्वाभ्यां पाताल एव च शून्ये च
मर्त्यलोके स्यात् देवं वसति पावकः उत्पातः स्वर्गलोके
स्यात् पाताले स्याद्धनक्षयः मर्त्यलोकस्थिते वह्नौ होमा
भीष्टफलप्रदः इत्येवं विज्ञाय मंत्री तु होमकर्म समाचरेत्
प्रतिः अष्टादशाः तिथयः प्रतिपदादयः होमारंभति
थिपर्यन्ताः वाराः सूर्य्यवारादिहोमावारांताः अन्यन्त
गमे अथाभिमंत्रपरित्यागविधिः॥ तत्र श्रीरुद्रयाम
ले अरिमंत्रपरित्यागविधिं वक्ष्ये महेश्वरि यस्मात्त्वामो
घयेच्छिष्यः शत्रुमंत्रभयाद्भुतः अतस्तनाय तत्र ऊर्ध्वाम
रिमंत्रं महेश्वरि जप्त्वा मूर्च्छामवाप्नुः एवं प्राप्नुवंतीदृतन्तु
ने गुरुस्त्वात रक्षयेच्छेन विधिना तद्वदामि ते शृणु

वि॰
रा॰
१५९
१०२३
1023

समाहितो भक्ताशास्त्रमेतत्प्रवरे दिने प्रशोषद्धः स्वनाशाय
देशिकः प्रवरो विधिः नेत्रादौ रत्नभव नेत्रं मदीक्षाविधा
धानतः मार्गलैस्थापयेद्धविष्टरयेत्तण्डुभैर्जलैः विधिना
मंत्रपाठेन तत्रावाह्येष्टदेवतां सकलीकृत्य मस्सम्यावर
णानि प्रपूजयेत् एवं सावरणामिष्टादेविमंत्रस्य देवता
इत्वावितामममंत्रेणा गोष्ठेनेत महेश्वरि सृष्टेतवमहस्रेणा
शतेवाष्टेन वंशियेप्रथ वलापूर्णेन मन्त्रानत्थां ज्ञेन येन
प्रभुं नैतोपवादश्रमधाम्नैर्देवताभ्योवलिं ह्येन विदि
दिक्तवतथाय शौहिमतिविलमः आयाहि इदमसरा धीश
धानमस्यो शवीपते नमस्तभ्यं ग्रहाणेमं पुष्पधूपादि
वलिं आयाहि तेजसां नाथ हव्यवाह्वरद प्रदः ग्रहाण
पुष्पधूपादिवलिमेतं प्रयोजितं प्रेतनाथ्यवमापादिमि
मां जन्मम मापुधेः वलिं दत्तं ग्रहाणेमं स्वप्रेतो वरदोभव
नमस्ते वरसां नाथ रक्षेनवभिरागतः ग्रहाणावलिं पूजा
दिमयाभक्त्यानिवेदितं पाशपाणि महीक्षाल जललो
धनमो स्मते भक्त्यानिवेदितां शंजाग्रहीवाश्रोतिमा प्रकवि
प्रभंजन प्राणायते नमो हि मपरिच्छदः मयाप्रसु कागछ
पिवनग्रहाणावलिमादरात् कुबेरनारकां दीशावम
नामस्तेस्तमै पुष्पधूपादिभिः प्रीतो भवेतावरदो मम ईशानभव
हि भगवन्सर्वविद्याप्रयाप्रभो मजिन पुष्पदीपादि प्रीतो मम
विधोदये आपाहि समर्वलोकानां नाथवलसमवेन ग्रहाण
वविघ्नाने निवेतयनमोस्तेने आगच्छ वरदाव्यक्त विष्णु विष्णु परि
स्वनायक पूजितः परयाभक्त्या भवते मेस्वरदो मम ततः सपरि
वारां च मूलमंत्रदेवता प्रणकृत्यमनालोच्य मयानवलगु

पञ्चपानं चषडभावमरिमंत्रस्वरूपकं तेनमेमनसो दो
ममशेषं विनिवर्तय पापं प्रतिहतं तेसे स्तभूपाछ्रेया
सनातने ततोनमूमकल्याणं पावने भक्ति देवव र
तितसंप्राध्य मंत्रेणमंत्रे यंत्रे विलोमतः विलिख्यामल
कर्णिववंदनेनसमर्चयेत् कलशोपरिसंस्थाप्य भ
क्त्यापरमया श्रुतः तयंत्रे देवमतिमां तथा निजशि
रसश्च स्नायणात् पुनितं तकुंभस्थे जले मंत्रमयैः शिवैः
स्नपनस्थाने ततो येन कुंभमाग्र्यं सततः तयंत्रे देवि
प्रतिमां निक्षिप्याथ प्रपूजयेत् ततः कुंभं निम्नमाती
रस्थ हेवान्ये जलाशये विसृजेदथ विप्राश्च यथाश
क्त्या प्रसृजयेत् इत्थं कृतविधानस्य विघ्नमंत्रोभवा
निजा विनश्यंति नसंदेहः क्रमाच्चितं प्रसन्नता जायते
जीवसंपन्नावर्द्धते तत् कलं क्रमात् ॥ इति प्ररिमंत्रप
रित्यागविधिः ॥ अथगुरोरभावे दीक्षाविधिः ॥ तत्र
श्रीरुद्रयामले गुरोरभावे विधेई मंत्रग्रहणमुच्य
ते कृत्वपद्मे त्रयोदशपादक्षिणामूर्तिसन्निधौ तालप
त्रमं मालिख्यस्थापयेद्धनदच्युतः संपूज्यदक्षिणामू
र्तिमपचारैः प्रयत्नतः पाद्यसंविनिवेद्याथप्रणमे
न्नरवनतः तालपत्रंसमालोक्यापह्वेदष्टांतवंशते
एवंगृहीतो मंत्रास्यान्गुरोरपि विशिष्यते गुरोः संभा
विता दोषाप्रायेणावकलौयुगे एवंगृहीतमंत्रः स्यात्स
र्वसिद्धिप्रदोनृणां अथमुद्रालक्षणं तत्रवाजे· कनि
ष्ठानामयोः एवोस्याटगळसन्नतर्जनी· कुटिलाकृग
मध्यस्थामद्दामावंकुशाभिधा नारदपंचरात्रे दत्ता

वि॰
तं॰
१७५
१८१

गुष्ठं परांगुष्ठेति मीहमद्दयेनव सावकाशं तेकमुष्टिके
धांकुमाम्रमुद्रिका चयोगमोरत्रिशूलांगुष्ठेकेशोकवा
यन्यसावभिनोनयेत् प्रसमुद्रेयमाख्यानावाहिप्राका
रलक्षणः सारमेयरे ऋषिकेशोदेवतानां न्यासमेवं गुलयाः
स्मृताः वनेस्नांगुष्ठरहितानां इति नारदपंचरात्रे मंत्राभि
मर्षयोपाणिः पल्लवैंगानिन्यसेत अंगुष्ठेनावन्यासम
स्यांगुलिसमाश्रय अंगुष्ठविषयेन्यासं तर्जनीशिरसे
अंगुष्ठतर्जन्यग्राभ्यां स्पृशयारभिश हृयेदिति वतस्य
मारितः प्रसारितांगुलैर्नैव पाणिना हृदयं शिरः दक्षि
णामूर्तिसंहितायां कनिष्ठांगुष्ठरहितैस्त्रिभिर्हृदि
सेन मध्यमानामिकाभ्यां तन्यसेच्छिरसि मंत्रवित्
स्वांगुष्ठेन विन्यस्य दशभिः कवचं न्यसेत हृद्दं तेमंत्रवि
न्यसैव विन्यसेत्परमेश्वरि तर्जनीमध्यमाभ्यां तु नेत्रे
विन्यसेत्प्रिये मुष्टिकेनोघ्नेलोके चेत तर्जनी देवमुद्रा मो
भागवदतिनीनामरिमहदेयनीतलाणत अंगुष्ठांगुष्ठिका
रुपांदिप्रतिनिद्वागश्चभवेत लानाराटे त्रिकेयकदशाव
त्रिहिमिनांगुलिभिरीरितेति प्रयोगार्थः कनिष्ठांगुष्ठ
रहितांगुलत्रयेण हृदयमुद्रा मध्यमानामाभ्यां शि
रोमुद्रा अंगुष्ठेन शिखामुद्रा दशांगुलिभिः कवच
मुद्रा हृदयस्याभिर्नेत्रमुद्रा तर्जनीमध्यमाभ्यां
त्रयेणास्त्रमुद्रेति स्नानादिभिः स्कंधांतायोभूतावना
पाणिभ्यां चर्मस्कंधादिनाभिगमितितंत्रराजेववना
न शैवं मंत्राणां तथैवागमे षडंगमुद्राविप्रो बद्धं
लनमाहिपरोहस्तोकनाण्गुष्ठोहृदिन्यसेत ॥

त्स्मृदेयं समाख्याता शिरोमुद्राप्रकीर्तिता ललाटाग्रेस
माधाय हस्तमुष्टिकरौ पुटौ ऊर्ध्वातूर्द्धं प्रसक्ताग्रेतर्ज
न्यौ ज्येष्ठ वाप्यत करौ शिखायां संयोज्य हस्तमुष्टिपुटाङ्गु
ति: ज्येष्ठद्वयं प्रसक्ताग्रौ कारयेद्धन्तस्तथा ऊर्ध्वास्त
यं तथा मुद्रा सर्वोपद्रवनाशिनी हस्तौ गुष्टौ प्रसक्ताग्रौ
कारयेद्धृद्धनस्तथा मूर्द्धयेन्द्रात्मसंहस्तावात येऽभयपार्श्व
तः करे स्वदयमुद्देयं कवचख्याभयप्रदा हस्तावतेत्रोन्म
विहस्तसक्तांगुष्ठकनिष्ठिके प्रसार्य मध्यमा किंचिन्नम
येदितरांगुली नेत्रमुद्देयमुद्दिष्टावरत्तोभूतार्तिभंजनी
परस्परतलहंद्वं पुनरास्फोटयेद्दृशौ तर्जन्याशाबध्येता
भ्यां ज्येष्ठाग्रवलितान्गुयेति ताभ्यां कराभ्यां मेत्रेतत्रप्र
काशे कनिष्ठांगुष्ठकौ भुग्नौ करयोवितवेनवं तर्जनीम
ध्यमानामा: संहताभुग्नवर्जिता: मुद्रैषागालिनी प्रो
क्तांगुष्ठस्योपरि चालित: संयुक्ता संप्रसारिता: दक्षि
णांगुष्ठसंएष्टा मुद्रैषा शंखसंज्ञिता प्रयोमुख्यौ वामद
क्षिनाडशांदतहस्तके विन्यस्यांगुष्ठयुग्मेन पार्श्वयो: सं
प्रसार्य दर्शयेद्ध्यपात्रे तमन्यमुद्दीयमीरिता: यद्य
वाहिन्यांसे जल्पना मातजोथ्यक निष्ठाग्राख्योयोजिता मु
द्रेयं त्रिविशिखाख्या त्का इति प्रथावाहनादिमुद्रा: ॥ लक
तां संग्रहे हस्ताभ्यां मेञ्जलिवधानामिका मूलपर्वणो:
अंगुष्ठौ निक्षिपेत्स्येयं मुद्रा त्वावाहने स्मृता प्रयोमुखौ विधिर्यं
चेत्स्यात्स्थापनीति निगद्यते उच्छ्रितांगुष्ठमुष्ट्योस्तु संयो
गात्सन्निधापनी अंतः प्रवेशितांगुष्ठो सैव संरोधिनी मता
उत्तानमुष्टियुगले संमुखिकरणं भवेत् देवतामषडंग

वि
ता.
१०६५
१०७५
L075

तांन्यासः स्यात्सकलीकृतिः सव्यसहस्तकृतामुष्टि
वीदोमत्स्वतर्जनी मुवगुटनमुद्रेयमभिनोभ्रामितामु
ता अन्योन्याभिमुखौ श्लिष्टौ कनिष्ठानामिकापुनः तथै
वतर्जनीमध्यमेनमुद्रेयमुद्रिता अमृतीकरणेऽन्या
नयासाधकसत्तमः अन्योन्याग्रथितांगुष्ठाप्रसारितक
रांगुलिः महामुद्रेतिमुद्रितापरमेकरणेप्रिये। प्रयोजयेद
मामहादेवताह्वानकर्मभिः प्रीतंत्रयाजे पटौजलि
गौकृतावाद्यस्यानदनामिके तत्रखेतजेनेयस्तेत्रिखं
णालखितावहा कनिष्ठानामिकामध्यानवैन्योन्यम
गता कृतांगुष्ठौ कनिष्ठस्यो च्च ऊर्ध्वं तर्जनी सर्वसं
क्षोभिनीमुद्रा त्रैलोक्यक्षोभकारिणी एतस्या मध्यमे द्वे
तर्जनीवक्रतेसति सर्वविद्राविणीमुद्रासर्वासाम
योषितां हाभ्यामांऊशाङ्कपाभ्यासंश्लिष्टाकर्षणीमता
परवृत्तांगुलीकृत्वानखोश्लिष्टनलोकवी अंगुष्ठौ तर्ज
नीश्लिष्टौ नवैगेवशाकारिणी अस्याविरुद्धे तैनैवसर्व
सिद्धांतिदेवता अस्यामुद्रापामीषु द्वेदष्टच्यौते वामके
रंतत्रै सर्वादकिणादेशोनदार्हिणांसव्यदेपातः वाग्रुक्
तामहादेविहस्तांसंपरिवर्त्यच कनिष्ठानामिके द्वि
कातेनक्रमेणात तर्जनीभ्यांसमाक्रांतेसर्वेषांमध्यमे
मे अंगुष्ठेनमहेशानिकारयेत्तत्रलावपि अयंसाविद्री
तान्मीमहासर्वोनमाप्रिये रविर्तैवमहेशानि सर्वेनीते
पकारिणी वहयैवैनपादेविरक्षणनेमाप्रकोतमा योगिनीत्रिं
हेहेत्वनलस्यावक्रसन्निभः डाकिनीराकिणी हेदेलाकिनी
काकिनीगणौः साकिनीहाकिनीवृदेहेष्यनेपरमेष्यरि॥

पनयास्तातयादेवि योगिनीनां भवेत्प्रिया अतः समुद्गम
द्वयं सर्वासां परिकीर्तिताः प्रियतोप्रियतो वापि मुष्टौ दे
शोथवाङ्गुष्ठौ उत्थितस्तोपविष्टस्य वक्रमेनिश्चलोपि वा
उच्छिष्टो वाङ्गुष्ठविभूर्त्वा भूत्वा नो मेघ्यनेवतः मुद्रया मध्य
मोग्रल्यौ परिवर्त्य क्रमो मनः पार्थिवस्याम केङ्कास
धः विवर्तोस्म भेत् श्रीमन्त्रराजे मध्यमामध्यपार्श्वाधः
कनिष्ठाग्रे विपर्ययात् अनामिके योव्यत्यले तर्जन्यावक्र
शाकृती इत्येवेनतखाग्राग्रे वीजमुद्रेयमीरिता कनिष्ठा
मुष्टसंश्लेषामङ्गुष्ठयोनिर्मिवेडिका कनिष्ठानामिकाम
ध्याव्यत्यस्ताः पृष्टतः क्रमात् वलितामूर्ध्वयोगेन स्तननत
जेनि कौकवै शान्तस्थापनमुद्रेषाजय मुन्नासमाधिष्ठ
मूर्नैकरणमेतस्याः वचनेन समीरितः वामकोदरम
द्रास्या दर्जेगुष्ठेनमुष्टिना पाशमुद्रा ज्ञतेनैवेतर्जन्यंगुष्ठ
योगतः कनिष्ठानामयोः पृष्ठेस्यादंगुष्ठस्तर्जनी कुटि
लाग्रटनमध्यस्यानस्द्रामावक्रप्राभिधा विवर्ण्याव
वक्ष्यमाणायामध्यमेकरपृष्ठगे तर्जन्योत्र टङ्कसंश्लि
ष्टमुद्रेषाङ्कानमस्कृतौ ॥ अथगणेशमुद्रा लक्षणसग्र
हे न तोगणेशमुद्राणां मुच्यते लक्षणावपि उत्तानोर्द्ध
मुष्टीमध्यामवल्लावद्धमुष्टिका दन्तमुद्रा समाख्याताम
वाणमविशारदैः वाममुष्टेस्तु तर्जन्यादन्तमुष्टेस्तु तर्जनी
मयोन्यांगुष्ठकाग्राभ्यां तर्जन्यग्रोर्ध्वके द्वियेत पक्षापा
पाङ्कुशामुद्रा विवर्द्धिपरिकीर्तिता तर्जनीवमध्यमाकृ
नात तर्जनीमध्यपर्वणि संयोज्यार्कं चयेत्किंचित्सदेषा
कर्णसंज्ञिका तर्जनीमध्यमासंधिनिर्गताङ्गुष्ठमुष्टिका

वि॰
गी॰
१९५५
१०७८
१०७८

अधोमुखो विन्यासा मध्यमा विघ्नमुद्रिका तलेतलेन
करयोस्तिर्यक्संयोज्य चांगुली संहताः प्रसृताः ऊर्ध्वा
महापद्ममुद्रिका ऊर्ध्वस्य दक्षिणां हस्तं मानस्य वर
लांगुलिं किंचिन्नतलं ऊर्ध्वां न्यसेदेषा लड्डुकाविधा उत्ता
नवाममुष्टिस्तु बीजपूराह्वया मता दंतपाशांकुशानि
पद्मपद्मलड्डुकसंज्ञकः बीजपूराह्वयं चेति गणेशमु
या मता शक्तेपानीच मुद्राणां कथ्यते लक्षणानि तु
पाशांकुशवराभीति खट्वांगमुग्रमशराः मोसलीमुद्रि
कादौ शीघ्रमुद्रा शक्तिप्रिया मता लक्ष्मीमुद्रा चैव लक्ष्म्या
वाग्वादिन्यासने पुस्तमाल्यान्त्याख्या वीणामु
ष्टिकमुद्रिका मातेगीपाश्वबीखामुद्राचानिप्रियाम
वेत योनिमुद्रान्त सर्वामोक्षदाः नीनोधनीतिदामता पाशांकु
शाखेप्राकैव कण्ठे न्यायपाकमे उत्तानं दक्षिणं हस्
कृत्वाधोनामयेत्ततः संहतांगुलिकं मुद्रेपराख्यापरि
कीर्तिताः पराङ्मुखं वाम हस्तं उच्छितांगुलिकं भवेत् अ
भयस्य तु मुद्रेषा कथिता वाभयप्रदा कनिष्ठानामके च
धाङ्गुष्ठे चैव दक्षिणे ततः शिष्टांगुलीन् प्रसृजेन्मुद्रे खट्वांगमु
द्रिका वामहस्तेन तथा निपककलाचैव प्रसार्य च अंगु
चितांगुलिं ऊर्ध्वां च मुद्रेयं मीरिता दन्तमुष्टेस्तनं तन्वा दं
वेषावाणमुद्रिका मुष्टिं कृत्वा तु हस्ताभ्यां वामस्योपरि
दक्षिणं ऊर्ध्वांन्यस्य लमुद्रेयं सर्वविघ्नविनाशिनी मुष्टिं कृत्वा
कराभ्यां च वामस्योपरि दक्षिणं कृत्वा शिवमिसे यात्य उत्तो
मुद्रेयमीरिता दक्षिणांगुष्ठन तन्यो च ग्रलक्ष्मीकरांगु
ली प्रसार्य दर्शयेदेसा मुद्रा स्याद्रत्नमालिका ।।

पैवमनंतानां नाख्यो ख्या मुद्रा समीरिता वीणावादन
वद्धस्तौ कृत्वा संचालयेत्ततः वीणामुद्रेयमाख्याता स
र्वसत्वप्रियंकरी वाममुष्टिस्याभिमुखौ ऊर्ध्वांगुलक
मुष्टिका पुस्तकाय मुद्रा ह्यात्रिंशन्मुद्राः लक्षणं संगृहे संमु
खं संपुटं चैव विततं विस्तृतं तथा द्विमुखं त्रिमुखं चैव च
तुः पंचमुखं तथा षण्मुखाधोमुखं चैव व्यापकांजलि
कं तथा शकटं यमपाशं च ग्रथितं संमुखोन्मुखं विलंब
मुष्टिकं चैव मत्स्यः कूर्मवराहकौ सिंहाक्रांतं महाक्रां
तं मुद्गरं पल्लवं तथा एता मुद्राश्चतुर्विंशज्जायत्र्याः सुप्रति
ष्ठिता वृथा मंत्रजपश्चैव स्नानं भोजनमेव च तथा चैती
र्थयात्रा च मुद्राहीनो वृथा हि सा यज्ञश्च निष्फलस्तेषां हो
मो देवार्चनं तथा तस्मान्मुद्रा महात्तेया विहर्स्तिर्यत्नमा
स्थितैः आकुंचितांगुलिकौ संमुखौ संमुखं भवेत् क्रो
शाकोशेन सांगुष्ठेन संपुटमुदाहृतं विरलांगुलिको
नौ ततं परिकीर्तितं विस्तीर्णौ विसृतौ हस्तावत्येषां
मलिसंयुतौ कनिष्ठेनामिके युक्ते वैतद्विमुखं भवेत्त तु
देवमध्यमायुक्ते त्रिमुखं परिकीर्तितं तदेव तर्जनीयुक्तं
चतुर्मुखमुदीरितं तदेव स्यात्पंचमुखं विमिलितांगुष्ठके
यदि तदेव षण्मुखं प्रोक्तं तथा व्याप्तकनिष्ठिके अधोमु
खमुतौ हस्तावधोमुखमुदीरितं व्यापकांजलिमास्थाय
स्तांगुलिकौ युतौ ऊर्ध्वांगुष्ठकद्वयमुत्तं मुष्टिद्वयमधोमुखं
भवेयदि तदा प्रोक्तं शकटं मुनिसत्तमैः मुष्टिं कृत्वा करौ
चोत्तानतर्जनीवप्रसार्यैव आकुंच्याग्रौ तु संयोज्य यमपा
शौ विरुद्धः अन्योन्यांतरसंश्लिष्टाद्दशांगुलिकरावुभौ

वि.
शी.
१५१
१७७
1077

अन्योन्यमपि वध्नीयाङ्गुष्ठितेन प्रकीर्त्तितं चुलीकाग्रेक
रौ कृत्वा चोर्ध्वे वामकरो मुखी ॐ धेनुमुद्रेन दक्षिणायोनये
न्मुद्रेयोन्मुद्रे अथः कोपाकृतिकरौ विलेव विद्वेषो विद्रः
मुनेमध्ये हृदये चैव समक मुष्टिकमीरितं अन्योन्यानामि
कामध्या मन्योन्येनैव संस्पृशेत् कनिष्ठिकाङ्गुष्ठेनैव मस्त
मुद्राख्यमीरिता अथो मुद्रे केवेवामेतादृशे दक्षिणाः कर
पृष्टदेशसमाक्रान्ता क्रमं मुद्रासमीरितः मुष्टिकृत्वा वा
मदन्तमध्यमां तन्त्रसमायुच निवेशयेद्वामकन्दे वा कुसु
समीरिताः समाश्रितो गलिकरौ समीपं कणीयोनये त्रियो
सिद्धाक्रान्तसमुद्दिष्टगोपञ्चीजनपतन्त्यरैः दर्शयेच्छ्रो
हंसो संप्रक्तो गुलिपंचकौ मद्राक्रान्तं भवेन्मुद्रा गायत्री त
दयगता तर्जनी दक्षहस्तस्य वामेकरे तलेन्यसेत वधीया
हामहस्तेन मुद्रां समुद्दीरितं दक्षिणानकरेणैव चालि
तां गुलिनाशिरः वदनाभिमुखे नैव पल्लवं मुनिभिः स्मृतं
दर्शनीयाः संहारमुद्रा लक्षते अन्याः समसूद्राः अस्ति
मिथः कनिष्ठिके वद्धा तर्जनीभ्यामनामिके अनामिको
हे संश्लिष्टदीर्घमध्यमयोरधः अंगुष्ठयुग्मं दयंन्यसेद्योनिमु
द्रेयमीरिताः अथ वैष्णवमुद्राः तत्रैव एकोनविंशति
हाविसोकृत्कामनीषिभिः शंखचक्रगदापद्मविल्वाङ्कु
श्रीवत्सकौस्तुभः वनमालातथाज्ञानमुद्राचाते
यानतथा काममुद्रा समाख्याताना मेलनणामु
वामांगुष्ठंनसंगृह्यदक्षिणेनतमुष्टिना कृत्वानानंतथाङ्
ष्ठिमंगुष्ठंतुप्रसारयेत वामांगुलिस्तथाश्लिष्टाः संप्रसा
संप्रसारिताः दक्षिणश्चसंस्पृष्टा मुद्रेयं शंखसंज्ञिताः

विपर्य्यस्तेन तले कृत्वा वामदक्षिणहस्तयोः अंगुष्ठौ ग्रथये
च्चैव कनिष्ठानामिकान्तरे वक्रमुद्रेयमुद्दिष्टा सर्वसिद्धि
करी शुभा हस्तौ तु सम्मुखौ कृत्वा संलग्नौ संप्रसारितौ ग्र
गुल्यौ मध्यमे भूयः संलग्ने संप्रसारिणी गदामुद्रेयमा
ख्याता विप्राः संतोषकारिणी हस्तौ तु संमुखौ कृत्वा संहृ
त्वाऽउन्नतांगुली तलोन्नमिलितांगुष्ठौ मुद्रैषा पद्मसंज्ञिका
ङ्गुष्ठे वामकरांगुष्ठो लग्नस्स्यात्कनिष्ठिका दक्षिणांगुष्ठ
संलग्नानतकनिष्ठाप्रसारिता तर्जनीमध्यमानामा किंचि
त्संकोच्य वालिने वेणुमुद्रा भवेदेषा सगुप्ता प्रीयमीदृ
शः अन्योन्यस्पृष्टकरयोर्मध्यमानामिकांगुली अंगुष्ठेन
नबध्नीयात्कनिष्ठामूलसंस्पृते तर्जन्यौ कारयेदेषा मुद्रा
श्रीवत्ससंज्ञिकाः अनामापृष्ठसंलग्ना दक्षिणस्य कनि
कां कनिष्ठिकान्ययाबद्धा तर्जन्यादन्ययान्यथा वामाना
णां बध्नीयाद्दत्तांगुष्ठस्य मूलके अंगुष्ठमध्यमे वामे सं
णो न्यसेद्वत्सलापरा चलसोव्याग्रसंलग्ना मुद्रा कौस्तुभसं
ज्ञिका स्पृशेत्केदादियादांते तर्जन्यांगुष्ठनिष्ठया करद्वये
नमाला च वत्सद्वैयं वरमालिका ॥ ३ ॥ ततं वाममंगुष्ठं सव्या
गुष्ठेन वेष्टयेत् दक्षिणांगुष्ठकं चैव नदीपाभिर्निपीड्य सवे
अंगुलीभिर्वामहस्तांगुलिभिस्तान्निपीडयेत् गाढं हृदि
विपेदेषा विलाख्या मुद्रिका परा हस्तौ तु विमुखौ कृ.
त्वा ग्रथयित्वा कनिष्ठिके मिथस्तर्जनिके श्लिष्टे श्लिष्टाव
गुष्ठकौ तन्वा मध्यमानामिके देन द्वौपत्ता विवदालयेत्
पृष्ठा गारुडमुद्रास्या द्विजाः प्रीतिविवर्द्धनी तर्जन्यंगुष्ठ
कौ मत्कौ वग्रतो हृदि विन्यसेत वामहस्तांग्रजे चैव वाम

वि॰
रो॰
१५५
१३८
1028

ज्ञात्वा निक्षिप्य सेत ज्ञानमुद्रा भविद्वेषां वामे चंद्रप्रियंकरी
ज्ञात्वा मध्यक वैष्ठकावधिवृकौ द्वौ समभावुभौ हस्तौ वक्षसि
संलग्नौ कंपमानः पुनः पुनः मुखं च वितते ऊर्ध्वा लोलि
ह्वानो च निह्विकौ नारसिंही भवेन्मुद्रा त्वेषान स्त्रीतिवृद्ध
नी दत्तोपविकरं वामे कृत्वा नानकरः सर्पीः नामयेथ ते
संघोक्तो मद्वा वाराह संज्ञिकाः वामहस्ततले कृत्वा दक्षा
गुलि रधोमुखी संयोज्य मध्यमा नामा धनसापोविज्ञा
वयेत् सुग्रीवप्रिया मुद्रा नन्दनी रङ्का विणी पंचवी
णाषडे भोगेवोक्तो मूर्द्धिसा गुह्मस्यिद्दे मुद्रा त्रैलोक्य
मोहनी हस्तौ न समवष्टौ कृत्वा प्रसक्तो गुलि कौ तथा त
नैव मध्यमा पृष्ठे अंगुष्ठौ मध्यमा स्थितौ काममुद्रेय मु
दिता सर्वदेवप्रियंकरी अथ सौरमुद्रे नारायणीपी
पमाकरो क वेष्टकावेत्या क्षिप्ते त्रुमध्यमे अंगुलौ ध्या
रेयन्नस्मिन्नि वमुद्रे निसोध्यते दर्शयेद्गनः पद्मविंदु
हेययोग्दिते मुख्यश्चवक्त्रः नत्रशिवरहस्ये श्रीवीनाम
यमुद्राणां दशानां वापरं विष्णोः महादेवप्रियानां तेक
ध्येनलक्षणानि वै उक्तितं द्विताणां गुष्ठं वामां गुष्ठेन तर्जं द
येन वामां गुलि दक्षिणाभिरंगुलीभिर्बध्वा वेष्टयेत् लिंगा
मुद्रा समाख्याता शिवसानिध्यकारिणी मिथः कनि
ष्ठके बद्धा तर्जनीभ्याम नामिके अनामिकोर्ध्वगते ऋजु अंगु
मध्यमे धारयेत् अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यसेद्योनिमुद्रेयमीरिता अंगु
ष्ठेन कनिष्ठाग्रं बध्वा शिष्टांगुलित्रये त्रिशूलाख्या पुर
षाधिकी तिनाः अंगुष्ठान्तर्जन्योरग्रं न्यसेदविरोधांगुलित्रयम्
धृत्वा माला मुद्रेयं परकीर्तिता अथ कृतेनादलहस्तं
अक्षरा

र्धंकृतोवासहस्तप्रसन्नाभयमुद्रिका मिकितोनामि
कांगुष्ठमध्यमाग्र[illegible]ायोजयेत शेषांगुल्याउच्छ्रिता
ग्रेसर्गमुद्रीयमीरिता पंचांगुल्यादक्षिणाग्रमिलिता
स्तंहृन्मूर्छिता खट्वांगमुद्राषट्चक्रशिवस्यातिप्रिया
मता पादवद्धा सहस्रेवक्रतोकेवामकेतथा विधायो
छिन्नवक्रर्थ्यान्मुद्राकापालिनीमता मुष्टिंचशिथिले
वेधाईषडुच्छ्रितमध्यमा दक्षिणांमूर्द्धमुन्नस्यकर्णदेशे
प्रवालयेत एषामुद्राडमरुकासर्वविघ्नविनाशिनी
लिंगयोनित्रिमूलाक्षमालेभीमृगालिका खट्वांगा
वकपालाख्याउमरु: शिवतोषदा: लक्षणसंग्रहे
श्रीमतेपद्ममुद्रास्याद्धस्तद्वयमधोमुखे मुद्रैषाजलप्र
क्षेपदेवोर्ध्वमुखेपुनः मुद्रास्यान्नागनैपाचेमुद्राचांग
लिरुच्यते अनामांगुष्ठसंयोगान्नागोकाधिस्यमुद्रि
का उत्तानेदक्षहस्तेतु कृत्वानिम्नतलेसुधी: कनिष्ठ
हीनांसंयुक्ताष्यत्तसोपलिउतता: मुद्रैषावमनीप्रो
क्ता:योमुखीमात्तनामया स्पृष्टांगुष्टाभवेन्मुद्रामधु
पर्कावदानने अधोमुखी:दक्षहस्तकृतामुष्टिकनिष्ठ
पा विसृज्यस्थानमुद्रैषागदितापरमेश्वरि उत्तानद
क्षिणांहस्तेकृत्वातन्मध्यतोपुनः संगुष्ठेनस्पृशेदेषा
मुद्रावस्त्रस्यकीर्तिता पृष्ठेवानामिकास्पर्शान्मुद्राभूष
णस्यतिका कनिष्ठास्पर्शतोस्येषाउपवीतस्यमुद्रिका
अधोमुखंकरंकृत्वातर्जन्यग्रेणयोजयेत अंगुष्ठाग्रेण
मुद्रेयंपुष्पाख्यापरमेश्वरी संगुष्ठाग्रेणतर्जन्यास्पृशेद
गमहेश्वरि धूपमुद्रेयमाख्यातासर्वदेवातिप्रियंकरी जो

वि.
सं.
१५८
१८५

ष्ठाग्रेणास्पृशेदग्रं मध्यमायाः समाविते दीपमुद्रेयमुदि
तासर्वदेवप्रियाशिवे अनामाग्रस्पृशेद्देवि ज्येष्ठाग्रेण
देशिकः नैवेद्यमुद्राकथितादेवीनांतत्रसिद्धिदायिनी नाद
मुपंचरात्रे ग्रासमुद्रांसमेवैहस्तेनप्रफुल्लकमलाकृतिः दर्शी
येसंवववाम नामन्यहस्तेनदर्शयेत कनिष्ठानामिके सम
गांगुष्ठाग्रेणयोजयेत प्राणमुद्रासमाख्याता प्रथमेदर्शये
दिमा योजयेत तर्जनीमध्यमामपानस्याथमुद्रिका मध्यमा
नामिके तद्वद्यामसुद्राप्रकीर्तिता तर्जनीमध्यमानामा
नहृन्मुद्रानुदीपिका सर्वाभिरंगुलीभिश्च पंचमेमुद्रिकाम
ना सकीयैमुनमिर्युक्ता पंचमुद्राप्रकीर्तिता प्राणास्यैवं
स्तथापानोव्यानोदानसमानकस्तथा समानोंऽगुष्ठातःसर्वे
प्राणवायवाद्दिहोतकाः पंचमुद्राभवंतीहकंमेणौवसमां गुलि
तिना लक्षणामंगुष्ठे मणिवंधस्थितैः कृत्वा प्रसृतांगुल सम
कौकरौ कनिष्ठांगुष्ठयुगलं मिलितं ततः प्रसारयेत सर्वासि
निद्राख्यमुद्रेयंप्रियावैष्णवस्य हि उल्लासे सर्वांग
रंगुलीभिश्च दृष्याहुतवलिप्रिये यद्वा वाहिन्यां हृदंगमा
लीवद्धानतर्जन्यौ दंडवत्सृजेत सव्याग्रवामतनः पृष्ठेदंतल
कपंचानैः नाराचमुद्रासंप्रोक्ता योज्या वलिविसर्जने कं
द्ध्यामंगुष्ठे मुखेमुश्चविवामहस्तस्याऽऽधोमध्यदत्तहस्तमुष्टि
मांगुलीरंगुलीभिस्तयोज्यापरिवर्जयेत पश्चात्संहारमुद्रा
स्याहिसर्जनविधौमता तथा ऊर्ध्वस्यवामतर्जन्यामः
येवकायमेन्यसेत त्रिध्यंमध्येमवेदोषाराशिमुद्रा
मर्हिनी कंगुष्ठाग्रतनौमुष्ठौ कृत्वा मेलयेत्पार्श्वयोः ना
वेवाभिमुविवऊर्ध्वान्नुद्देषाकालकर्णिका ॥

दक्षिणानि विद्रामुष्टिर्नासिकाग्रस्थिततर्जनी मुद्रावि
स्मयसंज्ञा स्याद्विस्मयावेशकारिणी मुष्टेर्मध्यीकृतो
गुष्ठाद्दक्षिणानादमुद्रिका तर्जन्यंगुष्ठसंयोगादङ्गुलो
विंडमुद्रिका ग्रथकालविहितानानि॰ तत्रगोवत्से
हितायां जानूर्वोरंतरे सम्यक्कृत्वा पादतले उभे ऋ
जुकायः समासीनः स्वस्तिकं तदुदीरितं गुल्फौ च वृष
णस्याधः सीवन्याः पार्श्वयोः क्षिपेत् पार्श्वपादौ च पा
णिभ्यां दृढं बध्वा सुनिश्चलः सिंहासनं भवेदेतत्सर्व
व्याधिविषापहं एकपादमथैकस्मिन्विन्यस्योरुणि सं
स्थितो इतरस्मिंस्तथाचोरौ वीरासनमुदाहृतं वामपा
दमपादाय दक्षिणोरौ प्रविन्यसेत् तथैव दक्षिणं पादं
सविस्योपरि विन्यसेत् पद्मासनं भवेदेतत्सर्वेषामपि
स्तितं स्वस्तिकं पद्मकं वीरं सिंहं चेति वृत्तयं ज्ञेयप्रश
समनेषाप्रसंगाद्देवकीर्तितं गौतमेतंत्रे प्रोक्तो
वापिस्वस्तिकासनमास्थिता गात्रः उदङ्मुखः कुर्यादेव
काष्ठमदैवहि शिवार्चने सदाप्येवं शुचिः ऊर्ध्वोदर
मुखः दक्षिणामूर्तिः पद्ममिदं उदङ्मुखः प्राङ्मुखोवा
भनाप्रपन्नमानसः स्वस्तिकासनमासीनः पद्मासन
मध्यापिवेत्तिस्वयमेवोभयविदान्नादिति अथषट्कर्मे
भवस्मनायाः प्रीचकेश्रावरणेवेताकृतानषट्शामेव
रश्मिसनाक्रमः लक्ष्मीकल्याणिवे प्रातरुत्स्वायशा
पशानान्मासहस्रावदहृदये शाट श्रीनानब्रह्मवि
हादीन हेमगर्भानिमान्स्मरेत पद्मस्थकर्णिकामध्ये
हादशांतेगुरुंकितः पदत्रयमनुस्मृत्यगुरुः स्वनिशुः

वि॰
स्ना॰
१५७
१ष॰
1080

स्मरः शुक्लं रक्तं च मिश्रं च वध्येनोपरि रहस्यवित् चरणद्वयं सं
भूतौ स्वेच्छामिश्रह्याविति तो देवदेवौ तथा नाथांस्तत्त्वमंत्र
शक्तान्स्मरेत् गुरुं च गुरुपत्नीं च रेवौ देवीं च भावयेत् प्रातः
प्रभृति मायेने मायादि स्नातरेन तः यत्करोति जगन्नाथ
ननस्तन्न च सर्जने इति संप्रार्थ्य नाथं देवं प्रणम्य गुरुपादुकां
वहिर्निर्गत्य शुद्धात्मा शुद्धप्रदेशान्तरे ततः कृत्वावश्यकर्मा
स्याय शौचाचमनं पूर्वकं स्त्रीकामदेवाय सर्वजनप्रिया
यनमः चतुर्वारं मुखप्रक्षालने गंडूषं दंतकाष्ठं च कृत्वा
वाचस्पवाग्यतः स्नानार्थं संध्यामुपासीत यथाविधि विचक्ष
णः स्नानप्रकारं हि द्विविधं वाह्याभ्यंतरभेदतः प्रातःस्नान
मस्यं ते तरहस्यमपि पार्वति कथयामि भवेयस्तेन पंच वक्त्र
येपि च प्रणभ्यंतरस्नाने सरित्त्रयमुपसर्पस्त्वं चरणात्रयम
ध्यानतः सर्वं तं मविद्याने देवभावे भावगोचरे विशुद्धिस्थि
पने भ्रमा स्मरणादेव योगिनां नेनात्मा विनमात्मानं भ
वेषु स्वर्वशं च वे नैव इडा गंगेति विख्याता पिंगला यमु
ना नदी मध्ये सरस्वती त्रयाणां त्रयागं इति संस्मृताः वाह्यं
च विधं स्नानं पंच भूतात्मकं यतः संस्नाने कृतेन स्नानं
च स्नानं कृतो भवेत् पंच भूतात्मवीजानि लवरयहं नी
विताः संविद्रूकैलैः संसंप्रदहास्योस्थितेनले वामांगुली
लदायोगास्यो तयविद्यामिश्रेया वामनासिकया पूर्वं
प्रसोतिर्मयेनले इति नासिकयां तस्य मलदाल नम्
विरेचयात्मनं तेन माप्रतिपद्मशिलेपरि श्रवमर्षणं
हि सकलापनिवारणं इति स्नाने च समर्वोयानि वारयो
वर्ण्य च ततः संध्यामुपासीत यथाविधि विचक्षणः

प्रातः संध्यामुपासीत धर्मकामार्थसिद्धये मूलाधारेव
सानेन ह्रांवीजं पीतसंप्रभं ध्यात्वा हृत्पुटांतस्थवह्नि
र्निः सार्ध्यमंडले सौरे विभाव्य पीताभां त्रिनेत्रां च वर
दं जं विभ्राणामभयं मूलं कपालाहीं च बाहुभिः बाल
सूर्यासनां ज्येष्ठां ध्यात्वैवं संजपेन्मंत्रं ऐं ह्रीं श्रीं ह्स्ख्फ्रें ह्सौ
क्लीं ह्सौं ह्लां ज्येष्ठायै ह्लां ह्सौं ह्लां ऐं ह्रीं श्रीं ह्स्ख्फ्रें ह्सौः श्री
पादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः इति त्रिरर्घं दत्वा ।
आदित्याभिमुखस्तिष्ठन् गायत्रीं च शतं जपेत् गायत्री
भिनिश्चक्रस्य ज्ञानमुत्पद्यते विद्महे ५ षडाननाय वि
द्महे विश्वपाशाय धीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ५ अ
थ माध्यंदिनसंध्या मणिपूरे डफाब्जके ह्रींबीजं श्या
मसंकाशं ध्यात्वाग्निः सार्ध्यमूर्ध्ववर्त्ते सोममंडलमध्य
स्थां त्रिनेत्रां श्यामविग्रहां आरूढयौवनां जाप्याक्षु
त्रकं वामेन रेकरे विभ्राणां च तथा वामां ध्यात्वैवं
संजपेन्मंत्रं ५ ह्रौं ह्सौ ह्रीं वामा संध्यायै क्लीं ह्सौं क्लीं ५
श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः इति त्रिरर्घं द
त्वा प्राग्वद्गायत्रीं जपेत् अथ सायंतनी संध्या स्वाधि
ष्ठाने वलाब्जके ह्रौंबीजं रक्तवर्णां तं ध्यात्वाग्निः सार्ध्य
मूर्ध्ववर्त्ते वह्निमंडलमध्यस्थां रक्तवर्णां वनबंधुजा
शूलाभयकरे देहे कपालान्तर्जनीं तथा वामभागे व
विभ्राणां महाहा नेत्रत्रयान्विता विचित्राभरणा रौद्री
ध्यात्वैवं संजपेन्मंत्रं ह्रौं ह्सौं ह्रीं रीं ह्रीं संध्यायै ह्रौं ह्सौं
ह्सौं ५ श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः इति त्रिर
र्घं दत्वा तां देवीं तन्मयत्वपश्याम्लैतेन समयोज्य ॥ ६

वि.
पो.
१५८
१८१
108

नि संध्याविधिः अथ प्राणाग्निन खेडः संध्यालोपी न कर्ते
व्याशेभोराज्ञैवमेवहि दीक्षितः संध्याहीनो न दीक्षित
फलं लभेत न ऊर्ध्वान्नितो संध्यापतितो दशधा न पेत्
अन्यसंध्यासमेकाले मोत्रकेटकविधया कृत्वा पाखंडमेत्रै
णध्यायेत्वा मोत्रकेटकी अथ ध्याने षट्चक्रद्वादशा
नाग्नितेत्रीपरमेश्वरीं गलाहृदि शुक्लवर्णांपीतांगलत
लादधः कंठादिपादपर्यंतेनवनीतां अग्रशस्याते हि…
धंरक्तांगीस्ववर्णाशृंगारवर्जितां सवितरकंशभाभिष्ठमं
द्विनेत्राभिः सहस्रिकां मोचित्तां सर्वपापानां वत्तसिंहासी
नास्थितां नदहत्रेनपंचेवनदहस्रेनकेसरं नावक…
स्थितां देवीं त्रिविक्रंगुणामेद्रितां रत्नमुकुटोज्वलांदि
व्यांसंतनानेदस्मितां अप्रैवसैमहादेविंदहिंतादय
गामिनी महासमयगापहतनिष्कलगामिका अथमे
त्रः ५ पंचपरमवक्रक्रकमछेदनकरिश्वेवेवरदेविश्व
मायात्रैलोक्यरूपसहस्रपरिवर्तिनि हे अथमोरम
ना ३ वसस्याच्यपन्कमञोनाम्य स्वतिपृवके वाग्यमा
वणकं कृत्वाशौचं देनविशोषने ञोनागमात्मकं ला…
नेसंध्यानर्पणामेवच मंञनिहेत्यपनान्मा निःशंक…
नमानसः यथाविभक्तिः सर्वेश्वविशेषस्त्र जाग्रहं
आगत्य ननस्पयाया थेमाथनाशेषसंवृते समीप
कस्माने च्छांपदिननग्रागाणेयने न मानेटनवशाकर
कर्णाचापरोहयोः नयोत्केशभुनिधाणये ब्ल
तामेवमोरससीन्यामीरिता नहिवाच्यविदाटिस्य
नाकंसेसावामतेपांसभावाः सत्यगामीनः समस्ति

स्वभूनिष्ठहृद्ब्रह्म सनसंयमादिविवर्जनः सामान्यार्घ्यं स्व
रन्ताप्रणवाद्येव बोद्धव्यन् मंडलोद्धारणं कार्यं इति साधा
रणोमतः भूतागुलेन वेदास्र षट्कोणं वोद्धरेत्रिकं वि
लिख्य तस्मिन्साधारे पात्रे मस्रविशोध्यते संस्थाप्य पय
साप्लाव्य पात्रजलेषु च वह्न्यर्कसोमबीजैस्तन्तदात्म
कविभावनं सर्वानिष्टाय षट्दीर्घं द्वितीयप्रणवात्मकं
श्रीगंधस्रविधाये स्थापात्रं संस्थाप्य दापिते कृत्वा सोमा
स्रवस्थात्रं स्थापते नेविधायच माहिनिष्ठ विधानेन
संपूज्याभ्यर्च्य विडता सामान्येयाजयेन त्रसदे हृयागमंड
पं सौरसंमतिसंभावात्सर्वसंप्रोक्तयेदथः वहृद्यास
करागेरणप्रवतः सौरमंडले वह्यमाणेन मंत्रेण कल्पी
वदनादिभिः पेवेद्सूर्याग्निगभं स्फुरत्स्फुरप्रमोदकथका
समोहंला भं क्रुरुक्रुरु महाहृसमयावे वरी शुद्धा प्रकट २
शोभवाविपिना सिद्धिं सामर्थ्यं दद २ फेकि विरफे कि
लिकिलिफें मणह वल्लाएलसं महावणशवे हसखफ्रें
श्वेनन मंत्रेणाभ्यर्च्य हूनाष्टदलपद्मं लिखेदथ मएडलं
चतुरस्रं कृत्वा संस्थाप्य तदर्चितो सामान्यवद्विशेषार्घं
मंडलं विलिखेद्बुधः मध्ये सौराध्ये पूजार्थं मंडले च तत्र
स्रकं कृत्वा धारेन संस्थाप्य पूजयेत्सनातना ५ पंपा
त्रासनापर्यं ५ नद्यात्प्रक्षालितपात्रप्रतिष्ठाप्य लो
सामान्यार्घ्यं विशेषार्घ्ये सौरत्स्यामृर्घ्याय षडंगकं कृत्वा
श्लोक द्वितीयेन षट्स्वरैर्भेदितेन च प्रहृगधाबिनि:दि
प्यरक प्रथ्यसमर्वपत प्रसेणवतामंकल्प सामान्येनना
दिनिर्भपनेन प्रपाष्टदलमध्ये प्रेन स्वरूपिणं प्रनेनमंत्रेयेन

५

वि॰
ली
९५५
९५२
L082

उशानमन्तुनाराङना ५ अनंतायश्रे ५ तन्वीकृत्यमेयंदेहं
छत्रीकृतफणात्रयं फणीनामेश्वरंदेवंवंदे तेष्वानासम
न्ययेद्दश· मध्यावारभ्यवायव्यामस्तग्रीषु क्रमतोयजेत ५
श्रेह्रूंक्रंउभूतायकैंहेंश्रे ५ श्रीपाडमध्येरेखिमंडलायं
लेसौवालयं ५ श्रेपेश्रारांध्याय ५ हूंपरमसुखापहें ५
कोणाहृत्ना मेडलधावाह्रनेदहराकाशमध्यस्थं हौंवीजं
वक्ष्मसन्निभे वहन्सुटाहिति: साध्यिनेतेश्रेतात्मकासनं
श्रावाह्यतद्दीजमयेध्यायेन्मातेगङभैरवं वक्लवर्णंस्थूल
देहं षट्चक्रकेचोर्ह्वकेशिके भुजद्वादशसंयुक्तं सर्वाःस्थिर
त्नवर्त्तितं कौषिनेवोर्ह्वलिंगचञ्चलद्दृष्टिमसमाकुलं आ
श्चर्मा परीधानंमेडलमालाविभूषितं हू हृंकारास्त्रं
वेतमंदंतमहाशिने त्रिशूलासिचक्रचटासक्तालिनं श्री
वपाणिनंनजोशोकगदावापपाशाभयकरालिन मय
वाह्रनादिमस्रोवमंदंसाभ्यर्च्येमायका ह्रामादिकमय
ग्रंगेकृत्वामातेडभैरवे समेत्रेमालतेसर्वंवंदनेवत्तिवंदेव
न ५ ह्रौं ह्रौंश्री कुलमातेडभैरवाय ह्रौंह्रौं ५ श्रीपाडूकां
म: पंचान्सश्रोतवामातेजपनंत्रमिमंशुन: पुष्पांजलिर्हि
पेमस्यकसविद्रेसर्वसाहितो ५ ह्रौंवौंद्यौं ५ फट्हृदिमा
स्फट्ह्रौं ह्रौं ह्रौं ५ तथाद्दितीयमंत्र: स्रौ: ह्रौं ह्रौं ह्रौं मूलंत
लिपुंमाणषह्रौं ह्रौं सौं ५ श्रीपा· पुष्पांजलिमंत्र: मन्देवमूलं
नेन्मोविधारोकाहालिनीमपि कार्हागलीत्रदपूर्णाघ्यपूर्वं
पत्रदलेभव मध्येवमलतनेमोदध्यानाष्टंडुवोविष्ठि: नव
शान्किपेनमत्रभैरवानपिमनयेत ५ त्रेमालायेतं ५ श्री: ॥
५ हंमिताय्येतं ५ श्री ५ फट् चाएडमा ॥

लिन्यै फट् ५ ग्रीः ५ खोंभाषिण्यै खों ५ ग्रीः ५ ईनारसिंह्यै ई ५

ग्री ५ ह्रीं कामदेव्यै ह्रीं ५ ग्रीः ५ फ्रें मातंगड्यै फ्रें कापालि

न्यै फ्रें ५ ग्रीः ५ फ्रें कौलिन्यै स्रों ५ ग्री ५ अथ भैरवमंत्रः

भैरवट्रायै फ्रें ग्री ५ फ्रें चंडायै फ्रें ५ ग्रीः ५ फ्रें विरूपाय फ्रें

ग्री ५ फ्रें महादेवाय फ्रें ५ ग्री ५ फ्रें महादेवाय फ्रें ५ ग्री ५

फ्रें महाकालाय फ्रें ५ ग्रीः ५ फ्रें गमस्तये फ्रें ५ ग्रीः ५ फ्रें चं

डीशाय फ्रें ५ ग्री ५ फ्रें तेजोशाय फ्रें ५ ग्री नमः सर्वत्रावे

वरीमुद्राखयोगांगकल्पनाद्यमादिनाविधायाथ दूर्वा

दक्षतसंभवैः सगंधपुष्पदीपायनैवेद्यानेर्घ्यं मंत्रकं

यथाशक्ति जपित्वात्तस्यैवं मंत्रेणानेजपः इत्यात्मसर्वम

तेवविदाहित्यहदंवुजे रहस्यकाशक्तरात्मादिवावव

सम्भवत् नाथापाद्यैंनिवेद्यातेस्त्रयाश्वतनोवहिः वा

समागेविलिख्यवक्तव्यस्वशोभने तस्मिन्त्ताधारपा

त्रके पशुमानेडमध्यमत्तमंत्रेणोवदेशिकः ५ ह्रां ह्रीं सः

पशुमांतेडभैरवायनमः ५ ग्रीः सपर्याशेषनिर्माल्य

मनस्मैनिवेदयेत् ॥ इतिसौरपूजा ॥ आरभ्यशांभवीम

नामध्येशेकालकंकिता वहिर्निर्गत्यतत्रवास्सर्वशा

स्यमहात्मनः तस्मात्सौरमपधीतेक्रूतमावश्यकः मु

विः ततः षडन्यपाधीशामाधकायेशडक्रकः साधकं

सांपिनाशेषसामग्रीमूर्तामंदिरे वहद्यामयदाहवेवि

शांतिनिमुद्रिया निजतायागणपतिर्मांचैवमरस्वतीं

लोत्रयंपरमात्मानंस्वस्वबीजपुरसरं शिवोदत्तामवामी

सहहृदयहदिव्यमेत् अम्यर्च्यपुंडरीकनागाधासनवं

ततः ईशानादिमखोवाय्यणोचितदिशासवेः आसीन

वि.
गी.
१८५
१२३

प्राणनेसम्यक्प्रवर्धयेदादिभैरवं प्राणनं कल्पयेन्नस्समंत्रे
णानेन मंत्रवित मंत्राणन विहीनस्तु नाधिकारीशिवार्चने
ॐनमो भगवति नीलवज्राणनेमम बीजेरक्षरक्ष हुं फट् स्वा
हा ५ मंत्राणनेनोपविश्य शिवशक्त्यात्मकोहं सोभाव
येद्दत्तवामसौ तयोः समरसीभावेन तालत्रयमथाचरेत् दिग्ब
धं कल्पयेत्पश्चात्त्रकच्छेनैव वह्निना शरणादीशांतमूर्ध्वांतः
परिवेष्टत्रिधाचरेत् पंचप्राणवशुचाख्ये पंचभूतालयेनयेत्
क्रमात्सर्वात्मेशोप्युपदेशात्किशिवात्मिके योनिमुद्रां समा
वध्य मूलात् ॐ कुलिनीमुनः [illegible] शक्तिबीजेन कौ मि
नि विन्यसेमदे मूलाधारे वमाग्रस्थामीणा सदेकपाप्रकं सा
धिष्ठाने स्मरेद्देवाद्दिलीनाक्षरराहुते केटात्मकं रविदल
षोडशार्णस्वरात्मके विशुद्धिमात्ताहृद्दलेदन्तस्तपंक्रमेणाते
निर्भिद्यप्राणमतयेविभेदेनपदेशिवे परिहृत्यविद्यानंदे
सनात्रिनयपरिपीणी संयोज्यशोध्यपेदेशेपवनायामसपूर्व
कं द्वारनेस्रावनेचैव कृत्वा नियंतणाशिवे विलीनविं
महानिलप्रतिलोमक्रमेणात्र ह्रादिशक्तिसमायुक्तं सा
दवंषट्समरोरुहे विभाव्यशोभवेदेहे स्वात्मानंयोजयेत्
नः प्रस्थापमर्थ्यायोनिमुद्रां समावध्य मूलाॐ कुलिनीत
नः शनैरुत्थाप्यस्ती ह्रस्व्रवन प्रकुलात्मनाशिवेनमहत्व
योजयेन्नस्मात् ह्रीं मितिरमत मनसैवानाहतस्थाना
नायोनिमुद्रया सदेवाक्रम्यमूलेनशक्त्यासह्योजयेत
कुलाकुलानुसंधानेन स्वैवंप्राणामेयमात यः कवीतिसर्व
योमीसमुनः सवकौलिकः षट्त्वयमहारान्विप्राणामेय
मितस्तुनः एवमेवेत्रिधाःपश्चात्यामहालसमाव ॥

न्यासजालं प्रकुर्वीत यथाशास्त्रं यथाक्रमं पंचप्रणवमुद्वा
ध्रुपश्चान्मंत्रं समाचरेत् विलोमप्रणवैः पश्चान्न्यासजालं स
माचरेत् न्यासजालं प्रकुर्वीत इति शास्त्रस्य निर्णयः तथा
व ध्रीसीमनेत्रयेसति मंत्रास्ते समुद्दीपिता प्रानुलोमवि
लोमाभ्यां ग्रगन्यासमतः परं बीजन्यासे ततः कुर्यादन्तमा
समनेपरं परादित्रिविधान्यासं कृत्वा ध्याने समाचरेत श्रेग
मंत्रैः कानिष्ठाद्यंगुलीषु यथाक्रमं तलयोरपि विन्यस्य
स्पकवन्यास उदाहृतः हृदयादिषु ध्यान्यस्य स्थानेषु स्त्रात
मावशात् चोवक्रूपे तथा वामे दक्षकृतिमुखेषु च वक्रन्या
संतथा कुर्यान्नसमूर्द्धा दशान्तके प्रान्ताविशुद्धिस्तनाभिमा
पिष्टाने सुदेशिकः विन्यस्य सर्वं वन्कृत्वा पराविद्या समभि
कः तथा कनिष्ठाद्यंगुलीषु तारादिरन्नानिव विन्यस्य मूले
नव्यापकं ऐं फ्रें स्त्रौं ह्सक्लैं श्रीं ह्रीं ऐं इति मंत्रः ५ स्कों फ्रों ५
स्न्यादिषट्दीर्घक्रमेण अंगन्यासं कृत्वा शुद्धबीजषोडशा
न्यासः कर्तव्यः ५ सजूं ५ हूलीमूली ५ जं ५ बलरंध्रे ५
नवरमहवरघं ५ भाले ५ सहस्रूं ५ दक्षशंखे ५ दक्षाक्षे
५ वामशंखे ५ सहफ्रें ५ दक्षभ्रूमध्ये ५ स्फों ५ वामभ्रूम
ध्ये ५ स्त्रूं ५ भ्रूमध्ये ५ सह्रीं तालुनि ५ तवदौं ५ घंटिका
यां ५ फट्दक्षकर्णविलौ ५ सहं ५ वामकर्णविलौ ५
लमयने ५ वोमकूपे ५ हनूंगले ५ अरगं ५ गलाधः ५ जय
त्रेक्षौं दक्षप्रस्कटे ५ उपरं ५ वामप्रस्कन्धे ५ ह्रैं ५ दक्षस्कन्ध
वेष्टने ५ जं ५ वामस्कन्धवेष्टने ५ ह्लीं ५ दक्षकक्षमूले ५
पं ५ वामकक्षमूले ५ त्लौं ५ नाभौ ५ फः ५ दक्षपाणित
ले ५ फ्रें ५ वामपाणितले ५ सह्रीं ५ लिंगरंध्रे ५ सौंलिंग

त्रि॰
पी॰
२४
१:८४
L084

मूले ५ ह्रैं ५ मेदसि ५ फ्रें ५ स्लांडे ५ मदक्षपलवयहं गें ५
वामांडे ५ हंवलसक्षे ५ हसफरसे ५ गुडे ५ हसफ्रें ५ दक्ष
गुदफलकसंधौ ५ दह्रौं वामगुदफलकसंधौ ५ गुदफल
कसंधौ ५ ह्रौं ५ गर्दैहं ५ स्रो ५ दक्षजानुचक्रे ५ ह्रंवामचक्रे
५ हडौं ५ दक्षवक्रस्थः ५ ह्रुः ह्रे ५ वामवक्रस्थः ५ जे ५ दक्ष
गुल्फे ५ ध्रवामगुल्फे ५ हरक्षफट् ५ दक्षगुल्फे ५ हरक्षफट्
५ दक्षगुल्फाधः ५ श्रुं ५ वामगुल्फाधः ५ नफगवीं ५ दक्ष
यमद्वारे ५ नवक्षह्रवौ ५ वामयमद्वारे ह्रूं ५ दक्षपादनले
ह्रंफट् ५ वामपादनले ५ वलमह्रीं ५ ष्ठष्ठवेश ५ नमक्ष
ने ५ दक्षपार्श्वे ५ ते ५ वामपार्श्वे ५ ह्रः फट् ५ दक्षकर्मरे ५
सह्रीं वामकर्मरे ५ गमसमपनने ५ दक्षमणिवंधे ५ लवय
ह्रंसह्रू ५ वाममणिवंधे ५ हसखेफ्रें ५ दक्षांसे ५ हः फट् ह्रं ५ ह्रौं
वामांसे ५ फ्रें ५ दक्षसक्के ५ ह्रूं फट् ५ दक्षनेत्रमध्ये ५ दक्षह्रष्ठ
यहं ५ वामनेत्रमध्ये ५ ह्रूं ५ नासिकाग्रे ५ ह्रं ५ दक्ष ५ द
नजेनीमध्ये ५ हसकीलह्रीं ५ वामहृदनजेनीमध्ये ५ दक्ष
सकलह्रीं ५ वामहृदनजेनीमध्ये ५ हसकलह्रीं ५
नासिकायां ५ श्रकत्रं ५ सकलह्रूं ५ दक्षनासिकायां ५
श्रादितो ते मातृकान्ते रे मूर्द्धादि पादांते पुनः पादादि मूर्द्धा
न्ते व्यापकं कृत्वा न ह्रदि सकलमातृकया ॥ इति वीजयोगिनी पीठ
न्यासः ॥ श्रथ पंचरत्नन्यासः ५ गंगगगनरत्नगगनगर्भ गा
गगनलोकवासिन्यं वा गगननाथ गगनगर्भ गंलें स्व
मिनीचवनः षष्टियोगिनीगल ५ श्रास्ताचक्रे ५ लोक
र्ली रत्नस्वगम् पीठस्वर्गलोकगामिन्यं वामर्गलो
व्यापिनी द्वात्रिंशत कोटियोगिनीलं ५ ॥

पीठस्वर्गलोकगामिन्यंवा स्वर्गलोकव्यापिनी द्वात्रिंश
कोटियोगिनीह्लूं ५ ष्रीपादुकोविशुद्धौ ५ मूंमर्त्यरत्न
मर्त्यपीठलोकव्यापिन्यंवा मर्त्यनाथमर्त्यलोकव्यापिन्य
वा मर्त्यनाथमर्त्यलोकगर्भगामिनी षोडशकोटियोगि
नीसं ५ ष्रीपा अनाहते ५ स्लूंपातालरत्नपातालपीठपा
ताललोकवासिन्यंवा पातालनाथपाताललोकगर्भगा
मिनी अष्टकोटियोगिनीलं ५ ष्रीमणिपूरके ५ लंना
गरत्ननागपीठनागलोकवासिन्यंवा नागनाथनाग
लोकनिवासिनीचतुः कोटियोगिनी ह्लूं ष्री स्वाधिष्ठाने
इत्यादिरत्नन्यासः ५ ऐंपरायैऐं ५ अंगुष्ठाभ्यांनमः ५
ह्रं इच्छायैह्रं ५ तर्जनी ५ ऐंज्ञानायैऐं ५ मध्यमा ५ ष्री
क्रियायैष्री ५ अनामिका ५ ह्रींकुंडलिन्यैह्रीं ५ कनि
ष्ठिकां ५ फ्रेंमातृकायैफ्रें ५ करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः
ह्रं इच्छायैह्रं ५ तर्जनी ५ ऐंज्ञानायैऐं ५ मध्यमा ५ ष्री
क्रियायैष्री ५ अनामिका ५ ह्रींकुंडलिन्यैह्रीं ५ कनि
ष्ठिका ५ फ्रेंमातृकैफ्रें ५ करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः ५
परिभैरवषडंगक्रमन्यासः ५ ऐंपरायैऐं ५ पश्चान्
मुखेवलीमूले ५ ह्रंइच्छायैह्रं ५ उत्तरमुखे वामक
र्णे ऐंज्ञानायैऐं ५ दक्षमुखेदक्षकर्णे ष्रीक्रिया
यै ष्रीपूर्ववक्त्रेमुखे ह्रींकुंडलिन्यैह्रीं ५ ऊर्ध्ववक्त्रेलला
टे ५ फ्रेंमातृकायैफ्रें ५ पश्चिमवक्त्रे ब्रह्मरंध्रे इतिष
डंगवक्त्रन्यासः इमंन्यासंविधायेत्थं पश्चाद्ध्यानंसमाचरेत्
सहस्रसूर्यसंकाशो महादीप्तिधरो गुरुः षडन्वयेषु

वि.

१०८५

1085

श्रीमान् परशंभुरंशोव्ययः षडाननस्फुरन्नेत्रैरष्टादश
भिरन्वितः ह्रींपिबमेकटिस्फारो रुण्डमालाविभूषणः न
रास्थिरत्नपारिजातपुष्पमालासमावृतः चलन्नासिक
नांगुष्ठंदंष्ट्राविस्फुरत्पावनः विचित्राभरणोत्कृष्टः सर्वतः
पशुपाशहरन् शूलाभीष्टशक्तिस्रगीवरदादीमहान्ततुः
कपालफलचापादिपाशाभयकरोद्यतः देवावृतः पि
तृवनेक्रीडाकुलमानसोन्वे एवंपरेश्वरीध्यायेत्कल्पो
तिनिसमावृतं इतिध्यात्वाभिसेचनं च मूलविद्यां च युक्तः
ममास्यविशेषार्घ्यव्वरणाद्यमन्त्रितं तेनसंतर्पयेद्दे
वान्चशिरसिगुरुक्रमं श्रीनाथपूर्वं निर्वाणचरणंपू
यपानकं कुलकामगवीछल्कवकौनिष्कलरूपको
वनदात्मानोत्तुपचारपदोततः सितवर्कैः षट्कमलमंस्थि
मर्हिशकलारदके सहस्रदलराजीवकर्णिकोदवसंम
तान् व्रह्मादिहेमगर्भान्ताधिष्ठिताकुलनायिका सम्मान
त्रैर्यजेन्मध्ये गगनाथवत्ष्टयम् निर्वाणचरणंध्यान
करणैकपरायणः चर्यादिमानेवाचंवयतेवयपि
नः क्रमात् मंत्रैर्वह्नेहेमगर्भादिशेतनाम्ध्येवजेष्ठ्यः पदे
पादिनिवेशांतकल्पं च क्रमसमादरात् स्ववल्लनतंकुट
वं देवदेवीसमावृती आत्मनैकात्मं तु ध्यायन्स्मनयवद
साधकः तद्यथा ऐं ह्रीं श्रीं हसें श्रीं ह्रीं ऐं श्रीपादुकापूजन्तया पग
मितर्पयामिनमः ५ हसखं महसः सोहं अः शोंमों न्योतिः
वानिर्वाणचरणानंदनाथस्सौः शौः अह हसः अः निर्वाणचर :५
णपादुकांपूजयामि इतिनिर्वाणविधेयंतत्रीयातीतत्र्या

ह्सक्षमलैवंपरांश्री
स्रं ह्सक्षमलवरां ह्सक्षमलवपरं ह्सक्षमलैवं सर्वगुरु श्रीनाथगुरु
पादुकां सर्वाराध्य सर्वगुरुनाथ सर्वाराध्यलवरीं ह्सक्षम
ह्सक्षमलवयरूं स्रं ह्सक्षम सर्वाराध्य ५ श्रीपरमपावक
लवयरूं स्रं ह्सक्षमलवपरां पुकेशांभु ५ श्रीपरमलवपरां ह्सक्ष
शांभु श्रीपा॰॰ श्रीशांभुगुरुदेवं ह्सक्षमलवयरूं ५ ॐ ह्रीं
क्षमलवयरह्सक्षमवरां ह्सक्षमलवयरं ह्रां श्री मूं श्रौं श्रौं
कामदेय श्रमोचेव वदे विद्ये स्फुरस्फुर वदां श्री मूं श्रौं श्रौंः ५ शुक्लनि
श्रीकामयेत्तुवरणां श्री ५ स्रं शुक्लपादस्रं ५ शुक्लनि
ष्कलपाद श्री स्रं रस्म पादस्रं ५ रक्तनिष्कलपादश्रीः
इतिनिष्कलपादौ ५ स्रौं शांवोदेवशदेहि स्रौं ५ शुक्लस
कलपादश्रीः ५ स्त्रीं मतेषि यदेहि महीं ५ रक्तसकल
पादश्री ५ इतिसकलपादौ ५ स्रौं शुक्लाविद्यामहापी
टशुक्लाशुष्म मंडलपीट शुक्लचरुकशुक्लाणंव शुक्ल
नदीशुक्लमंत्रशुक्लारूपीशुक्लदीपमहापीट शुक्ल
मुद्रामहापीट शुक्लनदीशुक्लमहाप्रकाशानंदनाथ
पादस्रौं ५ श्रीपादु ५ महारौरक्तविद्यामहापीटरक्तशु
ष्मरक्तमंडलमहापीटरक्तवरकरक्ताणंवमहापीटर
क्तदीपमहापीटरक्तमुद्रामहापीटरक्तनतिश्रीरक्तम
हाप्रकाशाविमर्शपरांवापादसंह्रौ ५ परापररक्तच
रणांश्री ५ स्रौंसह्रौंमिश्रविद्यामिश्रपीटमिश्रशुष्ममि
श्रमंडलमिश्रपीटमिश्रमंत्रमिश्राणंवमिश्रचरुकमि
श्रमुद्रामिश्रनतिमिश्रमहाप्रकाशाविमर्शानंदनाथपरा
वापादस्रौं ५ श्रीपरापरामिश्रांवाचरणांश्रीपादु ५ लेव
त्रिमहाप्रेतनामनामले ५ श्रीः ५ वंविस्मम हाप्रेतपमा

सि.
गी.
१.८२
१.८६
१०८८

मनाथमं ५ श्री ५ वैकुण्ठमहाप्रेतपद्मासनायपं ५ श्रीः ५
वर्द्धेश्वरमहाप्रेतपद्मासनायपं ५ श्रीः ५ हंसदाशिवम
हाप्रेतपद्मासनायहं ५ श्रीः ५ हंहिरण्यगर्भमहाप्रेत
पद्मासनायसं श्रीमातृकायैफें ५ श्रीपा ऊंऊंलेश्वर
नाथऊंलेश्वर्यंवाऊं श्रीपा इतिश्रवानाथवनहृदयंसि
होघः विंडमध्यान्तळ्किः ५ पैपगायै पैं ५ श्रीपा ५ऊं
रुद्रायैडं श्रीपा ५ पैत्तानायैपं श्रीपा ५ श्रीक्रियायैश्रीं
श्रीपा ह्रींऊंडलिन्यैह्रीं ५ श्रीपाडकां फें मातृकायैफें श्रीघ
श्रीफ ५ इतिद्वितीयोघः श्रा श्रादिगुरुनाथऊंलेश्वर्यंश्रा
दाश्रं ५ श्री ५ श्रेश्रविंत्यगुरुनाथश्रविंत्यांवाश्रं ५ श्रीश्र
यक्तगुरुनाथश्रव्यक्तांवाश्रं ५ श्रीगाडऊंऊंलेश्वरनाथऊं
लेश्वर्यंऊं ५ श्रीपाड इतिश्रगनाथवनहृदयंसिद्धौघः वि
ड्मध्ये ० श्रीवर्यानुली शानंदनाथसिद्धापरांवावा
नायसंवा ० श्रीविविगोमित्रीशऊंश्रशानंदनाथमद
नाथपरांवा ० श्री ० गगनानंदनाथवाडलीपरांवाश्रीभगो
लीपरांवा ० श्री ० श्रीचंद्रगर्भमुक्तानंदनाथश्रीश्रीभ
पापरांवाललीपापरांवामहिलापरांवा ० श्री ० श्री
लितानंदनाथशोभापरांवाश्रीकरुणापरांवाश्रीनंदना
केशानंदनाथश्रीकेटापरांवाश्री ० श्रीपरमेश्वरानंदना
थश्रीपरमेश्वरीपरांवा ० श्रीपा श्रीकृष्मानंदनाथमह
परांवा श्रीरत्नेश्वरीपरांवा ० श्रीपा ० श्रीरत्नेशानंदनाथश्रीश्री
नीपरांवा ० श्रीपा ० वमेशानंदनाथमवारत्नापरांवाश्री
कापरांवाश्रीपा ० श्रीइमाकांतेशानंदनाथयोगपरांवाश्री
तेपरांवा ० श्रीपा ० व्रलेशानंदनाथवंनेश्वरीपरांवाश्री

नाशसहस्रनापरांवा १ श्रीपा १ श्रीक्रोधीशानंदनाथसह
नापरांवाश्रीपाद १ विद्यानंदनाथसहजापरांवा १ श्री
श्रीदिगीश्वरानंदनाथसहजापरांवा श्रीपार्वतीपरांवा
श्रीप १ श्रीसर्वेश्वरानंदनाथसहजापरांवाश्रीपा श्रीश्र
नेनानंदनाथसहजापरांवाश्री १ कपिलीशानंदनाथश्र
वलापरांवाश्री १ श्रीपकोवरानंदनाथसहजापरांवाश्री
पैं ह्रीं श्रीं हसखफ्रें सहखफ्रें श्री अमृतानंदनाथसहजापरां
वाश्रीपा इतिमानवौघः अथमूलमंत्रः सहखफ्रें पैं
श्रीपरमेश्वरानंदनाथश्रीपरमेश्वरीपरांवा ५ श्री ५
हसपैं क्लिं केफ्रें हसपरईपैं क्लिंकायैफें ५ श्रीविश्वेश्वरा
नंदनाथश्रीविश्वेश्वरीपरांवा ५ श्रीपा हसयईपैं क्लिं
कायैहसखफ्रें विच्चे ५ श्रीहंसीश्वरानंदनाथश्रीहंसेश्वरी
परांवा ५ श्री ५ ह्रां ह्रीं ह्रूं स्त्रां स्त्रीं स्त्रूं स्त्रीं क्रौं क्लूं क्लौं किणि
किणि हसखफ्रां हसखफ्रूं हसखफ्रीं विच्चे क्रौं सः सखे
फ्रें हसखमलवयरूं श्रौं सहखमलवयरईं श्रौं ५ श्रीसंवर्त
कौश्वरानंदनाथसंवर्तकौश्वरीमहामायापरांवा ५ श्रीपा
स्फ्रूं पैं शिंगि टिं पिं गिटिं ककेटापिविच्चे ५ श्रीहीपीश्वरानं
दनाथश्रीनवात्मकेश्वरीपरांवा ५ श्रीपादु इतिगुरुक्रमः
अथमानसरश्मिसहजा श्रीरश्मिषट्कोणेईशानादिवायव्या
नकोणेषु क्रमशो द्वात्रिंशत्क्रमरश्मिकान्यजयेत् ५ पैंप
रानंदनाथपरांवा ५ श्रीपा पैंपरानंदनाथपरांवा
पैं ५ श्रीपा पैंविदानंदनाथवित्परांवापैं ५ श्रीपा ५ पैंम
हामायानंदनाथमहामायापरांवापैं ५ श्रीपा इतिईशान
कोणे ५ इच्छानंदनाथइच्छापरांवापैं ५ श्रीपा पैंभानंद

वि·
ग·
१·४४
१८०
१०८

नाथपरांबाइं ५ श्रीपा ५ इं सूक्ष्मानंदनाथसूक्ष्मपरांबाइं
५ श्रीपा· इं स्थित्यानंदनाथस्थितिपरांबाइं ५ श्रीपा ५ इं नि
रोधानंदनाथनिरोधापरांबाइं ५ श्रीपा· इं मुक्तानंदनाथ
मुक्तापरांबाइं ५ श्रीपा इति पूर्वदिग्रश्मिः ५ ऐं ज्ञानानंदना
थज्ञानापरांबाऐं ५ श्रीपा ५ इत्यग्निकोणे ५ श्रीं क्रियान
दनाथक्रियापरांबाश्रीं ५ श्रीपा· श्रीं आत्मैश्वर्यानंदनाथआ
त्मैश्वर्यापरांबाश्रीं ५ श्रीपा ५ श्रीं इंद्रियानंदनाथइंद्रिया
परांबाश्रीं ५ श्रीपा· ५ श्रीं गोचरानंदनाथगोचरांबाश्रीं ५
श्रीपा· श्रीं लोकमुख्यानंदनाथलोकमुख्यापरांबाश्रीं
श्रीपा ५ श्रीं वेदानंदनाथवेदपरांबाश्रीं ५ श्रीपा ५ श्रीं संवि
दानंदनाथसंवित्परांबाश्रीं ५ श्रीपा· ५ नैर्ऋत्यकोणे ह्रीं कुं
डल्यानंदनाथकुंडलीपरांबा ५ श्रीपाइ ५ ह्रीं सौषुम्णानं
दनाथसौषुम्णापरांबाह्रीं ५ श्रीपा· ५ ह्रीं प्राणसूत्रानंद
नाथप्राणसूत्रापरांबाह्रीं ५ श्रीपा· ह्रीं स्पंदानंदनाथस्पंदा
परांबाह्रीं ५ श्री ५ पश्चिमे· फ्रें मातृकानंदनाथमातृका
परांबाफ्रें ५ श्रीपा· फ्रें शब्दानंदनाथशब्दापरांबाफ्रें ५ श्री
पा· ह्रीं स्पंदानंदनाथस्पंदापरांबाह्रीं ५ श्री ५ पश्चिमे· फ्रें
मातृकानंदनाथमातृकापरांबाफ्रें ५ श्रीपा· फ्रें शब्दानंद
नाथशब्दापरांबाफ्रें ५ श्रीपा· फ्रें वर्णापरांबाफ्रें श्रीपा· फ्रें श्री
फ्रें स्वरोद्भवानंदनाथस्वरोद्भवापरांबाफ्रें ५ श्रीपा ५ फ्रें का ५
पा ५ फ्रें वर्णजानंदनाथवर्णजापरांबाफ्रें ५ श्रीपा इ का
फ्रें वर्णजानंदनाथवर्णजापरांबाफ्रें श्रीपा ५ फ्रें संयोगानं
दनाथसंयोगापरांबाफ्रें श्रीपा ५ फ्रें संयोगानंदनाथसंयोगा
योगापरांबाफ्रें ५ श्रीपा ५ फ्रें मंत्रविग्रहानंदनाथमंत्रवि

ग्रहापरं वार्के ५ षीपा॰ इतिवायव्यकोणे इतिध्याने
षष्ठराशिमध्याने चन्द्रकेसूर्यसंकाशपंचमंवद्रुसन्निभं
सप्तमोपंचवक्त्रश्चसमग्राभंसमकेष्ठुनः श्वेतनाभेकेऽमा
भंचतक्षपंचकेष्ठुनः षष्ठमेवाष्टमेवेतिस्फुटातालक
सन्निभ वरदाभयहस्ताश्च सर्वेमाविद्वामादेविग्रहाः
नेत्रोद्भूपाश्चवाध्येयाः केवलंमात्रकोविभिः ॥ इतिध्याने
रविरश्मिश्चावाणे हिरण्यगर्भनाभिश्चसरसीरुहमध्य
तः स्फुटपरेश्वरस्याप्यचिंतयेत्समानसः सगुरुंमूर्द्धि
मंविंत्यमूलाधारेपद्मीश्वरीं तिथिसंख्याफणाग्नित्रभो
मध्यफणास्थिते नेत्रोद्भूपाश्रनदेविमामस्तकमत्रमेत
परश्वेशास्यपोन्यध्या यत्रैलोक्यनमुत्रिका देवदेवी
वसेयोन्यश्च नरेकीकृतेनव तन्मेवेणावतावेवत्रिपा
मेस्वस्वमाधकः नत्वास्तवामन्त्रेतमामानसकःममा
चरेत श्रुनः ह्लांफां इत्यादिग्रंगन्यासः सहसूर्यसं
काशामित्यादिध्याने मूलमंत्रेण यथाशक्तिजपं
ऊँध्यात पंचांगनमस्कारंकुर्यात वक्रमूर्त्त्या हृदाम्
वाकराद्दंतेहवेजप कदितसर्वदातिस्तमरणवचनी
हेते इतिलक्षणापुत्त्यानमस्कारंकृत्वा नत्वभोगल
यच्छाधिपः एवकर्मविनाशिनी भूतवत्वभविख्यो
एवजनगणान कथाविधे षडूर्मिभेदिनेमत्वामूल
वादविनाशिने बहुनित्रामसत्वत्र लोकेभयतया
स्मने योनाः पुण्यमलोकाख्येसमाविधांतकान्मने

नमोऽह्दिमावैकुंठपातिप्रसवधारिते आधारस्थापिताभिस्वयंभूकंठविंडवासिनी विलघोडशापर्यंत
वाहसंवाहवर्गीते ९ ५

वलीपलितनाशैकमूर्तये सत्वधारिणे सर्वतस्करगणो
पेतजीवन्मुक्तिप्रदायिने इदंगंधमतनमः स्तोत्रेणावतंस्तो
कंपवर्कै पटीतिलं भुक्तिमुक्तीसाधकाय पवेश्वरः
संस्तूयमानसेमं भक्त्यापवोगंधुणामेहृवि संत्रदेवगणैः
सार्धं तंमंडलगतं भुवनः देवचरणामध्यस्थवलसंप्रेल
येनयेत्। इतिमानसगुरुक्रमः तदनंतरं गुरुक्रमं शि
रसिविन्यस्य सर्वतीर्थानि समुद्रसहितानि तीर्थमंत्री
णांकुशमुद्रया सर्वाणि तीर्थान्याकृष्य तस्मिन्वाल्ये
तज्जलेपेन संप्रोक्षं दर्शीमेहृत्तेनीभ्रुदा तज्जलेनात्मानं
पूजोपकरणानि च संप्रोक्ष्य सामान्यार्घ्यमासादयेत
भूतलेगलेच वेदांसेषट्कोणं चो६ है विके विलिख्यत
स्मिन्साधारंपात्रमस्थितिविशोध्यते संस्थाप्य यमामृध
भारया तज्जलेभुव ५ रंवह्निमंडलायधर्मप्रदशकला
त्मने सामासामान्यार्घ्यपात्रासनाय नमः ५ हंसूर्यमंड
लायवसुप्रद्दादशकलात्मने सामान्यार्घ्यपात्राय न
मः ५ संसोममंडलाय सोतयषोडशकलात्मने सामा
न्यार्घ्यामृताय नमः श्रीविद्याखंडत्रयेणत्रिभिःपूजा
रेभ्यपीगत्रिवारं संपूज्य पर्यस्थ्यं संप्रवारमभिमंत्र्य गंधपु
ष्पासतैरभ्यर्च्य। इति सामान्यार्घविधिः तदग्निकोणे प्रति
शिपातदंडवंचभवीतिलणादिभिः कृतेत्पवनंकृत्वाचतुरस्रं
पटंनं समुद्रेमध्यमाने तिन्यादिपटत सामान्यार्घयेत तद्वहिर्भागे
सामान्यार्घैर्तनिःशिप्यश्रीतस्मातं पूजोपकरणानिसंप्रोक्ष्य मंडलोद्धारणं
ऊं ध्यात

वनरस्राद्बहिर्वेदस्रमेषट्कोणं वृत्तके अष्टं पुनश्चंद्वे
ऽनाद्विविंशनवात्मकं श्रीभैरवीविशेषाख्ये मंडला
नां यथा भवेत् अवकाशं लघ्वा साधु लिखेदनत्रवा
त्मकं योनिवाग्भवमस्त्रार्थं तत्रोर्ध्वे मंडलं लिखेत् त
स्मिन्स्रागादिदिङ्मध्ये कृत्वा देशे गुल्मक्तिनः आद्यं तत्र
णवैस्तुन्स्ताबीजषट्कं क्रमात्पटेत लेवं रंयमेर
स्तादिवनरस्राद्बहिर्वेदके त्रिकोणमथ षट्कोणं वृ
तनादिवह्निः पुनः पंचशराट्मद्यायोवृत्तत्रयम
ध्येलिखेत् श्रीभैरवमपर्यायोथं पद्मास्याद्योविवत्त
णः अथ भूतानुकोभूताषोडशांगुलमानमः वत्त
विंशांगुलं वाथ द्वादशांगुलमेव वा वतरस्रेसमालि
ख्यमध्ये पट्टं विधायैव रजतस्रेण मध्ये दानतत्राष्टद
लमालिखेत् पद्मं वृत्तत्रयोपेते तन्मध्ये मंडलत्रयं
कर्पूरचंदनादीनि कस्तूरीकुंकुमादयः सोदकल
गेनपंकेन हेमपट्टादि लिखेयेत प्रक्तस्पष्टलमव
त्रेपरग्रक्तनिकर्णिकं पुंडरीकवरं समस्तकृत्यास्तौ
वर्णापालिखेत् हेमपट्टादिभावेन वस्त्रपद्मवाभुवि
पद्मस्याधः प्रदेशे तु सामान्यार्घस्य वा पुनः सामा
न्यवांहयोषायं मंडलं विलिखेत्पुनः पद्मस्य पार्श्व
कोः सौम्यायाम्ययोर्मंडलद्वयं वेदांगुलप्रमाणस्या
ल्लिपेत्साकुत्यागापत्रे अपाणं द्वारपालानागरू
णं पंचकस्थव क्रमात्सौम्येटपास्येटपंवमस्याने
[illegible] यद्दलीनां मंडलायव
कल्पया द्वारपालोत्तरेकं

वि.

श्रघघ्राण्यात्तैः सार्द्धैर्विशेषार्घ्यस्यप्रजनं कृत्वा सामा
न्यवत्यात्रंस्थापनेनेविधायच सहितोयंनिदानेनसंस
स्थान्नार्घ्यस्पूर्ववत अवण्यकमटीमङ्काङ्कसमावितनाभि
नो मूलकूडमसस्याध्य उपचंद्रसमसप्रभा षट्चक्रम
डलेभित्वासषुम्णाकाशवाहिनी सोमसूर्य्यपदाभि
त्वाब्जिंतानाशंभवेतत ध्यात्वासमरसोद्भूतमिश्र
कमितास्तैः चरणत्रयसंभूतेनयद्वयनिर्गतैः आर
दिंतविशेषार्घ्येमसलेकृत्यविद्दणोः ज्वलदग्निनि
ध्यात्वायेनमस्त्रंप्रदर्शयेत व्रतोडवंडसंभूतेनत्र्या
पटन मथिविस्फुरत्कूटः सम्राज्यसौंध्वेवतमायागमो
त्रैरपिसमर्पयेत ५ ह्सौंगान्तत्रमलेतेशाङ्गवायह्सौं
पंपराउङ्कवायहेतनमः ५ ङ्गः अमलेतेशभैरवायनमः
नृत्रैं अमलेतशभैरवाय अंगनमः ५ हसक्षमलवरयूं
ह्सक्षमलवरयीं यींमसगादेवीत्रहंनारीस्त्र्यर्थैवौषट् ५५
ममक्षमलवरयईं हसक्षमलवरयऊं श्रेसंषः आतर्दे
स्वांनंदनाथनवात्मकायसंवा ५ श्रीपाः श्रावाहना
मुद्राः प्रदर्शयश्रकपात्रादिपात्रमध्येसंचिंत्यत्रिकोणेबी
शास्त्रवान्विचिंत्यः कोणेषु पीठमंत्रैः सस्वस्यमूलवि
लित्याषोडशकंविविंस्यस्य श्रीविद्यास्त्र्यकमंत्रंविन्यस्य
अमलेअमलेतो ह्सौंअमलेतीस्त्वागरी अमलेनवषिं... अमले
वषंश्रींश्रींस्त्र्यअमलेअमलेतस्त्र्यर्थैनमः ५ अमलेतांस्त्र्यी
वांयपटिवा ५ श्रानंदभैरवायवौषट् ५ इतिसंशयाध्यनतो
गुरुक्रमः अमितोगायत्रीपात्रांवलेमंसज्य नवामवंवि
पात्मस्त्रिः सतर्पयेत परीक्षपाणेत्रिवांरवेतांस्त्र्यथैसमस
मस

यंगानिदेब्योविन्यस्य रूपाममेणसंकल्पयेत सौभाग्य
विद्याश्रीमदन्यादिविद्याः निर्वाणविद्याः ५ ह्सः सोहं ऊं हैं
सौः निर्वाणानंदनाथ ग्रहेश्वात्मप्रकाशानंदनाथ ५
श्रीपा· न्यासमेवाचरेत्॥ इति श्रीमूर्त्तिविधिः। विशेषा
र्घ्यनादान्माभावयित्वा पंचोपचारान्सात्विकल्पाविशेषदत्त
णीमंडलेवनरसकेभोगपात्राधारकेपमितिस्थाप्यमा
वैल्लौमितिनिहित्य ग्रार्घ्येन सौविति श्रामृर्घ्यविशेषाद
केनसमस्कृत्य श्रीनाथादिपराढकानांशरसिगुरुक्रमत्र
र्पयेत् कृत्वा पंचोपचारान्मेरोर्ध्वेष्वात्मानलेऊनेत म
गंधतिलकाद्यैस्तनानाभरणसंयुतैः स्नात्वानमस्मलेह
त्स्यपयाविभ्रवनविस्तरं वक्ष्यमाणेन त्वयामंत्रेण प्रतेदाग
ममण्डले वदल्लुटनासिकायां प्रणवैश्य समर्पयेत ५
अष्टाविंशतिक्रमूमंडलेभ्यो नमः ५ सौं महाप्रतपद्मा
सनाय स्लौं ५ श्रीपा ५ ऐं प्रणावमंडलव्यापिपादाय
विवे· ऐं नमः श्रीपा· एतान्सादतपृष्ठेष्वपतेरयोमि
विंशतिः संस्थाप्य मंडलेतत्रपजेच्छीभवमंडले दहिणा
हरदत्तिणे हंमध्येदप्युग्रहुकितः नावसंस्थितेस्नावेद्य
ह्व्यामंत्रदेवताः ५ ऐं मंत्रदेवतायै ऐं ५ ह्रीं मंत्रदेवतायै
क्लीं ५ श्रीं मंत्रदेवतायै श्री ५ हसखफ्रें मंत्रदेवतायै हंस
प्रत्वक्षैं ५ स्लौं मंत्रदेवतायै हसौं ५ मं·ध्येपद्मासनदे
ध्यैर्पनयेदेकयोगतः आवाहनादिमुद्राश्च योनिमुद्राश्च
दर्शयेत धूपदीपं च नैवेद्यं दद्यात्तदनुक्रमंत्रतः एवमा
नाममध्ये ऽप्यनन्तोष्टदलपद्मकं मंडलत्रितयं चैवपरि
नोहेशामध्यताः वक्ष्यमाणेन त्वयामंत्रैः स्तनयेदुक्तमार्ग

वि.

१९

1090

नः ५ हं सूर्यमंडलाय हं ५ रं वह्निमंडलाय रं ५ श्रीपादुकां
५ अष्टाविंशतिमंडलेभ्यो नमः ५ स्हौं महाप्रेतपद्मासनाय
स्हौं ५ नमः पद्ममध्ये प्रतिष्ठ्य शिवलिंमहलक्ष्मीं साध्यं
पुष्पाक्षतैर्नेत्र क्षिन्दक्षिपादान्तरानने वह्निप्रेतेतथा स्वाहा
दक्षवामे समर्चयेत् ५ ह्रीं जातवेदसे ह्रीं ५ ॐ ह्रीं स्वाहायै
ह्रीं ॐ ५ वरशक्तिपरीध्याताननया नाभ्यं वज्रे सितो पृकारप
रमेश्यो मध्यानायमिति संपूजयेत् देवदेवोवन्नमध्ये सम
वाह्य प्रपूजयेत् आवाहनादिकान्मुद्रा ध्यात्वाग्रे गविधा
व गंधपुष्पाक्षतैर्वैश्च उपचारान्प्रकल्पयेत् पूर्वादिपत्र
पत्रेषु मंगलाष्टकमर्चयेत् ५ हें मंगलामहाभैरवानंद
नाथनाथहूं ५५ ह्रीं ब्रह्माणीदेव्यंबा ह्रीं ५५ स्हूं चंडक
हाभैरवानंदनाथ स्हूं ५५ श्रीं माहेश्वरीदेव्यंबा स्हीं ५५
ह्रां योगमहाभैरवानंदनाथ स्हां ५५ ह्रीं कौमारीदेव्यंबा
ह्रीं ५५ स्हूं रुरुसिद्धमहाभैरवानंदनाथ स्हूं ५५ श्रीं वैष्ण
वीदेव्यंबा श्रीं ५५ हें भटमहाभैरवानंदनाथ हें ५५ लीं
वाराहीदेव्यंबा लीं ५५ ह्रूं किलिकिलिभैरवानंदनाथ
ह्रूं ५५ श्रीं इंद्राणीदेव्यंबा श्रीं ५५ स्हूं कालरात्रिमहाभैरवा
नंदनाथ स्हूं ५५ श्रीं चामुंडादेव्यंबा श्रीं ५५ हूं भीषणमहा
भैरवानंदनाथ हूं ५५ श्रीं कमलादेव्यंबा श्रीं ५ श्रीपा. अथ
ध्यानं वृत्तकोणमहस्तान्य देव्यो ललितविग्रहाः कं
पालफलहस्ताश्च देव्यो वामाकसंस्थिताः रक्तवर्णा
स्त्रिनेत्राश्च सर्वाभरणभूषिताः सर्वे षोडशवर्षीया
मदघूर्णितलोचना ॥ ॥

ग्रहौ वीजाविभिन्नाघ्रकृतानवमयोजितान् स्नानमारा
न्वेवेशस्यकूटस्यैतन्मंत्रं यजेत् पंचतेषांशक्रूपस्यतेजा
नयोनवगृह्यात्मकाः अथ ऊंईमस्याधांतप्रदेशाकमथस्र
रेन यथाश्रों श्रादिगुरुनाथश्रायंवाश्री ५ श्रीयाः ५ श्र
जनाथादिगुरुनाथश्रनाथंवाश्री ५ श्रीपाः ५५ ऊंऊलेस
रगुरुनाथऊलेसर्य्यंवाऊं ५ श्री ५ श्रश्रचिंत्यगुरुक्रमं
पश्चात्पवितादवयोर्यजेत देवोश्रीगुरुवादेवोपयापी
पीठतथाविधा प्रतर्देव्याः समभ्यर्च्यलयांगहृदयादि
षु अंगषट्कं समभ्यर्च्य वा। क्रोंशास्त्रवादिषु कोणेषु
नेत्रमध्येवदिक्षु वास्रमितिक्रमात् भोगांगमितिश्रपादि
स्टदेयेनप्रकल्पयेत यथाशक्ति जपेऊर्ध्वाहियाहृयमन
लाधीः नताखनानमोऽहि एवेऊंटस्त्यादिस्लोकपंव
कैः स्तवेकृत्तः अथ पूर्ववनतेजावाप्यन्सूजपेमंत्रलत्र
रो ईद्रप्रत्यग्रऊं दाभंशशा पूपूसमाहृतं मूलासितर्जनी
कार्ंहकरक्रमविभूषणां साधकाभयप्रदायांत अदमेते
नस्तूजयेत् ५ क्लौं निशाटननाथाय क्लौं मंडलेनाभ्यांतयने
सर्वांत्काशुभ्रलत्तणं अथ पूर्वे समासीनं पीतवर्णतने
यजेत् क्लौं मोचये क्लौं ५ मध्येवसंमंडेवक्रीपूर्वांत्कापुथ
लत्तणं ऊंऊंमहोत्कटसंकाशाय पेजन्मेसषादिरोहणं ५ लौं
कालानलाय ल्कें ५ श्रीपाः श्रीनाथादिपराषट्कपर्य्यं
नहूजयेत् ततो विघ्नविनाशाय हेरंबस्य सवामतः आवा
हृयेहृदिस्थितं मंडले चतुरस्रके ग्लामित्यादिना षडंग
विंधाय ध्यायेत सितोगजास्याः परशुं दंतकांहं त्रिमूल
के भजेन्मनभिविधाणोभूषकोपरिसंस्थितः लदेका

छिद्रसंघातं हरन्तीतीशान वचः ग्लौं हेरंबाय ग्लौं ५ ततः
परमेश्वरं ध्यायेत् आंगमंत्रं निवेदयेत् ततो गुरुक्रमेसं
वमण्डलायः स्वत्रिकोणमंडले साधारपात्रं प्रतिष्ठाप्यपं
चप्रणवैर्गंधपुष्पाद्यैस्तैरभ्यर्च्य प्रथमे द्वितीयपात्रस्थितं ग्रहो
मेमांसं सलिलं बलिं ५ ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो
हुं फट् स्वाहा अनेन पंक्त्याकारेण बलिं दद्यात् विवरीमुद्रा
योनिमुद्रां प्रदर्श्य आत्ताङ्गुष्ठः सरे भूतानि वेष्टितं पात्रं तजं
न्यां संप्रदर्शयेत् हूं हूं हूं तदीयं मंत्रं तद्रुदयाक्षिप्त्वा बलिं लि
पेत् ततो ध्यं जलेवावात्यर्वं संप्रादतत्र प्रीतिं जद्दद्यात् लि
गगमात्मनासैक्यं बुध्याकुर्यात् यथेष्टयाष्टतः शिवलि
गुरुक्रमे महास्मशानमध्यदेवे पीठमनंतरं वृत्तवली:
नमध्यकपालकानपिमंडले ततो वने ये क्षेत्रीपादेहव्लो
महादिभैरवान् अनेनतायोस्तथानागानु सर्वादिशां नमा
दरान् अभिवर्मधरान छोमाने घातमविग्रहान् तथा
महाश्मशानायनमः ५ प्रयागक्षेत्रायनमः ५ पराय
रपीठायनमः ५।५ कल्पवृक्षायनमः ५।५ ज्योतिष्म
तीवल्यैनमः ५।५ महाश्मशानायनमः ५।५ पा
लकेभ्योनमः ५।५ अग्निकोणमारभ्य ५। शि
शीशायनमः ५।५ कवंजायनमः ५।५ अश्वत्थायनमः
५।५ लतायनमः ५।५ अशोकायनमः ५।५ रक्तशूका
यनमः ५।५ हेतायनमः ५।५ वटायनमः ५।५ वेंउ
वैरवायनमः ५।५ क्रोधभैरवायनमः ५।५
गंगाद्रुभैरवायनमः ५।५ ॥ ॥

वालामालाकुलभैरवायनमः ५।५ श्रीघण्टादहासभै
रवायनमः ५।५।धारांधकारभैरवायनमः ५।५।लदैव
भैरवायनमः ।५।५।करालभैरवायनमः ।५।५। अनन्ता
यनमः ५।५। वासुकयेनमः ५।५। तक्षकायनमः ५।५।
कर्कोटकायनमः ।५५। शंखायनमः ५।५। महाशंखा
यनमः ।५।५। पद्मायनमः ।५।५। महापद्मायनमः ।५।५
अथध्यानम् । दंष्ट्रोपादंष्ट्राभीषणभानहरदसकंपसमा
श्रितान् त्रिशूलकरैर्मृणालग्रान्थजंघस्थकपाकेविभ्रा
णान्लिनिनकरानान्तस्त्वस्तवाभुजान् विलेवितैक
वरणान्महापमशानपालकान् पीतरक्तनीलसीत
हरितक्लारुणप्रभान् श्वेताष्टमान् हरिव्याघ्रशिव
भवरगाननान् भल्लूकहृषभव्याघ्रघ्रामहादिवक्त्रा
श्चभैरवान् अभिवंर्णयरानागानमानुषानमविग्रहा
न् एवंसम्यक्तमभ्यर्च्यदेवेश्वरंतविधायव एतानेव
स्वदेहस्थानसंचिंत्यानन्तविवेशयेत अथनिरक्तरिणीप्रय
नेयेत् ततोगुरुक्रमं हस्त्रींनमः श्रीगुरुपादुकांनमः म
गावतितजनीभ्यांनमः माहेश्वर्येतजनीभ्यांनमः मध्य
माभ्यांनमः सर्वपशुतनवनालिरक्तरणश्रीगुरुपादुका
अरुरुरुककनिष्ठिकाभ्यांनमः स्वाहाकरतलकरपृष्ठ
भ्यानमः एवमेवहृदयादिन्यास्कंवित्यस्यध्यायेत
श्रीकेकंशीविवस्तांगीमवीलंकारभूषितां सयोनिद
शनमुखीन्त्वाननम्मवर्णानत्यसरेत ततोस्त्यसमम्पस्थां
चकोणनन्निवासिनीनिक्किरिणीकांध्यायेद्रक्तम
वतणान्तकां प्रणमवणोमेधाहर्षरक्तनेत्रेपानिता

वि.

१-९२

L092

ह्रस्रां वरां गदां खड्गं दधतीं च भजद्दया होर्भ्यां मनोहरा
भांच खड्गेरीं भयारिणी नीलेहृये समारूढ्यतं मे
मेतीनीलांवराभरणा माल्यविलेपनां च निद्रापुटेन
त्रिरोदधतीं च भजनथया होर्भ्यां मनोखड्गाछ्या भगवतीप
रिपात भक्तान् पंचोपचारान्यविकल्पहेतवभ्याद्वतनादि
भिः पूजाग्रहाद्रह्निपरिपूजनाय रद्रो विधाय ५ ह्रीं नमो भ
गवतीं माहेश्वरी सर्वपशुजन नवदलहितिनिरस्कवणं ॐ हं
स्वाहा पुनः शिरसि गुरुक्रममानस्तादिष्टश्चिवंतं नवगुरु
यस्तोदयेः मरीचीचीचिन्तवयेवचारवनगोत्तरः इति मा
नसक्रम पूजापद्धति श्रीसांभगुरवे नमः हूंटविश्व
स्यापविष्णुहौस्फटिकोपमं तडङ्गवं नयादेवं मात्मानं ए
दिभावयेत १ शुद्धस्फटिक संकाशं षट्चक्रं द्वादशपाश्रि
भैरवाभंम्मूलवक्त्राकृणापापाशयान्वरं दधेवामेतनंशा
शाखधनाहीनपिसंदधत चापाभयं चविभ्राणं तद्देवी
ॐलेश्वरी २ देवीं च देववर्णाभां तत्स्वभावांस्यणास्थिता
खड्गकादेवापरारपाशांकुशाभयोवरान् एतस्त
मूलकाहीनस्फोटहृयंयंगमंडलं इतिध्यात्वा
न्यादिनाप्रगन्याहंविधाय शिरसिषट्कोणसर्वांदीश
नंषट्त्रिंशत्क्रमीभावयेत ५ ह्रस्वद्यानंदनाथ कौलि
नीपरांवादं ५ श्रीपा. पेयगानंदनाथ पात्रीपरां वा ५
श्रीया ५ भभावानंदानाथ विद्यात्मिकापरांवाभां ५।५ भं
वानंदनाथ योगिनीपरांवामं ५।५ मंमहानंदनाथ वलि
परांवामं ५।५ मंमनोभवानंदनाथहेलीपरांवामं ५।५
संसंकेतानंदनाथ शांभवीपरांवामं ५।५ ॥

इतिसवैंकोणे॰ इंद्रवानंदनाथकालिकापरांबावं ।पा।पा।
ंरमानंदनाथउड्डीयाणलोपरांबावं ।पा।पा। मंमोहनानं
दनाथवलपरांबामं ।पा।पा। मंनीनंदनाथशांभवापरांबा
मं।पा।पा। संमेकानंदनाथमहारक्तपरांबासं ।पा।पा। जंज्ञा
नानंदनाथकुब्जिकापरांबाजं ५ इत्याग्नेयकोणे ५ खंखे
टानंदनाथडाकिनीपरांबाखं ।पा।पा। जंज्वालानंदनाथ
शाकिनीपरांबाजं ५।५। ममहाकुशानंदनाथलाकि
नीपरांबामं ।पा।पा। शंश्रीयोज्वालानंदनाथसिंहापरां
बाकुं ।पा।पा। संसेहारानंदनाथकुलाधिकापरांबामं ।पा।पा।
वंविंध्यभरानंदनाथव्योमापरांबावं ५। शंखसानंदना
पनांदापरांबाश्रं ।पा।पा। खंखेचरानंदनाथमहिमापरां
बांखें ।पा।पा। वेवकुलानंदनाथमहामायापरांबाचं ।पा।पा।
सांसानानंदनाथकुंडलीपरांबासां ।पा।पा। वंविष्णानंद
नाथन्मनीपरांबावं ।पा।पा। वायव्यकोणे श्रंश्रांसानंद
नाथरूपिकापरांबाश्रं ।पा।पा। मंमदनानंदनाथदीपि
कापरांबामं ।पा।पा। पषानंदनाथरेचिकापरांबापं ।पा।
ंशंखेदयानंदनाथमोचिकापरांबाशं ।पा।पा। वंवरा
नंदनाथवितिपरांबावं ।पा।पा। परानंदनाथपरापरांबा
पं ।पा।पा। इतिईशानकोणे । स्वयरश्मिध्याने कुलंकंवकं
षणामत्वं वषुम्राभे चरविभ्रमे षट्कंस्फटिकसंकाशे
षह्कंकमेशान वराभयपुताः सर्वीनाभसकमदेव
ना नत्वास्वनामनंनमानाभसकृतमाचवेत ॥इतिवि
ष्ठष्ठवक्रमः हंसीहंसंक्रामीत्यादिश्रंगन्यासः कूटंहमे
ष्ठरसाणष्ठम्राभंहृदिभावयेत नडङवतण्वादेवमात्मा

नेपविभावयेत् ध्यानेविद्येश्वरवन् ॥ तनगुरुक्रमंशिवसि
षट्कोणेपूर्वादिदिशानोमममविंशतिरश्मिकाभावयेत् ल
मंत्ररवेगेश्वरानंदनाथमहापरांबालमयत्रूपं ॥१॥ लमयं ई
कूर्मानंदनाथवीपरांबालमयत्रूं ॥१॥ लमयत्रूंमेयानंदना
थकाशीपरांबालमयत्रूपं ॥१॥ इतिपूर्वकोणे ॥ वमयत्रूंतीव्रा
महानंदनाथशांवरीपरांबावमयत्रूं ॥१॥ वमयत्रूंतिनाथ
नंदनाथलोलापरांबावमयत्रूं ॥ वमयत्रूंप्रियानंदनाथम
मङ्गलापरांबावमयत्रूं ॥ ॥ वमयत्रूंकौलिकानंदनाथमाले
नकापरांबामवयत्रूं ॥ ॥ इत्याग्निकोणे ॥ रमयत्रूंडामरानंद
दनाथडाकिनीपरांबारमवयत्रूं ॥ ॥ रमयत्रूंरामरानंदना
नाथराकिनीपरांबारमयत्रूं ॥ ॥ रमयत्रूंलाकिनीपरांबा
वारमयत्रूं ॥ ॥ रमयत्रूंकामदानंदनाथकाकिनीपरांबाल
वमयत्रूं ॥ ॥ रमयत्रूंमामरानंदनाथशाकिनीपरांबारम
मयत्रूं ॥ ॥ रमयत्रूंमहामरानंदनाथहाकिनीपरांबानंदन
त्रूं ॥ ॥ इतिनैऋत्यकोणे ॥ ॥ यमयत्रूंश्राधमीशानंदनाथवि
पररूकापरांबामयत्रूं ॥ ॥ यमयत्रूंचक्रीशानंदनाथकलापरां
परांबायमत्रूं ॥ ॥ यमयत्रूंकरंगीशानंदनाथकलापरांबा
वायमत्रूं ॥ ॥ यमयत्रूंश्रापमीशानंदनाथपकापरांबायम
मयत्रूं ॥ ॥ इतिपश्चिमकोणे ॥ हमयत्रूंहृदीशानंदनाथयमत्रूं
कमलापरांबायमत्रूं ॥ ॥ हमयत्रूंश्रुतेशानंदनाथ ॥ हमयत्रूं
नारीपरांबाहमयत्रूं ॥ ॥ इतिवायव्यकोणे ॥ ॥ समयत्रूं ॥
पवगर्वीनंदनाथमंगलापरांबासमयत्रूं ॥ ॥ समयत्रूं ॥ हंसी
पतापिकारगर्वीनंदनाथकोमलीपरांबासमयत्रूं ॥
समत्रूंसमगर्वीनंदनाथसमामीपरांबासमयत्रूं

शानकोणे रश्मिवर्गं प्रजपेत् अथ रश्मिध्यानं पीतेच रु
क्मश्यामं तप्तचकं वक्रमसन्निभं षट्कोणं कृष्णमेतद्रक्ता
भं पंचके प्रनः वैदूर्यभं त्रिके सर्वे बालसूर्यसमप्रभाः वरदा
भयहस्ताश्च मदघूर्णितलोचनाः नवात्मनामनंजमावा
यध्यक्रममाचरेत् पुनर्गुरुक्रमं इति हृतेषु चक्रमः अथ सं
वर्तकेषु चक्रमः ध्यातं स्फटिकसमसमकं ध्यानासर्वतमास्मसा
दयात् उद्यार्कसमप्रख्ये स्वाधिष्ठाने तु रुद्रं एवं विभावये
त्याख्यात्समाकल्पोक्तमार्गतः मित्रनीलांजनप्रख्ये निधि
नेत्रदशांत्रिके लवदंष्ट्राकरालास्य वर्वरोर्द्धशिरोरुहे हिर
ह्यधिदेशीये वस्त्रसर्पास्थिचर्चिता यावदूषणसंयुक्तमेक
पादकजास्थिते पंचासनासने वह्निनाभिपद्मांगुलीयकं
मुंडमालावर्चितांगं गंधादिकसमार्चिताम् श्रेचालिवद्धके
स्वकादिकांवीपदार्चिताम् श्रावास्यदक्षिणादोर्दण्डेशा
सालिविविधानिच मूलंवकेथगंदानेदक्षामेपंचषण्ण
पाविनातंजाप्यमालांपुस्तकंवाभयंप्रिये शोषाभ्यां चैव
बाहुभ्यो वल्लचर्मविदारणे नतोवादनिभं स्नाकंतुरीये
योनिमध्यतः ध्यात्वानदंशितसंभूतं देवीरूपमनन्यधीः स्वा
स्वात्मानं मूलरूकोकंमात्मसमस्यातिविभावयेत सहस्रमे
दसंभिन्नानि ध्येये श्रीमहाविति तेभ्यः सावतनामूर्तिस
मयाख्यानिगयते श्रुतसीपुष्पसंकाशे शावीराश्रद
शाश्वतिः दशास्यावाघडास्यावाविंशात्यास्पाशतोक्त
दवी सहस्रराश्मिसंघातसंपूर्णस्फुटदविणे ॥

वि॰
रा॰
१०२
१९८
1094

११ ष्णानंदनाथ ब्रह्म तीपरांवा ॐ ५ करतलाभ्यां इति करन्यासः ह्रैं सं विष्णुह्यानंद
नाथ श्यांखि नीपरांवा ह्रें संहृदयायनमः ५ ह्रें सं प्राणानंदनाथ योगी त्रुटत १२

मूलकांडशापचरत्वेन्द्रवरप्रयराविति: स्त्रीयापाशवरां
शंखगदारत्नविभूषिता डिंडिंडमरुवज्रांखेभगुंडी
मूलपाणिनी शक्तिमूलसक्केतमर्यजाप्याईधारिणी
इतिध्यानं। अथसंवर्तेश्वरन्यासः ५ ह्रैंव्योमानंदनाथव
जनीपरांवा ह्रें ५ करतलाभ्यां॰ ५ संसंविद्दानंदनाथवि
त्तिपरांवा ५ करपृष्ठाभ्यांन॰ ह्रें ब्रह्मकारानंदनाथक्रोधि
नीपरांवा ह्रें ५ अंगुष्ठाभ्यांन॰ ५ संवह्नानंदनाथकुलवा
गीश्वरपरांवा सं ५ लें क्रूरप्रानंदनाथमातृकापरांवालें
मध्यमाभ्यांनमः ५ वं अमृतानंदनाथदेवद्वीपरांवावं
५ अनामिकाभ्यांन॰ ५ अंब्रवलानंदनाथवलापरांवायं ५
कनिष्ठिकाभ्यांनमः ५ नेदीमानंदनाथज्वालिनीपरांवारं
करपृष्ठाभ्यांनमः ५ ॐ ब्रह्मतीश्वरीपरांवां वां मं ५ शिरसे
स्वाहा ५ लं येनानानंदनाथविंदुपरांवालंवं ५ शिखायै
वषट् ५।५।। पं व्यापकानंदनाथ इंधिकापरांवापं ५
कवचायहुं।५।५।। ॐ विश्वासानंदनाथविश्वासापरांवा ॐ ५
नेत्रत्रयायवौषट् ५।५।। अंग्रां म्रानंदनाथप्रीतवतीप
रांवाअस्त्रः ५ अस्त्रायफट् इत्यंगन्यासः ह्रें सं कालवक्रा
नंदनाथयोगीश्वरीपरांवा संह्रें ५ पश्चिमवक्त्रायनमः ५
ह्रें सं मोहावक्रानंदनाथसंहारिणीपरांवामं ह्रें ५ उत्तरव
क्त्रायनमः ५ लं वं विश्वग्रहनानंदनाथह्रें दहनीपरांवा
वंलं ५ दक्षिणवक्त्रायनमः ५ यें रं प्रकाशानंदना
थज्योतिःपरांवारंयं ५ सर्ववक्त्रायन॰ ५ ॐ ह्रें हंसानंद
नाथअमृतवाहिनीपरांवाहिनी ॐ ५ ऊर्ध्ववक्त्रायनमः ५ अं श्रीं
परानंदनाथपरापरांवाअः ५ परवक्त्रायनमः ५ इति

वक्त्रन्यासः अथ करन्यासः ऐं नित्ये भगवति हसखफ्रें
लेश्वरि ५ कनिष्ठिकाभ्यां ५ ह्रां ह्रें ह्रीं ह्रौं ह्रूं ह्रीं ह्यैं हसौः
शैजनाणनम ५ अनामिकाभ्यां ५ द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः फट् स्लौं
फ्रैं अघोरमुखि विक्रमिकायै ५ मध्यमाभ्यां नमः ५ छ्रां छ्रीं
वीरे ५ तर्जनीभ्यां नमः यं रं लं वं अंगुष्ठाभ्यां नमः ५
णि किणि महाकिणि विच्चे करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ५ पश्चिम
भिरेव षडंगन्यासः ५ ऐं नित्ये भगवति ५ उत्तरवक्त्राय नमः
वक्त्राय नमः ५ हसखफ्रें कुलेश्वरि ५ उत्तरवक्त्राय नमः ५ ॐ
ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः ह्यैं हसौः ५ दक्षिणवक्त्राय नमः ५ ऐं
नमः ५ पूर्ववक्त्राय नमः क्लीं ब्लूं क्लीं ग्लौं फट् स्लौं
फ्रैं ५ वायव्यवक्त्राय नमः अघोरमुखि विक्रमिकायै ५
नैर्ऋत्यकोणवक्त्राय नमः ५ छ्रां छ्रीं छ्रूं ५ ईशानवक्त्राय
नमः घोरे अघोरे अघोरवक्त्राय नमः ५ यं रं लं वं हं सं क्षं
वक्त्राय नमः ५ किणि किणि महाकिणि किणि विच्चे ५
ऊर्ध्ववक्त्राय नमः ५ इति शाक्तिन्यासः शिरसि षट्को
णे नैर्ऋत्यादिक्रमेण तत्पत्रक त्रिंशरश्मीन्न्यावयेत ५ सह
णानंदनाथ वैकुंठेश्वरीपदं वामन्दतापवानंदनाथगुरु
कालिकापदं वामस्लौं ५ हस्लों अपवानंदनाथ अक्षय ना
वतीपदं वामक्लीं ५ सक्लौं परमानंदनाथ उग्र पादुकां पूजयामि ह्रीं ५५
पदं वामं क्लीं वैविद्यानंदनाथ स्पर्शीपदं वामह्रूं ५५ ह्रूं वल्ला
सक्लीं स्वच्छं दानंदनाथ स्पर्शीपदं वामह्रूं ५५ ह्रूं योगानंद
नंदनाथ चडाकिनीपदं वामह्रूं ५५ ह्रूं अनंतानंदना ॥
नाथ पद्मडाकिनीपादं वामह्रूं ॥ ५५
पद्मडाकिणीपदं वामह्रूं

वि.
शी.
१०२२
११५
1095

स्ह्रूं पादेश्वरानंदनाथध्रुवंडीडाकिनीपरांवास्ह्रूं ५ इतिवा
यव्यकोणे स्ह्रैं योगेश्वरानंदनाथमहासमयापरांवास्ह्रैं
५५ स्ह्रैं पीठेश्वरानंदनाथकौलिनीपरांवास्ह्रैं ५५ स्ह्रैं
कुलकौलेश्वरानंदनाथपवनीपरांवास्ह्रौं ५५ स्ह्रौं ५५ स्ह्रौं
श्मशानकुशेश्वरानंदनाथमहासमयापरांवास्ह्रौं ५५। इतिशा
नकोणे महोश्रीकंठानंदनाथपरांवास्ह्रौं ५५ स्ह्रौं अनंता
नंदनाथचर्चिकापरांवास्ह्रौं ५५ स्ह्रौं पिंगलानंदनाथक
लारावापरांवास्ह्रौं ५५ स्ह्रौं सदाख्यानंदनाथनागापरांवास्ह्रः
५ इतिसर्वकोणे स्ह्रः नकालगणगुर्वानंदनाथपरांवास्ह्रः सिद्ध
५५ स्ह्रः सिद्धगुर्वानंदनाथपरापरांवास्ह्रः ५५ स्ह्रः गुर्वानं
गुर्वानंदनाथशांत्यतीतापरांवास्ह्रः ५५ स्ह्रः रत्नगुर्वानंदनाथविद्या
दनाथशांतिपरांवास्ह्रः ५५ स्ह्रः शिवगुर्वानंदनाथविद्यापरांवास्ह्रः
परांवास्ह्रः ५५ स्ह्रः योनाकगुर्वानंदनाथप्रतिष्ठापरांवास्ह्रः
समयगुर्वानंदनिवृत्तिपरांवास्ह्रः ५ इतित्रिकोणे स्ह्रः
कायाः क्रमातीतास्तथा महाक्रमारुणप्रभाः शुक्लकृ
कवर्णाभा वरदाभयसंयुताः कार्याद्याकारितास्सर्वे
निराकारा निरामयाः पंचकं पंचकं षट्कं च त्र्यं
चकं पुनः षट्कोणे तत्क्रमाद्दिव्यालेन सक्रमस्तथा
नेत्वात्मानं मंत्रेन मातेन सक्रमामावेन तु गुरुक्रमं
इति संवर्तकेश्वरः अथ ध्याने कूटद्वीपेश्वरस्थाणुमाली
मध्येसिन्धुमध्ये ध्यानात्तत्कुर्वे देवमानं स्मानेपद्मभाव
न पंचासमवर्णोरवपनोवसेकांतकचक्रवर्तिनः देवाणाकारा
लवदनो मेरवाभरणाविभः महाशावासनस्थायं मा
नमंडलमध्यगा सर्वेनेश्वरः श्रीमानसर्वांगसम

शूलं खड्गं तथा चक्रं मंकुशं वरदं तथा विभ्रद्दक्षेतथा वा
मे खट्वांगं परुषं तथा गदां पाशां क्रमथा खेवाड्म्याग
जवमकं ह्वीपेष्यं रविभाष्याय तनस्वर्ण्णावर्णं स्मरेत देवीं
स्वदेववर्णांभास्थितां वशायनोपरि शंखवक्रगदापद्म
शूलं पाशं वराभये इति ध्यानं प्राइत्यादिस्तवांपेइत्याद्यं
गन्धा संविधाय शिरसि षट् कोणे ईशानादिवायव्यान्त
षट्त्रिंशन्निरश्मीन्भावयेत् ५ लं सत्यानंदनाथमायाप
रांवाले ५५ लवामानंदनाथ श्रीपरांवले ५५ स्वोवानं
दनाथपद्मापरांवाले ५५ पुरुषानंदनाथस्त्रविकापरां
वांले ५५ इति शाणकोणे ५ वं स्वनंतानंदनाथतिवृति
परांवावं ५५ वं स्त्रविद्यानंदनाथ शांतिपरांवावं ५५।इ
निर्ऋतिकोणे ५ रं शोषरानंदनाथ शांत्यतीतापरांवारं ५५
रं नीत्रानंदनाथ गंगापरांवारं मणिवाहानंदनाथपद्मा
परांवाले ५५। पुरुषानंदनाथस्त्रविकापरांवाले ५५ स
रस्वतीपरांवावं ५५ वं स्त्रनाथानंदनाथ प्रतिष्ठापरांवा
वं ५५ रं स्त्रवाहानंदनाथ कमलापरांवावं ५५। रं तेजा
लेष्वरानंदनाथ वसुनापरांवावं ५५ रं तेजीणानंदना
थपार्वतीपरांवावं ५५ इत्याग्निकोणे ५ यं वियावागी
ष्वरानंदनाथ विद्यापरांवाप ५५ पं वनविधेष्वरीनं
दनाथस्रुकमालापरांवाहं ५५ हं स्त्रनंतानंदनाथवसं
तपरांवाहं ५५। हं शाकवानंदनाथ रत्नमेखलापरांवा
हं ५५ हं गिंगलानंदनाथ पद्मावतीपरांवाहं ५५ हंस
हाख्यानंदनाथ ऊर्ध्विकापरांवाहं ५५ इति पश्चिमकोणे
सं वरदिव्यायानंदनाथ वामापरांवामं ५५ सं परदिव्या

वि.

१०५६

1098

घानंदनाथज्येष्ठापरांवामे ५॥ संपीठेशचानंदनाथरौद्री
परांवामे इतिवायव्यकोणे पीतेशामेरक्तकुलंस्फुरल्लेभा
स्कुरमन्निभ चतुष्कं वचतुष्कं च षट्कं भूयस्त्वष्टकं प
चकं त्रिकमित्येतत्क्रमाजलमशीवयः तत्रालतामन्त्रेज
मास्यथाध्यक्रममाचरेत् पुनर्गुरुक्रमः इति द्विपीठस्थक्र
मः अथ पार्थिवक्रमः अथन्यासः हंसंअंगुष्ठाभ्यां ५ त
मेतर्जनीभ्यांनमः ५ वंवंमध्यमाभ्यांनमः ५ यंरंअनामि
काभ्यांनमः ५ ऊंकनिष्ठिकाभ्यांनमः अंअः करतलकरपृ
ष्ठाभ्यांनमः एभिरेवहृदयादिषडंगन्यासः ५ हसखफ्रें न
मो भगवति कमलायै हसखफ्रें ५ कनिष्ठिकाभ्यांनमः ५
हसफ्रींऊज्ञिकायैऊलदीपिकायैहसखफ्रीं ५ अनामि
काभ्यांनमः ५ हसखफ्रूं हां हूं हौं ऊं जगनमवचगायैहस
खफ्रैं मध्यमाभ्यांनमः ५ हसफ्रैं अघोरमुखिवक्त्ररूपायै
हसखफ्रौं ५ तर्जनीभ्यां हसखफ्रें छ्रां छ्रीं छ्रूं यताहा
गायैहसखफ्रौं अंगुष्ठाभ्यांनमः ५ हसखफ्रः ५ किलिकि
लिविच्चकोणकायै ५ करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः एवमे
वहृदयादिन्यासः तथावक्त्रन्यासः अथध्याने विभाव्य
देवकूटमूलाधारेरूपं मङ्कस्वनत्थादेवमात्मानंपरि
भावयेत् संवर्तेश्वरतत्पल्लदेवो ललितविग्रहा संवर्तेश्व
र अथमध्याने अथशक्तिध्याने नीलांजनसमप्रख्यां कुब्ज
रूपामहोदरीं षट्वक्त्रांद्वादशभुजांरत्नसर्पास्थिवर्जितां
मुण्डमालांपरांगौरींदंष्ट्राभजांरत्नसर्पास्थिवर्विता अष्टाद
शांवक्त्रांदेवींवर्वरोर्द्धशिरोरुहां कालानलाननाम् अष्टाद
धानासिंहंवमोंनरच्छदाम व्याघ्रचर्मपरी
॥ ॥ ॥

दिव्याभरणभूषांगीं ... अट्टाट्टहासिनी अस्यांः पीतेश्वा
यवक्त्रं उत्तरं सोमसन्निभं दक्षिणं कुसुमवर्णाभं यतश्चाकद
पितं मन्विके ऊर्ध्ववक्त्रं भवेदस्मीभजस्फटिकोपमं सह
स्रस्र्ध्यंसेकापूर्ध्ववक्त्रं महाविते वेष्टाकरालास्याखिल
वक्त्राण्युक्तानि शंभुना त्रिशूलवक्रवज्राणि अंकुशंवारक
नेरी दक्षिणे वामदेवीनीलोत्पलशताकरे अन्यद्यखंड
खिडांगवंटाशूलयन्तुस्तथा कपालंवामकेहस्तेसिंहा
सनभवासन इतिध्यानंबापार्थिवशा भवेतांगोन्यासंवि
पाय शिरसि षट्कोणे नैऋत्येनमष्टाविंशतिसमी आ
वयेत् लंकेउयाणपीठउपेश्वरानंदनाथउयेश्वरीवारम
मूलं ५ वमयंत्रे जालंधरमहापीठजालेश्वरानंदनाथजा
लेश्वरीपरांबा वमयंत्रं ५॥ रमयंत्रे पूर्णगिरिमहापीठस्
णगिरिजानंदनाथपूर्णेश्वरीगिरिजापरांबारमयंत्रं ५५
मयंत्रंकामेश्वरमहापीठकामेश्वरानंदनाथकामीश्व
रीपरांबाचापमन्त्रं ५॥ इतिपश्चिमकोणे ग्लूं श्रीकंठा
नंदनाथगणपरांबाल्लूं ५५ स्लूं अनंतानंदनाथसर्वपरांबसूं
५५। म्लूं शंकरानंदनाथमत्स्यविरांबाम्लूं ५५। ल्लूं पिंगला
नंदनाथपातालापरांबाल्लूं ५५। ल्लूं भूमयोजातनंदनाथ
नागापरांबाल्लूं ५५। इतिवायव्यकोणे ५५। उमयंत्रे आनं
हांनं हानंदनाथडाकिनीपरांबाईमयंत्रं ५५ रमयंत्रे आ
वंलांनंदनाथराकिनीपरांबारमयंत्रेपूजानंदनाथला
किनीपरांबारुमयंत्रं ५५ कमयंत्रेपोगानंदनाथकामि
नीपरांबाकमयंत्रं ५५ शामयंत्रे प्रतीतोतानंदनाथशा
किनीपरांबाशामयंत्रं ५५ हमयंत्रेपादानंदनाथग्रहा

वि॰

किनीपरांवाहनयन्त्रे ५५ इतीशानकोणे ५ लंस्राधारी
नंदनाथरक्तापरांवालं ५५ वंचक्रीशानंदनाथवंडिका
परांवावं ५ रंऊणीशानंदनाथकरालापरांवारं ५५ मं
मदम्रीशानंदनाथमहोच्छुष्मापरांवामं ५ इतिपूर्वकोणे
गंविमलानंदनाथशावरीपरांवामं ५५ संसर्वज्ञानंदना
थघुलंदीनीपरांवासं ५५ संयोगविमलानंदनाथशव
रीपरांवासं ५५ यंसिद्धविमलानंदनाथपरंषकापरां
वायं ५५ नंसमयविमलानंदनाथकुलिकापरांवानं
५५ इतित्रिकोणे ५ लमयन्त्रे मित्रानंदनाथऊर्मिका
परांवालमयन्त्रे ५५ वमयन्त्रे उड्डीशानंदनाथलघ्वीपरां
वायमयन्त्रे ५५ रमयन्त्रेषष्ठीशानंदनाथकलीश्वरीपरां
वारमयन्त्रे ५५ यमयन्त्रेचर्यानंदनाथऊलकौलीश्वरी
परांवायन्त्रे ५५ इतिनैर्ऋत्यकोणे अथध्यानं पीतशा
मंहसरक्तशुक्लेभास्करसन्निभं चन्द्रकायात्वमात्स
वैवरदाभयसंयुताः चन्द्रकंपंचवक्त्रंषट्कंचन्द्रकंपंच
कंपुनः चन्द्रकमितिसन्निभः क्रमात्पार्थिवरश्मयः
पुनर्देवदेवी त्रिधासंसृत्यपुनर्गुरुक्रमं नवात्मवामनं
नमःपार्थिवक्रममाचरेत इतिवात्मकेश्वरक्रमं अथा
पुष्पपूजाः आपुष्पानियजेत्पश्चात्करागे एवमंत्रवित् ५
हं ब्रह्मकपालायहं ५ नमः सर्वज्ञा ५ संत्रिपुलाय सं
संचकायसं ५५ मंथजायमं ५५ लंवरायलं ५५ लंव
लपादायलं ५५ पंपारिमदप्रसूतायपं ५५ रंजाप्यमा
लायैरं ५५ उंपुस्तकाउं ५५ श्रंअभावाश्रं ५
पादुकांप्रजनमामितर्पयामि नमः सर्वत्र॰

मानसादिपुष्पैश्चान्तं देशमीभावयेन्मुसाः क्रमादनेन
नाथेनापरांविद्याप्रदीरिता श्रीकण्ठकानन्यामिनमो
वदेत् अर्चयेदर्घकेन्द्रः पूजयामीति· निर्वाणगुरुसं
प्रदायमवलंब्यकल्पितेललितेषटविरचितेशिवप
उत्पार्विते श्रीनाथादिगुरवोभोजास्यारेपर्केतजपेत्
उपदिष्टंमंत्रयानमूर्द्धाम्नायादिगोचरं तत्सर्वमास्मिन्न
मयेपीठपूजनादिकंविना पारंपर्यमहानाथंमूलविद्या
गतवतिः श्रीगुरुपूजासमर्चितेनवह्निपूजानवाप्यतेः नवा
क्रमणोलेनत्रैवमहापूर्वश्मशानके अतेनकोटिपो
गींद्रयोगिनीभैरवादिभिः सेव्यमानेहारेयंत्रविपिवला
ग्निमूर्तिभिः त्रिभिर्निशाटनायेक्षपालकैर्हारमंडले व
पामात्खेमुविहितेत्रैस्फटकज्योतिष्मतीमुते परापर
महापीठसंस्थितंश्रीनवात्मकं देवेशमर्चयेदेवंगोप
पुष्पाक्षतादिभिः श्रीमहार्थंतथान्यवश्रीविद्यादिकं
मेणाच पतत्सर्वंसमानंस्याच्छ्रीशंभोनवात्मकं
ऋपदीपोपदर्शाथवटुकंजनमंडितं नैवेद्यंषट्र
लोपेनपूरतः स्थापिदेशिकः अत्रहस्तौषुर्वीन्यासे
ध्यानेकुर्यान्मजेन्मतः ह्रींभवतोयेनमः ३ श्रीकम
लायेनमः क्लींसमुगायेनमः ऐंपरविद्यायेनमःमू
लाधारदत्तूमध्यवत्संवेशहविन्यसेत ब्रह्मरंध्रादिवा
स्लादिन्यासंकुर्यात स्वदेहके· नैवेद्यंभावयेत्पउत्वस
पत्रैस्तकर्णिके त्रिकोणंवायतन्मध्येपरदेवीविमा
वेष्टेन भवनाप्यलमणाकोणेत्रयर्थदत्तोतत्रैवब्राल्पं
पामध्येपपत्रैक्षसामवत्सर्वंसमर्चयेत् नैवेद्यमपरिवा

वि॰

१०९८

1098

गया: देवदेवो: सौभाग्यदेवतायास्त्व स्वनैवेद्यंसमर्प
येत् नदीयबलिंचूतचतुरस्रमण्डले व्यापकमंडला
यनमः इत्यभ्यर्च्य: ॐ सर्वविघ्नकृद्भ्य सर्वभूतेभ्योहुं
फट्स्वाहा अनेनबलिंदत्वागंडूषनिराजोपचारान् न
वत्रयविशुद्धात्मास्वीकुर्याद्विधिपूर्वकं ५ ऐंह्रींश्रीं
रेह्रीम: ५ आत्मतत्वंशोधयामिस्वाहा ५ ह्रांपरमयो
रेह्रंबोवैतयोरैघोरमहाविभीममभीषणाव मापिव: हेक
डु: रंरंह्रींहूं: फेंक्लैंविद्यातत्वंशोधयामिस्वाहा सर्व
तत्वसमष्टि सर्वतत्वं ५ शोधयामिस्वाहा॰ नवत्रय
विशुद्धात्मा पूर्णापात्रत्रयंपुनः गुरुभैरवशक्तिभ्यो
निवेद्यात्मस्वयंपुनः यंपुनः स्वकीयानाहूतान्यांश्च
पूजयेच्चयथाविधि इतिसाष्टिपूजा अथसंहारपूजा
यंश्रीनाथंपूजयेद्विज्ञः ब्रह्मज्ञानवाप्यावपूर्वव
त्पार्थिवादिनः मानसांतंक्रमान्महानमतक्रमफ
लंलभेत आज्ञाद्याधारषट्के पुचतुष्कादिक्रमार्च
नम ततस्थानेषुसंहृत्यपतः पंचक्रमाततः अर्चय
तुक्रमार्गेणश्रीगुरोरुपदेशतः चूलीपुलीपरंशंभुं
शांभवीयोतिमध्यतः षोडशांतेपरापूज्याभानुत्यादू
लिमलके चिन्मनोमंदिरोद्देशमहातालभितलोत्सवां
कं देवेच्छामेदस्त्वि: स्थितिमेंदसिमांस्थितानिवोनि
रोधानासिकाग्रेनमश्तिमूलयथाश्रिये तानेपूष्पाग्रकी
पन्यासनीयानिविशोपहृता अमनीलेविकामूलेमदस
नेरसनाश्रिये कियाचालिंगमूलेतु अंडीआत्मा
वतीअर्पयेत् ॥ ॥ ॥

॥

लिंगाद्वेविशयेषेत गोचरीवर्म्ममालकी लोकानेत्रांन
रेवेदांसविन्दुदरसध्यतः कुंडलीनामिमूलेतसौषुम्ना
णमुष्मणाविली जीववायुप्राणसूत्रासंदकोदएडम
ध्यतः मातृकाकर्णिकासूत्रेजिह्वायांशादनामिकाव
र्णावतीचजिह्वाग्रेसुरवर्णिवतालके वर्णाजाउष्टयोः
सजासंयोगादंजतालके केदेहैतमेवचतीनित्यमुज
वकोर्तिताः जतः परवामभागेमंडलवत्तदसकंवक
देलपद्मेविभाव्यः तन्मध्येचिंतयेद्देवीलं ललिताशामविग्र
हां करांभ्यादक्षवामांभ्यां षट्नीलोत्पलं तथा विभ्राणां
जलचंडेचध्यात्वातेनैवपूजयेत ५ श्रीजलचंडायश्री
रतिचंडवलिंदद्यात तर्पयेमूलविद्याभ्यांप्रत्येकंसमम
मधा श्रीगुरुः पादुकेस्तनांसमवारेवतर्पयेत ततःपात्र
सत्रहस्तकराभ्यां मस्तकावधिग्रहते दत्तपात्रेकोप्रति
पत्नानिवेदयेत् सर्वाभरणमध्यस्थेवलरंध्रेलयेनयेत
नानागोत्रजातिश्रीचर्यादिकार श्रीपदाधिष्ठापिकार
एकविनवद्वादशषोडशपंचाशत्रतराशीति सिद्ध
मूलवर्तमानमभविष्यतादिगुरुतांस्रपादुकाः इत्यादि
स्थानेलयः सर्वव्याहृतिमस्थानाभूदेव्याशंभुशाक्त
यः नमोममसततिसिद्धितापनाध्यायः पत्कर्मकार्य
परामाहा चरणंपवित्रमित्यादिवेदमागममेववः
पाभवंचरणंध्यात्वासविदानंदलक्षणा पवित्रपरमं
सातात्मुतारणपरमासरते येनमूलनामहात्मानः लक्षणासे
सारमागरात समुत्तीर्यपरानंदेमुज्जतेपरशांभवं ने

५

वि॰

स्मिश्चितलयंकृत्वातद्रूयोहमितिस्मरेत यतद्दृस्य
मत्यंतंवैदिकेशांभवेपिच यतद्रूपस्वात्मात्वातन्मूयो
भविजायते आवश्यकमुद्दीमुद्रांपुनर्योगंसमभ्यसेत
इत्यानंदयतः सर्वंप्राणवृत्तिलयोभवेत् ॥ इतिश्रीष
ड्न्वयशांभवरश्मिसूत्राक्रमः रुद्रयामले॰ ईश्वरवाच
॥ अथवक्ष्येमहेशानिनवदुर्गाविधानकं यज्ज्ञात्वासाध
कः सर्वषट्कर्माणिप्रसाधयेत् शांतिपुष्टिस्तथाव
श्यंमारणोच्चाटकर्माणि आकर्षणंतथाकेचिषट्क
र्माणिवियोजयेत् मार्कंडेयपुराणोक्तंदेवीमाहात्म्य
मुत्तमम मूलमंत्रेणपुटितंजपत्वांछितमाप्नुयात
अत्रमूलमंत्रंप्राग्दुर्गाप्रकारेणोक्तंनवार्णवं श्रीवि
द्यासंवलितंयथा ॐ ह्रीं श्रीं कः चामुंडायै स्म॰ वि
स॰ एवंश्रीविद्यासंवलितनवार्णमंत्रदेवीमाहात्म्यस्य
यंतेसंपुटत्वेनसंयोज्यमाहात्म्यपटेदित्यर्थः तथा प
नमादौशतांतेचजपन्मंत्रनवार्णं चंडीसमशतीजा
प्यसंपुटोयमुदाहृतः सकामेसंपुटंजाप्यमितिः कामे
संपुटंविना आश्विनस्याश्विनेपठेत्तृतीयायामथपक्षे
न आमध्यरात्रेश्रजपेद्देवरुद्दयतः क्रमात एवंमूल
मंत्रेनस्नानतः समशतीपटेत मूलमंत्रेविद्यायुतस्यसा
टोपिविद्यायुक्तनवार्णमंत्रसंपुटितंदेवीमाहात्म्यंजे
संपुटकमस्यप्रागुक्तशतमादौशतांतेइत्यादिनो
क्तं अष्टम्यांतुजपन्नवंनिराहारोजितेंद्रियः अत्रअष्ट
दिनेक्रमयालनंपारणंमवेनथाजपेदिति संमस्य

नशोदेवीनतोहोमंसमाचरेत् दशांशतोभक्तिसुतोपा
यसैः सर्पिषातिलैः ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चात्कुमारीश्च
प्रभोजयेत् सुखार्थंलभतेमंत्रीनात्रकार्याविचारणा
प्रथमेचरितेप्रोक्तंमधुकैटभनाशनं द्वितीयंचरितेप्रो
क्तंमहिषासुरघातनं तृतीयंचरितेशुंभनिशुंभहननेन
ण्या प्रथमस्यचरित्रस्यमुनिर्ब्रह्मासमीरितः गायत्रंछंद
श्चाख्यातंमहाकालीचदेवता वाग्भवंबीजमाख्यातम
ग्निस्त्वंमहेश्वरि धर्मार्थेविनियोगः स्यावाग्भीजोक्तंस
माचरेत् षडंगंध्यानमितिशेषः द्वितीयस्यचरित्रस्यमुनि
र्विष्णुरुदीरितः छंदउष्णिकमहालक्ष्मीर्देवतात्रसमीरितः
ह्लैंवीजमुदितंवायुस्त्वंमहेश्वरि विनियोगोर्थसंश्रा
मैफलेलोकेसमाचरेत् उत्तरस्यचरित्रस्यऋषीरुद्रःस
मीरिता त्रिष्टुछंदोमहसर्वादेवतात्रसरस्वती वीजंत
कामराजंस्यान्नुतिस्तवंसमीरितं कामात्रैविनियोगःस्या
त्कामराजोक्तमाचरेत् एवंमध्यादिकंस्तुत्वाप्रागवध्याना
समाहितः ध्यानपूर्वंपठेच्चंडीसप्तशतीपदवर्णके एवंयः
कुरुतेदेविनरः सर्वंप्राप्नुयात्कविंत यतेर्यातोयशोभिक्ष
लभतेपुत्रपौत्रकैः संयुक्तश्चिरंजीवीहियावान्सशातं
समाः प्रथमंचरितंदेविसृष्टिरूपंनसंशयः द्वितीयं
स्थितिरूपंस्यात्तृतीयंलयरूपकम् अत्ररूपेणतताप्सि
नेननासिंहांतनतातत फलानिवाप्नुयामभेदेनप्रागव
श्रेयोध्यति पूर्वोक्तविनासाधीसाभकल्पतबुद्धिमान्
असाध्यसाधयेच्छीघ्रंयदिकार्यंनसिद्ध्यति ॥

वि॰ टी॰

पाठमात्रेण सिध्यंति नात्र कार्या विचारणा: देवालये
शिवागारे पर्वते विपयेऽथवा होमं दत्वाहुतेनैव जपेन द
शाकेन व धूपयेऽङ्गगालैर्देवीं मनसा चिंतयन्नथ दशा
हुत्वा सदा नित्यं शुचिर्भूत्वा समाहितः अधः शायी हविष्या
शी शुद्धब्रह्मचारणाऽपतः शतावर्त्तं जपेदादौ पुरश्चरणसिद्धये
तद्दशांशेन जुहुयान्मूलमंत्रेण साधकः नमो देव्यै महा
देव्यै शिवायै सततं नमः नमः प्रकृत्यै भद्रायै नियताः
प्रणताः स्मतां अनेनैव प्रजुहुयाद्देव्यैः प्राक्तनदीरितैः
अत्र केचित् तयंती मंगलाकालीति श्लोकरूपमंत्रेणाहोद
शांतं जुहुयादिति अत्र शतवंशेधानस्य मूलमंत्रेण श्लोक
रूपमंत्रेण वा दशांशहोमसप्तशतसंख्याकं प्रतिश्लोके
न जुहुयात्पायसं तिलसर्पिषेति विधौ प्राग्वद्वनमा अ
हीशतवांत्रे संपुटक्रमेण मूलमंत्रहोमश्चावश्यकः
न्नापितर्प्पणं ब्राह्मणभोजनं तर्प्पणादिकं पूर्ववद्दशांशेन कृ
त्वा पुरश्चरणसमाप्य काम्यकर्माणि कुर्यात तथा अनु
लोमे यदा जाप्यं शुभकर्म प्रसिध्यति विलोमेन तत टोद्वि
कूटकमेव प्रसिध्यति चरित्रत्रयमेदविनित्यं तपति साधकः
द्वितीयं वा तृतीयं वा मध्यमं वापि पठते तस्य सिद्धिर्न सं
देहो भवेचेति वचनेन अत्तराणां पदानां च पादानाम
द्रूपिणां श्लोकानां वत्तथा प्राक्रमध्यायानां विलोमतः
निधनं वा टने दशास्तंभने मोहने तथा वश्यादीनि च कर्मा
णि प्रसिध्यंति क्रमेणैव अध्यनादि प्रभेदं न प्राक्कौतैं
विधिनाचरेत् अत्तराणि यथा मंत्रं तथा श्लोकास्तवैशुभे
शुभेनवदेवीमाहात्म्यं अत्रायमर्थः मंत्राणां तदितमा

यनामार्णग्रथमत्रष्ट अत्रतशालोकांतरितमाध्यना
नामान्तरं ग्रथनमित्यर्थः शलोकद्वयांतरितसाध्यनामा
र्णो विदर्भः संपुटकमस्त देवीमहात्म्यमनुलोमेनप
ठित्वा अमुकेस्तंभयस्तंभयइत्युच्चार्य्यपुनर्देवीमाहात्म्य
मस्य प्रतिलोमेन पाठे द्वितीयकावृत्तिः एवमग्रेपिबोध
मस्य प्रतिलोमेनपाठे द्वितीयकावृत्तिः एवमग्रेपिबोध्य
तप्रकारोस्ति अहं देवीमाहात्म्यस्यपठित्वाऽनुलोमेना
मुकामुकयोर्विद्वेषणं ॐ ह्रूं ह्रूं इत्युच्चार्य्यानंतरं इदमहर
प्रतिलोमेनपठे द्वितीयकावृत्तिरेवमग्रेपि आदौयोगो
भवेदं तेपल्लवसंपुटयोरित्यत्रोच्चाटनेयोगोमारणेपल
व इति संप्रदायस्तेनाऽमुकमुच्चाटयोच्चाटयफट् ततः
पदप्रतिलोमेनदेवीमाहात्म्यपठे द्वितीयकावृत्तिरेवम
ग्रेपि कामेणात्वहर प्रतिलोमेन देवीमाहात्म्यपठित्वाते
अमुकं हनहन ॐ फट् इतिपठेद्वित्यकावृत्तिरेवमग्रेपि
ग्रथनक्रमणोत्या विदर्भक्रमावश्ये तथा संहारसृष्टि
स्थित्यंतकामेणोत्कीलनंस्मृतं एतस्यवैपरीत्येनस्तंभ
नोत्कीलनं भवेत् स्थितिसंहारसृष्ट्यातेमुच्चाटकीलने
स्मृते सृष्टिसंहारस्थितिर्विद्वेषोत्कीलनेनतथा उत्की
लनक्रमोदेवितवाग्रेकथितोध्रुवं येनत्रातेनदेवेशि
त्रैलोक्यविजयोभवेत् उत्कीलनंविनाक्रांतंस्थितिः
काणिचजायते नापितोत्कीलनंवायंत्रिखंडेशाशितद
णात् त्रिखंडेचरितेत्रयम् · शशितेशोकस्पष्टांता
ता · · · ततो ॥
नासंहारां · ॥ ॥
॥ अयमर्थः

वि॰
सं॰
९७८
११४१
११०१
1107

वरितत्रतयं क्रमेणारष्टिस्थितिलयरूपं प्रोक्तक्रमे
णोत्कीलनं नामपल्लवादिकं विना प्रथमतो जपित्वा
ततः प्रयोगरूपेण जपेत् संपुटकार्मणादौ प्रयोग
मध्ये न प्रारूकतेमिछतितदाः तत्रप्रोक्तनामपल
वादिके संयोज्य यावत् सांस्या तावदुत्कीलनमेव जपे
दित्यर्थः॥ केचिदुत्कीलनादौ नामपल्लवादिकं नयो
ज्यमिति वदंति यथा गुरूपदेशं कार्यमिति तथा साध्यं
कार्मादौ वश्यं हृष्णु पार्वति सर्वभूतस्य चोरादिकिम
काः पिशुनाः शठाः ते साध्याः कार्मणे प्रोक्ताः कर्मारंभ
दिने श्रृणु भूता ह्यमी वदंति ये साधयेत्साधकोतमः
दशधा पंचधा वापि सत्यधा वाजि यापि व देव्यालयेप
देदे विलीलया सिध्यति तत्क्षणात् विनान्यासं विनाध्यानं
विनाभूतविशोधने पाठमात्रेण सिध्यंति मंत्रिणानात्र सं
शयः सिंहरूवेणाभिर्देवी मुजोज्ज्ञ्यान्समाहिताः वारा
हेतंत्रे वाणिपाठफलं हे विमूढृणु श्रीगदतो मम पका
हत्यादि पाठानां यथावत्कथयामि ते संकल्पपूर्वसं
मूर्न्यन्यस्यांगे श्रमन्त्तसकृत् पाठाद्दलि मुदानानि
सिद्धिमाप्नोति मानवः उपसर्गोपशान्त्यर्थं त्रिरावर्तनं
देवनेः ग्रहोपशांतौ कर्तव्यं पंचावर्तनं वरानने महाभ
ये समुत्पन्ने सप्तावर्तनमुदीरयेत् नवावृत्त्या भवेच्छांति
वीजपेयफलं भवेत् राजवश्याय भूत्यै व रुद्रावृत्ति
मुदीरयेत् अर्कावृत्तेः कार्यसिद्धिर्वैरहानिस्तथाय
ने मनावृत्या रिपुर्वश्यस्तथा स्त्रीवश्यतामियात् सोडा

ंचदशाहत्याप्रियमाप्नोतिमानवः कलाहत्यापुत्रपौत्र
धनुपात्यागमेविङ्ः रात्राभीतिविनाशायवैरैयाघाटनाति
व ॐर्ध्यान्तमदृशाहृतियथाष्टादशाकं प्रिये महाव्रणावि
नाशायविंशवर्तंपठेन्नधीः पंचविंशावर्तनात्मभेवंहयवि
"ह्नां संकटेमघ्नग्रामेदुर्भिक्षिकित्सामयेनथा ज्ञातिधंमे
कलोमेथोप्याघ्नोनाशाहूनवै वैरिहृद्बोध्यापिहहोथ
ननाशेनयहृये नथेवनिविपोत्पानतथावैवानिपात
के ॐर्ध्यायतात्माछुताहृतिंनयामंपापनेसर्व प्रियोः हृ
हिमानाहृत्याराज्यवृद्धिस्तथापरे मनसाचिंतितंदेवित्ति
द्वैदशेनराजछनात शताश्वमेधयज्ञानांफलमाप्नोतिसर्वते
महस्रावर्तेनालक्ष्मीरावर्णातिस्वयंरमा भक्तानामनोरमा
कामात्वरोमोत्तमवाजपयातत् यथास्वमेधःक्रतुराट्देवा
नावयथाहरि स्तवानामपिसर्वेषांतथातमशानीस्तवः व
हनाकिमिहोक्तेनकिमनेनवरानने वर्णाः शताहृतिपा
दास्रवौः सिद्धंतिसिद्धयः अत्रप्रयोगस्तच्छिविदेवघाल
पेशिवालयेचाग्रागुक्तक्रमेणस्वासनोपविष्टांमुखेदंम
विवोधविशपाचम्य श्रीविद्यासंवलितनवार्णमंत्रेणप्रा
णानायम्यघ्यादिकरषडंगन्यासध्यानातिघ्राक्योक्तक
मेणविद्यायसंकल्पंॐर्ध्यान अद्यामुकेमासिअमुकमा
ते अमुकपदे अमुकतिथौ अमुकगोत्रो अमुकदेवशर्मा
श्रीमहाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीप्रीतिपूर्वकाः सु
ककामनासिद्धिकामोः घारभ्यामुकदिनयावत्प्रत्यह
दादशाहृत्यानवाहृत्यावात्रिराहृत्यावानियमातमानस
हस्राहृतिसंख्याकसावर्णीः स्तुत्यतनयरस्यादिसावर्णीभं

वि.

११९२
११०२
1102

विनामन्त्रमित्यंतमार्कंडेयपुराणान्तर्गतदेवीमाहात्म्यपा
ठंनवार्णसंपुटेनेनकरिष्ये इतिसंकल्प्य पुस्तकंसंपूज्य
पुस्तकंदृष्ट्वाहस्तेनधृत्वापाठंकुर्यात् प्राणायामऋष्यादि
करषडंगन्यासध्यानपूर्वकेनवार्णमंत्रमाराधनेष्टोत्तर
शतमष्टोत्तरशतंजपेत् मौनीध्यानपरायणमध्येन्यत्रवा
र्तालापमकुर्वन् अस्खलितादंस्पष्टपदोच्चारणंकु
र्वन् यथासंख्ययानियमः कृतः यत्यहनावृत्त्या
कपाठंकुर्यात् प्रोक्तसिद्धिर्भवेदितिसप्तशतीपाठविधिः
अत्रग्रथनादिभेदक्रमेणानुलोमपाठादपिनतथायो
गासिद्ध्यति अथवाप्रोक्तक्रमेणावर्णप्रतिलोमप्रति
लोमपादप्रतिलोमार्धश्लोकप्रतिलोमश्लोकप्रतिलो
माध्यायप्रतिलोमाश्चवग्रथनादिप्रयोगासिद्ध्यतेक्व
ग्रथनादिकंविनायेसिद्ध्यंतेतावत्सभयथाविलोमक्रमा
णांसिद्धिः अनुलोमक्रमस्यग्रथनादिकंविनाप्रयोगा
नसिद्ध्यंति तत्रग्रथनादिकमस्यावश्यकः विलोमपा
ठानामभयथाअनुलोमपाठानामेकथेतिमत्वैगुरुतः
शास्त्रतश्चसम्यक्ज्ञात्वाप्रयोगादिकंकुर्यात् धर्मा
दिचतित्रयमस्पृथक्पृथक्पाठस्यधर्मार्थकामाः य
थाक्रमंफलानिवाच्यानिचविततयपाठस्यचत्वर्वर्ग
फलसिद्धिः केवलंमोक्षकामस्यसंपुटंविनापाठः
यद्वीमसंपुटंकुर्यान्मोक्षार्थंसंपुटंविनेतिवाराहीतंत्रो
क्तत्वात् अत्रयद्रहस्यः संपुटंविनानपठेदिति ।
अत्रमावर्णीः सर्वतनय ॥ ॥

इत्यादिसावर्णिर्मवितामनुः ॥ इतिश्रीविद्यार्णवेवतन्त्रे
शतमाख्यासः ॥१४॥ अथकादिनतरीत्याख्यासक्रमोलि
ख्यते नत्रयोत्तेत्रराजे अथषोडशनित्यानांकालेनरूपण
तोच्यते मातृकाभूतनाथाद्यैः श्रीचक्रेपावशक्तिभिः अत्र
कालेनाहोरात्ररूपकालेनप्राणात्मामरूपताउच्यतह
तद्यैः क्रममाहमातृकेतिः मातृकयाएवंभूतैः ताद्याद्यैः
नवनाथैः आदियेदननवग्रहराशिपादीनांसंग्रहः श्रीचक्रे
णशक्तिभिरावरणदेवताभिः सहउच्यते इत्यन्वयः तथा
लवादीनांतुकालस्यउलतत्त्वात्रादीविंत तेनैकश्वास
मावभ्यतत्त्वेच्छभिः क्रमेणावे अहोरात्रस्यतद्यातिमुका
मेनाप्यहदेयत् अत्रकालस्यातीदियतात् तत्रापिल
वादीनांउलतत्वात ॥ अनुमानेनापिनिधिनमशकयता
न तडदीविंतध्यासक्रमस्त्यर्थः वर्तमाणरीत्याहोरात्रसम
नध्यानिध्यासक्रमंतानाविशेषाणांतरान् वाह्याननतन्
सिमुपपादकोप्यववर्तमाणादिशारूहयेदित्यर्थः मू
लाधारोद्भवोवायुः प्राणायाख्यासमश्नुते पकपवन
व: प्राणापानव्यानोदानसमानसंतोलभतेसतपेव
विधीभूतभेदाउद्भवदेशातःउद्भवदेशमाहः नासायाः३
रपोः पार्श्वेतगामध्याधरंभ्रगाः प्राणानीलोवुखात्मानः
पवनाः स्पर्शपाक्रमं अत्रनासायोः पार्श्वस्पर्शेनवायुत
नोदयः ऊर्ध्वभागस्पर्शेनाग्नितत्वोदयः मध्येदंडेस्पर्शेनइला
नलोदयः अधः स्पर्शेनोवुतत्वोदयः ईश्वयोः पतितः स्पर्शेन
त्वितत्वोदयः एवंयथाक्रमेवोहव्यमित्यर्थः तथा गुरुकेत
भगरुकनोवुधार्कौचंदसूर्यतौ क्रमावततधुभूतेनधुव्योमस
वोत्मकंभवेत अभयसंध्याभवेदाउक्षदसप्तपटौंकमान

वि॰

१९३
११०३
1103

तामद्वैतौ तयोस्तस्य प्रवेशो निर्गमस्तथा जीवस्पंदो रवि
मूर्त्या भागस्तौ पुरुषौ तथा पृथिवी सलिले वंद्वो रविरत्य
त्ययं भवेत् ग्रहेषु वंद्वो भाकविं ग्रहस्ता भास्करा: परे मा
नकौ वतथा विध्यास्वरश्चं जनमेदतः अथ पृष्ठं च वंदःस्या
हूर्धोग्रदिनकृत्स्ववेत् शरीरोपि कटी हृदं वंद्वो धोरविरी रि
तः असीतिवा कंचं हृस्यतास्ती स्तुलेर विःस्मृतः भूलके
सौ तथा भवता पताविति वं दूदशांतरा एवं सूर्यादशप्रोक्तो
वास्याभ्यां वयशस्विनी एकादशविदो वंद भास्करो स
र्वगोविनौ एतेषां श्लोकानां स्पष्टार्थः तथा स्पंदाः प्रीति
करा भास्करः क्लेशकारिणः राहुः मूर्त्यं च सर्वत्र नाशाय भ
वति तत्क्षणात् तृतीये बुधशस्तः सर्वत्र मिथ्या भोजनमैथुनैः सं
गहस्थान्त्य दहिले वंदस्सिध्य त्वयन्नतः जीवे शुकार्थितं
तस्य मे षट्पर्श्वस्थितौ हति निश्चितमभवती स्तुकमन्यथा
वेतदन्यथा अतिश्चितेविचौकत्या गर्भं इम्रेन्यतः शुभा
न् भून्ये गर्भविपत्तिस्यादित्याह हूलवदेदष्टं भून्येन भ
स्त्रिया सौ च शुभा भेकशुभात्यपि शुभानि तत्र सर्वाणि
न संपत्ति परमेश्वरि वामे वहति वायौ च यदे दैशिकशि
ष्ययोः तत्स्याने स्थापयित्वा तत्कर्णे न कथयेन्मनुम
अथवा जीवगस्थाने तत्कर्णे मंत्रमादिशेत् अन्यथा
मृत्यवे कोष्ठ नाशाय गुरुशिष्ययोः षट्शायुते लि
त्रिंशाते निःश्वासैर्नाडिका मता तासां षष्ट्या दिनं सप्ता
त्रदिनं स्यात्तु तः पुनः एकस्मिंस्तु दिने श्वासः सहस्रा
ण्येकविंशतिः षट्शतं च ततस्तेषां स्वरूपं प्रोच्यते

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

आरभ्यार्कोदयं प्राणः समत्याह्निंशतेक्रमात् प्राणानीलां
मुखानिस्युर्नेवस्यात्यत्रसंक्रमात् नेत्राप्येवमतोन्यत्रा
श्रोवं पंचदशाक्रमात् नत्राप्येवतोन्यत्राप्येवं पंचदश
क्रमात् दिनमेकं व्रजेदाहो दर्शप्रतिपदे प्रति एवं क्रमे
णामवैषां प्राणोदयउदीरितः एतत्क्रमविपर्यासादभ
व्यानि भवंति हि अस्यायमर्थः शुक्लप्रतिपदमारभ्यादि
नत्रयं सूर्योदयकाली वामनासापुटे वायुर्वहति तउ
तरं त्रीत्रीणि दिनानि दक्षिणे ततस्त्रीणि दिनानि वामे त
त्रस्त्रीणि दिनानि दक्षिणे पुनः स्त्रीणि दिनानि वामे ततः कृष्ण
कृष्णपक्षे प्रतिपदमारभ्य स्त्रीणि दिनानि वामे ततस्त्रीणि दिना
पक्षे प्रतिपदमारभ्य त्रीणि दिवानि दक्षे ततो दक्षिणे एवं क्रमेण
निवामे ततो दक्षिणे ततो वामे पंचघटिकाः स्थितिर्वौहवे
ज्ञातव्या तत्रापि प्रतिनाडि एकैकभूतस्य तत्र क्रमस्त
ति तत्रैकैकघटिकास्थितिरिति एकघटिकायामपि सम
प्राणाग्नीलांबुखानामिति स्थितिः नवतिश्वासाः संक्रमः
स्यंतरं हि शतश्वासकालस्थितिः षष्ट्याश्वासानां स्थितिसंक्रमौ तेयोः
णोलंगतिः एवं पंचभूतेषु रात्रावपि तथैव वारत्र
रस्यां दिवा एकैकनाड्यो वारत्रयं मध्ये द्वादशावृत्याष्टि
पस्य पंचदशघटिकाक्रमेणाहोरात्र प्राङ्गते एतत्क्रमविप
घटिकाभिर्दिनमेकं व्रजेदित्यर्थः तथा वलाधिकाप्ररावा
र्यासादभव्यानि भवंतीत्यर्थः उभयत्रोभयास्मानमुष्यपुभ
मेवलितो दक्षिणास्थिराः द्वादशराशयः
पंचदशा साईद्वाविंशतिश्वासक्रमा घटिकाले
नत्र सार्द्धघटिकैणाभूनानिस्युरितिक्रमान

वि.

षु सर्वत्र वामवायैकं स्वरोदये तत्र दण्डमध्यामाष
ष्टात्रिंशतमीरितम् तेषु तत्र तत्त्ववर्णानां दशानामा
दितो दश समाहृत्यातः श्रोत्रघ्राणग्रीलावुवोत्तरैः
ष्वस्यार्थः पंचभूतेषु पृथिवी जलं वह्निसोम्यं ततो वायु
राकाशं च क्रमे वामनाड्यां पृथिवीतत्वं जलतत्वं बल
वत्वं च दक्षनाड्यां तेजस्तत्वं वायुतत्वमाकाशतत्वं
बलवत्स्थिरं च उभयत्रसोकर्यस्यां मेषु सर्वं उभया
त्मानः द्विस्वभावा इत्यर्थः एकस्यां नाड्यां पंचघटिका
त्मककालस्थितायां पंचघटिकासु पंचभूतोदयश्रे
देकस्य भूतस्यैकैकघटिकास्थितास्य घटिकायाः ष
ष्टितरत्रिंशतश्वासा नो नवतिश्वासाः सैकरा एवं एक
स्य भूतस्य समस्तनरद्विशतश्वासानि जाः तेषु स्यासेषु
राशिक्रममाह साईद्वाविंशश्वासोक्रमादिति अत्र रा
शिश्चापि बलाधिका इत्यादहृत्यं एकस्मिन्त्राशौ भूतक्र
ममाह तत्रसार्धेत्यादिना घटिकायां स्थिति अकारस्मि
टघे अकारस्य प्रथमतः सप्तदशश्वासाः अत्येषामक्ष
राणां सप्तसप्तश्वासाः एवमेकघटिकामध्ये समाहृति
मीत्रकाया भवतीत्यर्थः द्वितीयघटिकायामाकारस्या
प्येवमेवमुत्तम संख्याभिर्वासनाव्याप्तिश्वासानां भवति
ण संदति यथाविदितया मैत्री सदाभवजननवात्मनो
न्नित्यात नवाग्निवियानां संख्याः स्युः पूर्वमेकशः ततो
द्विनागणः संख्याः स्युस्तनयस्य घटिकर्णिकाः गुण
यो द्वादशतनौ ग्रहभूतानि पंचवो ॥

मातृकावापिंवापिंवाशब्दीवक्रस्याग्रशक्तयः मे
कानवतयः प्रोक्तादेवीसर्वावासनास्थिता एवंविधावासना
योभावयेत्समहेश्वरः अस्यार्थः नित्या १६ तत्त्वा ३६ आदिवि
घाश्रगोविन्दपर्य्यायश्चैवदिनवेनतिस्रणांविधातात्रिथ्यह
रवेन ६ दिनाणीः ५२६ घटिकाराशिः ६ राशयः १२ ग्रहाः ६
भूतानि ५ मातृका ५० श्रीवक्रशक्तयः ६२ कालनित्याः २२
११ सर्वैमिलित्वा २१६ अस्यासद्भूपार्द्धार्थः तथानाडीवक्रव
मर्माणि देहांतर्मरुतांक्रिया योगाभ्यासेनदेगेभ्यसेत्को
क्रांतिविधानकं परकायप्रवेशंवयोगसिद्धसलक्षणं अ
स्यार्थः नाडीचक्रस्यज्ञानं मर्माणिशरीरेयावंतिनावंती
तानेदेहांतर्मरुतांक्रिया प्राणादिदशसूतांस्थितेःक्रि
यायाध्यानानेऽभ्यासेः सद्योगाभ्यासस्तत्तानेवततदेगाभिय
मनियमासनप्राणायामप्रत्याहारध्यानधारणासमाधय
पदति सेक्रोत्क्रांतिविधानकं सेख्यामरणविधानं प
रकायप्रवेशनं पतत्सर्वंप्राकप्रोक्तमासक्रमगुरुतः श्रा
त्तनस्वसमस्याविज्ञायतदभ्यासदाज्ञानुभूतस्ययोगसिद्ध
सलक्षणामित्यर्थः मातृकाणांवै तेक्षंतिकाम्यप्रजांपेव
कस्याभिन्नशक्तिः तेषांकाम्यविधिंवक्ष्येमणींमंडलशक्ति
भिः वतः षष्टिवतः षष्टिपुत्रस्यावरणादेवताः नित्यप्रजावि
यापादैकाम्यप्रजातजपेरेत तसांतामातिवत्पाभिमुणी
कैः साध्यसाधक कर्माणिप्रत्याहत्यनियोजयेत अथवा
प्रत्यवंगंवप्रतिशक्तिप्रयोजयेत अस्तावतथानेदा३
कावैवतथेयदी ३ सौमिकातथाऽरद्धिहृदिअरण्यातथे
वव लकाराद्वैवलकारापकनाघातथैवच येयुग्मी।

वि॰

११८४

वतथोकारिणीयाषधात्मिकयातथा श्रांवाश्रंःकारत्रूपा व कमलाकांतथा किराताकीर्तिविभवाऊमारीह्लत्रूपिणी रूपावतीवर्णकराल्हमाल्हत्रूपिणी तथा केशिनीकैतवाकोलाकौमारीकंभवादिनी कंऊरावस्वरूपावर्वातीताविन्नपालिनी खौत्रूपिणीखत्रूपावखूत्रूमार्हस्वरूपिणी ग्लत्रूपाग्लंस्वत्रूपावग्लेत्रूपावेवराग्रिया ग्रैविगत्रूपाविग्रोसत्रूपावग्रौत्रूपाग्रंडितैंडम्बक ग्रःस्वत्रूपागतोशीघ्रगायत्रीगिरिविनेदना गीर्षाणवंयागुलापागरणार्ग्रननप्रिया गृस्वत्रूपागृकाराग्रवाल्हत्रूपागेस्वत्रूपिणी गैत्रूपागोस्वत्रूपावगोतमीगंडकीतथा गः स्वत्रूपाघनाघोताविरूपाघीस्वत्रूपिणी घुघुराघूर्णीत्रूपा वघृतामोदावघूकला घृत्रूपाघ्लस्वत्रूपावघेत्रूपाघैस्वरूपिणी घोटत्रूपाघौस्वत्रूपाघंटानादावघोहरी ङत्रूपा ङास्वत्रूपावङिःत्रूपाङीस्वत्रूपिणी ङुःत्रूपाङूःस्वत्रूपावङृत्रूपाङॄस्वत्रूपिणी ङ्लृःत्रूपाङ्लॄस्वत्रूपावच्वङेत्रूपाङैस्वत्रूपिणी ङोत्रूपाङौस्वत्रूपावङंकाराङःस्वत्रूपिणी चपलोवाच्चविनाचित्रिणीचीवर्याचिणी चुंचुराचूर्णीत्रूपावचृत्रूपाचृस्वरूपिणी च्लृत्रूपावततःश्रोक्ताच्लृस्वत्रूपावचेननावैस्वत्रूपावचोदयित्रीचचौर्य्यदा चंडावचःस्वत्रूपाछत्रोछायाछिरूपिणी छीकारीछुविकारताछूत्रूपाछृस्वत्रूपिणी छृत्रूपाछॄत्रूपावछ्लत्रूपाछेदिनीतथा छैत्रूपिणीचछोत्रूपाछौत्रूपाछंस्वत्रूपिणी छःस्वत्रूपाजयाजाग्राजिताजीर्णास्वत्रूपिणी जुत्रूपाजूर्तिहर्त्रीवजृत्रूपाजृस्वत्रूपिणी जॄत्रूपाज्लृत्रूपाज्लृस्वरूपाजेत्रूपाजैत्रूपिणी जोत्रूपा

जैस्वरूपिणी जोरूपाजौस्वरूपावजंगलाजःस्वरूपिणी फर
णाफास्वरूपावफिरूपाफीस्वरूपिणी फुरूपाफूस्वरूपा
वफृस्वरूपाफॄस्वरूपिणी फ्लृरूपाफ्लॄस्वरूपावफेरूपा
फैस्वरूपिणी फोरूपाफौस्वरूपावफंरूपाफःस्वरूपिणी ञुरूपाञू
ञकाराञाणोरूपावञिकाराञीस्वरूपिणी ञ्लृरूपाञ्लॄस्वरूपावञे
स्वरूपावञृरूपाञॄस्वरूपिणी ञंरूपाञःस्वरूपि
काराञैस्वरूपिणी ञोरूपाञौस्वरूपावञेरूपाञःस्वरूपिणी टुरूपाटू
णी टकाराटूरूपाठाकाराटिकाराटीस्वरूपिणी टूरूपाटूस्वरूपावटेकरा
स्वरूपावटृरूपाटॄस्वरूपिणी टंकाराटःस्वरूपिणी
टैस्वरूपिणी टोकाराटौस्वरूपावठंकाराठःस्वरूपिणी ठुकाराठू
ठकाराठास्वरूपावठिरूपाठीस्वरूपिणी ठ्लृरूपाठ्लॄस्वरूपावठे
स्वरूपावठृकाराठॄस्वरूपिणी ठंरूपाठःस्वरूपिणी
काराठैस्वरूपिणी ठोरूपाठौस्वरूपावठंरूपाठःस्वरूपिणी डुरूपाडूस्वरू
डमरुप्रियाडामरीवडिकाराडीस्वरूपिणी डुरूपाडूस्वरूपावडेकाराडे
पावडृरूपाडॄस्वरूपिणी ड्लृरूपाड्लॄस्वरूपावडंकाराडःस्वरूपिणी ढ
स्वरूपिणी डोकाराडौस्वरूपावढिरूपाढीस्वरूपिणी ढुरूपाढू
काराढाढास्वरूपावढिरूपाढीस्वरूपिणी ढ्लृकाराढ्लॄस्वरूपाव
स्वरूपावढृरूपाढॄस्वरूपिणी ढोरूपाढौस्वरूपावढंरूपाढः
ढेरूपाढैस्वरूपिणी ढोरूपाढौस्वरूपावणारूपाणीस्वरूपिणी
स्वरूपिणी णरूपाणास्वरूपावणृरूपाणॄस्वरूपिणी ण्लृरू
णरूपा णॄस्वरूपावणेरूपाणैस्वरूपिणी णोरूपा
पाण्लॄस्वरूपावणेरूपाणोस्वरूपिणी ॥
णौस्वरूपावणंरूपाणःस्वरूपिणी

वि॰
हृ॰
९८२

नरुणीनामसीवैवतिलनामागतीरणा न्लसीतंणीन्नूपाव
नस्मातरकास्वरूपिणी न्लकारान्लस्वरूपाचतेजोन्नूपाव
नेतिला नोमयेनोलिनी नद्दातस्करांतककाविणी थरू
पाथ्यातन्नूपावथिन्नूपाथीस्वरूपिणी थन्नूपाथूस्वरूपावथू
न्नूपाथूस्वरूपिणी स्लन्नूपास्लस्वरूपाचथेन्नूपाथेन्नूपथेस
न्नूपिणी थोन्नूपाथोस्वरूपाचथन्नूपाथः स्वरूपिणी दयाव
दानशीलाचदेन्नूपादीनपालिनी ॐमदाहृतनहव्रींचटन्नूपाट
स्वरूपिणी इन्नूपाइूस्वरूपावेदेवीदैत्यनिसूदनी दोषहृत्री
वदोभीमनाथिनीदंभुवर्जितेदंः स्वरूपावपमीनाथारू
णीथीस्वरूपिणी धीराधुरीणाधुमावन्यथपस्थाधूतिस्त
णा धनन्नूपाध्लस्वरूपावध्लन्नूपाधेस्वरूपिणी धेध्याव
धोरणीधौयाधंन्नूपाधः स्वरूपिणी नदीनारायणीनिसा
नीतिनाचन्नेतिप्रिया नूतनानन्रपवेध्यावनन्नूपान्लन्नूस्वरू
पिणी न्लकारन्नूपिणीपद्मास्येपेकानेत्रसुंदरी नेमि
पकानोदरिव्रीनोकास्यानेटनानथा नंः स्वरूपावपर
मापावेनोपिलिपिक्ष्काषीनाअणापसूणीन्नूपापृथ्वी
पकारन्नूपिणी न्लकारान्लस्वरूपावशेशालावेस्वरूपि
णी पोनन्नूपापौरमव्यापंडितापः स्वरूपिणी फट्का
रिणीफालन्नूपाफिदिशाहृतिनाहिनीफीन्नूपाफुस्वरूपाव
फूकाराल्फस्वरूपिणी ल्फस्वरूपा ल्फन्नूपावल्फन्नूपाफंफे
रवीरवाफेन्नूपाफोस्वरूपावफौन्नूपाफस्वरूपिणी फंः
स्वरूपाववगलावालाविलनिवासिनी वीजन्नूपावुपा
राध्यावुन्नूपावहदन्तुवा हृस्वरूपाल्हस्वरूपावल्हन्नूपा
वेस्वरूपिणी वेन्नूपिणीवोपन्नूपावौहवंध्यावंदिनी वंः

धिं

स्त्रूंपामवाराध्याभाग्यदाभिल्लूंत्रूंपिणी भीतिहंत्रीभुजं
गात्माभूषणाभ्रूं विविक्रमा भ्रूंत्रूंपाभ्रूंस्त्रूंपावल्लूंत्रूंपा
ल्लूंस्त्रूंपिणी भेदाभेदविहीनाच भैरवीभोगदायिनी
मैंमसेव्यामंतिकाद्यमः स्त्रूंपामहोदया मानिनीमित्र
विंदाचमीनाक्षीमम्लाशुया म्लीं फ्कम्लम्लहूंरिणीम्र
कारादत्रूंपिणी म्लूंस्त्रूंपाम्लूंस्त्रूंपामेनकामेफली
नध्या मोदनीमोक्षरहितामंगलाभः स्त्रूंपिणी पगु
नायादवपीताम्पित्रूंपायोस्त्रूंपिणी भुवनीमथिका
प्रीताभ्रूंकारायूंस्त्रूंपिणी स्त्रूंत्रूंपाम्लूंस्त्रूंपाचयेत्र
पायैस्त्रूंपिणी योयनायोस्त्रूंपावयंत्रूंपायःस्त्रूंपि
णी रमणीरागशीलाचरिंभिमारीतिदायिनी रुपि
णत्काचत्रूंदाचस्त्रूंपास्त्रूंस्त्रूंपिणी लूंत्रूंपालूंस्त्रूंपा
वरेवतीरौवनात्मजा रोगघ्नीरोरस्त्रीवरकिणीरः स्त्र
त्रूंपिणी लज्जाचलाभदालिंगालीलालूंमावल्लनद्दा
ल्रस्त्रूंपाल्रस्त्रूंपाल्रंत्रूंपल्रंस्त्रूंपिणी लेत्रूंपालेस्त्र
त्रूंपावलोकधात्रीचलोल्यहा लंबोष्ठीलःस्त्रूंपाव
वरदावाविज्ञानना विपुलावीतशोकाचवत्रूंपावस्त्र
त्रूंपिणी वृकोदरीवृस्त्रूंपीवृत्रूंपावृस्त्रूंपिणी वेद
त्रूंपिणी वृकोदरीवृस्त्रूंपीवृत्रूंपावृस्त्रूंपिणी वैजरावःस्त्रूंपाव
गर्भावैनतेयावोत्रूंपावोस्त्रूंपिणी शाकंवरीशिवाशीलाश्शक्रमो
काशीखंडविराजिता शाकंवरीशिवाशीलाश्स्त्रूंपाश्स्त्रूंपि
साश्शूलिनी श्त्रूंपाश्स्त्रूंपावल्लूंत्रूंपसंस्त्रूंपि शंकरी
णी सोत्रूंपाशोत्यत्रूंपावशोभनाशौर्यसंपदा शंकरी
णः स्त्रूंपावषडंगाषास्त्रूंपिणी षिड्गाक्षीत्रूंपिणीवै

वि॰
११७
११०)

वघूरूपा घूःस्वरूपिणी घृरूपा घृःस्वरूपा च घॄरूपा घॄःस्व
रूपिणी घेरूपा घैस्वरूपा च घोरूपा घौस्वरूपिणी घंडा
वघः स्वरूपा च सर्वदा मम गात्रिया स्वभगा स्वरूपिणि
स्मरच्छिदा ह्रस्वरूपिणी ह्लरूपा ह्लृरूपा च सेरूपा सेस्व
रूपिणी सैरूपिणी च सौभाग्य संगमः स्वरूपिणी
हव्यवाहाहारिणी च हीनदाहीनवर्जिता हूरूपा हूस्व
रूपा च हृद्याहृत्काररूपिणी ह्लृरूपा ह्लृस्वरूपा च हे
वदा हैहयान्वया होरूपा हौस्वरूपा च हंरूपा हः स्वरू
पिणी लरूपिणी च लारूपा लि रूपा ली स्वरूपिणी
लुरूपा लूस्वरूपा च लृरूपा लॄस्वरूपिणी लेरूपा लै
स्वरूपा च लोरूपा लौस्वरूपिणी लंरूपा लः स्वरूपा
क्षमाता मातृरूपिणी द्रोणा मध्या क्षयारूपा क्षरूपा
क्षस्वरूपिणी क्षरूपिणी क्षस्वरूपा च क्षरूपा क्षे
पालिनी क्षैरूपा च तथा क्षो क्षौभणी क्षौस्वरूपिणी
क्षंकाररूपिणी चैव तथा क्षःकाररूपिणी १ इति नैक
नेभेदैः रहस्यानि रहस्यकम् प्रत्याहृत्य तत्त्वं गां हृत्य
स्नायकौ नमः सर्वान्कामानवाप्नोति पूजनात्स्वाय
कौ नमः प्राणानी लांच्छ्वा मानो वशिशक्तय २ दि
तत्त्वयोगसिद्धार्थं तन्मतं शाक्तीः संपूजयेत पकैका
सावभन्नस्पशाने पंचदशोनरं शाक्तयः सुजनी पाला
नवावरणभागशः शोषाः स्वर्वैडवकेनेन जलाते
लकेशुभं उष्मादैगाश्ववर्णानां शाक्तयः समुदीरिता
विदैश्च नियनेवैव व्रशान्ताः सृः स्वशाक्तयः वपुर्ववमा

नैवैवपावकादन्रशक्तयः कर्मणोकेचिदिच्छंतिसंभेने
ल्लार्णिशक्तयः शांतिकेपौष्टिकेरोग नाशादिशुभकर्म
स्म नल्लार्णीशक्तयोज्ञेयास्तत्रमंडलसंयुताः अथवक्ष्येस
रशानिषट्शांभवद्वर्णाक्रमं श्रीचक्रक्रममध्यमोदा
योरशिमपूजनं विद्ध्यानक्रमंज्ञात्वासदागुरुक्रमागतः
प्रत्यावरणपूजायांचत्वारिंशाद्वभागशः तदेतेविंशचकेन
यष्टव्याः सर्वसमयाः सषट्त्रिंशत्सप्तशतसहस्राणिच
विंशतिः नाथाहुतिक्रमेणैवनवावरणपूजनं प्रत्याहुति
पर्वेनित्याहिसहस्रंशतत्रयं चत्वारिंशत्समाख्यातादेवता
भावसिद्धये श्रीमत्क्रमेणपूजायांपूर्वोक्तगणनाविधौ प्र
त्याहुतिसहस्रंवैवह्नेः शतमुदीरितम् द्वयमात्माणुनित्या
नेशक्तिसमानतोभूताम् प्रतिष्ठासंयजेदेतेविंशचकेसम
यकम् नानायासटपीप्रज्ञात्रिषुलोकेषुविपते गुरुत्वाद्
ल्पनंवैयनजवाग्रेप्रकटीकृतम्। श्रीतंत्रराजे। श्रीमत्तत्रमूल
विक्रान्तिकथयामियथाक्रमम् प्राक्प्रोक्तमूलाधारस्यसमध्य
स्यच्चक्रमध्यतः स्थूलाष्टदलवेशाख्यावीणादंडस्यमध्यगा
मर्धिभवलरंध्रांतानामाग्राद्द्वादशांगुली तदग्रायासुणाश्री
कालेनुघाख्यातनाडिका रुप्राग्राहस्थितानाडीऊहूनामध्य
नातिका तद्वामदक्षपार्श्वभ्यांसविश्वोदरवारिणी नवरी
नामसर्वगाश्चप्रोक्तानहृदन्तांतवे हस्तिजिह्वायशास्विन्योतनम
हनाहुमेपदेः तद्वैवैडापिंगलाचनामासार्वप्रहयांतिगो गां
धारीचतथापूषानेत्रद्वयगतेक्रमात् तथाकर्णांगतेशाव
पशास्विन्योक्रमेणकैः सत्यसतीतयानाडीसानजिह्वाग्र
नामिनी पर्वंवक्तुंदशप्रोक्तानाश्रोदेहेप्रधानकाः नामेसे

वि.
११८

पिङ्गलतस्याः पृष्ठेवं नाप्राप्य स्थितास्तनौ नासाग्रप्रधाननाडीनां सं
ख्यासार्धं त्रिलक्षकं अप्रधानाः सिरा देहिनां संख्याया भिरेव
च वेष्टितेनैनैरराः सर्वैः स्वकी निळ्यियानिशम नाड्यः सह
स्त्रिरावकमहत्स्त्रेणास्य सर्वगाः सुषुम्नामध्यगा वज्रनाडीत
न्मध्यगा परा चित्राभिधाना तन्मध्ये स्थिता कुण्डलिनी परा
मर्माण्यांगुष्ठगुल्फाश्चिरष्टजंघायाः जानुनोः ऊरुसीवनि काय
लमेढ्रनाभिपार्श्वयोः हृदये स्तनकंठे च सहकृकाटिकाग्रे
मूर्धा भ्रुवोः पल्लवामाट्टिमध्यान्तः स्वः कपोलतः
अष्टत्रिंशादि निष्क्रोक्तान्येव वायोस्तथा रणात पवकायत्र
वेशानि सिद्धोक्तानि स्वसिद्धानि दशानामपि वायूनां देहस्था
नां क्रियांगमुखेण ऊर्ध्वायोगमतासतं प्राणापानौ सदा तत्तौ
नागउद्गारकृत्प्रोक्तः कूर्मः कूर्मकरकस्तथा देवदत्तोऽन्नभ
णाकृत्स्वे कृत्वेधनंजयः कूर्मउन्मेषकृत्प्रोक्त उदानोऽपि तम
प्यापिकृत समानवायुः कृपाग्निसिं[illegible]भनि पाचितम
व्यानो द्विरसमादाय व्यापयेदखिलां तनुम् एषां दशप्राणा
नामं शास्त्रमारुताः स्पन्दनक्रियाः तेषां प्रसादादेहस्य समी
चीनास्थितिर्भवेत वैलोम्यपि कृतागत्वात्तो देहहासाप्यक
ल्पते सेवात्मात्मभेदरूपेण मनसा परमात्मनः योगो योग
स्यावितेय सर्वस्यां गान्यष्टेवक्रमात यमोऽथ नियमः पश्चादास
नं तदनंतरम् प्राणायामस्तथा प्रत्याहारस्तदनुधारणा ध्यान
नं समाधिरित्युक्तान्यष्टांगानि यथाक्रमं कथयामि शृणु प्राज्ञे येन
योगमनस्तो भवेत आत्मा परोपबन्धेहकर्माणां तस्य यमोऽयमः नवैव
कादशावस्था नियमः परिकीर्तितः अहिंसा सत्यमास्तेयं ब्रह्मचर्यमार्जवम्
मनोऽहंति क्षमास्थाविप्रायोऽनं सन्तोषो गुरुसेवनं नमस्कारस्तथा ॥
कायानन्तस्तथा

लोभमोहौमानमदौवक्रिवत्सर्वनाशकः पद्मस्वस्तिक
वीराख्यभद्रास्तुकानिवैक्रमात् आसनानिमतःस्थैर्यका
रणेसाधकायवै ऊर्वोरुपरिविन्यसेद्धात्मास्यात्पदयोस्त
ले वाह्यपार्श्वद्वयस्पर्शात्पद्मासनमीरितं नपातयोर
योभागतद्दंतः पार्ष्णिसंगमात् स्वस्तिकाकारतःप्रोक्तंत
दासनमितीरितं वितस्ततलयोरधंस्पशा ऊरुजंघयोः
पादयोर्जानुदेशेवैवीराख्ययोगपट्टतः तलात्पार्ष्णी
ऊर्ध्वेदेकेमतंत्वेनवाख्यगाम् ऊर्ध्वोरपस्तयोर्द्वैवद्दियामद्र
सततंस्तम् प्राणायामस्त्रिद्प्रोक्तोउतमाधममध्यतः
लाबवोभूतलत्यागउत्तमोचित्तनिर्वृतिः सर्वांगस्वेदंत
हृद्वियमेमध्यमेतथा सर्वांगकम्पनंप्रोक्तमभ्यासाका
लसंयुतान् तेष्वुत्तमगुणाभ्युरभ्यासात्कालसंयुतात्
तस्मात्समभ्यसेत्प्रातः सायंवतियमेनवै वामेननासा
रेचेणपूरयेदम् तात्मना स्वरत्रेवमत्स्याद्दक्षिणे
नायसारयेत् एवंसुसाधितःपश्चाद्द्वात्रिंशन्मात्रयाहृदे
न धारयेत्तथमुःक्षपारेचयेत्तवीयतः कंपस्वफल
कानन्तोवैमत्स्यसैर्यलाघवाः तद्वत्कांतिप्रकाशौव
पाताभिदस्यलद्वकं मूलाधारेमतःकृत्वावायुमाय
पमूलतः नाडीचक्रान्तवृत्तीवासर्वांगानिवधारयेत् प
वेसंसाधितेवायोवष्टात्रिंशन्मममेत धारयेद्धारयेदि
क्षावशेनांगानिसर्वतः तथाधारगतंकृत्वामतःपवन
सपुनं रसांवुवादव्यामस्थैःसाहंसेव्यापयेतत्तु पवैते
रतवैदेहेवायुनानन्मयीकृते त्रिकालज्ञोपिस्युर्हात्मा
सतीजीवेच्चिरंभुवि स्वेच्छावारीव्योमगास्युर्जनेदेवैस्व

संगमम् स्वेच्छया देहमध्यस्था क्रीडनग्रहतो यथा एवं
सान्निध्ययोगतः स्वेच्छया देहमात्मनः प्राणानाकृष्य
दोहस्थः क्रीडाग्रहगतो यथा एवं सन्निधियोगतः स्वेच्छ
या देहमात्मनः प्राणानाकृष्य मध्यस्थो सम्भारं प्रतत्त
या ब्रह्मरंध्राद्विनिर्गत्य भूया सर्वात्मनात्मवान् अपवीत
रसंप्रोक्तचूर्णाद्वादनतो वशी विरक्तचित्तः स्वदेहं तेनो
पायेन संत्यजेत् स्वेच्छोत्क्रांतिरिति प्रोक्ता योगमुक्तात्म
नाप्रिये परकायप्रवेशं तद्वक्ष्ये देवि महाद्भुतं कलौ
तदङ्कं प्रायो मर्त्यैः सर्वैरपीश्वरि अक्लेशतः परित्यक्त
प्राणं स्वकतनं तथा परित्राणाभमेशुक्तामयतो वीरयो
गतः प्रविशेत् तनुं प्राणप्रतिष्ठोक्तविधानतः सिद्धस
लक्षणान्यष्टौ योगाभ्यासेन सर्वदा शृणु तानि महादे
वि येषु येषु जायते गुणाः द्वंद्वहानिः सुखावाप्तिरारोग्य
वश्यवृत्तिता जितेन्द्रियत्वमक्रोधः कृपया जनमेवता
प्रासत्व स्मत्वाभिज्ञानि कथयामि शृणु प्रिये येसाध्यमा
यकै तां वा दोहस्यागमनिर्दिष्टो देवतायामभजनप
रोऽस्मानां ततस्ततो स्वगतिप्राप्यसिद्धोनभवतो जात
मात्रतः अहं यतीभवेत्कोऽपि नेतते वेनर्दश्चतः दिशान्तो
संतिकाकां त्यावेदके योगायोतेयत् विलोकयति त
स्यार्थाक्रतिमतिसत्तिनिश्चिते तस्याशोनाशोगदितोमातो
हंडं चयपश्यतः निरूढकारणं धस्यन वेक्त दलितो धृतिः
धमो वा दशपानमूर्भिगरहते चादितो पिवा मूर्धिवाविदगाली
नाक्ष्यपरासंतको वदेत् पश्चात्कृतार्कगंडूषेन शोऽक्त्व
कायके सपः परात्मात्मानं जानीयात् सर्वथानराः सम्य
कस्पं कं रेपशूपमकोहं स्थूलमात्मनः ॥

श्रंगुल्मोदंतराहस्योपशेषलातोविनश्यतः श्लेष्मगुल्मो
मलानिस्युर्निम्नगानिजलेयवाः तस्मिन्पदेप्रयात्येव
यमंत्यक्तजीवितः हाटकप्रतिमापश्यन्ध्रुवयातियमा
लयं भास्करंभगाने पश्यन्नपियातियमालयम् मलादि
श्रुतनक्षत्रायांविशुद्धतांवीक्ष्यमासतः प्रयातिनियतंछिद्रं
पश्यन्मानोस्त्रमंडले स्नातानुलिप्तगात्रस्यसर्वंशुष्यति
वेडकः सप्तायातिनिधनंसर्वैरपिसुरक्षितः गुरुमा
हेरागणान्विप्रान्तस्मात्सूर्यौचदेवताः ग्राम्लिकास्ततंनेति
देवकारणान्नपरंच स्वेष्टांवैरस्यवलनेपवित्यागेसदैव
मः गुरुमंत्रातिजत्यागेप्यविराजायतेमतिः गुरुंविद्या
वननकंजननीं सर्वदेवताः सदाहिप्रेपशापाभ्यांवाक्
वैत्राणुनश्यति पुलकंतिजगोहैवाविष्टंयुपायनेतवाः
निष्कारणंनिराकृर्वंत्राणुनश्यतिमानवः इन्देहवक्र
वाणिनांवैवर्णमासतोमतिः ध्यात्वेसदेहवैरूपमा
सतोनियतंभवेत् वाराहीतंत्रे। ईश्वरउवाच आश्विन
स्यासितेपक्षेश्रीविद्याधामकेरिह प्रतिपत्तिथिमारभ्य
नवम्यंतं महेश्वरि योगनिद्रांततश्चैव हरिनेत्रकृताल
या विश्वेश्वरींजगद्धात्रींस्थितिसंहारकारिणीं निद्राम
गवतींचैवस्यतुलांतेजसोनिधिः स्वाहास्वधावषट्कारा
स्वरात्माचस्वधावरा त्रिधामात्रात्मिकावाहंमात्रास्व
रस्वरूपिणी अनुच्चार्याततः संध्यासावित्रीजननीपरा
त्वंहिरूपानगायोनिःस्थितिरूपाततःपरम् तथासंह
निरूपाचनतश्चैवजगन्मया महाविद्यामहामाया
हामेधामहास्मृतिः महामोहाचभगवतीमहादेवीमहेश्व
री

प्रकृतिस्त्वं च सत्वादिगुणत्रयविभाविनी कालरात्रिर्म
हारात्रिर्मोहरात्रिश्च दारुणा। श्रीरीश्वरी तथा ह्रीश्च बुद्धि
र्बोधलक्षणा। लज्जा पुष्टिस्तथा तुष्टिः शान्तिः क्षान्तिस्त
थैव च खड्गिनी शूलिनी घोरा गदिनी चक्रिणी तथा श
ङ्खिनी चापिनी बाणा भुशुण्डी परिघायुधा सौम्या सौम्य
तरा चैव सुंदरी च परा तथा परमा परमेशी च सदसच्चा
खिलात्मिका नारी शिवा सिंहवाहन्यम्बिका भद्रकालि
का चंडिका च जगन्माता महिषासुरघातिनी आत्मश
क्तिः सर्वदेवमयी ब्रह्मगुणात्मिका सर्वाश्रया कृतान्तन
शब्दात्मिका तथा वार्ता निद्रा मेधा च दुर्गा समुद्रनौः
श्रेसगा कैटभारातिः हृदयैककृतालया गौरी सदाद्र
विना च गीर्वाणवरदायिनी देवी चैव महादेवी शिवा भ
द्रा ततः परम् रौद्रा धात्री तथा ज्योत्स्ना तथा चैवेन्द्ररूपिणी
सुखा चैव च कल्याणी ऋद्धिः सिद्धिस्वरूपिका नैरृती
भूभृतां लक्ष्मी शर्वाणी च ततः परं दुर्गा च दुर्गपारा च
शारा च सर्वकारिणी दांतिः कृन्त्ना च धूम्रा चैव यातिसौ
म्यातिरोहिणी जगत्प्रतिष्ठा कृन्त्ता च विस्मया या ततः परं
चेतना बुद्धिरूपा च निद्रारूपा क्षुधा तथा छायारूपा श
क्तिरूपा तृस्मारूपा ततः परम् क्षान्तिरूपा जातिरूपा लज्जा
रूपा तथैव च शांतिरूपा तथा श्रद्धारूपा कांतिस्वरूपि
णी लक्ष्मीरूपा वृत्तिरूपा धृतिरूपा ततः परम् स्मृति
रूपा दयारूपा तथा तुष्टिरूपा ततः परम् पुष्टिरूपा मातृरू
पा भ्रान्तरूपा तथैव च सुभद्रा च पार्वती च कौशि
की कालिका तथा ॥ ॥ ॥

उग्रचंडाचकृष्णाचहिमाचलकृताश्रया धूम्रलोचनह॰
र्त्रीचत्रिशूलिनीपाशिनीतथा विचित्रखट्वांगधरानरमाला
विभूषणा द्वीपिचर्मपरीधानाशुष्कमांसातिभैरवा
अतिविस्तारवदनाजिह्वाललनभूषणा निमग्नारक्तन
यनानादापूरितदिङ्मुखा भीमाक्षीभीमरूपाचचंडमुंडवि
नाशिनी चामुंडालोकविख्याताब्रह्माणीब्रह्मवादिनी
माहेश्वरीवृषारूढात्रिशूलवरधारिणी महादेवलया
प्रमाचैवदेवखोविभूषणा कौमारीशक्तिहस्ताचमयूर
वरवाहना गरुडरूपावैष्णवीचगरुडोपरिसंस्थिता सह
स्रनयनाचैवशक्ररूपातथैवच वाराहीनारसिंवरसिं
हसटधीनथा घोररावासटादेपदितिमनवत्रसंहृतिः
वेनहस्तातथाचैन्द्रीगजराजोपरिस्थिता सहस्रनयना
चैवशाकरूपातथैवच भीषणाशक्तिरसुग्राशिवाशनानि
नादिनी तथापराजिताचैवशिवदूतीतथैवच कात्यायि
नीरक्तबीजनाशिनीचंडघंटिका अष्टादशभुजाचोग्रानि
शुंभासुरघातिनी ॐमहत्त्रीप्रपन्नार्तिहराविश्वेश्वरीतथा
आधारभूताचतथामहीरूपातथैवच अपांस्वरूपाचतथा
ध्यायिनीचततःपरम् अनलवीर्याध्यानेचवीर्यावीजनस्व
रूपिणी संमोहिनीचविद्याचस्वर्गामुक्तिप्रदायिनी अशेष
नेनहृत्संस्थातथानारायणीशिवा कलाकाष्ठादिरूपाव
परिणामप्रदायिनी सर्वमंगलमंगल्याशिवासर्वार्थसा
धिका शरण्येत्र्यंबकागौरीसृष्टिस्थितिलयात्मिका श
क्तिः सनातनीचैवतथाचैवगुणाश्रया नतोगुणमयावै
शरणागतदीनार्तपरित्राणपरा
वनारायणीस्वरूपिणी

वि.
४४४१

सर्वस्यार्तिहरादेवीविश्वरूपापरापरा हंसयुक्तविमान
स्थाब्रह्माणीरूपधारिणी कौशांभःक्षरिकामूलवंश
हिवरदायिनी महावृषभसंरूढा तथामाहेश्वरीति
व त्रैलोक्यत्राणसहिताकिरीटवरधारिणी हेवज्रधा
णा हराचैवशिवदूतीस्वरूपिणी हतदैत्यामहासत्वा
घोररूपामहारवा दंष्ट्राकरालवदनाशिरोमालाविभू
षिणा चामुंडामुंडमथालक्ष्मीलजानथैवच महावि
द्यातथाश्रद्धापुष्टिश्चैवमहाक्रिया महारात्रिमहाविद्या
मेधासरस्वतीवरा भूतिदानाममीचैवनियतेश्वातथ
वच सर्वतःपाणिपादंता सर्वतोक्षिशिरोमुखा सर्व
तःश्रवणाःघ्राणातथासर्वस्वरूपिणी सर्वेषासर्वरूपा
चसर्वशक्तिसमन्विता समस्तरोगहंत्रीचसमस्ताभी
ष्टदायिनी विघ्नात्मिकाचविघ्नेशावैपापापहारिणी
३न्यानपाकजनितोपसर्गौघविनाशिनी विघ्नान्तिका
रिणीचैवत्रैलोक्यवरदायिनी नन्दगोपगृहीजाताय
शोदागर्भसंभवा विंध्याद्रिवासिनीचैवरौद्ररूपिणीरक्त
दंतिका दाडिमीजसमप्रख्यायोजिताशतलोचना भी
माशाकंभरीदुर्गादानवेंद्रविनाशिनी महाकल्याणीम
हाकालीमहामारीतनस्नता लक्ष्मीवृद्धिप्रदानित्या
पुत्रपौत्रप्रवर्धिनी शैलपुत्रीततोब्रह्मचारिणीचततः
परम वंड्वंटाविशालाक्षीकूष्मांडावेदमातृका स्कंदमा
नागणोभीचविभ्रपातीतनेत्राविका महागौरीमहावीर्या
महाबलपराक्रमा षष्ठजगेवत्रिशांतेशाक्तपः संख्यापाशि
वे घ्न्यावरणमनायांवत्रातिशाद्वशाक्तपः संमद्मविंद्रवर्जैयन
नसर्वपवप्रमत

गंधैः पुष्पैस्तथा धूपैर्दीपैर्नैवेद्यवंदनैः कुमारीपूजनैर्यो
गयोगिनीपूजनैः शुभैः बलिप्रदानैर्होमैश्च तथा ब्राह्मण
तर्पणैः तोषयेन्मूलविद्यां च जपेदन्तर्बहिः स्थितः देवीमाहा
त्म्यपाठं तु कुर्यादेकान्ते .... एवं यः पूजयेद्भक्त्या
प्रतिवर्षं निरन्तरम् भुक्त्वा भोगांस्ततः स्वान्ते देवीसायुज्य
माप्नुयात् इति श्रीमन्त्रराजे अथ षोडशनित्यानां लोकात्म
कं वदामि ते यन्मयं विश्वमखिलं वर्तते सचराचरम् का
लमातृकयोर्याभिः प्रागेवोक्ता मयो तव वाच्यवाचक
योगेन मातृकालोकयोरपि व्याप्तिमय प्रवक्ष्यामि सम्प्र
त्येककालस्य लोकयोः यदायत्तमिदं विश्वं नित्यास्तत्काल
विग्रहाः कालस्य षोडशाकारो रूपोत्पत्त एव हि वृद्धि
क्षयाभ्यां वेदस्य वाययाकलया तथा लोकरूपं तत्समा
णां कालचक्रे च तादृशम् तयोरप्यतिनित्यत्वं व्याप्तिं तद्व
त्स्थितिं तयोः नित्यालोकस्थितिर्भान्ति नित्याकवचविग्र
हे ग्रहाणां मातृकारूपं स्फुरणश्री कंकमेणाके हैमरूपो
क्षेत्रे मध्ये मेरुस्तिष्ठति पर्वतः तस्याभितो महीपार्श्वे पं
चाश .... तयोजता लवणेक्षुसुरासर्पिर्दधिदुग्धवारि
मलान्वभिः सिंधुभिः सप्तभिर्द्वीपैस्तत्सरैर्वेष्टितो गुणैर्वैः
श्राबद्धा वारसलिलजलधवालयपार्श्वयोः मरुद्विस्मा
यमानं तु बहिरावृत्तिस्तनुः कालचक्रं पराशक्तिमा
रुकेतन सदैव तत्रं परिभ्रमत्येव पश्चिमायोपसव्यतः
नक्षत्रमानवीथ्यामिष्टुतमष्टभिरङ्कैः तेजोनयैर्हादशा
दैपुत्कमेषादिविग्रहैः तेषु वीथीषु पूर्वाशाप्तगवोः सप्त
गराः स्थिताः राशिषु केन कालेन चो क्ते नोपर्यधस्तथा

वि॰
११२

1112

प्रयांतितेषांवाबेणालोकानांभवतिस्थितिः मध्यस्थमे
रौललिताम्दैवास्लेमहाद्युतिः तस्याभितोजलंहृता
शेषास्याण्डस्वर्देशा तद्बहिःपरमेव्योम्निवेवाविद्याव
संस्थिता हृताध्यवर्षादारभ्यप्रतिवर्षमितिस्थिताः
द्वितीयादिषुवर्षेषुक्रमानाःसविवृत्तिभिः षोडशेहृदये
वोम्निललितामालिलांवुयौ विद्यावभवतीत्यंदिभजते
परिवर्तनम् एवंभगेषुवान्येषुवर्तंतेप्रोक्तरूपतः का
श्यापिचमध्यादिपरव्योमान्तेष्वपि परिवृत्तंभजंतेमांम
ध्यस्थःस्थाशतस्थेतेत प्रत्याःसर्वास्तत्रतत्रवर्तंतिसव
मेववैः तथाकालक्रमात्तान्भजंतेपरिवर्तनं काल
तोदेशतश्चकार्देक्यंसंजायतेयदा तदाभवंतिभूपाला
धार्मिकाःकालवर्षतः प्रजाश्चस्थाविनोभूपरोगाः
कालमृत्यवः कालवक्रस्यवात्यस्यवीर्ध्यानिष्टंनिता
स्काः तद्बहिःपरमेव्योमास्थितिस्तोत्रतदंतिकाःतासा
मपिवतिन्यानांषोडशानांवतत्क्रमान् एवंदेशंवका
लेचतन्नमंयमसमुदीरितम् देशवर्षितिथीनांसपातना
दैक्यमागतम् मनयेत्तस्वविशेषतः प्रजपेद्यखिलःश्रि
ये तेषुविषिणपदेशान्तेतस्मात्तस्वत्रिविधिर्भवेत् महा
शक्तिश्चजायेतत्रयाणामेकावैभवात् कालश्चायंते
तथाहृजनमवामतिकेत्तनाम् देशश्चामंततन्मासमू
र्तायांमन्त्रेयतःपिवि प्रत्यहमेवंक्रवाणंतमंचतिरमायशः
कदाचिदपिदीर्घायुररोगोत्तानवान्सवी राजभिर्मंत्रिभिः
स्त्रीभिरन्यैःप्राणिभिरप्यसौ मान्यतेसर्वमंत्राश्चसिद्धाः
सलत्रमननात नेवत्रतःशत्रलीवक्रशक्तिंचोयषाः

शाकस्य पुष्करस्येति सप्तद्वीपाश्च भूरुहाः तेषां नामभिरेवैव
तन्मन्त्रा मातिनत्सेवात् तत्तन्नामभिरभ्यर्च्य तद्द्वीपं तत्र सृज
येत् नासौ निस्यांत त्रनत्रकालेकालेन साधकः एवं सृजय
न लोके न समोऽस्ति न चाधिकः महाव्योम भवनिःसीमं तत्रैव
हृदयसंस्थितिः सुस्थिरा या भवो मध्ये चक्रस्य भ्रमतो निशाम् ग्र
ह्याणाम त्रसंवासाः प्रचारं नियतात्मनो कारणं परमेशानि
न वेत्त्येव न केवलं तत्त्वस्य स्वलं वायतयोः ऊत्रापि विद्यते
नद्यो वहिः परव्योम्नि क्वचिदभिवल्लभ्यं प्रागुक्तत्रयान्त नीरे
कौलवक्त्रान्तपंचमी सलिले कल्लोलवपोतानरूप्यांडवि
स्मितौ तन्मध्ये नवरत्नात्ममहाद्वीपं वनत्रैवे कल्पकोद्याने
नृत्तभिः षड्भिः सेवितविग्रहं तन्मध्ये संख्यातपाभिर्हृतांस
गीतयाक्तिभिः गीतवादित्रनृत्यादिसंसक्ताभिरतावने वि
नोयमानो विलसन्मदमन्थरलीलया रत्नमंडपमध्यस्थर
त्नसिंहासनोपरि स्वविलसितांशक्तिवृन्दगीतानन्दि
तं सहजासवसंभोगैः संजातानन्दविग्रहं दयामदारुणा
पांगविलोकितसाधकां परितो भूषणैश्चित्रैः करुणाचाम
रुकादिभिः विराजमानान्हृदयानस्थानवितथ्याविपात् शक्ति
भिर्हृष्टिभिर्नग्नयपंगतीमभितोऽसर्वां सममानाभिरंजितोनि
स्याभिः सेवितां तथा प्रयाति तत्सृजयितानन्तमाकारतो शनैः
नहिनोदसन्नमर्यां निवासीस्यान्निश्चिते कोटियोजनवि
स्तीर्णां समायामं महाद्भुते नवरत्नमयं द्वीपं तन्मा नाहिभिरा
सैने नत्ततोयां यामानस्यसहस्रादित्यतेजसा रत्नद्वीपसप्तम
प्रसन्नतो योगेशं मंडपे कोट्यादि तिष्ठति प्राने स्ताभितोनन्त
शक्तिभिः तथा समन्वितां ध्यायपत्रो भवति समतमः एवं ध्यात्वा
यदेवीभक्त्या परमया प्लुतः नरोति रत्नकालावीतिः संसारमूलात्तानोजि
नहियः निष्पाप्यकलाटहाः संगवितवान

वि.
सं.

1113

गुणागणाढ्यःशीलश्च सत्यार्जवसमन्वितः देशिकः सकु
लोद्भवः सर्वसंभावितात्मवान् जायते नस्य पवित्रतायो
जनं पावनं महत् तदालोकनसंलापसंस्पर्शादिकृतान्
एनाम् पापकर्मवयातेनरहिताः स्युस्ततस्समाः कालुष
कस्यनित्यायालोकस्यचवहिःस्थितम् योमन्त्रमनोय
नेयतत्त्विन्माययावयोः योवेत्त्येवमशेषंतन्नित्यावैभवमी
दृशं सजीवकःक्षपवेति प्रोक्तं नत्वहणां वते मातृकाणी
वे। शृणु देवि प्रवक्ष्यामि श्रीविद्यापूजने महत् द्रमादिषो
डशीविद्या तथा परादिषोडशी कामादिषोडशी चैव तथा
यागादिषोडशी शक्त्यादिषोडशी प्रोक्ता पंचधा वै कुलाग
मे नत्वद्वियोगमनायांनतम्सनाविधिपूर्वतः अत्र यथानुकशो
डशी विद्यादौ नन्दीजस्थापने नैतन्षोडशी नित्यसिद्धान्तः
नथाद्रमादिषोडशीविद्यापूजने शक्तयः स्मृताः ताः श्रत्ती
प्रवक्ष्यामि शृणु देवि यथाक्रमम् अनंतावाप्रमेयाव कम
लाकामिनीकलाः कांताचकामगा चैव कलिकल्मषना
शिनी सिद्धलक्ष्मीः सिद्धिस्थाने यजेत्ततः लोभिनीद्रावि
णीं चैवोन्मादिनीं वाशिनीं तथा आकर्षिणीं क्षेवरीं च नन्त
रमदनातुराम सर्ववीजमयीं सर्वयोनिरूपां मनोन्मनी
पताशक्तीदेवीबाबभूदास्थाने प्रपूजयेत रंजनीं रागणी
लोचरान्नसीरानिरागिणीं नामसीं सात्विकीं सौम्यां कूरां
चैवाष्टमातृकाः सनेय मातृकास्थाने पूजयेन् मायांवर्द्धनीं
जैत योड्शारेयजेन्स्रो त्र कलाः सोमस्य षोडश। अमृता
मदोत्सजानामसंख्यानां मन्त्रियिनीं। मातंगीं मदनां मनां
ख्यां च मदविह्वलां मनोवेशां च संज्ञ्यततस्यात् दर्पाक्षै

रज्जुलक्ष्मीः

रंगांगी चैव शार्वभार्गा शांकरी शशिशेखराम् इच्छावती काम
चारीतनन्चगगनावती लास्यप्रिया ललामा च चंद्रहासा त
नःपरम् चारवेणी चारुचरिता चपला चारुभूषणाम् यजेद
शारभुगमेनजीवनो वनिसुंदरीम् हावरूपा भावरूपा वीणा
पुस्तकधारिणी खड्गिनी वाणिनी चैवाल्हादिनी कुलमप्रि
प्रिया वल्लभा सेवा विशालाक्षी सखावाराध्या सखावास्तको भ
क्तिप्रिया वेदगर्भा विचित्रा सुरसुंदरीम् हंसिनी कोलवक्रो
चनतोष्टा देयजेद्विमाः ब्राह्मी सरस्वती वाणी तथा वाग्वादि
नी तथा भारती तत्कुली भाषाक्षतिस्मृति विवोपिनी श्रुतरा
लतमेसन्याः प्रावदाम्बुधदेवताः तामाज्येष्टा च वेदीं च त्रि
काग्रेसूसनयेन पर्वतेकथितं भद्रे श्रीचक्रार्चनमुत्तमम् भु
केहि भोगान विलन्दिवी माघुज्यमाप्नुयात अथवक्ष्ये महे
शानि परायायाभ्यम्पूजनम् मायालज्जा च भाज्योत्स्ना महेकु
ब्यामहानिशा कमनीया कला कांता कंबुकंठी कलावती
वैरूपा वरदा वाला पावनी च परात्परा भवानी भावकाभ
व्याभवबंधविमोचिनी पाशिनी पाशविच्छेदा वारिणी नी
शारदा शिवा अचिंत्यानंतचरिता तारिणीयधर्मविक्रमा ध्व
रीकैनकप्रीता तुंगीकान्तायनीपरा भवानी मातृका भव्या
पद्मावती शिवा .... स्वाहा स्वधा वषट्कारा श्रद्धा प्रीति
मनोरमा मनोहरा महामाया मानिनी मानपोषणा अजि
नाचानितानंतानोंकारा सामगप्रिया अभेद्यानातिरुद्राव
तानदा भक्तवत्सला निरवद्या विशोका वरदा कामरूपि
ता कौलिकी कौलिकप्रीता कुलीना कुमंत्ररूपिणी आधारा
यपरूपा च कुलमार्गप्रवर्तिनी लिंगत्रयस्थानगता लिंगि

वि.
११४

1114

रूपिणी अज्ञानानन्दश्रीर्घोरास्यामंगलामंगल्यप्रदा भावाभाव
विनिर्मुक्ता गुणातीता गुणात्मिका धारिणी धर्मतनया दानशी
ला दयापरा त्रिवलिस्या षट्कोणनिलया बिंदुवासिनी योगि
नी योगगम्या च योगांगा योगरूपिणी वेदान्तगोचरा वेद्या का
लहृत्कौलान्तका वज्रेश्वरी च कामेशी महाविद्या महाभया त्रि
पुरा त्रिपुरेशी च सुन्दरी भानुमालिनी नवकोणलया नित्या त्रि
गुणात्मिका प्राग्वत्संभवा ये देतानवा वरेण्याः क्रमात्त कामा
दि षोडशी विद्या शक्तीनां कर्णिकांबिके कामीशी कामरूपा च
कुलाकान्ता कलावती कौमोदिनी वनितामैथुनप्रदा प्रीति
निर्मतिः कालीकलालिका काम्या काम्यदा कामगा सती
सभा सर्वेश्वरी सौम्या साध्वी सत्या सनातनी ऋद्धिः सिद्धिर्लतां शु
द्धिरन्तः शुद्धिर्बुद्धिर्लेद्धिर्लया जरा जलजा नातिशीला च जा
गदा रागवर्जिता जया च विजया चापराजिता कुसमा शुधा
श्रद्धा विद्या महाविद्या महावेगा महोद्धता भुजंगभूषणा वै
ष्णवमाला विभूषणा आर्या हिमाचलसुता विंध्यशैल
निवासिनी पीठगा पीठनिलया कामरूपकृतालया कौ
मारी कर्कशाङ्गी हारगणेशेगणवंदिता भद्रा भद्रावती भ
व्या भैरवी भैरवप्रिया भवगम्या भवध्वंसिन्यचिंत्याचिंत्य वै
भवा नारायणी भद्रकाली वैष्णवी विश्वपूजिता वाराही
नारसिंही च भीमा भीमा महाहासिनी विशाला विमला बाला
परा त्रैलोक्यमारका भगवन्मन्त्रस्था वभगामाला भगी
दरी मदिरा मदिरानन्दा महिषी महिषान्तका कदं
वनमध्यस्था किराती कीर्तिशालिनी अभंगुरा विश्व
मूर्तिर्विश्वाविश्वकवंदिता ॥ ॥ ॥

वीरावीरेश्वरीवीरवंदिताविमलप्रभा कपालिनीकामदा
त्ताकामिनीकामदायिनी इच्छाज्ञानक्रियाचैवपूजनीयाःप्र
यत्नतः वागादिषोडशीशाक्तीर्वक्ष्येदेवियथाक्रमम् वाग्भ
वावरदावाराणीशांतिःकांतिःक्रियादया मरीचिर्विरागिराप्रत्ता
स्वष्टिःप्रज्ञावमत्रतिः गुणाप्रियागुणाराध्यावाणीभाषा
सरस्वती ब्रह्माणीब्रह्मलंध्याचब्रह्मीब्रह्मवादिनी सतमा
ल्यावरप्रदाशुभ्रश्वेताश्वेतभूषणा इंदुमंडलमध्यस्थाचंद्र
खंडविराजिता चंद्रिकाचारुभूषा च कौबेरी कालकल्प
दा वाच्यवाचकरूपा च ज्ञानगम्यगुणोत्कटा गिरस्थागेय
रूपा च गीर्वाणप्रवंदिता भोगिनीभोगरूपा च भूतेशी भूत
रूपिणी भवनानंदिनीभूमिर्भवनानन्दिनीस्वजा प्रगल्भा
पोष्टचरितावेदशास्त्रार्थगोचरा वेदांतवेद्यामीमंतिन्या
जशिल्पविलात्मिका षडकहस्ताशुकाराध्याश्यामलाचं
डविक्रमा चामुंडाचंडिकादुर्गाभवानीभावगोचरा त्रैमि
णीमोहिनीचंद्रारंजिनीवशिनीतथा बंधिनीबुद्धिरदाच
वेधरूपाबुधार्चिता सामगानरतानित्याचतुराचतुरानना
मामहंत्रीजनाराध्याताराणीलसरस्वती कुरुकुल्लाचवा
र्वादिन्यानन्दानंदगोपजा नंदिनीनामरूपाचनलिनीन
लिनप्रिया पाविनीपरमाल्हादिन्यासरीसरपूजिता सम
नाउन्मनागानप्रियाकल्याणदायिनी महनीयगुणा ।
रत्नभूषणाजनरंजिनी मतिसेव्यामोदमानामानिनीम ।
लवर्जिता मंदारकुसुमाप्रीतावंधूककुसुमारुणा हृदाहे
दारकसुता हृदिताश्च सुखीतथा प्राणवल्लभाप्रकर्तव्यानव
वावरणेचपि प्राक्त्यादिषोडशीशाक्तीः प्रवक्ष्यामिसमासत

वि.
१११५

1115

याभिरेतज्जगद्व्याप्तं त्रैलोक्यं सचराचरं शक्तिः परावर
मती विद्या या विश्वमातृका पंचभूतात्मिका प्राणदायिनी
भूतदायिनी विश्वेश्वरी विश्वहर्त्री सृष्टिस्थित्यंतकारिणी
विश्वयोनिर्जगन्माता भावाभावविवर्जिता व्याप्तिदेवीज
गज्जैत्री विवेका वीर्यवर्धिनी प्रमेयरूपा प्रमेया च प्रमाग
म्या प्रहेलिका ज्ञातृज्ञानज्ञेयरूपा ज्ञानविज्ञानदायिनी प्र
तीता प्रकृतिः प्राप्ताप्रामाण्य मति संस्थिता शून्यरूपा शू
न्यरूपा शून्यरूपविवर्जिता चिन्मयरूपा चिदृशा निर्विकल्
निरीहिका निराधारा निराकारा गुणातीता गुणोदया सू
र्यमंडलमध्यस्था वह्निमंडलवासिनी चंद्रमंडलमध्यस्था
ह्याज्ञाचक्रनिवासिनी ग्रंथनगहनाभीता दिव्यमार्गवि
बोधिनी सुधाध्यानरता मैथी सुधासारा सुधात्मिका
परमात्मस्वरूपा च कुंडलिन्यमृतप्रभा दिव्यस्थानत्रया
तीता स्थानत्रयनिवासिनी स्थानदा स्थानगम्या च स्था
नास्थानविवेकिनी संभ्रमाभ्रमरूपा च विभ्रमाभ्रमवर्जिता नि
विश्रांतिरूपा शृंगाटनिलया कथ्यवासिनी निर्मला निर्म
लत्रैया मलत्रयविशोषिणी अव्यक्ता व्यक्तरूपा च व्यक्ता
व्यक्तविवर्जिता तुरीया च तुराकारा कुमारी पूजकप्रिया
गिरिनागिरिशागम्या गीर्वाणगणसेविता नागरूपा वि
स्वरूपा चतन्यास्फुभिरूपिणी सर्वस्थात्रयनिर्मुक्ता विभू
दानन्दस्वरूपिणी हंसिनी हंसरूपा च मुंडमालाविभूषि
णा स्वात्मकतनयनाचक्रभूषणानि रूपद्रवा भक्तप्रिया
मुक्तिदात्री मुक्तिदा भवनात्मिका जन्मसंसारवंधनी
नीजनकात्मना जरामरणविध्वंसिनी त्रुनादी शिवप्रिया

प्राणशक्तिर्भूतमातामस्केशिन्यथकौशिकी कोशत्रयाभ्य
न्तरगामस्थान्त्रयपाभुवानतनौ अकलंकशशांकाभासुद्युद्
लक्यायिनी त्रिनेत्रात्रिपुराचैव त्रिस्थानात्रिकविग्रहा
त्रिमूर्तिस्त्रिपुराचैव महात्रिपुरसुन्दरी पंचप्रकारसृजनं
प्रोक्तं तेन निबद्धसगम गोप्यं गोप्यं प्रतनं गोप्यं गोपनीयं प्र
यत्नतः एवं सृजयितामर्त्यं मत्समो भवति ध्रुवम् । श्रीनेत्र
राजो । ततः सूक्ष्मैः परां ध्येयस्तोमैः सिद्धिं शृणु प्रिये स्वम्
लाधारके च कौं कुंडलिन्यग्रगामिनी वाच्यवाचकरूपेण
प्रपंचं तद्भयात्तथा येनावयोः समोदं विज्ञायतेऽद्भवनेन च
नहिधा नैव दग्धात्तं शंभोः सम्पर्कममाधुना प्राणाग्निहो
त्रविधेर्नियत्त्रयं संसूयते परम् यस्तावन्निताग्र्भं तप्र
यातिनिरोधकं वे यथयायामवहितमनन्यापेक्षनिर्वहम् य
स्मिन्नः क्लेशविश्रान्तैः स्यान्निःशेषकल्मषम् सुवास्य
देसंग विघ्नमयं विज्ञेयं वेदना अत्रोक्तेष्वमविलंघाद्धु
शेपटलेस्फुटम् षट्शंपतेन तस्मत्त्रवर्णायामिव किंचन
नित्यानित्यादितेमूलाधारमध्येस्थिपावक सर्वेषां प्राणि
नां तेन तद्धृदये च प्रभाकरः मूर्धनि वलसंप्राध्य शंकमा
स्थ्यावस्थितः तत्त्रयात्मकमेवस्यादयानित्या त्रिखंड
कम् तेषां त्रयाणामेवं चैतन्मनसा भावयेत्तथा गमागमा
भ्यां तेजोभिस्तेषाम स्यात्पतः शिवे तयास्मामिदं ततेगस्त्र
पंचहाप्यतत्परम् विश्वविकल्पविधुरं भावयन्तद्धतद्ध
नम् तेषां त्रयाणां वर्णानां प्रागुक्तानां क्रमेणवै द्वाभ्या
मन्यतमं कृत्वा पुटितं तद्दयात्वैते पुटितामानद्ध्दाणैः
स्वसंमारणाद्धृकृतैः ॐ ह्लीं प्रभवमार्गाग्रो जद्धयान्निषु

लाशेया वह्निभानुपुटाद्विसर्वोद्देशलक्षणेनास्मात
चंद्रभानुपुटांतस्थैर्वह्निगैर्जग्मुयात तथा भानुचंद्रपुटां
तःस्थैर्वह्निगैर्जग्मुयादपि चंद्रवह्निपुटांतःस्थैरपित
दङ्गनेहतैः तथा तेषां प्रतिलोमात्षोडशान्तादूर्ध्वं तेदश
पंचदशाया होममसृहैः स्याङ्रीवितैः कृतान्तदाद्य
मखिलमर्थरूपंचतैः समम् तेजसायात्मरूपंस्यादा
वयोरपितद्रवः श्रुत्यातिचावयोर्विच्छायद्दीतानिवसु
षिवै तान्यस्यादेवतादेहसमानीब्धावशानिव मुक्ति
भूतव्याप्रीभावस्थैर्यमेवसमीवितम् तत्रकुंडलिनीं स
हिस्कंदमेपरमेश्वर तावदामिष्टपूणपानेवहृस्पर
माङ्तम् मूलाधारस्यवह्न्यात्मतेजोमध्येप्यवस्थिता
जीवशक्तिः कुंडलाख्याप्राणाकारीयतेजसा प्रसुप्त
भुजगाकारात्रिरावृता महाद्युतिः मायाशीर्षानं
तीतामधुवेदतिशोम्यगे सुषुम्णामध्यदेशस्थायदाकु
णीहृदयस्थ विधायनष्टणाद्यिनाधनितस्यतदाम्र
पंवसाजीवशक्तिरूपदाकुंडलिनीस्थितिम् विव
रजतांयातिस्वेच्छादृढहृतासती तदाविष्णुग्रन्थि
स्साध्याणिनामंत्यदाप्नुतः निशाधकारेभुवनस्थिति
वन्मात्मनःस्थितिः एवंतावेनियोदेहैशि सर्वक्रिया
फला निरूपाधिकमंतहृः स्वेच्छाधीनेच्छयाप्नुतः
स्वदेहमात्रयात्रस्य समपरस्यानितिदयोः समादिशि
त्रकल्याणगुणशीलहृदयान्वितः ॥ ॥

॥ ॥ ॥

॥ ॥ ॥ ॥

एवं सकथितो जीवन्मुक्तो लोके प्रसाधकः इत्यनेन देव्या
भजनेनैव कौतुकाः कालेन सिद्धिभाक्भूयादितरो दुःख
भाजनम् पूर्वप्रोक्तो जीवन्मुक्तः द्वितीयकालेन सिद्धिभाक्
जीवन्मुक्तस्सदृशो भूयादित्यर्थः तद्दित्तवा प्रोक्तद्वयातिरिक्तो
दुःखभाजनमित्यर्थः तथा जन्मभिर्बहुभिः क्लिष्टाम्भूर्वाविद्या
यायनोक्तैः मदेहस्मतविनस्तत्र वाधोयातियानिष्ठ नित्या
सभक्तिर्भवने प्रवीणो यापकमानिष्टपदं तेभाव्यवर्द्धारवृत्त्या
नोवसितासिताः अन्येव लोकपालायास्तद्भक्तिप्रासंमपदः
जायंते न हत्वा लोके भवे प्राग्रूक्तलक्षणाः नरो भवतितोभ
क्तिं प्राप्य लोकेषु देवताः वहुनाकिं एवं देवि नित्याभिः सह
शान्तच नसंतिदेवतानित्यास्तस्मान्नाएव देवताः भावपा
म्याहमस्यापि त्रिकालविग्रहान्विताः प्राग्रूक्तप्रोक्तमंत्रभे
दः देवताभेदाश्च सर्वे नित्याभेद एवेत्यर्थः तत्सदर्शनमेत
तानार्थमिति तथा परतूपत्नवदत्यामिहोमंते मद्रूढकृते
यत्सिद्धिः सिद्धरूपाणां प्राग्रूक्ता नाभवेत्सदा अन्येषां समभ
वेद्वावस्तथ्यामसर्वोपयोभेदान् अक्षीणदोषपापानांभ
क्तिस्याहमक्तमेविताम् नित्याविद्यासमभक्तानां लक्षणं श्र
णुष्वंदेवि आमुष्मिकासंशयत्वंसतोषो नित्यपूर्णता स
विनात्यागितोज्ञानं कृतज्ञत्वमलब्धता अकार्पण्यम
त्यवित्तामनादित्वमवैष
हीनत्वंपरचिन्तानिरुद्यमम् दयालुत्वामनादित्वमवैष
म्यंमनः स्थितौ लाभहान्यो प्रीतिरेभुभावकल्याणशी
लता कल्याणाभिनिवेशात्वं सदाकल्याणकीर्तनम् अ
कल्याणकथालापवैमुख्यंलोकयास्थितिः सदैश्वर्यं
वभोक्तृत्वंनोऽष्टिकत्वमजितस्तना सर्वान्प्रत्यं संगीतवि

वि.
११८

यथेवांछितामयः राजयोषित्स्वभुवात्तवद्धमानममस्तरं
सर्वाजवतवांछ्छावलदानानीरितानिते यद्दिकल्पसद्रू
पंतमनाहित्रिर्विकल्पके विधानेपरब्रह्मामंतत्सूक्ष्मंस्थूले
चयन्मयम् उच्चावचविकल्पानांवस्तूनामग्रिदाहृता
तन्मयत्वादेकरूपंयंस्थूलब्रह्मममदीरितम् सूक्ष्माब्रह्मं
तथाशब्दैर्नानारूपैस्तवावकैः वाच्यार्थानामशेषेण
वदद्देवविदात्मनाम् स्थितिःपरोभवेद्ब्रह्मः सर्वमेदवि
लापनात ब्रह्मरूपमहावह्निज्वालारूपिसर्वदा
निरंधनेषुरूपेषुपरमार्थात्मनास्थिते निकृष्यानवि
लापस्तजपतोमासमीरित ।। इतिकादिमतेश्रात्मक
पनं ।। लक्ष्मीकुलार्णवे । देव्युवाच श्रुतिदारिद्र्यशि
यौनमधानांपरमेश्वर उच्चावकमतोदेवपूजांवदवि
धानतः दारिद्र्यध्वंसिनींपूजांललितायाः सविलंबा
शीघ्रसंपत्तिसिद्धिभूतांकृपयावदमेप्रभो ईश्वरउवाच
शीघ्रसम्पत्त्वसिद्धर्थंभार्गवेणकृतापुरा श्रीमत्त्रिपु
रसुंदर्याः साप्रजाकथ्यतेमया ततदावरणस्थानेष्वि
यपूजाविधीयते नाःशक्तीःसंप्रवक्ष्यामिराज्यसंपत्
प्रदायिका ह्यावरूपंरसंपुत्ताकमलहृदयधारिणी ले
क्ष्मीपरशिवमयीप्रहृदजांद्युतदप्रभा तेजोरूपाचकम
लवसनाविश्वमोहिनी सर्वभूषोज्ज्वलांगीचवीजपूर
धरातथा मायाशक्तिस्समकलजननीकलशधा
रिणी विस्तवामांगसंस्थाचतन्मध्यकमलालया
श्रीमत्सौभागजननीभार्गवीचसनातनी सर्वकी
मफलावाप्तिसाधनैकसलावहा द्विरण्यवर्णां

रिणी स्वर्णललिता स्रजा समस्तसंपत्सुखदाखिलसौभा
ग्यदायिनी समस्तकल्याणकरी तानन्दा वहुरिप्रिया विज्ञान
सम्पत्सुखदा ब्रह्मपूर्णा हिरण्मयी विचित्रवाग्भूतिकरीव
यमध्यामनोहरा हंसिनादप्रमोदा चानेन सौभाग्यदायिनी
समस्तभूतानां रम्या स्वर्णप्राकारमध्यगा समस्तभूतेश्वरीव
विश्वरूपा प्रभामयी दारिद्र्यदुःखौघतमोपहन्त्री पद्मिनी तथा
दीनार्त्तिविच्छेददक्षा कृपाकलितलोचना प्रणतस्वान्तशोक
भ्रोशावरणागतवत्सला शांतिः कांतिः पद्मसंस्था कमनीयगु
णाश्रया शांतिर्दांतिश्च उदितनयकाविणतः परं शशिशे
खरसंस्था च यत्नपात्रमस्मृतिदा शक्तिर्वृत्तिर्नित्यपुष्टा रत्न
नीकरमोहना करीषिणी च भक्तिश्च भवसागरतारिणी
मातिस्सिद्धिर्धृतिश्चैव मधुसूदनवल्लभा तुष्टिर्हिरण्यमाला
वसुभलक्षणालङ्किता श्रुतिङ्गीवहन्त्री च वरमङ्गलदायि
नी दिविदेवगणाराध्या भुवनार्तिविनाशिनी श्रायापुष्क
रिणी पुष्टिर्धरणीधरवल्लभा दारिद्र्यदुःखहन्त्री च भयविध्वं
सिनी तथा श्रीविश्ववक्षःस्थलगा हृच्छेषस्य विभूतिदा ल
वणाललितांगी च पद्मा पद्मासनार्चिता विद्यासंपत्करी चैव
देवसंघाभिपूजिता महाचभाग्यरूपा वनित्या निर्मलबुद्धिदा
सम्पाव सर्वभूतस्था रत्नगर्भान्तरस्थिता रम्याण्डहावकांताव
कांतिमुद्रासितांगका सर्वसौख्यप्रदा देवी भक्तौचाभयदा
यिनी श्वेतद्वीपकृतावासा जगन्माता जगन्मयी रम्याण्डहांव
कांताव कांतिमुद्रासितांगका सर्वसौख्यप्रदा देवी भक्तोचाभ
पदायिनी रत्नगर्भास्थिता सोम्याहीरांगुपिकृतालया प्रम
नैरूद्याचैव परिपूर्णा हिरण्मयी वसुंधरा श्रीधरा च वसुदे
श्रीकृपामयी विश्वप्रिया रत्नगर्भा समस्तफलदा तथा र

वि०
११८

11 18

रसातलगताचैव सुव्रताच हरिप्रिया ॥ १
पंचरात्रिगर्भसंस्थाच समस्तन्नतमुख्यातथा समस्तपुरसंस्था
चपरिसर्गीमनोरथा करुणारसनिःष्यंदनेत्रद्वयविलासि
नी सर्वराज्यग्रहावासा महालक्ष्मीगुणान्विता वैकुंठनग
रस्याचक्षीरसागरकन्यका योगिहृत्पद्मसंस्थाचकल्पव
लीदयावती भक्तिचिंतामणीश्चैवस्यादिमायैदिवारमा
निराकाराचसाकारा ब्रह्मांडचयधारिणी एकनाथायल
क्ष्मीश्च ज्ञानदश्रीगुणनिगा प्रतानलोचनाशोभावाकजा
प्रमलहारिणी सम्यष्टवाक्यदाचैव सर्वसम्पद्धिराजिता
प्रभालावण्यमुदितादोर्हस्वर्णप्रदा तथा समस्तविद्या
चंद्रश्रीभोगदाच विचक्षणा देवाधिनाथ्यैर्यावदीनतोष
णातत्परा मांगल्यबीजमहिमा निधिरूपिणनंतगा आद्या
दिलक्ष्मीश्च महासिद्धलक्ष्मी ततः परं राज्यलक्ष्मीदिव्यल
क्ष्मीसश्रीमंगलदेवता भक्तिदा भुक्तिदाचैव मुक्तिदासमु
त्तिप्रिया कीर्तिदाधनदाचैव पुत्रपौत्रविवर्धिनी पापसंता
वपर्योक्षेपग्रासीपरमसंभवा आयुदायीचगोदायीयत
दायीमहाधना चंद्रसूर्याग्निनेत्राभाजातवेदासुसंस्थिता
दिग्गजेंद्रसमाराध्यादिव्यभूषणभूतिदा सर्वसम्पत्प्रदा
चैव तथा सर्वार्थसाधनी एतास्त्वशक्तयोदेव्याः स्मजनीयाः
प्रयत्नतः सर्वसम्पत्समृद्धिःस्यादचिरेण न संशयः सूर्वेद्य
मुन्ययदेवीकृत्वाचक्रमार्चनम् नस्पगेहे स्थिरालक्ष्मीः
पुत्रपौत्राभिगामिनी शक्तयः शतसंख्यातस्त्वाशीतिश्चान्ते
स्तनेषु अथो संस्तति सुस्याच कुलालक्ष्मीक संभजेत स्थिति
मेगास्मजांवै केचिदिच्छंति तांत्रिकाः अथ वक्ष्ये महादेवि
हृच्चक्रेषुसमन्वितम् नृत्ताधायेगमनेच्च क्रंहतंपार्थिववश्चिमिः

रविवारे च सौभाग्यभाजनं जायते नरः इंदुवारे वनाभिस्यम
णिपूरकचक्रके पूजयेच्चक्रमध्यस्था जलरश्मिभिरावृतां
भौमवारे लिंगरेशे स्वाधिष्ठाने तथा यजेत तेजसां रश्मिभि
र्वीतां गुदे हृत्पद्मसंस्थिते अनाहते वायुरश्मिवृतां तु हृदय
नेऽक्रमात् विशुद्धचक्रके चैव भृगोर्वारे समाहितः आका
शांशुभिरावीतां यजेत्सर्वार्थसिद्धये आज्ञाचक्रे भृगोर्वारे
मानसांशुभिरावृतां यजेतश्रीचक्रमध्यस्थां यजेत्सौभा
ग्यसिद्धये ब्रह्मरंध्रे सहस्रारे शनिवारे विशेषतः पूजयेच्च
जगद्धात्रीं सर्वरश्मिभिरावृताम् मनसा पूजयेद्देवं मन्त्रवित्स
समाहितः न कदाचिद्भवेद्रोगो दारिद्र्यं नोपजायते ग्रह
पीडां विजित्याशु पुत्रपौत्रैः समेधते अथ षोडशचक्रे पूजा
कवारेषु श्रीचक्रक्रमसंभावा ततो लक्ष्मीः समभ्यर्च्य तं
नरश्मीनां पूजनेन तत्क्रमकं कुर्यात् ततन्नामानि षट्त्रिंशा
न्यवरश्मिज्ञेयानि मातृकार्णावे शक्तिकूटप्रभेदात्यश
केयाश्च प्रपूजिताः शक्तिकूटेन यामनायाः फलेदास्य त्व
यत्नतः तत्फलेन प्रागेव दर्शितं बीजद्वयं च तत्कूटं अपि
एणी शक्तिसमादीतं समभ्यर्च्य पूजयेत्तत्र तत्रैव अत्र चक्र
लिङ्गादशषोडशारे षोडश अष्टदले ष्टौ चतुर्दशारे च
द्वे द्वे दशारद्वये विंशतिः अष्टारे ष्टौ अन्तराले ष्टौ त्रिकोण
लिङ्गः शेषं बिन्दुचक्रे एवं क्रमेण पूजयेत् पूजाक्रमस्तु
श्रीं सकल ह्रीं त्रिपुरि शक्ति पादुकां पूजयामीति तत
कूटमभ्यर्च्य पूजयेदिति प्रथमतः क्रमपूजां विधायत
पञ्चं पूजयेत् केचित्क्रमपूजायामेव आज्ञाया सिद्धि पा
दुकां पूजयामि प्रोक्तं [illegible] पिणीम ॥

वि·

1119

शक्तिपादुकां पूजयामीति एके दैवपूजाकार्ये निवदंति
तत्र यथा गुरूपदेशं कार्यमिति तत्र लक्ष्मीशक्तिपूजाया
मपि पृथग्वा सहैव वा कर्त्तव्या एकदैवचेत्तु ह्रादन्तपुर
संपुटात्त्रिपुराश्रीणीमासि द्विपादुकां पूजयामीति गु
रुक्रमतः शास्त्रतत्त्वविज्ञाया चरेत् तथा वाग्भवकूटो
त्थाः शक्तयः संपूजिताः वाग्भवोपासनोक्तं हि फलंद
संत्ययत्नतः कामराजमहाकूटसंभवाः शक्तयः कुमान
पूजिताः संप्रयच्छंति रचनायासेन तत्फलम् त्रिपुराणीव
मध्यत्रिकोणेरेखासु नित्यानां मंडलत्रयं पंचपंचविभा
गेन मध्ये श्रीललितां यजेत् यद्दिने या यजेन्नां तु सर्वाव
णसंहतां पूजयेत्सर्वसौभाग्यदेहं नवेत्तानसिद्धये श्रीत
त्रराजे। अथ षोडशनित्यानां विधानानि तथाधुना क
थितानि मया तानि निष्कलानि च महेश्वर तासां वद तथो
षां देवतानां यथार्थतः स्वरूपं किं कथं विष्णोः किमाकार
वर्ण्यते प्राणिनां पुण्यपापानि किंरूपाणि च कैस्तथा
तेषां जन्मानि केन स्युः का मुक्तिः संसृतिश्च का कस्य मुक्ति
कथं बंधः केन तस्य च मोचनम् किं मूलं संसृतेरस्याः का
नि तत्त्वानि का च धीः कानींद्रियाणि के प्राणाः को जीवः
कः परमात्मा कः कालः के ग्रहास्त्वं यथावन्मे वद प्रभो
येन वेदेषु शास्त्रेषु पुराणेष्वागमेष्वपि कथ्यंते तत्स्फुटं ब्रू
हि नातिसंकोचविस्तरम् यद्वया विंशतिविधाकृतं प्र
श्नं शिवे धुना तेषामुक्तक्रमेणैव कथयामि तवोत्तरम्
येकतानैः सर्वस्वरूपं लभ्यते सम्यगंगजमा यद्दितो न्यत्र सर्व
त्रेप्रोक्तं निष्कवचकं तैः यत्तं तमप्रोच्यते तद्देवं तन्निर्दि

नैर्मयोक्तक्रमाज्जित्वाऽर्जयेद्वासनांशकैः सहैकगुच्छस्फु
टाशेषस्फुरंटाशेषस्फुरत्तात्माभवेद्ध्रुवम् गुह्यं रहस्यं परमं
गोपयेत्सर्वतः सदा यज्ज्ञानमिदमोज्ज्ञानं यज्ज्ञानमस्हमल
या ह्वयोरपि च यज्ज्ञानं तज्ज्ञानं विद्धि मेव प्रभुः नासां तदन्यु
थान्येषां वै तत्याम्नायमथार्थतः लाभादेवं वासनाया विना
शाद्दताद्यान तथा स्थितः आत्माप्रकाशः स्यान्नित्योऽप्रतिमयो
महान् नित्यानन्दमयः संप्रोक्तः स्फुटो पावनभावयेत् साटप्रपु
हे हे त्रूष्यात्मपंवमवटश्यते हैत्रूष्यमनयोरुक्तेः सत्यासत्यम
यंततः तेनैव प्राणिनां पुण्यपापकर्म सर्वतनम यद्यात्म
ज्ञानतोऽर्थ प्रव्यापारः पुण्यसत्कः अतत्र्थ सर्व संकल्पः पा
पात्वोमन सा तथा जन्मानि नाना रूपाणि यैर्नित्यकेशभा
ननम् यथार्थज्ञानमर्थानां मुक्तिरस्य हि परीततः संसृतिमे
सनेतु हे वासनाबंधशृंदितः कर्मितयात्सहेतोस्तु कदाचो
क्लि विमर्शनतः मोचनं सर्वजंतूनां तेनत्र सकरावन संस
तेः कन्दगुहिन्नमविवेकः परोमहा यदायतमिदं जीवयु
वंनपरिकीर्तितं तन्नानित्यान्मुक्तानि सर्वसर्वत्र सर्वदा
सान्नज्ञानते यमयान्यत्यान्यत्यानि सर्वदा कुचयीविति
यत्स्हेतं तं डेवं च मितिस्फुटं विषमं च समं विश्वविश्वातीत
मनामयं अरूपं सर्वरूपं च सर्वक्लेशकरं हरं सर्वत्र सा
करहरं सर्वेषाम सर्वतः सदा सत्वरूपं रजोरूपं तमोरूपमन
नमयम संसाररूपमुत्तीर्णं विग्रहं स्थिरं केवलं अपापपा
परूपं च जीवरूपं परात्मकं अतीन्द्रियं वैन्द्रियात्मा निर्दैवं
सर्वसैवनं सर्वतोमात्मकं सर्वशांतिरूपं च निर्दयम सद
पंचाविवेकात्माविवेकं परमार्थिकं उन्नारकं पातनकुस्म
नरूपं जयात्मकं शोकात्मकं च निःशोकं सकौतुकमकौतु

वि.
११२.
1120

कं निरूपमं सदोद्योगं सावलेपमगर्वकं अमर्षरूपमक्षो
भ्यं सर्वक्षोभ्यं सदासुखं क्रोधलोभमदद्रोहसत्वं वावा
लविग्रहं असहायबहुगुणं षंडं वनितापुरुषस्तथा अप्रकृष्टं
तथोत्कृष्टं स्वच्छाकारं तथाविलं अगाधमतिगंभीरमुदा
रं रूपणं तथा अगाधमतिगंभीरमुदारं रूपणं तथा भा
वरूपमभावगतात्मानिर्भयं सभयं तथा अनिच्छमिच्छारूपं
विकारं वीरविग्रहम् निर्दोषं सर्वदोषात्मा सर्वविग्रहवि
ग्रहः संकोचरूपं सर्वेषां तथा सर्वविनाशकः अस्तेयरूप
स्तेयात्मा वश्यो वश्यस्वरो मतः समं विषमं क्रूरं सौम्यं ते
वश्मिंस्तु किं तन्मयीभावसमाख्यातामनस्यापि विद्धि दीविता
उभोक्याहि विवेकात्मा जीवोन्यस्तु विवेकवान् तस्मात्त्वं दे
यो विषयायात्मा विकृतेरपि सामर्थ्यात्साविभेदितं सिद्धः
प्राप्यफलानि च सयोगी वस्तु विज्ञानी शिवयोगी तथा
त्मवित् तेनैव विहितं सर्वं प्रपंचात्मैकविग्रहे सात्मनस्तु
मनो वृत्याविषयग्रहणायैव स्पृष्टानि मन्तरात्मा विग्र
हाणीन्द्रियाणि च भूतात्मस्वाहिंसया न शक्तिचैतन्यरूपं
प्राणानन्तमादिभूतादि जीवस्तत्वात्मकः परः कालस्तु पूर्व
वेदेयं ब्रह्म प्राणामयस्तु वान् कालस्तु देवदेहाय दावांत
दृष्टमया प्राशक्तं तेजसा वकृतं तथा दर्शयितं तव तथा
पिनवयक्तिविद्याकरोमि सम्यक् तव अहोरात्रादिभेद
वेदाकायमममनयात् तेनतत्मयतारूपकथ्यते नो विनंत
तः लवत्रुसादयो यत्र भाष्यते खंडकास्तु ततः कालस्वरू
पं तत्रोक्तं यदानायं तद्विग्रहम् लवत्रुटयादिकं सूक्ष्मं
कालोतायतेमया तत्तिस्यायत्रतिवयस्तवि विधि
स्यैव पकैकदलनेत्राभ्याव स्याल वउदाहृतः ॥

नन्निंशाङ्गुणानि प्रोक्तं श्रुतीत्यादिशरीरवान् कालइत्युदि
नेतस्य स्वरूपं किं कथं वदेत् इति पृष्टे नत तदुक्तं शक्यते स
स्फुटं मया सद्गुरुणा प्रोक्तमात्रस्य भावनायत्तलभ्यते नत
स्य वपुस्तद्दिष्टं नानालिङ्गानि वस्य वै गृहाण त्वं विस्मयाका
लोकायित्र कथमात्मनः भूतादीनि समस्तानि कृतानि
विवर्तन्ते नानाविधास्तद्विकाराः प्रपंचाः दृश्यते सदा नैव
वतेषां नाशश्च मत्कृतेन बहुविभ्रमः प्रश्नानामुत्तरं देवत्वया
मे कथितं विभो तथापि मे प्रपंचात्मविवेको भून्नमेधता
जननं मरणं चेति त्वयं कस्य कथं भवेत् स्वरूपस्य विभोत्त
सजीवश्च नन्तकथं स्थितिः ऊतः स्थितिः कथं वा स्यात्तत्का
लपरमात्मनोः मुक्तो वा जायते किंनु परे वा संभवेत्ति किं
कथं वा पंचभूतानां स्थितिर्देहेषु चात्मनः देहेषु जीवसंप्रा
प्तिः कीदृशी त्वयापि मे वदे येन कृतेन वितेमे शुश्रूषान्वसि
नो भवेत् तथापि मे सर्वं देहान् छिंधि गुणोपदेशतः प्रागुक्त
बुद्धिवेद्याश्च कर्मविपाकतः जननं मरणं चेति द्वयं दे
रूपविक्रमात् प्रतमलोहपिंडे अग्निस्थितिवत्पर विषयो श्च
वस्थानकालपर्यायोल्लादात्मादेव वर्तते मुक्तास्तु जीवा
न कदाप्याविर्भूताः उतस्तु नः नवा सर्वाः संभवन्ति बुद्धेः
रूपमशेषतः मृद्विकारूपमुद्देवमप्येछिद्रादिविग्रहं
जीवादिरूपतो बुद्धिविशेषयति तत्परम भूमेरेवस्फुटास्थि
तेऽक्रन्तस्थितिस्थिरं सदा जलग्गोलत्त्र वा यान्त्र्यव्यक्ताव्यक्त
स्थितिः सदा वायोः सर्वत्रमनन्तमवस्थानं त्वनेकधा व्यो
मसर्वगमेवस्यात्काललतारूपतः सदा देहेषु स्फुटं तेषां
मवस्थानं तत्पंचधा जीवानामागतिर्देहे मातापित्रोस्तवी
र्यतः तादात्म्यसंगतं तत्र जन्म भरणमाविदात्मना तत्रप्रार

वि.
११२

विस्मात्मरूपाणां निंद्यासमम् सिद्धानां सर्वदा देहत्यागे भेदो
न विद्यते त्यागेव तस्य देहात्म विवेकात्मन सिद्धके नेतरे
षांच साधकानां ज्ञापकानां च कालतः पुण्यादि पुन्नमासेषु
संक्रान्त्यां कोपि कर्तनः मरणस्य गतित्वस्य ज्ञापकं भवति स्फु
सिद्धस्य सर्वतो मुक्तदेहेन्द्रियमनाः स्थितः यतस्तेनास्पनि
धने सर्वदा सर्वत्र तथा गतिर्वृत्त केषु जीवन्मुक्तो यतः
स्वयम् देहत्वे नैमसमानोपि प्राणिनां सर्वतः सदा बुद्धैर्विध
रूपस्य कारणां किं वद प्रभो भूमिस्थत्वे समानोपि तो यानां
रसभेदवत् नायं तेन त्वा पूयव शान्तसत्कर्मभिरेव वै यथा
सत्यगतो वक्तिरूपायै वितरैः क्वचित् नोपलभ्यो भवे
न गुरुक्रमणं च व्यावृत्तिं विना तथा त्वं स्नानसंप्राप्तिः सद्गुरु
प्राप्तितो विना न कस्यापि भवेदेषा प्रतीता विश्वतो निशं
एवं न नागरणे न तो येयथा समुपलभ्यते तथा न गुरुसेवायां
तत्र प्राप्यसत्त्वपके सद्गुरोः पादसेवान्तसंप्राप्तात्मस्वरू
पिणः विशेषः को भवेदस्मुड्डलंभस्तस्य विग्रहः स्वाभिरू
प्यसमं देहः संतोषः परिपूर्णता दयार्द्रचित्तता रागद्वेष
विवर्जितता सत्सु भक्त्वमगर्वित्व सदा नियतशीलता कु
तर्कोतासत्यता पर चिंता निवर्तनम् आर्जवस्थायितत्लौ
ल्यं विषयानतिसंगता श्रद्धैर्यसत्त्वसदोदान्यगापाधाय
तात्मता वृथालापेष्वसक्तिश्च वृथाव्यापारवर्जनं वृथा
विनोदवार्तिस्वनिंदाचित्तं रसेगति पुरुषार्थैकघनतावि
ता करणकौतुकं अस्तेयशान्तिरास्तिकं परलोकानु
चिंतनं देवताप्रणतस्तोत्रैर्वे भवालापशीलता पापानां
वर्जनं पापकारणकौतुकं सदा परद्रव्यनिंदास्पृहावि
निवीनरागिता निःस्पृहत्वमस्तोलतं समताचैवा जडात्मता

112

स्वगोपनं स्वभक्तानामभक्तानां च गोपनम् गुरुवियोग
माचारस्तवनं तत्प्रवर्तनम् सिद्धिविज्ञानिवैनानिभवं
स्यात्मवतां ध्रुवम् न भवंती न तेषां तु प्रहिंषंत्येव तास्व
ते तत्कुसंस्पृश एव स्पेहं योलब्धास्तात्मवै भवात् निरस्ता
शेष संसारसौख्योत्तान विवेकवान् देशकालकुलाचा
रान्वद्रराजादिकल्पितान् पालयन्नास्मिन मुखमस्नुयम्
ज्ञानकौतुकी देहस्थैर्यं नत्यात्तानव्यापाराकालनाद्दणा
त् यानिनान्वेधुविजानाडलेच्यासांपषष्ट्यितिम् सेंद्रिया
णां वसामर्थ्यं स्वकर्मणि कृतानिच मुद्रर्द्धुस्वविमर्शो हि
मेरुभात्मनः ध्यानकालेगमयेत्स्तत्स्तोस्वापवाद
नः गमयेद्देवतापूजाजपयोगस्तवादिना गुरोःकृपाक
थालापस्तोत्रागमविलोकनैः गमयेद्दिनशंकालेनव
देत्यवहूषणम् प्रयत्तेचपरोत्तेवस्तवीतप्रणामेगुरुं स
गुरौस्तत्कृपादिकैः गुणैः स्थैर्यंग्रमन्यतः रागलोभ
मदक्रोधयाययैशुन्यवर्जनैः संतोषज्ञाननियमशांति
सत्यादिभिस्तथा पितामहेशेमिनालायोविविक्तास्वैव
विर्जितः नित्यार्चितास्वात्मशुद्धिः कृत्यमात्मवतां सदा
सर्वांस्तुद्दादशास्त्रमध्येकृत्वायथाविधि योनितन्मध्य
नोदेवीं लालिनांपृष्टतो गुरुन् पार्श्वयोराश्रयात्पृष्ठीको
णेषु पवितः क्रमात् कामेश्वर्यादिकस्तस्यतद्वहिर्द्वाद
शस्वपि द्वादशात्यायजेन्नतत्रित्याविघाभिवेवच तत्रामवि
घाभिर्वाता: पूजयेत्सार्चाकल्पनम् संध्याचयषट्त्रिंसंख्यय
नैनदिनविघया नान्यत्कृतिंभवेत्तस्यानित्यनैमित्तिकादि
भिः तन्मध्येनवयोनिंवाविघापात्रस्वशक्तिभिः पूजयेत्ता

ग्वडभयप्रकाशादेकयोगतः यावज्जीवं विधिस्त्वेषगादितं
सिद्धयासदा सिद्धानामपि सर्वेषां येनासौ स्वात्मवान्भूत्
शिवतत्त्वमयीं व्याप्तिरिति सम्यक्तमीचितः अस्यातिःफ
लनाश्रितेन तत्त्वे स्वात्मसात्कृतम् १०० अत्रास्पार्थस्तु गुरु
तो वोद्धव्यः ॥ अथ यंत्रविधिर्नाना तंत्रोक्तः प्रदर्श्यते तत्र
श्रीमातृकार्णवे । अथ यंत्रविधिं वक्ष्ये दृष्टादृष्टफलप्रदं
शुभेह्नि स्नापयेद्देवं स्वेष्टदेवं यतात्मवान् अन्यहं मे वृजपवा
न्हविष्याशी जितेन्द्रियः इदं यंत्रं विलिख्याथ मम वेदिष्टमि
ति स्फुटं स्वप्ने मे कथयेति प्रमिति संप्रार्थ्य यत्नतः । अथः
शायी त्रिरात्रेण स्वप्ने यद्वदति स्फुटम् यद्यंत्रं विलिखेन्मंत्री
तत्कार्यं भवति ध्रुवम् सिद्धादिकोष्ठकैः सम्यग्विचार्य च पु
नः पुनः अरियंत्रं परित्यज्य विलिखेत्सिद्धकोष्ठकम् त
दा सिद्धिर्भवेन्नूनं नात्र कार्या विचारणा प्रागुक्तयंत्रमंत्रा
णां विधिरेषा प्रकीर्तिता । अस्यार्थः । प्रथमातः । शुभे
दिने हविष्याशी जितेन्द्रियः । स्वेष्टमंत्रमष्टोत्तरसहस्रं जपि
त्वा रात्रौ शुचिर्भूत्वा कुशशायी स्वप्ने स्वापसमये मो देवात्
ककार्यं मह्यं दिश अमुकदेवतायंत्रं विलिख्यामि तदिष्टं भव
ति वा न वेति स्वप्ने मम तथ्यं कथयेति प्रार्थयेत ततः स्वप्ने यत्कि
चिद्यत्कथयति तथा विधेयं अथवा सिद्धसाध्यादिको
ष्ठविचार्य सिद्धसुसिद्धस्थाने यदायाति तत्कर्तव्यमरिकोष्ठ
गतं न कर्तव्यमित्यर्थः । तथा । यंत्रे षडक्षरं पद्मं व्यंजनं
पत्रतः स्थितः श्रीं क्लीं वषट् धरोलिखेद्यंत्रे रहस्यके
परिवृत्तं तामापकाद्यां समालिखेत् पार्श्वयोः
मध्ये कार्यमधस्तथा मापकाद्याहितीयां तां
पंक्रमः । अस्यायमर्थः । यद्देवतायंत्रेण साध्यं तद्देवता

नह्रीजशिराभिष्टष्टांतसाधकनामामुकस्येतिवीजाधःसा
ध्य नामद्दितीयांतेमुमुकमितिवीजगर्भेवश्यमाकर्षण
मित्यादिकमेवीजपार्श्वयोः क्रुरु क्रुरु एवंलिखेदित्यर्थः
तथा। तत्प्रासादपरावीजे वीजस्योर्ध्वोलिखेत्ततः ईशा
न्यादिषुकोणेषु हंसः सोहमितिलिखेत् एतत्प्राणमयं
वीजंनेत्रेश्रोत्रेच विन्यसेत् हंसइति ईशानेआग्नेये सोह
मितिवायव्ये नैरृत्येचलिखेदित्यर्थः। तथा। लिखेद्दिका
लवीजानिपूर्वादिदशदिक्षुच तास्वेवयंत्रगायत्रीवर्णा
न्यसेत्त्रिशः क्रमात् तद्दहिर्वल्लगायत्रीततत्कलेषुमध्य
गा। प्राणप्रतिष्ठामंत्रवहिःसर्वंत्रवेष्टयेत्। भूर्जपत्रेतथा
क्षौमेतालपत्रेथवालिखेत् स्वर्णपत्रेतारपत्रेताम्रपत्रे
वसंददि यंत्रंविलिख्यगुटिकांकृत्वालोहत्रयेणच ला
तयात्तसमावेष्ट्यजप्याहोमंसमाचरेत् संपातसिक्तंसंवे
ष्ट्यलाक्षयास्ववर्णात्रयकेनितिप्यततःतंत्रेणामंसृज्यवि
धिवत्ततः गलेवामूर्ध्निवावाहौधारयेद्दिष्टमाप्नुयात्
अथवशाकरंयंत्रंप्रोच्यतेशैलसंभवेत् कांस्यपात्रेलि
खेदष्टदलंकार्णिकयायुतम् रोचनाचंदनेनैवजातीका
ष्ठसमुत्थया लेखिन्याकर्णिकामध्येसाध्यनामससमा
लिखेत् अष्टपत्रेष्वष्टवर्गान्केसरेषुस्वरांलिखेत् ह्रेत
येनसंवेष्ट्यलाक्षयास्वर्णात्रय वातरालद्वयेनथा मा
तृकांविलिखेत्तद्वदनुलोमविलोमगाम् एवंविलिख्ययं
त्रंनारीनरं
वशंजयेदुपचारकैः समाहाहशमामायातिनरनारीन
रा[illegible] भूर्जपत्रेसमालिख्यलोहत्रयसंवेष्टितम धार
येत्तादृ[illegible] अथवत्स्येनयंत्र
[illegible]मूलेवेसर्वोक्तफलमाप्नुयात्

वि.
११२३

1123

नभूपुरं विलिखेद्बुधः । रेखाद्वयेन मध्ये तु साध्यनामसमालिखेत्
हल्लेखापुटितं वाथ तदुपर्यष्टपत्रमालिखेत् मायाबीजं च तत्कोणे
भूर्जे गंधाष्टकेन च अनामारक्तयुक्तेन पूजयेद्धमाहेभवेत
ज्ञमारीभूजनं कृत्वा रक्तपुष्पान्नसंयुतम् वलिं दद्यात्प्रागमा
सं ततः सिद्धिर्भवेद्ध्रुवं यंत्रधारणमात्रेण कोपल्लंभं भवेत्तु
णात् अन्यं यंत्रं प्रवक्ष्यामि दक्षिणे नवगं तथा । रेखाद्वयं म
मालिख्य तदुपर्यष्टपत्रमालिखेत् नघेव वेरेखायुग्मं तु मध्ये सा
ध्यं समालिखेत् नारलक्ष्मीपुटं वामदक्षिणकोष्ठके तथा
तकारं सर्गसंयुक्तं विलिख्य पर्यंष्टपत्रे तथा कोष्ठत्रयं समा
लिख्य मध्यकोष्ठे तकारकं सविसर्गं लिखेत्तावपार्श्वयोर्ल
रं मालिखेत् भूर्जे रोचनया लिख्य शरावद्वयसंपुटे दत्वा तत्र
स्म मापयत्यपि वेद्धयेनैव वह्निः स्वामी वश्यं भवेदरण्यावजी
वेन संशयः ॥ अथान्यदपि वक्ष्यामि यंत्रं परमदुर्लभम् षट्को
णं विलिख्य मध्ये वह्निभूविंबं मालिखेत् मध्ये साध्यं वतन्ना
म मायागर्भं लिखेत्ततः मायाबीजं समालिख्य भूबिंबे वाह्य
ले च षट्कोणस्थानेष्वालेख्य कोणाग्रेष्व वंसं लिखेत् भूर्ज
चे लिखेदं रोचनाकं कुंकुमेन च शरावसंपुटे कृत्वा
तोपचारकैः तदग्रे तु जपेन्मायां सहस्रं यतमानसः तं यं
धारयेत्कार्यसिद्धिः स्यात्तेन मनसुत्तमे । अथान्यदपि वक्ष्यामि वत्स
स्मरदुरुत्तमम् लिखेदष्टदलं पद्मं भूर्जपत्रे मनोहरे वह्नि
श्रीणं वेष्ट्य मायामग्रविसर्गवान् एतद्बीजद्वयेनैव वि
टितं साध्यमालिखेत् कर्णिकायां तु नम्राष्टदले
लिखेन्नरः मायासंपुटितं वालां नातीपंत स्वरयोः
निति सर्वोपचारैः पूजयेत्सततं प्रणं राजानं मोहयेत

मगाग्रादतीक्रमाय: मृत्युंजयाख्ययंत्रंतंवक्ष्येरत्नाकरंपरं
भूर्जपत्रेहृदयेवैवलिखेद्यंत्रंष्टणकृष्णक प्रथमंविलिखे
मध्येकर्णिकायांसमाहितः ऊर्ध्वपरिभागेनमृगुराणां
वसमकं हुतंऊर्ध्वपरिन्यस्यललाग्रविपत्रकं विष्णिमृगु
रमालिख्यमध्येमायाख्यकमेव विलिख्यद्वादशदलेषड
स्वराविवर्जितान् द्वादशस्वरसंयुक्तानलकारान्क्रमशो
लिखेत् तद्बहिश्चतुरस्रकोणेत्रिशिखमालिखेत् प
नयेत्रहृदयंयोऽत्यन्तचिन्तंस्याद्यपत्नः ऊर्ध्वशिरश्छिलास्था
पनऊर्ध्वपुष्पवशश्च ऊंमृत्युंजयेऽधिपांमातृकांलोक
मातरम् एवमभ्यसतांपुंसांरोगमृत्युभयंकुतः श्रेष्ठ
वक्ष्येमहायंत्रंविवादेविजयप्रदम् रोचनांकुंकुमाभ्यां
नभूर्जपत्रेसमालिखेत् चतुर्दलकर्णिकायांसाध्या
ख्यापुत्रककमेव दलेषुमायांसंलिख्यतद्यंत्रंयपसित्व
सेत् विवादेजयमाप्नोतिसर्वथानात्रसंशयः यन्निक
स्ववशीकृत्येयंत्रमत्यद्भुतंहृदम रोचनांकुंकुमाभ्यांतु
भूर्जपत्रेसमालिखेत् षट्कोणेसमालिख्यमायाख्य
मध्येदमाके कोणेनवालोकपालाकोणाग्रेषुवमेलि
लिखेत् बहिर्हृतहृदयंकृत्वामायायावेष्टयेद्बहिः मन्त्रपस्य
मदिवसेदेवीमाहात्म्यमुत्तमम् पठेत्तदग्रतोनित्यंकुमा
रीमननंचरेत् होमंकृत्वातयंत्रंयाहपेद्बाहुमूलकेयथ
दिवावतेदव्यंतनदादियमैः पुनः तयावेष्टनईश्वरंयंत्र
राजप्रभावतः राजांतिकेस्थितोऽनुष्टः पेष्टुमंकुरुते
सदा तदातन्मोहनार्थंतयंत्रंकुर्वीतबुद्धिमान् भू
मैलिखेद्धृमदलंरक्तेनभुजगास्यव ||

वि.
५२६

५१२५

कर्णिकायां साध्यनाममायां वसुदलेष्वपि अग्नीशवाय
व्यकोणवन्हेकसंविलिख्येव वहिर्वृत्तद्वयं कृत्वा भूज
यित्वा जलेक्षिपेत् एकाविंशद्दिने यावत्कष्टं वश्यं भवेत्क्रुव
अथापि वक्ष्ये जयदं यंत्रं मान्यप्रदं शिवे। भूर्जपत्रे गोचन
यावत्तरस्त्रं तन्मध्यके जलयुग्ममष्टपत्राणि तद्वहिर्भूपुरं
लिखेत् मध्ये लिखेद्रमाहंसौ दिग्दले शुक्रमालिखेत्
वेदहरौ यशोभये निकोणेषु विलिखेत्तयोः सविसर्गंव
संवर्तं मध्ये साध्याख्यया युतम् धारयद्वयमध्यस्थं पूज
येदुपचारकैः इंद्रादिलोकपालेभ्यो बलिं दद्यात्समाहि
तः विवादे व्यवहारे च राजद्वारे भयावहम् मान्यदं नन्त
माख्याते यंत्रमेतत्सुदुर्लभम् अन्ययंत्रं प्रवक्ष्यामि याव
जीववशप्रदम् अलक्तकैः मामास्त्र्यावने भमदैः सदा
भूर्जे वज्रातिले खित्यावत्तवक्रन्तसंलिखेत् आद्यपत्र्या
समलिखेद्धीजानि भुवनेशितुः मायाबीजानीत्यर्थः
साध्यनामपुटेनैव तस्तिणा मायामनोभवैः द्वितीयपंक्त्या
मध्ये पुटितान् रत्नबीजतः मायात्तत्पुटितानेगनन्तीया
यां ततः परम मायाबीजचतुष्कं चतुर्थ्यां विलिखेत्त
थीः वतरष्ठाहहह्निदिंद्रात्मक्तायाम्भे गणेशितुः द्विप्र
प्रमादनस्यापि दशबीजानि संलिखेत् गंद्विप्रप्रसाद
नायनमः इति एवं यंत्रं समालिख्य कुसुममति स्तन
च गणेपास्योदरे देवं पूजयेदुपचारकैः तदग्रे पूजये
न्मंत्रं सहस्रं यतमानसः देवदेवगणाध्यक्ष वाह्ये
नमस्कृतं देवदत्तं मम आयत्तं यावज्जीवं कुरु प्रभो एवं मंत्रं
प्रजप्याथ सहस्त्रमात्रेवटेनवा संस्थाप्य वगणाध्यक्षं गा

तं संस्तम्भयेन्नरः सदा यावज्जीवं वशो भूयात् नेनेनात्र संशयः
भूर्ज्यात्वदपि वक्ष्यामि यंत्रं सस्मरदक्षतं कस्तूरीरोचनाभ्यां
श्रीखंडागुरुसंयुतं चतुर्दलाब्जे विलिखेद् भूर्जपत्रे मनो
रमे कर्णिकायां लिखेत्साध्यं ईकारं च ततः परम् शेनम
स्वनक्षत्रे लेख्यं पूर्वपश्चिमपत्रयोः अग्नितेरुत्यपि लिखेद्
दिग्गोत्रयंत्रयोः त्रिदिनं पूजयेद्यंत्रं चतुर्थ्यां समाहि
तः श्राद्धे एभोजयित्वैवं यंत्रं बाहौ च धारयेत् दर्शनादेव
माध्यो स्यावशेषा भवति ध्रुवम् मन्त्रवश्यकरं यंत्रं भूर्जे रो
चनया लिखेत् चतुर्दले कर्णिकायां साध्यं मायापदे र्लि
खेत् दलेषु चतुर्दलेषु एवं पूजयेद्विधिपूर्वकम् दीपमध्ये
स्थितं यंत्रं मन्त्रवशकरं भवेत् उष्ट्रमुखं वशीकरं चतुरस्रं वि
रचय साध्यनाम लिखेन्मायायोगगर्भमध्ये च यत्नतः लिखे
द्रोचनया भूर्जे उष्ट्रमुखवशंकरम् राजिकासाध्यपादरजः
निमायाह्रदि विलिखेत् उपचारैः समंसम्पूज्य पुत्तलीपार्श्वे निखा
नयेत् त्रिकाले धूपं दद्यान्महाकालाय वै पुनः अन्ता
रक्तेन संमिश्रं उष्ट्रपुपं च वशं नयेत् भर्तृवश्यकरं यंत्रं सौभाग्य
सौभाग्यनाशनं रोचनाकुंकुमाभ्यां च भूर्जपत्रे मनोरमे चतु
ष्पत्रं लिखेन्मध्ये तत्पृष्ठे दलानि च कोणेषु विलिखेन्मा
पावीजं चतुष्कोणे वेष्टितं मायावीजत्रयं लिखे
यनेन्द्रनामावीजं चत्रयंत्रयं मध्ये नामानि तत्र यंत्रेयं यत्नेन कर्त्तव्यं
न पत्रेषु विलिखेन्मायावीजान्तानि तत्र समारभ्य वेष्टितं भोज
इत्यमुपचारैः दशभिः निशि समारभेत् एवं तत्कृत्वा ततो यंत्रं धारयेत्
यन्नरः सदा सर्वासिनीः समसंख्याललिता प्रीतये ततः यंत्रं धारयेत्
नेत्रांजनाद्दीर्णाभा गोरोचनायकं भूर्ज्यान्यदपि वक्ष्यामि भर्तृवश्यक
रं यंत्रं रोचनाकुंकुमाभ्यां तत्भूर्जपत्रे शोभने लिखेद् अष्टदलं प
द्मं साध्यनामाकं वेष्टितं तथा ॥
॥ यं सा का ॥

वि.

११२५

1125

साध्यनामचतन्मध्ये हलेखां पत्रमध्यतः निशि संपूज्य
यंत्रं तत् त्रिदिनं भोजयेत्ततः सुवासिनी त्रियं पश्चाद्धारयेत्कु
लदेशके भर्तृवश्यकरं ह्येतद् एणं आदि प्रेमेव न संशयः लिखे
दष्टदलं पद्मं कर्णिकायां समालिखेत् हसौं क्लीं भुवने
शी च बीजत्रयमतं द्वितः दलेष्वपि लिखेत्तु वीजानां च
त्रयं त्रयम् भूर्जे रोचनया लिख्य पूजयेच्च दिनत्रयम् हेम
मध्यगतं कृत्वा धारयेद्बाहुमूलके ह्रीं ऐं सौभाग्यदं श्री
कं भवेद्दौर्भाग्यनाशनम् निम्बककुशीताभ्यां लिखेद्भू
र्जे च तद्दलम् क्रों च बीजं साध्यनाम युतं मध्ये दलेष्वपि
पूजयित्वा तिपयंत्रं ग्राजोपाक्रष्टचारकम् अथात्र
कं यंत्रं त्रिपुरायाः वदाम्यहम् भूर्जपत्रे रोचनया षट्को
णं विलिखेत्तथा वाक्कामपुटितं साध्यनाममध्ये समा
लिखेत् वालातृतीयवीजं च कोणमध्येषु संलिखेत्
पूजयेदुपचारैश्च वृतमध्ये निवेशयेत् साध्यस्याकर्षणं
भूयात्समाहान्नात्र संशयः शिलायां विलिखेद्यंत्रं हृद्विद
या रमैः पुनः कर्णिकायां साध्यनाम भूवीजेन वर्गं लिखे
द्दलेष्वष्टसु भूबीजं पूजयेदुपचारकैः पीतैर्द्रव्यैः पश्चा
च्छिलाभ्यां संपुटीकृतम् भूमौ खनित्वा संस्थाप्य शिलायं
भिः पूरयेत्सदा शत्रुस्तंभो वादिनां च भवेद्विप्र न संशय
श्चात्र भूवीजं रलाभिनिपिंडबीजं तथा । गोरोचनाचन्द
नाभ्यां भूर्जपत्रे समालिखेत् हंतं कृत्वा च तन्मध्ये सा
ध्यनाम समर्चयेत् नद्यां विलिखेद्दिव्यकारणं च
न्द्रयम् नदहिम् भूर्वे लोके लोहत्रयसवेष्टितम् प्रति
न्धारयेद्दाहो भयादग्रे निवर्तते यस्मिन्गृहे स्थाप्यते

तदग्निनाक्रमयेतेनच अथविद्वेषणंयंत्रंवक्ष्यामिशृणुशै
लजे नवत्रयोनिहतजैर्लेखिन्याकाकपक्षया श्मशान
कर्पटेलेख्येहृतेनमध्यतोन्यसेत् माययापुटितैर्वैवम
कांविडसंयुतम तद्भविलिखेत्साध्यनामकर्मसम
वितम् वस्त्रदलेधूपितथा लेख्येनिशिवप्रजपेत छागा
रक्तेनसंमिश्रमोदनंविनिवेदयच सवासितींप्रसजाथश्म
शानेवाशिवालये निखादयेत्तदाशत्रोर्विद्वेषजायते
मिश्रः नृकपालेलिखेयंत्रंमेषरक्तविमिश्रितः विषैर्
रहभिवालेख्येलेखिन्याकाकपक्षया अस्रसंपुटितेसा
यकर्णिकायांदलेधूपि तद्बहिर्हितमालेख्यवमंमणावे
हृयेच्चतत् श्मशानभस्मनाच्छायवह्निनाज्वालयेद्दसम्
पकविंशदिनंयावत शत्रुमस्तप्रियोभवेत काककौशि
करक्तेनभूमाहेभूपत्रके वस्त्रदलेलिलिखेत्सम्यक्कर्णिका
गतमाध्यकम् मारुतंसर्गसंयुक्तंदलेषुविलिखेद्द्रुयः
रक्तस्वगंधभूषाढ्यांनिशिसंस्थापयेत्ततः रक्तोयवाशैा
धाकुमारींभोजयेत्तदा एवंविंशद्दिनंकृत्वाचरमेक्रीत
यंत्रकं उच्छिष्टभक्तेसंत्तेप्यंहल्लींकृत्यप्रयत्नतः तेदाप
नेवार्थसेभ्योदयाद्धि किंवाणेनच उच्चाटोजायतेशत्रोरि
ध्रमेवनसंशयः वेंद्रचंदनकस्तूरीरोचनाकुंकुमैःशुभैः
दिनेभूर्जेलिखेयंत्रंजातीकाष्ठसमुत्थया लेखिन्याद
उद्वाकोभूत्वाप्राक्प्रत्यक्दक्षिणोत्तरं रेखाष्टकेनचैको
नेपंचाशत्कोष्ठकानिच बहिःप्राक्कोष्ठमारभ्यप्रादक्षि
ण्यक्रमेणतु अकारादिनकारांतान्नदंताकोष्ठकादि
नेः इकारादिभकारांतान्नदंतःकोष्ठकादितः मकारादि

वि॰
११२६

1126

दिसकारांतान् हकारं मध्यकोष्ठके प्रतिरेखं त्रिशूला
निशूलमुपर्यधः अग्नंतरविभागेन हल्लेखां समके
लिखेत् एवं विलिख्य यंत्रं तद्देवीमाहात्म्यमुत्तमम पठन्नेव
त्रिदिनं ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः लोहत्रयगतं कृत्वा बाहुमूले
तु धारयेत् न उपसर्गादिकृतदोषा न भवन्ति कदाचन सर्वांगे
विलिखेद्वृत्तं षट्कोणं यंत्रे मूर्त्तिमनोरमे कर्णिकायां लिखेत्साध्यं
दलेषु सांबान्मनुः । एवं वध्मजं येयंत्रं केटवल्हांशु तेशिरो
ग्रह भूत पिशाचादि भूतेभ्यो मुच्यते क्षणात् श्मशानकर्प
टे लेख्यं खरसेन च कुम्भाष्टम्यां च तद्द्रव्यं मष्टकोण
मनोहरं मध्ये साध्यं समालिख्य कोणाग्रेषु तरालके रे
खाः षोडशवालिख्य वत्तरंध्रं लिखेद्बहिः दिक्कोणे भवि
लिखेत्फान्ततत्त्वपत्रिशि निशांतेपि न भवेन्नवरः स
योपि विभवति सागांये विलिखेद्रत्नैः पद्मं वसुदलं ततः का
यां साध्यनाम तल्लेषु जपया प्रभुत सृतितं विरूतं वा हि सं
र्पभीतिः कदापि न अष्टांगये लिखेद्रत्नैः षोडश च्छदकां
बुजम स्वरान्दलेषु संलिख्य द्वात्रिंशद्दलमम्बुजम वहि
विलिख्य यंत्रे षड्द्वात्रिंशद्भूजनातिच विलिख्य भूपुरं लेख
बह्र्यं हिरिविदिक्लेख रूनो विलिख्य तन्मध्ये साध्यं मायाय
लिखेत् । अथवा कांस्यपात्रे सलिलिखेन्नामसमवामरान् भूत
यन्त्रहारवे ह्यापिवंध्यमोह पुर्वं भवेत् । धारदातिलके । अथ
वक्ष्यामि यंत्राणां भेदं तत्रै वागोपितान् यैः साधयंति
सततं मंत्रिणो निजवांछितम मार्गो लिखेत्साध्यं तत सं
साध्यं वगाष्टपत्रं सरसैः मरेमे । वहिः सदीर्घ गगनैः पृथ्वी
तेरद्राकन्तं यंत्रमिदं प्रपालनम ॥ अमस्याष्टः ॥

भूर्जपत्रे प्रोक्तद्रव्यैरष्टदलकमलं विलिख्य तत्कर्णिका
यां मकारोदरे सकारं विलिख्य तद्गर्भे साध्यनाम विलि
ख्य पत्रेष्वष्टवर्गान् केसरेषु द्वन्द्वशः स्वरान् विलिख्य ब
हिर्ह्रीं तत्कृत्वा ह्रांकारेण वेष्टयेदेतद्यंत्रं सकलफलदं भवति
तथा। पुटे कृते भूमिपुरस्य युग्मे मायां लिखेन्मध्यगसा
ध्यं सनाम वकारकोणे नाम ह्रीपुरेण संवेष्टितं वशपक
रं तदुव्रैः अस्यार्थः अष्टकोणं विलिख्य मध्ये मायादे
सान विलिख्य कोणेषु वकारं विलिख्य केसरेषु स्वरान्
विलिख्य पत्रेषु पत्राग्रेषु वनाम संपुटितं वर्गाष्टकं द्वि
धालिख्य बहिर्ह्रीं तत्कृत्वा पश्चद्यपुटितं ऊर्ध्वाउकफल [?]
दं तथा साध्याख्यो चिंतामणिमध्यगेहे विलिख्य वाह्यत
लगेहवीतम प्रवेष्टयेत द्विर्हिरष्टवर्णा मंत्रेण यंत्रं स्वर [?]
शांतिदं स्यात् संस्रवसंस्रावयेसा मंत्रोष्टादशरईरितः [?]
पषपव भवेद्देहो विषज्वरविनाशने अस्यार्थः मगमः [?]
मध्यादिकोणेषु विलिख्य भूर्जपत्रे विद्यादिषु रोगग्रहा [?]
रि भूलाकिन्तं वह्निगृहस्य मध्ये धूमावतीमन्त्र लिखे [?]
क्रमेण मध्यादिकोणेषु महहहहस्थं यं चेन्द्रनाशानिल [?]
वर्णबीजम् यान्तसार्णीशविहीनबीजं धूमावतीद्विवः [?]
धूमावतीमन्त्रः प्रोक्तः शत्रुनिग्रहकारकः विषेणकत
कौवोभिः प्रेतकर्पटकल्पितम् श्मशाने निखनेदेतत
शत्रून्नाशयेद्ध्रुवं हुताशनगृहं द्वितयं लिखित्वा वैवस्व
नायहिवमंत्रवर्णान् मध्यान्तमाकल्पितमिन्दुबिंदुयंत्र
महाभूतपिशाचवैरि अत्रषट्कोणं विलिख्य षट्कोणे
पुवैवस्तनाय स्वाहेति समातराणि विलिख्य वहिर्ह्रींकं [?]

वि॰ ॥१२॥

ॅविवेनसूजेनवेष्टयेत् । तथा । तामालिख्यमकारकोष्ठ
युगलेकोणेषु तस्यांलिखेत् मंत्रस्ततो ॐ जणानकान
महितांधूमावतीयंत्रगाम् वीजंचधर्मटिकादिनावस
दवायुग्निगेहावृतंयंत्रंशमपरेतभूमिनिहितंविद्वेष
णंस्यात्तद्विषाम् सर्वंधर्मटिकेयुग्मंततोमर्कटिकीयु
गम् चैवविद्वेषकारीणिविद्विषोद्वेषकारिणि । अथा
चोराचोरयोः स्यादमुकामुकयोस्ततः विद्वेषयद्वयंफ
टविद्याधर्मटिकीविना मंत्रोह्यवः स्पष्टः अथकोणवि
ख्येतमध्येसर्वकोष्ठवायव्यकोष्ठयेमकारंअन्यकोष्ठ
चतुष्टये ॐ जणानानिलिख्येतद्वहिहृतंविलिख्यपत्रे
धूम्रमावतीमंत्रस्यैकैकमक्षरंप्रतिपत्रंविलिख्येतद्वहि
र्हतद्यान्तरालेधर्मटिकाविद्याविष्टयेत् फलंभव
ति । तथा । पावकपुरमविधिपदंभिलिखेत्सष्टरेखोवृत
षट्कोणोपरि पूलपुरुवलयगुगयुतेमध्यपूर्वंतदं
मेत्रस्याणांन्यरस्लाहमुदलविवेष्टष्टवर्णान्विलि
त्वाभूलाकाहादशार्णांविधिवदभिहितंप्रेतराजस्यधं
यमानमसदामेयंयमेदासनरामय यदयोनिरपदेयथ
तेपरतिपोदय उक्लाभूमीधकारायस्तोहन्यशादतोम
नः प्रणवोयंततोदेहनन्परंविकृततंतः । अतनायवर
वेद्यमंत्रोयंद्वादशाक्षरः विषवृक्षस्यफलकेनरवम
णिपटेथवा आलिख्योष्ठविषेरतन्मशानेत्रिशिख
रेणमदनाविषाम् कीकलितमानसः विपुराक्ष
पदेनमलोकंनसंशयः । अथान्यः । तत्रप्राकंप्रम
रदहितोदकनः मत्वाविपानेनवकोष्ठान्कंचकेलि

निर्माय मध्ये कोष्ठे साध्यनाम तु लं यमराजेति वर्णांश्चतु
ष्टयं विलिख्य प्रागाद्यष्टसु कोष्ठेषु यममंत्रस्य वर्णांश्चतुष्ट
यक्रमेण विलिख्य वन्हिकोणेषु चतुरादिशूलानि मध्याग
तेरेखाग्रद्वये शूलद्वयमिति संभूय द्वादशशूलानि निर्मा
य शूलाग्रेषु द्वादशाक्षरमंत्रस्यैकमेकं वर्णमालिख्य त
दुपरि वृत्तद्वयं निर्माय तल्लग्नमष्टयंत्राणि विरच्य प्रतिद
लमेकं एकं वर्णं अष्टाक्षरमंत्रस्य विलिखेत्तदुप
रि दलमेकं मध्यपदद्वये साध्यं लिखेद्धृदु
ले। तथा। एकाशीतिपदेषु मध्ये विलिखेद्वीनानि यंक्तिषष्ठ
नः भूमिमिति दिग्दलेषु विलिखेत्कालीमन्त्रं पंक्तिशल
शिष्टे शोरानिशाचरादि विलिखेत्तदं यंत्रे लिखेत् कालो
हास्य यमवीनमग्निभवनावीते च यंत्रे लिखेत् इष्टं कालो
मारमा कालीत्यादि नवविधाप्रकरणे इष्टं कालो यमवादेतिमं
मन्त्रयंत्रोक्तः कालरात्रिः हवैरिणी यमाख्यातः श्लोको
ऽपि तत्रैव दृष्टव्यः यमात्मको यमाख्यातिं वनियमक
वैरिविनाशकः लिखेद्दृढविषांगारतिं वक्रे काकपत्रेणाकपटे विभी
[illegible]तैः निग्रहाख्यमिदं वक्रं काकपत्रेण कपटे दक्षिणस्यां निले
[illegible]के प्रमशाने वा वलयध्ये सर्वदा शत्रुवैतनसमाहात्मदः।
[illegible] दयं रात्रौ के सर्वदा शत्रुवैतनस माहा भवेदसौ शिला
[illegible] हायोगैः पतितो वा भवेदसौ मर्कटविषदर्णा
[illegible]स्त्येन महायोगैः पतितकल्पितं मर्कटविषदर्णी
[illegible]यां वाचकमेन त्रकल्पितं तत्र भूयो भूयो
[illegible] षिकं [illegible] यां वाचकमेव यंत्रे रात्रौ लिखेन्नेत त्रभूयोभूयो
[illegible] मम यो मृत्यवे यंत्रे रात्रौ कालीमीशादिकपा
[illegible] लिखेद्यन्तः पदिपदेषु कालीमीशादिकपालं
[illegible] वा [illegible] लिखेद्यतः बहिःपदेषु कालीशान्तवायुवीनाहृ नयं
हि यमात्मकेन श्लोकेन संवेष्टयेत् शोकमदीभिरयो मुखे
यं स्मिन्दं विदध्यात् लिखेद्विषमषीदृशी कमदीभिरयोमुखं
निाखिनेयत्रतत्रस्यां नृणामसुखादृष्टं संसदा प्रोस्पन्दानिममनाहृष्टिंगवांनाश
नेत्र करोतिनर

वि.
११२८
1128

पतयंत्रहयोर्हारत्वविनाशकरणोदृश्यः। तथा। श्राद्धो
नेपुरमध्यतः स्मरगतामालिख्येन्नेवादिकांवियांदिग्गा
जपत्रकेषथलिख्येद्देवीदलेषु स्मरेत कोणस्थेषुसता
मकं वहिर्वधः पाशांकुशाभ्यां वृतं यंत्रं वश्यकरं ग्रहादि
भयहृत्तत्त्वदाभिचारापहं जंभे जंभिनि वह्न्ह्वंमोहमो
हिनिवहदयं अंधे अंधिनि वह्न्हहृं पेहंपिनिवहयमहि
हिताकामं लिखेत शांतियंत्रेस्मिन्नृकपालके संध्या
स्तनापयेदेतद्भैः साध्यं वशानयेत हिता णां तिलिखेद्
मफठवानववमीणि वह्निवासग्रहावीनं श्मशानस्थ
विषत्वेहेत त्यक्तावर्मालिखेदस्मिन्नृकलकेहतनूजवे
वह्निवासतंनाममेषोस्यरुधिरेणानत वस्त्रेनिखने
नमविदेषंकुरुते मिथः हिताबफयकावौदोलकारंम
ध्यतोलिखेत यराष्ट्रेणावीततद्धिक्कोनर्निवेशितम
सर्वेषांस्तंभनं ऊर्धात्रात्रकार्यविचारणा। हिता। लंका
रेन्नमध्येवाराबीजंसमालिखेत विषरक्तमषीकाकपुरी
षैः षर्जंवासति श्मशाने निहितं ऊर्ध्वांकलोत्साधं स
वैषिणं मक्कावासमेयंबीजंनत्रफट्वारमालिखेत
परेतवस्त्रेका कस्यरुधिरेणयथाविधि। ईश्मिते निखं
नेस्थाने विदेषंकुरुते द्विषा श्रम्बीजमयास्याम्नि न्नृका
रंमार्गीमेसुते विलिखेयंत्रमेतन्नलोहत्रयसमाहृतं स
वैरोगप्रशमनंकस्मादोहादिशांतिदम् विहायबीजमूका
रंग्लौंकारं तत्रमेलिखेत नकारेणावृतं वास्येपाशांकु
शावृतंपुनः अकारेणावृतं भूयोभूमिमंडलमध्यगं श्री
कारबिंदुसंयुक्तैर्वैष्टितं ततहरिः क्रमात सर्गांतमात
॥ काबीजं सर्वदेवेनेवेष्टितम ॥

कौशेयेकर्पटे न्यस्तमिहि काद्यमध्यगं सेनाग्रेनिवेनेदेत।
स्तंभनेकृतेफवं उद्धाराह्वगमः तथा मध्येश्रीनरसिंह
वीजमथतद्वासेस्वरान्केसरेवारिटचेद्दयमेद्ददिक्षुविलि
विन्मध्येमनुंगाफडं अंतस्थामनुरग्निनेक्रैतिदिशास्वालि
ख्येवर्णाह्वतेयंत्रेसर्गिमिहिभेः स्वरान्केसरेवारिटचेद्द
यमेद्ददिक्षुविलिविन्मध्येमनुंगाफडं अंतस्थामनुरग्निने
क्रैतिदिशास्वालिख्येवर्णाह्वते, परिहृतंसंवर्तकेर्णाफडं
सवतेकोनेत्रयुतः याष्ठीलारोग्निसंदर्भः याफडोमनुराख्या
नाविषदृयविनाशनः स्मरन्गाफडमामातेमंत्रमेनेजये
नरः विषमालोकनेचैव हन्यात्रागकुलोद्भवं मध्येवार्णभु
गुरुलेविलिवेत्रुविधिवत्साध्यनामासमेतकिंजल्केषुस्वराः
सर्वेमहदलविवरेषुलिविन्मध्यवीजं कार्यणान्केसरेषुहि
गुणवमहदलेषुहृयमध्यवीजेमंत्रेसवीजनाख्येसलिलगु
रगतेत्तद्देरोगादिहानि मध्येपिण्डमवादलादिषुलिविहा
रीशतारायिपत्रेताथीस्वरपाक दिक्षुविवरेमध्येववर्णान्
लिवेत् पादीन्माकृतवह्निरालसशिवेस्वर्णान्वह्निवेष्टये
नकायेवीमविलोचनेनकलितंपिण्डाख्येयंत्रेपरं मनुस्वरे
हेनशाग्निसंयुतंस्थानरानतः पिण्डवीजमिदंप्रोक्तंपुंसांसमवो
वसाधनं वीजेनानेनसंजप्तं यंत्रंरत्नाकरंपरं आपुरोपज
नेकेलक्ष्मीसौभाग्यवपुष्पदं वीरसर्पाग्निव्याघ्रभूतामयति
कैतनेगर्भरत्नाकरंस्त्रीणांपुत्रदंतद्दनाशिनी धृतंमहद्धिक
गोभेवलोकवश्यमनुत्तमं मध्येतायग्रहेलकारविवरे।
साणीपमाध्यंलिविन्मत्रेषुष्टहेमंत्रमभितोहंस्वार्णोस
वेष्ठितं यंत्रंभूमिग्रहेनवेष्टितमिदं मूर्ध्नीसदाधारयेतप

वि
ली॰
११२९
1129

मातस्त्वं द्मसाब्धगामयपिपूर्नवयाघशाः संपदः ईकारगर्भे
विलिखितस्वसाध्यंतमष्टपत्रेषुविष्णुनविलिख्य संवेष्टये
तेनयथाष्टवर्गस्थयंत्रे भवेद्दूष्यकरेनगाणां तामृगपात्रेमस्मा
लेख्ययंत्रेमतन्तुप्रपूजयेत् वशयेत्सकलान्नमप्योग्यांत्रका
ध्याविचारणा मध्येवांतमस्तुविनिहितेनसाध्यवर्णाः प्रभीत
दांतेलातान्वितमष्टलिविद्यपत्रेषु भूयः भूविंबस्थानिग
दितमिदंसाधुसंजीवनाख्येशमोइतमयमपदहेरदाष्ट
माणभुजेन वर्णावृतंसाध्ययुतं स्वकारेंद्रांतेलिखिद्दष्ट
लेषुहंसं आवेष्टयेदनुयह्णेणवासेलाताहृतयंत्रमिदंस्व
यः रोगनामलिखितलकारविवरेस्वस्वजपाश्रलोरफंडंतथा
रष्टपत्रविवरेसाध्याकृयपूर्ववत् भवक्किजल्कं उपदलेवं
स्कंदपदलपरमतथैवाहूयेद्वात्रिंशद्दलपंकजपिवनथाकाह
णाधुमक्केसरे ईकारेणसमावीजेयंत्रे स्वस्वजपाहूये सर्वरोग
विचारत्रेसर्वसौभाग्यसिद्धिदे त्रौफ्रूंहंप्रणवहृदयप्रविलिख्य
साध्यस्वनामान्वितवाहिभूपुरमष्टपत्रविलसत्तारेलिखित
पुनः तेकोणषुदिशास्वविविलिखेमाशांक्रूणश्लरेवीतं
त्संभतयंत्रमाहृतिलसतल्लभादिविधापूष्टैकैः जंभेवहिवस्त
पश्चाज्जेमिनिफ्रंउंय मोहयावकजप्यामस्यासम्पश्चात्माहिनि
उंय संयेस्तभुगजायात्ताप्यंपिनिफ्रुंउंयं फंयेफ्रूंफ्रूणात
यन्ताम्सांउंपिनिहिफ्रसंपुते उद्वारःसहगामः स्वांतेनामवि
लिख्यदिक्वविलिखेदुयस्त्रमेवाष्टस्वलोणाविवमध्यान
रेदभुजगावयोग्यवह्नौलिखेत् आख्यातमुखेकैवि
भीतफलकेमंत्रेसमापादितेनिर्मालेविहितंमदावि
नउतेवाचोहिमोलसंभवं ॥

मध्याउं कवंवंलिखेद्धहिरण्योदिकाग्रमध्येषुनतैलोमध्ये
षुमह्रीपुरस्वविलिखेत्कोणेषुगलालिखेनं वज्रेषुष्टस्वव
मेनोयपुरगंभूविवमध्यास्थितंयंत्रंराविविनायकानरग
तेमध्येक्षसवडंयं रह्स्थाननिलिसेपूजितप्रतिवासरे
लेभनेऊकजेवाचांसेनादीनांवध्यैरीणां ह्रवोरेखाष्टक
स्त्रजपुलिखेगालिखेषट्केवाह्यागमालिखेद्विपिंव
पिंडपुर्केनकारं ग्रंतःपंक्तौलिखेद्वपरणीसिद्धत्रयांतः
ह्रवानामप्रथितमुदितंयंत्रमेतत्स्वरत्रे यंत्रमेतत्समध्य
क्षेदत्वाभूतवलिततः साध्यस्यमूर्द्धिवध्नीयात्सर्वज्वरविश
क्षये तावंलिखेद्धह्निपुरस्यपुरमेतत्साध्यंयोलीणीमध्यगिवी
मे कोणेषुपूर्वापरयोश्चयंत्रंपाशांकुशावीतमिदंज्वरघ्नः
यंत्रमध्यच्चेमेत्रेणानारयापाशांकुशात्मना निवध्नीयाज्ज्वराते
स्फह्लांदेज्वरशांतये पंडें लिखेन्नामसमस्तंयंत्रविदर्भि
तमस्वरकेसराग्रे कोनाष्टयंत्रेवह्नयापुरखेकोतिष्ठदं
यंवमिदंज्वरघ्नं ह्रवर्णावीतंठांतातेरविलिखेताविधिने
वमायांसंयोहृतोवह्निस्थोवदनाहैवेङ्कयंत्रेशिरोतिनिव
पंविनिहतिमध्यः ह्रेमाणीमालिखेत्सविडंमायाविदर्भि
तेयंत्रमपुरमकोणेवह्नयपगाग्रेहपुरोतिवडं यंत्रसमले
ज्वरनाशनंस्यात् साणीनामविदर्भितंपरिलिखेद्दलैष्ट
पत्रेष्वंगुपर्सस्पादष्यकादिशांतलिपिपत्रेशादलेवाह
तः वीजंतोयपुरेणयंत्रमुदितंभूर्जेदरेकस्थितंभूतमा
पिमहाज्वरप्रशमनंक्रमापहं श्रीपदं चक्रेचतत्पष्टिप
हेमविहृनेतेस्त्रदर्णान्क्रमपूर्णाविलिखेत् रेखाशिरःके
स्थितमूलपुकेयंत्रस्त्रीतज्वरशांतिहेतः प्रथितभूमि

वि॰
टी॰
११३
1130

उरहृदयमध्यके प्रविलिलिविह्वनितां मिमिमायते अणावमस
लिलिविह्वसकोणंयंन्त्वरहृदयपरमेतड्डीतिनं वालिलिलिविनाम
ध्येठांतवहि भूमिपुरेपरमात् हृत्ताहृनयंत्रमिदंसमुक्तिं
वपापायन्त्रणांमकलार्थशोत्यैः सस्वाग्निकेदहृनगेहेपुगे
तस्याध्यमायालिलिविन्नुलितयानामलनाटलोनः पाशांकुशा
हृतमिदं निशनोयमध्येमेत्रंजपनप्रजनितैस्वयमेवस्थ्या
घट्टकोतिजसाध्यानामसहितांमायालिलिविन्मध्यतः षट्को
णेष्वविदर्भितामविलिलिविष्ठुक्रिंसस्याध्यात्तयावाह्ये भूमिपु
रेसकोणमदंगतांहूनेमेवाटयितेस्त्रियांनिशिमेवतस्या
तस्यवश्याचिरं शोकानामालिलिविद्युतभिरभितोवीजैः समावे
ष्टयेद्दीनेशक्तिमेतांभवांऊजामन्त्रंह्रीं वीजकैः पिष्टेन रूपस्या
ध्यनरसनमयवतेत्रिसाडनामसंतत् वारेतस्यवशंप्रया
तिनियतेसाध्यःसदादासवत् कामेलिलिवित्साध्यपुत्तसंगे
नेमरोचनसरवर्णपत्रे उदीरितमन्मथयंत्रमेतत्तैलेभाण्डल
स्याविजयप्रदायकाशीरेशावनालाहाम्हगेभमदवेदनैः
विलिलिवेहमलेलिविमायंत्रान्यनानिदेशकः भूमिस्पृष्टशि
वस्यदंडंपनिर्माल्यसंगते विशीर्णेलिवितेमंत्रीयंत्रमाल
नधारयेत् श्रीमात्टकार्णवेविशाम्याशातरवेजानिशक्तिकू
टाङ्कवानिव तेषांतावेनियशानिजायंतेनतत्फलानिव
ष्णवस्यसमासेनसमादितमनाःस्नः रोगक्रमस्याग्र
हादीनांनिरासोव्ययकर्मच जलोर्णांडूववेजानोफ
लं नेयंततःपुनः द्वितीयाणिसमुम्यानां मुच्चाटनफ
लं स्मृतं स्तीयाणांसमुम्यानोलेभनेफलमीरितम
व॥

लब्धोत्तरसंभूतविज्ञानां कार्मणफलं पंचमार्गणसमुत्पानो॰
चतुर्विंशतिसंख्यानिविज्ञानिस्मः एष
विहेषणमुदाहृते नवषोडशकोष्ठानिसंवर्ध्यविषमस
कृष्णकृतवराजे पंचाशतप्रकाशीतिपद
मे इति अत्रनवपंविंशतिकृतषेवविषमरीत्याविधोजवी
नियंत्राणिविषमानि अग्रेपितैषेव ... ष्टिक्रमेणपद
याति: समानितुषोडशाष्टद्विपाद्यतः अग्रेपितपेवापर्युपरि॰
योजितानिसमयंत्राणिस्थियाति तथा तेषुकानिसमंकवापंक्तौते
स्यायोजनीयानीत्यर्थः तथा तेषुकानिसमंदोकानुगुणपतः
षसमालिखित् विधात्तृतीयभेदात्प्यालनदोकोष्ठता विद्याछ्रीति
मनीषितैवसंलिख्यतेषामध्यप्रकोष्ठणाविहेषलभेनाद्या
केसर्वेतुपंचकल्पितैस्तथा वरूणावर्धणाविभूत्यापंचसिद्धति स्याप
टनादिके अग्रगारोग्यविजयविभूत्यापंचकोनिशतैः कल्पितैः संवर्ध
नाद्धारणाद्यामेरूपाद्यैः साधकोनिशतैः कल्पितैर्यंत्रैरंकेष्व ग्रेकप्रका
विषमं समसिस्यादिरीत्याकल्पिता नत्वस्यादिनाप्रतिभूतदशद
स्वप्राणाग्रीलोग्रीलो तु ख्यात्मान हत्यादिनाकोस्तेयः अंकेद्विक्र
शावर्णक्रमेणक्रमागतवर्णेजनितांकोष्ठयंत्रैर्वदात्मककक्रमस्मृण
मस्वमात्स्काणेवेनवकोष्ठात्मकेयंत्रैवदाम्यकक्रमस्थापयेकमा॰
शक्तिकृठाद्यविज्ञस्यप्राक्तंत्रजनपंचकं तस्यायाद्यकेचदक्षिणादक्षेच
कानिज्ञातव्यानिमनीषिभिः प्राकूप्रत्यकूदक्षिणादक्षेयंत्रकियविभेद
तः सूवनिपातनात् कोष्ठानिनवजायंते यंत्रित्रयविभेद
तः द्विनवद्विगिरिषु त्रिषट्चेद्ववसकोष्ठकेः पकद्वित्रिव
तः पंचषट्समाष्टनवक्रमात् पदसंख्याविज्ञानीयावर्णा
कानांतयोजने आयर्णोसवत्विंशतविज्ञानोपरमेष्टरि
चतुर्विंशतिसंख्यातक्रमेणोकादितोविके पकांतमापत्

वि
ए.

कोष्ठेष्वाद्यपंक्तेरस्यैव भवेत् तथा द्वितीयपंक्तेः स्यादुपमाद्यप
दे भवेत् तथा द्वितीयपंक्तेः स्यादुपमाद्यपदे भवेत् एवं तृती
यपंक्त्यादावेकादिवृद्धिलिखेत्तथा चतुर्विंशतिकृतानां चतुर्वि
शतिसंख्यया यंत्राणि द्विजानीयात्तथा पञ्चवर्णोद्भवानि च प
वे द्वितीयवर्णस्य भेदानां परमेश्वरि पंचविंशतितोऽप्यष्टा
वनान्तमावधि ततोऽप्येवं क्रमेण तृतीयादिष्वपि न्यसेत् प
वेशोक्तमहायंत्रैर्वा साध्यं विधीयते भुवि अथ षोडशकोष्ठानां
यंत्राणां च विधिं शृणु प्राक्प्रत्यक् दक्षिणोदक् पंचसूत्रं
निपातनात् कोष्ठानि द्विजानीयात् षोडशाथ क्रमाल्लिखेत् अं
केष्वेषु वर्णानां समसमसमीरिताः आदिमध्यस्य वर्णानां
दशाक्रमगतांकरु विषमे विषमांके स्यात्समे चैव समांकं
कं प्रतिपंक्ति यथासाम्यं संकलनेन तथा सम्यग्विगणं
मेलेल्लिखेत् त्रिंशत्समन्ततः आद्यपंक्तेरस्य विन्यसेद्दृष्टिश्च
श्च ततः परं अष्टविंशतितश्चतुरिंशदेवं क्रमेणतरं द्विद्वयम्
वद्वितीयां न्यसेत् लिखेत् एवं सामस्तेषु यंत्रेषु च समं
न्यसेत् द्वित्यादिपंक्तेः स्मृतं वर्णकानां च मेलनैः स्थल
गानि कल्पानि कलानि प्रागवन्न्यसेत् चतुर्विंशतिसं
ख्यानि पंक्त्याद्यानि च सम्यगेव क्रमेणैव यथा
वद्विरिसंभवे एक द्वि त्रि चतुः पंच चैक द्वि त्रि चतुः
गः एकादिद्वित्रिवानाश्च एक द्वा त्रि त्रि पंच च एक त्रि
त्रि पंचैव एक वेद त्रि एक शिगः एक द्वि त्रि शिगाश्चि
श्च एक द्वि त्रि त्रि शिगाश्चयः एके ष त्रि द्वि वेदाश्च एक
श्रीष द्वि वेदकः एकेष त्रि त्रि वेदाश्च एक द्वे ष एण
श्चयः ॥८॥

एकद्विवेदेषुगुणाः एकात्रिंशत्त्रयः एकेषुघ्निदो
षास्य एककेद्वीषुस्कन्नित्रय एकाग्नीषुद्वित्रिनयस्य एकेषुत्रि
षुत्रिपुरमकं एवंप्रोक्तानि विज्ञानि चायणीङ्वानिचद्वि
नीयाणांसमुत्पानि विज्ञानि मृणपार्वति ह्येकत्रिंशत्तस्य
वत्रिअकात्रिंशत्तल्पणा द्वित्रिकशत्तस्यवद्विमध्येकश
गत्लपणा द्विपंवेकत्रिवेदांस्युगेमैकेषुत्रिसागराः द्वितीले
काद्वयस्यवद्विपंचअकसागरा द्विवेदत्रीषुवेदास्य द्विव
द्वेकेषुसागरा ह्येकाग्नीलनलास्यवस्य इ्येकेषुगणाल्पणा
द्विपंचवेदेकगुणाः द्वाह्रीषुकत्रयल्पणा द्विपंचवेकस्कति
गुणाद्विवेदेषुद्विवल्पयः द्विमध्यिशत्वेद्वास्यडित्रिडीषुके
कालपणा द्विपंचवेदवक्रौडद्विवक्रीषुगुणोदवः द्विवह्रा
षुद्विवेदास्यद्वीषुअमिसप्तशवः एवंप्रोक्तानि विज्ञानि
द्वितीयानोड्वानिवत्नीयाणांसमुत्पानि विज्ञानिमृणश
लनेत्रिवेदस्यद्विभूतानि त्रिद्येकाद्विशत्तल्पणा त्रिवेदैक
द्विभूतानि त्रिवेदद्येकसायकाः वह्निद्विवेदवेदेषुवक्र
काद्विद्विसायकाः त्रिद्विवेदेषुवेदास्य त्रिद्विभूतेङसागराः
त्रिपंचद्येकवेदास्यद्विपंचेकङिसागराः वह्निवेदेषु
मार्द्विवक्रौडद्वीषुसागराः त्रिवेदेषुद्विवेदास्य त्रिवेदद्वि
शारेदवः त्रिवेदेषु द्विवेदाषु त्रिवेदद्विशारेदवः त्रिद्वीषु
वेदवेदास्यात्रिद्यडीषु पगत्लपणा त्रिपंचाद्विद्वीदवस्याति
पंचद्विस्यवेदकाः त्रिवेदलेकपुरमानि त्रिपंचाद्वीङपुरम
के त्रिवद्ववेदेषुपुरमे त्रिवेदङशगद्विके त्रिपंचवेदाभिपु
मानि त्रिकेललमिपुगत्लपणा एवंप्रोक्तानि विज्ञानिरत्नीया
णांङ्वानिच वत्याणांसमुत्पानि विज्ञानि मृणपार्वति

बि॰
ले॰
११३२
1132

वेदत्रिद्व्येकभूतानि वेदद्विद्वित्रिरसायकाः वेदैकद्वित्रिभूता
नि वेदद्व्येकत्रिसायकाः वेदैकत्रिद्विभूतानि वेदद्व्येकत्रि
सायकाः वेदैकत्रिद्विभूतानि वेदत्र्येकद्विसायकाः वेद
कत्रिद्विभूतानि वेदत्र्येकद्विसायकाः वेदद्वित्रिरसयमयम
वेदद्वित्रिरसयमयमश्च वेदैकषड्द्विवह्नयः वेदद्व्येकषड्वह्निश्च
वेदद्विषड्वह्नयः वेदद्विसायकैर्षट्त्रि वेदषड्द्व्येकवह्नयः
वेदद्वित्रित्रिषड्गमच वेदैकषट्त्रिषड्गमके वेदषड्त्र्येकषड्गमच वे
दत्रीद्वित्रिषड्गमके वेदैकद्वित्रिभूतानि वेदत्र्येकद्विसाय
काः वेदद्वित्र्येकषट्वेदाश्च वेदद्वित्र्येकषट्चेदमाः वेदषट्त्रि
द्विवेदाश्च वेदत्र्येकषड्द्विवेदमाः वेदद्व्येकषट्त्रिवेदाश्च वेद
त्रिद्व्येकषट्वेदमाः वेदषट्त्रिद्विवेदाश्च वेदत्र्येकषड्द्विवेदमाः
वेदद्व्येकषट्त्रिवेदाश्च वेदषड्द्वित्रिवेदमाः एवं प्रोक्तानि वि
ज्ञानि च तत्त्वार्णोऽङ्कवानि च पंचमार्णोऽस्य विज्ञानि स्फुटार्थ
तेऽसमासतः रषट्वेदत्रिषड्गमेक भूतत्र्येद्विद्विवेदमाः भू
ताद्विद्वित्रिवेदाश्च भूतत्र्येद्वित्रिवेदमाः भूतत्रिद्व्येद्विवे
दाश्च भूतद्व्येकाब्धिवेदमाः भूताब्धित्र्येकषड्गमच भूतत्र्य
द्व्येकषड्गमके भूतद्व्येकत्रिषड्गमच भूतत्र्येकषड्गमके
भूतद्व्येकत्रिषड्गमच भूतैकाद्वित्रिषड्गमके भूतत्र्येकाब्धि
षड्गमच भूतैकत्रिद्विषड्गमके रषट्द्वीद्विवह्निश्च भूतैका
द्विद्विवह्नयः भूताद्विद्व्येकवह्निश्च भूतषट्द्व्येद्विवह्नयः
भूतद्व्येकाब्धिवह्निश्च भूतैकद्व्येकत्रिमार्गणाः भूतत्रि
द्व्येकवेदाश्च भूतत्रिद्व्येकमार्गणाः भूतत्रीद्विवेदाश्च
भूतैत्रिद्विद्विमार्गणाः एवं प्रोक्तानि विज्ञानि पंचमार्णोऽङ्क
वानि च षत्रिंशात्पंशकोष्ठपंचे षष्ठं क्रमः षष्ठमार्णोऽस्य

चतुर्विंशतिर्वेडज्ञानासाध्यवेडस्य चतुस्त्रिंशत् द्वितीयस्य षट्
त्रिंशत् चतुर्थस्य चत्वारिंशत् पंचमस्य द्विचत्वारिंशत् षष्ठ-
स्य चतुश्चत्वारिंशत् एवं चतुर्विंशतियंत्राण्येकहस्ताः शी
तिपर्यंतमूल्यानि ततो द्वितीयार्णस्य वेडज्ञानामपि षष्टि
मारभ्य चतुर्विंशतियंत्राणि मूल्यानि: एवमुत्तरोत्तरं फला
न्यपि ग्राह्यकप्रोक्तज्ञेयानि तथा वाग्भवकामराजकूटस्य वें-
डज्ञानामपि ग्राह्यकप्रोक्तविंशः कानि कृत्वा विषमसमयंत्राणि
मुद्रां कृत्वा ततः फलेष्वयोज्यानि इति यंत्रप्रकरणं तथा
स्मदाचार्यचरणोपदिष्टश्रीविद्यापद्धतिर्लिख्यते तत्र ब्रा-
ह्मे मुहूर्ते चोत्थाय ब्रह्मरंध्रे सितांबुजे विद्धे दमण्डलेषु उस्फ
टिकाक्षवराभये दधाने रक्तया शक्त्याश्लिष्टवामांकसंस्थया
यारपेयाम्फले दीर्घे नेत्रत्रयविभूषिते प्रसन्नवदने शान्ते स्म
रेतन्नामपूर्वकं रक्तशुक्लात्मकं तस्य संस्मरणं हृदये गु
कवमुरुपत्नीं च देवं देवीं विभावयेत् पादुकां मंत्रमुच्चार्य
यथाशक्त्या गुरोर्भक्तितः पादुकाविद्याः प्रागेवोक्ताः ततो द्विया
गुरोर्मैत्रीपायैरुपचारैः संपूज्य प्रार्थयेत् प्रातः प्रभृतिसायां
तेमायादिप्रातरेतथा यत्करोमि जगद्योने तदस्तु तव पूज-
ने इति प्रार्थ्य स्वगुरुं तन्नामपूर्वकं प्रणम्य नमस्कृत्य मूलादि
उलंधपर्यंते सूर्यकोटिप्रतीकाशां चंद्रकोटिसमप्रभां
उद्यद्दिवाकरायोनां यावद्ध्यासं दृढमानसः ध्यात्वा तदेकर
सेन किंचित्कालं स्वविभवेत् इत्थं कृत्वा मूलविद्यां विभा
व्य तदा तया जपासंकल्पं कुर्यात् अस्य श्री: जपानामगाय
त्रीमंत्रस्य शिरसि हंसऋषये नमः मुखे अव्यक्तगायत्रीछंदे
हंसेन नमः हृदि परमहंसाय देवतायै नमः गुह्ये देवीजा

वि
ले
११३३
1133

यनमः पादयोः सः शाक्तयेनमः नाभौ सोहं कीलकायनमः
इतिविन्यस्य ममसमस्तपापक्षयार्थं मध्ये होरात्रमध्ये श्वासो
च्छ्वासरूपेण षट्शताधिकैकविंशतिसहस्रसंख्याकमजप
नामगायत्रीजपमहं करिष्ये इति संकल्प्य मूलेन प्राणाया
मकरस्तुहृदिमंगुलीमात्रंचऊर्ध्वान् ह्रां सूर्यात्मने हृदयाय
नमः ह्रीं सोमात्मने शिरसे स्वाहा ह्रूं निरंजनात्मने शिखायै
वषट् ह्रैं निराभासात्मने कवचाय हुम् ह्रौं अतनुसूक्ष्मप्र
बोधात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः अव्यक्तप्रबोधात्मने अस्त्राय
फट् इति षडंगन्यासं विधाय हंसरूपं विभावयेत् आत्मा
नमग्नीषोमात्मकं यस्तु शुक्लं शिवात्मकं हकारेण बहिर्याति वि
शतिचसकारकः हंसः सोहमिति स्वस्वासो हंस जनने हंस
नः एतात्मपरमात्मानं मणिरूपं विभावयेत् नासमध्यस्य
देहस्य मध्ये वंक्षर्णात् ततः पूर्वोदिरहोरात्रमध्ये जातश्वासो
च्छ्वासरूपषट्शताधिकैकविंशतिसहस्रसंख्याकमजपा
नामगायत्रीजपं ब्रह्मरंध्रे सहस्रदलकर्णिकामध्यवर्ति
नी श्रीगुरवे निवेदयामीति निवेद्य स्वस्थाने गुरुं स्तुत्वा
बहिर्गमनाय यथाविधि शौचाचमनदंतधावनं च वि
धेउत्तराभिमुखो भूत्वा भूमिं गुरुं चाभ्यासमंत्रमभ्यर्च्य प्रार्थ
येत् धारणं पोषणं विश्वभूतानां देवि सर्वदा तेन सत्येन
मां पाहि पापाद्यान्वव यथाकृणि अविरमंडलाकारं व्याप्तं
नचराचरं तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः एता
ध्यानमस्तुत्वा वैदिकस्नानं विधाय मंत्रस्नानं कुर्यात् ना
भिमात्रे जले स्थित्वा तीर्थं सूर्यमंडलादंकुशमुद्रया प्ट
वायग्रमइति मंत्रेण ह्यानीयोक्तिमाशक्तिवीजेन सुव्रा

येनिमुद्रयासंस्पृश्य येनुयोनिमुद्रे प्रदर्श्य पाणिभ्यां संछाद्या
स्तीस्वंरीसम्मेशाजपित्वा ध्यात्वा स्नायात् तद्यथा ऐं ह्रीं क्लीं
अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतं स्रावय मां जं जं
सः अमृते अमृतैश्वर्ये स्वाहा अमृतामृततरप्रमाय सेत पित्तवराच
रे भवानि भवशोत्थैवोभावयामि मितीसंरी अतः शाक्तिम
सिध्यायन् नाथपराङ्कुलरंध्रगां तस्याः पीयूषवर्षिणा स्नानमे
तः समाचरेत् इत्यकरीस्याध्यात्वातिमन्त्रमूलेन शिरसिपा
सेघोः संप्रोक्तमूलसप्तवारमुच्चार्य असमपात्रस्यकलशेषशा
थयामीतिथियासप्तवारमुच्चार्य अंभमुद्रयाशिरसिमूले
नविवारमभिषिंच्य वंशिमायाभिरभिषिंच्य संपकर्णावा
भिषिंच्यतीरमागमवालयाप्रोक्षितेपेद्रेतेवासमीपरिया
पावस्पविभूतिंवामहस्तेनेपायदत्तहस्तेनपिधायजानेव
देसेनगायत्र्याप्रेवकेनाग्निरित्यमानतोकेआयुर्वजमद
त्रिरितिषद् अग्निरितिभस्मवायुरितिभस्मजलमितिभ
स्मस्थलमितिभस्मव्योमेतिभस्मसर्वंहवाइदंभस्ममत प
लातिवल्ले विभस्मानि भवन्ति ततो मूलविद्यासप्तवारम
भिर्मंत्रईशानइतिशिरसि तत्पुरुषायवक्त्रेअघोरेभ्य इति
लहृदये वामदेवायेतिगुह्ये सद्योजातमितिपादयोः श्रीविध
पाशिरसि ऐंवदवदवाग्वादिनि ऐं क्लीं क्लिन्ने क्लेदिनि क्ले
दयक्लेदयमहाक्षोभंकुरुकुरु क्लीं सौः मोक्षंकुरुकुरु सौः अत
याहीपिस्यामुखे ॐनमोभगवतिज्वालामालिनिदेवदेवि
सर्वभूतसंहारकारिणिजातवेदसिज्वलंतिज्वलप्रज्वल
प्रज्वल ह्रीं ह्रीं हूं रंरंरंरं ज्वालामालिनिहूंफट्स्वाहा अ
नयावतासि ॐनमोवह्निवासिन्यै नमः इतिनाभौ ॐमरु

वि
ति.
११३४
1134

स्वाहा हूं फट् इत्यूर्ध्वे ॐ श्रीं क्लीं हूं फट् इति जंघयोः ॐ ह्रीं स्फारस्फ
रप्रस्फर घोर घोर घोरतर तनुरूप चट चट प्रचट कह
मव बन्धय घातय हूं फट् इति पादयोः ॐ क्लीं वैलक्ष्येन नमः
इति हृदये अघोरविद्यया षडङ्गं मातृकया सर्वं सम्पिण्ड्य उ
ग्रवीरं महाविष्णुं ज्वलन्तं सर्वतोमुखं नृसिंहं भीषणं भद्रं
मृत्युमृत्युं नमाम्यहम् इति बाह्वोः ॐ क्ष्रौं नमो भगवते
नृसिंहाय ज्वालामालिने दीप्तदंष्ट्राय अग्निनेत्राय सर्वर
क्षोघ्नाय सर्वभूतविनाशाय सर्वज्वरविनाशाय दह दह
रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा अनया ज्वालानृसिंहविद्यया बा
ह्वोः ॐ उत्तिष्ठ रुद्र गणाधार पिंगललोहिताक्ष देहि मे दह
पच स्वाहा अनया वडवानलभैरव्या सर्वाङ्गे स्नानमाच
रेत् एतामेव महाविद्यां विभूतेरभिमन्त्रणे कथिताः स
र्वरक्षार्थं सर्वापद्विनिवारणी इति ज्ञानविधानेन भस्म
स्नानं समाचरेत् सर्वाङ्गेष्वथवा कुर्यात् केवलं मूलवि
द्यया एवं भस्मधारणं विधाय संध्यां वंदेत कुर्यात् तय
प्या वा सलिलं मूलविद्यया बीजसहितैः स्वाहान्तैर्गात्र
तन्त्रादिभिर्जलं पीत्वादिभिर्जलं पीत्वा हृदि रुद्रमूर्ध्नि सकृत्तल
ष्ठानामिकेन यनेशिरः हृदयं दक्षिणं कर्णे संस्पर्शाद
पमावमः एवमाचम्य षोडशस्वरैः सबिन्दुभिर्मार्जयित्वा
कादिमान्तैः स्पर्शवर्णैर्मूलविद्यासहितैर्जलं पीत्वा या
दिवर्णाभिः पुनर्मार्जयित्वा अस्यायपैत्रिपुरादेवि विद्महे क्लीं का
मेश्वरी धीमहि सौः तन्नः क्लिन्ना प्रचोदयात् इति गायत्र्या त्रिरर्घ्य
मुत्क्षिप्याचम्य यथाशक्ति जपेत् नाम गायत्री त्रिपुरा हृदया १ प्रातः
संध्याविधिं वक्ष्ये मूलाधारस्थपंकजे वाग्भवं कोदनाकारं स्म
रेत्
नमस्तं स्मरेत्

इत्यनामासंपुटयथाविधिः साध्यार्कमंडलेथावाह्यदेवतां
संध्यांकालस्वरूपां विभावयेत् पीतालंकारवसनांप्रातःका
लेस्रगुज्वलां एवंध्यात्वाचगायत्रीं प्रणमेत्सकृत् वागीश्व
रींनमस्कृत्यसंध्यांस्वस्थानमानयेत् अथमध्याह्नसंध्याया
मणिपूरेजयारण्ये कामराजेहृदिध्यात्वावह्निबिम्बस्थमं
डले वराभयपुनारक्तवर्णांयौवनमास्थितांकामीश्वरी
हृदिध्यात्वावह्निबिम्बस्थरूपंमंडलेपुनःस्वस्थानमानयेत् अ
थसायंतनेकालेभ्रूमध्येचंद्रसन्निभे तार्तीयंभावयित्वाथ
वाह्यध्यात्वाचपूर्ववत् भैरवींश्वेतवर्णाभांवृद्धांसकंदहा
रिणीं पाशांकुशधरांध्यात्वापुनःस्वस्थानमानयेत् अथा
र्द्धरात्रसमयेब्रह्मरंध्रेमहाप्रभे तुरीयंबीजमध्याद्ध्यात्वा
काशोपराहूय विंदुमंडलीदेवीध्यात्वाचित्तयद्रूपिणीं
पाशांकुशधनुर्बाणधारिणीं मूलविद्यया समाराध्यवचि
हृदिस्वस्थानेचलयनयेत् एवमुक्तकालवत्पूजयेमाजेन
पूर्वैकमर्ध्यदानादिगायत्रीजपंकुर्यात् संध्यालोपेहृदिग्र
ग्रजपमाचरेत् जपेनडितंहृतिसर्वंतस्मरमालिकः इ
तिसंध्याविधिंकृत्वाततस्तर्पणमाचरेत् यथाजलांतिके
समुपविश्यप्राङ्मुखउदङ्मुखोवाचम्योपस्थानसहस्राले
यौपस्थाय उपस्थानसहस्रालतरीमंत्रेणवसामः ॐऐंह्रींश्री
वह्निभ्यःनमःस्वाहा स्वधायामितकृदेभ्यःस्वाहा ॐस्वधा
मितकृदेभ्यः ध यादितेभ्यःस्वाहानमः स्वधामितकृदेभ्यः
ध अंगिरसेभ्यःस्वाहानमः स्वधामितकृदेभ्यः ध ब्रह्मणे
स्वाहानमः स्वधाः विश्वेस्वाहानमः स्वधा ध विश्वेभ्य
हानमःस्वधा ध रुद्रायस्वाहानमःस्वधाः ध गृहेभ्यःस्वा

वि
ति.
११२५
1135

विभावितर्पयेद्
द्विःस्वधारूपाभिरत्वदं

ह्यानमः सूर्याय ४ नक्षत्रेभ्यो नमः शक्तिभ्यो नमः ४ योगेभ्यः
नमः ४ करणेभ्यः नमः स्तः एतेषु तर्प्पीवह्निजायान्ते देवती
र्थेन तर्प्पयेत् ४ निर्ऋतिः ४ मरीचिभ्यः ४ अत्रये ४ पुल-
हाय ४ पुलस्त्याय ४ पुलस्त्याय ४ क्रतवे ४ वसिष्ठाय ४
भारद्वाजाय ४ गौतमाय ४ अगस्त्याय ४ लोपामुद्रायै ४ अ
रुन्धत्यै ४ अनसूयायै ४ वतर्ष्येन मनोजेन वश्यैकं द्विद्वि
पयेत् प्राचीनावीती ४ अग्निष्वात्तेभ्यः स्वधा नमस्तर्पयामि ४
बर्हिषद्भ्यः ४ पितृभ्यः ४ पित्रादिस्वपितृक्रमं तर्पयेत् त्रिः
स्वधाहृदयान्तो स्वपितृतीर्थेन तर्पयेत् ततः भैरवांस्तर्प्य
तः ४ क्षेत्रपालांस्तर्प्पयेत ४ कुमार्यस्तर्प्पयेतः ४ योगिनीगणा
स्तर्प्पयेत ४ सर्वभूतानि तर्प्पयित्वा ओं ह्रीं नमः सूर्या
य नम इति सूर्यायार्घ्यं दत्वा मूलबीजचतुष्टयषष्ठस्व-
रान्तिकैः शोध्याः ततः सलिलं पिबेत् चतुर्विशेषाचमायं
देहान्तव विशोदकाः ततः श्रीचक्रवरेण देवतान्तर्पणं कृत्वा
ते तेषाण्वा सकलीकृत्य तां देवीं चित्स्वधारस्वरूपिणीं पंच-
शक्तिचतुर्वह्निहिपद्मत्रिमहीतले महाचक्रमावरण
सन्नामार्गेण याविणि विभाव्य तर्पयेद् द्विः स्वधारूपा
भिरत्वदं पद्माभूगृहे स्वादि नवयोन्यां प्रतर्पयेत् पी
ठदेवीं यथाशक्ति सांगानां तां गुरुक्रमं तत्कृत्वा मय
विधां श्रद्दत्वा पंचोपचारकैः ततः समाहितो विधां जपेत्
पणं संख्यया निःकालीकृत्य हृदये देवी मुद्रा स्वयत्ले
ना सकलीकृत्य संहृत्य तीर्थं मार्तण्डमण्डले कृत्वा षडङ्गं
गनिष्टदं सपंजरमध्यतः नवात्यात्मानं स्नानं तं स्पृश
न्नावलोकयन् यागगृहं गच्छेदिति शेषः अत्र पंचपा

क्लिरित्यादिसृष्टिक्रमेण स्थितिरूपेण च तर्पणमुक्रम
पुर्वेत्यादिना समम हावक्रमेणोक्तं अत्रेयेन क्रमेण च क्रुए
नाक्रियते तेनैव क्रमेण वक्ष्यमाणावरणदेवताः संतर्प्य
यथोक्तसंख्यं मूलदेवीं तर्पयेत् ॥ इति संध्यावंदनविधिः
अथ शवोदेशेप्यिप्रोक्ते महासने पैवीजं कर्णिके स्मरसु
रगुं किं जल्किं कचटतपयशवर्गाष्टकदले दिक्षुटं वीजं
हितं मातृकामंडलं ध्यात्वा तत्राधारशक्तिकमलास
नायनमः इति पुष्पाक्षतादिभिरभ्यर्च्य श्रीं ऊं ड्गुरवे उपविश्य
भूमिं प्रार्थयेत् पृथिवि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृ
ता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनमिति प्रार्थ्य स्वशि
रसि मातृकावर्णं ध्यात्वा दीपनाथं पूजयेत् तद्यथा वारा
णस्यां ४ वेमेथात्मकखं क्षौं ईशायवर्णेशानन्दनाथाय यानि
तिक्कवर्णाय रक्तद्वादशशक्तियुक्तायास्मिन्देवेत्रे इमांस
नों गृह्ण २ स्वाहा । इति दीपनाथमभ्यर्च्य गुर्वादिवंदनं
कुर्यात् तद्यथा हस्ताभ्यांजलिं विधाय ४ शिवादिगुरुभ्यो
नमः इति दक्षवामपार्श्वाधोभागेषु विन्यस्य ऊं गुरवे ऊं मंड
लाकार इति च वर्णोपवित्रमित्यादिवैदिकमंत्रैर्गुरूपा
डुकाविद्यामुच्चार्यामुकानन्दनाथपादुकां पूजयामीति
श्रीगुरुं संपूज्य अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थि
ताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ऊं श्लीं प
शु हूं फट् इति पाशुपतास्त्रेण नाराचमुद्रया विघ्नान्
त्सार्य सिद्धार्थानक्षतान् ऊर्ध्वं मैः पातालक्षतभूलीनं विघ्नाक्र
मेण १ वामपादपार्ष्णिघातत्रिकरास्फोट समुद्दंचितव
क्रैहन्त्वार्य उक्तपाशुपतास्त्रेण वामकरतलं दिधाम

क्रमस्य
खोट

वि॰
॥१३६

णिर्वधंसमारम्भसंस्पृष्टंदक्षपाणिना प्रहृज्यदक्षिणपा
णिमक्तदेवोत्कमागतः एवंषडक्ष्वरशोधनंकृत्वानाभेणपा
दंस्पृदोनाभिपर्यंतंशिरसोहृदयपर्यंतंतेनैवामेणव्यापयि
त्वाप्रंतल्लात्लत्रयंवह्निलालत्रयंकृत्वादशदिग्बंधनंवि
धाय रंअग्निप्राकारायनमः सुदर्शनाख्येणवास्त्रमंत्रेण
मंत्रेणवह्निरेखाग्निप्राकारत्रयंकृत्वात्मरक्षांकुर्यात् नउकौल
त्नीकौलार्णवे त्रिरग्निवेष्टनंकृत्वा गणेशंपंचमीनतः ॐ
गंविघ्नेश्वरायमम्रवैवचसुदर्शनम् पत्नाः समयविद्याश्च
जपेत्क्रमात्सुदर्शनतये एवंवत्वापुरेकृत्वाभूतशुद्धिंसमाचर
देदिति ॐश्रीह्रीक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदसर्वजनं
मेवशमानयस्वाहा पं ग्लौंश्रौंनमोभगवतिवार्तालि २
वाराहि २ वाराहमुखि २ अंधे अंधिन्यैनमः रुंधेरुंधिन्यै
नमः जंभेजंभिन्यैनमः मोहमोहिन्यैनमः स्तंभेस्तंभिन्यै
नमः सर्वदुष्टप्रदुष्टानांसर्वेषांवाकचित्तचक्षुर्मुखगति
जिह्वास्तंभंकुरु २ शीघ्रंवश्यंकुरु २ ठः ५ हुंफट्स्वाहा
ग्लौं पं २ उन्निष्ठपुरुषिकिंस्वपिषिभयंमेसमुपस्थितं य
दिशक्यमशक्यंवातन्मेभगवतिशमयस्वाहा १ ह्रींवावउ
कायस्वापदुद्धारणायकुरु २ व उ कायह्रीं ५ ॐह्रांह्रीं
नमः शिवायमहाशारभाय ५ ॐह्रांह्रोंनमः शिवायमहा
शरभेऽ१ अघोरास्त्रसुदर्शनास्त्रप्राणे ८ समयविद्यास्त्र
गेयोक्ताऽप्रेयपिवव्यामः १ पत्नाविद्याःशांतिपादवन्नेनवठिता
स्मरतांकृत्वाभूतशुद्धिकुर्यात् तथथा जंभकयोगेनप्रणवस्य
दशाहस्य नाडीमुद्दिविधायहृदिस्थंचेतनयंहंसइतिमंत्रेण
संचरमरीस्त्रीरंध्रेपरद्वादशांतस्थितेनपरेणसमं योज्य

होगारचत्वां कृत्वा भूतानि शोधयेत् पादादिजानुपर्यंतं पृथिवीमंडलं पीतवर्णं
मितिबीजेन संशोध्य वायौ लयं नयेत् हृदयादिभ्रूमध्यां
तं वायुमंडलं कृष्णवर्णं षट्कोणाकारं षड्बिंदुलांछितं
ईश्वरदैवतं ध्यात्वा यमिति बीजेन संशोध्याकाशे लयेत्
येत् भ्रूमध्यादिब्रह्मरंध्रांतं आकाशमंडलं नीलवर्णं व
र्तुलाकारं नादबिंदुलांछितं सदाशिवदैवतं ध्यात्वा हमि
ति बीजेन संशोध्य परशिवे लयं नयेत् षष्टिसंख्याम
मात्रभ्यद्वादशद्वादशान्यसेत् पृथिव्यादीनि भूतानि क्रमे
ण स्वस्वकारणे । अस्यार्थः । भूतानां लयक्रमः पृथिवी
शोधनं तद्बीजं षष्टिवारं जपेत् तथात्र तत्र द्वादशद्वा
दशाहृत्वा जपेदित्यर्थः । उत्पत्तिक्रमे तथैवाकाशबीजष
ष्टिसंख्यं जपेत् अनेन द्वादशद्वादशहृत्वा जपेत्
प्रलयक्रमः । प्राणायामयोगेनेति केचित् एवं पंचमहा
भूतानि परे तत्त्वे एकीभूतानि विविक्तं प्राणायामयो
गेन यानि मुद्राबद्धा कुंडलिनीमुत्थाप्य षट्कबीजा
निभित्त्वा जीवप्रदीपं ब्रह्मरूपिणीं तां मातृकामुद्रा
येन सह परे तेजसि संयोज्य शोषणादि समाचरेत्
अत्र मातृकां तु संहारक्रमेण हकारं लकारं वकारं
हकारे हकारं सकारे एवं अकारं मकारे विलाप्य
ने अकारं नवनीतनिभं कुंडलिनी द्वारा ब्रह्मरंध्रे प्रापये
दित्यर्थः वामकुक्षिस्थितं पापपुरुषं कज्जलप्रभम्
ब्रह्महत्याशिरस्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृ
दायुक्तं गुरुतल्पकटिद्वयम् तत्संसर्गिपदद्वंद्वम
ङ्गप्रत्यंगपातकम् उपपातकरोमाणं रक्तश्मश्रु
विलोचनम् खड्गचर्मधरं कृष्णं कुंडलं पापं चिंतयेत्

वि॰
॥१२॥
1137

ततोवामनासापुटेवायुमंडलेतद्बीजयुक्तंकादिनांतैःस
शीवर्णैः संवीतंधूम्रवर्णं ध्यात्वामात्राषोडशकेनसंपूर्य
प्राणापानौवायुभ्यांसहसंयोज्यतडित्प्रभनालिकेनवमहा
पापपुरुषंसंशोध्यचतुःषष्टिमात्राभिःकुंभयित्वाद्वात्रिं
शन्मात्राभिरेचयेत् ततोदक्षनासापुटेवह्निमंडलेतद्बी
जयुक्तंयादिदशभिः संवीतंरक्तवर्णंसंचिंत्यप्राणापा
नवायुभ्यांसहसंयोज्यतडुत्थेनानलेनपापपुरुषंसंदह
नभस्मीकृत्यषोडशमात्राभिः मात्राभिः पूरकंचततःषष्टिमा
त्राभिःकुंभकेद्वात्रिंशन्मात्राभिरेचनं ततोवामनासापुटे
प्राप्यमंडले तद्बीजयुक्तंषोडशस्वरैः संवीतंधवलीव
र्णंसंचिंत्यप्लावयन्स्वरकादिकंविधायपूर्ववत्पूरकंकुं
भकरेचकाः एवंशोषणादाहनप्लावनानिकृत्वापाप
क्षिप्तोभवेत्तत्स्थाणिस्वशरीरंतस्मान्नप्यप्रतिबिंबितंबु
हुपाकारंध्यात्वापार्थिवबीजेनवायसिवीकृत्यव्योमबी
जेनविभेयभूतान्यपिविचिंतयेत् एतदानंतरंतोवा
पृथ्वीयाह्नेतस्मात्तेजोनलंजलात् प्रभूतानगतीजगन्त्या
नायतेजगत् इतिक्रमेणद्वादशांतरेध्यात्वासमारभ्य
षट्पर्यंतंतवर्द्धयन्सोहमितिमन्त्रेणार्थेस्मोमितिशिवात्मा
नेवीतंनवर्द्धितंशातनवरूपंस्मरेत् प्राणप्रतिष्ठांकुर्वीतत
त्वमाणप्रकारात् । अस्यश्रीप्राणप्रतिष्ठामंत्रस्यशि
रसि ब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यऋषिभ्योनमः मुखेऋग्यजुःसा
मार्थवेभ्यः छंदोभ्योनमः हृदिप्राणशक्तिर्देवतायेनमः
गुह्येआंबीजायनमः पादयोःक्रींशक्तयेनमः नाभौ
क्रौंकीलकायनमः इतिविन्यस्य ममप्राणप्रति ह्रीं

नेविनियोगइतिकृतांजलिरुक्त्वा अंकं ५ आंशब्दश्रोत्र
मनोवाक्याकाशात्मनेहृदयायनमः इंचं ५ ईंशब्दस्पर्शरू
परसगंधात्मनेशिरसेस्वाहा उंटं ५ ऊंवक्त्रतःश्रोत्रजि
ह्वाघ्राणप्राणात्मनेशिखायैवषट् एवंकरषडंगन्या
संविधाय यंत्वगात्मनेनमः रं असृगात्मनेनमः लंमांसा
त्मनेनमः वंमेदात्मनेनमः शंअस्थ्यात्मनेनमः षंमज्जात्म
नेनमः संशुक्रात्मनेनमः हंप्राणात्मनेनमः लंजीवात्म
नेनमः क्षंपरमात्मनेनमः इतिव्यापकन्यासंकृत्वा वीन
त्रेयणावकापकंहस्तायाध्यायेत् रक्तांबोधिस्थपोताल
सदरुणसरोजाधिरूढाकराब्जैः पाशंकोदंडमिक्षुद्भ
वमणिगुणमप्यंकुशंपंचबाणान् बिभ्राणासृक्कपालं
त्रिनयनलसितापीनवक्षोरुहाढ्या देवीबालार्कवर्णा
भवतुसुखकरीप्राणशक्तिः परानः। इतिध्यात्वा ॐ आं
ह्रींक्रोंहंसः सोहं यरलवशषसह श्रीमहात्रिपुरसुंद।
र्याः प्राणाइहप्राणाः २५ जीवइहस्थितः २५ सर्वेंद्रिया
णि २५ वाङ्मनस्त्वक्ः श्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणाइहैवाग
त्यसुखंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इतिहृदिहस्तंदत्वात्रिवारंप
ठेदितिप्राणप्रतिष्ठा अथमातृकान्यासः शुद्धात्मा ह्यंगुला
हैहैसमुन्नामस्तरंध्रगाम वादिवेदार्णलसितपंकजे।
कनकप्रभम तन्व्याविद्युल्लताकारांतेजोरूपामणीप
मीम कुलकुंडलिनीमहंलयेत षट्कमेदतः द्वादशा
नस्थमध्यस्थं प्रवीकंमातृकाब्जम् नवनीतनिभंध्या
त्वा कुंडलिनीतिविधा ततोजलौविनिः सार्यमा
नकान्यासमाचरेत् अंआंइंईंउंऊं इतिषट्स्वरान्

वि॰
॥१३८

1138

दक्षवामकरतलपृष्ठकरभतलाग्निक्रमेण न्यसेत अ
वशिष्टदशस्वरान् अंगुष्ठादिकनिष्ठांतेदशस्वंगुलीषु
न्यसेत् दक्षप्रदेशिन्यारभ्यवामकनिष्ठिकापर्यंतंपर्वत्र
याग्रेष्ववतरः कादिमांतान्वर्णान्हलावंगुष्ठयोर्वत्य
मंगुल्यग्रेष्वन्यासेदितिमातृकाकरशुद्धिंविधाय अस्या
अंतर्मातृकायाः शिरसिदक्षिणामूर्तयेऋषयेनमः
मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीमातृकासरस्वत्यै दे
वतायैनमः गुह्येहल्भ्योवीजेभ्योनमः पादयोः स्वरेभ्यः
शक्तिभ्योनमः नाभावव्यक्तायकीलकायनम इतिवि
न्यस्यममशरीरशुद्ध्यर्थंविनियोग इतिकृतांजलिः
कृत्वा अं कं ५ आंहृदयाय इं चं ५ ईं शिरसेस्वाहा उं टं ५
ऊंशिखायैवौषट् एं तं ५ ऐंकवचायहुं ओं पं ५ औं ने
त्रत्रयायवषट् अं यं १० अः अस्त्रायफट् इतिकरषड
गन्यासंविधाय विशुद्धेषोडशदलेषुस्वरान् हृदये द्वा
दशदलेषुकादिठांतान् नाभौदशदलेषुडादिफांता
न्स्वाधिष्ठानेषड्दलेषुवादिलांतान् मूलाधारेचतुर्द
लेषुवादिसांतानविन्यस्यध्यायेत आधारेलिंगनाभौ
हृदयसरसिजेतालुमूलेललाटेद्वेपत्रेषोडशारेद्वि
दशदशदलेद्वादशार्द्धेचतुष्के वासांतेबालमध्येडफ
कठसहितेकंठदेशेस्वराणांहंक्षंतत्वार्थयुक्तंसकल
मनिमंतंवर्णरूपंनमामि। अथबहिर्मातृकान्यासः
तत्रआत्मरक्षादिकंविन्यस्यध्यायेत पंचाशद्वर्णभेदै
र्विहितवदनदोःपादहृत्कुक्षिवक्षोदेशांभास्वत्कपर्दा
कलितशशिकलामिन्दुकुंदावदाताम। अक्षस्रक्कुंभ

विंनालिखितवरफरामत्तरांपद्मसंस्थामच्छाकलां
मत्तच्छन्ननजयनभवोभावंनीतानमामि इतिध्यात्वा
श्रानननूतध्यन्दिकंनिनामागांओष्ठदंनमूर्धास्येदोःप
त्संध्यग्रेषुपार्श्वयोश्चपृष्ठनाभिजठरेषु हृदोमूलाधार
गलककेषुहृदादिपाणिपादयुगलेषुनवरानपन
योर्व्यापकसंज्ञान्यसेदक्षरान्क्रमशः अत्ररोम्वधातुषु
यादीन्स्वागवक्त्रन्यसेत्। अथमातृकान्यासस्त्रिविधः शुद्ध
मातृका विंदुयुक्ता विसर्गयुक्ताचेति अन्तर्वहिःषोढेश
कलायुता श्रीकंठविषादिसमन्विताच। लज्जारमाका
मपृथक्कलमूहा प्रपंचयागोदशमातृकाः स्मरितिक
मेणमातृकावैभवंप्रागेववर्णितंसांप्रतमस्मदारा
ध्यवरणायदिष्टक्रमेणसंलयतोभ्रमतिरासायश्रेय
नेइति अथकलामातृकान्यासः अथषडंगन्यासमथा
नातिप्रागेवोक्तानि अंनिवृत्तिकलायैनमः एवंआंप्र
तिष्ठाकलायैनमः इंविद्या ईंशांतिः उंइंधिका ऊंदीपिका
ऋंरेचिका ॠंमोचिका लृंसूक्ष्मा ॡंसूक्ष्मामृतातीति पंप्र
मृता ऐंज्ञाना ओंव्योमरूपा औंआप्यायिनी अंव्यापिनी
ग्रेः अनन्तरूपा इतिविन्यस्यविलयोनिंजपेत् ततः श्रोत्राणि
न्यादिषोडशस्वरान्हार्दीभुक्तिमुक्तिप्रदतादृमानंतकला
यैनमः इतिमूर्ध्नि व्यापकंन्यसेत् ततः कं सृष्टिः खंऋद्धिः गं
स्मृतिः घंमेधा ङंकांतिः चंलक्ष्मी छंद्युतिः जंस्थिरा झंस्थि
तिः ञंसिद्धिः इतिविन्यस्य हंसः सविपदितिजपेत् ततः कं
सृष्टिप्रदाकाशप्रभवव्यालककलायैनमः इतिभुजयोर्व्यापकंन्य

त् ततः ध टंजगाः टपालिनी ठंशांतिर्फः ईश्वरी णंरति तंकामिकायै

वि. वाईदंक्षादिनी थंप्रीति तंदीर्घा इतिविन्यस्य प्रतद्विस्लरि

११३९ तिजपेत् ततः दे १. स्थितिप्रदोकारप्रभवविस्लकला

1139 भ्यो नमः इतिपादयोर्व्यापकंन्यसेत् ततः ध पंतीक्ष्णा

फंवौद्री वंभया भंनिद्रा मंतंद्रा यंक्षुधा रंक्रोधिनी लंक्रि

या वंउत्कारी शंमृत्यु इतिविन्यस्य च्यंबकंयजामहे

इतिजपेत् ततः पं १. संहृतिप्रदमकारप्रभवरुद्रक

लाभ्यो नमः इतिहृदयादिमध्येव्यापकंन्यसेत् ततः ध

षंपीता संश्वेता हंअरुणा लंअसिता क्षंसिता इतिवि

न्यस्य तत्सवितुरितिजपित्वा षं ५ तिरोधानप्रदबिंदु

प्रभवेशानकलाभ्यो नमः इतिसर्वांगेव्यापकंन्यसेदि

तिप्रणवोत्थकलामातृकान्यासः अथश्रीकंठादिन्यासः

तत्रादौ तदंगशक्तिषडंगन्यासः ॐनमो भगवतिब्रह्मा

ववदतयमहस्तेनमावद २ अंकं ५ श्रांह्रांह्रींस्त्रौंःम

नोवनिहृदयायनमः ॐह्रींनमो भगवतेमाहेश्वरिव

दवद २ त्रिशूलहस्तेनमोवद २ इंखं ५ ईंह्रींह्रींह्रौंः

ऊर्ध्वकेशिरसेस्वाहा ॐनमो भगवतिकौमारिवद २ श

क्तिहस्तेनमोवद २ उंटं ५ ऊंह्रौंह्रींह्रौं जटिलिनिशि

खायैवषट् ॐनमो भगवतिवैष्णविवद २ चक्रहस्ते

नमोवद २ ऋंऋंलृंपं श्रांश्रांएंऐंओंऔंअः ह्रांह्रींह्रौं ममम

र्वांगवद २ पैंतं ५ पैंह्रौंह्रींह्रौं मायात्रैलोक्यरूपमहेश

पतिवर्तिनिकवचायहुं ॐह्रींनमो भगवतिवाराहिवद २

दंष्ट्राहस्तेनमोवद २ ॐपं ५ श्रौंह्रौंह्रींह्रौं नावकालिनि

नेत्रत्रयायवौषट् ॐह्रींनमोभगवतिप्रहिरवद २
वज्रहस्तेनमोरवद २ अंयं ५ अः ह्रौंह्रींह्रोंमारय २ अ
स्त्रायफट् ॐह्रींनमोभगवतिवाग्भैरवद २ पाश
हस्तेनमोरवद २ अंअं ५। अंइंउंएंऐंओंऔंऋंऌंअंअः
ह्रौंह्रींह्रोंममसर्वांगवद २ सर्वांगव्यापिनिस्वाहा
इतिव्यापकं अस्यश्रीकंठमातृकान्यासस्य शिरसि
श्रवशीषक्रषिः मुखेअनुष्टुछंदः हृदिअर्धनारीश्व
रोदेवतान्यासेविनियोगः ॐह्रींह्रोंममसर्वांगवद
कय अंश्रीकंठेशपूर्णोदरीभ्यांनमः एवंसर्वत्रआं
अनंतेशविरजाभ्यां इंसूक्ष्मेशशाल्मलीभ्यां ईंत्रिमू
र्तीशलोलाक्षीभ्यां उंअमरेशवर्तुलाक्षीभ्यां ऊंअर्घी
शदीर्घघोणा ऋंभारभूतीशदीर्घमुखी ॠंअतिथी
शगोमुखी लृंस्थाण्वीशदीर्घजिह्वा ॡंहरेशकुंडोदरी
एंझिंटीशोर्ध्वकेशी ऐंभौतिकेशविकृतमुखी ओं
सद्योजातेशज्वालामुखी औंअनुग्रहेशोल्कामुखी
अंअक्रूरेशश्रीमुखी अः महासेनेशविद्यामुखी
कंक्रोधीशमहाकाली खंचंडेशसरस्वती गंपंचांत
केशसर्वसिद्धिगौरी घंशिवोत्तमेशत्रैलोक्यविद्या ङं
एकरुद्रेशमंत्रशक्ति चंकूर्मेशात्मशक्ति छंएकनेत्र
ेशभूतमाता जंचतुराननेशलंबोदरी झंअजेशद्राविणी
ञंसर्वेशनागरी टंसोमेशखेचरी ठंलांगलीशमंजरी
डंदारुकेशरूपिणी ढंअर्धनारीशवीरिणी
णंउमाकांतेशकाकोदरी तंआषाढेशपूतना

डें शाभद्रकालीदंश्वेत्रशयोगिनीपंमीनेशशंगविनी
नमेवशगर्जनीपंलोहितेशकालरात्रीफंशिवेश
ह्रीवीनीवंछगलेशकपर्दिनीभंहृदंउेशविरजामंम
हाकालेशजया यंत्वगात्मकालीशसुमुखी यंअस्र
गात्मकभुजंगेशरेवतीलंमांसात्मकपिनाकेशमा
धवीवंमेदात्मकखड्गीशवारुणीशंअस्थ्यात्मकवले
शवायवीषंमज्जात्मकश्वेतेशवत्सोविदारिणीसंशु
क्रात्मकभृग्वीशसहजा हंप्राणात्मकउलीशम
हालक्ष्मीलंशक्त्यात्मकशिवेशव्यापिनी उंह्रींह्रौं
नमः शिवायइतिशिवात्मकसेवर्णेशमहामायाभ्यां
नमः इतिविन्यस्यध्यायेत् । बंधूककांचननिभंरु
चिराक्षमालांपाशांकुशौचवरदंनिजबाहुदंडैः
विभ्राणमिंदुशकलाभरणंत्रिनेत्रंमर्धांबिकेश
मनिशंवपुराश्रयामीतिध्यायेदितिश्रीकंठमातृ
कान्यासः । अथकेशवादिमातृकान्यासः । अस्याःके
शवादिमातृकायाः शिरसिब्रह्माऋषिः मुखेगा
यत्रीछंदः हृदये श्रीपरमात्माकेशवोदेवतान्यासे
विनियोगः । तत्रकामराजबीजेनषट्दीर्घयुक्तेनष
डंगन्यासंकृत्वाध्यायेत् हस्तैर्दधानोनवनीरदाभां
शंखचक्रगदांबपद्मम कीर्त्यादिशक्तिकामतिहृद्दीनां
श्रीकेशवंबींसंततमाश्रयेहं उंपंह्रींश्रींक्लींनमोनाराय
णायकेशवकीर्तिभ्यांनमः एवंसर्वत्र श्रीनारायणकां
निभ्यांइंमाधवतुष्टिंईंगोविंदपुष्टिंउंविष्णुधृतिं म५

शांतिः ऋं त्रिविक्रमक्रिया ॠं वामनदया लृं श्रीधरमेधा ॡं हृषीकेशहर्षी

ऐं दामोदरलज्जा एं पद्मनाभश्रद्धा ओं वासुदेवलक्ष्मी
औं संकर्षणसरस्वती अं प्रद्युम्नप्रीति अः अनिरुद्धर
ति कं चक्रिजया खं गदिदुर्गा गं शार्ङ्गिप्रभा घं खड्गिस
त्या ङं शंखिचंडा चं हलिवाणी छं मुसलिविला
सिनी जं शूलिविजया झं पाशिविरजा ञं अंकुशिवि
श्वा टं मुकुंदविनदा ठं नंदजसुनंदा डं नंदिस्मृति ढं नर
ऋद्धि णं नरकजित्समृद्धिः तं हरिशुद्धि थं कृष्णबु
द्धिः दं सत्यभुक्ति धं सात्वतमुक्ति नं शौरिमति पं शूरि
क्षमा फं जनार्दनरमा बं भूधरोमा भं विश्वमूर्ति
क्लेदिनी मं वैकुंठक्लिन्ना यं त्वगात्मकपुरुषोत्तमव
सुदा रं असृगात्मकबलिवसुधा लं मांसात्मकबलानुज
परा वं मेदात्मकबालपरायणा शं अस्थ्यात्मक
वृषघ्नसूक्ष्मा षं मज्जात्मकवृषसंध्या सं शुक्रात्मकहं
सप्रज्ञा हं प्राणात्मकवराहप्रभा ळं जीवात्मकविमलनिशा क्षं
परमात्मकनृसिंहविद्युता इति
केशवादिमातृकान्यासः अस्य श्रीकेशवादिमातृकान्या
सस्य प्रजापतिर्ऋषिः गायत्रीछंदः सकलप्रपंच
रूपिणी शक्तिर्देवता न्यासे विनियोगः ततः षडं
गं विधाय ध्यायेत् उद्यत्प्र
द्योतनशतरुचिं तप्तहेमावदातं पार्श्वद्वंद्वे जल
धिसुतया विश्वधात्र्या च जुष्टं नानारत्नोल्लसित
विविधाकल्पमापीतवस्त्रं विष्णुं वंदे दरकमल
कौमोदकीचक्रपाणिं इति ध्यात्वा न्यसेत् अथ
शक्तिमातृकान्यासः ह्रीं श्रीं ह्रीं इत्यादिकमेण
न्यासः

मा

वि॰
॥५१॥

कान्यासः अथ वैंवीजादिमातृकान्यासः तत्र भार्गवऋषिः गायत्री छंदः रमा देवता न्यासे विनियोगः श्रां श्रीमित्यादिना करषडंगन्यासं विधाय ध्यायेत् वामे करे तत्तिरेव तयोपरिष्ठान्मात्रेक्ष्याप्रसवूतेव रमा तल्लेगम् खेटं गदां च धत्तीं भवानी ध्याये नियेरूणानिभां कृतिनत्तयवेति ध्यात्वा श्रीं श्रं श्रीमित्यादिन्यसेत् इति लक्ष्मीमातृकान्यासः अथ कामीबीजादिमातृकान्यासः तत्र संमोहनऋषिः गायत्री छंदः कामेश्वरी देवता न्यासे विनियोगः क्लां क्लीं मित्यादिना करषडंगन्यासं विधाय ध्यायेत् त्रिनेत्रां सस्मितमुखीमरुणां वरभूषितां पाशांकुश धनुर्बाण धरां कामेश्वरीं भजे इति ध्यात्वा क्लीं अं क्लीमित्यादिन्यसेदिति काममातृकान्यासः अथ त्रिशक्तिमातृकान्यासः तत्र ब्रह्माऋषिः गायत्री छंदः त्रिशक्तिर्देवता न्यासे विनियोगः लक्ष्मीरमाकामबीजत्रयहीरादृत्वाकरषडंगन्यासं विधाय ध्यात्वा ह्रीं श्रीं क्लीं अं नमः इत्यादिन्यसेदिति त्रिशक्तिमातृकान्यासः। अथ प्रपंचयागमातृकान्यासः। अथ प्रपंचयागस्य विधानमभिधीयते। येन निर्धूतकल्मषो बलभयममश्नुते अस्य परब्रह्मऋषिः गायत्री छंदः परमात्मा देवता न्यासे विनियोगः स्वाहा हृदयाय नमः सोऽहं शिरसे स्वाहा हंसः शिखायै हीं कवचं वंकं नेत्रत्रयाय हं अस्त्रं मन्त्रमंत्रेण त्रिधा व्यापकं कृत्वा ध्यायेत नादादि पंचबलेनिभिः परिवीयमाने नमानेरगम्य महान्नगदंकमरूपम ॥

संचिन्मयमखगमनंवरमच्युतंततेजः परंनजतमोद्दह
पांवुराशिम् इतिध्यात्वा ॐ ह्रीं श्रूं श्रः हंसः सोहंस्वाहा गं
ह्रीं श्रां हंसः सोहंस्वाहा इत्यादिन्यसेदितिप्रपंचयागमा
तन्यासः। अथसाधारणो दशविधमातृकान्यासः स
र्वमंत्रसाधारणः अथमातृकाविशेषाः तत्रादौ बाला
मातृकान्यासः तत्रदक्षिणामूर्तिऋषयेनमः पंक्तिछ
दः बालावागीश्वरीदेवतान्यासे विनियोगः ततोबा
लात्रिबीजं द्विरावृत्त्याकरषडंगन्यासं कृत्वा ध्यायेत् आ
धारेतरुणार्कबिंबरुचिरं हेमप्रभं वाग्भवे बीजे मान्मथ
मिंद्रगोमसदृशं हृत्पंकजे संस्थितम् वक्रेवालमयेश
शाकसदृशं बीजं चतार्तीयकं ये ध्यायंतिपदत्रयं तवशि
वैनेयानिहसत्कागानिम इतिध्यात्वा ऐंक्लींसौः अंनमइ
त्यादिन्यसेदितिबालामातृकान्यासः अथश्रीविद्यामा
तृकान्यासः तत्रशिरसि दक्षिणामूर्तिऋषिः मुखेपं
क्तिछंदः हृदिमहात्रिपुरसुंदरीदेवतान्यासे विनियो
गः ऐं ह्रीं श्रीं ऐं सर्वज्ञताशक्त्यै हृदयायनमः ३ क्लींतृ
निताशक्त्यै शिरसे ३ सौः अनादिबोधताशक्त्यै शिखा
यै ३ ऐं स्वतंत्रताशक्त्यै कवचं ३ क्लीं नित्यमलुप्तताश
क्त्यै नेत्रं ३ सौः अनंतशक्तिता अस्त्राय इतिविन्यस्यध्या
येत् अरुणांकरुणातरंगिताक्षीं धृतपाशांकुशचाप
बाणचापाम् अणिमादिभिरावृतां मयूखैरहमित्येव
विभावयेद्भवानीं इतिध्यात्वा मूलविद्यासंपुटितमातृ
कान्यासेदिति श्रीविद्यामातृका अथपरामातृका
न्यासः तत्रहंसऋषिः अव्यक्तगायत्रीछंदः परादेवता

वि.
११४२
1142

न्यासे विनियोगः सां हृदः सीं शिरः इत्यादिक षडंगन्या
सं विधाय ध्यायेत् । अलकैः शशांकाभां त्रस्तलीं वदंक
लावतीम् मुद्रापुस्तकमहाक्षप्राणामाभिप बोकलो
इतिध्यात्वा मेतोः श्रैमेः इत्यादिन्यसेदिति परमात्मका
अथ कामरतिन्यासः अस्य ब्रह्म ऋषिः गायत्री छंदः
परमात्मा देवता न्यासे विनियोगः बालया षडंगं वि
धाय ध्यायेत् अथ मां गकात्वदान्सर्वान्सर्वाभरणभू
षिताम् सशक्तिकात्स्फुरत्कामात्यचा शाहणभाव
ने गं ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं अं कामोस्वरतिभ्यां नमः सर्वसर्व
त्र आं कामदश्रीति इं कांतकांति ईं कांतिमन्मोहिनी
उं कामगकमलालया ऊं कामवागविलासिनी ऋं
कामिकल्पलता ॠं कामवर्धनविमला लृं राम
कामवर्धिनी लॄं स्मितविस्मृता एं रतिविशाल
ही एं रमणलेलिहाना ओं रतिनाथदिगंवरा औं र
तिप्रियरामना अं रतिनायककुब्जिका अः रमाकां
तप्रराकं रमणानित्या खं निशाचरकल्याणी गं नंद
नमोहिनी घं नन्दवतप्रदा ङं नन्दिस्रोतमा चं नन्द
पिनस्सलाषिनी छं मनवाहनदमयंती जं मदस्क
लहप्रिया झं पुष्पधन्वैकाली ञं महाधनुस्मृग्ले
टं भामणानित्या ठं भ्रमणरंजिनी डं भ्रममाणपालि
नी ढं भ्रमशिवाणेभां नमः क्लीं णं भ्रमऊमा थं भंगरमा
टं भानमति धं भ्रमावहवर्चला नं मोदनदीर्घजिह्वा पं
मोचकरतिप्रिया फं मत्तलोलाक्षी बं मोहवर्धनभं ली
भं मदनकपटा मं मन्मथवरना यं मातंगमाला ॥

रेभृंगानाथकाहूस्मिनीलंगायकविष्णुनोमुखीवेगी
तजनंदिनीमनर्तकमणीघंकीलककीर्तिसंउम
नकलंकेवीर्तिमनहृकोदरीलंविमलमेवशपामा
त्तकामवर्धनमेघावताभ्यानमः भूतान्योउन्नकोदं
उत्पुष्पपंचकसायकान् रतीभिः स्वर्णवर्णाभिस्तो
मूलेवक्त्रेशेशायम् यावतीभिराश्लिष्टान्सर्वाभरण
भूषिताः सत्कारमशोकंचकेतकीनवमलिका
नीलोत्पलंचपंचैतेपंचवाणस्यसायकाः ॥ इतिकाम
न्यासः । अथाष्टत्रिंशत्कलान्यासः तत्रईशानाय
मंत्रब्रह्मणः ईशानस्तत्पुरुषाघोरवामदेवरुद्राऋषयः
मूर्ध्निगनुष्टुप्छंदांसि ईशानादयोदेवताः । पंचब्रह्मन्या
सेविनियोगः ऐंह्रींश्रींहस्खफ्रें ह्सौः सर्वज्ञायाहृद
यायनमः बीजपंचकंसर्वत्र अमृततेजोमालिनिति
न्यतृप्तायनमःशिरसि ५ ज्वलज्वलितशिखाविनेअना
दिबोधायशिखायै ५ वज्रिणेवज्रहस्तायस्वतंत्रायक
ववं ओंसहो सहस्रोतित्यमनुमायनेत्रत्रयाय ५ ओंस्त्रीं
पत्पुंफट् अनेनास्त्रायफट् ततः ह्रींईशानायनमः
हैतत्पुरुषायनमः ह्रूंअघोराय ह्रिंवामदेवाय हंसद्यो
मानाय ऐवंपंचब्रह्ममंत्रान्हृद्वेदहितानतयणा । ओंहें
सववक्त्रेषुविन्यसेत्त्रिंशत्कलान्यासेन तत्पश्चि
णानः सर्वविद्यानांशाशिन्यैनमः ऊंहेमुखे ईश्वरःस
वेभूतानांअगदायैनमः हृदयमुखे ब्रह्माधिपतिब्रह्मणो
धिपतिब्रह्मणोधिपतिब्रह्मपदायैनमः दक्षमुखे व
स्वाशिवोमेस्तुमरीच्यैनमः उत्तरमुखे सदाशिवोंब्रह्मशि ।

वि.
११४३

1143

मालिन्यैनमः पश्चिममुखे इति समष्टौ गुष्ठेनत्यमे
न ॐ तत्पुरुषाय विद्महे शान्त्यैनमः सर्ववक्त्राधःम
हादेवाय धीमहि विद्यायैनमः दक्षिणवक्त्राधःत
न्नोरुद्रः प्रतिष्ठायैनमः उत्तरवक्त्राधः प्रचोदयात
निवृत्यैनमः पश्चिमवक्त्राधः इत्यंगुष्ठतर्जनीयोगेन
न्यसव्याः अघोरेभ्यस्तनमः कलायैनमः हृदियघो
रेभ्योमोहायैनमो ग्रीवायै घोरतमायैनमोदक्षेमे
घोरतरेभ्यः निद्रायैनमो वामांसे सर्वतः शर्वव्याधि
कलायैनमो नाभौ सर्वेभ्यो मृत्युकलायैनमः उ
दरे नमस्तेस्तुक्षुधायैनमः पृष्ठे रुद्ररूपेभ्यल
लायैनमो वक्षसि अंगुष्ठमध्यमायोगेन न्यसव्याः
वामदेवायनमोरजायैनमोरक्षायै ज्येष्ठायनमः श्रे
ष्ठायनमोरत्यै नमोलिङ्गे रुद्रायनमोपाल्यैनमो
दक्षोरौ कालायनमो मालिन्यैनमो वामोरौ कलवि
करणाय कामायैनमो दक्षजानुनि विकरणाय
नमः शशिन्यैनमो वामजानुनि बलविकरणाय
बलक्रियायैनमो दक्षजंघायै विकरणायनमः सि
द्ध्यैनमो वामजंघायां बलायनमः स्थिरायनमो द
क्षस्फिजि बलप्रमथनाय नमो रात्र्यै नमो वामस्फि
जि सर्वभूतदमनाय नमो भ्रामण्यैनमः कट्यां म
नोन्मनायनमो दक्षपार्श्वे उन्मनायनमो जरायै न
मो वामपार्श्वे इत्यंगुष्ठानामिकयोगेन न्यसव्याः स
द्योजातं प्रपद्यामि सिद्ध्यैनमो दक्षपादतले सद्योजा
ताय वै नमो ऋद्ध्यैनमो वामपादतले भवेलक्ष्म्यैन

मोटत्वहस्तनलेभवेष्टायै नमो वामहस्तनले मादिभवे मेधा
यै नमो नामिकायां भवस्त मां पूर्तायै नमः शिरसि ॐ भ
वप्रभायै नमोटत्तवाहौ ॐ नवाय नमः स्वधायै नमो वामग
हो इत्येवं षट्कनिष्ठिकायोगेन न्यस्तव्याः प्राणवायामस्तु
ष्ठं नाकलाः सर्वा नमोंतिकाः अष्टात्रिंशत्कलाः प्रोक्ताः
पंचब्रह्मपरादिकाः॥ इति विन्यस्य स्वदेहे मौ भवेद्गाधरः
स्वयं इत्यष्टात्रिंशत्कलान्यासः एवं न्यासात्कृत्वा प्राणा
याम त्रयं कृत्वा गणेशापंचमी ॐ गांवेदकदेवपालान्न्यस्
रणिभ्यात्रूप्वा मंत्रान् क्रमेणापटेत्। इति श्री विद्यार्णवे पंच
विंशात्तमोभ्यासः २५॥ अथ मालिनीन्यासः॥ अस्य श्री मा
लिनीन्यासस्य पर ब्रह्म ऋषिः गायत्रं छंदः मूलशक्तिर्मा
लिनी देवता न्यासे विनियोगः। नफ तमल वर संरुद या
पनमः नफ तमल वर योशिवसि एवं षट्दीर्घयुक्तेन का
षडंगन्यासं विधाय ध्यायेत रक्तवस्त्रपरा देवी पंचवक्त्रा
शिवा निहत्यादिकलायुक्तो प्रतिवक्त्रं त्रिलोचना पा
शांकुशधरा देवी तथा सिक्तकपालिनी इच्छादि त्रयसंयु
क्तो स्थूलेदत्तकरैयवा रक्तपंकजमध्यस्था मालिनी
ध्येयनशिवा इति ध्यात्वा परां सपुटितां क्रयोत मालिनी
मातृकामपि मूलापिवलिरंधांतहृत्तबीजेम दत्तात्म
ना ब्रह्मरंध्रादिमूलांतं सवेदात्मपरामपि। सौः अं कं ५
श्री सौः हृदयाय सौः ईवं ५ ईंसौः शिरसे स्वाहा सौः उंट ५
कु सौः शिखा सौः एतं ५ ऐकवव सौः अं यं श्री सौः नेत्रत्र
सौः अंपंर अः सौः अस्त्रं इति करषडंगन्यासं विधाय सौः
ने नादिन्यै नमः सौः शिवायां सौः अं याम्यै नमः सौः शि
रसि सौः निवृत्त्यै नमः सौः पूर्व मुखे सौः वं वामं अपनमः सौः
ललाटे सौः पं प्रियदर्शिन्यै नमः सौः नेत्रयोः सौः अं गुह्यशक्त्यै नमः सौः कयोः

वि· या·
१४४
। य
1144

सौः शंकालान्तकायै नमः सौः गंडयोः सौः ढं सौः हिंस्रायै नमः
सौः दक्षकर्णे सौः ढंप्रणायै नमः सौः वामकर्णे सौः
ढं वज्रिण्यै नमः सौः मुखे सौः कं कटान्तायै नमः सौः
ऊर्ध्वदंतेषु सौः खं विकालिकायै नमः सौः अधोदंतेषु
सौः गंदयोः शिवायै नमः सौः ऊर्ध्वोष्ठे सौः घं घोरायै नमः
सौः अधरोष्ठे सौः ङं वीरायै नमः सौः जिह्वायां सौः अं
वागीश्वर्यै नमः सौः जिह्वायां सौः वं शिखिवाहायै न
मः सौः कंठे सौः भं भीषणायै नमः सौः दक्षस्कंधे सौः
यं वायुवेगायै नमः सौः वामस्कंधे सौः हृदयकारि
ण्यै नमः सौः दक्षहस्तांगुष्ठाद्यंगुलीषु सौः पंक्रियै
नमः सौः वामहस्तांगुष्ठाद्यंगुलीषु सौः अः १ छाया
यै नमः सौः करपृष्ठयोः सौः टं कपालिन्यै नमः सौः
अं अंबिकायै नमः सौः प्राणे २८ सौः छं छागिन्यै नमः
सौः दक्षहस्ते सौः नं मज्जिन्यै नमः सौः वामहस्ते सौः
अं प्रमोदिन्यै नमः स्तनयोः सौः लं लंबोदर्यै नमः सौः उ
दरे सौः तं महाविण्यै नमः सौः नाभौ सौः तं महाका
ल्यै नमः सौः नितंबे सौः सं ऊष्ममापधासायै नमः सौः
गुह्ये सौः श्रं शुक्रदेव्यै नमः सौः शुक्रे सौः नं तारा
यै नमः सौः ऊर्वोः सौः अं ज्ञानशक्त्यै नमः सौः दक्षजा
नुनि सौः पं क्रियाशक्त्यै नमः सौः वामजानुनि सौः अं
नारायण्यै नमः सौः दक्षजंघायां सौः अं मायाविन्यै नमः सौः वा
मजंघायां सौः इं दहिन्यै नमः सौः दक्षपादांगुष्ठे सौः फं
फट्कारिण्यै नमः सौः वामपादांगुष्ठे सौः अं कहं

लवरयीं सौः श्रीमालिन्यै नमः सौः हृदि सौः ऐं ह्रीं श्री
सौः मातृकायै नमः सौः शिरसि सौः नफहमलवर
यां सौः हृदयाय नमः इत्यादि षड्दीर्घयुक्तेन मालिनी
बीजेन करषडंगन्यासं कृत्वा प्राग्वद्ध्यायेत् इति मालि
नीन्यासः ततः प्राणायामत्रयं कृत्वा लिंगन्यासं कुर्या
त् ४ ऐं स्वयंभूलिंगाय नमः आधारे ४ ईं बाणलिंगा
य नमो हृदये ४ गौं इतरलिंगाय नमो भ्रूमध्ये ४ ऐं
ई गौं परलिंगाय नमो ब्रह्मरंध्रे कनकपाटलिनिभं तद
समष्टिरूपं तेजो विचिंत्य बद्ध्वा सांगुष्ठाधुना कवीज
लौ संक्रम्य ऐं क्लीं सौः इति बीजत्रयं मध्यमानामिका
कनिष्ठांगुष्ठतर्जनीकरतलेषु विन्यसेत् इति करशुद्धि
न्यासः नाभेरापादं हृदो नाभिपर्यंतं शिरसो हृत्प
र्यंतं तदेव बीजत्रयं वा लयावा व्यस्तसमस्तक्रमेण
विन्यस्य ह्रीं ऐं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरि आत्मानं रक्ष २
हृदयाय नमः इति क्रमेण षडंगन्यासं कृत्वा आधारहृ
ते शिवसि चतुर्दलद्वादशषोडशदलमंडलानि वि
भाव्य तेषु क्रमेण वह्निसूर्यसोमात्मकतया मूलवि
द्याखंडत्रयं तेजोरूपं विचिंत्य करयोर्मूलमध्याग्रे मूल
हृत्येषु न्यसेत् मूलविद्यात्रयाहत्यान्तर्येण ब्रह्मरंध्रके
द्वादशांते इंदुविगलत्पीयूषेनात्मनस्तनुम् संभावनम
योभूत्वा न्यसेत् पद्मासनवासनम ४ ऐं क्लीं सौः त्रिपुरात्रम
नार्णावासनाय नमः ऐं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरी रत्नपोता
घ्नासनाय नमः ह्रीं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरी देव्यात्मा
सनाय नमः हैं ह्क्लीं ह्सौः त्रिपुरवासिनी सर्वकाम

नायनमः हसैंहसक्लींहसौः त्रिपुरश्री सर्वमंत्रासनाय
नमः ह्रींक्लींब्लेंत्रिपुरामालिनी साध्यसिद्धासनायनमः
ह्रींश्रींसौः त्रिपुरासिद्धासितांबुजासनायनमः हसैंहस
कलह्रींहसौः त्रिपुरांबापर्यंकपीठासनायनमः हसक
लह्रींहसकलह्रींहसकलह्रौं ५ त्रिपुरभैरवीसदाशिव
महाप्रेतपद्मासनायनमः एतान्पादजान्वूरुजायप
पानलिंगकीनाभिहृत्कुलदेवेषु विन्यसेत्क्रमतः सुधीः
अथपरान्यासः॥ वलदेवेहृणाधोमुखसहस्रदलकम
लकर्णिकायामरुणसर्णविंदुबद्धमंडलमध्ये उदित
द्युतिसंकाशं विशिवामूलाग्रस्रृंगाटध्यात्वा तन्मध्ये विं
श्रकथादिक्रमेणसमस्तानवमकलासने वाग्भवं संवि
त्यमूलमध्यादयंतामूर्धकलारूपामकुलकुंडलिनीमू
लशृंगाटमध्यपर्यंतमविछिन्नांविसतंतुनिभांसितां
महाकामकलात्मिकांध्यात्वा चन्द्रलाधारपद्मकर्णि
कायामग्निकोणपंचराजमात्मानंध्यात्वा सर्वतकु
लासनं तत्रचवाग्भवंसंचिंत्य तत्रप्रागवत्कामकलां
ज्वलदग्निरूपांध्यात्वा तन्मयाउर्ध्वंतीसपलाद्विकलामी
मामग्निकुंडलिनीमाकारतयायोनिरूपसयाकुंडलिनीं
मध्यमनुप्रविश्यषट्चक्राणि संवयंभित्वा कुलपदावमूर्ध
ध्यात्वा तयोरमृतनालकुंडलिन्योर्मेलनसमभवे निर्वंतव
निविडस्रवदमृतवर्षेणात्मानंसितंध्यात्वा तदेकतादृ
पैणैकंभावयेदितिपरान्यासः॥ अथषडन्वीन्यासः॥ ह
शिवस्यात्माग्नेकोणंहसभवितमायंतसामवस्य सकलि
मेकादशशानात्मकंपशंपन्यवस्थावसभवितसंचिंत्यागा

दिवामावर्तेनत्रिरेखासुत्रिकंपंचकंत्रिकंपशपंतीकृ
देवकंन्यसेदिति. प्रथमरेखायांवामायैनमः ज्येष्ठायै
नमः रौद्र्यैनमः द्वितीयरेखायां अंबिकायैनमः
ज्ञाकारात्मिकायैनमः इच्छायज्ञानायै क्रियायै तृ
तीयरेखायां शांतायै. अहरसात्मिकायै इतिन्यसेदि
तिपशपंतीन्यासः अथमध्यमान्यासः अनेकात्मनेअ
विकृतनादाय नमोब्रह्मरंध्रे आकारात्मनेस्फूत्यना
दायनमोललाटे बिंदुद्वयात्मनेस्पर्शनादायनमोभ्रू
मध्ये बिंदुत्रिकोणात्मनेध्वनिनादायनमोमुखपद्मे
षट्कोणरेखात्मने नादनादायविशुद्धेहृतात्मनेबिंदु
नादायनमः अनाहते पकारात्मनेशक्तिनादायनमो
मणिपूरके बिंदुद्वयात्मनेबीजनादायनमःस्वाधिष्ठान
हंसरूपात्मने अक्षरनादायनमः आधारे इतिमध्यमा
न्यासः अथवैखरीन्यासः षडाधारेषुगुणत्रयेण त्रिधा
विभज्यबीजत्रयंसंगतंकृत्वा वसवलाक्षयोर्लडिदाभे
मूलवाग्य। वेडुफकटाक्षयोर्लक्ककतिभगुद्धकामरा
जंसवहहलयोस्थक्कसत्रिभगुद्धतातीयं शिवशक्तिबीज
सगतंकृत्वान्यसेत् तद्यथा। मूलाधारेसुवादिवर्नंद
लेवंहसौनमः पवशंहसौः षंहसौः संहसौः स्वाधिष्ठा
ने· वंहसौः भंहसौः मंहसौः यंहसौः रंहसौः लंहसौः म
णिपूरे डंहसौः णंहसौः तंहसौः थंहसौः दंहसौः धंहसौः
नंहसौः पंहसौः फंहसौः अनाहतेद्वादशदलेषुपूर्वादिके हसौः
खंहसौः गंहसौः घंहसौः ङंहसौः चंहसौः छंहसौः जंहसौः झं
ञंहसौः टंहसौः ठंहसौः ततोविशुद्धेषोडशदलेषु अ

ह्सौः इत्यादिमः ह्सौं इत्यंतं विन्यस्य आत्मतायां ह्सौं ह्सौंतदी ह्सौं इति विन्यसेदिति वैखरीन्यासः अथ कामकलान्यासः तत्र ईकारोर्द्धगत विंदुमात्मनो वक्त्रे प्रकल्प्य ऐं परावक्त्राय नमः इति व्यापकं कृत्वा सौः सपरार्द्धाभिध्यं तकं वैखात्मयोन्यै नमः इति लिंगे व्यापकं नामालता ह्वत्तषीकर्णौ वदनेवमुखं विन्यस्य भुजद्वन्द्वं हृदयं वत्तानन्दं स्तनविंदौ चरणं हृदयं योनिविंदौ ध्यात्वा समष्टिभूतमक्लीं क्लीं सर्वावयवमेस्पृशि परम सौन्दर्यमयं कामेश्वरीं कथितमात्मानं ध्यात्वा तत्र प्रथन्यासं कुर्यात ध द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः यां रां लां वां शां जं भनकामेश्वरीवारोभ्यो नमः स्वदक्षिणाधः करे ध थं संमोहनकामेश्वरीधनुर्भ्यां नमः सव्यवामाधः करे ध ग्रौं ह्रीं वशीकरणकामेश्वरकामेश्वरीपाशाभ्यां नमः स्वदक्षिणोर्द्धकरे ध क्रौं क्रौं स्तंभनकामेश्वरीअंकुशाभ्यां नमः स्ववामोर्द्धकरे एवं तन्मुद्राः प्रदर्श्य पंचवृंशत्त्रिव्यापकं कृत्वा कलालिकान्यासं कुर्यात ध अंकामिनीत्रि पुराणीपादुकां पूजयामि नमः सर्वत्र अं मोहिनीत्रि. ईं रमनात्रि. ईं उन्मादिनीत्रि उं द्राविणीत्रि ऊं खेचरीत्रि ऋं घटिकात्रि ॠं कलावतीत्रि लृं क्लेदिनीत्रि लॄं शिवदूतीत्रि एं वसुभगात्रि ऐं भगात्रि ओं विश्वेश्वरीत्रि औं महालक्ष्मीत्रि अं कौलिनीत्रि अः सर्वेश्वरीत्रि कं कुलमालिनीत्रि खं व्यापिनीत्रि गं भगावहात्रि घं वागीश्वरीत्रि ङं. वषट्कारिणीत्रि चं पिंगलात्रि छं भगवती ज्ये‍ष्ठात्रि जं नंदिनीत्रि झं नीलपताकात्रि ञं सुरात्रि टं सिद्धेश्वरीत्रि ठं अमोघा डं रत्नमालिनी ढं मंगलाणं भगमालिनी

नं रौद्री यं ब्राह्मीश्वरी दं अम्बिकाथं अट्टहासा नं व्यापिनी
यं वज्रेश्वरी फं क्षोभिणी वं शांभवी मं लंबिनी अं अनन्ता
मा यं त्रिपुरा वं वकाले कुब्जका वं अपराजिता शं सर्ववर्ति
कां शं विमला सं वीरा हं अघोरा लं विडभैरवी दं सर्वा
कर्षिणी इति कलालिकान्यासः अथ कामकलान्या
सः क्लीं सिद्धायै नमः क्लीं प्रीत्यै नमो जंघायां क्लीं रत्यै न
मो जानुनि क्लीं स्मृत्यै नम ऊर्वो क्लीं कान्त्यै नमो वक्षसि
क्लीं मनोरमायै नमो वाहौ क्लीं मनोहराय नमो वाहौ
क्लीं मनोहरायै नमो मुखे क्लीं मनोरथायै नमो मूर्ध्नि
एवं दक्षभागे विन्यस्य वामभागे विलोमेन क्लीं मनो
मथ्यै नमो मूर्ध्नि क्लीं मादिन्यै नम आस्ये क्लीं दीपिन्यै न
मो वाहौ क्लीं शोषिण्यै नमो वक्षसि क्लीं वशकर्यै
नम ऊर्वो क्लीं राजस्यै नमो जानौ क्लीं सुभगायै नमो
जंघायां क्लीं प्रियदर्शिन्यै नमः पादयोः इति कामक
लान्यासः अथ सोमकलान्यासः सं पूषायै नमः पृष्ठवं
शे सां यशस्विन्यै नमः अंसपृष्ठे सिं सुमनसे नमः ग्रीवा
पृष्ठे सीं रत्यै नमः कर्णे सुं प्रीत्यै नमः नेत्रे सूं प्रभृत्यै न
मो नासाविले सः स्वच्छायै नमो ललाटे सूं सौम्यायै नमो
मस्तके एवं दक्षभागे विन्यस्य वामभागे विलोमतः
सं मरीच्यै नमो मस्तके सं अंशुमालिन्यै नमो ललाटे सैं
शेविकायै नमो नासाविले सें शशिन्यै नमो नेत्रे सौं छा
यायै नमः कर्णे सौं सम्पूर्णमंडलायै नमो ग्रीवापृष्ठे मं न
शे नम अंसपृष्ठे सः अमृतायै नमः पृष्ठवंशे इति सोम
कलान्यासः एवं सोमकलान्यासस्त्राणदः परिकीर्तितः

वि॰
११४०
1147

अथयोगपीठन्यासः तत्रांसद्वयोरूरुद्वयकल्पितपाद
चतुष्टयेम्मुखनाभिपार्श्वद्वयकल्पितगात्रचतुष्टयं
योगपीठं निजदेहे ध्यात्वान्यसेत् मूलाधारे ४ महा
कायायरक्तवर्णाय मेढ्काधारायनमः ३ उपरिस्वा
धिष्ठानपर्यन्ते ४ पंचवक्त्रदशभुजत्र्यक्षसुवर्णाभा
मदक्षिणपादाब्जायकालाग्निरुद्रायनमः तदुपरिना
भिपर्यन्ते ४ बंधूककरुचिरायै मूलप्रकृत्यैनमः तदुप
रिहृदयपर्यन्ते ४ चन्द्रबिंबप्रभायैपंकजद्वयधारिण्यैश्रा
धारशक्त्यैनमः तदुपरिहृदयपद्मेनवरत्नमयद्वी
पायनमः तत्रैवनवखण्डेषुनवरत्नानिन्यसेत् ईशाना
दिमध्यान्तंप्रादक्षिण्येन ४ पुष्परागरत्नाय ४ नीलर
त्नाय ४ वैदूर्यरत्नाय ४ विद्रुमरत्नाय ४ मौक्तिकर
त्नाय ४ मरकतरत्नाय ४ वज्ररत्नाय ४ गोमेदरत्नाय
मध्येपद्मरागरत्नाय ४ स्वर्णपर्वतरत्नाय ४ नन्दनो
द्यानाय ४ कल्पकोद्यानाय ४ तत्रैववसन्तादिऋतुभ्यो
नमः पश्चिमे ४ दिव्याश्वेभ्योनमः पूर्वे ४ दिव्यार्थगजेभ्यो
नमः ४ विचित्ररत्नभूमिकायैनमः तत्रपश्चिमादिमध्यान्तंवि
लोमेनतत्चक्राणिन्यसेत् २ कालचक्रेश्वरीपादुकां पू
जयामि ४ मुद्राचक्रेश्वरी ४ मातृचक्रेश्वरी ४ रत्नचक्रेश्वरी
४ देशचक्रेश्वरी ४ गुरुचक्रेश्वरी ४ मध्येमूर्तिकेश्वरी ४ स
मीनयोगिनीरूपिणीशक्ति मध्यमसमस्तचक्रयोगिनीशा
क्ति ४ तन्मध्ये रत्नवेदिकायैषु तदुच्चाय रत्नसिंहासनाय पू
र्वंहृदये विन्यस्य रत्नसिंहासनन्तेनदेहंध्यायन् सिंहासनदे
वतान्यसेत् दक्षांसे रक्तवर्णाय वृषभरूपायधर्मायनमः
वामांसे श्यामवर्णाय सिंहरूपायज्ञानायनमः ॥

दक्षिणजानुनि पीतवर्णाय भूताकाराय वैराग्याय नमः
वामजानुनि इंद्रनीलप्रभाय गजरूपाय ऐश्वर्याय नमः
एते सिंहासनपादरूपिणः मुखे अधर्माय नमः वाम
पार्श्वे अज्ञानाय नमः नाभौ अवैराग्याय नमः दक्षपार्श्वे
अनैश्वर्याय नमः. एते सिंहासनगात्ररूपिणः मध्ये मा
यायै विद्यायै तदुपरि आनन्दकन्दाय नमः संविन्नाला
य प्रकृतिपत्रेभ्यो विकारमयकेसरेभ्यो पंचाशद्वर्णबी
जाय सर्वतत्त्वरूपायै कर्णिकायै तस्यां अर्कमंडलाय उं
सोममंडलाय रं वह्निमंडलाय सं सत्त्वाय रं रजसे तं त
मसे तदुपरि पूर्वादिदिक्षु मध्ये च ज्ञानतत्त्वात्मने माया
तत्त्वात्मने कालतत्त्वात्मने विद्यातत्त्वात्मने मध्ये पर
तत्त्वात्मने तत्र आत्मात्मने अं अंतरात्मने पं परमात्म
ने ह्रीं ज्ञानात्मने ततः केसरेषु पूर्वाद्यष्टदिक्षु मध्ये
च प्रादक्षिण्येन नित्यमेतत् ३ हूं तयैवा संदर्यैवा मसृणीवा
वा विश्वरूपावा विमलावा श्वेतयांवा वर्द्धयावा पुरंद
र्यैवा मध्ये पुष्पभद्रिन्यैवा तदुपरि क्लीं सर्वशक्तिक
मलासनाय नमः इति पीठमंत्रं विन्यस्य तदुपरि श्रीच
क्रं ध्यात्वा समस्तप्रकटगुप्तगुप्ततरसंप्रदायकुलकौ
लनिगर्भरहस्यातिरहस्यपरापररहस्ययोगिनी
श्रीचक्रदेवतापादुकाभ्यो नमः इति व्यापकत्वेन वि
न्यस्य हृदि त्रिकोणं विभाव्य तन्मध्ये इत्थं मूलपंचद
शीविद्यामंत्रार्थं त्रिकोणं रक्तवर्णं उड्डानपीठश्री-
त्रिकोणस्याग्रे वा लोमूलयोर्वा अभवदयमत्राधेवन्त
श्रीपीतवर्णां कामरूपपीठश्री· दक्षकोणे कामराजह

वि· ११८८

1148

यं अर्धवेंदुनिभप्रेतवर्णाजालंधरपीठश्रीः वामकोण
शक्तिबीजहृदयं लांछितभूमसमणिगिरिपीठश्री॰ इतिवि
न: पीठविन्यस्य ततः वेदेवप्राग्नेयादिषु ४ लांक्लींब्र
ह्मणोसृष्ट्यधिष्ठै नमोब्रह्मप्रेतासनश्री ४ वांक्लींविस्णवे स्थि
त्यामधिपतयेनमो विस्णुप्रेतासनश्री ४ रांक्रांरुद्रायतेजो
धिपतयेनमो रुद्रप्रेतासनश्री ४ ईश्वरप्रेतासनश्रीः
मध्ये ४ स्हौं विपदधिपतयेपंचवक्त्राय सदाशिवायन
नमः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनश्री॰ इतिप्रेतासनंवि
न्यस्य तदुपरिरक्तपद्मकर्णिकायां चतुरस्रगर्भितषट्को
णपीठे षडासनानिन्यसेत् इति अंआंसौः त्रिपुरासुन्दर्या
ऐंवासनाय नमः ४ ऐंक्लींसौः त्रिपुरेश्वरीपोतांबुजास
नाय नमः ऐंक्लींसौः त्रिपुरसुंदरीदेव्यासनाय नमः हैं
हक्लींहसौः त्रिपुरवासिनीसर्वचक्रायनमः हसैंहस्क्लीं
हसौः त्रिपुराश्रीसर्वमंत्रासनायनमः ह्रींक्लींब्लें त्रिपुर
मालिनीसाध्यसिद्धासनायनमः इतिषडुसे पुष्षडासना
निविन्यस्यमध्येवतत्सेवतः पीठसहितंवतत्रासन्ते
न्यसेत् ईशाने वाग्भवहृदयमुद्धार्य अग्निचक्रे कामगि
रीलयमित्रेशनाथात्मिके जाग्रद्दशाधिष्ठायके इच्छा
शक्त्यात्मकरुद्रात्मिश्रीकामेश्वरीदेवी ह्रींक्लींसौः
त्रिपुरसुंदरीदेव्यात्मासनायनमः वायव्यकोणे ॥
कामराजहृदयम् सूर्यचक्रे जालंधरपीठे षष्ठीशना
ध्यात्मिकस्वप्नदशाधिष्ठायके ज्ञानशक्त्यात्मकविष्णु
शक्तिश्रीवज्रेश्वरीदेवी हैं हक्लीं हसौः त्रिपुरवासिनी
सर्वचक्रासनायनमः नैरृत्यकोणे ॥ १ ॥

शक्तिबीजत्रयमुद्राचार्य सोमचक्रे पूर्णगिरिपीठे उड्डीश
नाथात्मिके सप्तत्रिदशाधिष्ठायके क्रियाशक्त्यात्मक
ब्रह्मात्मकशक्ति श्रीभगमालिनीदेवी ह्सैं ह्सक्लीं ।
ह्सौः त्रिपुरा श्री सर्वमंत्रासनाय नमः आग्नेये २ सम
स्तत्रयमुद्राचार्य ब्रह्मचक्रे श्रीमदुड्याणपीठे चर्यानाथा
त्मिके तुरीयतुरीयातीतदशाधिष्ठायके गर्वब्रह्मशक्त्या
त्मके श्रीपुरसुंदरीदेवी ह्रीं क्लीं ब्लें त्रिपुरमालिनीसा
ध्यसिद्धासनाय नमः मध्ये ऐं त्रितारबालापंचदशीमु
द्राचार्य श्रीमहात्रिपुरसुंदरी सर्वमंत्रासनाय नमः इतिदे
न्यासः ४ समस्तमातृकामुद्राचार्य शिवाशक्तिसदाशि
वेश्वरशुद्धविद्यामायाकलाविद्यारागकालनिय
मिपुरुषप्रकृत्यहंकारबुद्धिमनस्त्वक्चक्षुःश्रोत्रजि
ह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपर
सगंधाकाशवायुवह्निसलिलपृथिव्यात्मने श्री
महात्रिपुरसुंदरीयोगपीठात्मने नमः । इति व्यापकं
कृत्वा मूलं श्रीमहात्रिपुरसुंदरीयोगपीठात्मने नमः
इति व्यापकं कृत्वा मूलं श्रीमहात्रिपुरसुंदरीपादुकां
पूजयामीति षट्त्रिंशत्तत्त्वात्मके देहमये महायोगपी
देहे इष्टदेवतां हृदि विन्यसेत् इति देहमये पीठे चिंत
येत्परदेवतां इति योगपीठन्यासः अथ षोढान्यासः
अस्य गणेशन्यासस्य गणकऋषिः निचृद्गायत्री छंदः
श्रीगणेशो देवता न्यासे विनियोगः ४ गं गणेशन्यासे
नमः ४ श्रीं ह्रीं म खिं उपशिरः ४ ह्रैं
दाय हृदयाय नमः

वि॰
११४५

गं गों गजवक्त्रशिखा ध ग्लौं ग्लौं मदोत्कटाय कवचं ध ग्लौं गौं
प्रमोदाय नेत्र गं गः सर्व मंत्रात्मने प्रमोदाय अस्त्रः इति
कर षडंगन्यासं हृत्वा ध्यायेत् नहृणाहृण संकाशान्
गजवक्त्रान् त्रिलोचनान् पाशांकुशवराभीतिलसत्
क्किसमन्वितान् एवं ध्यात्वैवं पंचाशत् शक्तियुक्तान्
पाद्यमेत ध गं ग्र विघ्नेशनाय श्रीं ग्रवाभ्यां नमः एवं सर्व
त्र श्रीं विघ्नराजं ह्रीं भ्यां ई विनायक उ ष्ठि ई शिवोत्तम शा
न्तिं उ विघ्नकृत्सरस्वती ॐ विघ्नहर्तरति ॐ विघ्नेश स्वाहा
ॐ गणनायक मेधा लं एकदंतिभूति लं द्विदंत कामि
नी यं गजवक्त्र मोहिनी यें निरंजन जय ॐ कपर्दि पार्वती
श्रीं दीर्घमुख ज्वालिनी श्रीं शंखकर्ण नन्दा अः वृषध्वज
यशस्विनी कं गणकनाथ कामरूपिणी खं गजेन्द्र मार्गी
धूम्रकर्ण तेजोवती यं त्रिनेत्र सती डं लंबोदर विघ्नेशी
वं महानन्द स्वरूपिणी छं चतुर्मूर्ति कामदा जं सदाशिव
मदविह्वला ॐ आमोद कान्ति जं दुर्मुख भ्रूभ्राटं सुमुख
सिनी ठं प्रमोद समा डं एकपाद महिषी ढं द्विजिह्वनाथ
नो ढं वरद दीर्घघोणाय मनवाहन यं नर्धरा नवक्त्र
डपाशिनी थं हि डाकी फं सेनानी कामा धावत्रामिणी
हनदिति रंजदिस मगालं मुद्दिभ गावंवृक्षशिवा
शावरणगर्भा वं हृषकेनभगिनी मे मदप्रियभो गि
नीं हं कणाग्रिया लं मेघनाद कालिका दंगणे

सर्वकालजिह्वा इतिगणेशन्यासः॥ अथग्रहन्यासः
ॐ ५ माणिक्यात्मनेसूर्यायभगवतेरेणुकांबायैनमः
हृदयायः ध यंवंलंवं मुक्तात्मनेचंद्रायभगवतेअमृ
तांबायैनमः ललाटे ध कं ५ विद्रुमात्मनेलोहिताय
मंगलायभगवतेमेधांबायैनमः नेत्रत्रये ध यं ५ व
ज्रात्मनेशुक्रायभगवतेतानंतरूपांबायैनमोहृदये
ध ढं ५ मरकतात्मनेबुधायभगवतेयशस्विन्यंबायै
नमोहृदयोपरि ध तं ५ पुष्परागात्मनेबृहस्पतयेभ
गवतेशाकंभर्यंबायैनमः कंठे ध पं ५ नीलात्मनेश
नैश्चरायभगवतेशांत्यंबायैनमोनाभौ ध शं ५ गो
मेदात्मनेराहवेभगवतेकालांबायैनमोगुह्ये ध लं
हेवैदूर्यात्मभ्यः केतुभ्योभगवज्ज्येष्ठांबायैनमः
पादयोः कामरूपपरात्मसर्वांसर्वाभरणभूषितान्
वामोहस्तन्यस्तहस्तांश्चदहस्ताभयावहान् भावयेदि
निशेषः इतिग्रहन्यासः अथनक्षत्रन्यासः॥ अंआंअ
श्विन्यैनमोभाले इंईंभरण्यैनमोदक्षनेत्रे ध उंऊंकृत्ति
कायैनमोवामनेत्रे ध ऋंॠंरोहिण्यैनमोदक्ष
कर्णे ऌंॡंमृगशिरसेनमोवामकर्णे ध एंऐंआर्द्रायैन
मोदक्षनासापुटे ध ओंऔंपुनर्वसवेनमोवामनासा
पुटे ध कंपुष्यायनमः कंठे ध खंगंआश्लेषायैनमोदक्ष
भुजे ध घंङंमघायैनमोवामभुजे ध चंपूर्वफाल्गु
ण्यैनमोदक्षहस्ते ध छंजंउत्तरफाल्गुण्यैनमोवामहस्ते
झंञंहस्तायनमोदक्षमणिबंधे ध टंठंचित्रायैनमोवामम
णिबंधे॥

वि.
१२५
150

॥ डं स्वात्यै नमो दक्षस्तले ॥ ढं ग्रां विशाखायै नमो वा
मस्तले ॥ णं थं दं अनुराधायै नमो नाभौ ॥ थं ज्ये
ष्ठायै नमो दक्षकुक्षौ ॥ नं पं कं मूलायै नमो वाम
कुक्षौ ॥ वं पूर्वाषाढायै नमो दक्षोरौ ॥ भं उत्तरा
षाढायै नमो वामोरौ ॥ मं श्रवणायै नमो दक्षजानु
नि ॥ यं रं धनिष्ठायै नमो वामजानुनि ॥ लं शतभि
षायै नमो दक्षजंघायां ॥ वं शं पूर्वभाद्रपदायै नमो
वामजंघायां ॥ षं सं हं उत्तरभाद्रपदायै नमो दक्षपादे
॥ ळं क्षं अः लं रेवत्यै नमो वामपादे ज्वलत्कालानल
प्रख्या वरदाभयपाणयः नतिपाणयोश्विनीपूर्वा
ध्येयाम्नाविभूषणाः इति नक्षत्रन्यासः अथ यो
गिनीन्यासः विशुद्धस्यान्ते षोडशदलकमलकर्णि
कायां डां डीं डूं डमलवरयूं डाकिनि मां रक्ष २ मम
त्वग्धातुं रक्ष २ सर्वसत्त्ववशंकरि देवि आगच्छ २ इमां पूजां
गृह्ण २ ऐं घोरे ह्रीं मः परमघोरे हूं घोररूपे एहि एहि
नमश्चामुण्डे डरलकसहैं श्री महात्रिपुरसुन्दरि विच्चे
विच्चे देवि नमः श्री ९ विशुद्धपीठस्य विशुद्धडाकिनि
विशुद्धनाथदेव श्रीसम श्रीपादुकां पूजयामि तद्दले
षु अं आं अमृतनायै आं आकर्षिण्यै इं ईं इन्द्राण्यै ईं ईश्वर्यै
उं उमायै ऊं ऊर्ध्वकेश्यै ऋं ऋष्टायै ॠं ॠषायै लृं लृ
नायै लॄं लॄष्णायै एं एकपादिन्यै ऐं ऐश्वर्यायै ओं
ओंकारिण्यै औं औषधात्मिकायै अं अंबिकायै अः
अः प्रतमात्मिकायै इति विन्यस्य ध्यायेत ग्रीवाकूपे वि

॥ त्रिनेत्रांशखढांरात्रिशूलं

मृद्धेनपद्मदलकमलेरक्तवर्णांत्रिनेत्रां

त्रिशिखमपिमहाब्जमसंधारयंतीं वक्त्रैकेनशुक्लाय

श्रमनभयदोपायमात्रैश्रमत्कांतस्त्रीवन्देमरतार्थैः

परिहृतवपुषंडाकिनींवीरवंधाम श्रयामलनादिशा

कीनांडाकिनीमटशेवपुः तस्मानाश्रयादीनित्याम

मजनचिंतने १ अनाहतचक्रे हृदये द्वादशकमलक

र्णिकायां ध रारीं द्रूं रमलवरयूं राकिनीमां रक्ष मम

रक्तधातुं रक्ष २ सर्वसत्ववशंकरीस्यादिशेषसमानेके

अनाहतपीठस्थेनाहं तद्राकिनि अनाख्यनाण्डदेवपु

मम श्रीपादुकां पूजयामि तद्दलेषु कंकालराज्ञैनमः

खेचेतीनाःगंगायत्रीसंघूराधारिणी ॐ डार्णीमि

काचंघेडाछेछायाजेजया ॐ कारिणी जेजानरूपि

णी टं टकहस्ता ढं ढंकारिणी रुपान्तं दस्यमेभाजुप

चैहिवदनविलसद्दंष्ट्रिणीं शणाभवर्णां महेस्थूलेक

पालंडमरुमपिभुजैर्धारयंतीं त्रिनेत्रां रक्तस्थाकालरा

त्रिंयमतिपरिहृतांसुखमत्केप्रमत्तो श्रीमहीवैदंदवृंधा-

मभिमतफलदाभावयेद्राकिनींतां कालवाद्याधिका

रकावतंहेलानमस्क्रियाः डाभ्यांभुजाभ्यांदयनीं हा

भ्याहृतिहयंकमात् कपालामिववभीतिपुलकाढर

मालिके वंदावर्कौस्त्राणीगउणी खवस्खेटौवराभये क

दलीकलशौ शूलवेतालौवरदाभये ऊंठारहरि

णीपद्मात त्रिशूलडमरुतपि २ मणिपूरचक्रेना

भौ दशादलकमलकर्णिकायां ध लांलींलूंल

मवरयूं लाकिनीमां रक्ष ॥ २ ॥ ॥ ॥

१२

वि.
११५१
1151

ममांसधातेरक्ष २ सर्वसत्ववशंकरिदेव्यागछ२
श्मांसजोगक्ष्म २ पेचोरेदेवि २ क्षीमः परमघोरे कृ-
घोररूपे पेह्येहि नमस्यामुण्डे ऽवसक महे शेषंपू-
र्ववत् मणिपूरपीठस्थे मणिपूरलाकिनी मणिपूर-
कनाथरुद्रमश्रीपादुकांपूजयामि तद्दलेषु डं ढं
कारिण्ये णंणामिन्ये तंतामसे थंस्थापिन्ये दंपा-
न्ये धंधंदायै नंपार्वत्ये फंफट्कारिण्ये ध्याने नाभौ
दिक्पत्रपद्मे त्रिवदनविलसन्वीतरागीं करस्थं वज्रं
शक्तिं दंभोलिदंडावरमविभ्रजै धारयंतीं महोग्रां
डामर्यादिघ्नवीतां पशुजनभयदां मांसधात्वैकनि-
ष्ठां गौडान्नेसक्तचित्तां सकलसुखकरीं संस्मरेत्
लाकिनीनाम लाकिन्याकथितायास्तद्दशंसंव्या
मरीचयः कपालशूलपाणिः कुसाक्ष्यंतिसंयुता
किरीटहारकेयूरकांचीनूपुरभूषिताः ३ स्वाधिष्ठा-
ने लिंगवक्रे षट्दलकमलकर्णिकायां ४ कंकीहूं
कमलवरस्थकाकिनि मांरक्ष २ ममभेदधातुंरक्ष२
शेषंपूर्ववत् वादिलांतान्स्वाधिष्ठानपीठस्थे स्वाधिष्ठा-
नकाकिनि स्वाधिष्ठाननाथदेवरुद्रमश्री· तद्दलेषु वं
वंधिन्यै नमः भंभद्रकाल्यै मंमायायै यंयशस्विन्यै रं
रक्तायै लंलंबोष्ठ्यै ॥ ध्याने स्वाधिष्ठानस्थपद्मे रसदल-
महिते वेदवक्त्रां त्रिनेत्रां पीताभां धारयंतीं त्रिशिखेश-
गणिकपालान्याभयांत्यातवर्गाम मेधोधात्रप्रविष्टाम
लिमदहृदितां बंधिनीसर्वशक्तिं दध्यन्नेसक्तचित्ताम
भिमनफलदांकाकिनीं भावयेनाम बंधिन्यायास्तथा

ताभावराभीतानिसंयुताः ४ मूलाधारचक्रे चतुर्दल
कमलकर्णिकायां सांसींसूं समलवरयूं साकिनि मांवह २
ममास्थिधातुंरक्ष २ शेषंप्राग्वत् वंशंषं मूलाधारपी
ठस्थे मूलधारसाकिनि मूलधारदेवसुगमश्री· नदलेश्व
ववरदायै शंप्रियै षंषंडायै संसरस्वत्यै ध्याने मूला
धारस्थपद्मे नदललसिते पंचवक्त्रां त्रिनेत्रां स्वर्णाभा
मास्थिसंस्थां स्वर्णामपि सकलं शुक्लकं ज्ञानमुद्रां विभ्रा
णां बाहुदंडैः सुललितवरदाद्याभिवीतां मनोज्ञां उग्रध्या
नैसमक्षचितां मधुमदमुदितां भावयेत्साकिनीतां रक्त
पीतासिताश्येतास्वतसोवरदादयः तत्पत्रमालाव
दैर्विराजितवर्णभुजाः ५ भ्रूमध्ये आज्ञाचक्रे द्विदल
कमलकर्णिकायां ५ हांहींहूं हमलवरयूं हाकिनि
मावह २ मममज्जाधातुंरक्ष २ सर्वंश्लेत्यादि प्राग्वत्
हंसं आज्ञापीठस्थे आज्ञा हाकिनि आज्ञानाथदेवसुगम
श्री ३ हंहंसावत्यै हंक्षमावत्यै । ध्याने भ्रूमध्ये विद्यु
द्विदलसललिते शुक्लवर्णाकारां विभ्राणां ज्ञानमु
द्रांडमरुककमले वहतमालाकपालां षड्वक्त्राम
जंसंस्थां त्रिनयनललितां हंसवत्यादियुक्तां हारिद्रोत्र
प्रसन्नां सकलसुखकरीं हाकिनीं भावयेत्तां श्वेताहंस
वनीध्येपात्रिशूलवरधारिणी रक्तात्तमावराभीतिन
तिमुद्गालसत्करा ६ ब्रह्मरंध्रे सहस्रदलकमलकर्णि
कायां यां यीं यूं यमलवरयूं याकिनि मांवह २ ममप्रकृ
यातुंरक्ष २ सर्वंमतेत्यादि पूर्ववत् ६ ब्रं ५। ब्रह्मरंध्रपी
ठेस्थ ब्रह्मरंध्रयाकिनि ब्रह्मरंध्रनाथदेवसुगमश्री· न

वि०

1152

1152

नदलेषु अं अः सप्तलायै नमः इत्यादि तमावर्तेते न्यसेत ध्यानं
मुंडो बोमस्थपद्मे सकलदलयुते याकिनीभैरवीनां श्रा
व्याख्याता समस्तोपलसितकरां सर्ववर्णां समर्थिं ज्ञा
टोनां सर्ववक्त्रां सकलसुखकरीं सर्वधात्वस्थरूपां सर्वान्ने
सक्तचित्तां परशिवरसिकां भावयेत्सर्वरूपाम्। इति यो
गिनीन्यासः। अथ राशिन्यासः॥ अं आं इं ईं मेषराशये नमः
दक्षपादे नमः उं ऊं वृषराशये नमः दक्षवृषणे नमः ऋं ॠं
लृं ॡं मिथुनराशये नमः दक्षकटौ एं ऐं कर्कटराशये नमः
दक्षकुक्षौ ओं औं सिंहराशये नमः दक्षकरे ५ अं अः शं षं
सं हं कन्याराशये नमः दक्षशिरसि कं ५ तुलराशये वाम
शिरसि चं ५ वृश्चिकराशये नमः वामकरे ५ टं ५ धनुरा
शये नमः वामकुक्षौ ५ तं ५ मकरराशये नमः वामकटौ
पं ५ कुंभराशये नमः वामवृषणे ५ यं रं लं वं लं क्षं मीन
राशये नमो वामपादे स्वस्वनामसमाकाराः कलाकुंभाम
माकृती। क्रमाद्दक्षेत हृदि न्यासेत्ला... पांडदाः वि
चक्रस्तस्थांतपिंगाक्षैरसंख्यकानयः। इति राशिन्यासः
अथ पीठन्यासः मातृकान्यासेनैव ५ अं कामरूपपी
ठाय नमः ५ आं वाराणसीपी० ५ इं नेपालपी० ईं पौंड्रवर्ध
नपी० उं पुरस्थितिपी० ५ ऊं काश्मीरपी० ५ ऋं ॠं
तिरिपी० ५ लृं अर्बुदपी० ॡं आम्रातकेश्वरपी० ५ एं एका
म्रपी० ५ ऐं त्रिस्रोतपी० ओं कामकोटपी० ५ औं कैलासपी
५ अं भृगुनगरपी० अः केदारपी० कं चंद्रपुरपी० खं श्रीपीठ
पी० गं ओंकारपी० घं जालंधरपी० ङं मालवपी० चं कुलांतकपी
छं देवीकोटपी० जं गोकर्णपी० झं मारुतेश्वरपी० ञं अट्टहासपी० टं विरजा

वी टं ग्रहस्तग्नपीठं महापथपीठं ओल्लापुरपीठं फलापुर
पीठं श्रीकारपीठं तं नयंतिकापीठं थं उज्जयिनीदं चित्रक
पीठं धं स्तीरकपीठं नं हस्तिनापुरपीठं पं उड्डीशपीठं फं प्रयाग
पीठं बं विश्वपुरपीठं भं मायापुरपीठं मं जलेश्वरपुरपीठं यं म
लयगिरिपीठं रं श्रीगिरिपीठं लं गिरिविवरपीठं वं महागिरिपी
ठं शं महेन्द्रगिरिपीठं षं वामनपुरपीठं सं हिरण्यपुरपीठं हं म
हालक्ष्मीपुरपीठं लं उड्यानपीठं क्षं छायाछत्रपीठाय नमः
पञ्चाशत्पीठाः समादिष्टा मातृकारूपमास्थिताः एवं षोडा
न्यासं कृत्वा श्रीचक्रन्यासमाचरेत् यः षोडान्यसलगात्र
स्तत्र कृत्वा श्रीचक्रन्यासमाचरेत् षोडान्यासविहीनेन यं प्रणामे देवपार्वति
स स्वयं परमेश्वरः षोडान्यासविहीनेन यः प्रतिपद्यते नाल्पस्य
सोऽविद्यानरत्वमाप्नोति नरकं प्रतिपद्यते तथा मत्स्यपुराणे प्रयागे
लोकेषु पितृमातृसु(बो)जनः वाराणस्यां विशा
ललितादेवी विन्ध्ये विन्ध्यनिवासिनी इति षोडान्यासः अथ श्रीचक्र
लादीनां याकिञ्चित्प्रवर्तते इति षोडान्यासः श्रीचक्रन्यासं ब्रुवे । यत्र
न्यासः । श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्याश्चक्रन्यासं स्वहृत्पीठे विंडमये
कस्य विदाण्यते तत्र शुद्धिकरं परम् स्वरूपप्रकाशेन व्या
परितस्त्रिकोणे यथाविधि कामकलाक्षराद्यैः संहृत्य वाङ्मयाया कमला
त्वा तत्र देवी मातृका पद्मादेः ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः सम
वीजान् ततो बालामनुद्वरेत् कौलनिगर्भवद्
लप्रकटगुप्तगुप्ततरसंप्रदायकुलकौलनिगर्भवद्
स्यातिरहस्यपरम्परहस्ययोगिनी श्रीपादुकाभ्यो नमः
इति त्रिधाव्यापकं कृत्वात्मानं कामकलास्वरूपमेव भा
वयन् चक्रन्यासं कुर्यात् ४ त्रैलोक्यमोहनचक्राय नमः
वनत्रसाधरेश्वाये नमः इति सर्वांगे व्यापकं ४ अणिमा

वि॰
११५३
1153

सिद्धिश्रीपादुकां पूजयामि दक्षांसपृष्ठे ध लघिमासिद्धि
दक्षकराग्रे ४ महिमासिद्धि दक्षिजानुनि ध ईशित्वसिद्धि
दक्षपादे ध वशित्वसिद्धिवामपादाङ्गुलीषु ध प्राकाम्य-
सिद्धि वामजानुनि भुक्तिसिद्धिवामकराग्रे ध इच्छासिद्धि
वामांसपृष्ठे ध रससिद्धिशिरसि ध मोक्षसिद्धि शिरःपृ
ष्ठे इति सिद्धिदशकं विन्यस्य चतुरस्रमध्यरेखायै नमः इति
व्यापकं कृत्वा ध ब्रह्माणी पा॰ पादाङ्गुष्ठयोः ध इमाहे
श्वरी श्रीपाद दक्षपार्श्वे कौमारी श्री शिरसि ध क्लूं वैष्णवी
श्रीवामपार्श्वे ल्हें वाराही श्रीवामजानुनि ऐं इन्द्राणी दक्ष
जानुनि श्रीं चामुण्डा श्री दक्षांसे ध ग्लः महालक्ष्मी श्रीवा
मांसे चतुरस्रान्तरेखायै नमः। इति व्यापकं कृत्वा द्रां सर्वसं
क्षोभिणी मुद्रा श्री पादाङ्गुष्ठद्वये द्रीं सर्वविद्राविणी मुद्रा
श्री दक्षपार्श्वे क्लीं सर्वाकर्षिणी मुद्राशक्ति श्री शिरसि
ब्लूं सर्ववशंकरी मुद्राशक्ति श्री पा॰ वामपार्श्वे सः सर्वोन्मा
दिनी मुद्राशक्ति श्रीवामजानुनि क्रों सर्वमहाङ्कुशा मुद्रा
शक्ति श्री दक्षजानुनि हसखफ्रें सर्वखेचरी मुद्राशक्ति श्री
दक्षांसे ऐं ह्लीं सौः सर्वत्रिखण्डा मुद्राशक्ति श्री वामांसे
ह्स्त्रैं सर्वबीज मुद्राशक्ति श्री शिरसि ऐं सर्वयोनि मुद्राशक्ति
श्री पादयोः एवं विन्यस्य ध ऐं ह्रीं श्रीं सौः त्रिपुराचक्रेश्वरीति
न्यासश्री इति हृदये विन्यस्य एताः प्रकटयोगिन्यः त्रैलो
क्यमोहने चक्रे समुद्राः ससिद्धयः सायुधाः सवाहना सपरि
वाराः सर्वोपचारैः संपूजितास्तर्पितास्सन्तु द्रामिति सर्वसंक्षोभि
णी मुद्रां प्रदर्शयेत् इति प्रथमावरणन्यासः सर्वाशापरिपूर
कचक्राय नमः ध षोडशदलकमलचक्राय नमः ॥

इति व्यापकं विन्यस्य ५ ऐं कामाकर्षिणीनित्याकलाश्री
दक्षश्रोत्रपृष्ठे ५ ऐं बुद्ध्याकर्षिणीनित्या दक्षांसपृष्ठे ५
ऐं अहंकाराकर्षिणी दक्षकूर्परे ईं शब्दाकर्षिणी करपृ
ष्ठे ऊं स्पर्शाकर्षिणी ऊरौ ऋं रूपाकर्षिणी जानौ ॠं रसा
कर्षिणी गुल्फे ऌं गंधाकर्षिणी दक्षपादे ॡं चित्ताक
र्षिणी वामपादे लूं धैर्याकर्षिणी गुल्फे एं स्मृत्याकर्षि
णी वामजानुनि ऐं नामाकर्षिणी वामोरौ ओं बीजाकर्षिणी
वामोरौ ओं बीजाकर्षिणी करपृष्ठे औं स्मृत्याकर्षिणी कू
र्परे अं अमृताकर्षिणी वामांसे अः शरीराकर्षिणी वाम
श्रोत्रपृष्ठे एवं विन्यस्य ऐं क्लीं सौः त्रिपुरावचक्रेश्वरी
सर्वाशापरिपूर
कीति विन्यस्य पतारगमयोगिन्यः
केसमुद्रा इत्यादिना समर्पयामिति सर्वविद्राविणी
मुद्राप्रदर्शयेदिति त्रिरीयावरणं ततः सर्वसंक्षोभण
चक्रायनमः इति व्यापकं
चक्रायनमः धं अष्टदलचक्रायनमः इति व्यापकं
लेखा ५ कं ५ अनंगकुसुमादेवी श्री दक्षशंखे चं
५ अनंगमेखलादेवी श्रीदक्षजानौ टं अनंगमदनाद
वी श्रीदक्षगुल्फे पं ५ अनंगरे
खावीते ५. अनंगमदनातुरा दक्षगुल्फे यं ५ अनंगवेगिनी वामोरौ शं ५ अ
खावामगुल्फे यं ५ अनंगवेगिनी वामोरौ शं ५ अ
नंगांकुशा वामजानुनि लं हं अनंगमालिनी वाम
शंखे एवं विन्यस्य ह्रीं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरी चक्रेश्व
री नित्या श्री इति हृदये विन्यस्य पतारगमतरयोगिन्यः
सर्वसंक्षोभकारकेचक्रे समुद्रा इत्यादिना समर्प्य क्लीं
मित्याकर्षिणीमुद्रां प्रदर्शयेदिति तृतीयावरणम्
ततः ५ सर्वसौभाग्यदायकचक्रायनमः

वि॰
११५४
1154

इतिव्यापकं कृत्वा ५ ग्रं सर्वसंक्षोभिणीशक्तिश्री द्रंभा
ग शिवः पृष्ठे १ सर्वविद्राविणीशक्तिश्रीललाटे ५ ॐ स
र्वाकर्षिणीगंडस्थले ५ लं सर्वाह्लादिनीशक्तिश्रीश्र
ते लं सर्वसंमोहिनीपार्श्वे ५ यं सर्वस्तंभिनीकंठे ५ पं सर्व
जृंभिणीजंघायां ५ श्रौं सर्ववशंकरीवामजंघायां श्री
सर्वरंजिनीवामोरौ ५ ह्रं सर्वोन्मादिनीवामपार्श्वे ५ यं
सर्वार्थसाधनी वामांसे ५ रं सर्वसंपत्तिपूरणीवामगंड
स्थले ५ लं सर्वमंत्रमयी वामललाटे ५ वं सर्वद्वंद्व
क्षयंकरी वामभागशिवः पृष्ठे इति विन्यस्य हैं हक्लीं ह
सौः श्रीत्रिपुरवासिनी चक्रेश्वरी नित्या श्री इति विन्यस्य
पत्राः संप्रदाययोगिन्यः सर्वसौभाग्यदायकचक्रे स
मुद्रा इत्यादिन्यासमर्प्य ह्रमिति सर्ववशंकरीमुद्रां प्र
दर्श्य इति चतुर्दशावरणन्यासः ततः सर्वार्थसाधक
बहिर्दशारचक्रायनमः इतिव्याप्य ५ नं सर्वसिद्धिप्र
दा दक्षनेत्रे थं सर्वसंपत्प्रदा नासामूले दं सर्वप्रियंक
री वामनेत्रे धं सर्वमंगलकारिणीकुक्षि पृष्ठे नं सर्व
कामप्रदाकुक्षिवामपार्श्वे टं सर्वदुःखविमोचनीवामजा
नुनि ठं सर्वमृत्युप्रशमनीदक्षजानुनि ॐ सर्वविघ्नवि
नाशिनीगुल्फे ढं सर्वांगसुंदरीनेत्रे णं सर्वसौभाग्यदा
यिनीकलाग्रे ५ ह्रैं हसक्लीं हसौः त्रिपुराश्रीचक्रेश्व
री श्री इति विन्यस्य पत्राः कुलकौलयोगिन्यः सर्वार्थसाध
कचक्रे समुद्रे इत्यादिनासमर्प्य सः सर्वोन्मादिनीमुद्रां प्र
दर्शयेदिति पंचमावरणन्यासः ततः सर्वरक्षाकरांतर्द
शारचक्रायनमः इतिव्यापकं कृत्वा ५ वं सर्वज्ञादेवीदक्ष

नासिकायां ४ ह्रूं सर्वशक्तिसीवन्यां ४ सर्वैश्वर्यप्रदायिने ॥ " ॥

ॐसर्वज्ञानमयीदक्षहृषणी नेसर्वव्याधिविनाशिनीसौद
त्यांके सर्वाधारस्वरूपावामहृषणी ऐंसर्वपापहरावा
मस्तने गंसर्वानन्दमयीवामस्तकिणीचसर्वरक्षास्व
रूपिणीवामनासिकायां ॐ सर्वेप्सितफलप्रदानासा
ग्रे ४ ह्रीं क्लीं क्लैं त्रिपुरमालिनीचक्रेश्वरी नित्याश्रीः
न्निहृदि एतानिगर्भयोगिन्यः सर्वरक्षाकरेचक्रे समुद्रे
त्यादिनाव्याप्यक्रोमिति सर्वमहांकुशामुद्राप्रदर्श
येदितिषष्ठावरणान्यासः ततः सर्वरोगहराख्यावच
क्रायनमः इतिव्याप्यश्र १८ ब्लूं वशिनीवाग्देवताश्री
दक्षचिबुके ४ कलह्रीं कामेश्वरीवाग्देवतादक्षकंठे
ल्र्मोदिनीवाग्देवताश्रीदक्षहृदि क्लौं विमलावाग्दे
वताश्रीनाभिदक्षिणे तेश्वजह्स्रीं अरुणावाग्देवताश्री
वामकंठे ४ ग्रांव ह्स्मीं कौलिनीवाग्देवताश्रीवामचि
बुके ४ ह्रीं श्रीं सौः त्रिपुरासिद्धाचक्रेश्वरी नित्याश्री
इतिहृदये ४ एतारहस्ययोगिन्यः सर्वरोगहरेचक्रे
समुद्रेत्यादिनाव्यापकेविन्यस्यहसखफ्रें इति त्रिखरी
मुद्राप्रदर्शयेदितिसप्तमावरणं ॥ ततः ४ सर्वसिद्धि
प्रदोनवालचक्रायनमः इतिव्याप्य ४ द्रांद्रींक्लींब्लूंसः
यांरांलांवांसां जंजृंभणकामेश्वरकामीश्वरीवाणा
भ्यांनमः हृदयाग्रे ४ थांथांमोहनकामेश्वरकामी
श्वरीचापभ्यांनमः हृदयेशाने ४ आंह्रीं वशीकरणका
मेश्वरकामेश्वरीपाशाभ्यांनमः हृदयेनैऋत्ये ४ क्रों
क्रोंस्तंभनकामेश्वरकामीश्वरीअंकुशाभ्यांनमः वा

वायव्ये ४ अग्निचक्रे कामगिर्यालये मित्रेशानन्दनाथात्
मिके जाग्रद्दशाधिष्ठायके इच्छाशक्त्यात्मिक रुद्रात्मक
शक्ति श्रीकामेश्वरीदेवी श्री॰ हृदि त्रिकोणाग्रे ४ सूर्यचक्रे
जालंधरपीठे षष्ठीशनाथात्मिके स्वप्नदशाधिष्ठायके
ज्ञानशक्त्यात्मक विष्ण्वात्मकशक्ति श्रीवज्रेश्वरीदेवी श्री हृ
दयदक्षिणे ४ सोमचक्रे पूर्णगिरिगह्वरे उड्डीशनाथात्मि
के सुषुप्तिदशाधिष्ठायके क्रियाशक्त्यात्मकशक्ति श्रीभग
मालिनीदेवी श्री हृत्त्रिकोणवामभागे ह्सैं ह्स्क्लीं ह्सौः त्रि
पुरांबाचक्रेश्वरी नित्या श्री॰ इति हृदये विन्यस्य एतान् अग्रतिर
हस्ययोगिन्यः सर्वसिद्धिमयचक्रे समुद्रेत्यादिना समर्प्य ह्सौं
इति सर्वबीजमुद्रां प्रदर्शयेदिति अष्टमावरणन्यासः। ततः
४ सर्वानन्दमयवैंदवचक्राय नमः इति व्यापकं विन्यस्य
तारत्रयबाला श्रीविद्यामुच्चार्य ब्रह्मचक्रे श्रीमदुड्याण
पीठचर्यानन्दनाथात्मिके ब्रह्मशक्त्यात्मक परब्रह्मात्मि
कशक्ति श्रीमहात्रिपुरसुंदरीदेवी श्री इति मध्ये ४ ह्सकल
ह्रैं ह्सकलह्रीं ह्सकलह्रौं श्रीमहात्रिपुरभैरवीचक्रे
श्वरी नित्या श्री इति हृदये विन्यस्य एताः परापररहस्ययो
गिन्यः सर्वानन्दमयवैन्दवचक्रे सर्वचक्रे सर्वचक्रेश्वरी
सर्वमन्त्रेश्वरी सर्वपीठेश्वरी
सर्वसिद्धेश्वरी सर्वविद्येश्वरी सर्ववागीश्वरी
सर्वजगदुत्पत्तिमातृका सचक्रा ससि
सायुधा सवाहना सशक्तिका सालंकारा सपरिवारा
सर्वोपचारैः संपूजिता सन्तुष्टास्सन्तु इति समर्प्य ऐं इति
योनिमुद्रां प्रदर्शयेदिति नवमावरणन्यासः इति श्रीचक्र

न्यासः एवमेतावत्कवचाणि शक्तौ प्राग्वत् श्रीचक्रन्यास
कवचं पठेत् ॥ अथ तत्र संहारक्रमः तथा बिंद्वादिचक्रादि
नन्यासं यत्र वेष्टनं न्यसेद् इति संहारक्रमः अथ स्थितिश्री
चक्रन्यासः सर्वविद्याचक्रेश्वरी त्वं गात्रयात्मकः से
प्रदायात् तत्र प्राग्वत्करशोधन विद्यया करशुद्धिं विद्या
यात्मकरतां विद्यया त्वरन्तां कृत्वा श्रीमहात्रिपुरसुंदरी
रूपमात्मानं ध्यात्वा स्थितिन्यासमाचरेत् तत्रादौ विद्या
न्यासः मूर्ध्नि गले च हृदये नेत्र त्रितये एवं च कर्णयोः
गुदे दिमुखे विंच भुज एवं च । पृष्ठे जानौ च नाभौ च मूल
विद्यां न्यसेत्क्रमात् । इति कूटत्रयभेदेन व्यस्तां व्यस्ताम्
लविद्यां न्यसेत् ध वाग्भवकूटाय नमो मूर्ध्नि ध काम
राजं गले एवं शक्तिकूटं हृदये वाग्भवं दक्षनेत्रे काम
राजं वामनेत्रे शक्तिकूटं भालनेत्रे वाग्भवं दक्षकर्णे
कामराजं वामकर्णे शक्तिकूटं मुखे वाग्भवं भुजे का
मराजं वामभुजे शक्तिकूटं पृष्ठे वाग्भवं जानौ काम
राजं वामजानौ शक्तिकूटं नाभौ वाग्भवं मूर्ध्नि कामरा
जं गुह्ये एवं प्राग्वन्न्यसेत् ॥ इति कूटन्यासः अथाक्षर
न्यासः तत्र श्रीविद्यायाः पंचदशाक्षराणि एकैकविंदु
ने पंचदशसु स्थानेषु न्यसेत् तद्यथा प्रथमं मूर्ध्नि द्विती
यं गुह्ये तृतीयं हृदि चतुर्थं दक्षनेत्रे पंचमं वामनेत्रे
षष्ठं भालनेत्रे सप्तमं दक्षकर्णे अष्टमं वामकर्णे न
वमं मुखे दशमं दक्षभुजे एकादशं वामभुजे ॥
द्वादशं पृष्ठे ॥

वि॰
११५६
1156

शंपृष्ठेत्रयोदशंदक्षजानुनिचतुर्दशंवामजानुनिपं
चदशंनाभौ इत्यन्तरन्यासः ततः कंठस्थानेप्रविश
यनित्यामंत्रान्षोडश इति क्रमेणकंठेषोडशदले
षुषोडशनित्यान्न्यसेत् अथबालाबीजत्रयेणनवा
योनिन्यासंकुर्यात् श्रोत्रयोश्चिबुकेकंठे विशंखोस्पृ
दृशोर्नसि अंसद्वयेचहृदयेविन्यसेत्करद्वन्द्विषु जा
नुयुगलपादेषुपार्श्वयोर्हृदयोर्भुजे स्तनद्वयेकंठदे
शेनवयोनीर्न्यसेत्क्रमात् इति नवयोनिन्यासः बा
लायाश्शृंखलान्यासः शिखायांचिबुकेवक्त्रेवक्त्रे
कंठेकंठेचिबुकेहृदयेकंठे नाभौ तथाहृदि हृदिलिं
गेचनाभौनाभौपादेचलिंगके इतिशृंखलान्यासः
ततोवक्ष्यमाणां ततः श्रीचक्रमात्मकमिति ध्यात्वा नव
मुद्राःप्रदर्श्यअंआंसौः नमः पादयोः ऐंऐंक्लींसौःनमो
जंघयोः ह्रींक्लींसौःनमोजान्वोः हैंहक्लींह्सौःनमऊ
र्वोःह्सैंहसक्लींह्सौः नमः स्फिचोः क्लींक्लींब्लेंनमःस्वा
धिष्ठाने ह्रींश्रींसौः नमोमूलाधारेह्स्रैंहसक्लींह्सौः
सर्वन्यासविधौपठि हसकलरडीं हसकलरडींहस
कलरडौंनमः सर्वांगे अथचक्रन्यासः त्रैलोक्यमोह
नचक्रायनमः मणिपूरके सर्वार्थसाधनचक्रायनमः
अनाहते सर्वरक्षाकरचक्रायनमः विशुद्धेसर्वरोगह
रचक्रायनमः लंबिकापद्मे सर्वार्थसिद्धिप्रदचक्राय
नमो भ्रूमध्येसर्वानन्दमयचक्रायनमोब्रह्मरंध्रे वैतै
ष्वस्थानेषुप्राग्वन्नवचक्रेश्वरीर्न्यसेत् अथाष्टादक
न्यासः ॥ प्रयोगेत्वेवंशक्तीरप्यर्काकामरूपपीठेदृढ

हूंसेपश्चमुद्रायांव्योममंडलमेरुसंतानवत्यांश्मशानं
मंगलादेव्यै श्रूंतेमंगलानाथाय श्मशानवासिन्यै श्रू
तंश्वसितांगभैरवाय ४ सर्वद्वीपनाथाय सर्वद्वीप
नाथावाग्यै ममत्वगाधारचक्रे दिव्यक्रीडावतां प्रजा
यामि घोरघोरे श्मशानवरदे विघ्नेन मः रक्ताधारचक्रे
वित्यस्यपरितोषट्दलेषु ५ दंडांकुलांभ्यांनमः डि
डीं डूतलिनीभ्यां ढेंढूंरामानसाभ्यां ढेंढूं चपलाभ्यां ढ्लं
ढ्लंतपाभ्यां ढेंढैं पिंगलाढीभ्यां ढौंढौं श्मसया
भ्यां ढंढः ढमाभ्यांनमः रक्ताधारे ४ वाराणसीवे
वै शौंडिनीपञ्चुर्थी मलयगिरिपीठे श्लेष्मातकवृ
क्षे लिंगमुद्रायांवायुमुद्रापावायुमंडलेमहेंद्रवत्यां
ईलावर्विकोवार्यै ईलेवर्विकनाथाय ईलामाहे
श्वर्यै ईलेरुरुभैरवाय ४ सर्वद्वीपनाथाय सर्व
द्वीपनाथावार्यै ममरक्तनितंबचक्रे पद्मदलेषु ३
लिलीलोलाभ्यांनमः लुलू
ललंलीलाभ्यांनमः लृंलॄंनाभ्यांनमः
लुल्याभ्यांनमः लेंलैंमाभ्यांनमः लंलंलानसाभ्यांनमः ल
लैलैंलंकेश्वराभ्यांनमः लौंलौंलानसाभ्यांनमः ल
लः विमलाभ्यांनमः इति निवेदे कोलापुरीदेवे के
वले नेपुर्णापूर्णागिरिपीठे ५ ३ वरहूंदेश्वरभिमुद्रायां
वह्निमंडलेवदशिलानलवत्या ऊंहंयोगेशावा
वै ३ हंयोगीशानाथाय ऊंहंकौमार्यै ३ हंवंडभैरवायै ५
सर्वद्वीपेत्यादिममांसवकैनाभिस्थानेदिव्यकीडवता
मजयाश्रीनिनाभिकर्णिकायांतद्दलेषु ३ हंहांहूंताशना
भ्यां हिंहींविशालाहीभ्यां हुंहूंवाउवाशुलीभ्यां हेंहैं षांभ्यां
हंहंहारवाभ्यां हेंहैं महाक्रोधाभ्यां हौंहौंक्रोधि ॥

वि॰
११५०

नीभ्यां दं दः स्ववर्ग्याभ्यां इति नाभौ ८ अट्टहासदेवे त्रैअ
टिनीपुर्यां ऊलोनकपीठे अघस्य हृद्देवाभिणीमुद्रा
यां सलिलमंडले शांवरभेदावस्थां ऋं सा हवसिद्धावा
ये ऋं सं हवसिद्धनाथाय ऋं सा वैपद्मे वाये ऋं सं क्रोध
भैरवनाथाय नमः ५ सर्वद्वीपेत्यादि मम स्वाधुचक्रे स्व
यस्थाने दिव्यक्रीडारतां प्रजयामि हृदयवऋकर्णिका
यां तद्दलेषु सं मां स्यापीठसिद्धाभ्यां सिं सीं नतवलाभ्यां
सुं सूं तारा भ्यां सृं सॄं स्वस्ताभ्यां लें लैं स्वलेखाभ्यां सें सैं दश
कंधराभ्यां सं सः स्मसंग्रहिभ्यां इति हृदये ७ नयंति का
लै त्रैगंडकी पुर्यां वो हारपीठे विभीतकु हृद्देवा वि
णीमुद्रायां पृथिवीमंडले सं वरयोगावस्थां लं षां भद्रा
वाये लं षं भद्रनाथाय लं षं वाराहे लं षं क्रोधनाथाय यं
सर्वद्वीपेत्यादि ममाधिष्ठितवऋस्थाने कंठे दिव्यक्रीडारतां
प्रजयामि कंठपद्मकर्णिकायां तद्दलेषु षं षां नाल
तालजेवाभ्यां षिं षीं रक्तादीभ्यां षुं षूं विद्युज्जिह्वाभ्यां
षें षैं करंकाभ्यां षों षौं मेघनादाभ्यां षें षैं प्रचंडोग्राभ्यां
षंषः बलप्रदाभ्यां कंठे ८ वावित्रे देवे त्रैरजनीपुर्यां जाले
यपीठे निंवहृद्देवे घ्रं ऊशमुद्रायां अग्निमंडले ऊलि
शाभेदावस्थां पें शां किलिकिलावाये पें शां किलिकि
लनाथाय पें शां ईदावे पेंशं कपालिभैरवाय यं ८
सर्वद्वीपेत्यादि मम मज्जस्थचक्रे ... स्थाने दिव्यक्री
डारतां प्रजयामि भ्रूविपद्मकर्णिकायां तद्दलेषु शं
शां शाघाभ्यां शिं शीं वपावलीभ्यां शुं शूं प्रवाधाभ्यां
शृं शॄं शलकादिकाभ्यां शें शैं रपिशुवक्राभ्यां शों शौं

५

णिशाचीभ्यां शों शैं पिशिताशनाभ्यां शंशः लोलपाभ्यां

इति मुखे ४ एकाग्रहस्ते शिल्पिनी पुर्यां उड्यानपीठेक

रंजहस्ते लेलिहानमुद्रायां व्यापिकामंडले करवीणा

वल्यां श्रीं वां कालवाध्यं वाये शैं वं कोलगतिनाथाय श्रीं

वाचामंडाये श्रौं वं विभीषणभैरवनाथाय शांषसंहं सुवे

द्वीपेत्यादिमसच्चक्रेनामाष्टस्यालयदिव्यक्रीडारतो

मनयामीति वामाष्टकर्णिकायां तद्दले पुर्वे वां यामना

भ्यां विवीवानराभ्यां वुं वूं वामनाभ्यां हूं हूं विकटास्याभ्यां

लें लैं वायुवेगाभ्यां वैं वैं हहकन्ताभ्यां वों वौं दिकाभ्यां

वंवः विश्वरूपिणीभ्यां इति नासिकायां ४ देवीकोटहस्ते

सटीनापुर्यां देवीकोहपीठे कैदेवहस्ते भेकिमुद्रायां शि

वमंडले लेलेलपटवल्यां यांविभीषकावाये श्रं यं वि

भीषकनाथाय श्रः यामहालक्ष्मी श्रंयंमहाभैरवायलं

ते सर्वद्वीपेत्यादिमसक्रोधललाटचक्रे दिव्यक्रीडार

तोहं जयामीति कर्णिकायां यमजिह्वायां यां यीं जयंती

भ्यां युं यूं जयाभ्यां यें यैं षमातकाभ्यां सूं लू

भ्यां सुं सूं जं याभ्यां पें पैं दवतीभ्यां यों यौं स्तनाभ्यां यंयः विज

विडालाभ्यां यें यैं देवतीभ्यां यों यौं पूतनाभ्यां यंयः विज

याभ्यां नमः इति ललाटे ४ शान्तिके पौष्टिके चैवं कुर्यात्

याभ्यां नमः इति ललाटे ४ शान्तिके पौष्टिके चैव कुर्याद

षाष्टकं त्रये: । इति प्रयंन्यासः काम्याः॥ अथवशिन्या

यष्टकन्यासं वक्रन्यासं वदस्राक्य शिरोललाटभ्रूमध्य

केटरुन्त्राभिगलके आधारे स्वहके वैवशिन्यायष्टके

न्यसेत् इति यथाक्रमं न्यसेदिति अथभूषणन्यासः । अ

शिरसि श्रां भाले ईं भ्रूमध्ये ऊं कर्णयुगे ॠं ऋं नेत्रयो

रेनासिकायां लृं पें गंडयो: श्रौं श्रोष्ठयो: श्रौं अंदंतपंक्तौ

वि.

११५८

1158

ग्रः भ्रूवेकं चिबुके ऐं गले गं कंठे वं हृः पार्श्वयोः वं स्तनद्व
ये वं जठरे मूले फं जंघयोः टं पादयोः ऋं पाणि पृष्ठे
छं नाभौ एं गुह्ये तं ऊर्वोः दं जान्वोः नं पं जंघयोः फं
वं स्फिचोः भं मं पादतलयोः यं रं पादांगुष्ठयोः लं कंटके
वं कांख्या शं ग्रीवायां षं पृष्ठे सं हं कर्णकुंडलयोः लं हृ
दये हं गुह्याधः त्रिनाशादि न्यसेत्॥ अथ षडंगन्यासः॥
वद वद वाग्वादिनि ऐं हृदयाय नमः ४ क्लीं क्लिन्ने क्ले
दिनि क्लेदय २ महाक्षोभं कुरु क्लीं शिरसे स्वाहा ४ सौः
मोक्षं कुरु २ ह्सौः शिखायै वषट् ह्सौः भुवनत्रयं वकव
चनेत्राय न्यसेत्॥ अथ श्रीविद्याबीजेन त्वचन्यास
न्यासः ४ वाग्भवहृदयमूर्ध्नार्थं आत्मतत्त्वाय नमः नाभेरा
पादं ४ कामराजहृदयमूर्ध्नार्थं विद्यातत्त्वाय नमः हृदो
नाभिपर्यंतं ४ शक्तिहृदयमूर्ध्नार्थं शिवतत्त्वाय नमः शिर
सो हृत्पर्यंतं ४ ममलमूर्ध्नार्थं सर्वतत्त्वाय नमः सर्वांगे
व्यापकं न्यसेत्॥ अथ मन्त्रन्यासः॥ अस्य महान्यासस्य ल
क्ष्मीनारायण ऋषिः ककुप् छन्दः सर्वजनवशंकरी
श्रीमहालक्ष्मी देवता ऊं बीजं ह्रीं शक्तिः क्लीं कीलकं
मम सर्वजनवशार्थे न्यासे विनियोगः एवं वागीशायै
नमः कर्णांते ह्रीं पार्वत्यै नमः भ्रूमध्ये मं अर्कमंडलाय
नमो दक्षनेत्रे वं वह्निमंडलाय नमो वामनेत्रे ऊं चंद्रमंडलाय
नमः भाविमंडलीलकाय नमो [illegible] नेत्रे श्रीं प्रियायै नमः जिह्वाग्रे
दंताग्रे दंतिन्यै नमः दक्षगंडे हां दंतिन्यै नमः वामगंडे श्रां पा
शाय नमः दक्षकर्णे क्रों अंकुशाय नमो वामकर्णे क्लीं का
मदेवाय नमो चिबुके एवमेकादशवारं कर्तव्यः इति श्री

श्रादौ महाषोढान्यासस्ततो मंत्रन्यासः।
मटन्यासः॥ अथोर्ध्वाम्नायन्यासक्रमः। अस्मिन्नवनाथाख्यमूलविद्या अथो
र्ध्वाम्नायमंत्रास्तु। तत्र नवनाथाख्यास्ततः तथा पंचो
डश आधारषट्कदेवी मंत्रविदेव उदाहृताः तथा पंचो
वान्नवनाथाख्यमूलविद्याख्यषोडश षडाधारादि विद्या
अवरणाद्याक्रमादिद्रु वरणं विशति वरणं भूवरणवे
ति अथोर्ध्वाम्नाये पंचवादिविद्यावाः द्वितीयानवनाथाः आ
काशाख्यनवनाथाः आत्मानंदादि नवनाथाख्येति न
त्राकाशाख्यः सिद्धौघः आत्मनंदाख्योमानवौघः नेव
गुरुचरण पंक्तिमूलविद्याः षडाधारविद्याख्याः २च
वारोमंत्रन्यासः वरणावतषट्योत्तरयोविंशतिनाथषो
डशमूलविद्याः षडाधारविद्याः पराप्रासादद्दशप्रण
वस्त्येकपंचाशदूर्ध्वाम्नायमंत्राः तत्रप्रथममहाषो
डान्यासः कुलप्रकाशतंत्रे प्रपंचोभुवनंमूर्तिर्मंत्रदेव
तमातरः महाषोढाक्रयोन्यासः सर्वत्यासोत्तमोत्तमः
तत्रप्रथमंशिवसितिसंपटमुद्रया ध हसखफ्रें हसखदम
लवरयूं हमः शिवः हसौः सोहं हंसः स्वमलवरयूं अमु
कानन्दनाथ निजगुरुश्रीपादुकां पूजयामि। इति श्री
गुरुपादुकामंत्रं ब्रह्मरंध्रे विन्यसेद्ध्यायेत् सहस्रदलप
कजे सकलशीतरश्मिप्रभं वराभयकराम्बुजं विमलगं
धपुष्पाम्बरम् प्रसन्नवदनेक्षणं सकलदेवतारूपिणीं
स्मरेच्छिरसि हंसगं तदभिधानपूर्वं गुरुमिति ध्यात्वा मान
सैरुपचारैः संपूज्य षडंगन्यासं कुर्यात् तद्यथा मले ॐ
शान्तमुरुषाघोरवामसद्योभवात्मनः पंचांगुलीषु वि
न्यस्य मूर्ध्नि वक्त्रे पु विन्यसेत् परापासादमंत्रस्य परं सुभक्रुष्टिः
न्यस्यमूर्ध्नि वक्त्रेषु विन्यसेत् पराप्रासादमंत्रस्य परसुभक्ष्टिः
वमाचरेत्। अस्य श्रीपराप्रासाद

अव्यक्तगायत्रं छंदः मंत्रेश्वरो परो देवता ह्स्रौं ह्सौं बी
जं ह्सौं स्हौं शक्तिः ह्स्रूं ह्स्हूं कीलकं श्रीपराप्रासादसि
द्ध्यर्थे विनियोगः शिरोमुखहृदयगुह्यजानुपादेषु वि
न्यस्य, स्हौं हृदयाय नमः इत्यादिकरषडंगन्यासं कृत्वा
ओं पं ह्रीं श्रीं ह्स्रौं स्हौं हौं ईशानाय नमः अंगुष्ठयोः ५ हें त
त्पुरुषाय नमस्तर्जन्योः ५ हुं अघोराय नमो मध्यमयोः
५ ह्रिं वामदेवाय नमो ऽनामिकयोः ५ हं सद्योजाताय
नमः कनिष्ठिकयोः इति विन्यस्य ५ हौं ईशानाय नमः
ऊर्ध्ववक्त्रे मूर्ध्नि अंगुष्ठेन न्यसेत् ५ हें तत्पुरुषाय नमः पू
र्ववक्त्रे ऽपि तर्जन्या ५ हुं अघोराय नमो दक्षिणवक्त्रे क
र्णप्रदेशे मध्यमया ५ ह्रिं वामदेवाय नम उत्तरवक्त्रे
वामकर्णप्रदेशे नामिकया ५ हं सद्योजाताय नमः प
श्चिमवक्त्रे कंधरायां शिरः पृष्ठे वा कनिष्ठया इ-
ति पंचवक्त्रन्यासः। अथ मूर्तिषडंगन्यासः ५ हौं ईशा
नाय हृदयाय नमः ५ हें तत्पुरुषाय शिरसे ५ हुं अघो
राय शिखायै ५ ह्रिं वामदेवाय कवचं ५ हं सद्योजाता
य नेत्रत्रय ५ पंचवक्त्राय अस्त्राय फट् अस्य श्रीषोडा
न्यासस्य परब्रह्म ऋषिः जगती छंदः शिवशक्त्यात्म
करूपिणी महाशिवो देवता न्यासे विनियोगः मूर्ध्नि व
क्त्रे हृदि ओं नमः इति विन्यसेत् ततः पराप्रासादषड्दी
र्घैः षडंगन्यासं कृत्वा ध्यायेत् पंचवक्त्रं चतुर्बाहुं स
र्वाभरणभूषितम् वंदे सूर्यसहस्राभं शिवं शक्त्यात्म
कं भजे अतः षोढामहाशानिकुर्यात्क्रमस्य वर्तिना न
तः कुर्यान्महान्यासं महाषोढाह्वयं परं वक्ष्यमाणप्रका

श्रीदेवमाभावसिद्धये यस्यकस्यापिनैवोक्तं नवस्तैहाद्
दास्यहे। सृष्टप्रपंचन्यासः। ४ स्लौं श्रंप्रपंचरूपायैश्रियै
नमः स्लौंश्रींह्रींऐंवंबीजमेकूटे सर्वत्र श्रींहीपरूपायैमा
यायै इंद्रजालादिरूपायैकमलायैनमः ईगिरिरूपायैवि
ष्णुवल्लभायै उंपद्मरूपायै पद्मधारिण्यैनमः ऊंपीठरू
पायैसमुद्रतनयायैनमः ऋंतेजरूपायैलोकधात्र्यैॠं
वनरूपायैकमलवासिन्यैलृंग्राम्यरूपायैइंदिरायैलॄं
गहारूपायैमायायै ऐंनदीरूपायैरमायै ऐंवनररूपा
यैपद्मायै ओंउद्भिजरूपायैनारायण्यैप्रियायै ओंजरा
युजरूपायै राज्यलक्ष्म्यै अंअंडजरूपायैनारायण्यै अः
स्वेदजरूपायैसिद्धलक्ष्म्यै कंलवरूपायैश्रार्यायैखंकि
सिरूपायैउमायै गंकलारूपायैचंडिकायैवंकाष्ठ
रूपायैदुर्गायै ङंनिमिषरूपायैशिवायैवंदामरूपायै
श्रपणायै छंघटिकारूपायैअंबिकायैजंमुहूर्तरू
पायै सत्यै झंप्रहररूपायै ईश्वर्यैजंदिवसरूपायैगाभ
वै टंसंध्यारूपायै ईशान्यैठंरात्रिरूपायैदाक्षायण्यै
निथिरूपायैसर्वमंगलायै ढंवाररूपायैमहामायायै
णंनक्षत्ररूपायैहैमवत्यै तंयोगरूपायै मृडान्यै थंमा
पंकरणरूपायै माहेश्वर्यै दंपक्षरूपायै पंकजतरू
सरूपायै रुद्राण्यै नंराशिरूपायै शर्वाण्यै कांत्यै वंसंवत्सररू
पायै परमेश्वर्यै फंअयनरूपायै गौर्यै मंप्रलयरूपा
पायै कात्यायन्यै यंयुगरूपायै भवान्यै पंपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मा
यै मवान्यै पंपृथिव्यतेजोवायवाकाशाव्याप
वमनरूपायैवाग्देव्यै शंशाब्दस्पर्शारूपरसगंधत ॥

वि॰
११५॰
1160

मात्रृरूपायै वागीश्वर्यै लं वाक्पाणिपादपायूपस्थाख्यपं
चकर्मेन्द्रियरूपायै वरायै वं श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणाख्य
पंचज्ञानेन्द्रियरूपायै वाक्प्रदायै नमः शं प्राणापानव्यानो
दानसमानाख्यपंचप्राणरूपायै गायत्र्यै षं सत्त्वरजस्तमा
ख्यगुणत्रयरूपायै सावित्र्यै सं मनोबुद्ध्यहंकारचित्ताख्या
न्तःकरणचतुष्टयरूपायै सरस्वत्यै हं जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त
तुरीयाख्यावस्थाचतुष्टयरूपायै शारदायै लं लघुगुरुमा
त्रमेदोस्थिमज्जाशुक्राख्यसप्तधातुरूपायै भारत्यै ध ह्रं वा
तपित्तश्लेष्माख्यदोषत्रयरूपायै विद्यात्मिकायै नमः पंच
भूतव्यापिकाधीश्वर्यै नमः । इति प्रपंचादीनि मातृकाख्या
नेषु विन्यस्य ध आदिक्षान्तमातृकासकलप्रपंचरूपायै प
रांबादेव्यै नमः इति व्यापकं कुर्यादिति प्रपंचन्यासः । अथ
भुवनन्यासः ऐं ह्रीं श्रीं ह्स्रौः अं आं इं अतललोकनिल
यशतकोटिगुह्याययोगिनीमूलदेवताप्रतापाधारशक्त्यं
बादेव्यै नमः ह्स्रौः श्रीं ह्रीं ऐं ॐ पादयोः एवं बीजसंपुटं ई
ऊं वितललोकनिलयशतकोटिनमयोगिनीमूलदेव
ताप्रतापितमपराशक्त्यंबादेव्यै नमः जंघयोः ऋं ॠं सु
तललोकनिलयशतकोटिमहागुह्ययोगिनीमूल
देवताप्रतापितसार्वभशक्तिस्वरूपांबादेव्यै नमः जान्वोः ऌं ॡं
तलातललोकनिलयशतकोटिरहस्ययोगिनीमूलदे
वताप्रतापितज्ञानशक्त्यंबादेव्यै नमः गुल्फयोः एं ऐं रसातल
लोकनिलयशतकोटिपरमगुह्ययोगिनीमूलदेवता
प्रतापितक्रियाशक्त्यंबादेव्यै नमः ऊर्वोः ओं ५ पाताललोक
निलयशतकोटिरहस्यतमयोगिनीमूलदेवताप्रतापितक्रि

यशातत्त्वंवादेव्यैनमो मूलधारे वं भूलोकनिलयशातनको
टिरहस्ययोगिनीमूलदेवतायुतडाकिनीशात्त्वंवादेव्यैन
मः स्वाधिष्ठाने ठं ५ भुवर्लोकनिलयशातनकोटिपरम
रहस्ययोगिनीशात्त्वंवादेव्यैनमः तं ५ स्वर्लोकनिल
यशातनकोटिपरमरहस्ययोगिनी मूलदेवतायुतला
किनीशात्त्वंवायैदेव्यैनमः हृदये पं ५ महर्लोकनि
लयशातनकोटिगमयोगिनीमूलदेवतायुतकाकिनी
शात्त्वंवादेव्यैकंटदेशे पं ५ जनलोकनिलयशातनको
टिगमतरयोगिनीमूलदेवतायुतशाकिनीशात्त्वंवा
देव्यैनमः आज्ञायां शं ५ तपोलोकनिलयशातनको
टिनिगमयोगिनीमूलदेवतायुतहाकिनीशात्त्वंवा
देव्यैनमः ललाटे लं लः सत्यलोकनिलयाशातनको
टिमहागमयोगिनीमूलदेवतायुतयाकिनीशात्त्वंवा
देव्यैनमः वलवंब्र ॐ ब्र ५१ वर्णदेशभुवनाधिपायैश्री
पर्वावादेव्यैनमः इति व्यापकं न्यसेदिति भुवनन्यासः
पूर्णमूर्तिन्यासः ५ ह्सौं श्रीं केशवाक्तियाभ्यांनमः स्हौं
श्रीं ह्रीं पे ॐ लं ललाटे पर्वबीजसंपुटं सर्वत्र श्रीं नाराय
एणाभ्यां दक्षिमंवि ह्रं माधवेष्टाभ्यां नमः दक्षकंधे २ गो.
विंदेशाताभ्यां दक्षऊरौ ॐ विष्णुयाभ्यां दक्षौ ॐ मधुसूद
दनप्रमथनाभ्यां दक्षजानौ ॐ त्रिविक्रमक्रोधिनीभ्यांद
त्तनेत्रे ॐ वामनह्रपिणीभ्यां पादेल्ल श्रीपदलप्राभ्यां
वामेपादे ल्हृं हृषीकेशसूनदोषाभ्यां दक्षोरौ वामंनेत्रे
ए पद्मनाभेकनायकाभ्यां वामजानौ पैं दामोदरका.
रिणीभ्यां वामोरौ श्रीं वासुदेवोद्भवतीभ्यां वामऊरौ श्रों

वि०

११५
१६

संकर्षणवासुकाभ्यां वामोदरे थं प्रद्युम्नजगत्प्रभाभ्यां वा
मनाभौ दः अनिरुद्धास्थिमालाभ्यां वाममस्तके कें भ
भवकरभद्राभ्यां वामपार्श्वे दक्षपादे स्यं वं शर्वकरावला
भ्यां वामपादे गें फेत्कारस्वरगरिमादिफलप्रदाभ्यां दक्षपा
र्श्वे पशुपतिवर्मप्रथामनीभ्यां वामपार्श्वे औं नेत्रप्र
क्तिनमाभ्यां दक्षबाहौ वं यं महादेवचंद्रार्धहारिणीभ्यां
वामपादे खंदं भीमरुद्रदमयीभ्यां कंठे जं थं ईशानग
रुत्त्वाभ्यां ऊर्ध्ववक्त्रे वं तत्पुरुषप्रताराभ्यां पूर्ववक्त्रे
जं णं अघोरवत्सानन्दाभ्यां दक्षिणास्ये ठं डं सयोजातटंकय
राभ्यां पश्चिमास्ये टं धं वामदेवटंकारारामवीभ्यां वा
मकुविरं ब्रह्मयातिनीभ्यां मूलाधारे रं प्रजापतिरं
जनीभ्यां मणिपूरे वं परमेष्ठिवज्रिणीभ्यां अनाहते यं
पितामहशाकिपाशिणीभ्यां विशुद्धे षं विधानृषडाधा
रशायाभ्यां आज्ञायां सं विरिंचिसर्वनायिकाभ्यां इन्दौ
हं जेष्ठहरितानतनाभ्यां बिंदौ लं चतुराननललिताभ्यां
नादे टं हरिण्यगर्भहमाभ्यां नादांते ५ अ ५१ हरि
हरब्रह्मत्रिमूर्त्यात्मिकायै श्रीपरावादेव्यै नमः इति बा
पकं न्यसेदिति मूर्तिन्यासः अथ मंत्रन्यासः। अथ
मातृकाबीजमष्टं सर्वत्र अं आं ई एकलक्षकोटिभेदप्र
णवाद्येकाक्षरात्मिकाखिलमंत्रादिदेवतायै एककू
टस्थायै वाग्देव्यै नमः आधारे इं ईं द्विलक्षकोटिभेद
दसाविद्विकूटात्मिकाखिलमंत्राद्यदेवतायै सकल
फलप्रदायै द्विकूटस्थायै वाग्देव्यै नमः लिंगे उं ऊं त्रिल
कोटिभेदवर्णादित्रिकूटात्मिकाखिलमंत्राद्यदेवतायै स
कलफलप्रदायै

कूटेश्वर्यै वादेव्यै नमो नाभौ लं पं पं वर्ण दलक्षकोटिभेदवं
शादि चवर्णः कूटात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै वर्णः कूटे
श्वर्यै वादेव्यै नमः हृदये श्रौं श्रौं श्रं श्रः पंचलक्षकोटि
भेदसूर्यादि पंचकूटात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै सक
लफलप्रदायै पंचकूटेश्वर्यै वादेव्यै नमः कंठे कं खं गं घ
हलक्षकोटिभेदस्कंदादि षट्कूटात्मिकाखिलमंत्राय
देवतायै सकलफलप्रदायै षट्कूटेश्वर्यै वादेव्यै नमः
श्रवे चं छं जं झं ञं सप्तलक्षकोटिभेदगौरीशादि सप्तकूटात्मि
काखिलमंत्राय देवतायै सकलप्रदायै सप्तकोटीश्वर्यै
वादेव्यै नमः टं ठं डं ढं अष्टलक्षकोटिभेदवसुकायष्टकू
टात्मिकाखिलमंत्राय देवतायै सकलफलप्रदायै अ
ष्टकूटेश्वर्यै वादेव्यै नमः भ्रातायां यं ठं ढं नवलक्षको
टिभेदब्रह्मादिनवकूटात्मिकाखिलमंत्राय देवतायै स
कलफलप्रदायै नवकूटेश्वर्यै वादेव्यै नमः इंद्रो ठं ढं णं
दशलक्षकोटिभेदविद्यादिदशकूटात्मिकाखिलमंत्रा
यिदेवतायै सकलफलप्रदायै दशकूटेश्वर्यै वादेव्यै न
मः बिन्दौ तं थं दं एकादशलक्षकोटिभेदशिवायैकाद
शात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै एकादशकूटेश्वर्यै
वादेव्यै नमः कलायां धं नं पं द्वादशलक्षकोटिभेदवाण
दिद्वादशकूटात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै सकलफल
प्रदायै द्वादशकूटेश्वर्यै वादेव्यै नमः उन्मन्यां फं बं भं त्र
योदशलक्षकोटिभेद लक्ष्म्यादित्रयोदशकूटात्मिका
खिलमंत्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै त्रयोदशकूटे
श्वर्यै वादेव्यै नमः शिरो हृत्ते मं यं रं वं चतुर्दशलक्षकोटिभे

वि·
११५२
1162

दक्षोर्ध्वादिचतुर्दशकूटात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै स
कलफलप्रदायै चतुर्दशकूटेश्वर्यं वादेव्यै नमः नादे ले
वं शं षं चतुर्दशलक्षकोटिभेदकुर्मादिचतुर्दशकूटात्मि
काखिलमंत्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै पंचदश
कूटेश्वर्यं वादेव्यै नमः नादांते सं हं लं क्षं षोडशलक्षको
टिभेदत्रिपुरादिषोडशकूटात्मिकाखिलमंत्राधिदेवतायै
सकलफलप्रदायै षोडशकूटेश्वर्यं वादेव्यै नमः ब्रह्मरं
ध्रे ४ श्रं ५। सर्वमंत्रात्मिकायै परां वादेव्यै नमः इति मंत्रन्या
सः। अथ देवतन्यासः॥ वीजसंपुटं सर्वं स्त्रूं स्त्रां सहस्रको
टियोगिनीकुलसेवितायै निवृत्तिं वादेव्यै नमः दक्षपा
दांगुष्ठे इं ईं सहस्रकोटियोगिनीकुलसेवितायै प्रतिष्ठां वा
देव्यै नमः दक्षगुल्फे उं ऊं सहस्रकोटितपस्विनीकुल
सेवितायै विद्यां वादेव्यै नमः दक्षजंघे ऋं ॠं सहस्रकोटि
ऋषिकुलसेवितायै शान्तिं वादेव्यै नमः दक्षजानौ ऌं ॡं सह
कोटिमुनिकुलसेवितायै शान्त्यतीतां वादेव्यै नमः दक्षोरौ।
एं ऐं सहस्रकोटिदेवकुलसेवितायै हृल्लेखां वादेव्यै नमः द
क्षकट्यां ओं औं सहस्रकोटिवातसकुलसेवितायै गगनां
वादेव्यै नमः दक्षपार्श्वे अं अः सहस्रकोटिविद्याधरकुल
सेवितायै रक्तां वादेव्यै नमः दक्षस्तने कं खं सहस्रकोटिसि
द्धकुलसेवितायै महोच्छुष्मां देव्यै नमः दक्षकक्षे गं घं स
हस्रकोटिसाध्यकुलसेवितायै जयां वादेव्यै नमः दक्षके
ङं चं सहस्रकोटिअपस्मारकुलसेवितायै विजयां वादे
व्यै नमः दक्षस्कंधे छं जं सहस्रकोटिगुह्यककुलसेविता
यै अजितां वादेव्यै नमः दक्षिणावसि ॥

दत्तशिवसि ॐ जंसहस्रकोटिगंधर्वकुलसेवितायैवि
जयांबादेव्यैनमः दक्षकर्णे ठंठंसहस्रकोटिकुलसे
वितायै अपरांबादेव्यैनमः वामशिवसि उंकंसहस्र
कोटिकिन्नरकुलसेवितायैवामांबादेव्यैनमः वाम
कर्णे णंतंसहस्रकोटिपन्नगकुलसेवितायैजेष्ठां
बादेव्यैनमः वामस्कंधे थंदंसहस्रकोटिपितृकुलसे
वितायैरौद्रांबादेव्यैनमः करे धंनंसहस्रकोटिगणे
शकुलसेवितायैमायांबादेव्यैनमः वामकरे पंफंस
हस्रकोटिभैरवकुलसेवितायैकुटिलांबादेव्यैन
मः वामललाटे बंभंसहस्रकोटिवटुककुलसेविता
यैकालांबादेव्यैनमः वामपार्श्वे मंयंसहस्रकोटि
देवशक्रकुलसेवितायैकालरात्र्यंबादेव्यैनमः वाम
कटां रंलंसहस्रकोटिप्रच्छन्नकुलसेवितायैभग
वत्यंबादेव्यैनमः वामोरौ वंशंसहस्रकोटिब्रह्मकु
लसेवितायैसर्वैश्वर्यंबादेव्यैनमः वामजानुनि षंसं
सहस्रकोटिविष्णुकुलसेवितायैसर्वज्ञांबादेव्यैन
मः वामजंघे हंलंसहस्रकोटिरुद्रकुलसेवितायै
कर्त्र्यंबदेव्यैनमः वामगुल्फे क्षंसहस्रकोटिचराच
रकुलसेवितायैशक्त्यंबादेव्यैनमः वामपादांगुष्ठेध
यै ५। सर्वदेवाम्बिकायैपरांबादेव्यैनमः इतिस
वांगेव्यापकंन्यसेद्दिति मूर्तिदेवतान्यासः॥ अथमा
तृकान्यासः॥ अं ५ अनंतकोटिचराचरकुलसेविता
यै अंआंमंगलांबादेव्यै अंआंमंगलतायाय नमः
अनंतकोटिभूतकुलसेविता अंअंमंगलतायाय अंअ
सितांगाभैरवायनमः आपादे चं ५ अनंतकोटिवे

वि
११५३
163

वरीकुलसेविनायैवर्विकावादेव्यै ईलें माहेश्वर्यावा
देव्यैअनंतकुलवेतालकोटिमाहितायः ईलेंचर्विक
नाथाय ईलें २ रुरुभैरवायनमः स्वाधिष्ठाने टं ५ अनं
तकोटिकूर्ह्रांयोगीश्वरीवादेव्यै ऊँ ह्रां कौमार्यवादेव्यै
अनंतकोटिपिशाचकुलसहिताय ऊँ हृं योगीश्वरना
थाय ऊं हें वं ऊं भैरवायनमः ने ५ अनंतकोटिकरीकुल
सेविनायै अं माहेश्वरिसिंहावादेव्यै अं सां वैसवीवादेव्यै
अनंतकोटिघस्मावकुलसहिताय अं अक्रोधभैर-
वायनमः पं ५ अनंतकोटिमहावरीकुलसेविनाय
अं षां भद्रवादेव्यै लें षां वाराह्यै वादेव्यै अनंतकोटिश्व
लयानसकुलसहिताय अं षं भद्रनाथाय अं उन्मत्तभै
रवायनमः विशुद्धेपं लें वं अनंतकोटिवनचरीकुल
सहितायै शाकिलिकिलावादेव्यै अनंतकोटिवटुक
कुलसेविनायै पं शाशाकिलिकिलनाथाय पं शांक
पालभैरवायनमः आज्ञायां ॥ शांषं सं हं अनंतको
टिवनचरीकुलसेविनायै श्रां वां कालरात्र्यै वादेव्यै वां
वामुंडावादेव्यै अनंतकोटिप्रेतकुलसहिताय ऊँ वंका
लरात्रिनाथाय श्रां वं भीषणाभैरवायनमः ललाटे।
लं लें अनंतकोटिजलचरीकुलसहिताय अः लांभी
षणावादेव्यैनमः अः लांमहालक्ष्म्यै वादेव्यैनमः अनं
तकोटिशाकिनीकुलसहितायै अलं भीषणनाथाय अः
लं महाभैरवायनमः इतिव्यापकंन्यसेदितिमातृ
कान्यासः इतिगरलषोडान्यासः समाप्तः ॥
अथमूलमंत्रन्यासः ॥ तत्रादौ विश्रांतिचरणान्यासः

शिरसिं चटमुद्रां विधाय श्रीं ऐं ह्रीं श्रीं हंसः शिवः ह्सौः
सोहं तुरीयं बीजमुच्चार्य सच्चिदानन्दज्योतिरहमेवास्मि
ततः त्वरणाविश्रमित तत्रैव प्रकाशचरणं न्यसेत श्रीं ऐं
ह्रीं श्रीं हंसः शिवः ह्सौः सोहं श्रीं योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि
सोहं स्वच्छप्रकाशपरविमर्शपरापरमहाप्रकाशपरि
मर्शानन्दनाथश्रीपादुकां पूजयामि १ इति प्रकाशचर
णन्यासः॥ ततः स्वात्मानं सकलप्रपंचोत्तीर्णं संविदेक
स्वभावमानंदमयं विचिंत्य हृत्तत्कल्याति स्थितां तरस्त
मः पंचांबान्यासं कुर्यात तत्र शिरसि संचरमुद्रया ४
श्रीं श्रीं नाथव्योमातीतांबाश्रीपादुकां पूजयामि ४ ह्रीं
श्रीं श्रीं अनादिनाथव्योमेश्वर्यंबाश्री ४ श्रीं अनामय
नाथव्योमगांबाश्री ४ श्रीं अनंतनाथव्योमचरणांबा
श्री ४ श्रीं चिदाभासानन्तनाथव्योमस्थांबाश्री ४ इति
पंचांबान्यासः॥ अथ नवनाथन्यासः ४ ऐं उन्मनाका
शनाथश्री ४ सं समनाकाशनाथश्री ४ हं व्यापकाका
शनाथश्री ४ शं शक्त्याकाशनाथश्री ४ लं ध्वन्याकाश
नाथश्री ४ वं ध्वनिमात्राकाशनाथश्री ४ रं अनाहताका
शनाथश्री ४ दं बिन्द्वाकाशनाथश्री ४ इति संचरमुद्रां
शिरसि न्यसेत इत्याकाशनाथन्यासः॥ अथ नवनाथान् ४
सर्वविकानन्दशाद्वप्रयोगः अथ सृजननवनाथप्रयोगः
शात्मानन्दनाथश्री ४ परमात्मानन्दनाथश्री ४ शांभ
वानन्दनाथश्री ४ चिन्मद्दानन्दनाथश्री ४ वाग्भवान
न्दनाथश्री ४ नीलकंठानन्दनाथश्री ४ संभ्रमानन्द
नाथश्री ४ चिदानन्दनाथ ४ प्रसन्नविषानन्दनाथ ४

वि.

११६४

164

ऐंह्रींश्रींआयेपंचावाग्देव्यैनमः नवमाकाशनाथा
सिद्धौघः आत्मादिनाथामानवौघाः इतिनवनाथन्या
सः अथगुरुपारंपर्यन्यासः यंसत्यानन्दनाथश्री ध
संविदानन्दनाथश्री ध स्वात्मानंदनाथश्री ध संविदा
नंदनाथश्री ध चिदानन्दनाथश्री ध संविदानंदनाथ
श्री·ध ब्रह्मानन्दनाथश्री ध सौः संविदानन्दनाथश्री ध
सर्गानन्दनाथश्री ध संविदानंदनाथश्री ध ततः स्वगुरुं
शिवसिंसवहेसुदयाम्बुपारंपर्यविन्यस्यहृन्नाममूला
धारेन्यसेत। इतिगुरुपंक्तिन्यासः। अथषोडशमूल
विद्यान्यासः ध॥ स्वच्छप्रकाशपरिपूर्णपरापरमहा
सिद्धविद्याज्वलयोगिनीमूलविद्याश्री ध ह्स्रैं स्वात्मानं
बोधय२ ह्सौः प्रसादापरावामूलविद्याश्री·ध ऐं क्लीं
क्लिन्नेक्लेदितिमहामदज्वलज्जविद्याश्री·ध ह्सः स्वच्छान
न्दपरमहंसपापमानमैनस्वाहा शांभवीमूलविद्याश्री·ध ह्रीं
मितिस्फुरंतीचेतन्यानन्दमयीमहाविश्वव्यापकमातृस्व
रूपिणीपं ह्रीं श्रीं ईं विह्वलीत्वामूलविद्याश्री·ध ह्सः नि
त्यप्रकाशात्मिकेज्वलऊंचैतन्यानन्दमयीकुलनिश्या
तासिद्धमहाभैरवविश्वात्मानंबोधय२ श्रवेभगवति
ह्रौंपदबोधिनीमूलविद्याश्री·ध ऐं ह्रीं श्रीं स्वयंप्रकाशा
त्मिकाह्रींज्वलमहामालिनीपंज्वलगर्भमातृकेह्रींस
मयविद्याश्रीसमयविमलमूलविद्याश्री·ध ग्लौंमोहं
कुरु२ पंचान्तरीमूलविद्याश्री ध लोपामुद्रामुख्याय
चैतन्यत्रिपुरामूलविद्याश्री ध पंगुह्समक्लनिराकार
निर्विकल्पपरंब्रह्मस्वरूपक्लींपरानन्दशक्ति सौः

शांभवानन्दस्वतन्त्रकौलिनीमूलविद्याश्री॰ ४ हंसः सोऽहं

स्वच्छानन्दपरमहंसपरमात्मने स्वाहा गुरुतमविमर्शि

नीमूलविद्याश्री ४ अनामाख्यव्योमातीतनाथपरापर

व्योमातीतव्योमेश्वर्यैं वा अनामाख्यामूलविद्याश्री॰ ४ ऐं

ईं ऐं सकेतमारामूलविद्याश्री॰ ४ ह्रीं श्रीं अनुत्तरवाग्वादि

नीमूलविद्याश्री ४ त्रयोदशान्तरमूलवीर्यविद्यास्वाये

सर्वानन्दमये बैन्दवे परब्रह्मस्वरूपिणी परामृतशक्तिः स

र्वमन्त्रेश्वरी सकलजगदुत्पत्तिमातृका सशक्तयः सगुणाः

समिद्धयः साङ्गाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः संपूजिताः

सत्यमूर्त्यामूर्त्यविवर्जितशक्ति श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीमूल

विद्याश्री॰ इति सर्वत्र गुरुशिरसि न्यसेदिति षोडशमूलवि

द्यान्यासः। अथ षडाधारन्यासविद्याः ४ हंसः स्वच्छानन्द

विभूत्यै स्वाहा मूलाधारविद्याश्री॰ मूलाधारे ४ सोऽहं परमहं

सविभूत्यै स्वाहा स्वाधिष्ठानविद्याश्री॰ स्वाधिष्ठाने ४ हंसः सोऽहं

स्वच्छानन्दपरमहंसपरमात्मने स्वाहा मणिपूरकविद्याश्री॰

मणिपूरके ४ हंसः सोऽहं स्वात्मानन्दबोधाय २ परमात्मानन्द

नाथअनाहतविद्याश्री॰ अनाहते ४ सोऽहं परमात्मानन्दबो

धायस्वात्मानन्दनाथविशुद्धविद्याश्री॰ विशुद्धे ४ हंसः

सोऽहं स्वच्छानन्दचित्प्रकाशामृतहेतवे स्वाहा आज्ञावि

द्याश्री॰ आज्ञायां ४ हंसः शिवः सौः सोऽहं श्रीपादहमस्मि

वल्लाहमस्मि सोऽहं स्वच्छप्रकाशपरिपूर्णपरापरम

हाप्रकाशपरिपूर्णानन्दनाथश्री। इति ब्रह्मरंध्रेन्य

सेदिति षडाधारविद्यान्यासः ॥ ॥

वि॰ ११३५

ततोहंसोऽहमित्यादिनाकपरमपुगंडत्यामंविधाय पराप्रा
सादमंत्रेण प्राणायामत्रयंकृत्वा दशमुद्राः प्रदर्शयेत् त
तदुक्तंतत्रैव ततः संदर्शयेन्मुद्रानवकंपरमेश्वरि यो
निलिंगंचसरसिंहेति मुद्रावनहृदयम् वनमालानभोमु
द्रांमहामुद्रामितिक्रमात् हेन्निमुद्राः कपालज्ञानशूलमु
लकारख्याः । नमोमुद्राखेचरीमुद्रा । तथासंचरमुद्रा
याश्चपिलक्षणमुक्तं शिवशक्त्यात्मनोयोगः सेवसंचर
मुद्रिका शिवशक्त्यात्मनोदक्षिणवामयोरित्यर्थः तयो
रेकांगीभूतयोर्वाहंसीभूतयोर्वातत्वात्मनोर्वासंश्लेषभेदा
यथागुरूपदेशंकार्यमिति स्थूलध्याने एवमुक्तंतन्त्रे
विधायेदेवमतन्ययोः अमृतार्णवमध्ये रत्नद्वी
पोपशोभिते कल्पवृक्षवनान्तःस्थनवमाणिक्यमंडपे
नवरत्नमये श्रीमत्सिंहासनगतांबुजे त्रिकोणांतः समा
सीनंचंद्रसूर्यसमप्रभं अर्धांबिकासमायुक्तंप्रविभक्तवि
भूषणं कोटिकंदर्पलावण्यंसदानन्दमुखेक्षणं महाहि
डोदिताशेषदेवतागणसेवितम् एवंचिंतांबुजे ध्यायेदर्ध
नारीश्वरंशिवम् एतद्रूपंवास्मरेद्देवि सद्रूपंवाविचिंतयेत्
अथवानिष्कलंध्यायेत्सच्चिदानन्दविग्रहं अत्रतद्रूप
ध्यानेत्रिकोणांतः समासीनंचंद्रकोटिमित्यादिष्वत्रव
र्णान्तरभूषणादिकमूह्यं स्त्रीरूपध्याने सूर्यकोटिसम
प्रभमित्यादिवक्ष्यमाणत्वादिति प्रत्यायानपटमूह्यनी
यमिति आद्यादिकंतु समाने इतिध्यात्वा मानसोप
चारैः सागाप्यपराप्रासादमंत्रंजपित्वा यथाशक्तिवर
णोद्धारमूलविद्याषडाधारविद्याश्चजपेत् ततःस्थिर

सिद्धगुरुं ध्यात्वा तत्पादुकाविद्यां च जपेत् ततो जपं समर्प्य
तदभेदेन स्वेष्टदेवतां मत्वा बालार्कमंडलाभासमित्या
दिश्रीमहात्रिपुरसुंदरीं ध्यात्वा मूलविद्यां यथाशक्तिज
मा जपं समर्प्य प्रणमेत् तदुक्तं यथाशक्ति जपेन्मूलमंत्रं
श्रीपादुकामपि मूर्ध्नि संचिंतयेद्देवि श्रीगुरुं शिवरूपिणं
इति महाषोढान्यासफलेन प्रागुक्तेबोध्यं अथ ध्यानम्
वेशस्य परप्रासादचिंतनम् महाषोढाकृतो न्यासो ना
न्यस्य तपसः फलम् ॥ स्मरकाष्ठताहृदिमध्यस्थवत्न
द्वीपे महोन्मादने नाम पुष्पलताउलंकृतकोकिल
पिकवाचालविपिनगाढकुंजानीपुन्नागपाटलोत्पला
शोभसमनोभिर्बलेकृतं ह्रींकारसुस्वरभ्रमद्भ्रमरकल
कुलाकुले मलयपवननर्तितलताजाते ततनन्दनोद्याने
ध्यात्वा तदंतरुदितादित्यसंकाशसर्वांगप्राकारपरिहि
मेरत्नसोपानमंडिते मनोहरऐरावतदेशाकृष्णागुरुधूपो
द्गारसुरभितककुभे सेवासमुत्सुकानेककोटिदेवता
गणसेविते दिव्यमंडपं ध्यात्वा तन्मध्ये समकालसमुदि
तसहस्रसमवितमंडलसंकाशं रत्नवतः सम्भ्रमसेवाजित
रत्नपट्टविता नवनीकर्पूरशकलमध्यवर्तिकाप्रवर्ति
नदीपांकुरांकितकोणादेशां मणिमयीं वेदिकां ध्यात्वा त
न्मध्ये ४ स्मरतानिवासनाय नमः ४ रत्नद्वीपाय नमः
मणिमंडपस्य परितः प्रादक्षिण्येन ४ पुष्पवागाखंडाय
वैदूर्यखंडाय ४ विद्रुमखंडाय ॥ मौक्तिकाखंडाय ४ म ॥ ॥
रकतखंडाय ॥ ४ ॥

वि.
॥५५
160

वज्रखंडाय गोमेदकखंडाय ४ पद्मरागखंडाय ४
वषट्कृतेभ्यो ४ इंद्रियाश्वेभ्यो ४ इंद्रियार्थगजेभ्यो
मंडपस्य पश्चिमतः प्रादक्षिण्येन ४ कालचक्रेश्वर्यै मा
नचक्रेश्वर्यै देवचक्रेश्वर्यै ४ गुरुचक्रेश्वर्यै ४ तत्त्वचक्रे
श्वर्यै ४ ग्रहचक्रेश्वर्यै ४ मूर्तिचक्रेश्वर्यै ४ करु
णात्मने परिवाराय ४ वज्रलंकृतसर्वप्राकाराय तत
पूर्वद्वारदक्षिणवामशाखयोः ४ गं गणपतये क्षे
त्रपालाय ४ तद्वहिर्द्वारशाखयोः ४ संसारसेतवे ४ दुर्गा
यै ४ तन्मध्ये श्रीगुर्व्यै नमः ४ दें दें हलौं नमः ततो दक्ष
पादपुरः सरमतः प्रविश्य प्राकारस्याग्नेयादिकोण
केषु ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्ववि
जनमेवशमानय स्वाहा ऐं ग्लौं नमो भगवति वार्ता
लि वाराहि २ वाराहमुखि २ अंधे अंधिन्यै नमः रुंधे
रुंधिन्यै नमः जंभे जंभिन्यै नमः मोहे मोहिन्यै नमः स्तं
भे स्तंभिन्यै नमः सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाक्
चित्तचक्षुर्मुखगति जिह्वास्तंभं कुरु कुरु शीघ्रं वश्यं
कुरु २ ठः २ ऐं फट् स्वाहा ग्लौं फें ॥ उत्तिष्ठपुरुषकिं
स्वपिषि भयं मे समुपस्थितम् यदि शक्यमशक्यं वा
तन्मे भगवति शमय स्वाहा ॐ ह्रीं वां वटुकाय आपदु
द्धारणाय कुरु कुरु वटुकाय ह्रीं इति गणेशपंचमी
दुर्गा वटुकानामग्नेयादिचतुष्कोणेषु यजेत् तदंतः ४
कंदवनाय नमः तन्मध्ये रत्नमंडपाय नमः तस्य प
श्चिमादिवामावर्तेन ४ देशरूपिण्यै नमः ४ कालरूपि
ण्यै नमः ४ शब्दरूपिण्यै नमः मंडपस्य वामदक्षिण शा
ख

क्रीं

यो: ४ ह्रीं श्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वश
मानय स्वाहा ४ ऐं क्लीं सौः नमो भगवति श्रीमातंगीश्व
रि सर्वजनमनोहरि सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वसत्त्वव
शंकरि सर्वलोकवशंकरि सर्वजनं मे वशमानय स्वा
हा सौः क्लीं ऐं ह्रीं श्रीं इति शक्तिगणेशमातंगीश्च संपूज्य
तन्मध्ये हसखफ्रें लं लक्ष्मीभैरवीभ्यो नमः इति द्वारलक्ष्मीं
संपूज्य दें देहल्यै नमः अपसर्पन्तु इति पाशुपतास्त्रेणाव
देहल्यां पुष्पाणि निक्षिप्य वामपादघातैः सं देहलीम
स्पृशन् अन्तः प्रविश्य तद्वारदत्तवामशाखायां शं शंख
निधये नमः पं पद्मनिधये नमः वायवीं दिशि माव मध्ये नै
ऋत्यां तद्वावमुन्नस्वपंक्त्या समप्रविष्टा वेणावनीगायन्तीः
सरस्वत्यादिकां यजेत् ४ सं सरस्वत्यै नमः श्रीं श्रियै ४ ऊं ऊ
सं सवस्वस्त्यै ४ स्वां स्वाहायै ऊं ऊं भं
गौर्यै ४ भं भद्रकाल्यै ४ वां वागीश्वर्यै ४ मं ऊ पा
कर्यै गं गौर्यै लं लोकधात्र्यै ४ लं इन्द्राय सुराधिपतये पी
नरमिति प्रागादिदशदिक्षु ४ रं अग्नये तेजोधिपतये
तवर्णाय समवाहनाय सपरिवाराय स
नवर्णाय सोगाय साप्थाय सवाहनाय नमः ४ यं यमाय प्रेताधिपतये कृ
शक्तिकाय यो ऋषि रूपधराय नमः ४ टं यमाय प्रेताधिपतये कृ
ष्णवर्णाय ष ४ षं निरृतये रक्षोधिपतये धूम्रवर्णाय प
पिंगलवर्णाय संगाय सत्यादि ४ वं वरुणाय जलाधिपतये श्वेत
सवर्णाय संगाय ४ यं वायवे प्राणाधिपतये धूम्रवर्णाय ४ सं सोमाय नक्षत्राधिपतये श्वेत
४ वं वरुणाय जलाधिपतये धूम्रवर्णाय सं सोमाय नक्षत्राधिपतये शुक्ल
णाधिपतये धूम्रवर्णाय विद्याधिपतये स्फटिकवर्णाय ब्रं ब्रह्म
वर्णाय हौं ईशानाय विद्याधिपतये पद्मवर्णाय ह्रीं अनन्ताय नागाधिपतये
लोकाधिपतये पद्मवर्णाय ह्रीं अनन्ताय नागाधिपतये ईशान वर्णाय त्या
पद्मवर्णाय ह्रीं अनन्ताय नागा

वि.
११८
१६७

दि तन्मेमंडपस्योर्द्ध्वं प्रादक्षिण्येन पश्चिमद्वारेषु ४ हौं शां
न्तीताकलायै नमः हैं प्रतिष्ठाकलायै नमः ४ हूं विद्या
कलाद्वारायै नमः ४ ह्रीं निवृत्तिकलाद्वाराय नमः ४ ह्रां
प्रतिष्ठाकलाद्वाराय नमः ४ इत्थं मंत्रैर्लोक्यमोहिनीम
हामायिमकल्पद्रुमनमनस्यहासिरक्तवर्णां करे २ खा
ह्रा इति त्रिरक्तचीर्णांशी मंदहस्य मुक्तकेशीं विवसनामदह्
नीतलोचनां स्वनिदर्शनान्मरुत्सुवर्णां समरास्पदम् इ
इति ध्यात्वा तस्या हृतीक्ष्णं तद्दोर्द्वयं प्रागादिद्वन्द्वे मूलक
पालयाविगणेशगणमर्वणीशक्तीः पूजयेत ४ क्लीं सेंदरी
समृद्धिभ्यो नमः ४ विरूपाविमलीभ्यो नमः ४ सं क्लीं ग्रंत
रीविनीभ्यो नमः ४ प्रवेद्दीर्घमर्दितीभ्यो नमः क्लीं प
वंभावनयामंडपार्श्वे निविधाय ४ ॐ ह्रीं हौं नमः शिवाय
महाशरभाय ४ ॐ ह्रीं ह्रौं नमः शिवायै महाशरभ्यै इति
विन्यस्य तत्र शब्दमहदयमध्ये स्वयंबतमंदनाहिपीठे ॐ
कमादिनाश्रीयंत्रवानेनमस्कृत्य श्यवारलादितिर्मित
यंत्रं संस्थाप्य नम इत्यभ्यर्च्यार्घ्यादिस्थापनं कुर्यात् स्त्रीव
कामनो मध्ये वहन्नाडीहस्तेन मत्स्यमुद्रया मायांकित
भूर्विवहृत् त्रिकोणात्मके मंडपे विवध्य संख्यागच्छेनावष्ट
भ्यवामेमनपुष्पादनैर्बीलयात्मलावमस्तकमेणास
मन्य मध्ये सप्रक्षालिते ग्रापार्श्ववाग्भवेन प्रतिष्ठाप्य
वे अग्निमंडलाय नमः इति संपूज्य कामराजेन पंथं स
स्थाप्य हं सूर्यमंडलाय नमः इति संपूज्य गंधादिकं
निक्षिप्य नातीयेनग्रहोदकेन स्वरपित्वा सं सोमम
ण्डलाय नमः ॥ ॥ ॥

इति संपूज्य गंधादिकं निवेद्य ह्सौं वरुणादेव ह्सौं न
म इति समवायजं पित्वा तज्ञेनेन दक्षिणे मूर्ध्वं विवह्न
षट्कोणत्रिकोणात्मकं मंडपावृत्य शांखे भूत्वा पा
दत्तकरेण वष्टभ्य वलावलक्रमेण वालयाव्यव
हारेण मंत्रिकोणमध्ये वसंपूज्य भूविबेश्वग्नीशान
वायव्यमध्ये दिक्षु वषडंगानि संपूज्य षडासनानि
व संपूज्य त्रिकोणेषु मध्ये पीठवत्तदूर्ध्वं संपूज्यास
ह्रां तिन मायावेवाभवेन श्रीमहात्रिपुरसुंदर्या आधा
रं स्थापयामि नमः इति आधारं स्थापय ध रंरीं रुं यमेव
द दशकलात्मने वह्निमंडलाय श्रीमहात्रिपुरसुंद
यां श्राधाराय नमः इति संपूज्य तदुपरि ज्ञादक्षिणेन
यं धूम्रार्चिषे नमः रं ऊष्मायै लं ज्वलिन्यै वं ज्वालिन्यै शं
विस्फुलिंगिन्यै षं सुश्रियै सं सुरूपायै हं कपिलायै लं
हव्यवाहायै क्षं कव्यवाहायै इति दशवह्निकलाः म
संपूज्य तदुपरि सौवर्णं राजतं ताम्रं विश्वामित्रमयं पा
त्रम स्थापनालिंत श्रीमहात्रिपुरसुंदर्या अर्घ्यपात्रं
स्थापयामि नमः इति संस्थाप्य ध हसक्षमलवरय
कं वसुप्रदहादशकलात्मने सूर्यमंडलाय श्रीमहा
त्रिपुरसुंदर्या अर्घ्यपात्राय नमः इ मलवरयूं इति मह
ज्य तदुपरि ज्ञादक्षिणेन कं भं तपिन्यै खं बं तापि
नै ध गं फं धूम्रायै घं पं मरीच्यै ध ङं नं ज्वालिन्यै वं धं
ह्रै ध चं ढं सुषुम्नायै छं णं भोगदायै जं तं विश्वायै
नं ण बोधिन्यै ध झं ठं धारिण्यै ध ञं डं क्षमायै। इतिद्वाद
शाकलां संपूज्य श्रीमहात्रिपुरसुंदर्या अर्घ्यामृतं स्वया

वि.
११६८

1168

त्ये नमः मूलविद्यां विलोममातृकोपाः ध्यं मासूर्यं काम
राजेन द्वितीयं निति प्याममृतेश्वरी विद्यया विद्या वलो
मत्रयदोषजालं वाग्बीजेन मे धाराद्य प्रतिबीजेन नमेद
त्यनुमृतबीजेनामृतीकृत्य ध संसीमेसमलवरयूं स
कामप्रद षोडशकलात्मने वेदमेडलाय श्रीमहात्रिपु
रसुंदर्या अमृताय नमः इति संपूज्य तत्र प्रादक्षिण्येन ध
अं अमृतायै ध आं मानदायै ध इं पूषायै ईं तुष्ट्यै ध उं
पुष्ट्यै ध ऊं रत्यै ध ऋं धृत्यै ध ॠं शशिन्यै ध लृं चंद्रिकायै ध
लॄं ज्योत्स्नायै ध एं कान्त्यै ध ऐं श्रियै ध ओं प्रीत्यै ध औं अं
गदायै ध अं पूर्णायै ध अः पूर्णामृतायै ध इति षोडश
कलाः संपूज्य सर्वासां कलानां प्राणप्रतिष्ठामपि विधा
य तत्र क्रमत्रयमपि संभाव्य तत्र चतुर्दिक्षु मध्ये च ग्लूं ग
गनरत्नाय नमः स्लूं स्वर्गरत्नाय नमः ह्लूं पातालरत्ना
य नमः म्लूं मर्त्यरत्नाय नमः क्लूं नागरत्नाय नमः तन्मध्ये
अकथादित्रिरेखं हलक्षगतं कोणाके वर्णावृंदवकं वि
लिख्य ऐं क्लीं सौः अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि अमृत
वर्षिणि अमृतं स्रावय २ सां जूं २ सः अमृतेश्वर्यै स्वाहा
इत्यमृतेश्वरीं त्रिशोत्तमामात्रा तवेदमे गायत्रीं हंसवकं च
जपेत् ततः शां शीं शूं शैं शौं शः इति शुक्रशापविमो
क्ष्याभिमंत्र्य पुनरमृतेश्वरीं स्मृत्वा ऐं श्रावं डैक रमानन्दके
वरम्रुपात्मनि सुधंदक्षु वर्णाध्याय विपेहामृतरूपिणि
हमतकालवं भ्रूग्रानंदमैवाये वौषट् महतमलवरयूं
स्त्रोदवी वौषट् इत्यर्घ्यामध्ये ग्रानंदमैवाये वौषट् महतमलवरयूं
संतर्प्य ऐं क्लीं ग्रकुलम्यामृताकारसिद्धिज्ञानकारपरे अमृतेव
निपात्याभिरा वितिकितत्रतिपिणि ॥

पुनरानंदभैरवमिथुनं संतर्प्य न हृदये गोकरस्यानंद
नाथेनक्रमरूपिणीमभ्रवापरामृतनाकारेमध्येविन्दु
रणांकुरु पुनरानंदभैरवमिथुनं संतर्प्य मूलेनस
मयामिमंत्रास्त्रेणसंरक्ष्यकवचेनावगुण्ठ्यामृतेनवी
जेनमृतीकृत्य धेनुमुद्रांप्रदर्शयेत एवमर्घ्यस्था
पनंविधाया त्वात्वपिपात्राणियथायथंसंस्थाप्या
ध्यजनेनाम्नातेमनोयकरणानिवाग्भवह्रींबीजेन
संशोध्यात्मप्राणान्कुर्यात न यथाशिवःपीठेसौःशि
वःपीठेसौः शिवशक्तिसदाशिवेश्वरशुद्धवियामा
याकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषप्रकृतिवहं
काखुद्धिमनस्त्वक्चक्षुः श्रोत्रजिह्वाघ्राणवाक्पा
णिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवा
य्वग्निभूम्यात्मने श्रीयोगपीठायनमः इतिसंपूज्यस
मंत्रोक्तनीस्यासमंत्रोक्तनी
मूलाधारादिषडाधारेषु योगिनीन्यासंसंपूज्य पुनर्लिजंक्षिपु
न्याधारदेवतास्तदावृतीयसंपूज्य पुनर्लिंगायनमः ईंवा
क्रूरूपेणत्रियाकृत्वा पैं स्वयंभूलिंगायनमः पैं ईं स्रौं परलें
णलिंगायनमः ओं ईं इतरलिंगायनमः मूर्ध्नि सूर्य
गायनमः इत्याधारहृदये भ्रूमध्यमूर्ध्नि संवह्निसूर्य
सोमतत्त्वमहिरूपतयानुसंधाय पुनस्तन्नेजोति
क्लीकृत्य स्वहृदयपुटांतः स्थमनकेहृदयसंपुर
नेजोदंडमयंध्यायेत्कलाकुलविनियोजनादिति
क्रमेणसंतर्प्य सर्वांकपीठेसौः इतिपरांकलाविभा
घ्यातांपरांकलां शुकलंकशशांकाभात्रृत्वावेदृक
लावतीमुद्राशुक्लकमहाकुपात्तमांपरमाकलाः

तिमावयवांसंविंत्यमानसोपचारैः संपूज्य शिरोबिंदो
परितः त्रिकोणपचारकृतचतुर्दलपंचारचतुष्टयव
न्तरष्टात्मकं षट्त्रिंशात्मकं विरच्यतदन्तर्गतया स्वस्वम
न्त्रेण कुर्यात् आदौ वामावर्त्तक्रमेण इष्टदिक्षु ऐं असितांग
भैरवाय ब्राह्मण्यै ईं रुरुभैरवाय ईं माहेश्वर्यै ऊं चंडभैर
वाय ऊं कौमार्यै ऋं क्रोधभैरवाय ऋं वैष्णव्यै लृं उन्मत्त
भैरवाय लृं वाराह्यै एं कपालभैरवाय एं इन्द्राण्यै ओं भी
षणभैरवाय ओं चामुंडायै अं संहारभैरवाय अः महा
लक्ष्म्यै ततो बाह्यपंचारे सौः पृथिवीतत्त्वश्रीपा॰ एवंप
दबीजादिसर्वत्र अप्तत्त्व तेजस्तत्त्व वायुतत्त्व आकाशत
त्त्व ततोन्तरपंचारे गंधतत्त्व रसतत्त्व रूपतत्त्व स्पर्शतत्त्व शब्द
तत्त्व ततोन्तरपंचारे उपस्थतत्त्व पायुतत्त्व पाणितत्त्व पा
दतत्त्व वाक्तत्त्व ततोन्तरपंचारे घ्राणतत्त्व जिह्वातत्त्व चक्षु
त्रतत्त्व त्वक्तत्त्व श्रोत्रतत्त्व ततोन्तरपंचारे चतुर्दले मनस्त
त्त्व बुद्धितत्त्व अहंकारतत्त्व प्रकृतितत्त्व ततोन्तरष्टके पु
रुषतत्त्व नियतितत्त्व रागतत्त्व कालतत्त्व विद्यातत्त्व माया
तत्त्व ततोन्तरपंचारे शुद्धविद्यातत्त्व ईश्वरतत्त्व सदाशिव
तत्त्व शक्तितत्त्व शिवतत्त्व ततस्त्रिकोणे ऐं समस्त ह्रीं श्रीं
सौः नमो गुरुभ्यो नमो देवताभ्यः ऐं इच्छाशक्ति ह्रीं ज्ञानश
क्ति श्रीं सौः क्रियाशक्त्यै श्री इति मध्ये यथाशक्ति
मानसोपचारैः संतर्पयेत ततो मायागर्भेषु पञ्चनद
त्वा तर्पये तत्रामामृतैः इति द्वादशान्ते बिंदुभिः
संतर्प्य पुनस्तस्मिन्निष्कलीकृत्य बिंदुरूपतां विभा
व्य ॥

शुक्लं त्रिमूलेन संयोज्य तद्विसर्गे लयं नयेत् इत्यनुसं
धाय प्रकाशवर्णाभ्यां संसृज्य तदनन्तरं तत्रैव
विश्रामयेन्मड्डरिति रीत्यात्मानं देवीरूपं विभाव्य मि
श्रवर्णाविषयासंसृज्य चराचरमिदं विश्वं तद्दीयवा
चके स्मरेत् इत्थं क्रमीत्या जगत्सर्वं तत्रैव लीनं विभा
वावशोभिस्पादनं देहरूपमात्मानं विभाव्य एवं स्वात्म
तत्त्वाधिपतिः श्रीपरात्पर ईं विद्यातत्त्वाधिपति श्रीप
रात्पर स्रः शिवतत्त्वाधिपतिः श्रीपरात्पर सौः सर्व
तत्त्वाधिपतिः श्रीपरात्पर इति संतर्प्य मूलाधारे त्रि
कोणकुण्डं विभाव्य प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्यो
न्मनीस्रुचं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णमग्नौ जुहोम्यहं
स्वाहा धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषु
म्नावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं मूलाधारे सर्वभू
तानि त्यक्त्वा रोमकूपे प्रचवः षष्ठियोगीत्य लयं प्रत
इति संतर्प्य तत्त्वचतुष्टयशोधनेन विगलितभवबंध
मात्मानं परमशिवात्मानमनुसंधाय मायातत्त्वे म
देहं शिवोहं शक्तितत्त्वे विदेहं शिवोहं शिवातत्त्वे
स्वदः शिवोहं मतः परिहरणमितु तत्त्वेहं देशिकवा
महेश्वमयमूलविकल्पः शुद्ध
गुरुदेवपाविनपदेह सत्यपशिवोस्मि न इत्यनुसंधाय
यवोव विमर्शस्वरूपः परमशिवमहाभट्टारकोस्मन्दा
विगलिताखिलवैरः विश्रामयेदिति स्वात्मपूजा ततः पो
जीवन्मुक्तैः स्वाद्वी एवं परायै श्रीपरायै क्लीं स्र
उकाम्यवर्णां कुर्यात् श्री ४ अनंगनाथदेवी श्री क्लीं म
परा श्रीः सौः परापरायै श्री

वि

११२

120

न्नातरनाथश्री अवतारनाथदेवीश्री सौः सिद्धनाथ
देवश्री सौः सिद्धिनाथदेवश्री इति समयपादुकाः समय
पंक्ती सौः निजगुरुनाथसदाशिवनाथश्री ॰ अमृतान
न्दनाथसदाशिवश्री ॰ लकुलीशनाथसदाशिवश्री ॰
मृगपंकनाथसदाशिवश्री ॰ चन्द्रार्कनाथसदाशिव
नाथश्री ॰ शङ्खपालनाथसदाशिवश्री ॰ आदिनाथस
दाशिवश्री इति संकेतपादुकात्मासः ॥ परप्रकाश
नेदपरशक्त्यंबा कौलेश्वरानन्दनाथ ॥ शुक्लदेव्यंबा
कुलेश्वरानन्दनाथ कामेश्वर्यंबा इति दिव्यौघः भोग
क्लिन्नासमदनासमयः वतारः सिद्धौघः गगनः विश्व
विमलः भुवनलीलसानन्दप्रियमदनस्वच्छन्दप्रका
श अमृतः इति मानवौघः अथोर्ध्वाम्नायक्रमः तत्र बा
लाषडंगं विधाय पात्रे संशोध्य स्वयमात्मानं सामन्दीकृ
त्य संविदं वनागणे स्मरेत चरणं नवनाथाश्च मूलवि
द्याश्च षोडश आधारषट्कं देवेशि संविदेव उदाहृताः त
त्रादौ चरणविद्या ॥ ऐं योहमस्मि सोहमस्मि ऐं हमस्मि
वलादमस्मि ब्लसो हं स्वछप्रकाशाय विमर्शाय वापर
महाकाशाय विमर्शानन्दनाथश्री ॥ कुलीशनाथव्यो
मव्यापिन्यंबाश्री ॥ अनामयनाथव्योमगांबाश्री॰ ॥ ध्व
नेलनाथव्योमचारिण्यंबाश्री॰ ॥ विदाभासानन्दनाथ
व्योमस्थ्यांबाश्री॰ ॥ इति दिव्यौघः ॥ हूं उकनाथकाशानंद
नाथश्री॰ ॥ संसमयानन्दनाथश्री ॥ हंव्यापककाश
नन्दनाथश्री ॥ मेघाक्ताकाशानन्दनाथश्री ॥ लंधुव्या
काशानन्दनाथश्री ॥ रंघुनिमाचाकाशानन्दनाथश्री ॥

ह्रंह्रंह्रांकाशानन्दनाथश्री ४ यंविंद्वाकाशानन्दनाथश्री ४
क्षेरंव्यापकाशानन्दनाथश्री ४ हूः समस्ताकाशानन्द
नाथश्री ४ इतिसिद्धौघः॥४ आत्मानन्दनाथश्री ४ परमा
नन्दनाथश्री ४ शांभवानन्दनाथश्री ४ वाग्भवानन्दनाथ ४
श्री ४ नीलकंठानन्दनाथश्री ४ विदानन्दानन्दनाथश्री
स्वच्छप्रकाशानन्दनाथश्री ४ निजप्रकाशानन्दनाथश्री
४ अमृतानन्दनाथश्री ४ इतिमानवौघः॥ ह्रींश्रीं स्वच्छ
नन्दनाथश्री प्रकाशपविमर्शापरापरमहासिद्धविद्याङ्ग
लयोगिनी ह्रीं श्रीं श्रीं पा॰ इतिकुलयोगिनीमूलविद्या
ह्सौं ह्स्रात्मानंदबोधय २ ह्सौं श्रीं इतिप्रासादपरा ऐंह्रूंक्लिं
वैं ह्स्क्लैं दिनि महामदद्रवे क्लीं क्लैं द्रव क्लां क्लीं मोहय २ क्लीं
नमः स्वाहा श्री इत्यादिरहस्यविद्या ४ हंसः सच्चानन्दपर
महंसपरमात्मने स्वाहा ह्सौं २ श्री इतिशांभवीविद्या ४ क्रीं
क्लीं नित्यस्फुरत्तावेतन्या नन्दमायामहाविन्दुव्यापकमा
चरव्हपिण्डीं ह्रीयें श्री ह्रीं श्री पा इतिकुलेश्वरीविद्या ४ स्वच्छ
प्रकाशात्मिके ह्रींकुलमाहालिनि कुलगर्भमातृके ऐं
समयविमले मूलमयविमलमूलविद्या श्री ४ हंसः शि
मप्रकाशात्मिके कुलके कुंडलिनि श्राणीतिष्ठि महाभैरवि
आत्मानंदबोधय २ अंबे भगवति ह्रीं हं श्री इतिपर
बोधिनीमूलविद्या ॐ मोक्षरुक श्री इति कुलपंचाक्षरीति
या नवमीलोपामुद्रा श्री विद्ये तत्त्वत्रिपुरसुंदरी श्री ऐं
पूहस्तमतिशुक्रानि ॥ ॥
॥ ॥ ॥ ॥

त्रि·
११२८
1121

शाकारनिर्विकल्पकब्रह्मस्वरूपिणि ऐं परमानन्दशक्ति
सौः शांभवानन्दनाथश्री· इति षडन्वयकौलिनी ४ हंसः
सोहं स्वच्छानंदपरमहंसपरमात्मने स्वाहा इति गुरुभूत
मविमर्शिनीमूलविद्या ऐं ईं श्रीं श्री इति संकेतरमावि
द्या ४ ह्रीं भगवति विच्चे वाग्वादिनि ऐं क्लीं महाहृद
यमायामातंगिनि ऐं क्लिन्ने वं ह्रीं श्री षडन्वयवाग्वादि
नी ४ ह्रीं श्रीं हसखफ्रें हसकलरं सौः श्री· इत्यपरशांकरी
ह्रीं श्रीं हसकल हसकल ह्रीं श्रीं महात्रिपुरसुंदरि सर्वा
नन्दमये वेदवेद्यके परब्रह्मस्वरूपिणि परमात्मशक्ति
सर्वमंत्रेश्वरि सर्वविद्येश्वरि सर्वपीठेश्वरि सर्ववीरेश्वरि
सर्वयोगीश्वरि सर्ववागीश्वरि सर्वसिद्धेश्वरि सकलजग
दुत्पत्तिमातृके कामसर्वकामसमृद्धासमसिद्धिः साङ्गपासर्वायु
धासपरिवारासशक्तिकासालंकारासर्वोपचारैः संपू
जिताहंकरी· इति श्रीमहात्रिपुरसुंदरीमूलविद्या· एता
विद्याः स्वशिरसि संस्मृत्य षडाधारविद्यास्तर्पयेत् अथाध
रणविद्या ४ कहसश्री ह्रीं हंसः शिवः ऐं ह्रीं श्रीं हसख
फ्रें हसक्षमलवरयूं सहक्षमलवरयीं हंसः हसौः मूलाधारवि
द्यामहापीठस्थ ... मंडलमहापीठस्थ ... वरु
...महापीठस्थ ... महापीठस्थ
नतिस्थ ... प्रकाशात्मकपरमशिवश्रीपादुकां पूजयामि
मि हसौः हंसः हसक्षमलवरयूं हंसः सोहं स्वच्छविदानंद
परमहंसपरमात्मने स्वाहा ४ त्रिपुरसुंदरि वरविद्याग्नि
प्रमुकशक्ति... श्रीपरमेष्ठिगुरु प्रमकानन्दनाथा
म्बकशक्ति... श्रीगुरु प्रमुकानन्दनाथश्रीपादुकां पू
जयामीति स्मरणं ४ कहसहें सोहं शिवः ऐं क्लीं श्रीं ह

सावफ्रें हसक्षमलवरसं हसक्षमलवरयीं सोहं श्री
रक्तविद्यामहापीठरक्तपुष्परक्तमंडलमहापीठरक्त
चहूरक्तमंत्रमहापीठरद्वीपरक्तमुद्रामहापीठरक्तनति।
रक्तमहाविमर्शात्मकपरमशाक्तांवा श्रीं ह्स्लौं सोहं हू।
क्षमलवरयीं २ हसख्फ्रें श्रीं ह्रीं ऐं ऐं ह्रीं हसक्षमलवा
हूं सहक्षमलवरसं हंसः सोहं स्वच्छानंदपरमहंसपार
मात्मने स्वाहा ईं क्लीं त्रिपुरसुंदविश्लाविद्यात्मितामुक
शक्ति पुत्रपरमेष्ठिगुरु अमुकानंदनाथामुकशक्ति
पुत्रपरमगुरु अमुकानंदनाथ अमुकशक्तिपुत्र श्रीगुरु
अमुकानंदनाथश्री इति मिश्रवरणं एवं सर्वस्वशिव
त्रिमेचवटमुद्याविद्यास्पीठपूजामारभेत् मंडकायन
मः ध कालाग्निरुद्रायनमः मूलप्रकृत्यै आधारशक्तये
कूर्माय अनंताय वराहाय पृथिव्यै इत्यादिपरतत्त्वांतं
व्यासोक्तवीथ्यासंपूज्य श्रीवक्रराजाय नमः ध अत्रसम
त्नप्रकटगुप्तगुप्ततरसंप्रदायकुलकौलनिगर्भरहस्य।
स्यातिरहस्यपरापररहस्ययोगिनी श्रीवक्रदेवता श्री
इति पुष्पांजलिं दत्वा भूविवहृतपोमध्ये वायव्यादीशांत
नेष मित्रेशनाथश्री ध उड्डीशनाथश्री ध षष्ठीशनाथ
श्री ध चर्यानाथश्री ध इति गुरुतानाथानर्घ्य वक्रस्येशा
नाटिवनङ्क्लोणो ध गगनगतिनाथश्री ध बांवदृको।
नाथश्री ध दोडेशपालश्री ध वलदश्री ध अं आं सौः त्रिपुरा
सतागंवामनायनमः पधवदपध ऐं क्लीं सौः त्रिपुरेशीदेव्यांबा।
तुजामनश्री ध वलदशारे ध ह्रीं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरीदेव्यामा।
मनश्रीदशारद्ये ध ह्रैं ह्क्लीं ह्सौः त्रिपुरवासिनीसर्वकामानश्रीअष्टारे

वि॰
॥२२
1172

ऐं हक्लीं ह्सौं त्रिपुराश्री सर्वमंत्रासनश्री त्रिकोणे क्लीं
ह्लीं ह्स्क्लें त्रिपुरमालिनी माध्यसिद्धासनश्री॰ पद्मेषडास
नानि चक्रेश्वपद्महृदयेच तद्देशावेदशारहृदयेश्रष्टारेत्रि
कोणे वसंपूज्य ऐं कामरूपपीठश्री ह्लीं पूर्णागिरिपी
ठश्री सौः जालंधरपीठश्री ऐं क्लीं सौः उड्याणपीठश्री
इतिक्रमेणाग्रदलत्रये मध्येषु संपूज्य ५ हां पृथ्व्या
धिपतिब्रह्मप्रेतपा॰ ५ ह्रीं जलाधिपतिविष्णुप्रेतपा॰ ५
हूं तेजोधिपतिरुद्रपा॰ ५ क्लीं आकाशाधिपतिसदाशिव
प्रेतपा॰ इतिमध्यपीठस्याग्नेयादिपादचतुष्टये मध्ये च
पंचप्रेतासनानि संपूज्य ५ हृन्नलिकापा॰ ५ महाप
द्मवनपा॰ ५ क्लीं श्रीं सौः कामेश्वरकामेश्वरिपा॰ ततो दे
व्या मूर्तिं कामेश्वरांकोपविष्टां ध्यात्वा ध्यायेत्परशिवांक
स्थां पाशांकुशधनुःपृषैः भासमानचतुर्बाहुमरुणा
मरुणांशुकां इति ध्यात्वा ऐं श्रीं ह्रीं प्रकटायाः स्वयोगि
न्यामिद्धादेवाः पापापवाः सान्निध्यं कल्पयोगेस्मिन्मंड
ले सान्निध्यं कुरु २ नमः कुर्वत्परशिवात्मया इति द्विमू
र्तौ पुष्पांजलिं ध्यात्वा त्रिखंडामुद्रां बद्धा ५ ह्सैं ह्स्क्लीं
ह्सौः इतिपंचकूटविद्यया द्वादशांतचैतन्यमयीं परां देवीं
वहन्नामासापुटा ५ नापुष्पांजलावानीय पद्मे हृदि देवदेव
शि त्रिपुरे देवसन्निधे पराम्रतमयेशीघ्रं सान्निध्यं कुरु
सिद्धिदे महापद्मवनांतःस्थे कारणानंदविग्रहे सर्वभू
तहिते मातरेह्येहि परमेश्वरि अस्मिन्मंडले सान्निध्यं कु
रु २ नमः इति सर्वसंकल्पिते देवीमूर्तौ चैतन्यमावाह्यावा
हनसान्निध्यापनसन्निरोधनमुद्राः प्रदर्श्यावगुंठनमुद्रा

पावशेषशिवसिपेन मुद्रयामृतीकृत्य देव्यंगैः षडंगमं
त्रैः सकलीकृत्य परमीकरणमुद्रया परमीकृत्य मूल
मंत्रेण दीपिनी मालिन्या ध्यायेदिष्टदकेन व त्रिवारं श्रोत
येदेन देवगुहिरितीरितेति क्रमेण संश्रोत्र ध्यायेत तय
घ्या ततः श्रीचक्रमातृकां ध्याये त्रिपुरसुंदरीम् ततः पद्म
तिभां ध्याये बालार्ककिरणारुणां जपाकुसुमसंकाशा
दाडिमीकुसुमप्रभां पद्मरागप्रतीकाशां कुंकुमोदकस
न्निभाम् स्फुरन्मुकुटमाणिक्यकिंकिणीजालमंडिताम्
कालालिकुलसंकाशकुटिलालकपल्लवाम् प्रत्यग्रा
रुणसंकाशवदनांभोजमंडलाम् किंचिदर्धेन्दुकुटिल
कपालमृडुपट्टिकाम् पिनाकधनुराकारभ्रूलतापव
मुष्टीम् शुक्रपुत्रानंदितालोललीलान्दोलितलोच
नाम् स्फुरन्मत्स्यवसंस्थाम विलसद्धेममंडलाम् सर्वगमं
डलाभोगजितेंदुमृतमंडलां विश्वकर्मविनिर्माणम्
चरास्पष्टनासिकां ताम्रविद्रुमबिंबाभरकोष्ठीमसृतोप
माम दाडिमीबीजवत्राभदंतिपंक्तिविराजितां वलही
पजगाहासितजिह्वाम मधुरभाषिणीम् स्मितमाधुर्येविजि
नमाधुर्यैरसमागताम् अनौपम्यगुणोपेतविभुकोटेश
शोभितां कंबुग्रीवां महादेवीम् मृणाललालितैर्भुजैः मा
णाकंकणकेयूरभूषणैः परिशोभिताम् वलौंयलटला
कारस्फुरमाणकर्णाभुजाम् करांगुलनखनिर्मलान्ताविशा
जितनभस्थलां मुक्ताहारलतोपेतसमुन्नतपयोधराम्
पीनहतोन्नतकुचांतनुमध्येन शोभिताम् त्रिवलीव
लनाधुक्रमध्यदेशाम शोभिताम् सनर्घ्यरत्नखचितकां

वि॰
११२३

173

वीणुक्तनितंबिनीं नितंबबिंबद्विरदरोमराजिवराङ्कु
शां कदलीललितस्तंभसुकुमारोरुमीश्वरीम् लावण्य
कदलीतुल्यजंघायुगलमंडिताम् गूढगुल्फपदद्व
न्द्वप्रपदाजितकच्छपाम् ब्रह्मविष्णुशिरोरत्ननिघृष्ट
चरणांबुजाम् शीतांशुशतसंतानकांतिसंतानहासिनीं
लौहित्यजितसिंदूरजपादाडिमरागिणीम् रक्तवस्त्रप
रीधानां पाशांकुशकरोद्यताम् रक्तपुष्पविभूषितां रत्न
काभरणमंडिताम् चलत्ताडंकविन्नेत्राचापबाणधनु
र्धराम् कर्पूरशकलोन्मिश्रतांबूलपूरिताननाम् महार
गमदोद्दामकुंकुमारुणविग्रहां सर्वशृंगारवेषाढ्याम्
सर्वाभरणभूषिताम् जगदाह्लादजननीं जगद्रंजनका
रिणीं जगदाकर्षणकरीं जगत्स्थापनरूपिणीम् सर्व
मंत्रमयीं देवीं सर्वसौभाग्यसुंदरीं सर्वलक्ष्मीमयीं नि
त्यां परमानंदनंदितां महात्रिपुरसुंदरीं तु सर्वतावाहनरू
पया विषयालापलक्षमगुन मल्लाविशिष्ठकया पूर्वोक्त
यासाथकें होमहात्रिपुरसुंदरीम् चक्रमध्ये तु संचित्य
ततः स्तवनमारभेत ज्ञानार्णवे श्रृणु देवि प्रवक्ष्यामि य
ज्ञातं चांतरं महत् मूलादिब्रह्मरंध्रांत बिसतंतुतनीयसीं
उद्यत्सूर्यसहस्राभां विद्युत्कोटिसमप्रभाम् चंद्रकोटि
प्रभाङ्गीं भां त्रैलोक्यैकप्रभामयीम् अशेषजगदुत्प
त्तिस्थितिसंहारकारिणीम् ध्यायेन्मनोयदा देवि नि
श्चलेनायतेतदा सद्ज्ञानेदं मेदोरु मे दिवं भवति द
णात् मनोनिश्चलतां याति शिवशक्तिप्रभावतः समा

पिर्ज्ञायतेतन्त्रसंज्ञाहृदयविजृंभितः स्वयंप्रज्ञातनामैको
ल्पसंप्रज्ञातनामष्टक स्वयंप्रज्ञातभेदस्तु शिवापिकेन
जायते असंप्रज्ञातसंज्ञस्तु शक्त्यापिकेनवैभवेत् स्वयं
प्रज्ञातभेदस्तु तीव्रस्तीव्रतरोभवेत असंप्रज्ञातभेदस्तु
मदोमदतरस्तथा ह्रस्वोयतरोमावकंपसदाद्विलति
नः तीव्रस्तीव्रतरोदेविसमापिरूपलितः शांभवेन
नवेधेनस्वस्वीभूयान्निरंतरम् अंतर्यागविधिंकृत्वाबहि
र्यागंसमाचरेत् एवंविन्यस्तदेहःसन्स्वीन्मासाधकोत
मः ध्यायेत्त्रिरामयेयस्तुजगत्त्रयविमोहिनीं अशेषव्य
वहाराणांमातृनींसंविदंपरां उद्यत्सूर्यसहस्राभोदाडि
मीकुसुमप्रभाम् जपाकुसुमसंकाशांपद्मरागमणिप्र
भाम् स्फुरत्तपतिभांतनकोचनाभांपरीक्षरीं अकोमल
दलाकारपादपल्लवराजिताम् अनर्घरत्नखचितमंजरी
चरणद्वयां पादांगुलीयकस्वर्णनैनोराशिविराजिता
कललीललितस्तंभस्कूमारोहकोमलाम् नितंबवि
वविलसद्रक्तवस्त्रपरिष्कृताम् मेखलावद्धमाणिक्यको
किंकिणीनादविभ्रमाम् अलक्ष्मसध्यमांतिम्ननाभिप्रको
दर्शीपरां रोमराजिलताभूषमहाकुलफलोन्नताम्
महत्तनिविडोत्तुंगकुचमंडलराजिताम् नवरत्नप्र
भाराजिग्रैवेयवरभूषणाम स्फुरतिभूषणमनोरमकपो
लस्थलमंजिरीम उद्यदादित्यसंकाशताटंकसमुल्लसत्
भाम स्वर्णावेदमवींपद्मवदनांनीललोचनाम् स्फुर
मदनकोदंडस्फूर्वांपश्मलोचनाम् ललाटपट्टसंरा
जदुल्लापतिलकप्रभाम मुक्तामाणिक्यघटितमुकु

वि·
११२४
1174

दक्षलकिंकणी स्फुरच्चेटकलाराजन्मकुटालोच
नत्रयां श्रीवालवल्लीविलसद्बाहुवल्लीवतुष्टयाम
इक्षुकोदंडपुष्पेषुपाशांकुशावतभुजाम् सर्वदेवम
यीमेकां सर्वसौभाग्यसुंदरीं सर्वतीर्थमयीं देवीं सर्वका
मप्रपूरणीं सर्वतेजमयीं दिव्यां सर्वदेवस्वरूपिणीम
सर्वशास्त्रमयीं देवीं सर्वागमनमस्कृताम सर्वज्ञानम
यीं देवीं सर्वदानवसेवितां सर्वानंदमयीं ज्ञानग
म्यांसंनिदपराम एवंध्यात्वापरामेवांवहन्नाडीपुट
क्रमात श्रीवास्यवकेमध्येनमुद्द्याहित्रिविद्यया सं
स्थितोमूलनयेनत्रश्रीपीठांतर्निवासिनीम मुद्रांसंदर्श
येनत्रनर्पयेल्लिविधायपयेम लयागंकल्पयेद्देहे देव्या
लपरमेश्वरि गंधपुष्पाक्षतादीनि देव्यैसमर्पयेद्वेदये
त उपचारैः षोडशभिः संप्रज्यपरदेवताम तर्पयेत्रि
पुनर्देयास्त्रिवारंमूलविद्यया। इति। ततोमूलविद्या
ते श्रीमहात्रिपुरसुंदरी नित्या श्रीपादुकां पूजयामी
ति पुष्पांजलिं दत्वा तर्पयामंतेसंतर्प्य वालोते श्री
महात्रिपुरसुंदरि एतत्ते आसनं नमः एवं स्वागतं न
मः एतत्ते पाद्यं नमः एषते अर्घ्यं स्वाहा एतत्ते आचम
नं स्वधा एषते मधुपर्कं स्वधा एतत्ते आचमनीयं स्व
धा इति समर्प्य ह्रीं श्रीं क्लीं ब्लें सः हसखफ्रें हसौः ऐं सोहमि
नित्यवीजैर्नवमुद्राः प्रदर्श्य पादुके उपनीय उत
रतः स्नानमंडपमानीय रत्नसिंहासने संस्थाप्य व्या
दिव्यदंतधावनोपचारान्निवेद्य केशप्रसादनमध्ये गंधाम
लकोद्वर्तने इलोदकस्नाने पवमानस्नाने पंचामृतस्नाने मम
कोंगस्ना

छनं केशसंस्कारं विकुरशोधणां कुर्वा भगवति पत
नेस्नानीयं नमः पतेन वस्त्रयुग्मं नमः इति वस्त्रयुग्मं
परिधाप्य नीराजनादिमंगलाचारान्विधाय भूषण
मंडपे रत्नसिंहासने समुपवेश्य मुकुटरत्नताटंक
नासामौक्तिकग्रैवेयहारकेयूरकंकणादिकांगुली
यकरत्नवंधनमध्यवंधनकांचीकलापपादकटक
नूपुरपादांगुलीयकादिनानाजातीयनानादेशीयवि
विधभूषणैर्भूषयित्वा सर्वांगे महासुगमदलेपनं कु
त्वा कंठे कूरमालां वक्षावलंवो दिव्यांजनं नेत्रांज
ने भाले श्रादर्शं दर्शनं छत्रचामरे समर्पयित्वा मंडपमा
नीयश्रुतः कामेश्वरांके समुपवेश्य सर्वोपचारैः संमु
न्य यथोपचारं प्रथमादिभिः संतर्प्य पुष्पांजलिं दत्वा
नैवेद्यतांबूलानि निवेद्य प्रार्थयेत् संविन्मये परे
देवि परामृतरसप्रिये अनुज्ञां देहि देवेशि परिवारा
र्चनाय मे इति पुष्पांजलिपुरःसरमनुज्ञां प्राप्य श्रीच
क्रमध्ये त्रिकोणं हस्तेन वर्तुलमंडलं विलिखेत
तिथिमयीं नित्यां सृजयेत् प्रतिपत्प्रभृतिपूर्णिमाप
र्यंतं कामेश्वर्यादिनित्याः सृजयेत् त्रिकोणमध्ये प्रथा
न देवतात्वेन तत्तिथिनित्याः सृजयेत् तदेवाः षोडशधाः
सृज्याः एवमुक्तरूपे हंसपदे नित्याप्रतिपदादशीं तवि
न्यादिकामेश्वर्यंतं पूजनीयं एतानित्याः प्रागेवोक्ता
त्वात्तत्वाः मध्ये श्रीविद्यामुच्चार्य श्रीमहात्रिपुरसुंदरी
श्रीपादुकें सृजयामि ततो मध्यविंदौरभितः श्रीगुरुवा
तरवावस्यमध्यादितन्नवरंगानि सृजयेत मध्यत्रिकोण

वि
११२५

1175

प्राकृत्रिकोणयोर्मध्ये देव्याः पृष्ठभागे त्रिपंक्त्या दिव्यौ
घसिद्धौघमानवौघान्संपूज्य चतुरस्रत्रयविधयामान
वौघान्ते गुरुक्रमं संपूज्य मध्यत्रिकोणरेखात्रये पंच
पंचक्रमेण षडन्वयशांभवप्रागुक्तमंत्रैः पंचदशनित्याः
संपूज्य विसर्गशुक्लमूलविधया मध्यमूले देवीं समर्च्य न
वावरणमर्ज्यां ऊँ यात् तत्र भूबिंबे प्रथमरेखायां पश्चि
मादिदिक्षु वायव्यादिदिक्षु च अणिमादिदशसिद्धिदेव
तायै नैनत्रादौ त्रैलोक्यमोहनचक्राय नमः चतुरस्र
चरेखायै नमः इति पुष्पं दत्वा च अणिमासिद्धिदेवीश्री
लघिमासिद्धिदेवीश्री· एवं महिमासिद्धि· ईशित्वसि·
द्धि· वशित्वसिद्धि· भुक्तिसिद्धि· इच्छासिद्धि· रमासिद्धि·
मोतसिद्धि दशकेसमस्तचतुरस्रमध्यरेखायै नम इति
पुष्पं दत्वा ब्राह्मी ब्रह्माणीश्री· ईं माहेश्वरीश्री ऊं कौमारी
श्री ॠं वैष्णवीश्री· लृं वाराहीश्री· एं इंद्राणीश्री· ऐं चा
मुंडाश्री· अः महालक्ष्मीश्री· एताः पश्चिमादिद्वारेषु
वायव्यादिकोणेषु पूजयेत् ततश्चतुरस्राद्यरेखायै
नमः इति पुष्पं दत्वा च ॐ सर्वसंक्षोभिणीमुद्राशक्ति
श्री· एवं द्रां सर्वविद्राविणि· क्लीं सर्वाकर्षिणी· ब्लूं स
र्ववशंकरी सः सर्वोन्मादिनी क्रौं सर्वमहांकुशा ह
सखफ्रें सर्वखेचरी ह्सौं सर्वबीजमुद्रा ऐं सर्वयोनिमु
द्रा ऐं क्लीं सौः सर्वत्रिखंडमुद्रा च ह्स्रां सौः त्रिपुराचक्रे
श्वरीनित्याश्री एताः प्रकटयोगिन्यः त्रैलोक्यमोहनच
क्रे समुद्राः ससिद्धयः सायुधाः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वो
पचारैः संपूजितास्तर्पिताः वरदाः संतु इति पुष्पांजलिं दत्वा

५

द्रामिति सर्वसंक्षोभिणीमुद्रां दर्शयेत्
ततः श्रीपात्रस्थबिंदुनाबिंदौ प्रधानदेवतां त्रिवारं सं
तर्प्य योनिमुद्रां प्रदर्श्य पुष्पांजलिं दत्वा अभीष्टसिद्धिं
मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्र
थमावरणार्चनम् इति समर्प्य द्वितीयावरणं पूजये
त् अत्र त्रैमोहनादिचक्रत्रये शंखोदकेन सर्वसौभा
ग्यदायकादिषट्के श्रीपात्रस्थजलेन अथवा शंखे
स्थवा विशेषेणेति सर्वत्रेति संप्रदायः इति प्रथमावर
णम् अथ द्वितीयावरणं ॥ ऐं सर्वाशापरिपूरकषो
डशदलचक्राय नमः इति पुष्पांजलिं दत्वा पश्चिमादि
वामावर्तेन ४ अं कामाकर्षिणीनित्याकलाश्री·प ईं शा
वं सर्वत्र आं बुद्ध्याकर्षिणी इं अहंकाराकर्षिणी ऋं रसा
ब्दाकर्षिणी उं स्पर्शाकर्षिणी ऊं रूपाकर्षिणी लृं धैर्या
कर्षिणी ॠं गंधाकर्षिणी लृं चित्ताकर्षिणी ओं बी
कर्षिणी एं स्मृत्याकर्षिणी ऐं नामाकर्षिणी
जाकर्षिणी औं आत्माकर्षिणी अं अमृताकर्षिणी
अः शरीराकर्षिणी ४ ऐं क्लीं सौः त्रिपुरेश्वरी नित्या
श्री·पत्ता गुप्तयोगिन्यः सर्वाशापरिपूरकचक्रे समु
द्रा इत्यादिना समर्प्य द्रीमिति सर्वविद्राविणीमुद्रां प्रद
र्श्य अभीष्टसिद्धिं मे देहि द्वितीयावरणार्चनमिति
पुष्पांजलिं दद्यादिति द्वितीयावरणं। अथ तृतीयाव
रणे ४ सर्वसंक्षोभणाष्टदलचक्राय नमः अनंगकु
सुमाया स्वपूर्वादिदिक्षु पूजयेत् ४ कं ५ अनंगकु
स्तमाया स्वपूर्वादि ४ वं ५ अनंगमेखला ४ टं ५ अनंग
स्तमादेवीश्री ४

वि·
११२६

सुसंक्षोभणाष्टदलचक्रायनमः मदना ४ नं ५ अनंगम
दनातुरा यं ५ अनंगरेखा ४ यं ५ अनंगवेगिनी ४
लं ५ अनंगांकुशा ४ लं ५ अनंगमालिनी ह्रीं क्लीं सौः
त्रिपुरसुंदरीचक्रेश्वरीनित्याश्री पदाः गुप्ततरयोगि
न्याः सर्वसंक्षोभकरकेचक्रे समुद्रेन्यादिनासमर्थ्य
क्लींमित्याकर्षिणीमुद्रांप्रदर्श्य अभीष्टसिद्धिं मे देहि
तनीयावरणदेवतानिति समर्प्ययेदिति तृतीयावर
णे अथ चतुर्थावरणे पश्चिमादिवामावर्तेन पूज
येत ४ सर्वसौभाग्यदायकचतुर्दशारचक्रायनमः
इतिपुष्पंदत्वा ४ ओंसर्वसंक्षोभणी ईंसर्वविद्राविणी
ऊंसर्वाकर्षिणी ॐसर्वाह्लादिनी लंसर्वसंमो
हिनी पंसर्वस्तंभिनी पंसर्वजृंभिनी शौंसर्ववशंकरी
श्रौं सर्वरंजनी हंसर्वोन्मादिनी यंसर्वार्थसाधनी
रंसर्वसंपत्पूरिणी लंसर्वमंत्रमयी ·वंसर्वद्वंद्व
क्षयंकरी इतिसंपूज्य पैं ह्रीं श्रीं हैं हक्लीं हसौः त्रिपु
रवासिनीचक्रेश्वरीनित्याश्री· पदाः संप्रदाययो
गिन्यः सर्वसौभाग्यदायकचक्रे समुद्रेन्यादिनासम
र्थ्य ह्लसर्ववशंकरीमुद्रांप्रदर्श्य अभीष्टसिद्धिंमे
देहि चतुर्थावरणदेवतानिति समर्प्ययेदिति पंच
मावरणे पश्चिमादिवामावर्तेन सपूजयेत नत्वस
र्वार्थसाधकबहिर्दशारचक्रायनमः इतिपुष्पंदत्वा ४
नेसर्वसिद्धिप्रदादेवीश्री· पंसर्वसंपत्प्रदा वंसर्व
प्रियंकरी पंसर्वमंगलकारिणी नेसर्वकामप्रदा
टंसर्वदुःखविमोचिनी ठंसर्वमृत्युप्रशमनी डंसर्व

1176

१०

विघ्नविनाशिनी छं सर्वाङ्गसुंदरी ऐं सर्वसौभाग्यदायि
नी ध ह्सैं ह्स्क्लीं ह्सौः त्रिपुराश्रीचक्रेश्वरी नित्याश्री·
पत्ताः कुलकौलयोगिन्यः सर्वार्थसाधकेचक्रे समुद्रे
स्वाहानाम मध्यमः इति सर्वोन्मादिनीमुद्राप्रदर्श्य श्रीमो
पूस्तिहिमेश्वरे पंचमावरणार्चनमितिनिवेदयेदिति प
वमावरणे अथ षष्ठावरणे अंतर्दशारचक्रे पश्चिमा
दिविलोमेन ध सर्वरक्षाकरणे तर्दशारचक्राय नमः इति
पूजयित्वा ध वें सर्वज्ञादेवीश्री छं सर्वशक्तिः जं सर्वैश्वर्य
प्रदा ॐ सर्वज्ञानमयी यं सर्वव्याधिविनाशिनी क्रुं सर्वा
दिविनाशिनी कं सर्वाधारस्वरूपा खं सर्वपापहरा गं
सर्वानन्दमयी वं सर्वरक्षास्वरूपिणी डं सर्वेप्सितफल
प्रदा ध ॐ क्लीं ह्रूं त्रिपुरमालिनी चक्रीश्वरी नित्याश्री
पत्ता निगर्भयोगिन्यः सर्वरोगहरे चक्रे समुद्राः स्वाहा
नामसमध्यं क्रौं मिले क्रमुद्रां प्रदर्श्य श्रीमो ह्सिद्धिमेहि
नमष्टावरणार्चनमितिनिवेदयेदिति षष्ठावरणम् अ
पसममावरणे प्रागादिवामावर्तेन वशिन्याद्याः न
व ध सर्वरोगहराष्टारचक्राय नमः इति पूजयित्वा ध अं
ह्लूं वशिनी वाग्देवताश्री· ध कलह्रीं कामेश्वरी वा
ग्देवताश्री· ध र्ब्लूं मोदिनी वाग्देवताश्री ध व ५ क्लीं वि
मला वाग्देवताश्री· ध ज्म्रीं अरुणा वाग्देवताश्री ध व ५
ह्स्ल्व्यूं जयिनी वाग्देवताश्री· ध झ्म्र्यूं सर्वेश्वरी वाग्दे
वताश्री ध क्षं ध क्ष्रीं कौलिनी वाग्देवताश्री· ह्रीं श्रीं सौः त्रि
पुरासिद्धा चक्रेश्वरी नित्याश्री पत्ता रहस्ययोगिन्याः सर्वरो
गहरे चक्रे समुद्राः स्वाहा दिनामध्यं खेचरी इति सर्वखे
चरीमुद्राप्रदर्श्य श्रीमोह· सप्तमावरणेऽर्चनमिति सप्तमावर

वि

१२२

1177

अथाष्टमावरणं त्रिकोणाग्रदक्षवामकोणेषु तद्बहिः तन्मध्ये सर्वसिद्धिप्रदेचक्र

लचक्रस्थनमः इतिपुष्पंदत्वा ध द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः बाणे
लोपांशोषणेभ्यः कामेश्वरकामेश्वरीबाणेभ्यो नमः
धांधां मोहनकामेश्वरकामेश्वरी धनुर्भ्यां नमः ध आं
ह्रीं वशीकरणकामेश्वरकामेश्वरी पाशाभ्यां नमः ध
क्रों क्रों स्तम्भनकामेश्वरकामेश्वर्यंकुशाभ्यां नमः ध
ऐं अग्निचक्रे कामगिर्यालये मित्रेशानन्दनाथात्मिके
जाग्रद्दशाधिष्ठायके इच्छाशक्त्यात्मक रुद्रात्मकश
क्ति श्रीकामेश्वरीदेवीश्री ध क्लीं सूर्यचक्रे जालंधरपी
ठे षष्ठीशानाथात्मिके स्वप्नदशाधिष्ठायके ज्ञानशक्त्या
त्मक श्रीवज्रेश्वरीदेवीश्री ध सौः सोमचक्रे पूर्णगि
रिपीठे उड्डीशनाथात्मिके सुषुप्तिदशाधिष्ठायके क्रि
याशक्त्यात्मक शक्ति श्रीभगमालिनीदेवीश्री ध ह्सौः
हसकलह्रीं ह्सौः त्रिपुराम्बाचक्रेश्वरीनित्याश्री पता
रहस्ययोगिन्यः सर्वसिद्धिप्रदचक्रे समुद्रेत्यादिनाम
मर्प्य ह्सैं ह्सौः सर्वबीजमुद्राप्रदर्शनं अभीष्टसिद्धिमदेहि
अष्टमावरणार्चनमिति निवेदयेदित्यष्टावरणं ॥ अ
थ नवमावरणं । ऐं क्लीं सौः मूलं सर्वानंदमयबैंद
वचक्राय नमः इतिपुष्पंदत्वा ब्रह्मचक्रे श्रीमदुड्याण
पीठे चर्यानंदनाथात्मिके तुरीयदशाधिष्ठायके पर
ब्रह्मात्मकेशक्ति श्रीमहात्रिपुरसुंदरीश्री ध हसक
लह्रीं हसकलह्रीं ह्सौः त्रिपुरभैरवीचक्रेश्वरीनित्या
श्री पताः परापररहस्ययोगिन्यः सर्वानंदमयबैंद
वचक्रे सर्वचक्रेश्वरी सर्वमंत्रेश्वरी सर्वपीठेश्वरी सर्व

विघेश्वरी सर्वनागोश्वरी सर्वसिद्धीश्वरी सर्वज

गद्वुत्पत्तिमातृका सचक्रा सर्वसिद्धासायुधा सवा

हना सशक्तिका सालंकारा सपरिवारा सर्वोप

चारैः सम्पूजिता तुष्टा वरदा स्तु इति समर्प

यं इति सर्वयोगिनीमुद्रां प्रदर्शयं अभीष्टसिद्धिं मे

देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये तुभ्यं न

वमावरणार्चनमिति निवेदयेत् ति नवमावरणे

५ ऐं क्लीं सौः श्रां ईं ॐ यां रां लां वां शां कामेश्व

री इच्छाकामफलप्रदे सर्वसत्ववशंकरि जगत्

क्षोभकरि हूं ६ द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः स्त्रौं ऐं क्लीं ऐं

इति कामेश्वरी समग्र विद्यया देव्या मूलाधारे

पुष्पांजलिं समर्पयेत् ५ क्लीं सर्वकार्यसा

यके वज्रेश्वरि वज्रपंजरमध्यगते क्लीं क्लिन्ने

वि·
११८
178

ऐं क्लीं नित्यमदद्रवी क्लीं वन्नेश्वरी समयदेवताश्री
इति पुष्पांजलिं समर्पयेत ४ नमो भगमालि
नी विद्यामुच्चार्य भगमाला समयदेवताश्री ·
इति विंदौ पुष्पांजलिः ४ ह्लीं भगवति संनित्या
क्लेमेश्वरी संही सर्वसत्ववशंकरि सः त्रिपुरभैर
वि ऐं विच्चे त्रिपुरसुंदरी समयदेवताश्री · इति
शिरसि पुष्पांजलिः मूलविद्यया शिवशक्तिसंतर्प्य
४ ऐं क्लीं सौः श्रीविद्याषोडशाक्षरीमुच्चार्य स
मादधीकलायष्टा प्रागुक्तां कामकला भावयेत
कलारूपमिदं देवि प्रोक्तमेतत्परात्परम ॥

इत्युक्तरीत्यासत्त्वावज्रकपालिनीगणपतेक्षेत्रपाले
भ्योबलीन्संपूज्य सर्वभूतबलिं तन्मंत्रेणोत्सृज्य ततो नै
वेद्यपात्रं मांसं संस्थाप्य धूपदीपौ दर्शयेत् शुद्धेनामं
प्रेक्ष्य गंधादिभिरभ्यर्च्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य जगद्धितिमंत्र
मातः स्वाहेति घंटां संपूज्य वामकरेण गृहीत्वा वादयन्पत्री
वैधूपं समर्पयेत् वनस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो गंध उत्तमः
आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां इति पठित्वा स
मर्पयेत् सुप्रकाशो महादीपः सर्वत्र तिमिरापहः सबाह्या
भ्यंतरं ज्योतिर्दीपोऽयं प्रतिगृह्यतां इत्युक्त्वा दीपं समर्पयेत त
तो नैवेद्यमस्त्रेण संप्रोक्ष्य त्रिशूलमुद्रया मांसं वा गवादि
स्वाहा द्यैकं विधाय सुधाबीजेन धेनुमुद्रयामृतीकृत्य
बीजैः प्रोक्षणादिकं कृत्वा महत्तरे नैवेद्यं साहं तेन मूलेन समर्पयेत
गंधाद्यैरलंकृत्वा महत्तरं समन्वितम् सुधा व समर्पयेत् सोद
नैवेद्यं ददामि देवेश भक्त्या सम्यक् निवेदितम् गृहाण मायो
वं शिवेन मह गृह्यतां इत्युक्त्वा गृहाण सिद्धिकं तिष्ठतां मांदोष
गात् तत्र वामकरेण विकचोत्पलनिभां ग्रासमुद्रां प्र
दर्श्य दक्षहस्तेन प्राणादिमुद्रां दर्शयेत् प्राणाय स्वाहेति
नामम व्याहृत्य क्रमेण नव त्रय मंत्रेण तत्त्वाधिप
तिः श्रीकामेश्वरी तत् पलं पंचविधात तत्त्वाधिपतिः शिवत
त्त्वाधिपतिः सर्वं तत्त्वाधिपतिः ततः कामेश्वरतत्त्वमत इत्या
दिवत्तत्त्वैः सत्त्वं पंचपरांबायै श्रीमहात्रिपुरसुंदर्यै नै
वेद्यं स्वाहा क्लींपरायै श्रीं मोः परापरायै श्रीं ... ममध्य
श्रमनोपल्लवेण मसिस्वाहा इत्युक्त्वा प्राणादिमुद्राः प्रद
र्श्य प्राणाय स्वाहेत्यादि पंचाहुतीर्निवेदयनवतिकामध्ये

मूलमंत्रं स्मरेत् अपारनम्निभोजनेनावशाकांतमाणः
हणा विश्रमेत् अथ वटुकादिबलिनैवेद्यान्स्वधर्मितिस्म
र्त्तव्यदायः केचित्तु नैवेद्यंतत्र वदंति ततयदामप्रदाय
कार्यमिति मध्येपात्रोपयुक्ततारायोषानेकरसुधार्द्वित्व
त्वमासमन्मथपाणोनेऊर्यात् अत्र नैवेद्यसमर्पणोनेत्तं
नित्यहोमंकृत्वा सर्ववन्यवेनाद्विज्ञयात् ततः जलदी
पंतैवेद्येन शालिग्रामस्मादिपिष्टेन पुटेनमस्तीर्थकेन
शालिद्वितीयेनसार्धत्रिकोणाकारान् उमहद्रेपाण
नवपंचत्रीणवाविधायपूतेनपाचयित्वाताम्रादिभाज
नेष्टतलादिनंसंख्यया मंडलेविधाय षट्दलेवहिशि
स्याघषट्कंमध्येदेवीयष्टापंचचेत कामस्थेर्यादिभैरवी
यजेत् त्रिकोणंचेत गुणत्रयात्मिकापरेशीयजेत उ
त्ममालिनीवियपाफलयुष्पनोहूलसवर्णादीनिनिः
क्षिपेत् पंचमहादीपंतैनावतिष्ठमोद्यातात्रमामालिनि
मत इंपणत्वमालिनी ततोरत्नेश्वर्याभिमंत्रमजपि
त्वादीपिमानननमस्कृत्यसामयिकहृदयंपपटन् दक्षुपि
नवपाद्यचपात्रिपावाश्रमयेत् शंतस्लेजोवहिह्लेन
एकीकृत्यनिरेनने अथऊर्ध्वकर्मणोवजलदीपनिवे
दयेत समस्तवेकेचकेशिष्टतेदेविमवाक्षिके श्रा
गात्रिकमिदंमद्देशहानातममसिद्धये एतनाग्न्याश्लोका
भ्यांनवीननिवेद्यचादिनात्यदिमनार्पवनात्पिंडादिभि
रपि ततोमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वासम्मः शिवस्मि
ष्यातेदेमेखायायचक्रषयेनमः शुवेपांकिच्छंदसेनमो

कूटद्वये श्रीत्रिपुरसुंदर्यै देवतायै नमः गुह्ये वाग्भवबी
जाय नमः पादयोः शक्तिकूटशक्तये नमः नाभौ का
मराजकूटकीलकाय नमः इति विन्यस्य ममसिद्धि
र्थे विनियोग इति कृतांजलिः क्रमाद्बालाबीजत्रयादि
रादिन्यासं पंचदशीकूटत्रयहृदयादिन्यासं महाषोडशी एव
उत्रयहृदयादिन्यासं त्रिधा षडंगन्यासमत्रये विधाय सर्वत्रा
यै हृदयाय नमः इत्यादिमंत्रैरपि षडंगन्यासं विधाय·
मूलविद्यान्यासं कुर्यात् ज्ञानार्णवे ततो न्यासादिकं क्र
ध्यात्वाहं तदाणीबके इत्यारभ्य ऊमौर्या त्रिपुरीशान्या
षडंगानि च पूर्ववत् इत्यंतमुक्ता प्रणवस्थे महेशानि
श्रीविद्यान्यासमुत्तमम् संपूर्णांगिचिंतये हृदयाब्रह्मरंध्रेण
प्रभाम सर्वत्रधाषोडशार्णामहासौभाग्यदांस्मरेत्
वाग्भसदेशे सौभाग्यदंडिनीं भ्रामयेत् नमः त्रिपुरनिष्ठा
गुह्यांगुष्ठपादमूले प्रवत्यसेत् त्रैलोक्यस्यस्वयंकर्त्री
ध्यात्वैवं तिलकं न्यसेत् संपूर्णामेववदने वेष्टनेन वि
न्यसेत् पुनः पूर्णां च वदने गलोर्द्धे विन्यसेत् ततः पुनः सं
स्वर्णां पादे हृदि वेष्टनेन च विन्यसेत् व्यापकांते योनिमुद्रां
गुह्ये विद्याभिवंघव श्रीविद्यापूर्णां तु पायं न्यासः सौ
भाग्यवर्धनः ब्रह्मरंध्रे द्विपदे हृदि मणिवंधे न्यसेत् ततः ल
ललाटे नासिकां कुर्यात् षोडशार्णां स्मरन् बुधः त्रैलोक्यप
न्तकर्ता हृदि तिस्र स्वाग्निभावयेत् संमोहनार्थं चौदेवि
श्रोत्रन्यासो यं तोभकारकः त्रैलोक्यमकुर्णां ध्यायन् श्री
विद्यां मन्त्रसिस्मरन् पादयोर्भयं च योनौ न्यासः कमोरंध

वि·
११८-

निमलके नाभौ पार्श्वे हृदये चैव स्तनयो रंसयो स्तथा
कर्णयोर्मूर्ध्नि चैव वदने तु निपातयेत् ततः कर्णमूले
घ्राणकं चैव हस्तयोः क्रमात् संहारोऽयं महात्म्या सावी
जैः षोडशाभिः क्रमात् श्रीविद्याषोडशार्णन्यासैर्विशे
षेरो भवेत् इत्यादिरीत्या मेत्रन्यासमाविधाय प्राग्वद्धा
वाग्राजकलकूटादि स्मर सर्वकेशनाय संव्येया मूल
विद्याषोडशार्णन्यासैर्विशेषरो भवेत् इत्यादिरी
मूलविद्यां तया गृहीतानि गृहीत्वा निवेदयेत् भूयोऽपि
मुद्रां तत्त्वकं प्रदर्शयेत् समस्तावहर्यो पुष्पांजलिं दत्वा स्तोत्रैः
स्तुत्वा वहुशः प्राणायामादिभिः संस्थापयेत् ततः श्री
चक्रं चतुराम्नायवेन विभाव्य तत्तदाम्नायविद्याभिः
मूलमन्त्रसम्पुटिताभिः पूजयेत् तत्र यथावत् षो
डशदलमण्डले सर्वाम्नाये पूर्वाम्नायं विभाव्य तद्दी
क्षितीं हृदशक्तिं पूजयेत् मन्त्रपूर्वं हृदयशाखे स्थिति तु प
दक्षिणाम्नायं मत्वा तद्दीक्षितीं हृदयशक्तिं पूजयेत् पश्चा
दृष्ट्वे तत्र पश्चिमाम्नायं मत्वा तद्दीक्षितीं कुब्जिका
पूजयेत् विन्दुचक्रान्तकमलाख्ये तेन विभाव्य उत्तरा
म्नायं तद्दीक्षितीं कालसंकर्षिणीं पूजयेत् तत्र षड्गु
णात्मकमन्त्रं संधाय तत्र केन्द्रे रवीं पूजयेत् भूगेहत्रये चौद
ने तत्त्वावाकत्र्यं मत्वा तद्दीक्षितीं वज्रलातां पूजयेत् ता
ने उत्ताने नवे स्वाहा वज्रेवनेनावा षोडशाष्टदलं वैदिकं
दर्शनं मत्वा सर्वतन्त्रपादांगाय पूजयेत् मन्त्रमोवर
डामे विभाव्य सौगाशाहवे गास्यं पूजयेत् हिरण्यांवेस
षट्दर्शनं मत्वा तापत्रामहाहवेगाभिस्यपूजयेत् पुष्पांवेशाकं
मत्वालपाय

जैन त्रिकोणांसांतरालं शैवदर्शनमंत्रसंध्याय ह्रौं नमः
शिवाय ह्रौं नमः इत्यनेन शिवं यजेत् ततः श्रीचक्रे सि
द्धांतरूपं मत्वा तत्सिद्धांतविद्याभिरर्चयेत् त्रैलोक्यमोह
नचक्रे सृष्टिसृष्ट्यात्मके मत्वा चार्वाकदर्शनं यजेत् चार्वा
ह्वमलवंबसूं चार्वाकदर्शनादिदेवतायै श्रीचंडिकायै न
मः सर्वाशापरिपूरकचक्रे सृष्टिस्थित्यात्मकं मत्वा बौद्ध
सिद्धांतमर्चयेत् नयपथा ध नवसाहकंछलह्सौं बौद्धद
र्शनादिदेवतायै नमः सर्वसंक्षोभणां चक्रे सृष्टिसंहारात्म
कं मत्वा जैनसिद्धांतमर्चयेत् ह्रौं क्लौं ब्लौं छ्रौं द्रौं जैनद
र्शनाधिपतिदेवतायै अर्हतायै नमः सर्वसौभाग्यदायकं
चक्रं स्थितिसृष्ट्यात्मकं मत्वा सांख्यसिद्धांतमर्चयेत् अर
उम्ह्ल्ह् सांख्यदर्शनादिदेवतायै प्रकृत्यै नमः सर्वार्थसा
धकं चक्रे स्थितिमध्यात्मकं ध्यात्वा प्राग्वत् गायत्र्या वैदिकसिद्धा
नमर्चयेत् परोरजसे सावदोम् इति वचनात्तुर्यः पादः॥ सर्वर
क्षाकरं चक्रे स्थितिसंहाररूपं मत्वा सौरसिद्धांतमर्चयेत् श्री
ह्रीं क्लीं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः श्रीं सर्वरोगहरं चक्रे संहा
रसृष्टिं ध्यात्वा ॐ नमो नारायणाय इति वैष्णवसिद्धांतं यजेत्
सर्वसिद्धिप्रदं चक्रे संहारस्थित्यात्मके शाक्तसिद्धांतं बाल
पाशाक्तिदर्शनादिदेवतायै श्रीत्रिपुरायै नमः इति यजेत् स
वीनंदमयं चक्रे संहारसंहृतिं मत्वा शैवदर्शनं यजेत् प्रामा
र्घुटितषडत्वं शैवदर्शनाधिदेवतायै श्रीब्रह्मविद्यायै
नमः विंदुचक्रे त्रिमहार्णान्ताख्यमासावक्रे सर्वात्मसिद्धि
वाहयमंत्रसंध्याय ज्ञानदर्शनं यजेत् ध ह्स्ख्फ्रें महाच
ॐ योगीश्वराय संविदहे तन्मयाधिदेवतायै कालसंकर्षि

वि.
११८९

त्येनमः इति पुष्पत्रितानमस्कारादिभिः परितोष्य नाथ
भावमवनीं गत्वा स्वाभिमतं प्रार्थ्य पंचमुद्राभिर्मा चेत
यंयुवमनस्यवमुद्रं गोमुखं तथा योनिमुद्रां तिवैना०
हृदेवाभिवंदेत ततः रश्मिमूर्णामध्ये टेभ्याम वश्यमित
देवताः श्रीमद्दक्षिणकालीनाम्नाः मनसैव स्वबोधवक्त्राः
इति देवीं पुष्पाञ्जलिं दत्वा संहारमुद्रया गच्छ २ परं स्था
नं स्वस्थानं परमेष्ठिनि यत्र ब्रह्मादयो देवा न विदुः परम
पदमिति पुष्पं गृहीत्वा प्राणवत्सहृदं नीत्वा ॐ तिष्ठ २
परे स्थाने स्वस्थाने परमेष्ठिनि यत्र ब्रह्मादयो देवाः सदा
तिष्ठन्तु मे हृदि इति पुष्पं हृदयपद्मे नीत्वा सर्वेभिरिति
देवतां स्वहृदये स्थाप्य प्राणवत्सा ओं हां सननमात्पवि विधाय श्री
ॐ प्रणामेन ततो ब्रह्माण्डं तामेते नगजलं भूमौ निः
क्षिप्य ईशानादिशि नैवेद्यशेषं निर्माल्यं पुष्पं निक्षिप्य
क्लीं नमः उच्छिष्टचण्डालि मातंगि सर्ववशंकरि स्वाहेति
नत्र जलमभिक्षिप्य औं मधुकं समाहृत्य भुवनान्तरवा
सिनि वटुकेदिसिमदेविप्रमादं कुरु सिद्धिदे अनेन
मचरकेदीपं गृहीत्वा देहस्यादिकुलदेवता गतम्
त्वा देवेभ्यश्चामैरवायोगिन्यो वटुकाश्च यत्र पितरो
वेतालकाश्चेटकाः भूतादिकं धारासत्वैव वेवरा
भूतापिशाचा ग्रहा नाः सुः जलपुत्रकस्पपिवतं
पाने मदीयं वरम इत्यनेन मूलमंत्रे उष्मान्तरदा
नमसान्कर्षात ततो योगिनीयोगिभिर्द्वीतः कश्चिन
कालेनीना मिश्रवर्गणविपथ्यास्मात्काने मद्विदानेरम
वंपरामपरमस्वाद्यभयादिति ॥

अथ सहस्राक्षरीं लिख्येत् अत्र सहस्राक्षर्यायां महाणी
वाक्भेदेन नाना विद्याः सन्ति तत्रादावनुपस्थान सहस्रा
क्षरी ऐं नमो भगवति त्रिपुरसुन्दरि उग्रतारिणि क्लीं श्रीं
करकरा विसर त्वत्त्वत्त्ववद २ वाग्वादिनि स्वाहा ह्रीं नमः
क्लीं नमः श्रीं श्रीं क्लीं नमः सदा सर्ववंदिते सकलजनतो
भिणि श्रीं श्रीं कारिणि ह्रां ह्रां ह्रां विणि मों मों मों हिनि लले
ले भिति श्रां श्रां श्रां कर्षिणि परमसुभगे नमः कल २ वासि
निरस २ पचिवावर्तिनि क्रों २ करि ह्रीं २ कालिहीं २ का
विहं २ कालिके कां कां कां किनि गां गां गां किनि ॐ डाडा
किनि हां हां हां किनि फें शाकविमलगलत्तीशासंभ्रमव
२२ सम २ उन २ मालिनि महामायातत्त्वविग्रहे अनुपेस्र ॐ ह्रीं
मले विमले जिते अपराजिते मर्द २ हर २ संहर २ नाद
पेंजरु २ लेप २ किटि ॐ ग्लूं सः सौः क्लीं पें श्रीं तद २ श्रों
वीजे त्रां त्रीं त्रूं त्रैं त्रौं त्रः श्रां श्रीं श्रूं श्रैं श्रौं श्रः श्रां श्रीं
ॐ ऊं ऊं ऊं उः लां लीं लूं लैं लौं लः वां वीं वूं वैं वौं वः हां हीं
श्रूं श्रैं श्रौं श्रः प्रां प्रीं प्रूं प्रैं प्रौं प्रः सां सीं सूं सैं सौं सः गोरिरुद्रदयिते वज्र
हूं हैं हौं हः लां लीं लूं लैं लौं लः कपालमालापवित्रतामतनिसर्वसत्वा
णि वज्रतारिके गर्ज २ शोष २ सर्वमंत्रान् ग्रस २ सर्वदु
वेताले ध्वंस २ सर्वयंत्रान् भंज २ सर्वदुःखितनय २ तापय २ वेरे
छान्मर्द २ परकायंप्रविश्य प्रविश वज्रि
नरणीपवविद्यां छिन्धि २ हूं मवाहेमे २ ति
णीगोलोवरि स्वं स्वैं स्वैं स्वरि भूं भूं भूवरि विमोचय २ वि
छ २ वेध २ धारय २ कुणीमणीमोचय विघ्नान् महाविद्याविद्वाव
मोचनिपद्दुःगांवेमेहमेदरसंकाशेमहा

वि॰ त्रै
११८२

८२

नियन्त्रु यन्त्रुमाछादनि सरसत्वनि महाविघ्नलोकिनि
विघ्नेश्वर्ककोटिसहस्रमालिनि स्वरस्वरकम २ शुने
नशुभकारिणि शेणवज्रादिकनरिणि विद्याविनोदि
नि ववतरि तेवरु २ केटप २ मे क्रामय २ मक्षिानेट
दृणि नेकामेश्वरि गां गीं गूं गैं गौं गः कंदर्पमदवि
ह्लेस्फुरयोनि वक्के भगवति भगमालिनि ईश्वरचक्र
कपालडमरुधारिणि महाभैरवि वरदहस्तावेवरहस्ते
धारिणि यवेवशीय २ कुमेदामिनिकामेश्वरि नित्कूण
वद २ मनसार्थ सर्वंकेदवसववस्थविंडुर्विपिदंडं डंगर
रशारदवाशा किनि निकाशे शारदे विद्यादानवि
धारदे क्लैं गणनायिके आनंदमदविघ्नहेश्यरहीत
शूराकपाले ज्वलनिके क्रादिनि निर्मलिके त्रैमद
द्रवे स्वाहा सौः सौं दं स्मरस्वरूपिन्यै नमः महिषेश्वमतिम
हामोदहभा गोभगमालिनि कुरु २ वुरु २ हन २ स्फुर २
स्फोटय २ मेदारवेणि निरतनपरवलभादिनि पंके
क्लिकायै फ्रां ह्रं भद्र रभे श्रयोर श्वोवकिणि २ विश्व
पे ह्रीं श्रीं फ्रें ह्रीं ह्रूं फट् सर्वंयतेभंज २ नमनगामरण
दारिस्त्रवातिनि सर्वसिद्धिनिधाने महाभयधारिणि
श्रीं हूं सः हूं फट् विपक्षरिज्ञो जीं मैने श्रां श्रः श्रीं श्रीं सौः
यैं ल्कौं दरविद्र विणि विद्युता विद्रुमप्रभे ह्स्रौं ह्सौः
वेडिवडिश्वरि विवलांडुमालोधारिणि कृष्णशाणि
परे त्रैलोक्यमन्यै नमः प्रसीद २ ऐं क्लीं क्रीं श्रीं क्रैं
फ्रीं श्रीं महात्रिपुरसुंदरि स्वाहा ॥ ॥

इतित्रिपुरसुंदर्युपस्थानसहस्रावली॥ अथप्रस्तारस
हस्रावली। तत्र मन्त्रसृंदः ऊवेरस्य लोपामुद्राख्यमन्म
यः। अगस्त्यो मदिहृषीर्वेद्रस्कंदः शिवस्तथा। क्रोधभ
ट्टारकोदेव्या द्वादशैते उपासकाः सर्वप्रस्तारसहिता
सहस्राणांधुनोच्यते श्रीविद्यानन्दसंपत्यै सर्वकामफ
लाप्तये सुरासुरवंदितचरणारविंदे जपाकुसुमनिभे यो
गिनीगणसेविते मधुमुदितमानसे संध्यावर्णांडक्ष
लवसनेसततमुदितमहामदे माणिक्यकिरणाढ्ये
मेत्रपवित्रविग्रहे बिंदुनादरूपिणि सच्चिन्मात्रसद्रूपे
ह्सौं ह्सकलरीं ह्सौः स्हौः क्लौं ह्सौः हसपईं लक्ष्मीसहक
पईलह्रीं सहकपईलह्रीं २ नमो देवि आगच्छ सन्निधिं
कुरु २ सर्वतो मां रक्ष २ वर्धय २ नंदय २ स्थापय २ प्राप
य २ सर्वकार्याणि मम साधय पोषय ह्सौं स्हौं स्त्रैं स्त्रैं
ह्सौं ह्सैः सकलह्रीं ईलपें ह्रीं ह्सकपईल क्लीं नमो भ
गवति भगरूपे पापापहारिणि राजानं मे वशमानय
विपक्षदलय स्त्रीराकर्षय २ क्लेदय २ मनोभिलाषम
य २ मादय २ उन्मादय २ सौभाग्यमेसम्पादय २ मोदय
मे जनय फट् ह्समह्रैः ह्समह्रीं ह्समह्रौः ह्समहैः ह्समह्रीः
ह्समह्रौः ध कपईलक्लीं ह्सकलक्लीं नमः कल्याणकारि
णि लीलानाभरणप्रभारंजितशरीरे रत्नकांचनतिलकेपा
णाऊ श्रोत्रवाप ऊसमवाणधारिणि वल्लभ मेवं दशे वे
वन्नं गोवर्धनीफलप्रदे दिव्यमालालंकृते दिव्यदेहे ह्स
ममकलसमीहितानि साधय २ स्फारय २ स्थिरय २ ह्स
कलवैं ह्सकलवैः ह्सकलरीं ह्सकलवैं ह्सकलवैः

सकरीं हसकलौं ४ हसकलक्रौं सकलवीं सहक
लह्रौं नमो वरदैरनेत्रस्वैनेसत्यैनित्यैनिरंजनेनग
त्नौभकारिणिकमलेकमलोद्भेगेकलावतिसुखा
निमेपरिवारपरावाज्येप्रपच्छ २ कीर्तिविनाशय २ पर
मेस्थंसंभय २ भेदय २ मर्दय २ छेदय २ उन्मादय २ ह
सकलह्रैं हसकलह्रीं सहसकलह्रौं सकलह्रैं सक
लह्रीं सकलह्रौं । ५ सहसकलक्रौं सकलह्रीं नमः प
रमेश्वरिपरमात्मस्वरूपेणकरुणामृतावर्षिणि ह्रीं
ह्रीं क्लीं ब्लूं सः मनोन्मत्ते कुण्डलाचामे मणिकेकणाप
विविक्तिनउंडलिनिक्रोमलांगेश्वे रुक्मेशेनाकर्षय २
पाशेनबंधय २ चापेनमोहय २ बाणेनभिंधि २
छिंधि ह्रां ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः सकलह्रैं सहकलह्रौं सक
लह्रौं: सहकलवीं सहकलवीं सहकलक्रौं नमस्त्रि
पुरेवादय २ त्रिपुरेश्वरि त्रिविक्रेश्वरि देवीरवंदिनेविया
पच्चीज्यमानवामेविद्यादानविशारदेसहोदया
म्रणिनेत्रे विनेत्रे श्रीत्रिपुरसुन्दरि ह्रां ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः ह
सकलह्रैं हसकलह्रौं हसकलह्रौं: हसकलह्रैं ह
सकलह्रीं हसकलह्रौं: सकलक्रौं सकलह्रीं नमः
त्रिपुराश्रियैपदेविश्वरूपायै सर्वरूपायै सदारूपायैशवलो
त्रपायैशावलोपशावलोगां सर्वक्लेमदनेमदनेदेह
सर्वजनहृदयहारिणिसर्वजनहृदयगमेसर्वमंतव
शंकरिममसर्वमंत्रातिवश्यमानयानयकामाय
रय २ कीर्तिं दापय २ उपिनंविडय २ क्लेशं नाशय २
शत्रुनचोरय २ वपंक्षेदय २ मोहनकरु २ ऐं ह्रीं श्रीं हसलव

३समहैं हसकरडह्रौं हसकलरडहौः हसकलरडसहैंह
सकलरडसहैं सहकलरडसह्रौं सहकलरडहौंह
सकलह्रौं हसकलह्रीं ॐ नमस्त्रिपुरमा
ल्लिने चिंतितार्थ विद्याविद्यायिनि चिंतेदेवललविस्कह
ह्रशोकरसदाशिवप्रनितेहस्ये ममममनोरथान्सरय २
समहाडनरय २ प्रतिष्ठमेजय २ राजमीतिस्थापय २ ह
हसकलरडसह
क्रमालिक्रंत २ कृत्स्येकतेय २ ऐं ह्रीं श्रीं हसकलरड३
हैः हसकलरडसह्रौं हसकहलरडसह्रौः हसकलरडस
त्रिपुरसिद्धे त्रिपुरानंद
सहरीं ऐं श्रीं ह्रीं हसखफें हसौः त्रिपुरमेह
यायेष्वरि कलाकुलमहारूपश्रमणा हनमहारूपेह
हतमलवरयीं सकलनपवशेक विसर्वेसमतिकारि
णि सर्वैश्वर्ये प्रदे सर्वेडः खविद्राविणि सर्वेते हसकल
रडसहरडैः हसकलरडसहरडैं
रडसहरडैः हसकलरडसहरडैः कप ईलह्रींह
हसकलरडसहरडीं हसकमलरडसहरडीं
सकलह्रीं सर्वानंदमये विंडवक्रस्थे परे ब्रह्मस्वरूपिणि
सर्वयोगि
परमात्मशक्ति सर्वेचक्रेश्वरि सर्वमंत्रेश्वरि सर्वमहाभैरवे
श्वरि सर्वेनगाडत्यनिमात्मके सर्वविद्यामयि सर्वाहाप्री
कव लीलत सर्वेतत्वात्मिके विंडस्थात्मिके महाश्री
त्रिपुरसुंदरि नमः ऐं ईं श्रीं ऐं क्लीं सौः ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं श्रीं श्रौं नमः
शिवायनमः ॥ इति पूजा रसहस्रावरी। श्रणावरण
महस्रावरी ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसः ॐ नमो भगवति त्रिपुरलोके
ह्रसकलीं गानमपदैत्र लोलपिंगलालिंत्रहली
हयलीलेलोलेललितेललै लविले केले कश्य ॥
ति लासेविमलेहताप्रीति ॥

विशालाक्षि हूंकारे वडवामुखि महारवे महाक्रोधे क्रोधि
निखिलास्ये सर्वज्ञे नवले तारे हृषिहृष्टे खेटगके थरे स्वार
स्ति रससंग्रहे हिणि तालजंघे कंरं किणि मेखलादे प्रचंडोग्र
कालकर्णि विलम्बदेहे घे घे पावनि प्रचंडे प्रलयांतकि
पिनद्धे पिशाचाधिपिशाचि लोलपे वानननिवानखिवा
मविकृतास्ये वाग्वेगे हृद्दन्के तिविकृते विष्णुरूपिणि य
मनिद्रे जये उजे ये प्रमंत्र कि विडालरवनिस्वने विजये
श्वनेने क्टेदिनि चंडिरेकाणि सर्वोन्मादिनि सर्वमहाङ्कुशे
खेचरि खेचरपालिनि सर्ववीजद्रवे माहायोगिनि द्रवे
त्रिखंडे अनंग २ कुसुमानंग माहेश्वरि अनंग कौमारि
अनंग वैष्णवि अनंग वाराहि अनंग रुद्राणि अनंग चामुं
डे अनंग महालक्ष्मि प्रकटयोगिनी पिचावोक दर्शनानि
त्रैलोक्यमोहनचक्रस्वामिनि कामाकर्षिणि अमृताक
र्षिणि शरीराकर्षिणि गुप्तयोगिनिवोहु दर्शनानि सर्वा
शापरिपूरकचक्रस्वामिनि अनंगकुसुमे अनंगमेखले
अनंगमदनातुरे अनंगवेगिनि अनंगांकुशे अनंगमा
लिनि अनंगगुप्तयोगोशिरोद्दर्शनानि सर्वसंक्षोभण
चक्रस्वामिनि सर्वाद्याये शिशिष्टप्रदे सर्वसंक्षोभिणि स
र्वविद्राविणि सर्वाकर्षिणि सर्वाह्लादिनि सर्वसंमोह
नि सर्वस्तंभनि सर्वजृंभिणि सर्ववशंकरि सर्वरंजनि सर्वो
न्मादिनि सर्वार्थसाधके सर्वसंपत्तिपूरणि सर्वमंत्रमयि स
र्वद्वंद्वक्षयंकरि संप्रदाययोगोशि सर्वदर्शनानि सर्वसौभा
ग्यदायकचक्रस्वामिनि सर्वसिद्धिप्रदे सर्वसंपत्प्रदे सर्व।
प्रियंकरि सर्वमंगलकारिणि सर्वकामप्रदे सर्वदुःखवि

मोचनि सर्वमृत्युप्रशमनि सर्वविघ्ननिवारिणि सर्वां
गसुंदरि सर्वसौभाग्यदायिनि ऊं कलकैलं योगिशि स
र्वार्थसाधकचक्रस्वामिनि सर्वज्ञे सर्वशक्ते सर्वैश्वर्य
प्रदायिनि सर्वज्ञानमयि सर्वव्याधिविनाशिनि सर्वा
धारस्वरूपे सर्वपापहरे सर्वानंदमयि सर्वरक्षास्वरूपे
सर्वपापहरे सर्वानंदमयि सर्वरक्षास्वरूपे सर्वेप्सि
सर्वपापहरे सर्वानंदमयि सर्वरक्षाकरचक्रस्वामिनि
नफलप्रदे निगर्भयोगिनि सर्वरक्षाकर वशिनि कलह्रीं कामे
रक्षिणि ऐं ग्लें शिवथिति त्रिपुरे ह्लें वशिनि कलह्रीं कामे
शि ब्लूं मोदिनि कलह्रीं कामेशि ब्लूं मोदिनि ह्लें वि
शि ब्लूं मोदिनि कलह्रीं कामेशि ब्लूं सर्वेश्वरि कौलि
मले म्रीं अरुणे हसलवयं जयिनि सर्वरोगहर चक्रस्वा
नि रहस्ययोगिनि निशा कद्रें शनोगि सर्वरोगहरे बाणिनि कामेश्वा
मिनि द्राङ्क्लिं नेत्रमोहन कामेश्वराङ्गे ब्लूं सर्वसन्तापन
णिनि द्रां क्लीं नित्यम ह्लीं पन कामेश्वराङ्गे द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः
णाङ्क्लीं नित्यमदन कामेश्वाणाम सः द्रवेइ मादन कामेश्वरि द्रीं
कामेश्वाणास स्वाह मोदिनि मोहय २ श्रीं ग्रां कार्षिणि
नेमिनि नेमय २ मोहिनि मोहय २ ऐं कामेशि क्लीं वज्रेशि
श्राकर्षय २ ह्लीं मिनि क्लीं भय २ ऐं कामेशि क्लीं वज्रेशि
सौः भगमाले श्रीं अतिरहस्ययोगिनि सर्वसिद्धिमयचं
कामेश्वरि क्लीं नित्यम्बा महात्रिपुरसुन्दरि मातङ्
त्वा सर्वानन्दमयचक्रस्वामिनि परापररहस्ययोगिनि त्रिपुरे ऐं ह्रीं
परापररहस्ययोगिनि ऐं ह्रीं त्रिपुरेशि ऐं ह्रीं क्लीं सौः त्रिपु
पञ्चकलावासिनि त्रिपुरसुन्दरि ऐं ह्रीं क्लीं त्रिपुरमालि
सौः त्रिपुरवासिनि ह्रीं क्लीं सौः त्रिपुराश्रीः ह्रीं क्लीं हसकल
रवासिनि ह्रौं हस्क्लें सौः त्रिपुरासिद्धे हसैं हसकलरीं हसौः त्रिपुराम्बे ऐं कामे
निङ्की ह्रीं सौः त्रिपुरालीं हस कलरीं हसौः महात्रिपुरसुन्दरि वर्द्धि वामिनि
रहैं हसकलरीं हसौः नित्यक्लिन्ने हंसौ
श्री श्रीमहाभगमालिनि

वि
११८४

ॐ महावज्रेश्वरि हंशिवदूति स्फें ॥
रिते लं कुलसुंदरि ले नित्ये पं नीलपताके यें विजये ॐ स
र्वमंगले श्रौं ज्वालामालिनि श्रं विचित्रे ग्रः कामेश्वरि वि
द्यामालिनि श्रं विचित्रे ग्रः कामेश्वरि विद्यामाले श्रं कुले
कुलाकुल महाकुले सर्वान्तरंपं वर्त्तिन्यानन्दप्रदेशि सर्व
दर्शना नामस्थि सर्वदर्शनानां तीर्णास्वरूपिणि सर्वाधिशाय
नि कालकालेश्वर्यागिनवात्मविबालविद्याषोडशापिका
घनवत्कूटद्वयसम्भवकूटत्रयध्यानदेव्यविद्योत्कालिनि श्री
वाश्रीपादुकां पूजयामि हंसः श्रीं ह्रीं पं ॥ इत्यादूतिसहस्रा
णि विद्या त्रैलोक्यपूजिता ॥ श्रीकृ(ष्ण) शिवे ॥ अथाभिधास्ये
देवि पादस्य यागविधिक्रमम् साधकानां च सिद्धानां दीक्षि
तानां शिवागमे दीक्षितास्त्रिविधाः प्रोक्ता उत्तमाधममध्य
माः तेतो धमस्य नास्ति षि(द्धि)ः सर्वतीर्णास्त्वदर्शनात् अपम
स्थापितानां तु षिद्धिर्मोचिकामाप्यं जगत् परशिष्याद्यो
षिद्धिर्मध्यमस्येति नास्थितिः । अथवाप्युत्तमा कुर्यात् सर्वेषा
मुत्तमो गुरुः स्वात्मपूर्णमेकत्रत्रयं पर्वत्रिमाला तत्क
र्तृधर्ममध्ये प्रबलं त्रविनिर्णीतः उत्तमो मध्यमस्तस्य श्रोत्र
नामादिमार्गतः अधमः पादलिंगाभ्यां केवलेनापरकेति
मः चैत्यावलोकनामोति पापमार्गविनिर्णीतः प्रोक्तस्त
देहकोकस्यानामयानन्दलोकमाक श्रोत्रेणापितल्लोकः
स्यादेवलोकेन तत्त्वतः सर्वं श्रेणि शिवस्थानमितिलो
कस्य निर्णयः सतानां तु पदे नित्यकृतं ध्यादेशानेन त
पंचाहे अहे वाचा कृशामाताम विधाय गात्रमात्रीयमेव
वा तैया गिनी तालया ममभ्यर्चयेत् गुरुं पश्चाद्देशानेयोगाविष्टे

कृत्वा च प्रणतिं सम्यक्कुर्यांजलिपुरःसरम् इति विज्ञा
पयेद्देवो ज्ञात्रुभ्यामवर्णीगतः देवदेव महादेव करुणा
लय शंकर नित्यानंद निराधार निराकुल निरंजन ग्रा
ह्येयोत्तम देवेश सिध्यत्येवममेशितम् तथापि शिवम
वेन्नयानिज्ञ्मविनानिमे प्रमादादथवाज्ञानात्तानि
सर्वाणि सर्वदा ममसंपरिमे भावदासोहं तववाध्यय १
निविनाप्य गुरवे दिव्यागाम पुरःसरम् स्थापितद्रव्यना
नेयतत्सर्वं विनिवेदयेत् तदातथार्जिताहेतेनवदर्थं
विनियोजितः इत्युक्त्वा प्रणमेद्भूयो गुरुभक्तिपरायणः
गुरवे ध्यामेप्रतिष्ठाप्य पादुकांतस्यपीठतः समस्थापय
पान्यायं सर्वं तत्र समाचरेत् पुत्रशिष्यादिभिः कार्यं
कार्यविबाविवरणाः स्वयंकर्तुमशक्तश्चेत्सर्वेदातदिने
पुनः तस्मात्देममहापत्न्यानवीकतेयेमतीर्थिभिः प्र
वशिष्ठंत्वयदहस्तवत्हाँवविभज्यतम गोरमायस्मत्राय संस्थाप्यतेषथ्यमा
दयाज्ञागाहयंपुनः गोत्रेभ्यपकमेकेंत्वसंस्थाप्यात् उक्तो
दिशेत् श्रीचक्रंपूजयेतावयावत्सर्वममावयात् वर्णान्त्रयमेत्रेवव
निकालेनकार्यंजपेतन्कुस्याद्क्रम तततस्मयनिष्ठांतांततमेत्रेजपेत्फुलः
देहेवमथ्योगुरुः ततस्समयनिष्ठांतांसर्वेथ्याजपेत स्वनुसंधान
यस्मिन्निष्ठापवानस्यतत्कर्णीसर्वेथ्याजपेन श्रीभूतिराजलब्धानिश्री
वाहुल्यातत्रविनतलयोभवेत श्रीभूतिराजलविद्यायाः प्रणवैः पु
शंभुवदनोवृजात् वाक्याणिबलविद्यामयः प्रत्ययकारिकापि
दिनानिच प्रयोधनेवलविद्याविनिवेदयत सर्वेषा
वः श्रीभूतिराजोयामसस्थविद्याविनिवेदयपत यथापवितयोक्रमणी
मेवभूतानांसर्वप्राणासमप्यस्थिते

वि०
११८६

बोधातीतपरं जनम् याज्ञानिनोपि मे शरणं कुरुष्वस्वामि
कृतासती प्राणविच्छेदनो मृत्युव्याघ्रा मयोव्यधो र
ति यामाकर्ण्य महामोहविवशोऽपि क्रमागतः प्रबोध
वह्निमारुतव्योममध्ये निरम्भमात्मस्वयम् नारोमाधोवृदक
लोमातृनादोनवात्मकः प्रतिवाक्यदायं तेयोजिना
परिपठ्यते ऐं ह्रीं हसखफ्रें ग्लूं हसतमलवरयूं इति नि
ष्कलवलविषा प्रतालवरसमारोभ्रजायन्ते विनियो
जेयत ऐं ह्रीं हसखफ्रें हसतमलवरयूं परमपदाव
मिहागतः सनातनस्वजहि हि देहान्तम् पादांगुष्ठादि
विभो निवेपते वेपते स्थूयम् ग्रें हसतमलवरयूं ह
सखफ्रें ह्रीं ऐं धगुल्फान्ते जोनुगतं नवग्रस्थ्य वेपते त
थामेवेनहिहि पुरमुरमुख्यं हृत्पद्मान्तमरुणिमः हस
हयग्रीवविभो सदाशिवरूपरोसिनीवाच्यः रविसोम
वह्निसंवटविंदुदेवोरुद्र हसमुत्क्राम ५५ हसमहामं
त्रमयसनातनस्वम्भाम्भोपद्मी मंडलमध्यनिवि
ष्ट [illegible] मयासेन कारणमहार्घ्यः कमलोमयनिवि
ष्टः प्रबोधमायाहि देवनादेह सनातनानन्दः प्रबोधि
लोनिष्टदेवादेह ५ घननालमाद्यां तेस्योउंभरवचहिते
महाद्वारे प्राप्यप्रयाहिं हंहो हंसो वामदेवपदं ३ ग्र
न्थीश्वरपरमात्मान्तो नमहानालं रंध्रमाम्नाय उत्क्राम
मार्गे प्राणापानौ समाहृत्य [illegible] माप मौन्यकानाराय
णयाहिशांतान्तम् हेशान्तेन्द्रविमोहदशिवास्तिवाहे
देवत्वम् ग्रंथीषोमसनातनम् स्थिरं जहि ॥

दा

महाकाश ५५ ॐगुह्यमात्रमलमलमावश्गांजहिहिहे
महात्म ५५ पुरुषस्त्वंप्रकृतिमयैवंहोहेकारनेन
नावहेः ग्रभवामवतिस्तोदितपरमात्मंस्यजवागमधा
नम ११ ह्रींह्रंमंत्रशरीरमविलंवमाशुदेहिहिदेह्रोंतम १२
नहिदंगुणाभूतमयंस्यजस्वधाह्रोशिकेपिंडम मादेहे
मूतमयंप्रगास्यताशाश्वतेमहादेहम मेंडलममलमने
नेत्रियास्थितेगच्छभिवैनन १५। इतिश्रीवलविधा॥ ता
नेवेनत्वयमेवाहं त्रियमाप्रजयेतरा ग्रन्यणामृणायाहा
पि नदेकायमनाभवेत निर्वाणविधानिरतोत्मनिर्वाणपर
वाग्भवेत स्फुरेतस्मिंस्तथात्येष्टिकतोमशिवमेघुतं
स्त्रात्वासमागलंकृत्यानित्यकृत्यंयथाविधिविधायाते
हंमपूर्णः कृत्वान्यासादिकंततो ग्रभिमंत्र्यजलंपश्चात्
वपलोकेगत्रिकितः पिंडमंशोधयेविद्वानथवामवप
चकें प्रणवादीपिनीमुक्तात्वालामालिन्यनंतरम को
मघष्ठसवाहेनहमफडतकोमनः मायावीजंततिकः
प्रोक्तासाधकः सर्वदेहिना ॐह्रींहंसखफेंग्रंहसनम
लवरयूं दीपिनी ज्वालामालिनी शाकृष्यस्थापयते
तपिंडेगुरुवाक्यतः हूंहंसः फट ह्रींहसनमलवरम
हसखफें ह्रीं ॐ। इतिदीपन्यादिविधिः॥ एवं विशोधिते
देहिशाकिचालनयोगतः नेत्रवंधादिमार्गेणलोकान
रविनिर्मितः। वियद्रक्त्रिमूगोप्रुच्छविंदुमस्तकयमोनदे
वलगादिपदांतेनप्रेतनामत्रयोमवेत श्रावाहयामी
मनेनसपंचप्रणवेनवे इवमोदेवलगादिवपवदं
स्तमावाहयामि ५ मंत्रेणावाहयेत प्रेतंमगोदिमोति

वि.
॥८०

187

गजलम् अथ छायादिमे देवं प्रतिष्ठाप्य समीरणं अग्रं
मंकल्पयेत्स्नानकाषायाष्टोत्तरवितानिभिः पंचसूत्राभिमं
वितं प्रतिष्ठाप्य वटेपुनः अथ पंचमोक्तेन मार्गेण पिंडं सं
स्थापयेत्ततः आदायप्रतितां पत्पात्रहंतीमस्तरूपिणीं
सर्वतीर्थमयं स्नपनतोयैरभिविचयेत भस्मस्नानेन ततः
कर्पास्यरमेष्टिमंत्रं स्मरेत पिंडं दक्षिणामूर्धां नेत्यस्नद
भास्नेयपुनः नवब्रह्मसूत्रालेपैरलंकृत्याय भूषणैः
नासिकायां तुल्यमेत्यथ्याकं च वान्नमशोधनः अथ पंचोक्त
मनुहास्य समाप्ति गुरु पादुकाम् सम्यग्विमानेन संक
ल्पनसंस्थाप्य तं विवरणः ग्रामं प्रदक्षिणीकृत्य शव
भेर्यादिभिः स्वनैः प्रेतस्थानं प्रविश्य पश्चाद्दक्षिणेतरमा
र्गेन उपलिप्य समां भूमिं तां वा दत्त निलानपि विकी
र्य सर्षपान् स्वोत्स्यविमानेन त्रविन्यसेन संस्थाप्य तत्र चि
ताग्निं परिस्तीर्य विलोमतः पात्राण्यासाद्य विधिवद्दे
ले विलिखेत्ततः अग्नि तापात्रमासाद्य समन्त्रक्रमे
स्थिभिः दर्भैरासादितं धीमान्वह्निकोणे प्रविन्यसेत् द
क्षिणभागे यजेद्देवं भैरवं मंडले क्रमात् सर्वोक्तेन विधाने
न कृत्वा निद्रादिकल्पनाम् निलतंडलमंमिश्रपाय
सं चरुकं पुनः संयोजयेत्तं समयं पंचश्लोके विशेषतः
स्ताभ्येन चरुणा पश्चात्पंचवले विशेषतः वस्त्राणि
त्वाभिं संप्रोक्ष्य स्वाहान्तैः समस्याहुतैः मूलविद्या
पंचनामाप्रत्येकं समसमसम डनेक्रमात्स्वाद्यवरणं वि
लोमेन विधानतः पंचविलोमतोहोमानन्यस्तमं
त्रावत्रीः स्नानौ क्रमेणाविलपंकर्याक्रमेणआदि

भोजनम क्रमेणाविलयं कुर्यात्सूक्ष्मपुर्यष्टकात्मनि
इत्वावाग्भवमंत्रेणस्वाहांतेनविवर्त्तणः पुनश्चवि
यथालेवानतस्तंवेलयात्मिकाम रईसम्याप्तितोऊ
यौक्रमेणव्याप्तिभोजनम् ततस्तत्वानिसूक्ष्माणि
विलोमेनविधानतः तत्राहंशोधसंयोज्यसर्वमात्म
नियोजयेत सूक्ष्मरूपेणात्मगतपुण्यपापेसदाह
यम नाशयेत्कर्मशिष्यस्य भयभवित्रिणिहोमतः खटे
कसविववसंहंफट् शिशोर्वेहंपुण्यमाषाणांना
शयामिस्वाहा ५ पवंस्थूलक्रमेडवासूक्ष्मलीनंविभा
वयेत विलोमेनक्रमेणैवहसंवापिववंतथा पवेवि
पौसमायोज्यशिष्यलीणामलत्रयम भाणाइतिप्र
योगेनसृजयेत्परमेपदे शिवशक्त्यामकेपुहे पुनरा
युतिवर्जिते संविन्मात्रमयेमात्रानतामीनेतिजेपदे
हनिसंयोजितेमाहात्म्यहरणपरमेपदे संतत्वज्ञमल
कालुष्यशुभंवावावकल्पके शास्त्रेतज्जहपात्यवक्षो
कैस्तनैर्योरनः अनलैर्मविधानेनशायंस्थितायवा
स्निकः देहमानेनाशिष्यस्यशयनंपविकल्पयेत वह्नि
दृष्टिणादिभागेकलहदसमध्येः शंकुमिर्दतिणाय
नमामिह्रींबीयथा पिंजलैः दर्भैश्चशयनंहृत्वात्रिगुणीहृ
स्पतंतत्वा नवहृतैः वेष्टयित्वावंदनागुरुसूत्रवैकैः हृ
नाविंतिपुनःहृत्वेनंववमेणावेष्टयेत पश्चत्रिकोणाय
हृणाकर्णिकंसाष्टपत्रकं सहितंवंविधायात्रपुण्यण
णिविलिमार्गेव चेतंदत्तिणमूर्धानंविययस्याजिहष्टिकं
रवामेत्रेणसंकल्पज्वालामालिनिविपया ॥

वि.
१८८
L88

प्रनाल्पाद्वोरमंत्रेण नद्यापाम्बुपतेन वा यावद्गस्मी भव
त्येन यावद्भौमो विधीयते ध्यानायेगोत्रिणालत्रसर्वेत्र
वसमागताः स्तोत्रमंत्रेजपेऋग्भिः प्रयतायतकर्मणा
विभाव्यक्रमतन्त्रेनभवितिनेयोगिनांगणैः विधाह्यगुन
पंचर्योविश्वलेनोतरात्मनो स्नात्वापश्चाद्यथाशास्त्र
सकंमसम्यगाचयेत् रत्नयेस्तुविनावह्निं यावद्दास्यम
मुक्षयम् दिवसेसमभेवाहंमन्तेनपयसाथवा निर्वा
पास्यीनिपादुर्यनवधामस्तकावधि ऋमात्तेग्रहणिः
हिण्यपात्रेमनेवेद्यामसा नवेनमस्मप्रदहिण्यनयो
नोमालयेपिवा देवपात्रग्रहेवाथस्वगृहेवास्थिभाज
नम् एवानाश्रित्यायतनसोष्ठैमे वेलात्रयसम्पूजनम् पीठं
संकल्पशिष्योवाकनिष्ठाणविधानवित् त्रिःसप्तमर्वे
येस्मोटेविधिवद्धक्तमंडलम् एकादशेदिनेकृत्वास्नायश
तवमासिकः समप्काात्रयति ष्ठाप्येहेतनामर्येमादर्वे
सवर्णोतन्वादिकेतत्रविनिःक्षिप्ययथावलम् समया
वास्तंपवेनित्यमृत्राप्वरायणाम् योगंमात्रिकमानीयं
संसृज्यासिनिवेदयेत् सर्वेसृजोमनोहेपिप्रतिमासंस
मावरेत संप्राप्तेवत्सरेऽरूपीमहोत्सवमतेद्धितः प्र
स्थिभाजनमुद्धृत्यपश्चाद्देशिकपुंगवः नेयासमुद्र
गामिन्यानिःक्षिपेन्निर्विनेनवा नदीतोयेथवान्यत्रतत्र
वहानिरोधयेत श्रध्वाप्रतिमांवापिकृत्वाशिल्पिभि
र्गान्वितम् पाइकांवाप्रभृदेशेमस्लग्रहमध्यतेके पूर्वो
नसंभवेनमण्डलानिके येकेविसप्तमार्गीस्याग्नमावाप

कुलागमे नेषामपिम्नेऽर्पादैर्भिः पंचाशान्ते गुरुः वि
धायकर्चमावाह्य तत्रैतेन विधानतः सर्वोक्तेन विधाने
ननत्रसर्वं समाचरेत् नोधयेदन्यशिष्याणामन्यथाहि
कृपयागुरुः कुर्याद्धातेनप्रतिमामंत्रैष्टिं कुलशासने
सर्वलक्षणासंपन्नं शालिपिष्टमयं शुभे देहं कृत्वासमा
वाह्यशिष्याणामानं विधानतः तस्मिन्पिंडेऽन्यमेसर्वमंत्रे
पूर्ववदेवतु पश्चाद्विलोममार्गेणऊत्वास्थलक्रमंवु
धः पराक्रमेनिवेश्यपाद्यपिंडपिष्टमयंततः सविनिःहि
पञ्जकुर्याच्चरुणांचार्यदेशिकः सर्णांजलिप्रयोगेण
प्राणायैदेवपंचभिः गुरुहंसंदिश्यपकन्तेव्याशिष्योऽद्भिनिमि
रेववा श्रेत्वेहिः सर्वदाकार्यास्तानामसतेनतु साता
तज्ञांभवसिद्धानां अन्ययोगोविधीयते तथापिऊर्पति
सिद्धार्थमात्मनः सर्वमास्तिकः अणवामनसाऊर्यादेकां
तेस्वयमास्तिकः मातसंपरमुत्कृष्टंयोगिनामापितं
स्थितिः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन मातसक्रमसमाचरेत् २
त्वंत्वहिविधिः। श्रीनाथांघ्रिसरोजकल्पकमहाशा
ख्यैकनानाविविलश्रीमतंत्रकदंबकाकलनतोविपा
णवाख्यंपरमं विद्यारण्ययतीचकारहस्मद्तंत्रंसमंतो
प्रीतये श्रीविद्यानगरेवदेवन्नृपतौ संत्रीतिनः प्रामति॥
इति श्री महामहोपाध्यायभगवत्पादमूल्य श्रीगोविंदा
चार्यशिष्य श्रीभगवच्छंकराचार्यशिष्य श्रीविल्लशर्मो
चार्यंशिष्य श्रीगल्लाचार्यविरचिते विद्यार्णवे षट्त्रिंश

नमोशास्त्रः १९ समाप्तोयं विद्यार्णवाख्यग्रंथः संपूर्णम् शुभम् शुभम् ॥ ॥ ॥ जम्बू

२२६-